BIBLIA

SAU

SFÂNTA SCRIPTURĂ

DUPĂ TEXTUL GRECESC AL SEPTUAGINTEI

PRIN OSÂRDIA ÎNALT PREA SFINŢITULUI

NICODIM

PATRIARHUL ROMÂNIEI

CU BINECUVÂNTAREA SFÂNTULUI SINOD

EDIŢIA A DOUA

INSTITUTUL BIBLIC ŞI DE MISIUNE AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

INSTITUTUL BIBLIC ŞI DE MISIUNE AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

CUPRINSUL

Pagina

INTRODUCERE

LĂMURIRI ASUPRA BIBLIEI

I. **Alcătuirea şi numirile Bibliei.** *De cuvântul «Biblie» e legată în mintea noastră închipuirea despre o carte mare, care cuprinde într'însa toată Sfânta Scriptură a Vechiului şi a Noului Testament. De fapt însă Biblia nu-i o singură carte, ci o întreagă colecţiune sau adunare de cărţi sfinte, cu îngrijire alese de Biserică, scrise în diferite timpuri, în diferite locuri şi în scop diferit, aparţinând la diferiţi scriitori însuflaţi de Dumnezeu, sau de Dumnezeu luminaţi.*

Această alcătuire şi obârşie a Bibliei se poate vedea din însuşi istoricul termenului « Biblia ». El este luat din limba grecească, dela cuvântul vívlos, *care însamnă* carte *şi care în cazul dat se întrebuinţează în forma plurală,* — vivlía, — *dela diminutivul singurit* vivlíon, *ce însemnează* carte mică, cărticică. *Prin urmare literal Vivlia înseamnă o colecţiune întreagă sau o întreagă adunare de cărţi mici sau de cărticele. Acestea având-le în vedere Sfântul Ioan Gură de Aur ia acest cuvânt ca nume colectiv. « Biblia, — zice el, — este o adunare de multe cărţi, care toate la un loc alcătuesc una singură ».*

Această denumire a Sfintei Scripturi printr'un nume colectiv exista fără îndoială şi în timpurile Vechiului Testament. Astfel în forma sa grecească denumirea vivlia se întâlneşte în cartea întâia a Macabeilor (1 *Mac. XII,* 9), *iar corespunzătorul său în evreeşte îl găsim la proorocul Daniil, cap. IX, vers. 2, unde Sfânta Scriptură se numeşte* Hassefarim, *care înseamnă* cărţi, *sau mai exact:* cărţile, *adică anumite cărţi, întru cât numirea e precedată de articolul* ha [1]).

---

[1]) *Socotim că nu e de prisos să observăm aicea, că amândoi aceşti termeni: evreescul* sefer *şi grecescul* vivlos, — *după analiza lor filologică, ne dau ideea despre materialul care se întrebuinţa în vechime pentru scris şi pe care, prin urmare, au şi fost scrise originalele, precum şi cele mai vechi copii ale cărţilor sfinte. Aşa dar cărţile evreeşti se scriau de bună seamă cu preferinţă pe pergament, adică pe piele bine curăţată şi bine netezită, căci cuvântul* sefer, *înseamnă* a rade, a curăţi pielea de păr. *Scriitorii greci însă preferau să scrie pe papirus, adică pe foile unei plante egiptene, pregătite în chip special, deoarece cuvântul* vivlos *sau* vyvlos *la început însemna* papirus, *şi de aicea* — sul de papirus, — *sau* carte.

In timpurile Noului Testament, cel puţin la început, nu întâlnim cuvântul Biblie, *dar întâlnim un şir întreg de numiri sinonime, din care cele mai întrebuinţate sunt următoarele:* Scriptura (i grafi, *Luc. IV, 21; Ioan XX, 9; Fapt. VIII, 32; Gal. III, 22*), Scripturile (e grafe: *Mat. XXI, 41; Luc. XXIV, 32; Ioan V, 39; 2 Petr. III, 16*), Scripturile sfinte (grafè aghìe, *Rom. I, 2*), Sfintele Scripturi (ta ierà grámmata, *2 Tim. III, 15*).

Dar în timpurile bărbaţilor apostolici, alăturea cu numirile arătate mai sus ale Sfintei Scripturi, începe a se întâlni şi termenul ta Vivlía [1]. *Totuşi în întrebuinţarea obştească numirea aceasta a intrat abia în timpul lui Origen, cunoscutul adunător şi tâlmăcitor al Sfintei Scripturi, în veacul al treilea, şi mai cu seamă pe timpul sfântului Ioan Gură de Aur, în veacul al patrulea.*

Dela scriitorii greci această numire colectivă a Sfintei Scripturi a trecut şi la scriitorii latini, unde însă forma plurală a neutrului ta Vivlía *a căpătat definitiv forma singulară a femininului:* Biblia. *Numirea din urmă, în forma sa latină, a trecut şi la noi.*

II. **Sfânta Scriptură este însuflată de Dumnezeu.** *Insuşirea de căpetenie, care deosebeşte sfintele cărţi ale Bibliei de toate celelalte produse literare şi care le împărtăşeşte o putere şi o autoritate netăgăduită, este inspiraţiunea dumnezeeească, este faptul că ele sunt însuflate de Dumnezeu. Prin aceasta se înţălege acea iluminare suprafirească, dumnezeească, care fără să nimicească şi fără să înlăture puterile fireşti ale omului, le-a ridicat la cea mai înaltă desăvârşire, le-a ferit de greşeală şi le-a împărtăşit descoperiri, — cu un cuvânt le-a călăuzit în tot timpul lucrării lor, din care pricină această lucrare n'a fost numai un simplu produs omenesc, ci oarecum un produs al lui Dumnezeu însuşi. După mărturia sfântului apostol Petru,* niciodată prorocia n'a fost rostită după voia omului, ci au rostit-o oamenii sfinţi ai lui Dumnezeu, fiind mişcaţi de Duhul Sfânt (*2 Petru, I, 20*). *La sfântul apostol Pavel întâlnim chiar cuvântul* însuflat de Dumnezeu *şi anume aplicat Sfintei Scripturi, când el zice, că* toată Scriptura e însuflată de Dumnezeu (theopnevstos, *2 Tim. III, 16*). *Toate acestea sunt minunat arătate şi de sfinţii Părinţi ai Bisericei. Aşa, sfântul Ioan Gură de Aur zice, că* toate Scripturile sunt scrise nu de robi, ci de Domnul tuturor, adică de Dumnezeu. *Iar după cuvintele sfântului*

---

[1]) *Vezi de ex. textul grecesc al epistolei lui Clement Romanul către Corinteni (Cap.* I, *vers.* 43*).*

Grigore cel Mare, prin limba sfinţilor proroci şi apostoli ne vorbeşte Domnul.

Dar această însuflare dumnezeească a Sfintei Scripturi n'a mers până la nimicirea particularităţilor personale fireşti ale scriitorilor lor. Iată pentru ce în cuprinsul cărţilor sfinte, mai ales în ce priveşte expunerea, stilul, limba, felul figurilor şi expresiunilor lor, întâlnim deosebiri însemnate între diferitele cărţi ale sfintei Scripturi, care deosebiri au venit dela însuşirile individuale, psihologice şi culturale ale autorilor lor.

III. **Valoarea canonică a cărţilor Sfintei Scripturi.** *Altă însuşire foarte însemnată a cărţilor sfinte din Biblie, care dă de asemenea în mare măsură autoritatea acestor cărţi, este canonicitatea. Ca să ne putem lămuri acest termen, e nevoie să ne* **ocupăm** *puţin de istoricul alcătuirii Bibliei. Noi am avut şi până acum prilejul să spunem, că în alcătuirea Bibliei au intrat cărţile sfinte, scrise în diferite timpuri şi de diferiţi autori. La aceasta trebue să adăugăm acum, că alăturea cu cărţile adevărate, autentice, de Dumnezeu însuflate, s'au ivit în diferite timpuri şi cărţi neadevărate, neautentice sau neînsuflate de Dumnezeu, cărora însă autorii lor s'au încercat să le dea înfăţişarea de autentice şi însuflate de Dumnezeu. Cu deosebire s'au ivit multe cărţi de acestea în cele dintâi veacuri ale creştinismului, pe terenul ebionismului şi gnosticismului, cum au fost:* Evanghelia întâia a lui Iacov, Evanghelia lui Toma, Apocalipsul apostolului Petru, Apocalipsul lui Pavel, *şi altele. Era prin urmare nevoie de un glas cu autoritate, ca să hotărască şi să statornicească lămurit, care dintre aceste cărţi sunt adevărate şi însuflate de Dumnezeu, care sunt numai edificatoare şi folositoare, cu toate că nu sunt însuflate de Dumnezeu, şi care sunt deadreptul vătămătoare, mincinoase, false.*

Şi iată s'a ridicat glasul sfintei Biserici a lui Hristos, stâlpul şi întărirea adevărului, care ne-a dat poveţe cu privire la aceasta, ne-a dat învăţătura sa despre aşa numitul canon.

Cuvântul grecesc canón, ca şi semitul càne *înseamnă în înţălesul primitiv* băţ de trestie, *sau în genere orice* băţ drept, *iar de aici, în înţăles figurat, — tot ceea ce serveşte la îndreptarea altor lucruri, de pildă* linia tâmplărească, *sau aşa numitul* dreptar. *In înţăles şi mai abstract, cuvântul* canón *a căpătat înţăles de* regulă, normă, model, *în care înţăles se întâlneşte el, de pildă, la sfântul apostol Pavel: celor ce se poartă după regula (canónul) aceasta, pace şi milă (Gal. VI, 16). Pe acest temeiu, termenul* canón *şi adjectivul format dela el* — canonicós, *destul de timpuriu au început a se aplica acelor cărţi sfinte, în*

care creştinii, după tradiţia unanimă a Bisericei, vedeau expresiunea adevăratei norme a credinţei, icoana ei. Deja sfântul Irineu al Lionului zicea, că noi avem canonul adevărului, cuvintele lui Dumnezeu. *Iar sfântul Atanasie al Alexandriei defineşte cărţile canonice, ca fiind acelea,* care servesc de izvor al mântuirii, singurele în care ni se arată învăţătura bunei credinţe. *Deosebirea definitivă însă a* cărţilor canonice *de cele* necanonice *îşi are începutul pe vremea sfântului Ioan Gură de Aur, şi a fericiţilor Ieronim şi Augustin. De atunci epitetul* canonice *se dă acelor cărţi sfinte ale Bibliei, care sunt recunoscute de toată Biserica, ca însuflate de Dumnezeu şi care cuprind în ele regula sau norma de credinţă, spre deosebire de cărţile* necanonice, *adică de acele cărţi, care deşi sunt edificatoare şi folositoare, pentru care pricină şi sunt ele cuprinse în Biblie, dar nu sunt însuflate de Dumnezeu, — şi mai ales spre deosebire de cărţile* apocrife (apócrifos, *ascuns, tainic*) *care sunt cu totul lepădate de Biserică şi neprimite în Biblie. Astfel, la* însuşirea canonică *sau la* canonicitatea *cărţilor trebue să privim ca la vocea Sfintei Tradiţiuni a Bisericei, care adevereşte că Sfânta Scriptură este însuflată de Dumnezeu. Prin urmare, chiar în Biblie nu toate cărţile ei au aceeaşi însemnătate şi autoritate. Unele, — cărţile canonice, — sunt însuflate de Dumnezeu, adică cuprind într'însele adevăratul cuvânt al lui Dumnezeu; altele, — cele necanonice, — sunt numai edificatoare şi folositoare, dar nu-s străine de părerile autorilor lor şi nu totdeauna scutite de erori. Această deosebire trebue numaidecât avută în vedere la cetirea Bibliei, pentru dreapta preţăluire a cărţilor ce intră în alcătuirea ei şi pentru cuvenita raportare către ele.*

Impărţirea cărţilor biblice în canonice *şi* necanonice *priveşte numai cărţile Vechiului Testament. Deoarece cărţile Noului Testament, care intră în alcătuirea Bibliei, se recunosc toate de canonice.*

Cuprinsul canonului Vechiului Testament, *deşi în trăsături generale prezintă destulă asemănare în diferitele biblii, diferă însă în ce priveşte numărul cărţilor. Aceasta vine de acolo, că Evreii, voind să vâre toate cărţile lor sub cele douăzeci şi două litere ale alfabetului evreesc, au unit în chip artificial câte mai multe cărţi într'una. De pildă au unit: cartea Judecătorilor cu cartea Rut, cartea întâia a Regilor cu a doua, a treia cu a patra, ba încă au adunat într'o singură carte pe cei doisprezece proroci mici. Biserica ortodoxă numără treizeci şi nouă de cărţi canonice ale Vechiului Testament: 1) Facerea; 2) Eşirea; 3) Leviticul; 4) Numerile; 5) Deuteronomul; 6) Iisus Navi; 7) Judecătorii; 8) Rut; 9) Intâia a Regilor; 10) A doua a Regilor; 11) A treia a Regilor; 12) A patra a Regilor; 13) Intâia Paralipomena; 14) A*

doua Paralipomena; 15) Ezdra; 16) Neemia (sau a doua Ezdra); 17) Ester; 18) Iov; 19) Psaltirea; 20) Pildele lui Solomon; 21) Ecclesiastul; 22) Cântarea Cântărilor; 23) Isaia; 24) Ieremia; 25) Plângerile lui Ieremia; 26) Iezechiil; 27) Daniil; apoi doisprezece proroci mici; 28) Osie; 29) Ioil; 30) Amos; 31) Avdia; 32) Ionà; 33) Miheia; 34) Naum; 35) Avacum; 36) Sofonia; 37) Agheu; 38) Zaharia, și 39) Maleahi. Celelalte nouă cărți, care intră în cuprinsul Bibliei, se socotesc necanonice, şi anume: 1) Tobit; 2) Iudit; 3) Inţelepciunea lui Solomon; 4) Inţelepciunea lui Iisus, fiul lui Sirah; 5) Cartea a treia a lui Ezdra; 6) Intâia a Macabeilor; 7) A doua a Macabeilor; 8) A treia a Macabeilor; 9) Baruh. Afară de acestea, se mai socotesc necanonice şi următoarele bucăţi din cărţile canonice, înşirate mai sus: rugăciunea Regelui Manase dela sfârşitul cărţii a doua Paralipomen, o parte din cartea Ester, care nu e împărţită în versuri, ultimul psalm care urmează după 150, cântarea celor trei tineri, din cartea lui Daniil, istoria cu Susana, Vil şi balaurul cap. 13 şi 14 ale aceleiaşi cărţi.

Iar în Noul Testament toate cele 27 de cărţi în toată întinderea lor se cunosc de canonice.

IV. **Limba, traducerile şi împărţirea cărţilor Sfintei Scripturi.** *Pentru complectarea lămuririlor asupra Bibliei, trebue să spunem ceva şi despre limba, în care au fost scrise sfintele Cărţi ale Bibliei, despre cele mai însemnate traduceri ale lor şi despre împărţirea lor de astăzi în capitole şi versete.*

Toate cărţile canonice ale Vechiului Testament au fost scrise în limba evreiască, afară numai de câteva mici părţi, care au fost scrise în limba haldaică (Ier. X, 11. Dan. II, 4-VII, 28; 1 Ezdr. IV, 8-VI, 18; VII, 12-26). Iar cărţile necanonice fără îndoială au fost scrise în limba greacă, deşi unii, întemeindu-se pe mărturia fericitului Ieronim, socot că două din ele, şi anume: cartea Tobit şi cartea Iudit ar fi fost scrise la început în haldeeşte.

Cărţile Noului Testament însă toate au fost scrise în limba grecească, în dialectul aşa zis alexandrean, intrat în întrebuinţare pe vremea lui Alexandru Macedoneanul — Kinì diálectos, *afară numai de Evanghelia întâia, dela Mateiu, scrisă în dialectul siro-haldeual limbii evreeşti, pe care-l vorbeau Iudeii pe vremea Mântuitorului Iisus Hristos.*

Deoarece în scrierea veche evreiască se întrebuinţau numai consonantele, iar semnele sunetelor vocale se transmiteau verbal prin tradiţie, de aceea textul primitiv al Vechiului Testament nu avea vocale. Acestea în formă de diferite semne, puse sub rânduri, au fost introduse destul

de târziu, cam prin veacul al IX-lea sau al X-lea al erei noastre, de învăţaţii rabini evrei, cunoscuţi sub numele de Mazoreţi (adică păstrătorii tradiţiei, — dela verbul evreesc mazor, *a transmite). Din pricina aceasta textul evreesc de astăzi se cheamă mazoretic.*

Din diferitele traduceri sau tâlmăciri ale Bibliei în alte limbi sunt vrednice de amintit două din cele mai vechi: traducerea greacă a celor LXX şi traducerea latinească — Vulgata.

Traducerea grecească s'a făcut pentru trebuinţele Iudeilor alexandreni, pe timpul Ptolomeilor, regii Egiptului, adică nu mai de vreme de jumătatea veacului al treilea, nici mai târziu de jumătatea veacului al doilea înainte de Hristos. Ea a fost desăvârşită în diferite timpuri şi de diferiţi traducători, dar partea cea mai însemnată a ei, Pentateuhul, se dovedeşte a fi cea mai veche şi mai cu autoritate. Tâlmăcirea aceasta se numeşte a celor şaptezeci de traducători, sau Septuaginta.

Traducerea latină sau aşa numita Vulgata *(dela vulgus-popor) a fost făcută de fericitul Ieronim, pe la sfârşitul veacului al IV-lea, deadreptul din limba evreiască, călăuzindu-se şi de cele mai bune traduceri. Ea se deosebeşte prin multă îngrijire şi deplinătate.*

In limba noastră au apărut mai întâiu cărţi singuratece din Sfânta Scriptură, ca Psaltirea, Evangheliile, etc. Intreaga Biblie în româneşte apare pentru întâia oară în timpul voievodului Şerban Cantacuzino, la anul 1688, tradusă din greceşte de fraţii Greceanu, moldoveni.

In sfârşit, trebue să observăm, că în biserica veche nu exista împărţirea de astăzi a cărţilor biblice în capitole şi versuri; ele toate erau scrise otova, fără nici o împărţire în capitole sau versuri, ba nici chiar cuvintele nu erau despărţite între ele. Textul era aşezat în coloane, şi chiar când era împărţit, apoi numai în pericope sau bucăţi pentru cult (lóghi, eclogádia, evanghelistárion, praxapóstolon). *Impărţirea de astăzi în capitole îşi trage începutul dela cardinalul Stefan Langton, care pe la anul 1205 a împărţit Vulgata. Această împărţire a terminat-o învăţatul dominican Hugues de Saint-Ghef, care a întocmit o concordanţă pe la anul 1240. Iar pe la jumătatea veacului al XVI-lea, învăţatul tipograf parizian Robert Stefan a introdus şi împărţirea de astăzi a capitolelor în versuri, la început în ediţia greco-latină a Noului Testament (anul 1551), iar după aceea şi în ediţia complectă a Bibliei latine (1555), de unde apoi a trecut încet, încet în toate textele biblice.*

V. **Cuprinsul fundamental al Bibliei.** *Ideea fundamentală şi centrală a tuturor Scripturilor Sfinte şi însuflate de Dumnezeu din Biblie, ideea în jurul căreia se grupează toate celelalte idei, ideea care împăr-*

tăşeşte tuturor celorlalte înţăles şi putere şi fără de care se pierde unitatea şi frumuseţea Bibliei, — *este învăţătura despre Mesia, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Iisus Hristos, ca obiect al aşteptărilor Vechiului Testament şi ca alfa şi omega a întreg Noului Testament, este, după cuvântul apostolului Pavel, acea* piatră unghiulară, *pe care, prin mijlocirea apostolilor şi a prorocilor, s'a aşezat şi s'a zidit edificiul mântuirii noastre (Efes. II, 20). Iisus Hristos este obiectul ambelor Testamente: al Vechiului Testament, ca aşteptare, al Noului Testament, ca împlinire a acelei aşteptări, şi al amândorora ca singura legătură lăuntrică.*

Lucrul acesta poate fi arătat şi dovedit printr'un şir întreg de dovezi externe şi interne.

Din numărul dovezilor de felul întâiu, adică externe, fac parte mărturiile Domnului nostru despre Sine însuşi, mărturiile ucenicilor Lui, tradiţia iudaică şi tradiţia creştină.

Mustrând necredinţa şi cerbicia cărturarilor şi a fariseilor iudei, însuşi Domnul nostru Iisus Hristos de nenumărate ori recurge la mărturiile ce le dau despre Dânsul «legea şi prorocii», adică în genere Sfintele Scripturi ale Vechiului Testament. Cercetaţi Scripturile, căci voi socotiţi să aveţi prin ele viaţa vecinică, ele însă mărturisesc de Mine *(Ioan V, 39);* căci dacă voi aţi crede pe Moise, atunci M'aţi crede şi pe Mine, pentrucă El a scris despre Mine *(Ioan V, 46),* — *a zis, de pildă, Domnul legiştilor celor orbi ai Iudeilor, după cunoscuta minune a vindecării slăbănogului la Scăldătoarea Oilor. Incă şi mai amărunţit scoate la iveală Domnul acest adevăr înaintea ucenicilor Săi, când li s'a arătat după înviere, cum mărturiseşte despre aceasta sfântul Luca:* şi începând dela Moise şi dela toţi prorocii, le-a tâlcuit lor cele scrise pentru El în toate scripturile... Apoi le-a zis: acestea vi le-am grăit Eu, când eram cu voi, că trebuia să se împlinească toate cele scrise despre Mine în legea lui Moise şi în proroci şi în psalmi *(Luca XXIV, 27, 44). Afară de aceste declaraţiuni generale, Domnul arată adesea şi cazuri speciale de prorocii şi de preînchipuiri ale Vechiului Testament, care se refereau la viaţa, la învăţătura şi la patimile şi moartea Lui pe cruce. Aşa, de pildă, El semnalează însemnătatea simbolică a şarpelui de aramă, ridicat de Moise în pustie (Ioan III, 14), arată împlinirea în persoana sa a prorociei lui Isaiia despre «anul milei Domnului» (Luc. IV, 17, 21; comp. Is. LXI, 1-2), vorbeşte de împlinirea tuturor prorociilor de demult cele pentru jertfa Sa de răscumpărare (Mat. XXVI, 54; Luc. XXII, 37), ba chiar şi pe cruce, în clipa dinaintea morţii Sale, rosteşte acel mişcător şi măreţ:*

săvârşitu-s'a! *(Ioan XIX, 30), dând prin aceasta a se înţălege, că s'a săvârşit aceea ce, fiind rânduit mai înainte de veci,* de multe ori şi în multe feluri s'a grăit prin proroci *(Evr. I, 1).*

Evangheliştii şi apostolii, ca şi Dumnezeescul lor Invăţător, necontenit au recurs la Biblie, scoţând cu pumnul plin din bogăţiile comorilor mesianice şi statornicind prin aceasta o deplină armonie a ambelor Testamente, unite împrejurul persoanei lui Mesia-Hristos. Astfel, toţi evangheliştii, — aceşti scriitori independenţi unul de altul ai vieţii lui Iisus Hristos, — atât de des recurg la împlinirea prorociilor Vechiului Testament în persoana Invăţătorului lor, încât au făurit pentru aceasta chiar formule speciale: şi toate acestea s'au făcut ca să se împlinească cele zise de Domnul prin prorocul, *sau simplu:* atunci s'au împlinit cele zise prin prorocul; ca să se împlinească cele zise prin proroci, *sau încă:* şi s'au plinit cuvântul Scripturii, *şi un şirag întreg de expresii analoage.*

Tot aşa de des recurg la Scriptura Vechiului Testament şi prin aceasta statornicesc cea mai strânsă legătură lăuntrică între cele două Testamente, şi ceilalţi scriitori ai Noului Testament, începând cu cartea Faptelor Sfinţilor Apostoli şi sfârşind cu Apocalipsul. Neavând putinţa să înşirăm aicea toată mulţimea unor asemenea recurgeri vădite şi limpezi, vom da ca exemplu numai pe cele mai caracteristice. Astfel sunt cele două cuvântări ale apostolului Petru, ţinute: una după pogorîrea Sfântului Duh, iar alta după vindecarea unui olog, pe care ni le-a păstrat cartea Faptelor Sfinţilor Apostoli şi care sunt pline de citate din Vechiul Testament (Ioil — Fapt. II, 10-21; David — II, 25-28, 34-35; Moise — III, 22-23). E cu deosebire însemnată încheerea cuvântării a doua: şi toţi prorocii, începând dela Samuil şi după el, de asemenea au prevestit aceste zile *(Fapt. III, 24). Nu mai puţin însemnată sub acest raport e şi cuvântarea arhidiaconului Ştefan, care ne dă în scurt toată istoria Vechiului Testament despre pregătirea Evreilor pentru primirea lui Mesia-Hristos (Fapt. VII, 2-56). Tot în această carte a Faptelor Apostolilor se mai cuprinde o mare mulţime de alte lucruri asemănătoare:* Şi noi vă vestim, că făgăduinţa dată părinţilor, Dumnezeu ne-a împlinit-o nouă, copiilor lor, sculând pe Iisus *(Fapt. XIII, 32).* Noi vă propovăduim, — *ziceau Apostolii* — mărturisind la mic şi la mare, negrăind nimica alta decât cele ce au spus prorocii şi Moise *(Fapt. XXVI, 22). Cu un cuvânt, toată învăţătura Apostolilor despre împărăţia lui Dumnezeu în Noul Testament se reducea în trăsături generale la aceea, că ei încredinţau pe oameni despre Iisus Hristos cu dovezi din Moise şi din proroci (Fapt. XXIII, 23).*

Din mulțimea citatelor, ce se fac în Noul Testament din cel vechiu și prin care se stabilește legătura celui dintâiu cu fapte și prorocii din cel din urmă, vom mai da câteva exemple din epistolele apostolului Pavel, adică din ale acelui apostol, care sub numele de Saul, a fost altădată el însuși fariseu, râvnitor al tradițiilor părintești și mare cunoscător al scripturilor Vechiului Testament. Și iată chiar acest apostol spune, că ținta legii este Hristos *(X, 4),* că legea a fost pentru noi călăuza (Pedágogos) *care ne-a adus* la Hristos *(Gal. III, 24), că credincioșii* sunt întemeiați pe temelia apostolilor și a prorocilor, piatra unghiulară fiind însuși Iisus Hristos *(Efes. II, 20), că toate cele din Vechiul Testament* au fost scrise pentru învățătura noastră *(I Corint. 10, 11), că tot Vechiul Testament cu toate ceremoniile și slujbele lui religioase, a fost* numai umbra celor viitoare, iar trupul, *care proiecta această umbră,* era a lui Hristos *(Gal. II, 17),* legea fiind numai umbra bunătăților viitoare, iar nu înfățișarea aievea a acelora *(Evr. X, 1) și că în sfârșit, în temelia întregei istorii a economiei mântuirii noastre stă* Iisus Hristos, care eri și astăzi și în veci este același *(Evr. XIII, 8).*

Dacă dela cărțile sfinte ale Noului Testament, trecem la vechile tâlcuiri iudaice ale Scripturii, la Targumuri, Talmud, Midraș și la scrierile primilor rabini de dinaintea veacului al XII-lea inclusiv, vom vedea, că tendința statornică și neschimbată a tradiției generale iudaice în tâlcuirea Bibliei era de a căuta pretutindenea și de a găsi îndegetări la Mesia și la timpurile lui. Această tendință ajungea câteodată la extremități, cum se poate vedea aceasta din următoarea zicere rabinică: « Prorocii propovăduiau exclusiv numai despre bucuria zilelor lui Mesia », uitând negreșit ideea de un Mesia răscumpărătorul suferind; dar totuși ca înțălegere fidel acel adevăr, că cu adevărat la temelia întregei Scripturi e așezată ideea de Mesia-Hristos ». Nu se poate să voim a raporta toate nemijlocit la Mesia, — zice fericitul Augustin, — dar locurile care nu se referă direct la El, servesc de temei pentru acelea, care-L vesteau pe Dânsul. Precum la o liră toate strunele sună potrivit cu firea lor și cu toate acestea lemnul, pe care sunt ele întinse, le împărtășește o nuanță de sunet proprie lui. Așa și Vechiul Testament: acesta sună ca o liră armonioasă, numele și împărăția lui Iisus Hristos ».

Această fină comparație a Fericitului Augustin caracterizează minunat de bine părerile Sfinților Părinți despre raportul reciproc dintre Vechiul și Noul Testament. Mărturiile despre legătura strânsă și indestructibilă dintre ele, pe care o alcătuește persoana lui Iisus

Hristos, se țin lanț neîntrerupt chiar din primele veacuri ale creștinismului: despre aceasta a scris Apostolul Varnava în epistola sa, Sf. Iustin filozoful în « Dialogul cu Trifon », Tertulian în scrierea « Contra Iudeilor », Sf. Irineu al Lionului în scrierea sa « Contra Eresurilor », apologeții Aristide, Atenagora și alții. Intr'un chip cu deosebire temeinic și profund a dovedit această legătură școala alexandreană, din care s'a remarcat cu deosebire Origen, care zice, de pildă, că « Spusele Scripturii sunt hainele Cuvântului..., că în Scripturi totdeauna Cuvântul (Logos — *Fiul lui Dumnezeu) a fost trup, ca să locuiască între noi ». Dintre părinții următori au desvoltat amănunțit această idee în minunatele lor comentarii sfinții: Ioan Gură de Aur, Vasile cel Mare, Efrem Sirul; apoi Fer. Augustin, Fer. Ieronim și Sf. Ambrozie de Mediolan. Acest din urmă, de pildă, scria: « cupa înțelepciunii este în mânile voastre. Această cupă e îndoită: Vechiul și Noul Testament. Beți-le, pentrucă din amândouă sorbiți pe Hristos. Sorbiți pe Hristos, pentrucă el este izvorul vieții »* [1]).

Trecând acum la dovezile lăuntrice, *adică la însuși cuprinsul cărților sfinte, ne convingem deplin, că Domnul nostru Iisus Hristos alcătuește punctul central și ideea fundamentală a întregei Biblii. Această mare carte, alcătuită de așa de numeroși și feluriți autori, despărțiți unii de alții prin perioade foarte mari de timp și aparținând celor mai felurite civilizații, ne înfățișează în același timp o uimitoare unitate și un tot bine legat, mulțămită mai cu seamă faptului, că într'însa s'a desvoltat treptat una și aceeași idee mesianică. « Noul Testament se ascunde în cel vechiu și cel vechiu în cel nou se descoperă » — ziceau teologii din Evul mediu, bazându-se pe cuvintele fer. Augustin* [2]).

Că Iisus Hristos și lucrarea Sa alcătuesc singura temă a tuturor cărților Noului Testament, aceasta e limpede singur de sine și nu cere nici o dovadă. Dar că toată istoria Noului Testament se reazămă pe cea a Vechiului Testament, aceasta, poate, nu e așa de lămurit.

Dar noi putem urmări pas cu pas desvoltarea ideii mesianice și în cărțile Vechiului Testament. Făgăduirea Izbăvitorului, dată strămoșilor căzuți încă în raiu, iată prima verigă a acelui lanț neîntrerupt de prorocii mesianice ale Vechiului Testament, care se începe cu Adam și se termină cu Zaharia, tatăl lui Ioan Botezătorul. De aceea se și numește ea « Prima Evanghelie » (Fac. III, 15). Din timpul lui Noe făgăduința aceasta se determină ceva mai restrâns și mai precis: Sămânță

---

1) *Ambrosius, In psalm. I,* 33.
2) *Novum Testamentum in vetere latet, vetus Testamentum in Novo patet. Fer. Augustin: Intreb.* 73 *la Eșire.*

a femeii se numesc numai copiii lui Sim, în cercul cărora se şi mărgineşte istoria răscumpărării (Fac. IX, 26). Acest cerc se îngustează încă şi mai mult în timpul lui Avraam, tatăl poporului evreu ales de Dumnezeu; în sămânţa lui Avraam, adică în Iisus Hristos, după tâlcuirea ap. Pavel — Gal. III, 16 — se vesteşte mântuirea şi a tuturor celorlalte naţiuni (Fapt. XII, 3; XVIII, 18). In urmă şi dintre urmaşii lui Avraam a fost aleasă familia lui Iacov (Fac. XXVII, 27). Mai târziu însuşi Iacov, prin duhul unei proroceşti prevederi, dă o binecuvântare deosebită fiului său Iuda (Fac. XLIX, 8), şi cu cât înainta mai mult timpul, cu atât mai bine şi mai precis se determinau diferitele trăsături caracteristice ale slujirii lui Mesia. Astfel Valaam vorbeşte de puterea Lui împărătească (Numeri XXIV, 17); Moise vorbeşte de întreita lui slujire: împărătească, preoţească şi prorocească (Deut. XVIII, 18-19); apoi se vorbeşte în scripturi despre naşterea lui Mesia din neamul regelui David (II Reg. VII, 13-14); despre naşterea Lui în Betleem (Mih. V, 2) şi din Fecioara-Mamă (Is. VII, 14); despre intrarea Lui sărbătorească în biserica din Ierusalim (Malah. II, 1); despre feluritele împrejurări, până şi din cele mai mici, din timpul patimilor şi morţii Lui (Is. LIII; Ps. XXI, 17-19; XXXIX, 7-9; LX, 9-10; LXVIII, 22; Zah. XI, 12); despre slăvita Lui înviere (Is. LIII, 9-21; Ps. XV, 10; XIX, 6-7; XL, 11; LXVII, 2); despre sosirea împărăţiei Sale harice (Ps. XXI, 28-32; XLIV, 8, 14-17; LXXI, 7-19; Ioil, II, 18; Is. XXXV, 1-2; LXI, 1-2), şi despre înfricoşata Sa venire a doua (Dan. VII, 25 şi 12. Zah. XIV, 2-3). Se poate spune cu toată siguranţa, că nu este nici una din trăsăturile mai de seamă din opera şi viaţa lui Mesia, care să nu fi fost pe o cale sau pe alta prevestită în Vechiul Testament, sau sub formă de prorocie limpede, sau sub vălul simbolurilor şi preînchipuirilor; iar prorocul Isaia a căpătat chiar numele de « Evanghelistul Vechiului Testament », şi aceasta pentru exactitatea şi amărunţimile uimitoare ale prorociilor şi preînchipuirilor sale proroceşti despre viaţa Domnului Iisus Hristos.

Această idee mesianică transpiră nu cu mai puţină limpezime şi din planul general al Bibliei. După caracterul şi cuprinsul lor, toate cărţile Vechiului Testament pot fi împărţite în trei grupe principale: cărţi istorico-legiuitoare, cărţi proroceşti şi cărţi poetico-didactice. Clasa întâia expune istoria teocraţiei, adică domnia lui Iehova asupra lui Israil. Dar în ce scop oare întrebuinţează Domnul nişte metode aşa de diferite pentru educaţia poporului Său? Testamentul din Sinai, legea lui Moise, necazurile din pustie, cucerirea pământului făgăduinţei,

biruințele și înfrângerile, înstrăinarea de celelalte popoare, în sfârșit jugul robiei babilonene și bucuria întoarcerii din acea robie, — toate acestea au avut un scop vădit și anume de a forma națiunea evreiască într'un anumit spirit, în spiritul păstrării și răspândirii ideii mesianice. Incă și mai vădit este acest motiv în cărțile proorocești, unde, când prin amenințări, când prin făgăduirea de răsplată, poporul evreu e necontenit susținut la o anumită înălțime morală și pregătit în spiritul curățeniei credinței și cuvioșiei vieții, în vederea viitorului Mesia. In sfârșit ***în privința cărților*** *din ultima grupă poetico-didactice, apoi unele din ele, ca de pildă, Psalmii, erau curat rugăciunile mesianice ale poporului evreu; altele, ca de pildă, Cântarea Cântărilor, zugrăveau sub forma alegorică legătura lui Israil cu Hristos; iar altele, ca de pildă Cartea Ințelepciunii, Ecclesiastul etc., arătau diferite trăsături ale înțelepciunii dumnezeești, razele acelui Cuvânt Dumnezeesc (Lógos), care luminau întunerecul până și în lumea de dinainte de Hristos.*

Astfel, putem spune cu toată convingerea, că obiectul fundamental al Bibliei, începând dela primele capitole ale cărții Facerea (III, 15) și terminând cu cele din urmă capitole ale Apocalipsului (XXI, 6, 21 și 20) este Dumnezeu-Omul, Domnul nostru Iisus Hristos.

VI. **Impărțirea cărților sfinte după Biblia noastră și după cea evreiască.** *După cum am văzut mai sus, Biblia întreagă cuprinde 75 de cărți și anume: 48 ale Vechiului Testament și 27 ale Noului Testament.*

In alcătuirea Vechiului Testament Biserica Ortodoxă recunoaște că intră 39 cărți canonice și 9 necanonice, deosebindu-se prin aceasta de Biserica catolică, care numără în Vulgata sa 46 cărți canonice, adică recunoaște ca atare și pe unele din cele necanonice.

Cu privire la ordinea, în care sunt înșirate cărțile Vechiului Testament, apoi se observă o deosebire destul de vădită între biblia evreiască și tâlcuirea grecească a celor șaptezeci și deci și între a noastră. Pentru lămurirea acestei deosebiri e nevoie să știm, că Evreii cei vechi împărțeau cărțile lor nu atât după înrudirea cuprinsului lor, cum fac cei 70 și noi, ci după măsura însemnătății și a importanței lor. In acest înțăles ei împărțeau toate cărțile Vechiului Testament în trei clase: legea (Tora), Proorocii (Nebiim), și Aghiografii (Chetubim), subliniind cu deosebire importanța primelor două clase, adică legea și proorocii (Mat. V, 17; VII, 12; XXII, 49).

Astăzi la noi însă, după pilda celor 70 și după Vulgata Fer. Ieronim, e primită altă împărțire a cărților canonice a Vechiului Testament,

după caracterul cuprinsului lor, în următoarele patru clase: 1) Cărţi legiuitoare; 2) Cărţi istorice; 3) Cărţi didactice şi 4) Cărţi proroceşti. O astfel de înşirare şi împărţire a cărţilor în biblia evreiască şi a noastră se poate vedea mai bine în tabela următoare:

1) DUPĂ BIBLIA EVREIASCĂ + 2) DUPĂ BIBLIA ROMÂNEASCĂ

1) După Biblia evreiască

Legea (tora)			Facerea, Eşirea, Leviticul, Numerile, Deuteronomul
Prorocii (nebiim)	Cei mai vechi (rizonim)		Iisus Navi, Judecătorii, 1 şi 2 a Regilor, 3 şi 4 a Regilor.
	Cei mai noi (aharonim)	Prorocii mari	Isaia, Ieremia, Iezechiil
		Prorocii mici	Osie, Ioil, Amos, Avdie, Iona, Miheia, Naum, Avacum, Sofonie, Agheu, Zaharia, Malahia
Aghiografii (chetubim)			Psalmii, Pildele lui Solomon, Iov, Cântarea Cântărilor, Rut, Plângerile, Ecclesiastul, Ester, Daniil, Ezdra, Neemia, 1 Paralipomena, 2 Paralipomena

2) După Biblia românească

Legiuitoare	Facerea, Eşirea, Leviticul, Numerile, Deuteronomul
Istorice	Iisus Navi, Judecătorii, Rut, 1-a Regilor, 2-a Regilor, 3-a Regilor, 4-a Regilor, 1-a Paralipomena, 2-a Paralipomena, 1-a Ezdra, Neemia
Didactice	Ester, Iov, Psaltirea, Pildele lui Solomon, Ecclesiastul, Cântarea Cântărilor
Proroceşti	Isaia, Ieremia, Plângerile lui Ieremia, Iezechiil, Daniil, Osie, Ioil, Amos, Avdia, Iona, Miheia, Naum, Avacum, Sofonia, Agheu, Zaharia, Malahia

Pe lângă aceste cărţi canonice, comune tuturor Bibliilor: celei evreeşti şi celei greceşti şi deci şi celei româneşti, în aceste două din urmă se mai

găsesc şi cărţi necanonice şi anume în număr de nouă care sunt cele următoare:

Cărţi necanonice	Tobit Iudit Inţelepciunea lui Solomon Inţelepciunea lui Isus fiul lui Sirah 3-a Ezdra 1-a Macabeilor 2-a Macabeilor 3-a Macabeilor Baruh

In alcătuirea Noului Testament intră de toate 27 cărţi: patru Evanghelii, Cartea Faptelor Sfinţilor Apostoli, şapte epistole soborniceşti, patrusprezece epistole ale apostolului Pavel şi Apocalipsul sfântului Ioan, Cuvântătorul de Dumnezeu. Din acestea, două Evanghelii sunt scrise de doi apostoli din cei 12 şi anume de Mateiu şi Ioan: iar celelalte două Evanghelii sunt scrise de Marcu şi Luca, care fac parte din numărul celor 70 de apostoli. Cartea Faptelor sfinţilor Apostoli e scrisă de sfântul Luca, care a scris şi Evanghelia a treia. Dintre cele şapte epistole soborniceşti, cinci sunt scrise de doi din cei 12 apostoli şi anume: două de Petru şi trei de Ion evanghelistul, iar două sunt scrise de Iacob şi Iuda, rudele Domnului după trup, care de asemenea poartă numele de apostoli. Celelalte 14 epistole sunt scrise de apostolul Pavel, care deşi a fost chemat la apostolat mult mai târziu, dar cu toate acestea, fiind chemat de însuşi Domnul, s'a dovedit a fi apostol în cel mai înalt nţăles al cuvântului şi este cu totul de aceeaşi vrednicie cu cei doisprezece. Apocalipsul a fost scris de sf. Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu.

Din cele de mai sus se vede, că de toţi, scriitorii Noului Testament, sunt în număr de opt. Dintre ei, cel mai mult în alcătuirea de scrisori s'a ostenit Pavel, apostolul neamurilor, care a întemeiat o mulţime de biserici, care au avut nevoie de învăţătură scrisă, pe care el le-a şi dat-o în cele patrusprezece epistole ale sale.

După cuprinsul lor, cărţile sfinte ale Noului Testament se împart şi ele în trei clase şi anume: 1) istorice, 2) didactice şi 3) proroceşti, după cum se pot vedea în tăbliţa următoare:

CĂRŢILE NOULUI TESTAMENT

Istorice	Evanghelia după Mateiu. Evanghelia după Marcu. Evanghelia după Luca. Evanghelia după Ioan. Faptele sfinţilor Apostoli.

Didactice:
Epistola ap. Iacov.
» 1-a a ap. Petru.
» 2-a a ap. Petru.
» 1-a a ap. Ioan.
» 2-a a ap. Ioan.
» 3-a a ap. Ioan.
» ap. Iuda.
» ap. Pavel către Romani.
» ap. Pavel 1-a către Corinteni.
» ap. Pavel 2-a către Corinteni.
» ap. Pavel către Galateni.
» ap. Pavel către Efeseni.
» ap. Pavel către Filipeni.
» ap. Pavel către Coloseni.
» ap. Pavel 1-a către Tesaloniceni.
» ap. Pavel 2-a către Tesaloniceni.
» ap. Pavel 1-a către Timoteiu.
» ap. Pavel 2-a către Timoteiu.
» ap. Pavel către Tit.
» ap. Pavel către Filimon.
» ap. Pavel către Evrei.

Proroceşti { Apocalipsul Sf. Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu.

VII. Traducerea Bibliei. *Actuala ediţie a Bibliei este tradusă de o comisiune, rânduită de Patriarhia Română la 5 Mai 1930 şi compusă din P. P. C. C. Preoţi Grigorie Pişculescu şi Vasile Radu, profesori la Facultatea de Teologie, sub preşedinţia Noastră, pe când eram stareţul Monastirii Neamţu. Traducerea e făcută după textul grecesc al Septuagintei, consultându-se şi textele: evreesc, slavon, rusesc etc.*

In ediţia de faţă intră următoarele cărţi traduse de Noi:

1. Facerea.
2. Eşirea.
3. Leviticul.
4. Numerile.
5. Deuteronomul.
6. Iisus Navi.
7. Judecătorii.
8. Rut.
9. 1 Regi.
10. 2 Regi.
11. 3 Regi.
12. 4 Regi.
13. 1 Paralipomena.
14. 2 Paralipomena.
15. 1 Ezdra.
16. Neemia.
17. Estera.
18. Psaltirea.
19. Ecclesiastul.
20. Cântarea Cântărilor.
21. Ieremia.
22. Plângerile lui Ieremia.
23. Iezechiil.
24. Tobit.
25. Matei.
26. Marcu.
27. Luca.
28. Ioan.
29. Faptele Apostolilor.
30. Epistola ap. Iacov.
31. Epistola 1 a ap. Petru.
32. Epistola 2 a ap. Petru.
33. Epistola 1 a ap. Ioan.
34. Epistola 2 a ap. Ioan.
35. Epistola 3 a ap. Ioan.
36. Epistola apostolului Iuda.
37. Epistola ap. Pavel către Romani.
38. » » » 1 către Corinteni.
39. » » » 2 » Corinteni.
40. » » » » Galateni.
41. » » » » Efeseni.
42. » » » » Filipeni.
43. » » » » Coloseni.
44. » » » 1 » Tesaloniceni.
45. » » » 2 » Tesaloniceni.
46. » » » 1 » Timoteiu.
47. » » » 2 » Timoteiu.
48. » » » » Tit.
49. » » » » Filimon.
50. » » » » Evrei.
51. Apocalipsul.

Cărţile traduse de P. P. C. C. Preoţi Grigorie Pişculescu şi Vasile Radu, în prezenta ediţie sunt:

1. Iov.
2. Pildele lui Solomon.
3. Isaia.
4. Daniil.
5. Osie.
6. Amos.
7. Miheea.
8. Ioil.
9. Avdie.
10. Iona.
11. Naum.
12. Avacum.
13. Sofonie.
14. Agheu.
15. Zaharia.
16. Maleahi.
17. Iudita.
18. Baruh.
19. Epistola lui Ieremia.
20. Cântarea celor trei tineri.
21. Cartea a treia Ezdra.
22. Inţelepciunea lui Solomon.
23. Inţelepciunea lui Sirah.
24. Istoria cu Susana.
25. Istoria cu Balaurul.
26. 1 Macabei.
27. 2 Macabei.
28. 3 Macabei.

In ediţia I a acestei Biblii, s'a trecut Noul Testament, tradus de P. P. C. C. Preoţi Grigorie Pişculescu şi Vasile Radu. Dar fiindcă s-au tipărit, după aceea, Evangheliarul şi Apostolul, după ediţia de Neamţ a Noului Testament, în traducerea Noastră, ca să nu fie mai multe versiuni ale Bibliei, s'a hotărît ca în prezenta ediţie a Bibliei să se pună textul Noului Testament, după ac.astă din urmă ediţie.

† Nicodim
Patriarhul României

NOUL TESTAMENT

« Noul testament în cel vechiu se ascunde».

(Fer. Augustin: Intrebarea 73 la Eșire).

SFÂNTA EVANGHELIE DUPĂ MATEIU

CAP. 1.

Spița neamului și naşterea lui Iisus Hristos.

1. Spița neamului lui Iisus Hristos, Fiul lui David, fiul lui Avraam:

2. Avraam a născut pe Isaac, Isaac a născut pe Iacov, Iacov a născut pe Iuda și pe frații lui;

3. Iuda a născut pe Fares și pe Zara din Tamara, Fares a născut pe Esrom, Esrom a născut pe Aram;

4. Aram a născut pe Aminadav, Aminadav a născut pe Naason, Naason a născut pe Salmon;

5. Salmon a născut pe Booz, din Rahava, Booz a născut pe Ovid din Rut, Ovid a născut pe Iessei;

6. Iessei a născut pe David, care a fost rege. Iar regele David a născut pe Solomon din *femeia* fostă a lui Urie;

7. Solomon a născut pe Roboam, Roboam a născut pe Avia, Avia a născut pe Asa;

8. Asa a născut pe Iosafat, Iosafat a născut pe Ioram; Ioram a născut pe Ozia;

9. Ozia a născut pe Ioatam, Ioatam a născut pe Ahaz, Ahaz a născut pe Ezechia;

10. Ezechia a născut pe Manase, Manase a născut pe Amon, Amon a născut pe Iosia;

11. Iosia a născut pe Ioachim, Ioachim a născut pe Iehonia, și pe frații lui, la strămutarea în Babilon.

12. Iar după strămutarea în Babilon, Iehonia a născut pe Salatiil, Salatiil a născut pe Zorobabel.

13. Zorobabel a născut pe Aviud, Aviud a născut pe Eliachim, Eliachim a născut pe Azor;

14. Azor a născut pe Sadoc, Sadoc a născut pe Ahim, Ahim a născut pe Eliud;

15. Eliud a născut pe Eleazar, Eleazar a născut pe Matan, Matan a născut pe Iacov;

16. Iacov a născut pe Iosif, bărbatul Mariei, din carea s'a născut Iisus, Care se numește Hristos.

17. Așa dară generațiunile, de toate, au fost: dela Avraam până la David patrusprezece generațiuni; și dela David până la strămutarea în Babilon patrusprezece generațiuni; și dela strămutarea în Babilon până la Hristos patrusprezece generațiuni.

18. Iară naşterea lui Iisus Hristos a fost așa: după ce mama Lui, Maria, a fost logodită cu Iosif și înainte de a fi ei împreună, s'a aflat că ea are în pântece din Duhul Sfânt.

19. Dar bărbatul ei, Iosif, fiind drept și envoind să o vădească, a vrut să o lase pe ascuns.

20. Pe când însă cugeta el aceasta, iată, i s'a arătat îngerul Domnului în vis și i-a zis: « Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, femeia ta, că ceea ce s'a zămislit într'însa este din Duhul Sfânt;

Cap. 1.— *(1)* 2 Paral. 17, 11. Luc. 3. 24. Rom. 9, 5. *(2)* Fac. 21, 2-3; 25, 26; 26, 19; 29, 35. *(3)* Fac. 38, 27, 30; 46, 12. Rut 4, 18. 1 Paral. 2, 4, 5, 9. *(5)* Is. Nav. 6, 24. Rut 2, 3; 4, 17, 21. 1 Paral. 2, 11-12. *(6)* Fac. 17, 6, 16. 1 Reg. 17, 12. 2 Reg. 12, 24. 1 Paral. 2, 15. *(7)* 3 Reg. 11, 43; 14, 31; 15, 8. 1 Paral. 3, 10. *(9)* 4 Reg. 15, 7, 38; 16, 20. *(10)* 4 Reg. 20, 20. 1 Paral. 3, 13. *(11)* 4 Reg. 23, 34; 24, 6. 1 Paral. 3. 16. 2 Paral. 36, 4. *(12)* 4 Reg. 24, 6. 1 Paral. 3, 17. 2 Paral. 36, 8. 1 Ezd. 3, 2; 5, 2. *(18)* Luc. 1, 27, 34-35; 2, 5. *(19)* Num. 5, 12-31. Deut. 24, 1-5. *(20)* Luc. 1, 35.

21. și va naște un Fiu, și-I vei pune numele Iisus, că Acela va mântui de păcate pe poporul Său ».

22. Toate acestea s'au făcut, ca să se plinească ceea ce s'a spus de Domnul prin prorocul, care zice:

23. « Iată, fecioara va avea în pântece și va naște un fiu, și I se va pune numele Emanoil, care însemnează: « cu noi este Dumnezeu ».

24. După ce s'a sculat din somn, Iosif a făcut cum îi poruncise îngerul Domnului, și a luat pe femeia sa,

25. dar nu a cunoscut-o, până ce ea a născut pe Fiul său cel întâiu născut și I-a pus numele Iisus.

CAP. 2.

Inchinarea magilor. Fuga în Egipet. Uciderea pruncilor. Intoarcerea din Egipet și așezarea în Nazaret.

1. Iar după ce S'a născut Iisus în Betleemul Iudeei, în zilele regelui Irod, iată au venit la Ierusalim niște magi dela răsărit și au zis:

2. « Unde este Regele Iudeei, Cel ce S'a născut, căci am văzut steaua Lui la răsărit, și am venit să ne închinăm Lui? »

3. Auzind aceasta regele Irod, s'a turburat și împreună cu el și tot Ierusalimul.

4. Și adunând pe toți arhiereii și cărturarii poporului, i-a întrebat: « Unde este să se nască Hristos? »

5. Iară ei i-au răspuns: « In Betleemul Iudeei, căci așa s'a scris prin prorocul:

6. « Și tu Betleeme, pământul lui Iuda, nicidecum nu ești mai mic între voevodatele lui Iuda, căci din tine are să iasă Povățuitorul, Care are să pască pe poporul meu Israil ».

7. Atunci Irod chemând în ascuns pe magi, a cercat să afle cu amăruntul dela ei: în ce timp s'a arătat steaua.

8. Apoi trimețându-i la Betleem, le-a zis: « Duceți-vă și cercetați cu amăruntul despre Prunc, și de-l veți afla, să mă vestiți și pe mine, ca să vin și eu, să mă închin Lui ».

9. Iară ei ascultând pe regele, au plecat; și iată steaua, pe care o văzuseră la răsărit, merse înaintea lor până ce ajunse și se opri deasupra *locului,* unde era Pruncul.

10. Și văzând ei steaua, s'au bucurat foarte mult.

11. Și intrând în casă, au văzut Pruncul cu Maria, mama Lui; și căzând, I s'au închinat; și deschizându-și vistieriile lor, I-au adus daruri: aur, tămâe și smirnă.

12. Apoi primind știre în vis, să nu se mai întoarcă pe la Irod, s'au dus pe altă cale în țara lor.

13. Iară după ce s'au dus ei, iată îngerul Domnului se arată lui Iosif în vis și-i zice: « Scoală, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipet și stăi acolo până-ți voiu spune eu; căci Irod va să caute Pruncul, ca să-L omoare ».

14. Și el s'a sculat și a luat Pruncul și pe mama Lui, noaptea, și s'a dus în Egipet.

15. Și a stat acolo până la moartea lui Irod, ca să se plinească ceea ce s'a spus de Domnul prin prorocul, care zice: « Din Egipet am chemat pe Fiul Meu ».

16. Atunci Irod, văzând că a fost nesocotit de magi, s'a mâniat foarte tare, și a trimes *ostași* în Betleem și în tot ținutul lui, să ucidă toți pruncii dela doi ani în jos, după vremea ce aflase dela magi.

17. Atunci s'a plinit ceea ce s'a spus prin prorocul Ieremia, care zice:

18. « Strigăt s'a auzit în Rama, plângere și bocet și tânguire mare; Rahila plânge pe fiii săi și nu vrea să se mângâie, pentrucă nu mai sunt ».

19. Iară după moartea lui Irod, iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, în Egipet, și-i zice:

20. « Scoală, ia Pruncul și pe mama Lui, și du-te în pământul lui Israil, căci au murit cei ce căutau sufletul Pruncului ».

21. Și el s'a sculat, a luat Pruncul și pe mama Lui și a venit în pământul lui Israil.

22. Auzind însă că în Iudeea domnește Arhelai în locul lui Irod, tatăl său, s'a temut să se ducă acolo, ci luând poruncă prin vis, s'a dus în părțile Galileei.

23. Și venind, s'a așezat în cetatea numită Nazaret, ca să se plinească

---

(21) Is. 49, 1. Luc. 1, 31-33. Fapt. 4, 12; 5, 31; 13, 23, 38-39. 1 Ioan 2, 2. Rom. 3, 24. *(23)* Is. 7, 14. Luc. 1, 31. *(25)* Luc. 1, 31; 2, 7, 21. **Cap. 2.**— *(1)* Luc. 2, 4-8. *(2)* Num. 24, 17. Is. 60, 3. Luc. 2, 11. *(6)* Fac. 49, 10. Mih. 5, 1. Ioan 7, 42. Apoc. 2, 27. *(11)* Pild. 18, 16. Is. 60, 6. Luc. 2. 16-17. *(15)* Num. 24, 8. Os. 11, 1. *(18)* Ier. 31, 15. *(20)* Eș. 4, 19. *(22)* Luc. 2, 39. *(23)* Jud. 13, 5. Ioan 1, 45.

ceea ce s'a zis prin proroci, că Nazoreu se va numi.

CAP. 3.

Ioan propovedueşte în pustie. Botezul lui Iisus.

1. In zilele acelea, a venit Ioan Botezătorul şi propoveduia în pustia Iudeei, zicând:
2. « Pocăiţi-vă, că s'a apropiat împărăţia cerurilor! »
3. Căci el este acela, de care a grăit prorocul Isaia şi a zis: « Glasul celui ce strigă în pustie: gătiţi calea Domnului! Netede faceţi-I cărările! »
4. Ioan acesta avea îmbrăcămintea sa de păr de cămilă şi brâu de curea peste mijlocul său; iar hrana lui era acride şi miere sălbatecă.
5. Atuncea ieşeau la dânsul Ierusalimul şi toată Iudeea şi toată latura Iordanului,
6. şi mărturisindu-şi păcatele lor, se botezau de către dânsul în Iordan.
7. Dar văzând *Ioan* pe mulţi din farisei şi din saduchei venind la botez, le zicea: « Pui de vipere, cine v'a învăţat să fugiţi de mânia ce va să fie?
8. Faceţi dară roade vrednice de pocăinţă!
9. Şi să nu vă gândiţi să ziceţi în sine: tată avem pe Avraam; căci vă spun, că Dumnezeu şi din pietrele acestea poate să ridice fiii lui Avraam.
10. Iată şi securea stă la rădăcina pomilor şi tot pomul, care nu face roadă bună, se taie şi se aruncă în foc.
11. Eu vă botez cu apă spre pocăinţă, iar Cel ce vine după mine este mai tare decât mine şi eu nu-s vrednic să-I duc nici încălţămintea Lui; Acela vă va boteza cu Duh Sfânt şi cu foc.
12. El are în mâna Sa lopată şi va curăţi aria Sa; grâul îl va aduna în grânarul Său, iar pleava o va arde cu foc nestins ».
13. Atuncea a venit Iisus din Galileea la Iordan către Ioan, ca să se boteze de către dânsul.
14. Iar Ioan îl oprea, zicând: « Eu se cuvine să fiu botezat de Tine şi Tu vii la mine? »
15. Răspunzând însă Iisus, a zis către dânsul: « Lasă acum, căci aşa se cuvine să plinim toată dreptatea ». Atunci Ioan s'a învoit să-l boteze.
16. Iar după ce s'a botezat, a ieşit îndată din apă şi iată I s'au deschis cerurile, şi *Ioan* a văzut pe Duhul lui Dumnezeu pogorându-se ca un porumb şi lăsându-se peste Dânsul.
17. Şi iată se auzi glas din cer, care zicea: « Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru care bine am voit! »

CAP. 4.

Postul şi ispitirea lui Iisus. Iisus începe propoveduirea, cheamă pe cei dintâi apostoli şi vindecă bolnavi.

1. Atuncea Iisus a fost dus de Duhul în pustie, ca să se ispitească de diavolul.
2. Şi postind patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, la urmă a flămânzit.
3. Şi apropiindu-se de Dânsul ispititorul, a zis: « De eşti Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâni! »
4. Iară El răspunzând i-a zis: « Scris este, că nu numai cu pâne va trăi omul, ci şi cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu ».
5. Atunci L-a dus diavolul în sfânta cetate şi punându-L pe aripa bisericii,
6. I-a zis: « De eşti Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos, căci scris este: îngerilor Săi va porunci pentru Tine şi pe mâni Te vor ridica, ca să nu-Ţi loveşti de piatră piciorul Tău ».
7. Iar Iisus i-a răspuns: « De asemenea este scris: să nu ispiteşti pe Domnul Dumnezeul tău! »
8. Apoi L-a dus iară diavolul pe un munte foarte înalt şi arătându-I toate împărăţiile lumii şi slava lor, I-a zis:
9. « Toate acestea Ţi le voiu da Ţie, de vei cădea şi te vei închina mie ».
10. Atuncea Iisus i-a zis: « Lipseşte Satano, căci scris este: Domnului Dum-

Cap. 3.— *(1)* Marc. 1, 4. Luc. 1, 80; 3, 2-3. Ioan 1, 6, 28. Fapt. 13, 24. *(2)* Iez. 18, 30. Mat. 4, 17; 10, 7. Marc. 1, 15. *(3)* Is. 40, 3. Marc. 1, 3. Luc. 1, 76; 3, 4. Ioan 1, 23. *(4)* 4 Reg. 1, 8. Zah. 13, 4. Marc. 1, 6. *(5)* Marc. 1, 5. *(6)* Marc. 1, 5. Fapt. 19, 4, 18. *(7)* Mat. 12, 34; 23, 33. Luc. 3, 7. *(8)* Luc. 3, 8. *(9)* Ioan 8, 33, 37-39. Fapt. 13, 26. Rom. 4, 1-16. *(10)* Mat. 7, 19. Luc. 3, 9. *(11)* Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Ioan, 1, 15-16. 26-27, 33. Fapt. 1, 5; 2, 2; 11, 16; 19, 4. *(12)* Mal. 3, 3, 19. Luc. 3, 17. *(13)* Marc. 1, 9. Luc. 3, 21. *(16)* Is. 11, 2. Marc. 1, 10. Luc. 3, 21-22. Ioan, 1, 32-33. *(17)* Ps. 2, 6. Mat. 17, 5. Marc. 1, 11. Luc. 3, 22; 9, 35. Ioan 5, 37. 2 Petr. 1, 17. 1 Ioan, 5, 7-9. Ef. 1, 6. Col. 1, 13.
Cap. 4.—*(1)* Jud. 13, 24. Iez. 3, 14. Sir. 2, 1. Marc. 1, 12. Luc. 4, 1. *(2)* Eş. 34, 28. 3 Reg. 19, 8. Marc. 1, 13. Luc. 4, 2. *(3)* Luc. 4, 3. *(4)* Deut. 8, 3. Inţel. 16, 26. Luc. 4, 4. *(5)* Iez. 8, 3; 11, 1; 43, 5. Luc. 4, 9. *(6)* 1 Reg. 7, 3. Ps. 70, 3; 90, 11-12. Luc. 4, 9-11. *(7)* Deut. 6, 16. Luc. 4, 12. *(8)* Iez. 40, 2. Luc. 4, 5. *(9)* Dan. 3, 5. Luc. 4, 6-7. *(10)* Deut. 6, 13; 10, 20. Is. Nav. 24, 14. Luc. 4, 8.

nezeului tău să te închini și numai lui să-I slujești! »

11. Atuncea L-a lăsat diavolul, și iată au venit la Dânsul îngeri și-I slujeau.

12. Auzind Iisus, că Ioan a fost dat la *închisoare*, s'a dus în Galileea;

13. și lăsând Nazaretul, a venit și a locuit în Capernaum, lângă mare, în hotarele lui Zabulon și ale lui Neftali,

14. ca să se plinească ceea ce s'a spus de prorocul Isaia, care zice:

15. « Poporul din țara Zabulon și din țara Neftali, de pe calea mării și de peste Iordan, din Galileea neamurilor,

16. care ședea în întunerec, a văzut lumină mare, și celor ce ședeau în țara și în umbra morții lumină le-a răsărit ».

17. De atunci a început Iisus a propovedui și a zice: « Pocăiți-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor! »

18. Dar pe când umbla El pe lângă marea Galileei, a văzut doi frați, pe Simon, care se numește Petru, și pe Andrei, fratele lui, aruncându-și mrejele în mare, căci erau pescari,

19. și le-a zis: « Veniți după Mine și vă voiu face pescuitori de oameni ».

20. Iară ei lăsându-și îndată mrejele, s'au dus după Dânsul.

21. Mergând de acolo mai departe, a văzut alți doi frați: pe Iacov a lui Zevedeiu și pe Ioan, fratele lui, în luntre cu tatăl lor, dregându-și mrejele, și i-a chemat și pe ei.

22. Iară ei lăsând îndată luntrea și pe tatăl lor, s'au dus după dânsul.

23. Și a străbătut Iisus toată Galileea, învățând prin sinagogile lor, propoveduind Evanghelia Împărăției și tămăduind în popor toată boala și toată neputința.

24. Și s'a dus vestea despre el în toată Siria; și aduceau la Dânsul pe toți neputincioșii, care erau cuprinși de felurite boale și chinuri, și pe îndrăciți, pe lunatici și pe slăbănogi, și El îi vindeca.

25. Și urmau după Dânsul mulțimi multe din Galileea, din Decapolia, din Ierusalim, din Iudeea și de peste Iordan.

CAP. 5.

Cuvântarea de pe munte. Fericirile. Apostolii sunt sare și lumină. Adevărata împlinire a legii.

1. Văzând însă *Iisus* mulțimile, s'a suit în munte și dacă a șezut, au venit la Dândul ucenicii lui;

2. iară El deschizându-și gura, îi învăța, zicând:

3. « Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor.

4. Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.

5. Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul.

6. Fericiți cei ce flămânzesc și însătează de dreptate, că aceia se vor sătura.

7. Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui.

8. Fericiți cei cu inimă curată, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

9. Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

10. Fericiți cei isgoniți pentru dreptate, că a lor este împărăția cerurilor.

11. Fericiți veți fi și voi, când veți fi ocărîți și prigoniți și în tot felul grăiți de rău, pe nedreptul, pentru Mine.

12. Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri, căci așa au prigonit și pe prorocii, care au fost înainte de voi.

13. Voi sunteți sarea pământului. Dar dacă sarea își va pierde tăria, cu ce se va săra ea? De nimic nu mai e bună, decât să se arunce afară și să se calce de oameni.

14. Voi sunteți lumina lumii. Cetatea care este așezată pe vârf de munte, nu poate să se ascundă;

15. și lumânarea aprinzându-se, nu se pune sub vas, ci în sfeșnic, și luminează tuturor celor din casă.

---

(12) Marc. 1, 14. Luc. 3, 20; 4, 14. Ioan 4, 43. *(13)* Is. Nav. 19, 10. 33. Marc. 1, 21. Luc. 4, 16, 31. *(15)* Is. 8, 23. *(16)* Is. 9, 1; 42, 7. Luc. 1, 79; 2, 32. *(17)* Mat. 3, 2; 10, 7. Marc. 1, 14, 15. Luc. 10, 9. *(18)* Înțel. 6, 16. Marc. 1, 16. Luc. 5, 1-2. Ioan 1, 35-42. *(19)* Ier. 16, 16. Mat. 8, 22. Marc. 1, 17. Luc. 5, 10. *(20)* Mat. 19, 27. Marc. 1, 18; 10, 28. Luc. 5, 11; 18, 28. *(21)* Marc. 1, 19-20. *(22)* Deut. 33, 9. Marc. 1, 20. *(23)* Mat. 9, 35; 24, 14. Marc. 1, 14, 39. Luc. 4, 14-15. *(24)* Marc. 6, 55. *(25)* Marc. 3, 7-8. Luc. 6, 17. **Cap. 5.**— *(1)* Marc. 3, 13. *(2)* Luc. 6, 20. *(3)* Ps. 50, 18. Is. 57, 15. Luc. 6, 20. *(4)* Ps. 125, 5-6. Is. 61, 2-3. Luc. 6, 21. Ioan 16, 20. Apoc. 22, 4. *(5)* Ps. 24, 12; 36, 11, 29. Pild. 2, 21; 16, 19. Is. 66, 2. Mat. 11, 29. *(6)* Is. 55, 1; 65, 13. Bar. 2, 18. Luc. 1, 53. *(7)* Ps. 40, 1-2. Pild. 14, 21; 21, 21. Sir. 3, 30-31. Mat. 6, 14. Iac. 2, 17. *(8)* Ps. 14, 2; 16, 15; 23, 4; 72, 1. Avac. 1, 13. 1 Ioan 3, 2-3. Evr. 12, 14. *(9)* Iac. 3, 18. Evr. 12, 14. *(10)* 1 Petr. 2, 19; 3, 14. Rom. 8, 17. *(11)* Luc. 6, 22. 1 Petr. 4, 14. *(12)* 2 Paral. 36, 16. Mat. 21, 35; 23, 34-35. Luc. 6, 23. Fapt. 5, 41. *(13)* Marc. 9, 50. Luc. 14, 34-35. *(14)* Pild. 4, 18. Filip. 2, 15. *(15)* Marc. 4, 21. Luc. 8, 16; 11, 33.

16. Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă ei faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri.

17. Să nu credeţi că am venit să stric legea sau prorocii; n'am venit să stric, ci să plinesc.

18. Căci adevărul vă grăiesc: până va trece cerul şi pământul, niciun punct sau o virgulă din lege nu vor trece până se vor împlini toate.

19. Deci, cel ce va strica vreuna din aceste porunci mai mici şi va învăţa aşa pe oameni, acela mai mic se va chema întru împărăţia cerurilor; iar cel ce va împlini şi va învăţa *şi pe alţii să le împlinească*, acela mare se va chema întru împărăţia cerurilor.

20. Căci vă spun: dacă dreptatea voastră nu va întrece pe a cărturarilor şi a fariseilor, nu veţi intra întru împărăţia cerurilor.

21. Aţi auzit, că s'a zis celor de demult: să nu ucizi; iar cel ce va ucide, va fi vinovat de dat judecăţii.

22. Eu însă vă zic, că tot cel ce se mânie pe fratele său de geaba, va fi vinovat de *dat* judecăţii; iar cel ce va zice fratelui său: netrebnicule, va fi vinovat de *dat* gheenei focului.

23. Deci, de-ţi vei aduce darul tău la altar şi acolo îţi vei aduce aminte, că fratele tău are ceva împotriva ta,

24. lasă darul tău acolo, la altar, şi du-te de te împacă mai întâiu cu fratele tăi şi apoi vină de-ţi adă darul tău.

25. Impacă-te cu protivnicul tău curând, cât eşti încă pe cale cu el, ca nu cumva protivnicul să te dea judecătorului, iar judecătorul să te dea slujitorului, ca să te arunce în temniţă;

26. căci adevărul îţi spun: nu vei ieşi de acolo, până nu vei da şi cel din urmă bănuţ.

27. Aţi auzit că s'a zis celor de demult: să nu faci desfrânare!

28. Eu însă vă zic, că tot cel ce se uită la femeie cu poftă, acela a şi făcut desfrânare cu ea în inima sa.

29. Deci, de te sminteşte ochiul tău drept, scoate-l şi-l aruncă, căci e mai bine pentru tine să piară unul din membrele tale, decât tot corpul tău să fie aruncat în gheena.

30. Şi de te sminteşte mâna ta dreaptă, tai-o şi-o aruncă dela tine, căci e mai bine pentru tine să piară unul din membrele tale, decât tot corpul tău să fie aruncat în gheena.

31. De asemenea s'a zis, că de se va despărţi cineva de femeia sa, să-i dea ei carte de despărţenie.

32. Eu însă vă zic: cel ce se despărţeşte de femeia sa, fără pricină de desfrânare, acela îi dă ei prilej să facă desfrânare; şi cel ce ia pe cea despărţită, acela face desfrânare.

33. Şi iarăşi aţi auzit, că s'a zis celor de demult: să nu-ţi calci jurământul, ci să împlineşti înaintea Domnului juruinţele tale!

34. Eu însă vă zic: să un vă juraţi deloc, nici pe cer, pentrucă este scaunul lui Dumnezeu;

35. nici pe pământ, pentrucă este aşternut picioarelor Lui; nici pe Ierusalim, pentrucă este cetatea împăratului celui mare;

36. nici pe capul tău să uu te juri, pentrucă nu poţi face nici un fir de păr, alb sau negru;

37. ci să fie cuvântul vostru: ce e da, da şi ce e nu, nu; iar ce este mai mult decât atâta, e dela cel rău.

38. Aţi mai auzit că s'a zis; ochiu pentru ochiu şi dinte pentru dinte.

39. Eu însă vă zic: nu vă împotriviţi celui rău; ci celui ce te loveşte peste obrazul drept, întoarce-i şi pe celălat.

40. Şi celui ce voieşte să se judece cu tine, ca să-ţi ia haina, dă-i şi cămaşa.

41. Iar de te va sili cineva să mergi cu el o milă de loc, mergi cu dânsul două.

---

(16) Pild. 4, 18. Ioan 15, 8. 1 Petr. 2, 12. Filip. 1, 11; 2. 15. *(17)* Mat. 3, 15. Rom. 3, 31. *(18)* Ps. 118. 89-90, 152. Is. 40, 8. Mal. 2, 6. Mat. 24, 35. Luc. 16, 17; 21, 33. *(19)* 1 Ezd. 7, 10. Iac. 2, 10. *(20)* Rom. 9, 31. *(21)* Eş. 20, 13. Lev. 24, 17. Deut. 5, 17. Mat. 19, 18. Marc. 10, 19. Luc. 18, 20. *(22)* 1 Ioan 3, 15. *(23)* Mat. 8, 4. Marc. 11, 25. *(24)* Is. 66, 3. Marc. 11, 25. *(25)* Pild. 25, 8. Sir. 8, 1-2. Mat. 6, 14; 18, 35. Luc. 12, 58. *(26)* Luc. 12, 59. *(27)* Eş. 20, 14. Deut. 5, 18. Marc. 10, 19. Luc. 18, 20. *(28)* Fac. 34, 2. Lev. 20, 10. 2 Reg. 11, 2. Iov. 31, 1. Pild. 6, 25. Sir. 9, 8; 41, 25. *(29)* Deut. 13, 5-10. Pild. 1, 15-16. Mat. 18, 8-9. Marc. 9, 43, 47. Rom. 8, 13. *(30)* Mat. 18, 8. *(31)* Deut. 24, 1. Ier. 3, 1. Mat. 19, 7. Marc. 10, 4, 11. Luc. 16, 18. 1 Cor. 7, 10. *(32)* Mal. 2, 14-15. Mat. 19, 9. Marc. 10, 11. Luc. 16, 18. Rom. 7, 2. *(33)* Eş. 20, 7. Lev. 19, 12. Deut. 5, 11. Mat. 23, 16. *(34)* Ps. 10, 4. Is. 66, 1. Mat. 23, 16, 22. Iac. 5, 12. *(35)* Ps. 47, 3. Is. 66, 1. *(37)* Iac. 5, 12. 2 Cor. 1, 17. *(38)* Eş. 21, 24. Lev. 24, 20. Deut. 19, 21. *(39)* Lev. 19, 17-18. Pild. 20, 22. Is. 50, 6. Plâng. 3, 30. Luc. 6, 29. Iac. 3, 13. 1 Petr. 3, 9. Rom. 12, 17. 1 Cor. 6, 7. 1 Tes. 5. 15. *(40)* Luc. 6, 29. 1 Cor. 6, 7.

42. Celui ce cere dela tine, dă-i, și celui ce vrea să se împrumute dela tine nu-i întoarce spatele.

43. Ați auzit că s'a zis: să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău!

44. Eu însă vă zic: iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și vă rugați pentru cei ce vă nedreptățesc și vă prigonesc,

45. ca să fiți fiii Tatălui vostru, Care este în ceruri; căci El poruncește soarelui Său să răsară și peste cei răi, și peste cei buni, și dă ploaie și peste cei drepți, și peste cei nedrepți.

46. Căci de iubiți pe cei ce vă iubesc, ce plată vi se cuvine? Au nu fac tot așa și vameșii?

47. Și de urați sănătate numai fraților voștri, ce lucru mare faceți? Au nu și păgânii fac așa?

48. Deci fiți desăvârșiți precum este desăvârșit Tatăl vostru cel ceresc.

CAP. 6.

Urmare la cuvântarea de pe munte: despre milostenie, rugăciune și post. Să nu ne grijim prea mult de cele pământești.

1. Dar vedeți, să nu faceți faptele voastre cele bune înaintea oamenilor, ca să fiți văzuți de ei, altmintrelea nu aveți plată dela Tatăl vostru cel ceresc.

2. De aceea, când faci milostenie, nu trâmbița înaintea ta, cum fac fățarnicii în adunări și pe uliți, ca să-i laude oamenii; adevărul vă spun, că prin aceasta își iau plata lor.

3. Tu însă când faci milostenie, să nu știe stânga ce face dreapta ta,

4. așa ca milostenia ta să fie făcută în ascuns, și Tatăl tău, Care vede cele ascunse, îți va răsplăti la arătare.

5. Iar când te rogi, nu fii ca fățarnicii, cărora le place să se oprească și să se roage în adunări și pe la răspântiile uliților, ca să se arate oamenilor; adevărul vă spun, că își iau plata prin aceasta.

6. Tu însă, când te rogi, intră în odaia ta și închizându-ți ușa, roagă-te Tatălui tău în ascuns și Tatăl tău, Cel ce vede cele ascunse, îți va răsplăti la arătare.

7. Iar când vă rugați, nu grăiți multe, ca păgânii, care socot că prin polologhia lor vor fi auziți.

8. Să nu vă asemănați acestora, căci știe Tatăl vostru de ce aveți nevoie mai 'nainte de a-I cere voi.

9. Să vă rugați însă așa:
« Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău;

10. vie împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer și pe pământ;

11. pânea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi;

12. și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri;

13. și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel viclean; că a Ta este împărăția și puterea și slava în veci. Amin ».

14. Căci de veți ierta oamenilor greșalele lor, și Tatăl vostru *cel ceresc* vă va ierta greșalele voastre;

15. iar de nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru cel ceresc nu vă va ierta greșalele voastre.

16. De asemenea când postiți, nu fiți triști, ca fățarnicii; căci aceștia își păsomorăsc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărul vă spun, că prin aceasta își iau plata lor.

17. Tu însă când postești, unge-ți capul și spală-ți fața,

18. ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci numai Tatălui tău, Celui ce și în ascuns este de față, și Tatăl tău, Cel ce vede cele ascunse, îți va răsplăti la arătare.

19. Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură,

---

(42) Deut. 15, 7, 8, 10. Sir. 4, 5. Luc. 6, 30, 34. *(43)* Lev. 19, 17-18. Deut. 23, 6. Mat. 22, 39. Marc. 12, 31. Iac. 2, 8. Rom. 13, 9. Gal. 5, 14. *(44)* Ps. 108, 28. Luc. 6, 27; 23, 34. Fapt. 7, 60. Rom. 12, 14. 1 Cor. 4, 12. *(45)* Deut. 4, 19. Sir. 18, 12. Luc. 6, 35. *(46)* Luc. 6, 32. *(48)* Lev. 11, 44; 19, 2; 20, 7, 26. Is. 38, 3. Luc. 6, 36. Iac. 1, 4. 1 Petr. 1, 15. Ef. 5, 1. **Cap. 6.**— *(1)* Deut. 24, 13. Ps. 111, 9. Pild. 4, 23. Mat. 23, 5. *(2)* Pild. 20, 6. Rom. 12, 8. *(4)* 1 Reg. 16, 7. Luc. 14, 14. *(5)* Mat. 15, 8. *(6)* 4 Reg. 4, 33. *(7)* 3 Reg. 18, 26. Eccl. 5, 1-2. Is. 1, 15. Sir. 7, 15. *(8)* Mat. 6, 32. *(9)* Deut. 32, 6. Ier. 3, 4. Iez. 36, 23. Luc. 11, 1-4. *(10)* 2 Reg. 15, 26. Ps. 4, 6; 21, 31. Mat. 26, 39. Luc. 22, 42. Fapt. 21, 14. *(11)* Pild. 30, 8. Luc. 11,3. *(12)* Ps. 31, 6. Pild. 28, 13. Sir. 18, 12; 28, 1-2. Mat. 18, 21. Luc. 11, 4. *(13)* Deut. 13, 3. Jud. 2, 22. 3 Reg. 22, 22. 1 Paral. 29, 11. Ps. 50, 13; 118, 39. Is. 28, 19. Mat. 26, 41. Luc. 11, 4. Ioan 17, 15. 2 Petr. 2, 9. Apoc. 3, 10. *(14)* Sir. 28, 2. Marc. 11, 25. Luc. 6, 37. Ef. 4, 32. Col. 3, 13. *(15)* Sir. 28, 1. 4. Mat. 18, 35. Marc. 11, 26. Iac. 2, 13. *(16)* Is. 58, 3. *(17)* Rut 3, 3. Eccl. 9, 8. Dan. 10, 3. *(19)* Iac. 5, 2-4. Evr. 13, 5.

20. ci vă adunaţi comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, şi unde furii nu le sapă, nici le fură.
21. Căci unde-i comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră.
22. Luminătorul trupului este ochiul. Deci, dacă ochiul tău va fi curat, tot trupul tău va fi luminat;
23. iar dacă ochiul tău va fi rău, tot trupul tău va fi întunecat. Aşa dară, dacă lumina, care e în tine, este întunerec, atunci cum e întunerecul?
24. Nimenea nu poate sluji la doi domni, pentrucă sau pe unul va urî şi pe altul va iubi, sau de unul se va ţinea şi de altul nu va griji: nu puteţi sluji lui Dumnezeu şi lui mamona.
25. De aceea vă zic: nu vă îngrijoraţi pentru viaţa voastră, ce veţi mânca şi ce veţi bea, nici pentru trupul vostru, cu ce vă veţi îmbrăca. Au nu este mai însemnată viaţa decât hrana, şi trupul decât haina?
26. Priviţi la păsările cerului: ele nici nu samănă, nici nu seceră, nici nu adună în grânare, şi Tatăl vostru cel ceresc le hrăneşte. Dar oare nu sunteţi voi mai de samă decât acestea?
27. Şi apoi care din voi îngrijindu-se, poate să adaoge la statura sa măcar un cot?
28. Şi de haină la ce să vă îngrijoraţi? Priviţi crinii câmpului cum cresc! Ei nu se ostenesc, nici nu torc,
29. dar drept vă spun, că nici Solomon în toată slava lui, nu s'a îmbrăcat ca unul din ei.
30. Dacă însă pe iarba câmpului, care astăzi este şi mâne se aruncă în cuptor, Dumnezeu o îmbracă aşa, apoi cu cât mai vârtos pe voi, puţin credincioşilor?
31. Deci, să nu vă îngrijoraţi nici să ziceţi: ce vom mânca, sau ce vom bea, sau cu ce ne vom îmbrăca?
32. Pentrucă toate acestea le caută păgânii şi pentrucă Tatăl vostru cel ceresc ştie că aveţi trebuinţă de toate acestea.
33. Căutaţi însă mai întâiu împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui, şi toate acestea se vor adăoga vouă.
34. Deci, nu vă îngrijoraţi pentru ziua de mâne, căci ziua de mâne se va îngriji de sine. Ajunge *fiecărei* zile grija ei.

CAP. 7.

Sfârşitul cuvântării de pe munte: judecata pripită. Puterea rugăciunii. Ferirea de prorocii mincinoşi.

1. Nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi!
2. Căci cu ce judecată veţi judeca, cu *aceea* veţi fi judecaţi; şi cu ce măsură veţi măsura, cu *aceea* vi se va măsura şi vouă.
3. Pentru ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, iar bârna din ochiul tău nu o simţi?
4. Sau cum vei zice fratelui tău: lasă-mă să-ţi scot paiul din ochiu, când tu ai în ochiu o bârnă?
5. Făţarnice, scoate întâiu bârna din ochiul tău, şi atunci vei vedea să scoţi paiul din ochiul fratelui tău!
6. Nu daţi cele sfinte câinilor, şi mărgăritarele voastre nu le aruncaţi înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare şi întorcându-se, să vă rupă.
7. Cereţi şi vi se va da; căutaţi şi veţi afla; bateţi şi vi se va deschide!
8. Căci tot cel ce cere ia; şi cel ce caută află; şi celui ce bate i se deschide.
9. Este oare între voi un astfel de om, care când fiul său i-ar cere pâne, el să-i dea piatră?
10. Sau când i-ar cere peşte, să-i dea şarpe?
11. Deci, dacă voi răi fiind, vă pricepeţi să daţi fiilor voştri daruri bune; apoi cu atât mai vârtos Tatăl vostru cel ceresc va da cele bune celor ce cer dela Dânsul.
12. Aşa dară toate câte voiţi să vă facă vouă oamenii, faceţi şi voi lor asemenea, căci aceasta este legea şi prorocii.

---

(20) Sir. 29, 14. Mat. 19, 21. Luc. 12, 21, 33. 1 Petr. 1, 4. 1 Tim. 6, 19. *(21)* Luc. 12, 34. *(22)* Luc. 11, 34. *(23)* Luc. 11, 35. *(24)* 3 Reg. 18, 24; 21, 7. Luc. 16, 13. Iac. 4, 4. 1 Ioan 2, 15. Rom. 6, 16. *(25)* Ps. 54, 23. Bar. 3, 18. Luc. 12, 22-23. 1 Petr. 5, 7. Filip. 4, 6. *(26)* Iov 38, 41. Ps. 146, 9. Luc. 12, 24. *(27)* Luc. 12, 25. *(28)* Luc. 12, 26. *(29)* 3 Reg. 4, 21. Luc. 12, 27. *(30)* Mat. 16, 8. Luc. 12, 28. *(31)* Luc. 12, 29. *(32)* Mat. 6, 8. Luc. 12, 30. *(33)* Eş. 23, 25. 3 Reg. 3, 13-14. Ps. 36, 25. Inţel. 7, 10-11. Marc. 10, 30. Luc. 12, 31. 1 Tim. 4, 8. *(34)* Eş. 16, 19. **Cap. 7.**— *(1)* Luc. 6, 37. Iac. 4, 11. Rom. 2, 1-3; 14, 10. 1 Cor. 4, 5. *(2)* Is. Nav. 7, 25. Jud. 1, 7. Marc. 4, 24. Luc. 6, 38. *(3)* Ps. 49, 17-21. Plâng. 3, 39-40. Luc. 6, 41. *(4)* Luc. 6, 42. *(5)* Ps. 50, 14. Luc. 6, 42. *(6)* Pild. 9, 7-8; 23, 9. *(7)* 1 Paral. 28, 9. Cânt. 3, 4. Ier. 29, 13. Mat. 21, 22. Marc. 11, 24. Luc. 11, 9. Ioan 14, 13. Iac. 1, 5-6. *(18)* Pild. 8, 17. Luc. 11, 10. *(9)* Luc. 11, 11. *(10)* Luc. 11, 12. *(11)* Fac. 8, 21. Is. 49, 15. Luc. 11, 13. Iac. 1, 7. Evr. 12, 10. *(12)* Lev. 19, 18. Tob. 4, 15. Luc. 6, 31. Rom. 13, 8.

13. Intraţi pe poarta cea strâmtă, pentrucă poarta cea largă şi calea cea lată duc la pieire, şi mulţi merg pe dânsele;
14. iar poarta vieţii este strâmtă şi calea ce duce la ea îngustă, şi puţini le află.
15. Păziţi-vă de prorocii mincinoşi, care vin la voi îmbrăcaţi în haine de oi, iar pe din lăuntru sunt lupi răpitori.
16. După roadele lor îi veţi cunoaşte. Au doară se culeg struguri din spini, sau smochine din ciulini?
17. Aşa că tot pomul bun face roade bune, iar pomul rău dă roade rele.
18. Nu poate pomul bun să facă roade rele, nici pomul rău să facă roade bune.
19. Tot pomul, care nu face roade bune, se taie şi se aruncă în foc.
20. Aşa dar, după roadele lor îi veţi cunoaşte.
21. Nu tot cel ce-Mi zice: Doamne, Doamne! va intra în împărăţia cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu, Care este în ceruri.
22. Mulţi îmi vor zice în ziua aceea: Doamne, Doamne, oare nu în numele Tău am prorocit? Oare nu în numele Tău am isgonit draci? Şi oare n'am făcut noi mulţime de minuni în numele Tău?
23. Atuncea însă le voiu spune: niciodată nu v'am cunoscut; duceţi-vă dela Mine cei ce faceţi fărădelegea!
24. Deci, pe tot cel ce aude aceste cuvinte ale Mele şi le împlineşte, îl voiu asemăna cu omul înţelept, care şi-a zidit casa pe temelie de piatră,
25. şi când a căzut ploaie, şi s'au revărsat râurile, şi au suflat vânturile, şi s'au pornit spre casa aceea, ea n'a căzut, pentrucă era întemeiată pe piatră.
26. Iar tot cel ce aude aceste cuvinte ale Mele şi nu le împlineşte, se va asemăna omului nesocotit, care şi-a zidit casa sa pe nisip;
27. şi când a căzut ploaie şi s'au revărsat râurile şi au suflat vânturile şi s'au pornit spre casa aceea, ea a căzut, şi a fost căderea ei mare ».
28. Iar după ce a sfârşit Iisus cuvântarea aceasta, se mira poporul de învăţătura Lui.
29. Căci El îi învăţa, ca unul ce avea putere, iar nu ca fariseii şi cărturarii.

CAP. 8.

Iisus vindecă un lepros, pe sluga sutaşului, şi pe soacra lui Petru; dă sfat la doi ucenici, vindecă doi îndrăciţi şi potoleşte furtuna pe mare.

1. După ce s'a pogorît Iisus din munte, urmat de mulţime de popor,
2. iată s'a apropiat un lepros şi închinându-se Lui, a zis: « Doamne, de voieşti, poţi să mă curăţeşti! »
3. Iară Iisus întinzându-şi mâna, S'a atins de dânsul şi a zis: « Voiesc, curăţeşte-te! » Şi îndată s'a curăţit lepra de pe el.
4. Atunci Iisus i-a zis: « Ia sama, să nu spui nimănui, ci mergi de te arată preotului şi du darul ce a poruncit Moise, spre încredinţarea lor ».
5. Iar dacă a intrat Iisus în Capernaum, a venit la El un sutaş şi L-a rugat, zicând:
6. « Doamne, slujitorul meu zace acasă paralizat şi se chinueşte cumplit ».
7. Iisus însă i-a zis: « Voiu veni să-l vindec ».
8. Iar sutaşul răspunzând, a zis: « Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperământul meu, ci zi numai un cuvânt şi se va însănătoşa slujitorul meu.
9. Căci şi eu sunt om sub stăpânire şi am sub mine ostaşi, şi zic unuia: « vină », şi vine, iar altuia: « du-te », şi se duce; şi slujitorului meu: « fă cutare », şi face ».
10. Auzind acestea Iisus, s'a mirat şi a zis către cei ce veneau după Dânsul: « Adevărul vă grăiesc, nici în Israil n'am aflat atâta credinţă.
11. Dar vă spun, că mulţi vor veni dela răsărit şi dela apus, şi vor prânzi cu Avraam şi cu Isaac şi cu Iacov în împărăţia cerurilor;

---

(13) Sir. 21, 11 Luc. 13, 24. Fapt. 20, 29. *(14)* Luc. 13, 24 Fapt. 14, 22. *(15)* Deut. 13, 1-3. Ier. 14, 14; 23, 6. Mih. 3, 5. Mat. 24, 4. Marc. 13, 22. Fapt. 20, 29. 1 Ioan 4, 1. 2 Cor. 11, 15. *(16)* Mat. 7, 20. Luc. 6, 44. Iac. 3, 12. *(17)* Mat. 12, 33. 1 Tim. 5, 24. *(18)* Mat. 12, 33. Luc. 6, 43. Iac. 3, 11-12. *(19)* Mat. 3, 10. Luc. 3, 9. Ioan 15, 2-6. *(20)* Luc. 6, 44. *(21)* Os. 8, 2. Mat. 25, 11. Luc. 6, 46. Ioan. 6, 40. Fapt. 19, 13. Iac. 1, 22. Rom. 2, 13. *(22)* Luc. 6, 46. 1 Cor. 13, 2. *(23)* Iov 13, 16. Ps. 5, 4; 6, 8. Luc. 13, 25, 27. *(24)* Luc. 6, 47-48. *(25)* Is. 4, 6. Mat. 16, 18. Luc. 6, 48. *(26)* Inţel. 4, 4-5. Luc. 6, 49. *(27)* Is. 28, 18. Iez. 13, 11. Luc. 6, 49. *(28)* Mat. 22, 33. Marc. 1, 22; 6, 2. Luc. 2, 47; 4, 32. *(29)* Pild. 8, 6. Is. 50, 4. Mat. 21, 21. Marc. 1, 22. Luc. 4, 32. **Cap. 8.**— *(2)* Marc. 1, 40. Luc. 5, 12. *(3)* Marc. 1, 41. Luc. 5, 13. *(4)* Lev. 13, 2; 14, 2-5. Mat. 5, 23; 9, 30. Marc. 1, 43-44; 5, 30. Luc. 5, 14; 8, 56; 17, 14. *(5)* Luc. 7, 2. *(6)* Luc. 7, 3. *(8)* Luc. 7, 6-7. *(9)* Luc. 7, 8. *(10)* Luc. 7, 9. *(11)* Is. 2, 2-3; 43, 5; 49, 12. Luc. 3, 8; 13, 28-29.

12. iar fiii împărăției vor fi aruncați în întunerecul cel mai de afară; acolo va fi plânset și scrâșnire de dinți ».

13. Iar sutașului i-a zis Iisus: « Du-te și să-ți fie după credința ta! » Și s'a vindecat slujitorul lui în ceasul acela.

14. Venind apoi Iisus în casa lui Petru, a văzut pe soacra acestuia zăcând, cuprinsă de friguri;

15. și atingându-se de mâna ei, au lăsat-o frigurile și ea s'a sculat și le-a slujit.

16. Iar dacă s'a făcut sară, au adus la Dânsul mulțime de îndrăciți și El a isgonit duhurile cu cuvântul și a vindecat toți bolnavii.

17. Ca să se plinească ceea ce s'a spus prin prorocul Isaia, care zice: « Acesta a luat asupra Sa neputințele noastre și boalele noastre le-a purtat ».

18. Văzând însă Iisus împrejurul Său gloate multe, a poruncit ucenicilor Săi să treacă de ceea parte de mare.

19. Atuncea s'a apropiat un cărturar și a zis: « Invățătorule, eu te voiu urma oriunde vei merge! »

20. Dar Iisus i-a zis: «Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi, iar Fiul Omului n'are unde să-și plece capul ».

21. Altul din ucenicii Lui i-a zis: « Doamne, dă-mi voie să mă duc mai întâiu să îngrop pe tatăl meu! »

22. Iisus însă i-a răspuns: « Vină după mine și lasă pe morți să-și îngroape morții lor! »

23. După aceea Iisus s'a suit în luntre, urmat de ucenicii Lui.

24. Și iată s'a stârnit pe mare furtună înfricoșată, încât se acoperea luntrea de valuri; iară El dormea.

25. Atuncea s'au apropiat ucenicii Lui de Dânsul și deșteptându-L, au zis: « Doamne, mântuește-ne, că pierim! »

26. Iar El le-a răspuns: « De ce vă temeți, puțin credincioșilor! » Apoi sculându-se, a certat vântul și marea, și s'a făcut limiște mare.

27. Iar oamenii se mirau și ziceau: « Cine este Acesta, că și vântul, și marea îl ascultă? »

28. După ce a trecut de ceea parte, în țara Gergesenilor, L-au întâmpinat doi îndrăciți, cari ieșiseră de prin morminte și erau așa de fioroși, că nimenea nu îndrăznea să treacă pe calea aceea.

29. Și iată au început a striga și a zice: « Ce ai cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aicea înainte de vreme să ne muncești ».

30. In depărtare însă păștea o turmă mare de porci.

31. Și dracii L-au rugat, zicând: « Dacă ne isgonești, trimete-ne în turma cea de porci! »

32. Iar El le-a zis: « Duceți-vă! » Și ieșind ei din oamenii aceia, au intrat în turma cea de porci și îndată toată turma de porci s'a aruncat de pe mal în mare și s'a înnecat în apă.

33. Atuncea păstorii au fugit și ajungând în cetate, au povestit toate și cele ce se petrecuseră cu cei îndrăciți.

34. Și îndată a ieșit toată cetatea întru întâmpinarea lui Iisus și văzându-L se rugau să se ducă din hotarele lor.

CAP. 9.

Vindecarea slăbănogului în Capernaum. Chemarea lui Mateiu; învierea fiicei lui Iair; vindecarea unei femei, a doi orbi și a unui îndrăcit.

1. Atuncea Iisus suindu-se în luntre, a trecut marea înapoi și a venit în cetatea Sa.

2. Și iată au adus la Dânsul un om paralizat, întins pe un pat. Și văzând Iisus credința lor, a zis paralizatului: « Indrăsnește, fiule, că ți se iartă păcatele! »

3. Atuncea unii din cărturari au zis în sine: « Acesta hulește! »

4. Iar Iisus văzând gândurile lor, a zis: « Pentru ce cugetați rele în inimile voastre?

5. Că ce este mai lesne: a zice: ți se iartă păcatele, sau a zice: scoală și umblă?

---

(12) Ințel. 17, 21. Mat. 13, 42; 21, 43; 22, 13; 24, 51. Iuda 1, 13. *(13)* Mat. 9, 29. Luc. 7, 10. *(14)* Marc. 1, 29-32. Luc. 4, 38. *(15)* Mat. 9, 25. Marc. 1, 31. Luc. 4, 39. *(16)* Marc. 1, 32. Luc. 4, 40. *(17)* Is. 53, 4. 1 Petr. 2, 24. *(18)* Marc. 4, 35. *(19)* Luc. 9, 57. *(20)* Luc. 9, 58. 2 Cor. 8, 9. *(21)* Ag. 1, 4. Luc. 9, 59. *(22)*. Mat. 4, 19. Luc. 9, 60. *(23)* Marc. 4, 35. Luc. 8, 22. *(24)* Ps. 43, 25; 106, 25. Marc. 4, 37. Luc. 8, 23. *(25)* 2 Paral. 20, 12. Cânt. 8, 5. Sir. 1, 27. Mat. 14, 30. Marc. 4, 38. Luc. 8, 24. *(26)* Ps. 64, 7; 88, 9. Is. 43, 2. Mat. 14, 31-32. Marc. 4, 39-40. Luc. 8, 24. *(27)* Pild. 30, 4. Marc. 4, 41. Luc. 8, 25. *(28)* Marc. 5, 1-5. Luc. 8, 26-27. *(29)* Marc. 1, 24; 5, 6-7. Luc. 4, 41. *(30)* Marc. 5, 11. Luc. 8, 32. *(31)* Marc. 5, 12. Luc. 8, 29, 32. *(32)* Marc. 5, 8-10, 13. Luc. 8, 33. *(33)* Marc. 5, 14. Luc. 8, 34. *(34)* 2 Reg. 6, 9. Marc. 5, 17. Luc. 8, 37. **Cap. 9.**— *(1)* Mat. 4, 13. Marc. 2, 1 *(2)* Marc. 2, 3. Luc. 5, 18; 7, 48. Iac. 5, 15. *(3)* Lev. 24, 11. Marc. 2, 6-7. Luc. 5, 21; 7, 49. *(4)* Ps. 139, 2. Mat. 12, 25. Marc. 2, 8. Luc. 5, 22. Ioan 2, 24-25. *(5)* Marc. 2, 9. Luc. 5, 23.

6. Ca să știți însă, că Fiul Omului are putere pe pământ de a ierta păcatele, zice paralizatului: scoală, ia-ți patul și du-te la casa ta! »

7. Și acela sculându-se, s'a dus la casa sa.

8. Iar poporul văzând aceasta, se mira și slăvea pe Dumnezeu, Care a dat o putere ca aceasta oamenilor.

9. Apoi trecând Iisus de acolo, a văzut șezând la vamă un om, care se numea Mateiu, și i-a zis: « Urmează-Mi! » Și acela s'a sculat și I-a urmat.

10. Iar dacă s'a așezat Iisus la masă, în casă la acest om, mulți vameși și păcătoși au venit și au șezut la masă cu Dânsul și cu ucenicii Lui.

11. Fariseii însă văzând aceasta, au zis către ucenicii Lui: « Pentru ce Invățătorul vostru mănâncă și bea cu păcătoșii? »

12. Iar Iisus auzind acestea, le-a zis: « Nu cei sănătoși, ci cei bolnavi au trebuință de doftor.

13. Mergeți dar și înțelegeți, ce însemnează cuvintele: « milă voiesc, iar nu jertfă ». Căci n'am venit să chem la pocăință pe cei drepți, ci pe cei păcătoși ».

14. Atunci au venit la Dânsul ucenicii lui Ioan și au zis: « Pentru ce noi și fariseii postim mult, iar ucenicii Tăi nu postesc? »

15. Și Iisus le-a răspuns: « Pot oare nuntașii să jelească câtă vreme este mirele cu dânșii? Dar va veni vremea, când se va lua mirele dela dânșii, și atuncea vor posti.

16. Nimenea nu pune petec de pânză nouă la haină veche, căci petecul cel nou trage de haina cea veche și spărtura se face mai mare.

17. De asemenea nu se pune vin nou în burduf vechiu; iar de se pune, se sparge burduful, și se pierde și vinul și burduful; ci vinul nou se pune în burduf nou, și se păstrează și unul și altul ».

18. Dar pe când grăia El acestea, iată a venit la Dânsul o căpetenie, și închinându-I-se, a zis: « Fiica mea moare acum; vină deci de-Ți pune mâna pe ea și va trăi ».

19. Sculându-se atuncea Iisus, s'a dus după dânsul cu ucenicii Lui.

20. Și iată o femeie, care de doisprezece ani pătimea de curgere de sânge, venind din urmă, s'a atins de poala hainei Lui.

21. Pentrucă zicea în sine: « Numai de mă voiu atinge de haina Lui, mă voiu vindeca ».

22. Iar Iisus întorcându-Se și văzând-o a zis: « Indrăsnește fiică, credința ta te-a mântuit! » Și s'a vindecat femeia din ceasul acela.

23. Sosind apoi Iisus la casa căpeteniei, a văzut lăutarii și mulțimea turburată,

24. și le-a zis: « Ieșiți afară, căci fata n'a murit, ci doarme! » Aceia însă râdeau de Dânsul.

25. Dar după ce mulțimea a fost scoasă afară, Iisus intrând, a luat fata de mână și aceasta s'a sculat.

26. Și s'a lățit vestea despre aceasta în tot ținutul acela.

27. După ce a plecat Iisus de acolo, iată veneau în urma Lui doi orbi, care strigau și ziceau: « Miluește-ne pre noi Iisuse, Fiul lui David! »

28. Iar dacă a intrat El în casă, orbii s'au apropiat de Dânsul și Iisus le-a zis: « Credeți că pot Eu să fac aceasta? » Și ei au zis către Dânsul: « Da, Doamne! »

29. Atuncea El, s'a atins de ochii lor și a zis: « Fie vouă după credința voastră! »

30. Și s'au deschis ochii lor. Iar Iisus le-a poruncit cu asprime: « Luați sama, să nu afle de aceasta nimenea! »

31. Iar ei ieșind, L-au vestit în tot ținutul acela.

32. După ce au plecat aceia, au adus la Dânsul un om mut și îndrăcit.

33. Și dacă a fost scos dracul, a început mutul a grăi, iar gloatele se mirau și ziceau: « Niciodată nu s'a văzut una ca asta în Israil! »

34. Fariseii însă ziceau: « Cu domnul dracilor scoate El dracii ».

---

(6) Marc. 2, 10-11. Luc. 5, 24. Ioan 5, 8. *(7)* Marc. 2, 12. Luc. 5, 25. *(8)* Mat. 9, 33. Marc. 2, 12. Luc. 5, 26. *(9)* Marc. 2, 14. Luc. 5, 27. *(10)* Marc. 2, 15. Luc. 5, 29. *(11)* Mat. 11, 19. Marc. 2, 16, 18. Luc. 5, 30; 7, 34. *(12)* 2 Paral. 36, 23 f. Marc. 2, 17. Luc. 5, 31. *(13)* 1 Reg. 15, 22. Os. 6, 6. Mih. 6, 6-8. Mat. 12, 7. Marc. 2, 17. Luc. 5, 32. 1 Tim. 1, 15. *(14)* Marc. 2, 18. Luc. 5, 33. *(15)* Is. 62, 5. Marc. 2, 19-20. Luc. 5, 34. Ioan 3, 29. *(16)* Marc. 2, 21. Luc. 5, 36. *(17)* Marc. 2, 22. Luc. 5, 37. *(18)* Marc. 5, 22. Luc. 8, 41. *(19)* Marc. 5, 24. *(20)* Lev. 15, 25. Marc. 5, 25, 27. Luc. 8, 43. *(21)* Marc. 5, 28. Luc. 8, 44. *(22)* Ps. 40, 3-4. Sir. 11, 21. Marc. 5, 30, 34. Luc. 8, 48; 17, 19. *(23)* Marc. 5, 38. Luc. 8, 49. *(24)* Marc. 5, 39-40. Luc. 8, 52-53. *(25)* Luc. 8, 54. *(26)* Luc. 7, 17. *(27)* Mat. 15, 22; 20, 30. Marc. 10, 47-48, 49. Luc. 18, 35-38. *(28)* Luc. 18, 40. *(29)* Mat. 8, 13. Marc. 10, 52. Luc. 5, 13. *(30)* Mat. 8, 3-4; 12, 16. Marc. 1, 43-44; 5, 43. Luc. 8, 56. *(31)* Marc. 1, 45. Luc. 18, 43. *(32)* Is. 35, 6. Luc. 11, 14. *(33)* Mat. 9, 8. Luc. 11, 14. *(34)* Mat. 12, 24. Marc. 3, 22. Luc. 11, 15.

35. Deci, a umblat Iisus în toate părţile prin oraşe şi prin sate, învăţând prin adunările lor, propoveduind Evanghelia împărăţiei şi vindecând toată boala şi toată neputinţa în popor.
36. Şi văzând mulţimile de *oameni*, i s'a făcut milă de ei, că erau necăjiţi şi risipiţi, ca nişte oi ce nu au păstor.
37. Atuncea a zis către ucenicii Săi: « Seceriş este mult, dar lucrătorii sunt puţini!
38. Rugaţi dară pe stăpânul secerişului, să trimeată lucrători la secerişul său! »

CAP. 10.

Trimeterea celor doisprezece apostoli. Povaţa şi puterea ce li s'a dat.

1. Atuncea chemând pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat putere, ca să isgonească duhurile necurate şi să tămăduiască toată boala şi toată neputinţa.
2. Iar numele celor doisprezece apostoli sunt acestea: cel dintâiu este Simon, numit Petru, şi Andrei fratele lui; Iacov al lui Zevedei şi Ioan, fratele lui;
3. Filip şi Vartolomei, Toma şi Mateiu vameşul; Iacov al lui Alfeu şi Levi, numit şi Tadeu;
4. Simon Cananianul şi Iuda Iscarioteanul, care *în urmă* L-a şi vândut *pe Iisus*.
5. Pe aceşti doisprezece i-a trimes Iisus, povăţuindu-i şi zicându-le: « La păgâni să nu vă duceţi şi în cetate samarineană să nu intraţi;
6. ci duceţi-vă mai cu samă la oile cele pierdute ale casei lui Israil.
7. Şi pe unde veţi merge, propoveduiţi şi spuneţi, că s'a apropiat împărăţia cerurilor.
8. Pe cei bolnavi vindecaţi, pe cei leproşi curăţiţi, pe cei morţi înviaţi, dracii isgoniţi-i; în dar aţi luat, în dar să daţi!
9. Să nu luaţi nici aur, nici argint, nici aramă la brâiele voastre;
10. nici traistă de drum, nici două haine, nici încălţăminte, nici toiag; căci vrednic este lucrătorul de hrana sa.
11. In orice sat sau cetate veţi intra, cercetaţi cine-i în ea vrednic, şi la acela să găzduiţi până veţi pleca.
12. Iar când veţi intra în casă, să-i uraţi şi să ziceţi: « Pace casei acesteia ».
13. Şi de va fi casa aceea vrednică, pacea ce i-aţi urat va veni peste dânsa; iar de nu va fi vrednică, pacea ce i-aţi urat se va întoarce la voi.
14. Dacă însă nu vă va primi cineva, sau nu va asculta cuvintele voastre, atuncea ieşind din casa sau din cetatea aceea, să scuturaţi şi praful de pe picioarele voastre.
15. Adevărul vă spun, că în ziua judecăţii mai bine va fi de Sodoma şi de Gomora decât de cetatea aceea.
16. Iacă Eu vă trimet ca pe nişte oi în mijlocul lupilor; fiţi deci înţelepţi ca şerpii şi nevinovaţi ca porumbeii.
17. Păziţi-vă însă de oameni, căci vă vor da judecăţii şi în adunările lor vă vor bate;
18. ba vă vor duce pentru Mine şi înaintea domnitorilor şi a regilor, ca mărturii ale Mele înaintea lor şi a păgânilor.
19. Dar când vă vor da, nu vă grijiţi cum sau ce veţi răspunde; căci în ceasul acela vi se va da ce trebue să grăiţi.
20. Căci nu veţi grăi voi, ci duhul Tatălui vostru va grăi prin voi.
21. Va da însă la moarte frate pe frate şi tată pe fiu, şi se vor ridica copiii asupra părinţilor şi-i vor omorî.
22. Şi veţi fi urîţi de toţi pentru numele Meu; dar cel ce va răbda până în sfârşit, acela se va mântui.
23. Când însă vă vor prigoni într'o cetate, fugiţi în alta; căci adevărul vă grăiesc: nu veţi isprăvi *de străbătut* toate cetăţile lui Israil, până va veni Fiul Omului.

---

(35) Cânt. 7, 12-14. Mat. 4, 23. Marc. 6, 6. Luc. 13, 22. *(36)* Num. 27, 17. Is. 53, 6. Iez. 34, 5. Zah. 10, 2. Marc. 6, 34. *(37)* Luc 10, 2. Ioan 4, 35. *(38)* Luc. 10, 2. 2 Tes. 3, 1. **Cap. 10.**— *(1)* Marc. 3, 14. Luc. 6, 13; 9, 1. Fapt. 16, 18. *(2)* Ioan 1, 42. Fapt. 1, 13. *(3)* Marc. 3, 18. Luc. 6, 15. *(4)* Mat. 26, 14. Marc. 3, 19. Luc. 6, 16. Ioan 13, 21. *(5)* 4 Reg. 17, 24. *(6)* Is. 53, 6 Ier. 50, 6. Iez. 34, 5, 16. Mat. 15, 24; 18, 11. Fapt. 3, 26; 13, 26. *(7)* Mat. 4, 17. Luc. 9, 2. *(8)* Luc. 10, 9. *(9)* Lev. 19, 13. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3; 10, 4; 22, 35. *(10)* Num. 18, 31. Sir. 7, 32-33. Luc. 10, 7. 1 Cor. 9, 14. 1 Tim. 5, 18. *(11)* Inţel. 6, 16. Marc. 6, 10. Luc. 9, 4. *(12)* Luc. 10, 5. *(13)* Luc. 10, 6. *(14)* Neem. 5, 13. Marc. 6, 11. Luc. 9, 5; 10, 11. Fapt. 13, 51; 18, 6. *(15)* Mat. 11, 24. Marc. 6, 11. Luc. 10, 12. *(16)* Ps. 114, 6. Cânt. 2, 14. Luc. 10, 3. Rom. 16, 19. 2 Cor. 1, 12. *(17)* Marc. 13, 9. Fapt. 5, 40. *(18)* Luc. 21, 12. *(19)* Eş. 4, 12. Ier. 1, 7. Marc. 13, 11. Luc. 12, 11; 21, 15. Ioan 16, 13. *(20)* Fac. 41, 16. 2 Reg. 23, 2. Marc. 13, 11. Luc. 12, 12. 1 Cor. 15, 20. *(21)* Mih. 7, 6. Marc. 13, 12. Luc. 21, 16. *(22)* Dan. 12, 12. Zah. 12, 3. Luc. 21, 17. *(23)* Mat. 2, 13. Fapt. 14, 6.

24. Nu este ucenic mai presus de dascălul său, nici slugă mai presus de stăpânul său:
25. ajunge ucenicului să fie ca dascălul său și slugii să fie ca stăpânul său. Dacă pe stăpânul casei l-au numit belzebut, apoi cu cât mai vârtos pe casnicii lui?
26. Deci, să nu vă temeți de dânșii, căci nu este nimic ascuns, care să nu se descopere, și tăinuit, care să nu se vădească.
27. Ceea ce vă grăiesc Eu la întunerec, să spuneți la lumină; și ce auziți spunându-vi-se la ureche, propoveduiți de pe acoperișuri.
28. Să nu vă temeți de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu-l pot ucide; ci să vă temeți mai vârtos de Acela, care poate să piardă și sufletul și trupul în gheena.
29. Au nu se vând două păsărele pe un ban? Dar niciuna din ele nu cade jos fără să știe Tatăl vostru.
30. Ai voștri însă și perii capului sunt toți numărați.
31. De aceea nu vă temeți, căci voi sunteți cu mult mai de samă decât niște păsărele.
32. Deci, pe tot cel ce Mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voiu mărturisi și Eu înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri;
33. iar de cel ce se va lepăda de Mine, înaintea oamenilor, Mă voiu lepăda și eu înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri.
34. Să nu socotiți că am venit să aduc pace pe pământ; n'am venit să aduc pace, ci sabie:
35. căci am venit să despart pe om de tatăl său și pe fiică de mama sa și pe noră de soacra sa.
36. Vrăjmașii omului sunt casnicii lui.
37. Cel ce iubește pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Mine, acela nu este vrednic de Mine. Cel ce iubește pe fiu sau pe fiică mai mult decât pe Mine, acela nu este vrednic de Mine.
38. Și cel ce nu-și ia crucea să-Mi urmeze Mie, acela nu este vrednic de Mine.
39. Cel ce-și cruță sufletul său, îl va pierde; iar cel ce-și pierde sufletul său pentru Mine, îl va afla.
40. Cel ce vă primește pe voi, pe Mine mă primește; iar cel ce Mă primește pe mine, primește pe Cel ce M'a trimes pe Mine.
41. Cel ce primește proroc în nume de proroc, plată de proroc va lua; și cel ce primește drept, în nume de drept, plată de drept va lua.
42. Și cel ce adapă pe unul din acești mai mici măcar cu un pahar de apă rece, în nume de ucenic, adevărul vă spun, nu-și va pierde plata sa ».

CAP. 11.

Ioan întreabă de-i Iisus Mesia. Mărturia lui Iisus despre Ioan. Iisus mustră cetățile păcătoase, preamărește pe Tatăl și cheamă la sine pe cei împovărați.

1. După ce a sfârșit Iisus de dat învățături celor doisprezece ucenici ai Săi, S'a dus de acolo să propoveduiască prin cetățile lor.
2. Auzind însă Ioan din închisoare de faptele lui Hristos, a trimes pe doi din ucenicii săi, să-I zică:
3. « Tu ești cel ce *trebue* să vină, sau să așteptăm pe altul? »
4. Iară Iisus răspunzând, a zis: « Duceți-vă și spuneți lui Ioan cele ce auziți și vedeți:
5. orbii văd și ologii umblă, leproșii se curăță și surzii aud; morții învie și săracii binevestesc.
6. Și ferice de cel ce nu se va sminti de Mine ».
7. Iar dacă s'au dus aceștia, Iisus a început a grăi poporului de Ioan, zicând: « Ce ați ieșit să vedeți în pustie? Au trestie bătută de vânt?
8. Sau ce ați ieșit să vedeți? Poate om îmbrăcat în haine moi? Iată, cei ce

(24) Luc. 6, 40. Ioan 13, 16; 15, 20. *(25)* 4 Reg. 1, 2. Mat. 9, 34. Marc. 3, 23. Luc. 11, 15. Ioan 8, 48. *(26)* Ier. 1, 8. Marc. 4, 22. Luc. 8, 17; 12, 2. *(27)* Iov 12, 22. Luc. 12, 3. *(28)* Is. 8, 12-13; 51, 12. Luc. 12, 4. *(29)* Luc. 12, 6. *(30)* 1 Reg. 14, 45. Luc. 12, 7; 21, 18. Fapt. 27, 34. *(31)* Luc. 12, 7. *(32)* Marc. 8, 38. Luc. 9, 26; 12, 8. Rom. 10, 9. 2 Tim. 1, 8; 2, 12. Apoc. 3, 5. *(33)* Luc. 12, 9. *(34)* Luc. 12, 51. *(35)* Ier. 9, 4. Mih. 7, 6. Luc. 12, 53. *(36)* Mih. 7, 5-6. Sir. 6, 7. Ioan 13, 18. *(37)* Deut. 13, 6; 33, 9. Zah. 13, 3. Mat. 19, 29. Luc. 14, 26. *(38)* Mat. 16, 24. Marc. 8, 34. Luc. 9, 23; 14, 27. *(39)* Marc. 8, 35. Luc. 9, 24; 17, 33. Ioan 12, 25. *(40)* Mat. 18, 5. Marc. 9, 37. Luc. 9, 48; 10, 16. Ioan 12, 44; 13, 20, 3 Ioan 1, 8. (*(41)* 3 Reg. 17 9. Sir. 12, 2. *(42)* Pild. 19, 17. Sir. 16, 15. Marc. 9, 41. Evr. 6, 10. **Cap. 11.**— *(2)* Mat. 14, 3. Luc. 7, 18. *(3)* Num. 24, 17. Deut. 18, 15. Luc. 7, 19. Ioan 6, 14. *(4)* Luc. 7, 22. *(5)* Ps. 21, 29; 38, 12. Is. 29, 18-19; 35, 5. Marc. 7, 37. Luc. 4, 18. Ioan 2, 23. *(6)* Is. 8, 14. Mat. 26, 31. Luc. 7, 23. Rom. 9, 33. *(7)* Luc. 7, 24. *(8)* Luc. 7, 25.

poartă haine moi sunt la curţile împă-
raţilor.
9. Atunci ce aţi ieşit să vedeţi? Au
doară proroc? Adevărul vă grăiesc, şi
mai mult decât proroc!
10. Căci el este acela, despre care s'a
scris: iată Eu trimet pe îngerul Meu
înaintea feţei Tale, care va pregăti
calea Ta înaintea Ta.
11. Drept vă spun: dintre cei născuţi
din femei nu s'a ridicat niciunul mai
mare decât Ioan Botezătorul; însă cel
mai mic întru împărăţia cerurilor este
mai mare decât el.
12. Din zilele lui Ioan Botezătorul
până acum împărăţia cerurilor se ia
cu sila şi cei ce se silesc, aceia o răpesc.
13. Căci toţi prorocii şi legea au pro-
rocit până la Ioan.
14. Şi de voiţi să primiţi, el este Ilie,
cel ce trebue să vie.
15. Cine are urechi de auzit, să audă.
16. Dar cu cine voiu asemăna neamul
acesta? El se aseamănă cu copiii, care
stau pe uliţă şi strigând către tovarăşii
lor, le zic:
17. v'am zis din fluer, şi n'aţi jucat;
de jale v'am cântat şi n'aţi plâns.
18. Căci a venit Ioan nemâncând şi
nebând, şi zic: are drac!
19. A venit *apoi* Fiul Omului, care
mănâncă şi bea, şi zic: iată omul,
căruia-i place să mănânce şi să bea
vin, prietenul vameşilor şi al păcăto-
şilor. Şi înţelepciunea lumească s'a
îndreptăţit de fiii săi».
20. Atunci a început Iisus a mustra
cetăţile, în care arătase cele mai multe
minuni ale Sale, pentrucă nu s'au
pocăit:
21. «Vai ţie Horazine! Vai ţie Bet-
saido! Căci de s'ar fi arătat în Tir şi
în Sidon minunile, care s'au arătat în
voi, de mult *îmbrăcându-se* în sac şi
cenuşă, s'ar fi pocăit.
22. Dar vă spun: Tirului şi Sidonului
le va fi mai bine în ziua judecăţii,
decât vouă.
23. Şi tu Capernaume, cel ce te-ai
înălţat până la cer, până la iad te vei
pogorî; căci de s'ar fi făcut în Sodoma
minunile, care s'au făcut în tine, ar fi
rămas până în ziua de astăzi.
24. Dară vă spun că pământului
Sodomei îi va fi mai bine în ziua jude-
căţii, decât ţie».
25. In vremea aceea urmând Iisus să
vorbească, a zis: «Slăvescu-Te pe Tine,
Părinte şi Doamne al Cerului şi al
Pământului, că ai ascuns acestea de cei
înţelepţi şi pricepuţi şi le-ai descoperit
pruncilor.
26. Da, Părinte, căci aşa ai binevoit Tu.
27. Toate îmi sunt date Mie dela Tatăl
Meu şi nimenea nu cunoaşte pe Fiul,
decât numai Tatăl; nici pe Tatăl nu-L
cunoaşte nimenea, decât numai Fiul şi
acela, căruia voieşte Fiul să-i descopere.
28. Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi
împovăraţi şi Eu vă voiu odihni.
29. Luaţi jugul Meu asupra voastră
şi vă învăţaţi dela Mine, căci sunt
blând şi smerit cu inima, şi veţi găsi
odihnă pentru sufletele voastre.
30. Căci jugul meu este bun şi sarcina
Mea uşoară».

CAP. 12.

Iisus umblă Sâmbăta prin semănături, vindecă pe cel cu mâna uscată şi un îndrăcit; mustră pe farisei.

1. In vremea aceea a trecut Iisus
într'o Sâmbătă prin sămănături, iar
ucenicii Lui au flămânzit şi au început
a rupe spice şi a mânca.
2. Fariseii însă văzând aceasta, au
zis către Dânsul: «Iată ucenicii tăi
fac ceea ce nu se cade a face Sâmbăta».
3. Iară El le-a zis: «Oare n'aţi citit
ce a făcut David, când a flămânzit el
şi cei cu dânsul,
4. cum au intrat în casa lui Dumnezeu
şi au mâncat pânile punerii înainte, care
nu era îngăduit să le mănânce nici lui,
nici celor ce erau cu dânsul, ci numai
preoţilor?
5. Sau n'aţi citit în lege că Sâmbăta
preoţii în biserică desleagă sâmbăta, şi
nu sunt vinovaţi?

---

(9) Mat. 14, 5. Luc. 1, 76; 7, 26. *(10)* Mal. 3, 1. Marc. 1, 2. Luc. 7, 27. *(11)* Luc. 7, 28. *(12)* Luc. 16, 16. *(13)* Mal. 3, 24. Luc. 16, 16. *(14)* Mal. 3, 23. Mat. 17, 10. Marc. 9, 11. Luc. 1, 27. *(15)* Marc. 7, 16. Apoc. 2, 7. *(16)* Luc. 7, 31. *(17)* Luc. 7, 32. *(18)* Mat. 3, 4. *(19)* Pild. 8, 1. Mat. 9, 11. Luc. 7, 34-35; 15, 2. *(20)* Inţel. 2, 12. Luc. 10, 12-15. *(21)* Mat. 10, 15. Luc. 10, 13. *(22)* Luc. 10, 14. *(23)* Is. 14, 12. Plâng. 2, 1. Luc. 10, 15. *(24)* Mat. 10, 15. Luc. 10, 12. *(25)* Iov 17, 4. Ps. 8, 2; 118, 130. Pild. 9, 4. Sir. 19, 21. Luc. 10, 21; 18, 17. Ioan 9, 39. 1 Cor. 1, 19, 21, 27; 2, 8. 2 Cor. 11, 3. *(26)* Luc. 10, 21. *(27)* Mat. 16, 17. Luc. 10, 22. Ioan 1, 18; 3, 35; 6, 46; 10, 15. *(28)* Is. 28, 12; 55, 1. Ier. 31, 25. *(29)* Num. 12, 3. Ier. 6, 16. Zah. 9, 9. Sir. 6, 30; 51, 33. Ioan 13, 15. *(30)* 1 Ioan 5, 3. Filip. 4, 12. **Cap. 12.**— *(1)* Deut. 23, 25. Marc. 2, 23. Luc. 6, 1. *(2)* Eş. 20, 8, 10. Marc. 2, 24. Luc. 6, 2. *(3)* 1 Reg. 21, 3-6. Marc. 2, 25. Luc. 6, 3. *(4)* Eş. 29, 32-33. Marc. 2, 26. Luc. 6, 4. *(5)* Lev. 2, 9; 8, 31; 24, 5, 8-9. Num. 28, 9. Ioan 7, 22.

6. Vă spun însă, că aicea se află *Acela, care* e mai mare decât biserica.

7. De ați ști ce însemnează *cuvintele*: « milă voiesc, iar nu jertfă », n'ați osândi pe niște nevinovați.

8. Căci Fiul Omului este stăpân și al Sâmbetei ».

9. Trecând apoi de acolo, a intrat în sinagoga lor.

10. Și iată era acolo un om, care avea o mână uscată. Iară Iudeii, ca să aibă prilej să-L învinuiască, L-au întrebat: « Se cuvine oare Sâmbăta a vindeca? »

11. El însă le-a zis: « Cine e omul acela între voi, care de-ar avea o oaie și ar cădea Sâmbăta într'o groapă, n'ar scoate-o?

12. Dar cu cât e mai de preț omul decât oaia! Deci, se cuvine Sâmbăta a face bine ».

13. Atunci a zis către omul acela: « Intinde-ți mâna! » Și el a întins-o și s'a făcut sănătoasă, ca și cealaltă.

14. Iar fariseii ieșind, au făcut sfat împotriva lui Iisus, cum L-ar pierde; Iisus însă știind, S'a dus de acolo.

15. Și I-au urmat gloate multe și El i-a vindecat pe toți.

16. Și le-a poruncit ca să nu-l facă cunoscut.

17. Ca să se plinească ceea ce s'a spus prin prorocul Isaia, care zice:

18. « Iată Pruncul Meu, pe care L-am ales; Iubitul Meu, spre Care e îndreptată bunăvoința sufletului Meu. Pune-voiu Duhul Meu peste El și va vesti popoarelor dreptatea.

19. Nu se va împotrivi, nici nu va striga, și nimenea nu va auzi glasul Lui pe ulițe.

20. Trestia sfărâmată nu o va frânge și fitilul aprins nu-l va stinge, până va scoate izbânda dreptății.

21. Și națiile vor nădăjdui în numele Lui ».

22. Atuncea au adus la Dânsul un îndrăcit, orb și mut, și l-a vindecat, încât cel orb și mut a început a grăi și a vedea.

23. Și toate gloatele se mirau și ziceau: «Oare nu cumva e acesta Hristosul, Fiul lui David? »

24. Iar fariseii auzind acestea, ziceau: « Acesta nu scoate dracii, decât cu *puterea* lui Belzebut, domnul dracilor ».

25. Iisus însă știind gândurile lor, le-a zis: « Toată împărăția, care se desbină în lăuntrul său, se pustiește; și toată cetatea sau casa, care se desbină în lăuntrul său, nu durează.

26. Dacă satana isgonește pe satana, atunci el s'a desbinat în sine; deci, cum va putea să dureze împărăția lui?

27. Și dacă Eu isgonesc dracii cu *puterea lui* Belzebut, atuncea fiii voștri cu a cui *putere* îi isgonesc? De aceea ei vă vor fi judecători.

28. Iar dacă Eu isgonesc dracii cu Duhul lui Dumnezeu, atunci negreșit a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu.

29. Sau cum va putea cineva să intre în casa unui puternic și să-i răpească lucrurile, de nu va lega mai întâiu pe cel puternic și numai atunci să-i prade casa?

30. Cine nu-i cu Mine, acela-i împotriva Mea, și cine nu adună cu Mine, acela risipește.

31. De aceea vă spun: orice păcat și orice hulă se va ierta oamenilor, iar hula împotriva Duhului Sfânt nu se va ierta oamenilor.

32. Deci, de va rosti cineva cuvânt împotriva Fiului Omului, i se va ierta; iar de va rosti cineva *cuvânt* împotriva Duhului Sfânt, nu i se va ierta nici în veacul de acum, nici în cel viitor.

33. Sau ziceți că pomul e bun, și e bună și roada lui; sau ziceți că pomul e rău, și e rea și roada lui; căci după roadă se cunoaște pomul.

34. Pui de viperă, cum ați putea voi să grăiți de bine, răi fiind? Căci din prisosința inimii grăiește gura.

35. Omul bun scoate cele bune din vistieria cea bună a inimii sale; iară omul rău din vistieria cea rea a *inimii sale* scoate cele rele.

---

(7) Os. 6, 6. Mih. 6, 6. Mat. 9, 13. *(8)* Marc. 2, 28. Luc. 6, 5. *(9)* Marc. 3, 1. Luc. 6, 6. *(10)* Marc. 3, 1. Luc. 6, 6-7; 13, 14. Ioan 9, 16. *(11)* Eş. 23, 4. Deut. 22, 1-4. Luc. 14, 5. *(12-13)* Marc. 3, 4-5. Luc. 6, 10. *(14)* Ps. 2, 1. Marc. 3, 6. Luc. 6, 11. Ioan 5, 18. *(15)* Mat. 19, 2. Marc. 3, 7. *(16)* Mat. 9, 30. Marc. 3, 12. Luc. 5, 14. *(18)* Is. 42, 1; 49, 3; 52, 13. *(19)* Is. 42, 2. *(20)* Is. 42, 3. *(21)* Is. 11, 10; 42, 4. Rom. 15, 12. *(22)* Luc. 11, 14. *(23)* Luc. 11, 14. *(24)* Sir. 27, 6. Mat. 9, 34. Marc. 3, 22. Luc. 11, 15. *(25)* Marc. 3, 24. Luc. 11, 17. Ioan 2, 25. *(26)* Marc. 3, 26. Luc. 11, 18. *(27)* Luc. 11, 19. *(28)* Eş. 8, 19. Dan. 2, 44. Luc. 11, 20. Ioan 3, 8. *(29)* Is. 49, 24. Marc. 3, 27; 9, 40. Luc. 11, 21. *(30)* Luc. 9, 50; 11, 23. *(31)* Marc. 3, 28. Luc. 12, 10. 1 Ioan 5, 16. *(32)* Is. 22, 14. Marc. 3, 29. *(33)* Mat. 7, 17-18. Luc. 6, 43. *(34)* Cânt. 4, 11. Is. 59, 5. Sir. 34, 4. Mat. 3, 7; 23, 33. Luc. 6, 45. *(35)* Ps. 36, 30; 39, 12. Pild. 10, 21. Luc. 6, 45.

36. Insă vă spun, că pentru tot cuvântul deşert, ce-l vor rosti oamenii, vor da socoteală în ziua judecăţii.
37. Căci din cuvintele tale te vei îndrepta, şi din cuvintele tale te vei osândi ».
38. Atuncea răspunzând unii din cărturari şi farisei, au zis: « Invăţătorule, am voi să vedem un semn dela Tine ».
39. Iisus însă le-a răspuns: « Neam viclean şi desfrânat, caută semn şi semn nu i se va da, decât numai semnul proorocului Ionà.
40. Căci precum Ionà a fost în pântecele chitului trei zile şi trei nopţi, aşa şi Fiul Omului va fi în inima pământului trei zile şi trei nopţi.
41. Ninevitenii se vor scula la judecată cu neamul acesta şi-l vor osândi, căci aceia s'au pocăit după propoveduirea lui Ionà; aicea însă e *Cineva* mai mare decât Ionà.
42. Regina dela miazăzi se va scula la judecată cu neamul acesta şi-l va osândi, căci ea a venit dela marginile pământului să audă înţelepciunea lui Solomon; aicea însă e *Cineva* mai mare decât Solomon.
43. Când duhul cel necurat iese din om, umblă prin locuri fără de apă, căutând odihnă şi nu găseşte.
44. Atunci zice: « mă voiu întoarce la casa mea, de unde am ieşit »; şi venind o găseşte deşartă, măturată şi grijită.
45. Atunci se duce şi la alte şapte duhuri, mai rele decât sine, şi intrând locuiesc acolo; şi starea din urmă a omului aceluia ajunge să fie mai rea decât cea dintâi. Aşa va fi şi cu acest neam rău ».
46. Dar pe când grăia El mulţimilor, iată mama şi fraţii Lui stăteau afară, dorind să vorbească cu Dânsul.
47. Şi cineva I-a spus: « Iată mama Ta şi fraţii Tăi stau afară, dorind să grăiască cu tine ».
48. Iar El a răspuns şi a zis celui ce-I spusese: « Cine este mama Mea şi cine sunt fraţii Mei? »
49. Şi întinzându-şi mâna Sa spre ucenicii Săi, a zis: « Iată mama Mea şi fraţii Mei ».
50. Căci cel ce va face voia Tatălui Meu, Celui din cer, acela-Mi este frate, soră şi mamă.

CAP. 13.

Pildele cu semănătorul, aluatul, grăuntele de muştar, năvodul şi altele. Iudeii se miră de înţelepciunea lui Iisus.

1. In ziua aceea, ieşind Iisus din casă, a şezut lângă mare;
2. şi s'au adunat la Dânsul gloate multe, încât a trebuit să se suie şi să şadă într'o luntre; iar mulţimea a stătut toată pe mal; şi le-a grăit multe în pilde, zicând:
3. « Iată, a ieşit semănătorul să semene.
4. Şi semănând el, unele *seminţe* au căzut lângă drum, şi au venit păsările şi le-au mâncat.
5. Iar altele au căzut pe pietriş, unde nu era mult pământ, şi au răsărit curând, pentrucă nu era pământ adânc.
6. Dar răsărind soarele, s'au ofilit şi pentrucă nu aveau rădăcină, s'au uscat.
7. Altele au căzut în spini şi crescând spinii, le-au înnecat.
8. Iar altele au căzut pe pământ bun şi au adus roadă: una o sută, alta şasezeci şi alta treizeci.
9. Cine are urechi de auzit să audă! »
10. Atunci apropiindu-se ucenicii Lui au zis către Dânsul: « Pentru ce le grăieşti în pilde? »
11. Iar El răspunzând, le-a zis: « Pentrucă vouă vă e dat să ştiţi tainele împărăţiei cerului, iar acelora nu le e dat.
12. Căci celui ce are i se va mai da şi-i va prisosi, iar celui ce nu are şi ce are i se va lua.
13. De aceea le grăiesc în pilde, pentrucă ei văzând nu văd, şi auzind nu aud, nici nu înţeleg;
14. şi se împlineşte cu dânşii proorocia lui Isaia, care zice: cu auzul veţi auzi,

---

(36) Inţel. 1, 9. Rom. 14, 12. Ef. 4, 29; 5, 4. *(37)* Iov 15, 6. Luc. 19, 22. *(38)* Mat. 16, 1. Marc. 8, 11. Ioan 2, 18; 6, 30. 1 Cor. 1, 22. *(39)* Is. 57, 3. Mat. 16, 4. Marc. 8, 12. Luc. 11, 29. Ioan 4, 48. *(40)* Iona 1, 15; 2, 1, 11. Luc. 11, 30. *(41)* Deut. 18, 18; 34, 10. Iona 3, 5. Luc. 11, 32. *(42)* 3 Reg. 4, 34; 10, 1. 2 Paral. 9, 1. Luc. 11, 31. *(43)* Iov 1, 7. Luc. 11, 24. *(44)* Luc. 11, 24-25. *(45)* Luc. 11, 26. 2 Petr. 2, 20. Evr. 6, 4. *(46)* Marc. 3, 31. Luc. 8, 19. Ioan 2, 12. *(47)* Marc. 3, 32. *(48)* Marc. 3, 33. *(49)* Cânt. 8, 5. *(50)* Marc. 3, 34-35. Luc. 8, 21. Ioan 6, 40; 15, 14. **Cap. 13.**— *(1)* Marc. 4, 1. *(2)* Marc. 4, 2. Luc. 8, 4. *(3)* Marc. 4, 3. Luc. 8, 5. *(4-5)* Marc. 4, 4-5. Luc. 8, 5-6. *(6-8)* Marc. 4, 5-8. Luc. 8, 6-8. *(9)* Mat. 13, 43. Mat. 4, 9. *(10-11)* Inţel. 2, 22. Marc. 4, 10-11. Luc. 8. 9-10. 1 Cor. 2, 10. *(12)* Mat. 25, 29. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18; 19, 26. *(13)* Marc. 4, 12. Luc. 8, 10. Ioan. 9, 39. *(14)* Is. 6, 9. Ier. 5, 21, Iez. 12, 2. Marc. 4, 12. Luc. 8, 10. Ioan 12, 40. Fapt. 28, 26. Rom. 11, 8.

dar nu veţi pricepe; şi cu ochii veţi privi, dar nu veţi vedea.
15. Căci s'a învârtoşat inima poporului acestuia; urechile lor au asurzit şi ochii şi i-au închis, ca să nu vadă cu ochii, şi să nu audă cu urechile, şi să nu priceapă cu inima, ca să nu se întoarcă şi să-i vindec.
16. Dar ferice de ochii voştri, că văd şi de urechile voastre, că aud!
17. Căci adevărul vă grăiesc, că mulţi proroci şi drepţi au dorit să vadă ce vedeţi voi şi n'au văzut, şi să audă ce auziţi voi şi n'au auzit.
18. Ascultaţi dară ce însemnează pilda cu semănătorul.
19. La tot cel ce ascultă învăţătura despre împărăţia cerurilor şi nu o pricepe, vine vicleanul şi răpeşte cele semănate în inima lui; acesta este închipuit prin sămânţa cea căzută lângă drum.
20. Iar cea semănată pe locuri pietroase închipueşte pe acela, care aude învăţătura şi o primeşte îndată cu bucurie;
21. însă n'are rădăcină în sine, ci ţine numai o vreme, iar când vine necazul sau prigonirea pentru învăţătură, se sminteşte îndată.
22. Iar cea semănată în spini închipueşte pe acela, care aude învăţătura, dară grija veacului acestuia şi ademenirea bogăţiei înnăduşă învăţătura şi rămâne neroditor.
23. Iar cea semănată pe pământ bun închipueşte pe aceia, care aud învăţătura şi o pricep; aceştia şi sunt roditori şi dau: unii o sută, unii şasezeci, iar unii treizeci».
24. Apoi le-a pus înainte altă pildă, zicând: «Impărăţia cerurilor se aseamănă cu omul, care a semănat sămânţă bună în ţarina sa.
25. Dar când dormeau oamenii, a venit vrăjmaşul lui şi a semănat neghine prin grâu şi s'a dus.
26. Iar când a răsărit grâul şi a făcut rod, atunci s'au arătat şi neghinele.
27. Venind slugile stăpânului casei i-au zis: domnule, n'ai semănat tu oare sămânţă bună în ţarina ta? De unde dară sunt neghinele?
28. Iară el le-a răspuns: un om vrăjmaş a făcut aceasta. Iar slugile i-au zis: voieşti dară să ne ducem să le plivim?
29. El însă le-a zis: nu, ca nu cumva plivind neghinele, să smulgeţi împreună cu ele şi grâul.
30. Lăsaţi să crească amândouă împreună până la seceriş, iar în vremea secerişului voiu spune secerătorilor: adunaţi mai întâiu neghinele şi le legaţi snopi, ca să le ardeţi; iar grâul adunaţi-l în grânarul meu».
31. Apoi le-a mai pus înainte altă pildă, zicând: «Impărăţia cerurilor se aseamănă cu grăuntele de muştar, pe care luându-l omul, l-a semănat în ţarina sa.
32. Acesta deşi e mai mic decât toate seminţele, dacă creşte, este mai mare decât toate buruienile şi se face copac, aşa că vin păsările cerului şi se adăpostesc în ramurile lui».
33. Şi le-a mai spus încă o pildă: «Impărăţia cerurilor se aseamănă cu aluatul, pe care luându-l femeia, îl pune în trei măsuri de făină, până se dospeşte toată».
34. Toate acestea le-a grăit Iisus gloatelor în pilde şi fără pilde nu le grăia.
35. Ca să se plinească cele spuse prin prorocul, care zice: «Deschide-voiu în pilde gura mea, şi voiu spune cele ascunse dela începutul lumii».
36. Apoi Iisus lăsând gloatele, a intrat în casă. Şi apropiindu-se de El ucenicii Lui, au zis: «lămureşte-ne pilda cu neghinele ţarinei!»
37. Iar El răspunzând, a zis: «Cel ce a semănat sămânţă bună este Fiul Omului.
38. Ţarina este lumea. Sămânţa cea bună sunt fiii împărăţiei, iar neghinele sunt fiii celui viclean.
39. Vrăjmaşul cel ce le-a semănat este diavolul. Secerişul este sfârşitul veacului şi secerătorii sunt îngerii.
40. Deci, cum se adună neghinele şi se ard cu foc, aşa va fi la sfârşitul veacului acestuia:
41. va trimete Fiul Omului pe îngerii Săi şi vor aduna din împărăţia Lui

(15) Is. 6, 10. Ioan 12, 40. Evr. 5, 11. *(16)* 2 Paral. 9, 7. Mat. 16, 17. Luc. 10, 23. *(17)* Luc. 10, 21. 1 Petr. 1, 10. *(18)* Marc. 4, 13, 15. Luc. 8, 11. *(19)* Marc. 4, 14-15. Luc. 8, 12. *(20)* Is. 58, 2. Marc. 4, 16. *(21)* Marc. 4, 17. Luc. 8, 13. *(22)* Ier. 4, 3. Marc. 4, 18. Luc. 18, 24. *(23)* Fac. 26, 12. Marc. 4, 20. Luc. 8, 15. *(24)* Marc. 4, 26. *(25)* Marc. 4, 27. *(26)* Marc. 4, 28. *(30)* Mal. 3, 17. Mat. 3, 12. *(31)* Marc. 4, 30. Luc. 13, 18. *(32)* Marc. 4, 30-32. Luc. 13, 18-19. *(33)* Fac. 18, 6. Luc. 13, 20-21. *(34)* Marc. 4, 33. *(35)* Ps. 48, 4; 77, 2. Ef. 3, 9. *(38)* Cânt. 7, 12-14. Ioan 8, 44. Fapt. 13, 10. *(39)* Fac. 3, 15. Ioil 4, 13. Apoc. 14, 15-17. *(40)* Mat. 25, 41. 2 Petr. 3, 7. *(41)* Mat. 24, 31.

toate smintelele și pe cei ce fac fărădelege.
42. Și-i vor arunca în cuptorul cel de foc: acolo va fi plâns și scrâșnire de dinți.
43. Atuncea drepții vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui lor. Cine are urechi de auzit, să audă!
44. Și iarăși împărăția cerurilor este asemenea unei comori, ascunse în țarină, pe care găsind-o un om, o tăinuește și de bucuria ei, se duce și vinde toate câte are și cumpără țarina aceea.
45. Și iarăși împărăția cerului este asemenea unui negutător, care caută mărgăritare bune și care găsind un mărgăritar de mare preț,
46. s'a dus și a vândut toate câte avea și l-a cumpărat.
47. Și iarăși împărăția cerului se aseamănă cu un năvod, care s'a aruncat în mare și a prins tot felul de pești.
48. Iar dacă s'a umplut, pescarii l-au tras la mal și șezând ei, au adunat ce a fost bun în vase, iar ce-a fost rău au aruncat afară.
49. Așa va fi și la sfârșitul veacului: vor ieși îngerii și vor alege pe cei răi dintre cei drepți,
50. și-i vor arunca în cuptorul cel de foc; acolo va fi plâns și scrâșnirea dinților».
51. Apoi Iisus i-a întrebat: «Ați înțeles voi oare toate acestea?» Iar ei I-au răspuns: «Da, Doamne!»
52. Și El le-a zis: «De aceea tot cărturarul, care a învățat împărăția cerurilor, este asemenea unui gospodar, care scoate din cămara sa și nouă și vechi».
53. După ce a isprăvit Iisus pildele acestea, S'a dus de acolo,
54. și venind în patria Sa, învăța pe oameni în sinagoga lor, încât ei se mirau și ziceau: «De unde are Acesta înțelepciunea și puterile acestea?
55. Oare nu-i Acesta feciorul teslarului? Oare nu se numește mama Lui Maria și frații Lui Iacov, și Iosie, și Simon, și Iuda?
56. Și surorile Lui nu sunt ele oare toate la noi? De unde dară are El toate acestea?
57. Și se sminteau de El. Iisus însă le-a zis: «Nu este proroc disprețuit, decât numai în patria sa și în casa sa».
58. Și n'a făcut acolo minuni multe din pricina necredinței lor.

CAP. 14.

Tăierea capului sf. Ioan Botezătorul. Minunea înmulțirii pânilor. Iisus umblă pe mare și vindecă mulțime de bolnavi.

1. In vremea aceea, a auzit Irod Tetrarhul vestea despre Iisus.
2. Și a zis către slujitorii săi: «Acesta-i Ioan Botezătorul; el a înviat din morți și de aceea se fac minuni printr'însul».
3. Căci Irod prinzând pe Ioan, îl legase și-l pusese în temniță, pentru Irodiada, femeia lui Filip, fratele său.
4. Pentrucă Ioan îi zicea: «Nu ți se cuvine să o ai soție!»
5. Și Irod ar fi vrut să-l omoare, dar se temea de popor, că acesta îl avea pe Ioan ca proroc.
6. Dară prăznuindu-se ziua nașterii lui Irod, fata Irodiadei a jucat înaintea oaspeților și a plăcut lui Irod.
7. De aceea cu jurământ i-a făgăduit să-i dea orice va cere.
8. Ea însă povățuită de mama sa, a zis: «Dă-mi aicea pe taler, capul lui Ioan Botezătorul.
9. Și s'a întristat regele; dar pentru jurământ și pentru cei ce ospătau cu dânsul, a poruncit să i se dea;
10. și a trimes să-i taie lui Ioan capul în temniță;
11. și s'a adus capul lui pe taler și s'a dat fetei, și ea l-a adus mamei sale.
12. Iar ucenicii lui venind, au luat trupul și l-au îngropat; apoi s'au dus de au vestit pe Iisus.
13. Auzind Iisus ce zice Irod de Dânsul, a plecat de acolo cu luntrea la loc pustiu, ca să fie singur. Gloatele însă de prin orașe auzind de aceasta, s'au dus pe jos după Dânsul.
14. Și ieșind Iisus din luntre, a văzut mulțime de oameni și i s'a făcut milă de ei și le-a vindecat bolnavii lor.

(42) Mat. 3, 12; 8, 12; Apoc. 19, 20. *(43)* Dan. 12, 3. Inţel. 3, 7; 10, 17. Mat. 13, 9. *(44)* Pild. 2, 4. *(46)* Pild. 2, 4; 8, 10. *(47)* Ier. 16, 16. Iez. 47, 9. *(49)* **Mat.** 25, 31-32. *(50)* Mat. 13, 42; 25, 41. *(52)* Cânt. 7, 14. Is. 8, 20. *(54)* Marc. 6, 1-2. Luc. 4, 16, 22. Ioan 7, 15. *(55)* Marc. 6, 3. Luc. 3, 23. Ioan 6, 42; 7, 27. *(57)* Marc. 6, 4. Luc. 4, 24. Ioan 4, 44. *(58)* Marc. 6, 5. **Cap. 14,**— *(1)* Marc. 6, 14. Luc. 9, 7; 23, 8. *(2)* Marc. 6, 14; 8, 28. Luc. 9, 19. *(3)* Marc. 6, 17. Luc. 3, 19-20. *(4)* Lev. 18, 16. Marc. 6, 18. *(5)* Mat. 21, 26. Marc. 6, 20. Luc. 20, 6. *(6)* Pild. 5, 5. Marc. 6, 21. *(7)* Os. 4, 11; 7, 5. Marc. 6, 22-23. *(8)* Marc. 6, 24. *(11)* Marc. 6, 26-28. Luc. 9, 9. *(12)* 1 Reg 22, 21. Marc. 6, 29. *(13)* Marc. 6, 32-33. Luc 9, 10. Ioan 6, 1. *(14)* Marc. 6, 34. Luc. 9 11 Ioan 6, 2, 5.

15. Iar după ce s'a făcut seară, s'au apropiat de El ucenicii Lui și au zis: « Locul este pustiu și iată e târziu; dă drumul gloatelor, ca să se ducă prin sate, să-și cumpere de mâncare ».
16. Iar Iisus le-a zis: « Nu trebue să se ducă; dați-le voi de mâncare! »
17. Ei însă I-au răspuns: « N'avem aicea decât cinci pâni și doi pești ».
18. Și El a zis: « Aduceți-Mi-le aicea ».
19. Apoi după ce a poruncit oamenilor să șadă pe iarbă, a luat cele cinci pâni și cei doi pești și căutând la cer, le-a binecuvântat și frângând pânile, le-a dat ucenicilor, iar ucenicii le-au dat gloatelor.
20. Și au mâncat toți și s'au săturat și s'au adunat sfărămăturile ce rămăseseră, douăsprezece coșuri pline.
21. Iar cei ce mâncaseră erau ca la cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii.
22. Indată după aceea Iisus a silit pe ucenicii Săi să intre în luntre și să treacă înaintea Lui de ceea parte, până ce va da El drumul gloatelor.
23. Apoi dând drumul gloatelor, Iisus S'a suit într'un munte să se roage deosebi; și făcându-se seară, era singur acolo.
24. Iar luntrea cu ucenicii era bântuită de valuri în mijlocul mării, pentrucă vântul era dimpotrivă.
25. Iar în straja a patra din noapte, a venit Iisus la dânșii, mergând pe mare.
26. Ucenicii însă văzându-L umblând pe mare, s'au spăimântat zicând, că este o nălucă, și de frică au strigat.
27. Dar Iisus le-a grăit îndată: « Eu sunt! Imbărbătați-vă și nu vă temeți! »
28. Atunci răspunzând Petru, a zis: « Doamne, de ești Tu, poruncește-mi să vin la Tine pe apă! » Iar El i-a zis: « Vino! »
29. Și pogorându-se Petru din luntre, a pornit pe apă, ca să meargă la Iisus.
30. Dar văzând că-i vântul puternic, s'a spăimântat și începând a se afunda, a strigat și a zis: « Doamne, mântuește-mă! »
31. Iar Iisus Și-a tins repede mâna, l-a apucat și i-a zis: « Puțin credinciosu-le, pentru ce te-ai îndoit? »
32. Și dacă s'au suit ei în luntre, s'a liniștit vântul.
33. Iar cei ce erau în luntre s'au apropiat și I s'au închinat, zicând: « Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu ești! »
34. Și trecând marea, au venit în ținutul Genisaretului.
35. Iar oamenii acelui ținut cunoscându-L, au trimes în toată laturea aceea și au adus la Dânsul toți bolnavii,
36. și-L rugau să-i lase să se atingă numai de poala hainei Lui și care se atingeau se vindecau.

CAP. 15.

Spălarea mânilor înainte de masă. Fiica hananiencii. A doua înmulțire a pânii.

1. Atuncea au venit la Iisus niște cărturari și niște farisei din Ierusalim și au zis:
2. « Pentru ce ucenicii Tăi calcă datina bătrânilor? Căci nu-și spală mânile când mănâncă ».
3. Iar El răspunzând, le-a zis: « Dară voi de ce călcați porunca lui Dumnezeu pentru datina voastră?
4. Căci Dumnezeu a poruncit zicând: « cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, și cel ce va grăi de rău pe tată sau pe mamă cu moarte să se pedepsească ».
5. Voi însă ziceți: dacă cineva va zice tatălui sau mamei: aceea cu ce puteai să te folosești dela mine este dăruit lui Dumnezeu,
6. acela poate să nu cinstească pe tatăl său sau pe mama sa: și așa ați înlăturat porunca lui Dumnezeu prin datina voastră.
7. Fățarnicilor, bine a prorocit de voi Isaia, zicând:
8. poporul acesta se apropie de Mine cu buzele sale și mă cinstește cu limba, iar cu inima lor este departe de Mine.
9. Dar în deșert mă cinstesc, propoveduind învățături și porunci omenești ».

---

(15) Num. 11, 21. Pild. 29, 25. Marc. 6, 35-36. *(16)* Marc. 6, 37. Luc. 9, 13. *(17)* Marc. 6, 38. Luc. 9, 13. Ioan 6, 9. *(19)* Jud. 7, 19. Marc. 6, 39-41; 8, 7. Ioan 6, 10-11. *(20)* 1 Reg. 9, 13. Sir. 18, 25. Marc. 6, 42-43; 8, 19. Luc. 9, 17. Ioan 6, 12. *(21)* Marc. 6, 44. Luc. 9, 14. *(22)* Ioan 6, 17. *(23)* Marc. 6, 46-47. Ioan 6, 15. *(24)* Marc. 6, 48. Ioan 6, 18. *(25)* Iov 9, 8. Marc. 6, 48. Ioan 6, 19. *(26)* Marc. 6, 49. *(27)* Ioan 6, 20. *(30)* Mat. 8, 25. *(31)* Mat. 8, 26. Iac. 1, 6. *(32)* Ps. 106, 29. Iona 1, 15. Mat. 8, 26. Marc. 6, 51. *(33)* Luc. 4, 41; 9, 20. Ioan 1, 49. *(34)* Marc. 6, 53. *(35)* Marc. 6, 54-55. Luc. 6, 18. *(36)* Marc. 3, 10; 6, 56. Luc. 6, 19. **Cap. 15.**— *(1)* Marc. 7, 1. *(2)* Marc. 7, 2-5. Luc. 11, 38. Col. 2, 8. *(3)* Lev. 18, 3. Num. 15, 40. Marc. 7, 9. Luc. 11, 39. *(4)* Eș. 20, 12; 21, 17. Lev. 19, 3; 20, 9. Deut. 5, 16. Pild. 20, 20. Sir. 3, 7-9. Marc. 7, 10. Ef. 6, 1-3. *(5)* Pild. 28, 24. Marc. 7, 11. *(6)* Marc. 7, 12-13. *(7)* Marc. 7, 6. *(8)* Is. 29, 13. Iez. 33, 31. Os. 7, 14. Am. 5, 23. Marc. 7, 6. *(9)* Deut. 4, 2. Is. 29, 13. Sir. 34, 7-8. Marc. 7, 7,

10. Apoi chemând poporul, i-a zis: « Ascultaţi şi înţelegeţi ce am să vă spun:
11. nu ceea ce intră în gură spurcă pe om, ci pe om îl spurcă ceea ce iese din gură ».
12. Atuncea apropiindu-se ucenicii Lui, I-au zis: « Ştii oare, că fariseii, auzind ceea ce ai zis, s'au scandalizat? »
13. Iar El răspunzând, le-a zis: « Tot sadul, pe care nu l-a sădit Tatăl Meu cel ceresc, se va smulge.
14. Lăsaţi-i, că sunt povăţuitori orbi ai orbilor; şi orb pe orb de va povăţui, amândoi vor cădea în groapă ».
15. Atunci răspunzând Petru, a zis către El: « Lămureşte-ne pilda aceasta! »
16. Zis-a Iisus: « Au doară nici voi nu pricepeţi? »
17. Nu pricepeţi oare, că tot ce intră în gură, trece în pântec şi apoi se aruncă afară?
18. Iar ce iese din gură, iese din inimă, şi aceasta spurcă pe om;
19. căci din inimă ies gândurile cele rele, uciderile, desfrânările, furtişagurile, mărturiile mincinoase, hulele.
20. Acestea sunt lucrurile care spurcă pe om; iar a mânca cu mânile nespălate, nu spurcă pe om ».
21. Ieşind apoi Iisus de acolo, S'a dus în părţile Tirului şi ale Sidonului.
22. Şi iată a ieşit din părţile acelea o femeie hananiancă şi striga către Dânsul, zicând: « Miluieşte-mă Doamne, Fiul lui David, fiica mea se chinueşte cumplit de diavolul! »
23. El însă nu i-a răspuns niciun cuvânt. Dar apropiindu-se ucenicii, L-au rugat, zicând: « Dă-i drumul, că strigă în urma noastră! »
24. Iar El răspunzând, a zis: « Nu sunt trimes decât numai la oile cele pierdute ale casei lui Israil! »
25. Şi apropiindu-se ea, I s'a închinat şi a zis: « Doamne, ajută-mi! »
26. Iar El răspunzând, a zis: « Nu este bine a lua pânea fiilor şi a o arunca la câni ».
27. Ea însă a zis: « Aşa-i Doamne! Dar şi cânii mănâncă din sfărămăturile, ce cad din masa stăpânilor lor ».
28. Atuncea Iisus răspunzând i-a zis: « Femeie, mare este credinţa ta! Facă-se ţie cum voieşti! » Şi s'a vindecat fiica ei din ceasul acela.
29. Trecând apoi Iisus de acolo, a venit la Marea Galileei şi suindu-Se în munte, a şezut acolo.
30. Şi au venit la Dânsul gloate multe, având cu dânşii ologi, orbi, muţi, ciungi şi alţii mulţi, pe care i-au pus la picioarele lui Iisus şi El i-a vindecat.
31. Incât gloatele văzând că muţii vorbesc, ciungii se însănătoşează, ologii umblă şi orbii văd, se mirau şi slăveau pe Dumnezeul lui Israil.
32. Iar Iisus chemând pe ucenicii săi, a zis: « Mi-i milă de popor, că iată de trei zile este cu Mine şi n'are ce să mănânce. Nu voiesc însă să le dau drumul flămânzi, ca să nu slăbească pe cale ».
33. Atuncea ucenicii Lui I-au zis: « De unde să luăm aicea în pustie atâta pâne, încât să săturăm atâta mulţime? »
34. Dar Iisus le-a zis: « Câte pâni aveţi? » Iar ei au zis: « Şapte şi puţini peştişori ».
35. Deci a poruncit Iisus gloatelor să şadă jos.
36. Şi luând cele şapte pâni şi peştii, a dat mulţămită lui Dumnezeu şi frângând, a dat ucenicilor Săi, iar ucenicii au împărţit gloatelor;
37. şi au mâncat toţi şi s'au săturat şi au adunat rămăşiţele şapte coşuri pline de sfărămături;
38. iar cei ce mâncaseră erau ca la patru mii de oameni, afară de femei şi de copii.
39. Apoi dând drumul gloatelor, Iisus S'a suit în luntre şi a trecut în părţile Magdalului.

CAP. 16.

Iudeii cer semn. Aluatul fariseilor. Mărturisirea lui Petru. Iisus mustră pe Petru. Lepădarea de sine.

1. Atuncea s'au apropiat fariseii şi saducheii şi ispitindu-L, îl rugau să le arate vreun semn din cer.

(10) Marc. 7, 14. *(11)* Marc. 7, 15. Rom. 14, 14. *(13)* Ioan 15, 2. *(14)* Is. 9, 15; 42, 19. Ier. 5, 31. Luc. 6, 39. *(15)* Ps. 118, 68. Marc. 7, 17. *(16)* Mat. 16, 9. *(17)* Lev. 11, 47. Is. 17, 10-11. Marc. 7, 19. 1 Cor. 6, 13. *(18)* Marc. 7, 20. Iac. 3, 6. *(19)* Fac. 6, 5; 8, 21. Pild. 6, 14; 23, 26. Marc. 7, 21. *(20)* Marc. 7, 23. *(21)* Marc. 7, 24. *(22)* Mat. 9, 27. Marc. 7, 25.. *(24)* Is. 11, 12; 53, 4-6. Ier. 50, 6. Iez. 34, 5, 16. Zah. 11, 4. Mat. 10, 6. Luc. 19, 10. Ioan 1, 11. *(26)* Marc. 7, 27. *(27)* Marc. 7, 28. *(28)* Marc. 7, 29. *(29)* Marc. 7, 31. *(30)* Is. 29, 18; 35, 5. Luc. 7, 22. *(31)* Marc. 7, 37. Luc. 7, 22. *(32)* Marc. 8, 1-3. Ioan 6, 5. *(33)* Num. 11, 13, 22. 4 Reg. 4, 43. Marc. 8, 4. *(34)* Deut. 8, 18. Mat. 16, 10. Marc. 6, 38; 8, 5. Ioan 6, 8, 9. *(35)* Marc. 8, 6. *(37)* Lev. 26, 26. 4 Reg. 4, 43. Marc. 8, 8, 20. Ioan 6, 11, 13. *(38)* Marc. 8, 9. Ioan, 6, 10. *(39)* Marc. 8, 10. **Cap. 16.**— *(1)* Mat. 12, 38. Marc. 8, 11. Luc. 11 16. Ioan 2, 18; 4, 48; 6, 30. 1 Cor. 1, 22.

2. Iar El răspunzând, le-a zis: « Seara ziceţi: are să fie senin, că se roşeşte cerul.

3. Iar dimineaţa ziceţi: astăzi are să fie furtună, că cerul e posomorît şi roş. Făţarnicilor, faţa cerului ştiţi să o socotiţi, iar semnele vremurilor nu le puteţi!

4. Acest neam viclean şi prea desfrânat cere semn şi semn nu i se va da, decât numai semnul lui Ionà prorocul ». Şi lăsându-i, S'a dus.

5. Iar când au trecut ucenicii Lui de ceea parte, au uitat să ieie pâne.

6. Atuncea Iisus le-a zis: « Căutaţi şi vă păziţi de aluatul fariseilor şi al saducheilor ».

7. Ei însă cugetau în sine şi ziceau: « aceasta ne-o zice, pentrucă n'am luat pâne ».

8. Cunoscând însă Iisus aceasta, a zis către dânşii: « Ce cugetaţi în sine, puţin credincioşilor, că n'aţi luat pâne?

9. Tot nu pricepeţi oare, nici vă aduceţi aminte de cele cinci pâni la cele cinci mii de oameni şi câte coşuri de sfărămături aţi luat?

10. Nici de cele şapte pâni la cele patru mii de oameni şi câte coşuri de sfărămături aţi luat?

11. Cum nu pricepeţi, că zicându-vă să vă păziţi de aluatul fariseilor şi al saducheilor, nu v'am grăit de pâne? »

12. Atuncea au priceput ei, că le-a spus să se păzească de învăţătura fariseilor şi a saducheilor, iar nu de aluatul pânii.

13. Venind apoi Iisus în părţile Chesareei lui Filip, a întrebat pe ucenicii săi şi a zis: « Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului? »

14. Iar ei au zis: « Unii Ioan Botezătorul, alţii Ilie, iar alţii Ieremia sau unul din proroci ».

15. Zis-a lor: « Dar voi cine ziceţi că sunt? »

16. Şi răspunzând Simon Petru, a zis: « Tu eşti Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu ».

17. Atunci răspunzând Iisus, i-a zis: « Ferice de tine Simone, fiul lui Ionà, că trup şi sânge nu ţi-a descoperit aceasta, ci Tatăl Meu, care este în ceruri;

18. şi Eu îţi zic, că tu eşti Petru şi pe această piatră îmi voi zidi Biserica şi porţile iadului nu o vor birui.

19. Şi-ţi voiu da cheile împărăţiei cerului şi orice vei lega pe pământ va fi legat şi în ceruri, şi orice vei deslega pe pământ, va fi deslegat şi în ceruri ».

20. Atunci Iisus a poruncit ucenicilor Săi, ca să nu spună nimănui, că El este Hristosul.

21. De atunci a început Iisus a descoperi ucenicilor Săi, că El trebue să meargă la Ierusalim şi să pătimească multe dela bătrâni, dela căpeteniile preoţilor şi dela cărturari, şi să fie omorît şi a treia zi să învie.

22. Dar Petru luându-L la o parte, a început a-i sta împotrivă şi a zice: « Doamne, fii milostiv cu Tine însuţi! Să nu se întâmple cu Tine una ca aceasta! »

23. Iar El întorcându-se, a zis lui Petru: « Mergi înapoia Mea, satană! Sminteală îmi eşti, că nu cugeţi cele dumnezeeşti, ci cele omeneşti ».

24. Apoi Iisus a zis către ucenicii Săi: « De voieşte cineva să vie după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze.

25. Căci cine voieşte să-şi mântuiască sufletul său, îl va pierde; iar cine-şi va pierde sufletul său pentru Mine, îl va afla.

26. Că ce va folosi omul, de ar dobândi lumea toată, iar sufletul şi l-ar pierde? Sau ce va da omul schimb pentru sufletul său?

27. Că va veni Fiul Omului în slava Tatălui Său cu îngerii Săi şi atuncea va răsplăti fiecăruia după faptele lui.

28. Adevărul vă spun, sunt unii din cei ce stau aicea, care nu vor gusta moartea, până nu vor vedea pe Fiul Omului, venind în împărăţia Sa.

---

(2) Luc. 12, 54. *(3)* Ier. 8, 7-8. Luc. 12, 56. *(4)* Iona 1, 3; 2, 1. Mat. 12, 39. Marc. 8, 12. Luc. 11, 29. *(5)* Marc. 8, 14. *(6)* Marc. 8, 15. Luc. 12, 1. Gal. 5, 8. *(7)* Marc. 8; 16. *(8)* Marc. 8, 17. *(9)* Mat. 15, 16. Ioan 6, 9. *(10)* Mat. 15, 34. Marc. 8, 20. *(11)* Marc. 8, 21. *(12)* Gal. 5, 8. *(13)* Dan. 7, 13-14. Marc. 8, 27. Luc. 9, 18. *(14-15)* Marc. 8, 28-29. Luc. 9, 7-9, 20. *(16)* Mat. 14, 33. Marc. 3, 11; 8, 29. Luc. 9, 20. Ioan 1, 49; 6, 69; 11, 27. Fapt. 8, 37. Evr. 1, 2. *(17)* Mat. 11, 25, 27. Gal. 1, 16. *(18)* Is. 33, 20. Mat. 7. 25. Luc. 22. 31-32. Ioan 1. 42. 1 Petr. 2. 4. 1 Cor. 3, 11. Ef. 2, 20. Apoc. 21, 14. *(19)* Mat. 18, 18. Ioan 20, 23. *(20)* Marc. 8, 30. Luc. 9, 21. *(21)* Mat. 17, 23; 20, 18. Marc. 8, 31; 9, 31; 10, 33. Luc. 9, 22. *(22)* Marc. 8, 32. *(23)* Marc. 8, 33. Rom. 8, 7. *(24)* Mat. 10, 38. Marc. 8; 34. Luc. 9, 23; 14, 27. 1 Petr. 2, 21. *(25)* Marc. 8, 35. Luc. 9, 24; 17, 33. Ioan 12. 25. *(26)* Ps. 48, 7-8. Marc. 8, 36. Luc. 9, 25. *(27)* Ps. 27, 5-6; 61, 10. Pild. 24, 12. Ier. 17, 10; 32, 19. Iez. 33, 20. Dan. 7, 10. Zah. 14, 5. Sir. 17, 18. Mat. 25, 31. Marc. 8, 38; 13, 26. Luc. 9, 26. Rom. 2, 6. 2 Cor. 5, 10. Apoc. 2, 23; 19. 14. *(28)* Marc. 8, 39. Luc. 9, 27.

CAP. 17.

Schimbarea la față. Vindecarea lunatecului. Ioan este Ilie. A doua vestire a patimilor. Plata dajdiei.

1. Iar după șase zile, a luat Iisus pe Petru, pe Iacov și pe Ioan, fratele lui, și i-a suit numai pe ei într'un munte înalt.

2. Și s'a schimbat la față înaintea lor, încât a strălucit fața Lui ca soarele, iar hainele Lui s'au făcut albe ca lumina.

3. Și iată li s'au arătat Moise și Ilie, vorbind cu Dânsul.

4. Iar Petru începând a grăi, a zis către Iisus: « Doamne, bine e să fim aicea! De voiești, să facem aicea trei colibi: Ție una, lui Moise una și una lui Ilie ».

5. Dar pe când grăia el încă, iată i-a umbrit un nor luminos și iată un glas s'a auzit din nor, zicând: « Acesta este Fiul Meu cel iubit, în care bine am voit; pe Acesta să-L ascultați! »

6. Auzind glasul acesta, au căzut cu fețele la pământ și s'au spăimântat foarte tare.

7. Apropiindu-se însă Iisus, s'a atins de dânșii și a zis: « Sculați-vă și nu vă temeți! »

8. Atunci ridicându-și ei ochii, n'au văzut pe nimenea, decât numai pe Iisus singur.

9. Când se pogorau însă ei din munte, Iisus le-a poruncit, zicând: « Nimănui să nu spuneți vedenia aceasta până nu se va scula Fiul Omului din morți ».

10. Atunci L-au întrebat ucenicii Lui, zicând: « Dară de ce zic cărturarii, că întâiu trebuie să vie Ilie? »

11. Iisus răspunzând, le-a zis: « Ilie are să vină întâiu și are să pregătească toate.

12. Vă spun însă, că Ilie iată a venit, dar nu l-au cunoscut și au făcut cu el ce au voit. Așa va suferi și Fiul Omului dela ei! »

13. Atuncea au înțeles ucenicii, că le grăia de Ioan Botezătorul.

14. Apoi venind El la mulțime, s'a apropiat de Dânsul un om și îngenunchind înaintea Lui,

15. a zis: « Doamne, ai milă de fiul meu, că este lunatec și pătimește rău; căci adesea se aruncă în foc, și adesea în apă;

16. și l-am adus la ucenicii Tăi, dar n'au putut să-l vindece ».

17. Iar Iisus răspunzând a zis: « O, neam necredincios și îndărătnic, până când voiu fi cu voi? Până când vă voiu suferi? Aduceți-l aicea la Mine! »

18. Și l-a certat Iisus și a ieșit demonul dintr'însul și s'a vindecat copilul din ceasul acela.

19. Atuncea au venit ucenicii la Iisus, când era singur, și au zis: « Pentru ce noi n'am putut să-l scoatem? »

20. Iar Iisus le-a zis: « Pentru necredința voastră. Căci adevărul vă grăiesc: de-ați avea credință cât un grăunte de muștar, ați zice muntelui acestuia: mută-te de aicea acolo, și s'ar muta și nimic nu v'ar fi cu neputință.

21. Iar soiul acesta de draci nu se poate scoate, decât numai cu rugăciune și cu post ».

22. Pe când străbăteau ei Galileea, Iisus le-a zis: « Fiul Omului va să se dea în mâna oamenilor,

23. și-L vor omorî, dar a treia zi va învia ». Iară ei s'au întristat foarte tare.

24. După ce au sosit la Capernaum, s'au apropiat de Petru cei ce strângeau dările și au zis: « Oare învățătorul vostru nu plătește cele două drahme? » Iară el a zis: « Ba da! »

25. Dar când a intrat el în casă, Iisus i-a apucat înainte, zicând: « Simone, ce ți se pare: împărații pământești dela cine iau dare sau bir: dela fiii lor, sau dela cei streini? »

26. Răspuns-a Petru: « Dela cei streini ». Zis-a Iisus către el: « Așa dară fiii sunt scutiți.

27. Dar pentru ca să nu-i smintim, mergi la mare, aruncă undița și ia cel dintâiu pește, care-ți va cădea, și deschizându-i gura, vei găsi un stactir: ia-l pe acela și li-l dă pentru Mine și pentru tine! »

Cap. 17. — *(1)* Marc. 9, 1-2. Luc. 9, 28. *(2)* Marc. 9, 1-2. Luc. 9, 29. Ioan 1, 14. 2 Petr. 1, 16. *(3)* Marc. 9, 4. Luc. 9, 30. *(4)* Marc. 9, 5. Luc. 9, 33. *(5)* Deut. 18, 15. Is. 42, 1. Mat. 3, 17. Luc. 3, 22; 9, 35. Ioan 5, 32. Fapt. 3, 22. 2 Petr. 1, 17. *(6)* Jud. 13, 20. Luc. 9, 34. 2 Petr. 1, 18. *(7)* Dan. 8, 18. *(8)* Luc. 9, 36. *(9)* Marc. 8, 30; 9, 9. Luc. 9, 21. *(10)* Mal. 3, 23. Mat. 11, 14. Marc. 9, 11. Ioan 1, 21. *(11)* Mal. 3, 24. Luc. 1, 16. Fapt. 3, 21. *(12)* Marc. 9, 12. *(13)* Mat. 14, 3, 10. *(14)* Marc. 9, 14, 17. Luc. 9, 38. *(15)* Marc. 9, 18, 22. *(16)* Luc. 9, 40. *(17)* Marc. 9, 19. *(18)* Luc. 9, 42. *(19)* Marc. 9, 28. *(20)* Iov. 9, 5. Mat. 21, 21. Marc. 9, 23; 11, 23. Luc. 17, 6. *(21)* Marc. 9, 29. *(22)* Marc. 8, 31; 9, 31; 10, 33. Luc. 9, 22, 44; 24, 7. *(23)* Is. 53, 8. Mat. 16, 21; 20, 19. Luc. 9, 22. *(24)* Eș. 30, 13.

CAP. 18.

Intrebări pentru întâietate. Despre smintele. Pilda cu oaia pierdută. Puterea de a lega și a deslega. De câte ori trebue a ierta. Pilda cu iertarea datornicului.

1. In ceasul acela s'au apropiat ucenicii de Iisus și au zis: « Cine oare e mai mare în împărăția cerurilor? »

2. Iară Iisus chemând un prunc l-a pus în mijlocul lor,

3. și a zis: « Adevărul vă grăiesc: de nu vă veți întoarce și de nu vă veți face ca pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor.

4. Deci cel ce se va smeri ca pruncul acesta, acela este mai mare în împărăția cerurilor;

5. și cel ce va primi un prunc ca acesta în numele Meu, pe Mine mă primește.

6. Iar cel ce va sminti pe vreunul din mititeii aceștia, care cred în Mine, acela mai bine și-ar lega de gât o piatră de moară și s'ar înneca în adâncul mării.

7. Vai lumii de smintele, căci smintele trebue să vie; dar mai vai de omul acela, prin care vine sminteala!

8. Deci, de te smintește mâna ta, sau piciorul tău, taie-le și le aruncă dela tine; căci e mai bine de tine să intri în viață șchiop sau ciung, decât să ai amândouă mânile și amândouă picioarele și să fii aruncat în focul cel veșnic.

9. Și de te smintește ochiul tău, scoate-l și-l aruncă dela tine, căci e mai bine de tine să intri în viață cu un ochiu, decât cu amândoi ochii să fii aruncat în gheena focului.

10. Căutați să nu nesocotiți pe vreunul din mititeii aceștia, căci vă spun, că îngerii lor în ceruri pururea văd fața Tatălui Meu, care este în ceruri.

11. Căci Fiul Omului a venit să mântuiască pe cel pierdut.

12. Ce vi se pare? De ar avea un om o sută de oi și s'ar rătăci una din ele, nu lasă oare pe cele nouăzeci și nouă în munți și se duce să caute pe cea rătăcită?

13. Și de s'ar întâmpla să o găsească, adevărul vă grăiesc, că se bucură mai mult decât de cele nouăzeci și nouă, care nu s'au rătăcit.

14. Așa nu este voia Tatălui vostru celui din ceruri, ca să piară vreunul din mititeii aceștia.

15. Dacă însă îți va greși fratele tău, mergi și-l mustră între tine și el singur și de te va asculta, ai dobândit pe fratele tău.

16. Iar de nu te va asculta, mai ia împreună cu tine unul sau doi, ca pe spusa a doi sau a trei martori să se sprijine orice cuvânt;

17. și de nu-i va asculta nici pe ei, spune-l Bisericii, iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ți fie ca un păgân și vameș.

18. Adevărul vă grăiesc: « Câte veți lega pe pământ, vor fi legate în cer; și câte veți deslega pe pământ, vor fi deslegate în cer.

19. Iarăși adevărul vă grăiesc, că de se vor uni doi din voi pe pământ, tot lucrul ce vor cere li se va da dela Tatăl Meu cel care este în ceruri.

20. Căci unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor ».

21. Atunci apropiindu-se de Dânsul Petru, a zis: « Doamne, de câte ori îmi va greși fratele meu și-i voiu ierta? Au doară până de șapte ori? »

22. Iisus însă i-a zis « Nu-ți zic să ierți până de șapte ori, ci până de șaptezeci de ori câte șapte.

23. De aceea împărăția cerurilor este asemenea unui împărat, care a voit să se socotească cu slugile sale.

24. Dar când a început el a se socoti, i s'a adus unul, care-i datora zece mii de talanți;

25. și neavând acela cu ce plăti, a poruncit domnul lui să-l vândă pe el, pe femeia lui, pe copiii lui și toate câte avea și să plătească.

26. Căzând însă sluga aceea, i se închina, zicând: stăpâne, mai îngăduește-mă, că-ți voiu plăti tot!

Cap. 18.— *(1-2)* Marc. 9, 33-36. Luc. 9, 46-47; 22, 24. *(3)* Mat. 19, 14. Marc. 10, 15. Luc. 18, 16-17. *(4)* Marc. 10, 14. 1 Cor. 14, 20. *(5)* Mat. 10, 40. Marc. 9, 37. Luc. 9, 48. *(6)* Marc. 9, 42. Luc. 17, 1-2. Rom. 14, 13. *(7)* Ințel. 4, 12. Mat. 26, 24. Luc. 17, 1. Rom. 14, 13. 1 Cor. 11, 19. *(8)* Mat. 5, 29-30. Marc. 9, 43-45. *(9)* Deut. 13, 5-10. Ps. 118, 37. Mat. 5, 29. Marc. 9, 47. *(10)* 1 Reg. 6, 16. Ps. 33, 8. Iov 1, 6. Tob. 3, 16. Evr. 1, 14. Apoc. 8, 2. *(11)* Mat. 10, 6. Marc. 2, 17. Luc. 9, 56; 19, 10. Ioan 3, 17; 12, 47. 1 Tim. 1, 15. *(12)* Ier. 50, 6. Iez. 34, 4, 11. Luc. 15, 4. *(13)* Luc. 15, 5-7. *(14)* Luc. 15, 7-10. 2 Petr. 3, 9. *(15)* Lev. 19, 17. Sir. 19, 14. Luc. 17, 3. Iac. 5, 19-20. *(16)* Deut. 17, 6. Ioan 8, 17. 2 Cor. 13, 1. Evr. 10, 28. *(17)* 1 Cor. 5, 11. 2 Tes. 3, 6, 14. *(18)* Mat. 16, 19. Ioan 20, 23. *(19)* 1 Ioan 3, 22; 5, 14. *(20)* Luc. 24, 15. *(21)* Mat. 6, 12. Luc. 17, 3-4. *(22)* Lev. 25, 39. Mat. 6, 14. Marc. 11, 25-26. Luc. 17, 4-5. Col. 3, 13. *(23)* 4 Reg. 4, 1.

27. Și milostivindu-se stăpâniul slugii aceleea, i-a dat drumul și i-a iertat și datoria.
28. Dar ieșind sluga aceea, a găsit pe unul din tovarășii săi, care-i datora o sută de dinari. Apucându-l pe acela, îl gâtuia, zicând: dă-mi ce-mi ești dator!
29. Căzând însă sluga aceea la picioarele lui, îl ruga zicând: mai îngădueşte-mă și-ți voiu plăti.
30. Dar acela n'a vrut, ci s'a dus și l-a băgat în temniță până ce va plăti datoria.
31. Tovarășii lui însă văzând cele ce s'au petrecut, s'au întristat foarte tare și venind, au spus stăpânului lor toate cele petrecute.
32. Atunci stăpânul său chemându-l, i-a zis: slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, pentrucă m'ai rugat.
33. Nu se cuvenea oare să milueşti și tu pe tovarășul tău, precum și eu te-am miluit pe tine?
34. Și mâniindu-se stăpânul lui, l-a dat muncitorilor, până va plăti toată datoria.
35. Așa va face și Tatăl Meu cel ceresc cu voi, dacă fiecare din voi nu va ierta fratelui său din inimă greșalele lui ».

CAP. 19.

Desfacerea căsătoriei. Binecuvântarea copiilor. Bogăția și mântuirea. Viața de veci ca răsplată următorilor lui Hristos.

1. După ce a sfârșit Iisus de rostit cuvintele acestea, a ieșit din Galileea și a venit în părțile Iudeei de dincolo de Iordan.
2. Și I-au urmat mulțime de oameni, iară El i-a vindecat acolo.
3. Atuncea s'au apropiat de Dânsul fariseii, ispitindu-L și zicându-I: « Se cade oare ca omul să-și lase femeia pentru orice pricină? »
4. Iar El răspunzând, le-a zis: « N'ați citit oare, că Făcătorul la început i-a făcut bărbat și femeie
5. și a zis: pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl și pe mama sa, se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup,
6. încât nu vor mai fi două trupuri, ci unul. Deci, ceea ce a unit Dumnezeu omul să nu despartă ».
7. Ei însă I-au zis: « De ce dară Moise a poruncit să se dea femeii carte de despărțenie și să o lase? »
8. Iară El le-a zis: « Moise, după învârtoșarea inimii voastre, v'a îngăduit să vă lăsați femeile voastre, dar la început n'a fost așa.
9. Eu însă vă zic, că cel ce-și lasă femeia sa, fără pricină de desfrânare, și se căsătorește cu alta, face desfrânare. De asemenea și cel ce se căsătorește cu cea lăsată, face desfrânare ».
10. Atunci au zis către Dânsul ucenicii Lui: « Dacă așa este pricina bărbatului cu femeia, nu e de folos a se căsători ».
11. Iar El le-a zis: « Nu cuprind toți cuvântul acesta, ci numai aceia, cărora le e dat.
12. Căci sunt fameni, care din pântecele mamei lor s'au născut așa; sunt fameni, care s'au scopit de oameni; și sunt fameni, care singuri s'au făcut fameni pentru împărăția cerurilor. Cine poate cuprinde să cuprindă ».
13. Atuncea au fost aduși la Dânsul copiii, ca să-și puie mânile peste dânșii și să se roage pentru ei. Dar ucenicii i-au certat.
14. Iisus însă le-a zis: « Lăsați copiii și nu-i opriți să vie la Mine, căci a unora ca aceștia este împărăția cerurilor ».
15. Și punându-și mânile peste ei, S'a dus de acolo.
16. Atunci iată s'a apropiat cineva și I-a zis: « Invățătorule bune, ce bine să fac, ca să am viață veșnică? »
17. Iar El i-a zis: « Ce mă numești bun? Nimenea nu e bun decât numai singur Dumnezeu. De voiești însă să intri în viața veșnică, păzește poruncile ».
18. Zisu-I-a acela: « Care? » Și Iisus a zis: « Să nu ucizi, să nu faci desfrânare, să nu furi, să nu fii martor mincinos;

(33) Iac. 2, 13. *(35)* Mat. 5, 25; 6, 12-15. Marc. 11, 25-26. **Cap. 19.**— *(1)* Marc. 10, 1. Ioan 10, 40. *(2)* Mat. 12, 15. *(3)* Marc. 10, 2. *(4)* Fac. 1, 27; 5, 2. Mal. 2, 14-15. Marc. 10, 6. *(5)* Fac. 2, 24. Marc. 10, 7-8. 1 Cor. 6, 16. Ef. 5, 31. *(6)* Marc. 10, 9. 1 Cor. 7, 10. *(7)* Deut. 24, 1. Mat. 5, 31. Marc. 10, 4. *(8)* Deut. 20, 14. Marc. 10, 5. *(9)* Mat. 5, 32. Marc. 10, 11. Luc. 16, 18. *(10)* Pild. 21, 19. 1 Cor. 7, 32. *(11)* 1 Cor. 7, 2-9. *(12)* Is. 56, 3. Ințel. 3, 14. 1 Cor. 7, 7. *(13)* Marc. 10, 13. Luc. 18, 15. *(14)* Mat. 18, 3. Luc. 17, 16. *(15)* Fac. 48, 14. Marc. 10, 16. *(16)* Marc. 10, 17. Luc. 10, 25; 18, 18. *(17)* Deut. 6, 25. 1 Reg. 2, 2. Sir. 15, 15. Marc. 10, 18. Iac. 1, 17. *(18)* Eș. 20, 13-16. Deut. 5, 17-20. Mat. 5, 21. Marc. 10, 19.

19. cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți ».

20. Zis-a tânărul către El: « Toate acestea le-am păzit din tinereța mea. Ce-mi mai lipsește? »

21. Iar Iisus i-a zis: « De voiești să fii desăvârșit, du-te, vinde averile tale și le dă săracilor și vei avea comoară în cer. Apoi vină de-Mi urmează Mie ».

22. Tânărul însă auzind cuvântul acesta, s'a dus întristat, pentrucă avea avuții multe.

23. Atunci Iisus a zis către ucenicii Săi: « Adevărul vă grăiesc, că cu anevoie va intra bogatul întru împărăția cerurilor.

24. Ba vă mai spun, că mai lesne e să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre bogatul întru împărăția lui Dumnezeu ».

25. Auzind aceasta ucenicii Lui, s'au mirat foarte tare și au zis: « Cine dară poate să se mântuiască? »

26. Iar Iisus privindu-i, le-a zis: « La oameni aceasta e cu neputință, iar la Dumnezeu toate sunt cu putință ».

27. Atuncea răspunzând Petru, a zis către Dânsul: « Iată noi am lăsat toate și Ți-am urmat Ție. Ce va fi oare cu noi? »

28. Iar Iisus le-a zis: « Adevărul vă grăiesc, că la nașterea a doua a făpturii, când Fiul Omului va ședea pe scaunul slavei Sale, atuncea și voi cei ce Mi-ați urmat Mie, veți ședea pe douăsprezece scaune, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israil;

29. și tot cel care a lăsat case, sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau soție, sau copii, sau țarine pentru numele Meu, va primi însutit și va moșteni viața veșnică.

30. Insă mulți din cei dintâi vor fi pe urmă și din cei de pe urmă întâiu ».

CAP. 20.

Pilda cu lucrătorii viei. A treia vestire a patimilor. Fiii lui Zevedeu cer întâietate. Vindecarea a doi orbi.

1. « Căci împărăția cerurilor este asemenea unui gospodar, care a ieșit disdedimineață să năimească lucrători pentru via sa;

2. și învoindu-se cu lucrătorii cu câte un dinar pe zi, i-a trimes în via sa.

3. Ieșind apoi în ceasul al treilea, și văzând pe alții șezând în târg fără lucru,

4. le-a zis și acelora: mergeți și voi în via mea și vă voiu da ce va fi drept. iară ei s'au dus.

5. Ieșind iarăși în ceasul al șaselea și al noulea, a făcut la fel.

6. Iar prin ceasul al unsprezecelea ieșind, a găsit pe alții stând fără lucru, și le-a zis lor: de ce ați stat aicea toată ziua de geaba?

7. Iar ei i-au zis: nimenea nu ne-a năimit. Zis-a lor: mergeți și voi în via mea, și ce va fi cu dreptul, veți primi!

8. Iar dacă s'a făcut seară, stăpânul viei a zis către iconomul său: cheamă lucrătorii și le plătește, începând cu cei de pe urmă până la cei dintâi.

9. Și venind cei din ceasul al unsprezecelea, au luat câte un dinar.

10. Apoi venind și cei dintâi, socoteau că vor lua mai mult. Dar au luat și ei tot câte un dinar.

11. Iar dacă au luat, au început să cârtească împotriva stăpânului casei, zicând:

12. acești din urmă au lucrat numai un ceas și i-ai făcut întocmai cu noi, cei ce am dus greul zilei și căldura.

13. El însă răspunzând a zis unuia dintr'înșii: prietene, nu-ți fac strâmbătate! Au nu cu un dinar te-ai tocmit cu mine?

14. Ia-ți al tău și du-te, căci voiesc să dau și acestui de pe urmă ca și ție.

15. Nu mi-e oare îngăduit să fac cu ale mele ce voiesc? Sau poate ochiul tău e pizmătăreț, pentrucă eu sunt bun?

16. Așa vor fi cei de pe urmă întâi și cei dintâi pe urmă, căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși ».

17. Apoi când mergea Iisus la Ierusalim, a luat pe cale pe cei doisprezece ucenici ai Săi deosebi și le-a zis:

18. « Iată ne suim la Ierusalim și Fiul Omului se va da căpeteniilor preo-

---

(19) Eș. 20, 12. Luc. 18, 20. *(20)* Marc. 10, 20. Luc. 16, 9; 18, 21. *(21)* Mat. 6, 20. Marc. 10, 21-22. Luc. 12, 33. Fapt. 2, 45. *(22)* Ps. 61, 10. Luc. 18, 23. *(23)* Pild. 11, 23. Marc. 10, 23-24. Luc. 18, 24. *(24)* Luc. 6, 24; 18, 25. *(25)* Marc. 10, 26. Luc. 18, 26. *(26)* Fac. 18, 14. Iov 42, 2. Ier. 32, 17. Zah. 8, 6. Marc. 10, 27. Luc. 1, 37; 18, 27. *(27)* Deut. 33, 9. Mat. 4, 20. Marc. 10, 28. Luc. 5, 11; 18, 28. *(28)* Ințel. 3, 8. Luc. 22, 28-30. 1 Cor. 6, 2. Apoc. 3, 21; 20,4. *(29)* Marc. 10, 29-30. Luc. 18, 29-30. *(30)* Mat. 20. 16. Marc. 10, 31. Luc. 13, 30. **Cap. 20.** — *(1)* Neem. 9, 3. Mat. 21, 33. *(8)* Apoc. 22, 12. *(15)* Fac. 4, 6. *(16)* Mat. 19, 30; 22, 14. Marc. 10, 31. Luc. 13, 30. *(17)* Marc. 10, 32. Luc. 18, 31. *(18)* Mat. 16, 21. Marc. 10, 33. Luc. 18, 31-32.

ților și cărturarilor și-L vor osândi la moarte.

19. Apoi Îl vor da păgânilor ca să-L batjocorească, să-L bată și să-L răstignească, dar a treia zi va învia ».

20. Atunci s'a apropiat de El mama fiilor lui Zevedeu cu fiii săi, închinându-se și cerând ceva dela Dânsul.

21. Iară El i-a zis: « Ce voiești? » Răspuns-a ea: « Zi ca acești doi fii ai mei să șadă unul deadreapta Ta și altul deastânga Ta întru împărăția Ta! »

22. Iisus însă răspunzând, a zis: « Nu știți ce cereți! Puteți să beți paharul, pe care voiu să-l beau Eu, și cu botezul cu care Mă botez Eu, să vă botezați?» Și ei au zis: « Putem! »

23. Zis-a lor Iisus: « Paharul Meu veți bea și cu botezul cu care Mă voiu boteza Eu, vă veți boteza, iar a ședea deadreapta Mea, sau deastânga Mea, nu-Mi este îngăduit să dau decât celor ce li s'a rânduit de Tatăl Meu ».

24. Auzind acestea cei zece ucenici, s'au mâniat pe cei doi frați.

25. Iar Iisus chemându-i, a zis: « Știți că domnitorii popoarelor domnesc peste dânsele și cei mari le stăpânesc.

26. Intre voi însă să nu fie așa: ci care dintre voi va vrea să fie mai mare, să vă fie slugă;

27. și cel ce va vrea să fie între voi întâiu, slugă să vă fie;

28. precum și Fiul Omului n'a venit ca să I se slujească, ci ca să slujească și să-și dea sufletul Său pentru răscumpărarea multora ».

29. Plecând apoi ei din Ierihon, a urmat după El popor mult.

30. Și iată doi orbi, care ședeau lângă cale, auzind că trece Iisus pe acolo, au strigat, zicând: « Miluește-ne Doamne, Fiul lui David! »

31. Poporul însă îi certa ca să tacă; iar ei strigau și mai tare, zicând: « Miluește-ne Doamne, Fiul lui David! »

32. Atunci oprindu-se Iisus, i-a chemat și a zis: « Ce voiți să vă fac? »

33. Iar ei I-au zis: « Doamne, să ni se deschidă ochii! »

34. Și milostivindu-se Iisus, S'a atins de ochii lor, și îndată au văzut cu ochii lor și au urmat după Dânsul.

CAP. 21.

Intrarea în Ierusalim. Isgonirea neguțătorilor din biserică. Smochinul neroditor. De unde era botezul lui Ioan? Pilda cu via și cu lucrătorii.

1. Iară dacă s'au apropiat de Ierusalim și au sosit în Vitfaghi, lângă Muntele Măslinilor, a trimes Iisus doi ucenici,

2. zicându-le: « Mergeți în satul dinaintea voastră și îndată veți găsi o asină legată și cu ea un mânz: deslegând-o, aduceți-o la Mine.

3. Și de va zice cineva ceva, spuneți-i că acestea trebuiesc Domnului, și le va trimete numaidecât ».

4. Iară acestea toate s'au făcut, ca să se plinească ceea ce s'a spus prin prorocul, care zice:

5. « Spuneți fiicei Sionului: iată împăratul tău vine la tine blând și călare pe asină, pe mânz, fiul celei de sub jug ».

6. Mergând deci ucenicii, au făcut cum le poruncise Iisus:

7. au adus asina și mânzul și și-au pus pe ele hainele lor, iară Iisus a șezut pe dânsele.

8. Foarte mulți din popor așterneau pe cale hainele lor, iar alții tăiau ramuri din copaci și le așterneau pe cale.

9. Iar gloatele care mergeau înainte și care veneau în urmă, strigau și ziceau: « Osana Fiul lui David! Binecuvântat fie Cel ce vine în numele Domnului! Osana întru cei de sus! »

10. Și când a intrat El în Ierusalim, s'a mișcat toată cetatea, zicând: « Cine este Acesta? »

11. Iar gloatele răspundeau: « Acesta este Iisus, Prorocul cel din Nazaretul Galileei ».

---

(19) Is. 53, 4. Mat. 17, 23. Marc. 10, 33-34. Luc. 9, 22. Ioan 18, 28, 32; 19, 1. *(20)* Marc. 10, 35. *(21)* Sir. 7, 4. Marc. 10, 36-37. *(22)* Mat. 26, 39, 42. Marc. 10, 38-40; 14, 35. *(23)* Luc. 12, 50. *(24)* Marc. 10, 41. Luc. 22, 24. *(24-25)* Marc. 10, 41-42. Luc. 22, 24-25. *(26)* Mat. 23, 11. Marc. 9, 35; 10, 43. 1 Petr. 5, 3. *(27)* Marc. 10, 44. *(28)* Is. 53, 11. Dan. 9, 24. Mat. 26, 28. Marc. 10, 45. Ioan 11, 51. Gal. 1, 4. Filip. 2, 7. 1 Tim. 2, 6. Tit. 2, 14. *(29)* Marc. 10, 46. Luc. 18, 35. *(30)* Mat. 9, 27. Luc. 18, 35. *(31)* Marc. 10, 48. Luc. 18, 35. *(32)* Luc. 18, 40-41. *(33)* Eccl. 11, 7. Marc. 10, 50-51. Luc. 18, 41. *(34)* Marc. 10, 52. Luc. 18, 43. **Cap. 21.**— *(1)* Zah. 14, 4-5. Marc. 11, 1. Luc. 19, 29. Ioan 12, 12. *(2)* Marc. 11, 2. Luc. 19, 30. *(3)* Marc. 11, 3. Luc. 19, 31. *(5)* Is. 62, 11. Zah. 9, 9. Ioan 12, 15. *(6)* Marc. 11, 4-6. Luc. 19, 32. *(7)* 4 Reg. 9, 13. Marc. 11, 7. Luc. 19, 35. Ioan 12, 14. *(8)* Lev. 23, 40. Marc. 11, 8. Luc. 19, 36. Ioan 12, 13. *(9)* 3 Reg. 1, 39. Ps. 117, 26. Mat. 23, 38. Marc. 11, 10. Luc. 13, 35; 19, 38. Ioan 12, 13. *(10)* Ioan 2, 13. *(11)* Luc. 7, 16; 24, 19.

12. După aceea intrând Iisus în biserica lui Dumnezeu, a isgonit pe toţi cei ce vindeau şi cumpărau în biserică, a răsturnat mesele zarafilor şi scaunele celor ce vindeau porumbei.
13. Şi le-a zis: « Scris este: casa Mea, casă de rugăciune se va numi, iar voi aţi făcut-o peşteră de tâlhari ».
14. Atuncea au venit la Dânsul în biserică orbi şi şchiopi, şi i-a vindecat.
15. Văzând însă căpeteniile preoţilor şi cărturarii minunile ce făcea El şi copiii strigând în biserică şi zicând: « Osana Fiul lui David! » s'au mâniat.
16. Şi I-au zis: « Auzi ce zic aceştia? » Iară Iisus le-a răspuns: « Da! Dar oare niciodată n'aţi citit, că din gura pruncilor şi a copiilor de ţâţă ai scos laudă? »
17. Şi lăsându-i, a ieşit afară din cetate, în Vitania, şi a mas acolo.
18. Iară a doua zi, când se întorcea în cetate, a flămânzit.
19. Şi văzând un smochin lângă drum, s'a apropiat de el, dar negăsind într'însul nimica, decât numai frunze, a zis către dânsul: « De acum în veac să nu se mai facă rod în tine! » Şi îndată s'a uscat smochinul.
20. Văzând aceasta ucenicii, s'au mirat şi au zis: « Cum de s'a uscat smochinul aşa de repede? »
21. Iisus însă a răspuns şi le-a zis: « Adevărul vă grăiesc: de veţi avea credinţă şi de nu vă veţi îndoi, veţi face nu numai ceea ce s'a făcut cu smochinul, ci şi muntelui acestuia de-i veţi zice: ridică-te şi te aruncă în marea, se va face aşa;
22. şi toate câte veţi cere în rugăciunea voastră cu credinţă, veţi primi ».
23. Iar dacă a venit în biserică, s'au apropiat de El căpeteniile preoţilor şi bătrânii poporului, când învăţa, şi au zis: « Cu ce putere faci acestea? Şi cine Ţi-a dat Ţie puterea aceasta? »
24. Iară Iisus răspunzând, le-a zis: « Am să vă întreb şi Eu un lucru, şi de Mi-l veţi spune, vă voiu spune şi Eu cu ce putere fac acestea:
25. Botezul lui Ioan de unde a fost: din cer sau dela oameni? » Ei însă cugetau în sine: « De vom zice: din cer, ne va zice: pentru ce dară n'aţi crezut în el?
26. Iară de vom zice: dela oameni, ne temem de popor, că toţi au pe Ioan ca pe un proroc ».
27. Şi răspunzând lui Iisus, au zis: « Nu ştim ». Atuncea şi El le-a zis: « Nici Eu nu vă voiu spune cu ce putere fac acestea.
28. Dar ce vi se pare vouă? Un om avea doi feciori; şi mergând la cel dintâiu, a zis: fiule, mergi de lucrează azi în via mea!
29. Iară el răspunzând, a zis: nu voiesc; dar mai pe urmă căindu-se, s'a dus.
30. Ducându-se apoi tatăl acela la al doilea fecior, i-a zis acelaşi lucru şi acela răspunzând, a zis: eu mă duc, domnule, dar nu s'a dus.
31. Care din doi a făcut voia tatălui său? » Răspuns-au: « Cel dintâiu ». Zis-a lor Iisus: « Adevărul vă grăiesc, că vameşii şi păcătoasele intră înaintea voastră în împărăţia lui Dumnezeu.
32. Căci a venit la voi Ioan pe calea sfinţeniei şi n'aţi crezut într'însul, iar vameşii şi păcătoasele au crezut într'însul. Voi însă nici după ce aţi văzut acestea, nu v'aţi căit, ca să credeţi în el.
33. Ascultaţi altă pildă: a fost odată un gospodar, care a sădit vie, a îngrădit-o cu gard, a săpat într'însa teasc, a zidit turn, a dat-o lucrătorilor şi s'a dus departe.
34. Iară când s'a apropiat vremea roadelor, a trimes omul acela pe slugile sale la lucrători să ia roadele ei.
35. Lucrătorii însă prinzând pe slugile lui, pe unul l-au bătut, pe altul l-au omorît, iar pe altul l-au ucis cu pietre.
36. Şi iarăşi a trimes el pe alte slugi, mai multe decît cele dintâi, dar le-au făcut asemenea.
37. Iar mai pe urmă a trimes la dânşii pe fiul său, zicând: se vor ruşina de fiul meu.

(12) Deut. 14, 23-25. Marc. 11, 15. Luc. 19, 45. Ioan 2, 14. *(13)* 3 Reg. 8, 43. Is. 56, 7. Ier. 7, 11. Marc. 11, 17. Luc. 19, 46. Ioan 2, 16. *(14)* Is. 35, 5-6. *(15)* Is. 26, 11. Marc. 11, 18. *(16)* Ps. 8, 3. *(17)* Marc. 11, 11, 19. Ioan. 11, 18. *(18)* Marc. 11, 12. *(19)* Ier. 8, 13. Marc. 11, 13, 14, 20-21. Luc. 13, 6-7. *(21)* Mat. 17, 20. Marc. 11, 23. Luc. 17, 6. Iac. 1, 6. *(22)* Mat. 7, 7. Marc. 9, 23; 11, 34. Ioan 14, 13; 15, 7. 1 Ioan 3, 22. *(23)* Ag. 2, 7. Mal. 7, 29. Marc. 11, 27. Luc. 20, 1-2. *(24)* Marc. 11, 29. Luc. 20, 3. *(25)* Marc. 11, 30. *(26)* Mat. 14, 5. Marc. 6, 20; 11, 32. Luc. 20, 6. *(27)* Pild. 26, 4. Marc. 11, 33. Luc. 20, 7-8. *(30)* Iez. 33, 31. *(31)* Luc. 3, 12; 7, 29. *(32)* Mat. 3, 1-13. Luc. 3, 12. *(33)* Ps. 79, 8. Cânt. 8, 11-12. Is. 5, 1-7. Ier. 2, 21. Marc. 12, 1. Luc. 20, 9. *(34)* Cânt. 8, 11. Luc. 20, 10. *(35)* Neem. 9, 26. Ier. 37, 15. Mih. 7, 6. Mat. 5, 12; 22, 6; 23, 34, 37. Luc. 20, 10. Evr. 11, 35. *(36)* Mat. 22, 4. Marc. 12, 56. *(37)* Luc. 20, 13.

38. Insă lucrătorii văzând pe fiul, au zis unii către alţii: acesta-i moştenitorul, hai să-l omorîm şi să stăpânim moştenirea lui.
39. Şi apucându-l, l-au scos afară din vie şi l-au omorît.
40. Deci, când va veni stăpânul viei, ce va face lucrătorilor acestora? »
41. Şi I-au răspuns: « Pe cei răi, rău îi va pierde, iară via o va da altor lucrători, care-i vor da roadele ei la vreme ».
42. Zisu-le-a Iisus iarăşi: « Au doară niciodată n'aţi cetit în Scriptură: piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, a ajuns să fie pusă în capul unghiului; dela Domnul s'a făcut aceasta şi lucrul acesta este minunat în ochii noştri.
43. De aceea vă spun, că se va lua dela voi împărăţia lui Dumnezeu şi se va da neamului, care va aduce roadele ei.
44. Cel ce va cădea pe piatra aceasta, se va sfărâma şi peste care va cădea ea, pe acela îl va zdrobi ».
45. Şi auzind pildele Lui, căpeteniile preoţilor şi fariseii au înţeles, că de dânşii grăieşte.
46. Şi căutau să-L prindă, dar se temeau de popor, pentrucă Il socoteau ca proroc.

CAP. 22.

Cei chemaţi la nuntă. Pilda cu banul dajdiei. Despre învierea morţilor. Care poruncă e mai mare? Al cui fiu este Hristos?

1. Incepând Iisus iarăşi să le grăiască în pilde, a zis:
2. « Impărăţia cerurilor se aseamănă cu un împărat, care a făcut nuntă fiului său;
3. şi a trimes slugile sale să poftească pe cei chemaţi la nuntă, dar aceştia n'au voit să vină.
4. Trimes-a iarăşi împăratul alte slugi, zicând: « Spuneţi celor chemaţi: iată am gătit prânzul Meu; viţeii Mei şi cele îngrăşate ale Mele s'au junghiat şi toate-s gata; veniţi la nuntă! »
5. Ei însă neluând în samă această poftire, s'au dus: unul la ţarina sa, unul la neguţătoria sa,
6. iar ceilalţi prinzând pe slugile lui, le-au bătut şi le-au ucis.
7. Auzind de aceasta împăratul, s'a mâniat şi trimeţând oştirile sale, a pierdut pe ucigaşii aceia şi cetatea lor au ars-o.
8. Apoi a zis slugilor sale: « Iată ospăţul de nuntă este gata, iar cei chemaţi n'au fost vrednici de el.
9. Duceţi-vă dară pe la răspântiile drumurilor şi pe câţi veţi găsi, chemaţi-i la nuntă ».
10. Şi ieşind slugile acelea pe la răspântii, au adunat pe toţi câţi au găsit, răi şi buni; şi s'a umplut ospăţul nunţii de oaspeţi.
11. Dar intrând împăratul să vadă pe cei ce şedeau la masă, a văzut acolo un om, care nu era îmbrăcat cu haine de nuntă,
12. şi i-a zis: « Prietene, cum ai intrat aicea, neavând haină de nuntă? El însă tăcea.
13. Atuncea a zis împăratul celor ce slujeau: legându-i mânile şi picioarele, luaţi-l şi-l aruncaţi în întunerecul cel mai din afară: acolo va fi plâns şi scrâşnire de dinţi.
14. Căci mulţi sunt chemaţi, dar puţini aleşi ».
15. Atuncea fariseii s'au dus şi s'au sfătuit, cum L-ar prinde în vorbă.
16. De aceea au trimes la El pe ucenicii lor împreună cu irodianii, care I-au zis: « Invăţătorule, ştim că eşti drept şi cu adevărat înveţi calea lui Dumnezeu şi nu-Ţi pasă de nimeni, căci nu cauţi la faţa oamenilor.
17. Deci spune nouă, ce ţi se pare: se cade a plăti bir cezarului, sau nu? »
18. Iisus însă, cunoscând vicleşugul lor, a zis: « Ce mă ispitiţi făţarnicilor? Arătaţi-Mi banul cu care se face plata birului! »
19. Şi ei i-au adus un dinar.
20. El însă le-a zis: « Al cui este chipul şi scrisoarea de pe el? »
21. Răspunsu-I-au: « Ale cezarului ». Atunci Iisus le-a zis: « Daţi dară pe

(38) Fac. 37, 20. Ps. 2, 2. Mat. 26, 4; 27, 1. Marc. 12, 7. Luc. 20, 14. Ioan 11, 53. *(39)* Marc. 12, 8. Luc. 20, 15; 22, 54. Ioan 18, 12. Evr. 13, 12. *(40)* Marc. 12, 9. Luc. 20, 15. *(41)* Luc. 20, 16; 21, 24. *(42)* Ps. 117, 22-23. Is. 28, 16. Zah. 3, 9. Marc. 12, 10. Luc. 14, 24; 20, 17. Fapt. 4, 11. 1 Petr. 2, 4, 6-7. *(44)* Is. 8, 14; 60, 12. Dan. 2, 34, 44. Zah. 12, 3. Luc. 2, 34; 20, 18. Rom. 9, 32-33. *(45)* Marc. 12, 12. *(46)* Luc. 19, 48. Ioan 6, 14; 7, 40. **Cap. 22.**— *(2)* Cânt. 3, 11. Is. 25, 6. Luc. 14, 16. Apoc. 19, 7. *(3)* Pild. 9, 3-5. Luc. 14, 17. *(4)* Mat. 21, 36. *(5)* Luc. 14, 17-20. *(6)* Mat. 21, 35. *(7)* Luc. 14, 21; 19, 27, 43. *(8)* Mat. 10, 11-13. *(9)* Luc. 14, 21. *(11)* Ps. 44, 15. Is. 61, 10. 2 Cor. 5, 3. Apoc. 16, 15. *(13)* Luc. 13, 28. *(14)* Mat. 20, 16. Marc. 10, 31. Luc. 14, 24. *(15)* Ps. 40, 7. Ier. 18, 19. Marc. 12, 13. Luc. 20, 20. *(16)* Marc. 12, 14. Luc. 20, 21. *(17)* Marc. 12, 14. Luc. 20, 22. *(18-19)* Marc. 12, 15. Luc. 20, 23-24. *(21)* Pild. 24, 21. Marc. 12, 16-17. Luc. 20, 25. Rom. 13, 7.

cele ce sunt ale cezarului, cezarului și pe cele ce sunt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu ».
22. Și auzind ei aceasta, s'au mirat și lăsându-L, s'au dus.
23. Tot în ziua aceea au venit la Dânsul saducheii, care zic că nu este înviere, și L-au întrebat, zicând:
24. « Învățătorule, Moise a zis: de va muri cineva neavând copii, să ia fratele său pe femeia lui și să ridice urmași fratelui său.
25. Au fost însă la noi șapte frați și însurându-se cel dintâiu, a murit și, neavând copii, a lăsat pe femeia sa fratelui său.
26. Asemenea s'a întâmplat și cu al doilea și cu al treilea până la al șaptelea.
27. Iară mai pe urmă de toți a murit și femeia.
28. Deci la înviere căruia din cei șapte va fi ea femeie, căci toți au avut-o?
29. Iisus însă răspunzând, le-a zis: « Vă rătăciți, neștiind scripturile, nici puterea lui Dumnezeu.
30. Căci la înviere nici bărbații nu se însoară, nici femeile nu se mărită, ci vor fi ca îngerii lui Dumnezeu din ceruri.
31. Dară despre învierea morților n'ați citit oare ceea ce vi s'a zis dela Dumnezeu:
32. Eu sunt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov? Dumnezeu însă nu este Dumnezeul morților, ci al viilor ».
33. Auzind gloatele, se mirau de învățătura Lui.
34. Fariseii însă, auzind că a astupat gura saducheilor, s'au adunat împreună,
35. și unul din ei, care era om de legi, ispitindu-L, L-a întrebat și a zis:
36. « Învățătorule, care poruncă este mai mare în lege? »
37. Iară Iisus i-a zis: « Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din tot cugetul tău:
38. aceasta este întâia și cea mai mare poruncă.
39. Iar a doua, asemenea acesteea, este: să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți.
40. Aceste două porunci cuprind toată legea și prorocii ».
41. Iar când s'au adunat fariseii, Iisus i-a întrebat, zicând:
42. « Ce socotiți voi de Hristos: al cui fiu este El? » Și ei i-au răspuns: « Al lui David ».
43. Zis-a Iisus către ei: « Cum dară David, cu Duhul, îl numește Domn, zicând:
44. zis-a Domnul Domnului meu: șezi deadreapta Mea, până voiu pune pe vrăjmașii tăi așternut picioarelor Tale?
45. Deci, dacă David îl numește pe El Domn, atunci cum este Fiul lui? »
46. Și nimenea nu i-a putut răspunde niciun cuvânt. Și din ziua aceea nimenea n'a mai îndrăznit să-L întrebe.

CAP. 23.

Iisus mustră pe farisei, jelește Ierusalimul și vestește dărâmarea.

1. Atunci Iisus a grăit gloatelor și ucenicilor Săi și a zis:
2. « Pe scaunul lui Moise s'au așezat cărturarii și fariseii.
3. Deci, toate câte vă vor zice să păziți, păziți și faceți, iară după faptele lor nu faceți, căci ei zic, dară nu fac.
4. Leagă sarcini grele și cu anevoie de purtat și le pun pe umerii oamenilor, iară ei nici cu degetul nu vor să le miște.
5. Toate faptele lor le fac, ca să fie văzute de oameni; își fac filacterii late și-și pun la haine ceprazuri lungi;
6. iubesc locurile cele dintâi la ospețe și scaunele cele mai de sus în sinagogi,
7. și să li se închine toți oamenii pe ulițe și să le zică: învățătorule, învățătorule!
8. Voi însă să nu vă numiți învățători, căci învățătorul vostru este unul singur — Hristos, iar voi toți sunteți frați.

---

(23) Marc. 12, 18. Luc. 20, 27. Fapt. 23, 8. *(24)* Fac. 38, 8. Deut. 25, 5. Rut 4, 10. Marc. 12, 19. Luc. 20, 28. *(25)* Marc. 12, 20. Luc. 20, 29. *(26-31)* Marc. 12, 21-26. Luc. 20, 30-36. 1 Cor. 15, 43-44. *(32)* Eș. 3, 6. Marc. 12, 26-27. Luc. 20, 37-38. *(33)* Luc. 20, 39. *(35-36)* Marc. 12, 28-29. Luc. 10, 25. *(37)* Deut. 6, 5; 10, 12. Mih. 6, 8. Marc. 12, 29-30. Luc. 10, 27. *(38)* Marc. 12, 30. *(39)* Lev. 19, 18. Mat. 5, 43. Marc. 12, 31. Luc. 10, 27. *(40)* Mat. 7, 12. Marc. 12, 31. *(41)* Marc. 12, 35. Luc. 20, 41. *(42)* Luc. 20, 41. *(43)* Marc. 12, 36. *(44)* Ps. 109, 1. Luc. 20, 42-43. Fapt. 2, 34. Evr. 1, 13. *(45)* Luc. 20, 41. *(46)* Marc. 12, 34. Luc. 14, 6; 20, 40. **Cap. 23.**— *(2)* Neem. 8, 4. *(3)* Deut. 17, 9. Rom. 2, 19. *(4)* Is. 10, 1. Luc. 11, 46. Fapt. 15, 10. *(5)* Num. 15, 38. Deut. 22, 12. Mat. 6, 1. Marc. 12, 38. *(6)* Marc. 12, 39. Luc. 11, 43; 20, 46. *(7)* Marc. 12, 38. *(8)* Ioan 13, 13. Iac. 3, 1. 1 Cor. 3, 4-7.

9. Nici tată al vostru să nu numiţi pe nimenea pe pământ, căci aveţi numai un singur Tată, care este în ceruri.

10. Nici povăţuitori să nu vă numiţi, căci Povăţuitorul vostru este unul singur — Hristos.

11. Cel mai mare dintre voi să vă fie slugă.

12. Căci cel ce se va înălţa pe sine, acela se va smeri, iar cel ce se va smeri pe sine, acela se va înălţa.

13. Dar vai vouă cărturari şi farisei făţarnici, că închideţi oamenilor împărăţia cerurilor, căci voi nu intraţi şi nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsaţi!

14. Vai vouă cărturari şi farisei făţarnici, că mâncaţi casele văduvelor şi cu făţărnicie vă rugaţi îndelung: de aceea mai mare osândă veţi lua!

15. Vai vouă cărturari şi farisei făţarnici, că cutreieraţi marea şi uscatul ca să faceţi un prozelit şi dacă îl dobândiţi, îl faceţi fiu al gheenei îndoit ca voi!

16. Vai vouă povăţuitori orbi, care ziceţi, că de se va jura cineva pe biserică, nu e nimica; iară de se va jura cineva pe aurul bisericii, e vinovat.

17. Nebuni şi orbi, ce e mai mare? aurul sau biserica care sfinţeşte aurul?

18. Şi iarăşi: de se va jura cineva pe altar, nu e nimica, iar de se va jura cineva pe darul de pe el, e vinovat.

19. Nebuni şi orbi, ce este mai mare: darul sau altarul care sfinţeşte darul?

20. Deci, cel ce se jură pe altar se jură pe el şi pe toate câte sunt pe el;

21. şi cel ce se jură pe biserică, se jură pe ea şi pe Cel ce locueşte într'însa,

22. şi cel ce se jură pe cer, se jură pe scaunul lui Dumnezeu şi pe Cel ce şade pe dânsul.

23. Vai vouă cărturari şi farisei făţarnici, că daţi zeciuială din mintă, din mărar şi din chimen şi nesocotiţi cele mai de samă ale legii: dreptatea, mila şi credinţa. Acestea trebuia să le faceţi şi pe acelea să nu le lăsaţi!

24. Povăţuitori orbi, care strecuraţi ţânţarul şi înghiţiţi cămila!

25. Vai vouă cărturari şi farisei făţarnici, că curăţiţi partea cea de din afară a paharului şi a blidului, iar pe din lăuntru sunt pline de răpire şi de nedreptate!

26. Fariseie oarbe, curăţă mai întâiu partea cea din lăuntru a paharului şi a blidului, ca să fie curată şi cea din afară!

27. Vai vouă cărturari şi farisei făţarnici, că vă asemănaţi mormintelor văruite, care pe din afară se par frumoase, iară în lăuntru sunt pline de oase de morţi şi de toată necurăţenia!

28. Aşa şi voi, pe din afară păreţi oamenilor că sunteţi drepţi, iar în lăuntru sunteţi plini de făţărnicie şi de nelegiuire!

29. Vai vouă cărturari şi farisei făţarnici, că zidiţi mormintele prorocilor şi împodobiţi gropile drepţilor,

30. şi ziceţi: de am fi fost în zilele părinţilor noştri, n'am fi fost părtaşi cu dânşii la vărsarea sângelui prorocilor.

31. Drept aceea însivă mărturisiţi de voi, că sunteţi fiii celor ce au ucis pe proroci.

32. Şi împliniţi şi voi măsura părinţilor voştri.

33. Şerpi, pui de vipere, cum veţi scăpa de osânda gheenei?

34. De aceea, iată Eu trimet la voi proroci, înţelepţi şi cărturari, şi pe unii din ei îi veţi ucide şi-i veţi răstigni şi pe alţii din ei îi veţi bate în sinagogile voastre şi-i veţi alunga din cetate în cetate,

35. ca să vină asupra voastră tot sângele drept, care s'a vărsat pe pământ, dela sângele lui Avel celui drept până la sângele lui Zaharia, fiul lui Varahia, pe care l-aţi ucis între biserică şi altar.

36. Adevărul vă grăiesc: toate acestea vor veni peste neamul acesta.

37. Ierusalime, Ierusalime, cel ce omori pe proroci şi ucizi cu pietre pe cei trimeşi la tine, de câte ori am vrut să adun pe fiii tăi, cum îşi adună găina puii sub aripi, dar nu aţi vrut!

38. Iată vi se lasă casa voastră pustie, căci vă spun: de acum nu Mă

(9) Mal. 1, 6; 2, 10. Ef. 3, 14. *(10)* Ioan 13, 13. *(11)* Mat. 20, 26. *(12)* Iov 22, 29. Pild. 29, 23. Luc. 14, 11; 18, 14. *(13)* Iez. 22, 25. Luc. 11, 52. *(14)* Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. *(16)* Mat. 5, 33-34; 15, 14; 23, 24. *(17)* 1 Petr. 1, 18. 2 Petr. 1, 9. *(19)* Eş. 29, 37, 1 Petr. 1, 18. 2 Petr. 1, 9. *(21)* 3 Reg. 8, 13. 2 Paral. 6, 2. Ps. 25, 8; 131, 14. *(22)* Ps. 10, 4. Mat. 5, 34. Fapt. 7, 49. *(23)* Deut. 14, 22. Ps. 10, 7. Os. 6, 6. Mih. 6, 8. Mat. 9, 13; 12, 7. Luc. 11, 42. *(25)* Marc. 7, 3. Luc. 11, 39. *(26)* Luc. 11, 41. Tit. 1, 15. *(27)* Iov 36, 13. Luc. 11, 44. Fapt. 23, 3. *(28-31)* Luc. 11, 39-49. *(32)* Fac. 15, 15. 1 Tes. 2, 16. *(33)* Mat. 3, 7; 12, 34. *(34)* 2 Paral. 24, 21-22; 36, 15-16. Is. 1, 21; 41, 27-28. Mat. 5, 12. Luc. 11, 49. Fapt. 7, 52. *(35)* Fac. 4, 8. Ps. 101, 27. Ier. 26, 15. Luc. 11, 51. 1 Ioan 3, 12. Apoc. 18, 24. *(37)* Deut. 32, 11. Ps. 16, 8; 90, 4. Is. 1, 21; 31, 5. Luc. 13, 34. *(38)* 3 Reg. 9, 7. Ps. 117, 26. Ier. 12, 7; 22, 5. Mat. 21 9. Luc. 13, 35. Ioan 12, 13.

veţi mai vedea până nu veţi striga: binecuvântat fie Cel ce vine întru numele Domnului!»

CAP. 24.

Dărâmarea Ierusalimului. Sfârşitul lumii şi a doua venire a lui Hristos. Semnele lor.

1. După ce a ieşit Iisus şi a plecat dela biserică, s'au apropiat ucenicii Lui să-I arate zidurile bisericii.

2. Iar Iisus le-a zis: vedeţi toate acestea? Adevărul vă grăiesc: nu va rămânea aicea piatră pe piatră care să nu se risipească!

3. Apoi când şedea El pe muntele Elionului, s'au apropiat de Dânsul ucenicii Lui deosebi şi au zis: «Spune nouă când au să fie acestea şi care e semnul venirii Tale şi al sfârşitului veacului?»

4. Şi răspunzând Iisus, le-a zis: «Păziţi-vă să nu vă înşele cineva;

5. căci mulţi vor veni sub numele Meu şi vor zice: eu sunt Hristosul, şi pe mulţi vor înşela.

6. De asemenea veţi auzi de războaie şi veşti de războaie. Căutaţi să nu vă spăimântâţi, căci trebue să fie toate acestea; dar nu va fi acela sfârşitul.

7. Căci se va scula popor peste popor şi împărăţie peste împărăţie şi vor fi: foamete, şi ciume, şi cutremure pe alocurea.

8. Dar toate acestea sunt numai începutul durerilor.

9. Atunci vă vor da la chinuri şi vă vor ucide şi veţi fi urîţi de toate popoarele pentru numele Meu.

10. Atunci se vor sminti mulţi şi se vor ucide unul pe altul şi se vor urî unul pe altul.

11. Atuncea mulţi proroci mincinoşi se vor scula şi vor amăgi pe mulţi.

12. Şi din pricina înmulţirii fărădelegilor, în mulţi se va răci dragostea.

13. Dar cel ce va răbda până în sfârşit, acela se va mântui.

14. Şi se va propovedui această Evanghelie a Impărăţiei în toată lumea, spre mărturie la toate popoarele şi atuncea va veni sfârşitul.

15. Deci, când veţi vedea urîciunea pustiirii, de care s'a grăit prin prorocul Daniil, şezând în locul cel sfânt, — cel ce citeşte să înţeleagă, —

16. atunci cei din Iudeia să fugă la munţi.

17. Cel ce va fi pe casă să nu se pogoare să ia ceva din casa sa,

18. şi cel din ţarină să nu se întoarcă să-şi ia hainele sale.

19. Vai însă de cele îngreunate şi de cele ce vor alăpta în zilele acelea!

20. Rugaţi-vă însă ca să nu se întâmple fuga voastră iarna sau Sâmbăta.

21. Căci atuncea va fi strâmtorare mare, cum n'a mai fost dela începutul lumii până acum, şi nici nu mai va fi.

22. Şi de nu s'ar scurta zilele acelea, niciun om nu s'ar mântui. Dară pentru cei aleşi, zilele acelea se vor scurta.

23. Atuncea de vă va zice cineva: iată Hristosul este aicea, sau acolo, — să nu credeţi!

24. Căci se vor scula Hristoşi mincinoşi şi vor arăta semne mari şi minuni, ca să ademenească, de s'ar putea, şi pe cei aleşi.

25. Iată v'am spus de mai 'nainte.

26. Deci, de vă vor zice: iată Hristosul este în pustie, — să nu ieşiţi; sau: iată este în cămări tainice, — să nu credeţi!

27. Căci după cum fulgerul iese dela răsărit şi se arată până la apus, aşa va fi şi venirea Fiului Omului.

28. Căci unde va fi stârvul, acolo se vor aduna vulturii.

29. Insă îndată după strâmtorarea din zilele acelea, soarele se va întuneca şi luna nu-şi va mai da lumina sa, şi stelele vor cădea din cer, şi puterile cerurilor se vor clăti.

30. Atunci se va arăta semnul Fiului Omului pe cer şi atunci vor plânge

---

Cap. 24.— *(1)* Marc. 13, 1. Luc. 21, 5. *(2)* 3 Reg. 9, 7-8. Ier. 26, 18. Mih. 3, 12. Marc. 13, 2. Luc. 19, 44; 21, 6-7. *(3)* Marc. 13, 3-4. *(4)* Marc. 13, 5. Luc. 21, 8. Ef. 5, 6. 2 Tes. 2, 3. *(5)* Ier. 14, 14; 29, 9. Mat. 7, 22; 24, 24. Marc. 13, 6. Luc. 21, 8. *(6)* 2 Paral. 15, 6. Ier. 4, 27; 5, 10. Marc. 13, 7. *(7)* Is. 19, 2. Ag. 2, 21. Luc. 21, 10. *(8)* Marc. 13, 8. *(9)* Ps. 49, 17. Mat. 10, 17. Marc. 13, 9. Luc. 21, 12, 17. Ioan 15, 20. Fapt 4, 1-3. Apoc. 2, 10. *(10)* Luc. 21, 16. 2 Tim. 1, 15. *(11)* Deut. 13, 1-3. Marc. 13, 6. 2 Petr. 2, 1. *(13)* Marc. 13, 13. Evr. 3, 6. Apoc. 2, 10. *(14)* Marc. 13, 10. Rom. 10, 18. Col. 1, 6. *(15)* Dan. 9, 27; 12, 11. Marc. 13, 14. Luc. 21, 20. *(16)* Marc. 13, 14. Luc. 21, 21. *(17-19)* Ier. 6, 25. Marc. 13, 15-17. Luc. 17, 31; 21, 33; 23, 29. *(20)* Eş. 16, 29. Zah. 14, 6. Marc. 13, 18. *(21)* Dan. 9, 26; 12, 1. Ioil 2, 2. Marc. 13, 19. *(22)* Is. 65, 8-9. Marc. 13, 20. *(23)* Marc. 13, 21. Luc. 17, 21-23. *(24)* Deut. 13, 1-3. Mat. 24, 5. Marc. 13, 22. Apoc. 13, 13. *(25-26)* Marc. 13, 21-23. *(27)* Luc. 17, 24. *(28)* Iov 39, 30. Avac. 1, 8. Luc. 17, 37. *(29)* Is. 13, 10 Ier. 15, 9. Iez. 32, 7; 38, 19. Am. 5, 20. Ioil 2, 10; 3, 4; 4, 15. Avac. 1, 8. Marc. 13, 24-25. Luc. 21, 25-26. Apoc. 6, 12. *(30)* Dan. 7, 13-14. Zah. 12, 10. Marc. 13, 26; 14, 62. Apoc. 1, 7.

toate seminţiile pământului şi vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu putere şi cu slavă mare.

31. Şi va trimete îngerii Săi în glas de trâmbiţă răsunătoare şi vor aduna pe cei aleşi ai Lui din cele patru vânturi, dela o margine a cerurilor până la ceealaltă margine a lor.

32. Luaţi pildă dela smochin: când ramurile lui se moaie şi încep să dea frunze, atunci ştiţi că vara este aproape.

33. Tot aşa şi când veţi vedea toate semnele acestea, să ştiţi că Fiul Omului este aproape, la uşă.

34. Adevărul vă grăiesc: nu va trece neamul acesta, până vor fi toate acestea.

35. Cerul şi pământul vor trece, iară cuvintele Mele nu vor trece fără să se împlinească.

36. Insă de ziua şi de ceasul acela nu ştie nimenea, nici îngerii din ceruri, ci numai Tatăl Meu singur.

37. Cum a fost în zilele lui Noe, aşa va fi şi la venirea Fiului Omului:

38. căci precum în zilele cele de dinainte de potop, oamenii au mâncat, au băut, s'au însurat şi s'au măritat până în ziua în care a intrat Noe în corabie,

39. şi nu au ştiut nimic până a venit potopul şi i-a pierdut pe toţi, — aşa va fi şi venirea Fiului Omului.

40. Atunci de vor fi doi în câmp, unul se va lua şi altul se va lăsa;

41. de vor fi două la moară ca să macine, una se va lua şi alta se va lăsa.

42. Priveghiaţi dară, că nu ştiţi în care ceas va veni Domnul vostru.

43. Să ştiţi însă aceea, că de ar cunoaşte stăpânul casei în care ceas are să vie furul, ar priveghea şi n'ar lăsa să-i spargă casa.

44. De aceea şi voi fiţi gata, căci în ceasul în care nu gândiţi, va veni Fiul Omului.

45. Cine este oare sluga credincioasă, pe care a pus-o stăpânul său peste slugile sale, ca să le dea hrană la vreme?

46. Ferice de sluga aceea, dacă întorcându-se stăpânul, o va găsi făcând aşa.

47. Adevărul vă grăiesc, peste toată averea sa o va pune.

48. Dacă însă sluga aceea fiind rea, va zice în inima sa: stăpânul meu va întârzia,

49. şi va începe a bate pe tovarăşi şi a mânca şi a bea cu beţivii,

50. veni-va stăpânul slugii aceleea în ziua, în care ea nu se aşteaptă şi în ceasul, în care nu se gândeşte,

51. şi o va tăia din dregătorie şi o va face părtaşă cu făţarnicii; acolo va fi plâns şi scrâşnire de dinţi ».

CAP. 25.

Pilda cu cele zece fecioare şi cu talanţii. Judecata viitoare.

1. « Atuncea împărăţia cerurilor se va asemăna cu zece fecioare, care luându-şi candelele lor, au ieşit întru întâmpinarea mirelui.

2. Dintre acestea cinci erau înţelepte, iară cinci nebune.

3. Cele nebune luându-şi candelele lor, n'au luat cu sine untdelemn;

4. iară cele înţelepte împreună cu candelele lor au luat şi untdelemn în vasele lor.

5. Intârziind însă mirele, le-a prins pe toate somnul şi au adormit.

6. Iar pe la miezul nopţii s'a făcut strigare: iată mirele vine, ieşiţi întru întâmpinarea lui!

7. Atunci s'au sculat toate fecioarele acelea şi şi-au tocmit candelele lor.

8. Cele nebune însă au zis către cele înţelepte: daţi-ne din untdelemnul vostru, că se sting candelele noastre.

9. Iară cele înţelepte au răspuns, zicând: nu cumva să nu ne ajungă nici nouă, nici vouă; mergeţi mai bine la cei ce vând şi vă cumpăraţi.

10. Şi ducându-se ele să-şi cumpere, a venit mirele şi cele ce erau gata au intrat cu el la nuntă şi s'a închis uşa.

11. Mai pe urmă au venit şi celelalte fecioare şi au zis: Doamne, Doamne, deschide-ne nouă.

12. Iară el răspunzând, le-a zis: adevărul vă grăiesc: nu vă cunosc pe voi!

---

(31) Ps. 49, 5. Mat. 13, 41. 1 Cor. 15, 52. 1 Tes. 4, 16. *(32-34)* Marc. 13, 28-30. Luc. 21, 29-32. *(35)* Ps. 118, 89. Is. 40, 8; 51, 6. Mat. 5, 18. Marc. 13, 31. Luc. 21, 33. 2 Petr. 3, 10. Evr. 1, 11. *(36)* Zah. 14, 7. Marc. 13, 32. Luc. 17, 20. Fapt. 1, 7. *(37)* Fac. 7, 7. Luc. 17, 26. 1 Petr. 3, 20. *(38)* Fac. 6, 2-5. Luc. 17, 27. *(39-41)* Fac. 7, 23. Luc. 17, 30-36. *(42-44)* Mat. 25, 13. Marc. 13, 33-37. Luc. 12, 40; 21, 36. 2 Petr. 3, 10. 1 Cor. 16, 13. 1 Tes. 5, 2, 6. Apoc. 3, 2. *(43)* Luc. 12, 39. 1 Tes. 5, 2. Apoc. 16, 15. *(45)* Luc. 12, 42. Fapt. 20, 28. 1 Cor. 4, 2. *(46-48)* Luc. 12, 37, 43-46. Apoc. 16, 15. *(49)* Ps. 49, 18. *(50)* Luc. 12, 46. *(51)* Ps. 20, 8. Mat. 8, 12; 13, 42. Luc. 12, 46. **Cap. 25.**— *(1-5)* 1 Tes. 5, 6. 2 Tes. 1, 8. *(6)* Mat. 24, 31. 1 Tes. 4, 16. *(7)* Luc. 12, 35. *(10)* Luc. 13, 25. Apoc. 19, 7. *(11)* Mat. 7, 21. Luc. 13, 25. *(12)* Ps. 5, 4. Avac. 1, 13. Luc. 13, 25. Ioan 9, 31.

13. Priveghiaţi dară, că nu ştiţi nici ziua, nici ceasul, în care are să vie Fiul Omului.
14. Căci El este ca omul, care voind să plece într'o ţară depărtată, a chemat slugile sale şi le-a încredinţat averea sa.
15. Unuia i-a dat cinci talanţi, altuia doi şi altuia unul, după puterea fiecăruia; apoi a plecat îndată.
16. Cel ce primise cinci talanţi, s'a dus şi a neguţătorit cu dânşii şi a făcut alţi cinci talanţi.
17. Tot aşa şi cel cu doi, a câştigat şi el alţi doi.
18. Iară cel ce primise un talant, s'a dus şi săpând în pământ, a ascuns argintul stăpânului său.
19. După multă vreme a venit stăpânul slugilor acelora şi le-a cerut socoteală.
20. Deci, venind cel ce luase cinci talanţi, a mai adus alţi cinci talanţi şi a zis: stăpâne, cinci talanţi mi-ai dat; iată am câştigat cu dânşii alţi cinci talanţi.
21. Iară stăpânul lui i-a zis: bine slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincios, peste multe te voiu pune, intră în bucuria stăpânului tău!
22. A venit de asemenea şi cel ce luase doi talanţi şi a zis: stăpâne, doi talanţi mi-ai dat; iată alţi doi talanţi am câştigat cu ei.
23. Şi stăpânul său i-a zis: bine slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincios, peste multe te voiu pune, intră în bucuria stăpânului tău!
24. A venit apoi şi cel ce luase un talant şi a zis: stăpâne, te-am ştiut om aspru: seceri unde n'ai semănat şi aduni unde n'ai risipit;
25. şi temându-mă, m'am dus şi am ascuns talantul tău în pământ; iată, ai al tău!
26. Iar stăpânul său răspunzând, i-a zis: slugă vicleană şi leneşă, ai ştiut că secer unde n'am semănat şi adun unde n'am risipit;
27. de aceea ţi se cădea să dai argintul meu neguţătorilor şi eu venind, aş fi luat al meu cu dobândă.
28. Deci, luaţi talantul dela ei şi-l daţi celui ce are zece talanţi;
29. căci tot celui ce are i se va da şi-i va prisosi, iar dela cel ce nu are se va lua şi ceea ce are;
30. iară pe sluga netrebnică aruncaţi-o în întunerecul cel din afară; acolo va fi plâns şi scrâşnire de dinţi». Şi zicând aceasta, a strigat: «Cel ce are urechi de auzit să audă!»
31. Când însă va veni Fiul Omului în slava sa, având cu Dânsul toţi sfinţii îngeri, atuncea va şedea pe scaunul slavei Sale.
32. Şi se vor aduna înaintea Lui toate popoarele şi-i va despărţi pe unii de alţii, cum desparte păstorul oile de capre.
33. Şi va pune oile deadreapta Sa, iară turma de capre deastânga.
34. Apoi va zice Impăratul către cei din dreapta Lui: veniţi binecuvântaţii Tatălui Meu, şi moşteniţi împărăţia gătită vouă dela facerea lumii:
35. căci am flămânzit şi Mi-aţi dat să mănânc; am însetat şi M'aţi adăpat; străin am fost şi M'aţi primit;
36. gol şi M'aţi îmbrăcat; bolnav am fost şi M'aţi cercetat; în temniţă am fost şi aţi venit la Mine.
37. Atuncea drepţii răspunzând, vor zice către El: Doamne, când Te-am văzut flămând şi Te-am hrănit, sau însetat şi Te-am adăpat?
38. Când Te-am văzut strein şi Te-am primit, sau gol şi Te-am îmbrăcat?
39. Şi când Te-am văzut bolnav, sau în temniţă şi am venit la Tine?
40. Iară Impăratul răspunzând, le va zice: adevărul vă grăiesc, întrucât aţi făcut acestea unuia din aceşti fraţi mai mici ai Mei, Mie le-aţi făcut.
41. După aceea va zice şi celor deastânga Lui: duceţi-vă dela Mine blestemaţilor, în focul cel veşnic, care este gătit diavolului şi îngerilor lui:

---

(13) Mat. 24, 42. Marc. 13, 33; 14, 38. Luc. 12, 40; 21, 36. Fapt. 20, 31. 1 Petr. 4, 7. 1 Cor. 16, 13. Apoc. 16, 15 *(14)* Mat. 21, 33. Luc. 19, 12. *(15)* Rom. 12, 6. 1 Cor. 12, 7, 11. Ef. 4, 11. *(19)* Mat. 18, 23. Luc. 19, 15. *(20)* Luc. 19, 16. *(21)* Is. 61, 7. Dan. 12, 2-3. Mat. 24, 45-47; 25, 31. Luc. 16, 10; 19, 17, 19. *(22)* Luc. 19, 18. *(23)* Luc. 19, 19. *(24)* Luc. 19, 20-21. *(25)* Ps. 52, 6. Luc. 19, 21. *(26)* Mat. 18, 32-33. Luc. 19, 22. *(27)* Luc. 19, 23. *(28)* Luc. 19, 24. *(29)* Mat. 13, 12. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18; 19, 26. Ioan 15 2. *(30)* Mat. 8, 12; 13, 42, 50; 24, 51. 2 Tes. 1, 8. *(31)* Zah. 14, 5. Mat. 13, 49; 16, 27. Marc. 8, 38. Fapt. 1, 11. Iuda, 1, 14. Rom. 2, 16. Apoc. 1, 7. *(32)* Ps 1, 5. Iez. 20, 37-38; 34, 17. Mat. 13, 41, 49. Rom. 14, 10. 2 Cor. 5, 10. Apoc. 20, 12. *(33)* Is. 34, 17. Zah. 10, 3. *(34)* Dan. 7, 22. Mat. 20, 23; 25, 21, 46. Ioan 14, 2. 1 Petr. 1, 4, 9; 3, 9. Apoc. 21, 7. *(35-36)* Pild. 14, 31. Is. 58, 7. Iez. 18, 7. Sir. 7, 37; 17, 17-18. Iac. 1, 27; 2, 15. 2 Tim. 1, 18. Evr. 13, 1-2. *(40)* Pild. 14, 31; 19, 17. Mat. 10, 42. Marc. 9, 41. Evr. 6, 10. *(41)* Ps. 6, 8. Is. 30, 33. Mat. 7, 23; 13, 40, 50. Luc. 13, 27. Apoc. 20, 10.

42. că am flămânzit și nu Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și nu M'ați adăpat;
43. am fost strein și nu M'ați primit; gol am fost și nu M'ați îmbrăcat; bolnav și în temniță am fost și nu M'ați cercetat.
44. Atunci vor răspunde și ei și vor zice către Dânsul: Doamne, când Te-am văzut flămând, sau însetat, sau strein, sau gol, sau bolnav, sau în temniță și nu Ți-am slujit?
45. Atunci răspunzând Impăratul, le va zice: adevărul vă grăiesc, întrucât n'ați făcut acestea unuia din acești mai mici, Mie nu Mi le-ați făcut.
46. Și se vor aduce aceștia în munca veșnică, iar drepții în viața veșnică ».

CAP. 26.

A treia vestire a patimilor, ungerea cu mir. Cina cea de taină. Rugăciunea în Ghetsimani. Iuda vinde pe Hristos. Iisus luat și dus la Caiafa. Lepădarea lui Petru.

1. După ce a sfârșit Iisus toate cuvântările acestea, a zis către ucenicii săi:
2. « Știți că după două zile au să fie Paștile, și Fiul Omului se va da să se răstignească ».
3. Atunci s'au adunat arhiereii, cărturarii și bătrânii poporului în curtea arhiereului, carele se numea Caiafa.
4. Și s'au sfătuit să prindă pe Iisus cu vicleșug și să-L omoare.
5. Dară ziceau: « Nu în sărbători, ca să nu se facă turburare în popor ».
6. Pe când se afla Iisus în Vitania, în casa lui Simon Leprosul,
7. s'a apropiat de el o femeie cu un vas de alavastru cu mir scump și l-a turnat pe capul Lui, când ședea El la masă.
8. Și văzând aceasta ucenicii Lui, le-a părut rău și au zis: « Pentru ce s'a făcut această pagubă?
9. Căci acest mir se putea vinde pe un preț mare și da săracilor ».
10. Iisus însă înțelegând aceasta, le-a zis: « Pentru ce aduceți supărare femeii? Că lucru bun a făcut ea pentru Mine.
11. Căci pe săraci pururea îi aveți cu voi, iar pe Mine nu Mă aveți pururea.
12. Aceasta turnând acest mir pe trupul Meu, M'a pregătit pentru îngropare.
13. Și drept vă spun: oriunde se va propovedui Evanghelia aceasta în lumea toată, se va spune și ce a făcut ea, spre pomenirea ei ».
14. Atunci unul din cei doisprezece, caru se numea Iuda Iscarioteanul, s'a dus la arhierei,
15. și a zis: « Ce-mi veți da și eu vi-L voiu da vouă? » Iară ei i-au dat treizeci de arginți.
16. De atuncea căuta Iuda prilej potrivit ca să-L dea.
17. Iar în ziua întâia a azimilor, au venit ucenicii la Iisus și au zis către Dânsul: « Unde voiești să-Ți gătim paștile? »
18. Și El le-a zis: « Duceți-vă la cutare în cetate și-i spuneți: Invățătorul zice: vremea Mea s'a apropiat și voiu să fac paștile la tine cu ucenicii Mei ».
19. Deci, au făcut ucenicii cum le poruncise Iisus și au pregătit paștile.
20. Iară dacă s'a făcut seară, Iisus s'a așezat la masă cu cei doisprezece ucenici.
21. Și pe când mâncau ei, a zis: « Adevărat vă spun, că unul din voi Mă va vinde ».
22. Atunci ei s'au întristat foarte tare și fiecare din ei a început a zice către Dânsul: « Doamne, nu cumva sunt eu acela? »
23. Iară El răspunzând, a zis: « Cel ce și-a tins mâna în blid odată cu Mine, acela Mă va vinde.
24. Fiul Omului însă merge cum este scris pentru El: dar vai de omul acela, prin care se vinde Fiul Omului. Mai bine i-ar fi fost omului aceluia de nu s'ar fi născut! »
25. Atuncea și Iuda vânzătorul a zis: « Invățătorule, nu cumva sunt eu? » Iară Iisus i-a răspuns: « Tu ai zis! »

---

(43) Iov 22, 6-7. *(45)* Pild. 14, 31; 17, 5. Fapt. 9, 5. *(46)* Dan. 12, 2. Mat. 25, 21, 34. Ioan 5, 29. Rom. 2, 7. **Cap. 26.**— *(2)* Eș. 12, 15. Marc. 14, 1. Luc. 22, 1. Ioan 13, 1. *(3-5)* Ps. 2, 1-2; 82, 3. Marc. 14, 1-2. Luc. 22, 2. Ioan 11, 47-53. Fapt. 4, 27. *(6-10)* Mat. 21, 17. Marc. 14, 3-6. Luc. 7, 37. Ioan 11, 2; 12, 3-7. *(11)* Deut. 15, 11. Marc. 14, 7. Ioan 12, 8; 13, 33; 14, 19. *(12)* Marc. 14, 8. Ioan. 12, 7. *(13)* Pild. 10, 7. *(14)* Mat. 10, 4. Marc. 14, 10. Luc. 22, 3-4. Ioan 12, 4; 13, 2, 27. *(15)* Zah, 11, 12. Mat. 27, 3. Luc. 22, 5. *(16-20)* Eș. 12. 6, 15. Ps. 40, 9-10. Pild. 1, 18. Marc. 14, 11-17, 18. Luc. 22, 6-14. *(21)* Ps. 40, 9. Marc. 14, 18. Ioan 13, 2, 21. *(22)* Marc. 14, 19. Ioan 13, 22. *(23)* Ps. 40, 9; 54, 14-15. Marc. 14, 20. Luc. 22, 21. Ioan 13, 18, 26. *(24)* Ps. 21. Is. 53. Dan. 9, 26. Marc. 9, 12; 14, 21-22. Luc. 22, 22; 24, 25-27. Ioan 17, 12. Fapt. 17, 2; 26, 22. 1 Cor. 15, 3.

26. Şi pe când mâncau ei, Iisus luând pâne şi binecuvântând, a frânt şi a dat ucenicilor Săi, zicând: « Luaţi mâncaţi, acesta este trupul Meu ».

27. Apoi luând paharul şi binecuvântând, le-a dat, zicând: « Beţi din acesta toţi;

28. acesta este sângele Meu al Aşezământului celui nou, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor! »

29. Dar vă spun, că de acum nu voiu mai bea din acest rod al viţei, până în ziua aceea, când îl voiu bea cu voi nou, în împărăţia Tatălui Meu ».

30. Apoi cântând mulţămita, s'au dus la muntele Maslinilor.

31. Atunci Iisus le-a zis: « In noaptea aceasta toţi vă veţi sminti de Mine, căci scris este: bate-voiu păstorul şi se vor risipi oile turmei.

32. Dară după ce mă voiu scula voiu merge mai înainte de voi în Galileea ».

33. Răspunzând însă Petru, a zis către El: « Chiar toţi de s'ar sminti de Tine, eu niciodată nu mă voiu sminti ».

34. Iisus însă i-a zis: « Adevărul îţi grăiesc, că în această noapte, înainte de a cânta cocoşul, de trei ori te vei lepăda de Mine ».

35. Iar Petru i-a răspuns: « De ar trebui să şi mor cu Tine, însă de Tine nu mă voiu lepăda ». Asemenea au zis şi toţi ceilalţi ucenici.

36. Apoi Iisus a venit cu dânşii la un loc, numit Ghetsimania, şi a zis ucenicilor Săi: « Şedeţi aicea, până voiu merge să mă rog acolo ».

37. Şi luând cu sine pe Petru şi pe amândoi fiii lui Zevedeu, a început a Se întrista şi a Se mâhni.

38. Atuncea le-a zis Iisus: « Intristat este sufletul Meu până la moarte; rămâneţi aicea şi privegiaţi împreună cu Mine ».

39. Şi depărtându-se puţin şi căzând cu faţa la pământ, S'a rugat şi a zis: « Părintele Meu, de este cu putinţă treacă dela Mine paharul acesta; dar fie nu cum voiesc Eu, ci cum voieşti Tu ».

40. Şi venind la ucenici, i-a găsit dormind şi a zis lui Petru: « Aşa, niciun ceas n'aţi putut să privegiaţi cu Mine!

41. Privegiaţi şi vă rugaţi, ca să nu intraţi în ispită: căci duhul este veghetor, iar trupul neputincios ».

42. Şi ducându-Se a doua oară, S'a rugat, zicând: « Părintele Meu, de nu poate trece dela Mine paharul acesta, ca să nu-l beau, facă-se voia Ta! »

43. Şi venind la ucenici, i-a găsit iarăşi dormind, că le erau ochii îngreuiaţi de somn.

44. Şi lăsându-i, S'a dus iară şi S'a rugat a treia oară, zicând aceleaşi cuvinte.

45. Apoi a venit la ucenicii Săi şi le-a zis: « Voi tot dormiţi încă şi vă odihniţi! Iată s'a apropiat ceasul şi Fiul Omului se va da în mânile păcătoşilor.

46. Sculaţi-vă să mergem! Iată s'a apropiat cel ce M'a vândut ».

47. Dar pe când grăia El încă, iată a venit Iuda, unul din cei doisprezece, şi împreună cu el au venit dela căpeteniile preoţilor şi dela bătrânii poporului oameni mulţi, înarmaţi cu săbii şi cu suliţe.

48. Iar cel ce-L vânduse le dăduse semn, zicând: « Pe care-L voiu săruta, Acela este: prindeţi-L».

49. Şi îndată apropiindu-se de Iisus a zis: « Bucură-te, învăţătorule! » Şi L-a sărutat.

50. Atunci Iisus i-a zis: « Prietene, la ce ai venit? » Atuncea apropiindu-se cei ce erau cu Iuda, şi-au pus mânile pe Iisus şi L-au prins.

51. Şi iată unul din cei ce erau cu Iisus, întinzându-şi mâna, şi-a scos sabia şi lovind pe slujitorul arhiereului, i-a tăiat urechea.

52. Atunci Iisus i-a zis: « Intoarce sabia ta la locul ei, căci toţi cei ce scot sabia, de sabie vor muri.

(25-27) Marc. 6, 41; 14, 22-23. Luc. 22, 19-23. Ioan 6, 53. 1 Cor. 10, 16; 11, 23-25; 15, 3. *(28)* Eş. 24, 8. Lev. 14. 25. Zah. 9, 11. Mat. 20, 28. Marc. 14, 24. Evr. 9, 22. *(29)* Marc. 14, 25. Luc. 22, 18. *(30)* 2 Reg. 15, 30. Marc. 14, 26. Luc. 22, 39. *(31)* Zah. 13, 7. Mat. 11, 6. Marc. 14, 27. Ioan 16, 32. *(32)* Mat. 28, 7, 16. Marc. 14, 28; 16, 7. Ioan 21, 1. *(33)* Marc. 14, 29. *(34)* Marc. 14, 30. Luc. 22, 34. Ioan 13, 38. *(35)* Marc. 14, 31. Luc. 22, 33. *(36)* Fac. 22, 5. Marc. 14, 32. Luc. 22, 39. Ioan 18, 1. *(37)* 2 Reg. 15, 30. Ps. 114, 3. Mat. 4, 21. Marc. 14, 33. Ioan 12, 27.

(38) Ps. 41, 6, 12. Marc. 14, 34. Luc. 22, 40. *(39)* Mat. 20, 22. Marc. 14, 35-36. Luc. 22, 41-42. Ioan 5, 30; 6, 38. Filip. 2, 8. Evr. 5. 7-8. *(40)* Ier. 12, 5. Marc. 14, 37. Luc. 22, 45. *(41)* Marc. 13, 33; 14, 38. Luc. 22, 40, 46. Ef. 6, 18. *(42)* Mat. 20, 22. Marc. 14. 39. *(43-46)* Marc. 14. 40-42. *(47)* Marc. 14. 43. Luc. 22, 47. Ioan 18, 3. Fapt. 1, 16. *(48)* Marc. 14, 44. Luc. 22, 47. *(49)* 2 Reg. 20, 9. Marc. 14, 45. *(50)* Ps. 40, 9. Marc. 14, 46. Luc. 22, 48. Ioan 13, 27. *(51)* Marc. 14, 47. Luc. 22, 49-50. Ioan, 18, 10. *(52)* Fac. 9, 6. Num. 35. 33. 2 Reg. 2, 33. Luc. 22, 51. Apoc. 13, 10.

53. Sau poate socoţi că n'aş putea să rog acum pe Tatăl Meu, ca să-Mi puie la îndemână mai mult de douăsprezece legiuni de îngeri?

54. Dar cum se vor împlini scripturile, care zic că aşa trebue să fie?»

55. In ceasul acela Iisus a zis către gloate: «Aţi ieşit, ca la un tâlhar, cu săbii şi suliţe, ca să mă prindeţi. In toate zilele am stat cu voi, învăţând în biserică, şi nu M'aţi luat.

56. Dar acestea toate s'au făcut ca să se plinească scripturile prorocilor, Atuncea lăsându-L toţi ucenicii, au fugit.

57. Iar cei ce-L prinseseră pe Iisus L-au dus la Caiafa arhiereul, unde erau adunaţi cărturarii şi bătrânii.

58. Iar Petru L-a urmat departe până la curtea arhiereului şi intrând în lăuntru, a şezut cu slujitorii, ca să vadă sfârşitul.

59. Căpeteniile preoţilor însă şi bătrânii şi tot sinedriul căutau mărturii mincinoase împotriva lui Iisus, ca să-L omoare.

60. Şi nu găseau; deşi veniseră mulţi martori mincinoşi, n'au găsit nimic temeinic. Mai pe urmă însă au venit doi martori mincinoşi şi au spus:

61. «Acesta a zis: pot să stric biserica lui Dumnezeu şi în trei zile să o zidesc».

62. Atuncea sculându-se căpetenia preoţilor I-a zis: «De ce nu răspunzi nimica? Auzi ce mărturisesc aceştia asupra Ta!» Iisus însă tăcea.

63. Atuncea căpetenia preoţilor I-a zis: «Te jur pe Dumnezeul cel viu, să ne spui de eşti Tu Hristosul, Fiul lui Dumnezeu».

64. Şi Iisus i-a răspuns: «Tu ai zis. Ba vă spun, că de acum veţi vedea pe Fiul Omului şezând deadreapta puterii şi venind pe norii cerului».

65. Atunci căpetenia preoţilor şi-a rupt vestmintele sale şi a zis: «Huleşte! Ce mărturii ne mai trebuesc? Iată acum aţi auzit hula Lui: ce vi se pare?»

66. Iară ei răspunzând, au zis: «Este vrednic de moarte!»

67. Atunci L-au scuipat în obraz şi L-au lovit cu pumnii,

68. iar alţii i-au dat palme, zicând: «Proroceşte-ne, Hristoase, cine Te-a lovit».

69. Iar Petru şedea afară, în curte. Şi s'a apropiat de dânsul o slujnică şi a zis: «Şi tu erau cu Iisus Galileeanul».

70. Iară el s'a lepădat înaintea tuturor, zicând: «Nu ştiu ce grăieşti».

71. Când ieşea însă pe poartă, l-a văzut alta şi a zis către cei de acolo: «Şi acesta era cu Iisus Nazoreul».

72. Dar el iarăşi s'a lepădat cu jurământ că nu ştie pe omul acesta.

73. Apoi peste puţin, s'au apropiat cei ce stăteau acolo şi au zis lui Petru: «Cu adevărat şi tu eşti dintre ei, căci şi graiul tău te vădeşte».

74. Atunci a început Petru a se blestema şi a se jura, că nu ştie pe omul acesta. Şi îndată a cântat cocoşul.

75. Şi şi-a adus aminte Petru de cuvântul ce-i spusese Iisus: «Inainte de a cânta cocoşul, te vei lepăda de Mine de trei ori». Şi ieşind afară, a plâns cu amar.

CAP. 27.

Iisus înaintea lui Pilat. Iuda se spânzură. Iisus şi Varava. Osândirea, patimile, răstignirea, moartea şi îngroparea Domnului. Paza mormântului.

1. Iar după ce s'a făcut ziuă, toate căpeteniile preoţilor şi bătrânii poporului au făcut sfat asupra lui Iisus, ca să-L omoare,

2. şi legându-L L-au dus şi L-au dat guvernatorului Pilat Ponteanul.

3. Atunci Iuda vânzătorul, văzând că Iisus a fost osândit la moarte, s'a căit şi a întors cei treizeci de arginţi căpeteniilor preoţilor şi bătrânilor zicând:

4. Am greşit, vânzând sânge nevinovat». Ei însă au zis: «Te priveşte! Ce avem noi?»

5. Atunci Iuda aruncând arginţii în biserică, a ieşit şi s'a dus de s'a spânzurat.

---

(53) 4 Reg. 6, 17. Dan. 7, 10. Luc. 24, 26. *(54)* Ps. 21. Dan. 9, 26. Mat. 26, 24. Luc. 24, 25. *(55)* Marc. 14, 48-49. Luc. 22, 52. *(56)* Ps. 21, 17. Plâng. 4, 20. Marc. 14, 50. Ioan 16, 32. *(57-58)* Lev. 4, 15. Marc. 14, 53-54. Luc. 22, 54-55. Ioan 18, 12-15, 24. *(59)* Ps. 26, 16; 34, 11. Marc. 14, 55. *(60)* Deut. 19. 15-18. 3 Reg. 21, 13. Ps. 26, 16; 34, 11; 93, 21. Marc. 14, 57. Fapt. 6, 11-13. *(61-62)* Mat. 27, 40. Marc. 14, 58-60. Ioan 2, 19. *(63)* Lev. 5, 1. 3 Reg. 22, 16. Is. 53, 7. Mat. 27, 12. Marc. 14, 61. Luc. 22, 67. Fapt. 8, 32-33. *(64)* Ps. 109, 1. Dan. 7, 13. Mat. 16, 27. Marc. 14, 62. Ioan 1, 51; 6, 62. Fapt. 1, 11. Rom. 14, 11. 1 Tes. 4, 16. Apoc. 1, 7. *(65)* 4 Reg. 18, 37; 19, 1. 1 Ezd. 9, 3. Fapt. 14, 14. *(66)* Lev. 24. 16. Ier. 26, 11. Marc. 14, 64. Ioan 19, 7. *(67-71)* Ps. 21, 7. Is. 50, 6; 53, 3. Marc. 14, 65-69. Luc. 22, 63-65. Ioan. 18, 16-17; 19, 3. *(72-75)* Jud. 12, 5-6. Marc. 14, 70-72. Luc. 22, 58-62. Ioan 13, 38; 18, 25-27. **Cap. 27.**— *(1)* Ps. 2, 1-2. Mih. 2, 1. Marc. 15, 1. Luc. 22, 66; 23, 1. Ioan 18, 24. *(2)* Mat. 20, 19. Marc. 15, 1. Luc. 23, 1. Ioan 18, 28. *(3)* Mat. 26, 14-15. *(4)* Inţel. 2, 13. *(5)* 2 Reg. 17, 23. Ier. 32, 7. Zah. 11, 13. Fapt. 1, 18.

6. Iar căpeteniile preoţilor luând arginţii, au zis: « Nu se cuvine să-i punem în vistieria bisericii, pentrucă-i preţ de sânge ».
7. Şi făcând sfat, au cumpărat cu ei ţarina olarului pentru îngroparea streinilor.
8. De aceea s'a şi numit ţarina aceea ţarina sângelui până în ziua de astăzi.
9. Atunci s'a plinit ceea ce s'a spus prin prorocul Ieremia, care zice: « Şi-au luat treizeci de arginţi, preţul Celui preţuit, Care s'a preţuit de fiii lui Israil,
10. şi i-au dat pe ţarina olarului, cum mi-a spus mie Domnul ».
11. Iisus însă sta înaintea guvernatorului. Iar guvernatorul L-a întrebat, zicând: « Tu eşti regele Iudeilor? » Şi Iisus i-a răspuns: « Tu zici! »
12. Iar la cele cu care se învinuia de arhierei şi de bătrâni nu răspundea nimic.
13. Atuncea Pilat i-a zis: « Nu auzi câte mărturisesc aceştia împotriva Ta? »
14. Dar Iisus nu i-a răspuns niciun cuvânt, cât se mira guvernatorul foarte tare.
15. De sărbători însă guvernatorul avea obiceiu să libereze poporului un vinovat, pe care-l voia acesta.
16. Şi era atuncea la ei un vinovat vestit, care se numea Varava.
17. Deci, când s'au adunat ei la Pilat, le-a zis: « Pe care voiţi să vi-l liberez: pe Varava, sau pe Iisus, care se numeşte Hristos? »
18. Căci ştia că din pismă Il dăduseră.
19. Pe când şedea Pilat pe scaunul de judecată, femeia sa a trimes să i se spună: « Să nu faci nimic Dreptului Aceluia, căci multe am suferit astăzi în vis pentru El! »
20. Căpeteniile preoţilor însă şi bătrânii au aţâţat poporul, să ceară pe Varava, iar pe Iisus să-L piardă.
21. Atunci guvernatorul i-a întrebat: « Pe care din doi voiţi să vi-l liberez? » Şi ei au zis: « Pe Varava! »
22. Zis-a Pilat către dânşii: « Dară cu Iisus, care se numeşte Hristos, ce să fac? » Răspunsu-i-au toţi: « Să se răstignească! »
23. Zis-a guvernatorul: « Dară ce rău a făcut? » Ei însă strigau şi mai tare, zicând: « Să se răstignească! »
24. Văzând deci Pilat că nimic nu foloseşte, ci mai multă gâlceavă se face, a luat apă şi-a spălat mânile înaintea mulţimii, zicând: « Nevinovat sunt eu de sângele dreptului acestuia: voi veţi vedea! »
25. Şi răspunzând toată mulţimea, a zis: « Sângele Lui să fie asupra noastră şi asupra copiilor noştri! »
26. Atunci le-a liberat pe Varava, iar pe Iisus bătându-L, L-a dat să se răstignească.
27. Atunci ostaşii guvernatorului ducând pe Iisus în Pretoriu, au adunat la Dânsul toată compania lor.
28. Şi desbrăcându-L de hainele Lui, L-au îmbrăcat cu o mantie roşie;
29. apoi împletind cunună de spini au pus-o pe capul Lui, I-au pus în mâna dreaptă o trestie şi, îngenunchind înaintea Lui îşi băteau joc de El, şi ziceau: « Bucură-te Regele Iudeilor! »
30. Şi-L scuipau, şi luându-I trestia, Il băteau peste cap.
31. Iară după ce L-au batjocorit, au desbrăcat de pe El mantia, L-au îmbrăcat cu hainele Lui şi L-au dus să-L răstignească.
32. Ieşind însă afară, au întâlnit pe un Cirinean, anume Simon. Pe acesta l-au pus să ducă crucea lui Iisus.
33. Şi ajungând la locul ce se numea Golgota, adică locul căpăţânei,
34. I-au dat să bea oţet amestecat cu fiere, dar El gustând, nu a vrut să bea.
35. Apoi după ce L-au răstignit, au împărţit hainele Lui prin sorţ.
36. Şi şezând, îl păzeau acolo.
37. Iar deasupra capului Lui au pus vina Lui scrisă: « Acesta este Iisus împăratul Iudeilor ».
38. Atunci au răstignit împreună cu El doi tâlhari: unul deadreapta şi altul deastânga.

---

(8) Fapt. 1, 19. *(9)* Ier. 32, 9. Zah. 11, 12-13. *(11)* Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Ioan 18, 33, 37. 1 Tim. 6, 13. *(12)* Is. 53, 7. Mat. 26, 63. Marc. 15, 3. Luc. 23, 9. Ioan 19, 9. *(12)* Ps. 37, 13-14. *(13)* Marc. 15, 4. *(14-18)* Mat. 21, 11. Marc. 15, 5-9. Luc. 23, 17-19. Ioan 18, 39. *(19)* Fac. 40, 5. *(20)* Ps. 21, 12-13. Marc. 15, 11. Luc. 23, 18. Ioan 18, 40. Fapt. 3, 14. *(21-23)* Inţel. 2, 20. Marc. 15, 9-14. Luc. 23, 17-23. Ioan 18, 39. *(24)* Deut. 19, 10; 21, 6. Luc. 23, 24. *(25)* Deut. 19, 10. 2 Reg. 1, 16. 3 Reg. 2, 32. Ps. 108, 14. Fapt. 5, 28. *(26)* Is. 53, 5-6. Marc. 15, 15. Luc. 23, 25. Ioan 19, 1, 16. *(27-28)* Jud. 9, 24. Ps. 21, 17. Marc. 15, 16-17. Luc. 23, 11. *(29-31)* Jud. 16, 25. Is. 53, 3-7. Marc. 15, 17-20. Luc. 23, 11. Ioan 19, 2-16. *(32-33)* Num. 19, 3. Marc. 15, 21-22. Luc. 23, 26, 33. Ioan 19, 17. Evr. 13, 12. *(34-35)* Ps. 21, 20; 68, 25. Mat. 27, 48. Marc. 15, 22-24. Luc. 23, 34-36. Ioan 19, 23. *(36)* Mat. 27, 54. *(37)* Marc. 15, 26. Luc. 23, 38. Luc. 19, 19. *(38)* Is. 53,12. Marc. 15, 27. Luc. 23, 32. Ioan 19, 18

39. Iară trecătorii îl huleau, dând din cap și zicând:
40. « O, Tu, cel ce strici biserica și în trei zile o zidești, de ești Fiul lui Dumnezeu, pogoară-Te de pe cruce! »
41. Asemenea și arhiereii cu cărturarii, cu bătrânii și cu fariseii îl batjocoreau, zicând:
42. « Pe alții a mântuit, iară pe Sine nu poate să se mântuiască. De este împăratul lui Israil, să se pogoare acum de pe cruce, și vom crede într'Insul.
43. Nădăjduia în Dumnezeu, izbăbească-L acum, de-L voiește! Căci zicea: Sunt Fiul lui Dumnezeu ».
44. De asemenea îl huleau și tâlharii cei răstigniți împreună cu Dânsul.
45. Iară dela ceasul al șaselea s'a făcut întunerec peste tot pământul până la ceasul al nouălea.
46. Iară către ceasul al nouălea a strigat Iisus cu glas mare, zicând: « Ili, Ili, lama sabahtani? » — adică: « Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M'ai lăsat? »
47. Unii însă, din cei ce stăteau acolo, auzind acestea, ziceau: « Pe Ilie strigă Acesta ».
48. Și îndată alergând unul din ei și luând un burete, l-a umplut cu oțet și punându-l într'o trestie, îl adăpa;
49. iar alții ziceau: « Lasă să vedem, de va veni Ilie să-L mântuiască ».
50. Iisus însă strigând iarăși cu glas mare, Și-a dat duhul.
51. Și iată catapeteazma bisericii s'a rupt în două de sus până jos, pământul s'a cutremurat, pietrele s'au despicat,
52. mormânturile s'au deschis și multe trupuri ale sfinților răposați au înviat,
53. și ieșind din morminte după învierea Lui, au intrat în sfânta cetate și s'au arătat multora.
54. Iară sutașul și cei ce străjuiau pe Iisus împreună cu dânsul, văzând cutremurul și ceea ce se făcuse, s'au spăimântat foarte tare și ziceau: « Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost Acesta ».
55. Și erau acolo multe femei, care priveau de departe și care veniseră după Iisus din Galileea, slujindu-I.
56. Printre ele erau: Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacob și a lui Iosie și mama fiilor lui Zevedeu.
57. Iară după ce s'a făcut sară, a venit un om bogat din Arimateea, anume Iosif, care de asemenea era ucenic al lui Iisus.
58. Acesta mergând la Pilat, a cerut trupul lui Iisus. Atunci Pilat a poruncit să se dea trupul.
59. Și luând Iosif trupul, L-au învălit în giulgiu curat
60. și L-a pus în mormântul său cel nou, care era săpat în stâncă și prăvălind o piatră mare pe ușa mormântului, s'a dus.
61. Și era acolo Maria Magdalena și o altă Marie, care ședeau în preajma mormântului.
62. Iară a doua zi, care vine după Vineri, s'au adunat căpeteniile preoților și fariseii la Palat și au zis:
63. « Domnule, ne-am adus aminte, că înșelătorul acela, când era încă viu, a zis: după trei zile Mă voiu scula.
64. Poruncește dară să se păzească mormântul până a treia zi, ca nu cumva venind ucenicii Lui noaptea, să-L fure și să spună poporului, că s'a sculat din morți; și va fi rătăcirea cea din urmă mai rea decât cea dintâi ».
65. Pilat însă le-a zis: « Aveți strajă, mergeți și întăriți cum știți ».
66. Iar ei mergând, au întărit mormântul cu strajă, și au pecetluit piatra.

CAP. 28.

Invierea lui Hristos. Ingerul și femeile la mormânt. Hristos se arată apostolilor. Porunca botezului.

1. Iară după ce a trecut ziua odihnei, când se lumina spre ziua cea dintâi a săptămânii, a venit Maria Magdalena și cealaltă Marie să vadă mormântul.
2. Și iată s'a făcut cutremur mare, căci îngerul Domnului pogorându-se din cer și venind, a prăvălit piatra de pe ușa mormântului și a șezut pe dânsa.
3. Infățișarea lui era ca fulgerul și îmbrăcămintea lui albă ca zăpada.

---

(39) Ps. 21, 7; 68, 24; 108, 25. Marc. 15, 29. Luc. 23, 35. *(40-42)* Mat. 26, 61. Marc. 14, 58; 15, 30-32. Luc. 23, 35-37. Ioan 2, 19. *(43)* Ps. 21, 8. Ințel. 2, 13, 18. *(44)* Dan. 3, 15; 6, 21. Marc. 15, 32. Luc. 23, 39. *(45)* Am. 8, 9. Luc. 23, 44. *(46)* Ps. 21, 1. Marc. 15, 34. Evr. 5, 7. *(47)* Marc. 15, 35. *(48)* Ps. 68, 25. Mat. 27, 34. Marc. 15, 36. Luc. 23, 36. Ioan 19, 28-29. *(49-57)* Eș. 26, 31. 1 Reg. 1, 1. 2 Paral. 3, 14. Dan. 3, 25. Ințel. 2, 17. Mat. 28, 1. Marc. 15, 36-43. Luc. 23, 36-51. Ioan 19, 30-38. Evr. 10, 20. *(58-61)* Mat. 28, 1. Marc. 15, 44-47. Luc. 23, 52-55. *(63)* Mat. 16, 21; 17, 23; 20, 19; 26, 61. Marc. 8, 31; 10, 34. Luc. 9, 22; 18, 33; 24, 6. Ioan 2, 19; 7, 12. *(66)* Ps. 40, 8. Dan. 6, 18. **Cap. 28.**— *(1)* Mat. 27, 56, 61. Marc. 16, 1. Luc. 23, 56; 24, 1. Ioan 20, 1. *(2)* Marc. 16, 3-5. Luc. 24, 4. Ioan 20, 11-12.

4. Şi de frica lui s'au cutremurat străjerii şi s'au făcut ca nişte morţi.
5. Iară îngerul vorbind, a zis femeilor: « Nu vă temeţi! Căci ştiu că pe Iisus cel răstignit Il căutaţi.
6. Nu este aicea, căci S'a sculat, cum a zis. Veniţi de vedeţi locul, unde a zăcut Domnul,
7. şi duceţi-vă de grabă de spuneţi ucenicilor Lui, că s'a sculat din morţi şi va merge mai înainte de voi în Galileea; acolo îl veţi vedea. Iată am spus vouă ».
8. Şi ieşind ele repede dela mormânt, cu frică şi cu bucurie mare, au alergat să vestească ucenicilor Lui.
9. Dar pe când mergeau ele să vestească ucenicilor Lui, iată Iisus le-a întâmpinat şi a zis: « Bucuraţi-vă! » Iară ele apropiindu-se, au cuprins picioarele Lui şi I s'au închinat.
10. Atunci Iisus le-a zis: « Nu vă temeţi! Mergeţi de spuneţi fraţilor Mei, să meargă în Galileea şi acolo Mă vor vedea ».
11. Iară după ce s'a dus ele, au venit unii din străjeri în cetate şi au spus căpeteniilor preoţilor toate cele ce se petrecuseră.
12. Şi aceştia adunându-se cu bătrânii şi făcând sfat, au dat bani mulţi ostaşilor şi au zis:
13. « Să spuneţi, că noaptea, când dormeam noi, au venit ucenicii Lui şi L-au furat.
14. Dacă însă va ajunge aceasta la guvernator, noi îl vom potoli şi vă vom face fără grijă ».
15. Iară ei luând banii, au făcut cum fuseseră învăţaţi. Şi s'a lăţit vorba aceasta între Iudei până în ziua de astăzi.
16. Iar cei unsprezece ucenici s'au dus în Galileea, în muntele unde le poruncise Iisus,
17. şi văzându-L, I s'au închinat; unii însă s'au îndoit.
18. Şi apropiindu-se Iisus le-a grăit şi a zis: « Datu-Mi-s'a toată puterea în cer şi pe pământ.
19. Mergeţi dară şi învăţaţi toate popoarele, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh,
20. povăţuindu-le să păzească toate câte v'am poruncit. Şi iată Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârşitul veacului. Amin ».

---

(3) Dan. 10, 6. Marc. 16, 5. Luc. 24, 4. *(4)* Marc. 16, 5. Luc. 24, 5. *(5)* Marc. 16, 6. Luc. 24, 5. Ioan 20, 13. *(6)* Mat. 12, 40; 16, 21; 17, 23. Marc. 16, 6. Luc. 24, 6. *(7)* Mat. 26, 32. Marc. 14, 28; 16, 7. Luc. 24, 6. Ioan 21, 1. Fapt. 1, 3; 10, 40-41. 1 Cor. 15, 5. *(8)* Jud. 13, 22. Marc. 16, 8. Luc. 24, 9-10, 22. *(9)* Marc. 16, 9-10. Luc. 8, 2. Ioan 20, 14. *(10)* Ioan 20, 17. Evr. 2, 11. *(16)* Mat. 26, 32; 28, 7. Marc. 14, 28. *(17)* Luc. 24, 52. *(18)* Ps. 8, 6. Dan. 7, 13-14. Mat. 11, 27. Luc. 1, 32; 10, 22. Ioan 3, 31, 35; 5, 22; 13, 2; 17, 2. 1 Petr. 3, 22. Rom. 14, 9. 1 Cor. 15, 24. Ef. 1, 10, 22. Filip. 2, 9. Col. 1, 16. Evr. 2, 8. Apoc. 17, 14; 19, 16. *(19)* Is. 52, 10. Marc. 16, 15. Luc. 24, 47. Ioan 15, 16. Fapt. 2, 38. 1 Ioan 5, 7. Rom. 10, 18. Col. 1, 23. *(20)* Mat. 18, 20. Ioan 14, 18.

SFÂNTA EVANGHELIE
DUPĂ MARCU

CAP. 1.

Ioan Botezătorul vorbește de Hristos. Botezul Domnului. Ispita în pustie. Iisus începe propoveduirea, alege întâii ucenici și vindecă bolnavi.

1. Inceputul Evangheliei lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu.
2. După cum este scris în proroci: « Iată, Eu trimet îngerul Meu înaintea feței Tale, care va găti calea Ta înaintea Ta »,
3. și « glasul celui ce strigă în pustie: gătiți calea Domnului, netede faceți cărările Lui »,
4. s'a arătat Ioan în pustie, botezând și propoveduind botezul pocăinței spre iertarea păcatelor.
5. Și ieșeau la dânsul *oameni din* toată țara Iudeei și ierusalimlenii și se botezau toți de el în râul Iordanului, mărturisindu-și păcatele lor.
6. Ioan însă era îmbrăcat cu haină de păr de cămilă, avea cingătoare de curea peste mijlocul său, mânca acride și miere sălbatică,
7. și propoveduia și zicea: « Vine după mine Cel mai tare decât mine, Căruia nu sunt vrednic să mă plec să-I desleg cureaua încălțămintelor Lui.
8. Eu v'am botezat cu apă, iar Acela vă va boteza cu Duh Sfânt ».
9. In zilele acelea, a venit Iisus din Nazaretul Galileei și s'a botezat de Ioan în Iordan.
10. Apoi ieșind îndată din apă, a văzut cerurile deschise și Duhul pogorându-se peste dânsul, ca un porumbel.
11. Și glas din cer s'a auzit, *zicând:* « Tu ești fiul Meu Cel iubit, în care bine am voit ».
12. După aceea l-a scos îndată Duhul în pustie,
13. și a fost acolo în pustie patruzeci de zile, ispitit *fiind* de satana; și era cu hiarele sălbatice, iar îngerii îi slujeau.
14. După ce însă Ioan a fost prins, Iisus a venit în Galileea, propoveduind Evanghelia Impărăției lui Dumnezeu,
15. și zicând: « S'a plinit vremea și s'a apropiat Impărăția lui Dumnezeu: pocăiți-vă și credeți în Evanghelie! »
16. Trecând apoi pe lângă marea Galileei, a văzut pe Simon și pe Andrei, fratele lui, aruncându-și mrejele în mare, căci erau pescari,
17. și le-a zis Iisus: « Veniți după Mine și vă voiu face să fiți pescuitori de oameni ».
18. Iară ei lăsându-și îndată mrejele, I-au urmat Lui.
19. După aceea trecând de acolo puțin mai departe, a văzut pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan, fratele lui, dregându-și mrejele într'o luntre,
20. și i-a chemat îndată și pe ei. Iară ei lăsând pe tatăl lor Zevedeu, în luntre, cu lucrătorii, s'au dus după Dânsul.
21. Venind apoi în Capernaum și intrând îndată Sâmbăta în sinagogă, învăța *poporul.*

Cap. 1.— *(2)* Mal. 3, 1. Mat. 11, 10. Luc. 7, 27. *(3)* Is. 40, 3. Mat. 3, 3. Luc. 3, 4. Ioan 1, 23. *(4)* Mat. 3, 1. Luc. 3, 3. Ioan 1, 31; 3, 23. Fapt. 13, 24. *(5)* Mat. 3, 5-6. Luc. 7, 29. *(6)* Lev. 11, 22. Mat. 3, 4. Luc. 7, 33. *(7)* Mat. 3, 11. Luc. 3, 16. Ioan 1, 15, 27. Fapt. 13, 25. *(8)* Is. 44, 3. Ioil 3, 1. Mat. 3, 11. Ioan 1, 26. Fapt. 1, 5; 2, 4; 10, 45; 11, 15. 1 Cor. 12, 13. *(9-10)* Mat. 3, 13-16. Luc. 3, 21-22. Ioan 1, 32. *(11)* Ps. 2, 6. Is. 42, 1. Mat. 3, 17. Marc. 9, 7. Luc. 3, 22; 9, 35. Ioan 6, 27. *(12)* Mat. 4, 1. Luc. 4, 1. *(13)* Mat. 4, 2, 11. Luc. 4, 2. *(14-21)* Mat. 3, 2; 4, 11-22. Luc. 4, 11-15, 31; 5, 2-11. Ioan 4, 43. Gal. 4, 4-6. Ef. 1, 10.

22. Și se mirau toți de învățătura Lui, căci îi învăța ca unul ce avea putere, iar nu cum învățau cărturarii.
23. In sinagoga lor era însă un om, cuprins de duh necurat, *care* a strigat,
24. și a zis: « Lasă, ce ai cu noi, Iisuse Nazarinene? Venit-ai oare să ne pierzi? Te știm cine ești: Sfântul lui Dumnezeu! »
25. Iisus însă l-a certat și a zis: « Taci și ieși dintr'însul ».
26. *Atuncea* duhul cel necurat, scuturându-l *pe om* și strigând cu glas mare, a ieșit dintr'însul.
27. Și s'au spăimântat toți, încât se întrebau între ei, zicând: « Ce înseamnă aceasta *și* ce-i această învățătură nouă, că până și duhurilor necurate le poruncește cu stăpânire și I se supun ».
28. Și îndată s'a lățit vestea despre El în toate părțile Galileei.
29. După aceea ieșind îndată din sinagogă, a venit cu Iacov și cu Ioan în casa lui Simon și a lui Andrei.
30. Iar soacra lui Simon zăcea de friguri și I s'a vorbit îndată de ea.
31. Iară El apropiindu-se de *ea* și apucând-o de mână, a ridicat-o și îndată au lăsat-o frigurile și *ea* le-a slujit.
32. Iar seara, la asfințitul soarelui, au adus la Dânsul pe toți bolnavii și îndrăciții
33. și toată cetatea s'a strâns la ușă.
34. Iară *El* a vindecat pe mulți, care pătimeau rău de felurite boale, a isgonit mulți draci și nu a îngăduit dracilor să spună că știu, că El este Hristos.
35. Iară a doua zi, sculându-se foarte de dimineață, a ieșit și s'a dus într'un loc pustiu și s'a rugat acolo.
36. Dar s'au dus după El Simon cu cei *ce erau* cu dânsul.
37. Și găsindu-L, i-au zis: « *Iată*, toți te caută! »
38. Iară *El* le-a zis: « Să mergem în satele și cetățile cele mai apropiate, ca să propoveduesc și acolo, căci pentru aceasta am venit ».
39. Și a propoveduit prin sinagogile lor, în toată Galileea, și a isgonit dracii.
40. *Atunci* a venit la Dânsul un lepros, care îngenunchind înaintea Lui, L-a rugat și a zis către El: « De voiești, poți să mă curățești ».
41. Atunci milostivindu-se Iisus, și-a întins mâna, s'a atins de el și i-a zis: « Voiesc, curățește-te! »
42. Și zicând El *aceasta*, îndată s'a dus lepra de pe *bolnav* și s'a curățit.
43. Apoi căutând la dânsul cu asprime, i-a dat îndată drumul
44. și i-a zis: « Vezi, nimănui nimic să nu spui, ci du-te de te arată preotului și du pentru curățirea ta ceea ce a poruncit Moise, spre încredințarea lor ».
45. Iară el ieșind, a început a vesti și a spune cele ce se petrecuseră, încât Iisus nu mai putea să intre pe față în cetate, ci sta afară, prin locuri pustii. Dar lumea venea la Dânsul din toate părțile.

CAP. 2.

Vindecarea slăbănogului. Chemarea lui Mateiu. Postul. Sâmbăta prin semănături.

1. După *câteva* zile însă, intrând iară în Capernaum, s'a auzit că este într'o casă
2. și îndată s'au adunat mulți, încât nici pe la ușă nu mai încăpeau, iar El le grăia cuvântul *lui Dumnezeu.*
3. *Atuncea* au venit la El, aducând un *om* paralizat, purtat de patru *inși*.
4. și neputând să străbată la Dânsul, din pricina mulțimei, au descoperit acoperișul *casei* unde era *El*, și făcând spărtură, au pogorît *pe acolo* patul, pe care zăcea cel paralizat.
5. Iară Iisus văzând credința lor, a zis celui paralizat: « Fiule, ți se iartă păcatele! »
6. Acolo însă erau câțiva cărturari, care ședeau și cugetau în inimile lor:
7. « De ce grăiește Acesta asemenea hule? Cine poate să ierte păcatele, decât numai unul Dumnezeu? »
8. Iară Iisus cunoscând îndată cu duhul Său, că așa cugetau aceia în sine, le-a zis: « Pentru ce cugetați aceasta în inimile voastre?
9. Ce este mai ușor? A zice paralizatului: ți se iartă păcatele? Sau a zice: scoală, ia-ți patul și umblă?

(22) Is. 50, 4. Mat. 7, 28-29. Luc. 2, 47; 4, 32. *(23)* Luc. 4, 33. *(24)* Dan. 9, 24. Mat. 8, 29. Marc. 5, 7. Iac. 2, 19. *(25-26)* Marc. 1, 34; 9, 20-25. *(27)* Marc. 2, 12; 6, 2. Fapt. 17, 19. *(29-32)* Mat. 8, 14-16. Luc. 4, 38-40. *(34)* Marc. 3, 11-12. Luc. 4, 41. Fapt. 16, 16-18; 19, 15. *(35)* Luc. 4, 42; 5, 16. *(38)* Is. 61, 1-3. Luc. 4, 43. Ioan 16, 28; 17, 4. *(39)* Mat. 4, 23. Luc. 4, 44. *(40)* Mat. 8, 2. Luc. 5, 12. *(41)* Mat. 8, 3. Luc. 5, 13. *(44)* Lev. 13, 2; 14, 2-4. Mat. 8, 4; 9 30. Luc. 5, 14; 17, 14. *(45)* Mat. 9, 31. Luc. 5, 15. **Cap. 2.**— *(1)* Mat. 9, 1. *(3)* Mat. 9, 2. Luc. 5, 18. *(5)* Is. 43, 25. Luc. 7, 48. *(7)* Mat. 9, 3. Luc. 5, 21; 7, 49. *(8)* Mat. 9, 4. Luc. 5, 22. Ioan 2, 24-25; 6. 64. *(9)* Mat. 9, 5. Luc. 5, 23.

10. Ca să știți însă, că Fiul Omului are putere a ierta pe pământ păcatele, zice celui paralizat:

11. ție îți grăiesc: scoală, ridică-ți patul și mergi la casa ta!»

12. Și îndată s'a sculat *bolnavul* și ridicându-și patul, a ieșit înaintea tuturora, încât toți se mirau și proslăveau pe Dumnezeu, zicând: «Niciodată n'am văzut asemenea *lucruri*!»

13. După aceea a ieșit *Iisus* iarăși la mare și a venit la Dânsul tot poporul, iară *El* îi învăța.

14. Trecând apoi de acolo, a văzut pe Levi al lui Alfeu, șezând la vamă, și i-a zis: «Urmează-Mi!» Și *el* sculându-se, I-a urmat.

15. Iar când a șezut Iisus la masă, în casa lui *Levi*, au șezut la masă cu Dânsul și cu ucenicii Lui mulți vameși și păcătoși, căci erau mulți și-I urmau.

16. Dară cărturarii și fariseii văzându-L mâncând cu vameșii și cu păcătoșii, au zis către ucenicii Lui: «Cum de mănâncă și bea El cu vameșii și cu păcătoșii?»

17. Auzind Iisus *aceasta*, le-a zis: «N'au trebuință de doftor cei sănătoși, ci cei bolnavi, că n'am venit să chem la pocăință pe cei drepți, ci pe cei păcătoși».

18. Ucenicii lui Ioan și ai fariseilor posteau și venind *aceștia*, L-au întrebat: «Pentru ce ucenicii lui Ioan și ai fariseilor postesc, iară ucenicii Tăi nu postesc?»

19. Iară Iisus le-a zis: «Pot oare fiii nunții să postească, cât este mirele cu dânșii? Câtă vreme este mirele cu dânșii, nu pot să postească.

20. Dară vor veni zile, când se va lua mirele dela ei; atunci, în zilele acelea vor posti.

21. Nimenea nu pune petec de pânză nouă la haină veche; altmintrelea petecul nou întinde de haina veche și ruptura se face mai rea.

22. De asemenea nimenea nu toarnă vin nou în burduf vechiu; altmintrelea vinul cel nou sparge burduful și vinul se varsă și se pierde și burduful; ci vinul nou se toarnă în burduf nou».

23. I s'a întâmplat însă odată să treacă Sâmbăta prin semănături și ucenicii Lui au început a rupe spice de pe lângă drum.

24. Iar fariseii au zis către Dânsul: «Vezi? Pentru ce fac ei Sâmbăta ceea ce nu se cade?»

25. El însă le-a zis: «Oare n'ați cetit ce-a făcut David, când a avut nevoie și a flămânzit el și cei ce erau cu dânsul?

26. Cum a intrat în casa lui Dumnezeu, pe vremea arhiereului Abiatar, și a mâncat pânile punerii înainte, care nu se cuvenea să le mănânce decât numai preoții, și a dat și celor ce erau cu dânsul?»

27. Apoi le-a mai zis: «Sâmbăta s'a făcut pentru om, iară nu omul pentru Sâmbătă.

28. Așa dară Fiul Omului este Domn și al Sâmbetei».

CAP. 3.

Vindecarea celui cu mâna uscată. Alegerea Apostolilor. Păcatul împotriva Duhului Sfânt. Mama și verii lui Iisus.

1. După aceea a intrat Iisus iarăși în sinagogă și era acolo un om, care avea o mână uscată.

2. *Unii* însă Il pândeau să vadă de-l va vindeca Sâmbăta, ca să-L învinuiască.

3. *Atuncea* El a zis omului, care avea mâna uscată: «Stăi în mijloc».

4. Iară către dânșii a zis: «Sâmbăta se cuvine oare a face bine, sau a face rău? A mântui un suflet, sau a pierde?» Ei însă tăceau.

5. Și căutând la dânșii cu mânie, fiind mâhnit pentru împietrirea inimilor lor, a zis omului: «Intinde mâna!» Și a întins-o; și s'a făcut mâna lui sănătoasă, ca și cealaltă.

6. Iară fariseii ieșind îndată afară, au făcut sfat cu irodianii împotriva Lui, cum L-ar pierde.

7. Iisus însă s'a depărtat cu ucenicii Săi spre mare și au urmat după Dân-

---

(10) Mat. 9, 6. Ioan 5, 8. *(11)* Mat. 9, 6. *(12)* Mat. 9, 7-8. Marc. 1, 27. *(14)* Mat. 9, 9. Luc. 5, 27-28. *(15)* Mat. 9, 10. Luc. 5, 29. *(16)* Mat. 9, 11 *(17)* Mat. 9, 12-13; 18, 11. Luc. 5, 31-32; 19, 10. 1 Tim. 1, 15. *(18)* Mat. 9, 11, 14. Luc. 5, 33. *(19)* Is. 62, 5. Mat. 9, 14-15. Luc. 5, 34. Ioan 3, 29. *(20)* Mat. 19, 15. Luc. 5, 35. *(21)* Mat. 9, 16. Luc. 5, 36. *(22)* Mat. 9, 17. Luc. 5, 37-38. *(23)* Deut. 23, 25. Mat. 12, 1. Luc. 6, 1. *(24)* Eș. 20, 10. Mat. 12, 2. Luc. 6, 2. Ioan 5, 10. *(25)* 1 Reg. 21, 3-5. Mat. 12, 3. Luc. 6, 3. *(26)* Eș. 29, 32-33. Lev. 8, 31; 24, 9. 1 Reg. 21, 6. Mat. 12, 4. Luc. 6, 4. *(28)* Mat. 12, 8. Luc. 6, 5. **Cap. 3.**— *(1)* Mat. 12, 9. Luc. 6, 6. *(2)* Ps. 36, 32. Luc. 13, 14; 14, 1-3. *(4)* Pild. 27, 22. Mat. 12, 12-13. Ioan 5, 10. *(5)* 3 Reg. 13, 6. Mat. 12, 12-13. Luc. 6, 10. *(6)* Mat. 12, 14; 22, 15. Ioan 10, 39. *(7)* 3 Reg. 4, 34. Mat. 4, 25; 12, 15. Luc. 6, 17. Ioan 6, 1.

sul mulțime multă din Galileea, din Iudeea,

8. din Ierusalim, din Idumeea și de peste Iordan. Ba și mulțime multă din cei de pe lângă Tir și Sidon, auzind câte făcea *El*, au venit la Dânsul.

9. Atuncea El a zis ucenicilor Săi, ca să-I pregătească o luntre, pentruca să nu-L îmbulzească mulțimea;

10. căci vindecase pe mulți și de aceea câți aveau rane năvăleau la El, ca să se atingă de Dânsul.

11. Și duhurile cele necurate, când Il vedeau, cădeau înaintea Lui și strigau: « Tu ești Fiul lui Dumnezeu! »

12. El însă le poruncea cu asprime, să nu-L facă cunoscut.

13. Apoi S'a suit într'un munte, a chemat pe cine a voit și au venit la Dânsul.

14. Atuncea a rânduit doisprezece *din ei*, ca să fie cu Dânsul și ca să-i trimeată să propoveduiască

15. și să aibă putere să vindece boalele și să isgonească dracii,

16. *și anume:* pe Simon, căruia i-a pus numele Petru;

17. pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan, fratele Lui, cărora le-a pus numele Voanerghes, adică fiii tunetului;

18. pe Andrei, pe Filip, pe Vartolomei, pe Mateiu, pe Toma, pe Iacov al lui Alfeu, pe Tadeu, pe Simon Cananitul.

19. și pe Iuda Iscarioteanul, care L-a vândut *pe Iisus*.

20. Apoi a venit acasă și iar s'a adunat mulțime de oameni, încât nu le era cu putință nici să mănânce.

21. Auzind ai Lui, au plecat să-L ieie, căci ziceau că Și-a ieșit din sine.

22. Iar cărturarii, care veniseră din Ierusalim, ziceau, că are pe Belzebut și cu puterea domnului dracilor isgonește pe draci.

23. *El* însă chemându-i, le-a grăit în pilde, *zicând:* « Cum poate satana să isgonească pe satana?

24. Dacă o împărăție se desbină în sine, împărăția aceea nu mai poate dura.

25. Dacă o casă se desbină în sine, casa aceea nu mai poate dura,

26. și dacă satana s'a sculat împotriva sa însăși și s'a desbinat, nu poate să dureze, ci i-a venit sfârșitul.

27. Nimenea nu poate să intre în casa unui puternic, să răpească lucrurile lui, de nu va lega mai întâiu pe puternicul *acela* și numai atunci să-i jefuiască casa.

28. Adevărul vă grăiesc: toate păcatele și hulele, oricâte vor huli, se vor ierta fiilor oamenilor,

29. iară cel ce va huli împotriva Duhului Sfânt, nu va avea iertare în veac, ci va fi supus la osândă veșnică »,

30. *și acestea le-a zis El*, pentrucă ziceau: « Are duh necurat ».

31. Atunci au sosit frații și mama Lui și stând afară, au trimes la El ca să-L cheme.

32. In vremea aceea ședea împrejurul Lui poporul și I s'a spus: « Iată mama Ta frații Tăi și surorile Tale sunt afară și întreabă de Tine ».

33. El însă răspunzând, a zis: « Cine este mama Mea și frații Mei? »

34. Și privind împrejurul Său pe cei ce ședeau, zise: « Iată mama Mea și frații Mei!

35. Căci cel ce face voia lui Dumnezeu, acela Mi-i frate și soră și mamă ».

CAP. 4.

Pilda cu semănătorul, a seminței semănate și a grăuntelui de muștar. Potolirea furtunei.

1. Apoi a început iară a învăța lângă mare și s'a adunat la El mulțime multă, încât *a trebuit* să se suie într'o luntre și să șadă pe mare, iar mulțimea toată a rămas pe pământ lângă mare.

2. Și i-a învățat multe în pilde și în învățătura Sa le zicea:

3. « Ascultați: iată a ieșit semănătorul să semene.

4. Dar pe când semăna, s'a întâmplat că unele semințe au căzut lângă cale și au venit păsările cerului și le-au mâncat.

5. Altele au căzut pe pietriș, unde nu aveau pământ mult, și au răsărit curând, pentrucă pământul nu era adânc;

---

(8) Mat. 4, 25. *(9)* Luc. 5, 3. *(10)* Mat. 14, 36. *(11)* Mat. 16, 16. Marc. 1. 34. Luc. 4, 41. *(12)* Mat. 12, 16. Marc. 5, 43. *(13)* Marc. 6, 7. Luc. 6, 12-13. *(14)* Mat. 10, 1. Luc. 6, 13; 9, 1. *(16)* Mat. 10, 2; 16, 18. Ioan 1, 42. *(17)* Ps. 28, 3; 67, 34. *(18)* Mat. 10, 3. *(19)* Mat. 10, 4. *(20)* Pild. 8, 34. Marc. 6, 31. *(21)* Ioan 7, 5; 10, 20. *(22)* Mat. 9, 34; 12, 14. Luc. 11, 15. *(23)* Mat. 9, 34; 10, 25; 12, 24. Luc. 11, 15. Ioan 7, 20; 8, 48, 52; 10, 20. *(24)* Mat. 12, 25. Luc. 11, 17. *(25)* Luc. 11, 17. *(26)* Mat. 12, 26. Luc. 11, 18. *(27)* Is. 49, 24. Mat. 12, 29. Luc. 11, 21. *(28-31)* Mat. 12, 31-33. 46. Luc. 8, 19; 12, 10. 1 Ioan 5, 16. Evr. 10, 26. *(32-35)* Ps. 100, 6. Mat. 12, 47-50. Luc. 8, 20-21. Ioan 15, 14. Evr. 2, 11. **Cap. 4.**— *(1-6)* Mat. 13, 1-6. Luc. 8, 4-6.

6. dar când a răsărit soarele, s'au veștejit și fiindcă nu aveau rădăcini, s'au uscat.

7. Altele au căzut în spini și crescând spinii, le-au înădușit și n'au dat roadă.

8. Iară altele au căzut pe pământ bun și răsărind și crescând, au dat rod, aducând: una treizeci, alta șasezeci, iar alta o sută! »

9. Apoi le-a zis: « Cine are urechi de auzit să audă! »

10. Iară când a fost singur, cei ce-L înconjurau împreună cu cei doisprezece L-au întrebat de *această* pildă.

11. Și le-a zis: « Vouă vă este dat a ști tainele împărăției lui Dumnezeu, iar acelora de afară toate *li se spun* numai în pilde,

12. că ei de privit privesc, dară nu văd; și de auzit aud, dară nu înțeleg, ca să nu se întoarcă și să li se ierte păcatele ».

13. *Apoi* le-a zis: « Au nu pricepeți pilda aceasta? Cum dară veți pricepe toate pildele *celelalte?* »

14. « Semănătorul seamănă cuvântul.

15. Cele *căzute* lângă drum închipuiesc pe aceia, în care se seamănă cuvântul, dară cum aud, vine îndată satana și răpește cuvântul semănat în inima lor.

16. De asemenea și cele semănate pe pietriș închipuiesc pe aceia care, când aud cuvântul, îl primesc îndată cu bucurie;

17. dară nu au într'înșii rădăcină, ci sunt nestatornici, apoi când vine necazul sau prigonirea pentru cuvânt, se smintesc îndată.

18. Iar cele semănate în spini închipuiesc pe cei ce aud cuvântul,

19. dară grijile lumii acestia, ademenirile bogăției și celelalte pofte intrând *într'înșii,* înnădușă cuvântul și-l fac neroditor.

20. Iară cele semănate pe pământ bun închipuiesc pe acei care aud cuvântul și-l primesc și aduc roadă: unul treizeci, altul șasezeci, iar altul o sută ».

21. Și *iarăși* le-a zis: « Au doară făclia se aduce, ca să se pună sub vas, sau sub pat și nu ca să se pună în sfeșnic?

22. Căci nu este ceva tăinuit, care să nu se vădească, sau ascuns, care să nu iasă la iveală.

23. De are cineva urechi de auzit, să audă! »

24. Apoi le-a zis: « Luați aminte *la cele ce* auziți: cu ce măsură măsurați, vi se va măsura, ba vi se va și adăoga vouă, celor ce auziți.

25. Căci celui ce are, i se va da, iar celui ce nu are și ceea ce are i se va lua ».

26. După aceea a zis: « Cu împărăția lui Dumnezeu se petrece, ce se petrece și cu sămânța aruncată în pământ de către un om.

27. Fie că omul acela doarme, sau se scoală, noaptea și ziua, sămânța răsare și crește, *dar el* nu știe cum,

28. căci pământul singur de sine rodește mai întâiu o verdeață, apoi spic, apoi în spic grăunțe pline.

29. Iară dacă se coace rodul, se trimete îndată secerea, că a sosit secerișul ».

30. Și *iarăși* a zis: « Cu ce voiu asemăna împărăția lui Dumnezeu? Sau prin ce pildă o voiu înfățișa?

31. Ea este ca grăuntele de muștar, care când se seamănă în pământ, este mai mic decât toate semințele de pe pământ,

32. iar dacă s'a semănat, crește și se face mai mare decât toate buruienile și face ramuri mari, încât sub umbra lui se pot adăposti păsările cerului ».

33. Și prin multe pilde de felul acesta le-a grăit cuvântul, pe cât puteau ei să înțeleagă.

34. Dar fără pildă nu le grăia nimic; însă ucenicilor deosebi le lămurea toate.

35. In ziua aceea, după ce s'a făcut seară, le-a zis: «Să trecem de ceea parte!»

36. Și ei, dând drumul poporului, L-au luat în luntre cum era, căci mai erau și alte luntre.

37. Atuncea s'a stârnit furtună mare, încât valurile intrau în luntre și aceasta se umpluse de apă.

38. Iară El dormea pe un căpătâiu la cârmă și deșteptându-L, I-au zis: « Invățătorule, au nu-ți pasă, că pierim? »

---

(7) Mat. 13, 7. Luc. 8, 7. *(8)* Fac. 26, 12. Mat. 13, 8. Luc. 8, 8. Ioan 15, 5. Col. 1, 6. *(9-10)* Mat. 11, 15; 13, 9-10. Luc. 8, 8-9. *(11)* Mat. 11, 25; 13, 11; 16, 17. Luc. 8, 10. 1 Cor. 2, 10; 5, 12. Col. 4, 5. 1 Tes. 4, 12. 1 Tim. 3, 7. *(12)* Is. 6, 9-10. Ier. 5, 21. Mat. 13, 14. Luc. 8, 10. Ioan 12, 40. Fapt. 28, 26. Rom. 11, 8. *(13)* Mat. 13, 18. Ioan 3, 10, 12. *(14-15)* Mat. 13, 18-19. Luc. 8, 11-12, *(16)* Is. 42, 20. Iez. 33, 31. Mat. 13, 20. Luc. 8, 13. *(17-21)* Ințel. 8, 18. Mat. 5, 15; 13, 21-23. Luc. 8, 13-16; 12, 15. 1 Tim. 6, 9. *(22)* Mat. 10, 26. Luc. 8, 17; 12, 2. *(23)* Mat. 11, 15; 13, 9; 25, 30. Marc. 4, 9; 7, 16. Luc. 8, 8.; 14, 35. Apoc. 2, 7; 3, 6; 13, 9. *(24-25)* Mat. 7, 2; 13, 12-24; 25, 29. Luc. 6. 38; 8, 18; 19, 26. *(27)* Mat. 13, 25. *(28)* Fac. 1, 11-12. Mat. 13, 26. *(29)* Apoc. 14, 15. *(30-32)* Mat. 13, 31-32. Luc. 13, 18-19. *(33)* Mat. 13, 34. Ioan 16, 12. *(34-35)* Mat. 8,18, 23; 13, 34. Luc. 8, 22. *(37)* Iona 1, 4. Mat. 8, 24. Luc. 8, 23. *(38)* Ps. 9, 32; 76, 9. Iona 1, 5-6. Mat. 8, 25. Luc. 8, 24.

39. Și sculându-Se, a certat vântul și mării i-a zis: « Taci! Liniștește-te! » Și a contenit vântul și s'a făcut liniște mare.
40. Apoi le-a zis: « Ce sunteți așa fricoși? Și cum de nu aveți credință? »
41. Și i-a cuprins frică mare și ziceau între ei: « Oare cine este Acesta, că și vântul și marea Îl ascultă? »

CAP. 5.

Vindecarea unui îndrăcit în țara Gadarenilor și a femeei cu scurgere de sânge. Invierea fiicei lui Iair.

1. Iar dacă a trecut de ceea parte de mare, în țara Gadarenilor,
2. și a ieșit din luntre, L-a întâmpinat îndată un om de prin morminte cu duh necurat.
3. Acesta își avea locuința prin morminte și nimenea nu putea să-l țină nici în lanțuri.
4. Pentrucă de multe ori fusese legat cu obezi și cu lanțuri, dară rupea lanțurile și sfărâma obezile și nimenea nu putea să-l domolească,
5. ci pururea ziua și noaptea, striga și se bătea de pietre, prin munți și prin morminte.
6. Văzând însă pe Iisus de departe, a alergat și s'a închinat Lui.
7. Apoi strigând cu glas mare, a zis: « Ce ai cu mine, Iisuse, Fiul Dumnezeului celui de sus? Te jur pe Dumnezeu, să nu mă muncești ».
8. Căci *Iisus* îi zisese: « Ieși duh necurat din omul *acesta*! »
9. Și l-a întrebat *Iisus:* « Cum ți-e numele? » Iară el răspunzând, a zis: « Iegheon mi-e numele, pentrucă suntem mulți ».
10. Și L-a rugat mult ca să nu-l isgonească afară din țara *aceea*.
11. Era însă acolo, lângă munte o turmă mare de porci, care pășteau.
12. Și L-au rugat pe El toți dracii, zicând: « Trimete-ne la porci ca să intrăm în ei! »
13. Iisus le-a îngăduit numaidecât și duhurile cele necurate ieșind *din om*, au intrat în porci și turma, care era de două mii *de porci*, s'a pornit de pe mal în mare și s'a înnecat în mare.
14. Iară păzitorii porcilor au fugit și au spus în cetate și prin sate. Atunci *locuitorii* au ieșit să vadă ce s'a întâmplat.
15. Și venind la Iisus și văzând pe îndrăcitul, în care fusese legheonul, șezând îmbrăcat și întreg la minte, s'au spăimântat.
16. Iară cei ce văzuseră, le-au povestit cum se petrecuseră *lucrurile* cu cel îndrăcit și cu porcii.
17. Atuncea *gadarenii* au început a ruga pe *Iisus* ca să iasă din hotarele lor.
18. Și când s'a suit El în luntre, L-a rugat cel ce fusese îndrăcit, ca să-l lase să meargă cu Dânsul.
19. Iară Iisus nu i-a îngăduit, ci i-a zis: « Du-te la casa ta, la ai tăi și spune-le câte a făcut Domnul cu tine și *cum* te-a miluit ».
20. Și s'a dus *omul acela* și a început a propovedui în Decapolia câte-i făcuse Iisus și toți se mirau.
21. Iară după ce Iisus a trecut cu luntrea iarăși de ceastă parte, s'a adunat la Dânsul popor mult și era lângă mare.
22. Atuncea a venit unul din mai marii sinagogii, numit Iair, și văzându-L, a căzut la picioarele Lui
23. și L-a rugat mult, zicând: « Fiica mea trage de moarte. Vino de-Ți pune mâna pe ea, ca să se însănătoșeze și să trăiască! »
24. Și s'a dus *Iisus* cu dânsul și L-a urmat popor mult, îmbulzindu-L.
25. Iară o femeie, care *pătimea* de doisprezece ani de scurgere de sânge
26. și multe *îndurase, căutându-se* cu mulți doftori și cheltuise tot ce avusese, și nimic nu folosise, ci ajunsese într'o stare mai rea,
27. auzind de Iisus, s'a apropiat prin popor, pe la spate și s'a atins de haina Lui;
28. căci zicea: « Numai de haina Lui de mă voiu atinge, mă voiu vindeca ».
29. Și îndată i-a secat izvorul sângelui și a simțit în trupul său că s'a vindecat de boală.
30. Iară Iisus simțind numaidecât în Sine, puterea ce ieșise dintr'Insul S'a

---

(39) Iov 26, 12. Ps. 88, 9. Iona 1, 15. Mat. 8, 26. Luc. 8, 24. *(40)* Mat. 8, 26. Luc. 8, 25. *(41)* Ps. 64, 7; 88, 9; 106, 25. Mat. 8, 27. Luc. 8, 25. **Cap 5.**— *(1-7)* Mat. 8, 26, 28-29. Luc. 8, 26-29. *(8-11)* Mat. 8, 30. Luc. 8, 29-32. *(12-14)* Mat. 8, 31-32. Luc. 8, 32-35. *(15-16)* Luc. 8, 35-36.

(17) Mat. 8, 34. Luc. 8, 37. Fapt. 16, 39. *(18)* Luc. 8, 37-38. *(17-20)* Luc. 8, 39. *(21-23)* Mat. 9, 1, 18. Luc. 8, 40-42. *(24)* Mat. 9, 19. Luc. 8, 42. *(25)* Lev. 15, 25. Mat. 9 20. Luc. 8, 43. *(26)* Luc. 8, 43. *(27)* Mat. 9, 20. Luc. 8, 44. *(28)* Mat. 9, 21.

întors către popor și a zis: « Cine s'a atins de haina Mea? »

31. Ucenicii însă I-au zis: « Vezi că poporul Te îmbulzește și zici: cine s'a atins de Mine? »

32. Dar El se uita împrejur, ca să vadă pe ceea ce făcuse aceasta.

33. Iar femeia, știind ce s'a petrecut cu ea, a venit cu frică și tremurând și căzând înaintea Lui, I-a spus tot adevărul.

34. Atunci *Iisus* i-a zis: « Fiică, credința ta te-a mântuit, mergi în pace și fii vindecată de boala ta! »

35. Pe când grăia El aceasta, au venit dela mai marele sinagogii *oarecare* și au zis *către acesta:* « Fiica ta a murit; ce mai superi pe Invățătorul? »

36. Iisus auzind îndată cuvintele ce se grăiseră, a zis către mai marele sinagogii: « Crede numai și nu te teme! »

37. Și n'a lăsat pe nimenea să-i urmeze, decât numai pe Petru, pe Iacov și pe Ioan, fratele lui Iacov.

38. Venind apoi la casa mai marelui sinagogii, a văzut turburarea și pe cei ce plângeau și boceau tare;

39. și intrând, le-a zis: « Ce vă turburați și plângeți? Copila n'a murit, ci doarme ». Iară ei râdeau de Dânsul.

40. Dar El, dând pe toți afară, a luat cu Sine pe tatăl și pe mama copilei și pe cei ce erau cu Dânsul și a intrat unde zăcea copila.

41. Apoi luând copila de mână, i-a zis: « Talità cúmi », care se tâlcuește: « Fetiță ție-ți grăiesc, scoală! »

42. Și îndată s'a sculat fetița și a început să umble, căci era ca de doisprezece ani. Și s'au spăimântat toți foarte tare.

43. Iară *El* le-a poruncit mult ca să nu știe aceasta nimenea și a zis să-i deie fetei să mănânce.

CAP. 6.

Prorocul în patria sa. Trimeterea apostolilor. Uciderea lui Ioan. Minunea cu pânile. Iisus pe mare.

1. Apoi *Iisus* ieșind de acolo, a venit în patria sa și I-au urmat și ucenicii Lui.

2. Iară dacă a sosit ziua odihnei, a început *El* a învăța în sinagogă și mulți auzindu-L, se mirau și ziceau: « De unde are El acestea și ce înțelepciune I s'a dat, că și minuni ca acestea se fac prin mâna Lui.

3. Oare nu-i acesta teslarul, feciorul Mariei și vărul lui Iacov și a lui Iosie și al lui Iuda și al lui Simon? » Și se sminteau de El.

4. Iisus însă le-a zis: « Nu este proroc disprețuit decât numai în patria sa și între rude și în casa sa ».

5. Și n'a putut să facă acolo nicio minune, ci numai pe puțini bolnavi Și-a pus mâna și i-a vindecat.

6. Insă Se mira de necredința lor și umbla prin satele dimprejur, învățând *poporul.*

7. Atunci a chemat pe cei doisprezece și a început a-i trimete doi câte doi, dându-le putere asupra duhurilor necurate.

8. Apoi le-a poruncit, ca să nu ieie nimic pe cale, nici traistă, nici pâne, nici bani la brâu,

9. ci numai toiag și sandale în picioare, și să nu se îmbrace cu două haine.

10. Și le zicea: « De veți intra undeva în vreo casă, să rămâneți acolo până veți pleca de acolo.

11. Iar de nu vă va primi cineva și nu vă va asculta, ieșiți de acolo și scuturați praful de pe picioarele voastre, ca mărturie împotriva lor. Adevărul vă grăiesc: mai bine va fi de Sodoma și de Gomora în ziua judecății, decât de cetatea aceea.

12. Deci ieșind *ei*, propoveduiau *oamenilor* ca să se pocăiască,

13. isgoneau draci mulți și mulți bolnavi ungeau cu untdelemn și-i vindecau.

14. Auzind regele Irod de *Iisus*, căci numele Lui se făcuse vestit, a zis că Ioan Botezătorul s'a sculat din morți și de aceea se fac minuni prin el.

15. Alții ziceau că este Ilie, iară alții ziceau că este un proroc sau ca unul din proroci.

16. Iară Irod auzind, zicea: « Acesta-i Ioan, căruia eu i-am tăiat capul: el s'a sculat din morți ».

(29-37) Sir. 23, 15. Mat. 9, 22. Luc. 6, 19; 8, 44-50; 17, 19. *(38)* Fac. 50, 10. Mat. 9, 23. Luc. 8, 52. *(39)* Mat. 9, 24. Luc. 8, 52. Ioan 11, 11. *(40)* Mat. 9, 24. Luc. 8, 53-54. Fapt. 9, 40. *(41)* Marc. 7, 14. Luc. 8, 54. *(42)* Mat. 9, 25. Luc. 8, 55. *(43)* Mat. 8, 4; 9, 30; 12, 16; 17, 9. Marc. 3, 12. Luc. 5, 14; 8, 56. **Cap. 6.** — *(1)* Mat. 13, 54. Luc. 4, 16. *(2)* Mat. 7, 28. Marc. 1, 27. Ioan 7, 15. *(3)* Mat. 13, 55-57. Luc. 4, 22. Ioan 6, 42; 7, 27. *(4)* Ier. 12, 6. Mat. 13, 57. Luc. 4, 24. Ioan 4, 44. *(5)* Fac. 19, 22. Mat. 13, 58. *(6)* Mat. 9, 35. Luc. 13, 22-24. *(7-8)* Mat, 10, 1, 9-10. Luc. 9, 1-3; 10, 4; 22, 35. *(9-11)* Mat. 10, 10-15. Luc. 9, 3-5; 10. 7, 12. Fapt. 12, 8; 13, 51; 18, 6 *(12)* Luc. 9, 6. *(13)* Marc. 16, 18. Iac. 5, 14.

17. Căci Irod acesta trimesese de prinsese pe Ioan și-l închisese în temniță, din pricina Irodiadei, femeia lui Filip, fratele lui, pe care *Irod* o luase de soție.

18. Pentrucă Ioan zicea lui Irod: « Nu ți se cuvine să ai de *soție* pe femeia fratelui tău ».

19. Irodiada însă îl ura și voia să-l omoare, dară nu putea.

20. Căci Irod se temea de Ioan, știindu-l bărbat drept și sfânt, și-l cruța și multe făcea după povața lui și cu dragoste îl asculta.

21. A venit însă o zi potrivită, când Irod, de ziua nașterii sale, a făcut ospăț boerilor săi, căpeteniilor și mai marilor Galileei.

22. *Atuncea* fata Irodiadei a intrat și a jucat și, plăcând lui Irod și celor ce se ospătau cu el, a zis regele către fată: « Cere-mi ce voești și-ți voiu da! »

23. Și s'a jurat ei, *zicând:* « Orice vei cere dela mine îți voiu da, până la jumătate din regatul meu ».

24. Iară ea ieșind, a zis către mama sa: « Ce să cer? » Și *aceasta* a zis: « Capul lui Ioan Botezătorul ».

25. Și ea a intrat îndată cu fuga la rege și a cerut, zicând: « Voiesc ca să-mi dai acum pe taler capul lui Ioan Botezătorul ».

26. Atunci s'a întristat regele, dar pentru jurământ și pentru cei ce stăteau la masă cu el, n'a vrut să-i nesocotească cererea,

27. ci a trimes regele îndată un ostaș, poruncind să aducă capul lui *Ioan.*

28. Iar acela mergând, i-a tăiat capul lui *Ioan* în temniță și a adus capul lui pe un taler și l-a dat fetei, iară fata l-a dat mamei sale.

29. Auzind ucenicii lui *de aceasta* au venit și au ridicat trupul lui și l-au pus în mormânt.

30. In vremea aceea s'au adunat apostolii la Iisus și I-au vestit toate câte făcuseră și câte propoveduiseră.

31. Iară *El* le-a zis: « Veniți numai voi singuri într'un loc pustiu și vă odihniți puțin! » Căci cei care veneau și se duceau erau *așa de* mulți, încât ucenicii n'aveau nici când să mănânce.

32. Și s'au dus numai ei cu corabia într'un loc pustiu.

33. Dară mulțimile i-au văzut plecând și mulți i-au cunoscut și au alergat acolo pe jos, *mulțime de oameni* de prin toate cetățile și au ajuns înaintea lor și s'au strâns la El.

34. După ce a ieșit Iisus *din luntre,* a văzut mulțime de popor și I s'a făcut milă de ei, că erau ca oile care nu au păstor și a început să-i învețe multe.

35. Insă fiindcă trecuse acum vreme multă, ucenicii Lui au venit la Dânsul și au zis: « Iată, este târziu și aici locul e pustiu,

36. dă-le drumul, ca să se ducă prin târgurile și satele de prin prejur, să-și cumpere pâne, căci n'au ce să mănânce ».

37. Iară El răspunzând, le-a zis: « Dați-le voi să mănânce ». Ei însă I-au zis: « Să ne ducem oare să cumpărăm pâne de două sute de dinari și să le dăm să mănânce? »

38. Iară El le-a zis: « Câte pâni aveți? Duceți-vă de vedeți! » Iar ei aflând, au zis: « Cinci pâni și doi pești ».

39. *Atunci* le-a poruncit să-i așeze pe toți cete, cete, pe iarbă verde;

40. și s'au așezat cete, cete, câte o sută și câte cincizeci.

41. *Iară El* luând cele cinci pâni și doi pești și căutând la cer, a binecuvântat, a frânt pânile și a dat ucenicilor săi ca să dea *poporului* și au împărțit la toți și cei doi pești.

42. Și au mâncat toți și s'au săturat.

43. Și au adunat douăsprezece coșuri de sfărămături *de pâne* și de pește.

44. Iară cei ce mâncaseră din pâni fuseseră ca la cinci mii de bărbați.

45. *După aceea* a silit îndată pe ucenicii Săi să intre în luntre și să treacă de ceea parte, la Betsaida, până ce va da drumul poporului.

46. Iară după ce i-a dat drumul, s'a dus și *El* într'un munte să se roage.

47. Când însera însă, luntrea se afla în mijlocul mării, iară El singur pe uscat;

(14-17) Mat. 14, 1-3; 16, 14. Luc. 3, 19; 9, 7-9. 19; 23, 8. *(18)* Lev. 18, 16; 20, 21. Mat. 14, 4. *(20)* Mat. 14, 5; 21, 26. *(21)* Fac. 40, 20. Mat. 14, 6. *(22)* 4 Reg. 2, 9. Mat. 14, 6. *(23)* Est. 5, 3; 7, 2. Mat. 14, 7. *(24)* Mat. 14, 8. *(25)* Mat. 14, 8. *(26-29)* Mat. 14, 9-12. *(30)* Luc. 9, 10. *(31)* Mat. 14, 13. Marc. 3, 20. Luc. 9, 10. *(32)* Mat. 14, 13. Luc. 9, 10. *(33)* Mat. 14, 13. Luc. 9, 11. *(34)* Is. 13, 14. Iez. 34, 5. Mat. 9, 36; 14, 14. Marc. 8, 2. Luc. 9, 11. *(35-36)* Mat. 14, 15. Luc. 9, 12. *(37)* Num. 11, 13, 22. 4 Reg. 4, 43. Mat. 14, 16. Luc. 9, 13. Ioan 6, 7. *(38)* Mat. 14, 17; 15, 34 Marc. 8, 5. Luc. 9, 13. Ioan, 6, 9. *(39)* Mat. 14, 19. Luc. 9, 16. Ioan 6, 10. *(40)* Luc. 9, 15. *(41)* 1 Reg. 9, 13. Mat. 14, 19. Marc. 8, 7. Luc. 9, 16. Ioan 6, 11. *(42-45)* Mat. 14, 20-22. Marc. 8, 8, 17. Luc. 9, 17. Ioan 6, 10-17. *(46)* Mat. 14, 23. Luc. 6, 12; 9, 18. *(47)* Mat. 14, 23. Ioan 6, 16-17.

48. şi-i vedea cum se necăjeau cu vâslitul, pentrucă vântul le era dimpotrivă. Iar în a patra strajă a nopţii a venit la dânşii mergând pe mare, voind pare că să treacă pe lângă ei.
49. Ei însă văzându-L mergând pe mare, au socotit că-i o nălucă şi au strigat;
50. căci L-au văzut cu toţii şi s'au spăimântat. *El însă* a început să grăiască cu dânşii şi le-a zis: « Indrăsniţi! Eu sunt. Nu vă temeţi! »
51. Apoi s'a suit la ei în luntre şi vântul a contenit, iară ei se mirau în sine foarte tare şi se minunau;
52. căci nu pricepuseră *minunea* cu pânile, pentrucă inima lor era împietrită.
53. După ce însă au trecut *de ceea parte* au sosit în ţinutul Genisaretului şi au stat *la liman*.
54. Iară dacă au ieşit ei din luntre, *locuitorii de acolo* L-au cunoscut îndată,
55. şi cutreierând El toate împrejurimile acelea, au început să aducă bolnavii pe năsălii, unde se auzea că se află El.
56. Şi oriunde se ducea *El*, prin târguri, şi prin cetăţi, şi prin sate, scoteau oamenii pe bolnavii lor la drumuri şi-L rugau, ca să îngăduie măcar de poala hainei Lui să se atingă, şi câţi se atingeau de Dânsul, se vindecau.

CAP. 7.

Iisus mustră obiceiurile născocite. Hananianca. Vindecarea unui surd mut.

1. Atuncea s'au adunat la Dânsul fariseii şi unii dintre cărturari, care veniseră din Ierusalim.
2. Aceştia văzând pe unii din ucenicii Lui mâncând pâne cu mânile necurate, adică nespălate, cârteau.
3. Căci fariseii şi toţi iudeii, ţinându-se de datina bătrânilor, nu mănâncă până nu-şi spală cu îngrijire mânile.
4. Când *vin* din târg, nu mănâncă până nu se spală. Ba sunt şi altele multe, care s'au apucat să le ţie, ca: spălarea blidelor, a cupelor, a căldărilor şi a scaunelor.
5. Deci, L-au întrebat fariseii şi cărturarii: « Pentru ce ucenicii Tăi nu ţin datina bătrânilor, ci mănâncă pâne cu mânile nespălate? »
6. Iară El răspunzând, le-a zis: « Făţarnicilor, bine a prorocit de voi Isaia, cum este scris: acest popor Mă cinsteşte cu buzele, iară inima lui e departe de Mine;
7. dară în zadar Mă cinsteşte, învăţând învăţături, *care sunt* porunci omeneşti.
8. Căci lăsând porunca lui Dumnezeu, ţineţi datina oamenilor, ca spălarea blidelor şi a cupelor, şi faceţi şi altele multe de felul acesta ».
9. *Apoi* le-a zis: « Bine e oare, *când* schimbaţi porunca lui Dumnezeu, ca să păziţi datina voastră?
10. Moise a zis: cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta; şi: cel ce grăieşte de rău pe tată sau pe mamă să se pedepsească cu moartea!
11. Iară voi ziceţi: dacă vreun om ar zice tatălui sau mamei: corvan, adică dar *lui Dumnezeu* este aceea cu care te-ai fi folosit dela mine,
12. aceluia-i îngăduiţi să nu facă nimic pentru tatăl său, sau pentru mama sa;
13. călcând astfel cuvântul lui Dumnezeu pentru datina voastră, care *singuri v'aţi* dat-o şi faceţi multe de felul acesta ».
14. Apoi chemând toată mulţimea, i-a grăit: « Ascultaţi-*Mă* toţi şi înţelegeţi:
15. nimic ce intră în om de afară nu poate să-l spurce, ci cele ce ies din el, acelea spurcă pe om.
16. De are cineva urechi de auzit, să audă ».
17. Iar după ce a intrat dela mulţime în casă, L-au întrebat ucenicii Lui de pilda *aceasta*
18. şi *El* le-a zis: « Au şi voi sunteţi tot aşa de neînţelegători? Nu pricepeţi oare, că tot ce intră în om de afară nu poate să-l spurce?
19. Pentrucă nu intră în inima lui, ci în pântece şi iese afară pe calea sa ». *Prin aceasta Iisus a arătat*, că orice mâncare este curată.

---

(48) Mat. 14, 21-25. Luc. 24, 28. Ioan 6, 19. *(49)* Mat. 14, 26. Luc. 24, 37. *(50)* Ioan 6, 19-20. *(51)* Mat. 14, 32. Marc. 4, 39. *(52)* Marc. 8, 17, 21. *(53)* Mat. 14, 34. *(54)* Mat. 14, 35. *(55)* Mat. 4, 24; 14, 35. Luc. 6, 17-19. *(56)* Mat. 9, 20-21; 14, 36. Marc. 5, 27-28. **Cap. 7.**— *(1)* Mat. 15, 1. *(2)* Mat. 15, 2. Luc. 11, 38. *(3)* Mat. 15, 2; 23, 35. *(6)* Pild. 23, 26. Is. 29, 13. Mat. 15, 7-8. *(7)* Mat. 15, 9. Tit 1, 14. *(8)* Mat. 23, 25. Luc. 11, 39. *(9)* Mat. 15, 3. *(10)* Eş. 20, 12; 21, 17. Lev. 20, 9. Deut. 5, 16; 27, 16. Pild. 20, 20. Sir. 3, 7-8. Mat. 15, 4. Ef. 6, 1-3. *(11)* Pild. 28, 24. Mat. 15, 5; 23. 18. *(12)* Mat. 15, 6. *(13)* Mat. 15, 6. *(14)* Mat. 15, 10. *(15)* Mat. 15, 11. Rom. 14, 17. Tit 1, 15. *(16)* Mat. 11, 15. Marc. 4, 9. *(17-20)* Mat. 15, 15-18.

20. Apoi a adăogat: « Iară ceea ce
iese din om, aceea spurcă pe om,
21. pentrucă din lăuntru, din inima
oamenilor, ies cugetele cele rele, prea-
desfrânările, desfrânările, uciderile,
22. furturile, lăcomia, răutatea, vicle-
şugul, netrebnicia, privirea zavistnică,
hula, mândria, nebunia.
23. Toate relele acestea ies din lăuntru
şi spurcă pe om ».
24. Şi ridicându-se apoi de acolo, s'a
dus în ţinutul Tirului şi al Sidonului şi
intrând într'o casă, voia să nu afle nime-
nea, dar n'a putut să se tăinuiască;
25. căci auzind de El o femeie, a
căreia fiică avea duh necurat şi venind,
a căzut la picioarele Lui.
26. Şi femeia aceea era păgână, de
neam sirofeniciancă, şi-L ruga ca să
isgonească dracul din fiica ei.
27. Iară Iisus i-a zis: « Lasă să se
sature mai întâiu fiii, căci nu-i bine a
lua pânea fiilor şi a o arunca cânilor ».
28. Ea însă a răspuns şi I-a zis:
« Aşa-i Doamne! Dár şi cânii mănâncă
sub masă din sfărămăturile dela fii ».
29. *Atuncea Iisus* i-a zis: « Pentru
acest cuvânt mergi, *că* a ieşit dracul
din fiica ta ».
30. Şi venind *ea* la casa sa, a aflat
că dracul ieşise şi că fiica ei era cul-
cată în pat.
31. Ieşind după aceea din ţinutul
Tirului şi al Sidonului, S'a dus la marea
Galileei, prin ţinutul Decapoliei.
32. Atunci au adus la Dânsul pe un
surd gângav şi L-au rugat să-Şi puie
mâna pe el.
33. Pe acesta luându-l *Iisus* la o
parte din mulţime, Şi-a pus degetele în
urechile lui şi scuipând, S'a atins de
limba lui.
34. Apoi privind la cer, a oftat şi
i-a zis: « Efaftă », adică: « deschide-te ».
35. Şi îndată s'a deschis auzul lui
şi s'a deslegat legătura limbii lui şi a
început a grăi limpede.
36. Şi le-a poruncit *Iisus*, ca să nu
spună nimănui. Dar cu cât îi oprea,
cu atâta mai mult vesteau.
37. Oamenii însă se mirau foarte
mult: « Toate le face bine; pe surzi îi
face să audă şi pe muţi să vorbească! »

(21) Fac. 6, 5; 8, 21. Pild. 6, 14. Ier. 17, 9. Mat. 15, 19. *(22-26* Mat. 15, 19-22. *(27-31)*. Is. Nav. 21, 44-45. Mat. 15, 26-29. *(33)* Ioan 9, 6. *(37)* Is. 35, 5-6. Sir. 39, 21. Mat. 11, 5; 15, 31, **Cap. 8.**— *(1)* Mat. 15, 32. *(2)* Mat. 15, 32. Marc. 6, 34. *(3)* Mat. 15,32. *(4)* Num. 11, 22. Mat. 15, 33. *(5)* Mat. 15, 34. Marc. 6, 38.

CAP. 8.

Minunea cu pânile. Iudeii cer semn. Aluatul fariseilor. Vindecarea orbului. Mărturisirea lui Petru. Intâia vestire a patimilor.

1. In zilele acelea, fiind *adunată*
mulţime foarte multă de popor şi nea-
vând ce mânca, a chemat Iisus pe uce-
nicii Săi şi le-a zis:
2. « Mi-i milă de gloată, căci iată de
trei zile de află cu Mine şi n'au ce să
mănânce.
3. Şi de le-aşi da drumul flămânzi
la casele lor, ar slăbi pe cale, căci
unii din ei au venit de departe ».
4. Iară ucenicii Lui I-au răspuns:
« De unde ar putea cineva să-i sature
pe aceştia de pâne, aicea în pustie? »
5. Şi i-a întrebat Iisus: « Câte pâni
aveţi? » Iară ei au răspuns: « Şapte ».
6. *Atunci Iisus* a poruncit mulţimei
să şadă jos şi luând cele şapte pâni
şi dând mulţămită *lui Dumnezeu*, a
frânt şi a dat ucenicilor Săi, ca să
împartă mulţimei, şi au împărţit.
7. Mai având şi puţini peştişori, a
binecuvântat şi a poruncit să-i împartă
şi pe aceia.
8. Şi au mâncat *toţi* şi s'au săturat
şi au adunat sfărămături rămase şapte
coşuri.
9. Iară cei ce mâncaseră fuseseră ca
la patru mii. *Apoi* le-a dat drumul.
10. După aceea suindu-se îndată într'o
luntre, cu ucenicii Săi, a venit în părţile
Dalmanutei.
11. Aicea au ieşit înaintea lui fariseii
şi au început a se întreba cu Dânsul şi
ispitindu-L, au cerut dela El *să le arate*
vreun semn din cer.
12. Iară *El* oftând adânc, a zis:
« Pentru ce neamul acesta cere semn?
Adevărul vă grăiesc: nu i se va da
semn neamului acestuia ».
13. Şi lăsându-i, s'a suit iară în
luntre şi a trecut de ceea parte.
14. Ucenicii Lui însă uitaseră să ieie
pâne şi nu aveau cu dânşii, în luntre,
decât o singură pâne.
15. Iară Iisus sfătuindu-i, le-a zis:
« Căutaţi şi vă păziţi de aluatul farisei-
lor şi de aluatul lui Irod ».

(6) Mat. 15, 35-36. *(7)* Mat. 14, 19. Marc. 6, 41. *(8)* 3 Reg. 4, 44. Ps. 36, 16. Mat. 15, 37. Marc. 6, 42-43; 8, 20. Ioan 6, 12. *(9)* Mat. 15, 38. *(10)* Mat. 15, 39. *(11)* Mat. 12, 38; 16, 4. Luc. 11, 16. Ioan 6, 30. *(12)* Mat. 12, 39; 16, 4. Luc. 11, 29. Ioan 4, 48. *(13-14)* Mat. 16, 4-6. *(15)* Mat. 16, 6. Luc. 12, 1.

16. Iară ucenicii cugetau între ei şi ziceau: « *Aceasta ne-o zice*, pentrucă nu avem pâne ».
17. Iisus *însă* pricepând, le-a zis: « Ce cugetaţi că nu aveţi pâne? Oare tot nu pricepeţi încă şi tot nu înţelegeţi? Oare tot împietrită este inima voastră?
18. Ochi având, oare nu vedeţi? Şi urechi având, oare nu auziţi? Şi nici nu vă aduceţi aminte?
19. Când am frânt cele cinci pâni pentru cei cinci mii *de oameni*, câte coşuri de sfărămături aţi strâns? » Şi ei I-au răspuns: « Douăsprezece ».
20. « Dară când am frânt cele şapte *pâni* pentru cei patru mii *de oameni*, câte coşuri de sfărămături rămase aţi adunat? » *Şi au* răspuns: « Şapte ».
21. *Atunci Iisus* le-a zis: « Cum dară de nu pricepeţi? »
22. După aceea a venit în Betsaida şi au adus la Dânsul un orb şi se rugau ca să se atingă de dânsul.
23. Iară El luând pe orb de mână, l-a scos afară din sat şi scuipând în ochii lui, Şi-a pus mânile peste el şi l-a întrebat de vede ceva.
24. *Şi acela* privind, a zis: « Văd oamenii mişcându-se ca copacii ».
25. Şi *Iisus* Şi-a pus iară mânile pe ochii lui şi l-a făcut să vadă. Şi s'a vindecat *omul*, şi vedea toate limpede.
26. După aceea l-a trimes Iisus la casa lui, zicând: « Să nu te mai întorci în *acest* sat şi nici să spui cuiva din sat ».
27. Apoi Iisus s'a dus cu ucenicii Săi prin satele Chesareei lui Filip şi pe cale a întrebat pe ucenicii Săi, zicându-le: « Cine-Mi zic oamenii că sunt Eu? »
28. Şi ei au răspuns: « Unii Ioan Botezătorul, alţii Ilie, iară alţii unul din proroci ».
29. Şi El le-a zis: « Dară voi cine-Mi ziceţi că sunt? » Şi răspunzând Petru, a zis către El: « Tu eşti Hristosul ».
30. *Iisus* însă a poruncit ca să nu grăiască nimănui de Dânsul.
31. *Apoi* a început a-i învăţa, că Fiul Omului trebue să pătimească multe şi să fie lepădat de bătrâni, de căpeteniile preoţilor şi de cărturari, să fie omorît şi a treia zi să învie.
32. Şi le-a grăit lucrul acesta pe faţă. Petru însă, luându-L *la o parte*, a început a i se împotrivi.
33. Iară El întorcându-se şi privind pe ucenicii Săi, a certat pe Petru, zicând: « Mergi înapoia mea satană, căci tu nu gândeşti la cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci la cele omeneşti! »
34. Chemând apoi *la Sine* mulţimea împreună cu ucenicii Săi, le-a zis: « Cel ce voieşte să vie după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze.
35. Că cel ce va vrea să-şi mântuiască sufletul său, acela îl va pierde; iară cel ce-şi va pierde sufletul său pentru Mine şi pentru Evanghelie, acela îl va mântui.
36. Că ce ar folosi omul de ar dobândi toată lumea, iară sufletul şi l-ar pierde?
37. Sau ce va da omul schimb pentru sufletul său?
38. Că de se va ruşina de Mine şi de cuvintele Mele cineva din acest neam prea desfrânat şi păcătos, şi Fiul Omului se va ruşina de acela, când va veni în Slava Tatălui Său cu sfinţii îngeri ».
39. Şi le-a mai zis: « Adevărul vă grăiesc: sunt unii din cei ce stau aicea, care nu vor gusta moartea, până nu vor vedea împărăţia lui Dumnezeu venind întru putere ».

CAP. 9.

Schimbarea la faţă. Vindecarea unui lunatec. A doua vestire a patimilor. Cearta pentru întâietate. Ferirea de scandal.

1. După şase zile a luat Iisus pe Petru şi pe Iacov şi pe Ioan, şi i-a suit într'un munte înalt, deosebi, numai pe ei singuri,
2. şi S'a schimbat la faţă înaintea lor.
3. Hainele Lui s'au făcut strălucitoare şi foarte albe, cum e zăpada şi cum niciun nălbitor de pe pământ nu poate înnălbi.
4. Atunci li s'a arătat Ilie împreună cu Moise şi vorbeau cu Iisus.

---

(16) Mat. 16, 7. *(17)* Mat. 16, 8. Marc. 6, 52; 8, 21. *(19)* Mat 14, 20. Marc. 6, 43. Luc. 9, 17. Ioan 6, 12-13. *(20)* Mat. 15, 37; 16, 10. Marc. 8, 8. *(21)* Mat. 16, 11. Marc. 6, 52; 8, 17. *(23)* Ioan 9, 6. *(27)* Mat. 16, 13. Luc. 9, 18. *(28)* Mat. 14, 2; 16, 14. Luc. 9, 19. *(29)* Mat. 16, 15-16. Luc. 9, 20. Ioan 1, 49; 6, 69; 11, 27. *(30)* Mat. 16, 20; 17, 9. Luc. 9, 21. *(31)* Mat. 16, 21; 17, 22-23; 27, 63. Marc. 9, 31; 10, 33-34. Luc. 9, 22, 44; 24, 7. *(32)* Mat. 16, 22. *(33)* Mat. 16, 23. *(34)* Mat. 10, 38; 16, 24. Luc. 9,23; 14, 27. *(35)* Mat. 10, 39; 16, 25. Luc. 9, 24; 17, 33. Ioan 12, 35. *(36)* Mat. 16, 26. Luc. 9, 25. *(37)* Ps. 48, 7-8. Mat. 16, 26. *(38)* Mat. 10, 32; 16, 27 Luc. 9, 26; 12, 8-9. 1 Ioan 2, 23. Rom. 1, 16. 2 Tim. 2, 12. *(39)* Mat. 16, 28. Luc. 9, 27. **Cap. 9.**— *(1-2)* Is. 33, 17. Mat. 17, 1. Luc. 9, 27-28. *(3)* Dan. 7, 9. Mat. 17, 2; 23, 3. Luc. 9, 29. *(4)* Mat. 17, 3. Luc. 9, 30.

5. Și începând Petru, a zis către Iisus: « Invățătorule, bine e să fim aicea și să facem trei colibi: Ție una, lui Moise una și una lui Ilie; »

6. căci nu știa ce să zică, pentrucă erau înspăimântați.

7. Și s'a făcut nor, umbrindu-i, iar din nor a venit un glas, zicând: « Acesta este Fiul Meu cel iubit, pe Acesta să-L ascultați! »

8. Dar, într'o clipă, căutând ei de năprasnă împrejur, n'au mai văzut pe nimenea, ci numai pe Iisus singur.

9. Iară când se pogorau ei din munte, le-a poruncit, ca să nu spună nimănui ceea ce văzuseră, până nu va învia din morți Fiul Omului.

10. Și ei au păstrat cuvântul acesta, dară se întrebau între ei: « ce să însemne a învia din morți? »

11. Și L-au întrebat *pe Iisus:* « Pentru ce spun cărturarii, că trebue să vină mai întâiu Ilie? »

12. Iară El răspunzând, le-a zis: « *Adevărat,* Ilie venind întâiu, va regula toate. Și Fiul Omului cum este scris despre *El, așa trebue* să pătimească multe și să fie înjosit.

13. Dară vă spun, că Ilie a și venit și au făcut cu dânsul câte au vcit, după cum este scris pentru dânsul ».

14. Apoi venind la *ceilalți* ucenici, a văzut împrejurul lor mulțime multă și cărturari întrebându-se cu ei.

15. Dar îndată toată mulțimea, văzându-L *pe Iisus*, s'a înfiorat și alergând, s'a închinat Lui.

16. Iară Iisus a întrebat pe cărturari: « Despre ce vă întrebați cu ei? »

17. Și răspunzând unul din mulțime, a zis: « Invățătorule, am adus la Tine pe fiul meu, care are duh mut;

18. și oriunde îl apucă, îl aruncă la pământ și el spumegă, scrâșnește cu dinții săi și se usucă. Și am zis ucenicilor Tăi, să isgonească *duhul,* dar n'au putut ».

19. Atunci răspunzându-i *Iisus*, a zis: «O, neam necredincios, până când am să fiu cu voi? Până când am să vă sufăr? Aduceți-l la mine! »

20. Și l-au adus la El. Iar duhul îndată ce L-a văzut *pe Iisus*, a sguduit *pe tânăr* și *acesta* a căzut la pământ și s'a tăvălit, spumând.

21. Atunci *Iisus* a întrebat pe tatăl *tânărului:* « Câtă vreme este de când i se întâmplă aceasta? » Și acela a răspuns: « Din copilărie ».

22. Adesea *duhul* îl aruncă și în foc și în apă, ca să-l piardă, dar de poți ceva, milostivește-Te spre noi și ne ajută! »

23. Iară Iisus i-a zis: « De poți crede, toate-s cu putință celui ce crede ».

24. Și îndată tatăl copilului a strigat și cu lacrimi a zis: « Cred, Doamne, ajută necredinței mele! »

25. Văzând Iisus că se îngrămădește mulțimea, a poruncit duhului celui necurat și i-a zis: « Duh mut și surd, Eu îți poruncesc: ieși dintr'însul și de acum să nu mai intri în el! »

26. Atunci *duhul* strigând și scuturând tare *pe tânăr,* a ieșit; iară tânărul a rămas ca mort, încât mulți ziceau, că a murit.

27. Iisus însă apucându-l de mână, l-a ridicat și acela s'a sculat.

28. După ce a intrat *Iisus* în casă, ucenicii Lui L-au întrebat în deosebi: « Pentru ce noi nu l-am putut isgoni? »

29. Iar *El* le-a zis: « Acest neam *de draci* prin nimic nu poate ieși, decât numai prin rugăciune și prin post ».

30. Apoi ieșind de acolo a trecut prin Galileea și nu voia ca să-L cunoască cineva;

31. căci învăța pe ucenicii Săi și le spunea, că Fiul Omului va fi dat pe mâna oamenilor și-L vor omorî, dar a treia zi după ce-L vor omorî, va învia.

32. Ei însă nu pricepeau cuvintele acestea și să-L întrebe se temeau.

33. Ajungând însă la Capernaum și aflându-se într'o casă, i-a întrebat *Iisus:* « Despre ce grăiați între voi pe cale? »

34. Și ei tăceau, căci pe cale vorbiseră între ei, cine ar fi mai mare.

35. Apoi șezând, a chemat pe cei doisprezece și le-a zis: « De voiește cineva să fie întâiu, să fie cel mai de pe urmă din toți și sluga tuturor ».

36. Și luând un copilaș, l-a dus în mijlocul lor și luându-l în brațe, le-a zis:

---

(5) Ps. 132, 1. Mat. 17, 4. Luc. 9, 33. *(7)* Marc. 1, 11. Luc. 9, 35. 2 Petr. 1, 17. *(9)* Mat. 17, 9. Luc. 9, 36. *(11)* Mal. 3, 23. Mat. 11, 14; 17, 10. *(12)* Ps. 21, 7-8. Is. 53, 2-3, 7. Dan. 7, 13; 9, 26. Mal. 3, 24. Mat. 17, 11-12; 26, 24. Iac. 1, 17. Filip. 2, 7. *(13)* Mal. 3, 24. Mat. 11, 14. *(14)* Mat. 17, 14. Luc. 9, 37. *(17)* Mat. 17, 14. Luc. 9, 38. *(18)* Mat. 17, 15. Luc. 9, 39. *(19)* Mat. 17, 17. Luc. 9, 41. *(20)* Luc. 9, 42. *(22)* Mat. 17, 15. *(23)* Mat. 17, 20; 21, 22. Luc. 17, 6. Ioan 11, 40. *(24)* Luc. 17, 5. *(28)* Mat. 17, 19. *(29)* Mat. 17, 21. *(31)* Mat. 16, 21; 17, 22. Marc. 8, 31; 10, 33-34. Luc. 9, 22. 44; 18, 34; 24, 7. *(32)* Luc. 9, 45. Ioan 12, 16. *(34)* Mat. 18, 1. Luc. 9, 46; 22, 24. *(35)* Mat. 20, 26. Marc. 10, 43-44. Luc. 9, 48; 22, 26. *(36)* Mat. 18, 2-5. Luc. 9, 47-48.

37. « Cine primeşte pe unul din aceşti prunci în numele Meu, pe Mine mă primeşte şi cine Mă primeşte pe Mine, nu Mă primeşte pe Mine, ci pe cel ce M'a trimes pe Mine ».

38. *Atuncea* L-a întrebat Ioan şi a zis: « Învăţătorule, am văzut pe unul, isgonind dracii în numele Tău, care nu ne-a urmat, şi l-am oprit, pentrucă nu ne-a urmat ».

39. Iară Iisus a zis: « Să nu-l opriţi; căci nimenea din cei care vor face minuni în numele Meu, nu vor putea curând să mă grăiască de rău;

40. căci cine nu-i împotriva noastră, e pentru noi

41. şi cine v'ar adăpa cu un pahar de apă în numele Meu, că sunteţi ai lui Hristos, adevărul vă grăiesc, nu şi-ar pierde plata sa.

42. Iară cine ar sminti pe unul din mititeii aceştia, care cred în Mine, aceluia i-ar fi mai bine să-şi lege de gât o piatră de moară şi să se arunce în mare.

43. Deci, de te sminteşte mâna ta, s'o tai; căci e mai bine pentru tine să intri ciung în viaţă, decât să ai amândouă mânile şi să mergi în gheena, în focul cel nestins,

44. unde viermele lor nu moare şi focul nu se stinge.

45. Şi de te sminteşte piciorul tău, să-l tai, căci e mai bine de tine să intri în viaţă şchiop, decât să ai amândouă picioarele şi să fii aruncat în gheena, în focul nestins,

46. unde viermele lor nu moare şi focul nu se stinge.

47. Şi de te sminteşte ochiul tău, să-l scoţi; căci e mai bine de tine să intri în împărăţia lui Dumnezeu numai cu un ochiu, decât să ai amândoi ochii şi să fii aruncat în gheena focului,

48. unde viermele lor nu moare şi focul nu se stinge.

49. Căci fieştecare cu foc se va săra şi toată jertfa cu sare se va săra.

50. Bun lucru este sarea: dar dacă sarea s'ar face nesărată, cu ce s'ar drege? Să aveţi sare în voi! Pace să aveţi între voi ».

CAP. 10.

Desfacerea căsătoriei. Binecuvântarea pruncilor. Bogatul şi viaţa veşnică. A treia vestire a patimilor. Fiii lui Zevedeu. Orbul Vartimeu.

1. Sculându-se apoi *Iisus* de acolo, a venit în hotarele Iudeei, de ceea parte de Iordan, şi iată s'au strâns mulţime *de oameni* împrejurul Lui şi El a început iară să-i înveţe, ca de obiceiu.

2. Dar apropiindu-se fariseii şi ispitindu-L, L-au întrebat: « Se cuvine oare ca bărbatul să-şi lase femeia? »

3. Iară El răspunzând, le-a zis: « Ce v'a poruncit Moise? »

4. Şi ei au zis: « Moise a învoit *bărbatului* să scrie femeii carte de despărţenie şi să-i dea drumul ».

5. Iisus însă răspunzând, le-a zis: « După împietrirea inimii voastre v'a scris el porunca aceasta.

6. Dar la începutul Zidirii, Dumnezeu a făcut un bărbat şi o femeie.

7. Pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama *sa*

8. şi se va lipi de femeia sa şi vor fi amândoi un singur trup, încât ei nu mai sunt două trupuri, ci unul singur.

9. Deci, ce a unit Dumnezeu, omul să nu despartă ».

10. Iară în casă, ucenicii Lui L-au întrebat iarăşi despre aceasta.

11. Şi *El* le-a zis: « Cel ce se va despărţi de femeia sa şi se va căsători cu alta, săvârşeşte desfrânare cu dânsa;

12. şi femeia, dacă lasă pe bărbatul său şi se mărită cu altul, săvârşeşte răsdesfrânare ».

13. Atunci au adus la Dânsul copiii, ca să se atingă de ei, iară ucenicii dojăneau pe cei ce-i aduceau.

14. Văzând Iisus *aceasta*, S'a supărat şi le-a zis: « Lăsaţi copiii să vie la Mine şi nu-i opriţi, căci a unora ca aceştia este împărăţia lui Dumnezeu.

15. Adevărul vă grăiesc: cine nu va primi împărăţia lui Dumnezeu, ca un copil, nu va intra într'însa ».

16. Apoi îmbrăţişându-i, Şi-a pus mânile peste ei şi i-a binecuvântat.

---

(37) Mat. 10, 40; 18, 5. Luc. 9, 48; 10, 16. Ioan 12, 44. *(38)* Num. 11, 28. Luc. 9, 49. *(39)* 1 Cor. 12, 3. *(40)* Mat. 12, 30. *(41)* Mat. 10, 42; 25, 40. *(42)* Mat. 18, 6. Luc. 17, 1-2. *(43)* Deut. 13, 6-8. Mat. 5. 29-30; 18, 8. *(44)* Is. 34, 10; 66, 24. Sir. 7, 18. *(45)* Mat. 18, 8. *(47)* Mat. 9, 29; 18, 9. *(48)* Is. 66, 24. *(49)* Lev. 2, 13. Iez. 43, 24. *(50)* Mat. 5, 13. Luc. 14, 34. Rom. 12, 18; 14, 19. 2 Cor. 13, 11 Ef. 4, 29. Col. 4, 6. Evr. 12, 14. **Cap. 10.**— *(1)* Mat. 19, 1. *(2)* Mat. 19, 3. *(4)* Deut. 24, 1. Mat. 5, 31; 19, 7. Luc. 16, 18. *(5)* Deut. 31, 27. Iez. 2, 4. Mat. 19, 8. *(6)* Fac. 1, 27; 5, 2. Mat. 19, 4. *(7)* Fac. 2, 24. Mat. 19, 5. 1 Cor. 6, 16. Ef. 5, 31. *(8)* Fac. 2, 24. 1 Cor. 6, 16. Ef. 5, 31. *(9)* Mat. 19, 6. 1 Cor. 8, 10. *(10)* Pild. 1, 5. *(11)* Mat. 5, 32; 19, 9. Luc. 16, 18. Rom. 7, 3. *(13)* Mat. 19, 13. Luc. 18, 15. *(14)* Mat. 18, 3-4. Luc. 18, 16. 1 Petr. 2, 2. 1 Cor. 14, 20. *(15)* Mat. 11, 25; 18, 3. *(16)* Mat. 19, 15. Marc. 9, 36.

17. Iară după ce a ieşit El la drum a alergat oarecine şi îngenunchind înaintea Lui, L-a întrebat: « Invăţătorule bune, ce să fac, ca să moştenesc viaţa veşnică ? »
18. Iisus însă i-a zis: « Ce-Mi zici bun ? Nimenea nu este bun, decât numai unul Dumnezeu.
19. Ştii poruncile: să nu faci răsdesfrânare, să nu ucizi, să nu furi, să nu fii martor mincinos, să nu răpeşti; cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama *ta?* »
20. Iară el răspunzând, a zis către Dânsul: « Invăţătorule, toate acestea le-am păzit din tinereţele mele »
21. Atunci Iisus căutând la el, l-a iubit şi i-a zis: « Una îţi mai lipseşte: mergi de vinde câte ai şi le dă la săraci, şi vei avea comoară în cer; apoi luând crucea, vină de-Mi urmează Mie ».
22. El însă, întristându-se de cuvântul acesta, s'a dus mâhnit, pentrucă avea avuţii multe.
23. Atuncea, căutând Iisus împrejur, a zis ucenicilor Săi: « Cât de anevoe vor intra în împărăţia lui Dumnezeu cei ce au avuţie! »
24. Iară ucenicii s'au spăimântat de cuvintele Lui. Iisus însă, urmându-şi vorbirea, le-a zis iarăşi: « Fiilor, cât de anevoe este pentru cei ce nădăjduiesc în bogăţie, să intre în împărăţia lui Dumnezeu!
25. Mai lesne este să treacă cămila prin urechile acului, decât bogatul să intre în împărăţia lui Dumnezeu ».
26. Iară ei s'au îngrozit şi mai mult şi grăiau între dânşii: « Cine dară poate să se mântuiască ? »
27. Şi căutând Iisus la dânşii, a zis: « *Aceasta-i* cu neputinţă la oameni, dară nu la Dumnezeu, căci la Dumnezeu toate-s cu putinţă ».
28. Atunci începând Petru, a zis către El: « Iată noi am lăsat toate şi Ţi-am urmat Ţie ».
29. Şi răspunzând Iisus, a zis: « Adevărul vă grăiesc: nu este nimenea care să-şi fi lăsat casă, sau fraţi, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copii, sau ţarine pentru Mine şi pentru Evanghelie,
30. şi să nu primească acum, în viaţa aceasta, în mijlocul prigonirilor, însutit case, şi fraţi, şi surori, şi părinţi, şi mame, şi copii, şi ţarine, iară în veacul viitor viaţă veşnică.
31. Mulţi însă din cei dintâi vor fi pe urmă şi din cei de pe urmă întâiu ».
32. Iară când se aflau *ei* pe cale, suindu-se la Ierusalim, Iisus mergea înaintea lor, iară ei îi urmau, înspăimântaţi şi înfricoşaţi. Atuncea luând iarăşi *la o parte* pe cei doisprezece, a început a le grăi de cele ce aveau să se petreacă cu Dânsul, *zicând:*
33. « Iată ne suim la Ierusalim şi Fiul Omului va fi dat căpeteniilor preoţilor şi cărturarilor, şi-L vor osândi la moarte, şi-L vor da păgânilor şi-L vor batjocori şi-L vor bate,
34. şi-L vor scuipa şi-L vor omorî, dar a treia zi va învia ».
35. *Atunci* s'au apropiat de Dânsul fiii lui Zevedeu, Iacov şi Ioan, şi au zis: « Invăţătorule, dorim ca ce-Ţi vom cere să ne faci ».
36. Şi El le-a zis: « Ce voiţi să vă fac ? »
37. Iar ei au zis către Dânsul: « Dă-ne ca să şedem unul deadreapta Ta şi altul deastânga Ta, în slava Ta ».
38. Iisus însă le-a zis: « Nu ştiţi ce cereţi. Puteţi oare să beţi paharul, care-l beau Eu, şi să vă botezaţi cu botezul cu care mă botez Eu ? »
39. Şi ei au zis: « Putem ». Zis-a lor Iisus: « Paharul, care îl beau Eu, îl veţi bea, şi cu botezul, cu care Eu mă botez, vă veţi boteza;
40. iară a şedea deadreapta Mea şi deastânga Mea, nu-Mi este îngăduit a da, decât acelora, pentru care s'a gătit ».
41. Şi auzind cei zece *ucenici* au început a se mânia pe Iacov şi pe Ioan.
42. Iisus însă, chemându-i, le-a zis: « Ştiţi, că cei ce se socotesc că sunt prinţi ai popoarelor domnesc peste ele, şi cei mai mari ai lor le stăpânesc.
43. Intre voi însă să nu fie aşa; ci cela ce ar voi să fie mai mare între voi, să vă fie slugă,
44. şi cel ce ar voi să fie întâiu între voi, să fie rob tuturora:

(17) Mat. 19, 16. Luc. 18, 18. *(18)* Mat. 19, 17. Luc. 18, 19. *(19)* Eş. 20, 13-17. Deut. 5, 17-21. Mat. 5, 21, 27; 19,18. Luc. 18, 20. Rom. 13, 9. *(20)* Mat. 19, 20. Luc. 18, 21. *(21-22)* Mat. 6, 19; 19, 21-22. Luc. 18, 22-23. *(23)* Pild. 11, 28. Mat. 19, 23. Marc. 4, 18-19. Luc. 18, 14, 24. Iac. 2, 5. 1 Tim. 6, 17. *(24)* Iov 31, 24. Ps. 51, 7; 61, 10. Pild. 11, 28. 1 Tim. 6, 17. *(25-26)* Mat. 19, 24-25. Luc. 18, 25-26. *(27)* Iov 10, 13; 42, 2. Mat. 19, 26. Marc. 14, 36. Luc. 1, 37; 18, 27 *(28-29)* Mat. 4, 20; 19, 27-29. Luc. 5, 11; 18, 28-29. *(30-32)* Iov 42, 10. Mat. 19, 29-30; 20, 16-17. Luc. 13, 30; 18, 30-31. *(33)* Mat. 16, 21; 17, 22-23; 20; 18. Marc. 8, 31. Luc. 9, 22, 44; 18, 31. *(34)* Mat. 20, 19; 27, 63. Marc. 8, 31; 9, 31; Luc. 18, 33. *(35-37)* Mat. 20, 20-21. *(38-40)* Mat. 20, 22-23. *(41)* Mat. 20, 24. Luc. 22, 24-25. *(42)* Mat. 20, 25. Luc. 22, 25. *(43)* Mat. 20, 26. Marc. 9, 35. Luc. 9, 48; 22, 26. *(44)* Mat. 20, 27. Marc. 9, 35. 1 Petr. 5, 3.

45. căci și Fiul Omului n'a venit ca să I se slujească, ci ca să slujească *El* și să-și dea sufletul Său pentru răscumpărarea multora ».

46. *In vremea aceasta* au ajuns la Ierihon. Iară când ieșea din Ierihon cu ucenicii Săi și cu mulțime destulă, Vartimeu orbul, fiul lui Timeu, ședea lângă drum și cerea *milostenie*.

47. Auzind *acesta* că este Iisus Nazarineanul, a început a striga și a zice: « Iisuse, fiul lui David, miluește-mă! »

48. Și mulți îl certau să tacă; el însă striga și mai tare: « Fiul lui David, miluește-mă! »

49. Și oprindu-se Iisus, a zis să-l cheme. Și au chemat pe orb, zicându-i: « Nu te teme! Scoală, că te cheamă! »

50. Iară el, aruncându-și haina, s'a sculat și a venit la Iisus.

51. Și răspunzându-i Iisus, i-a zis: « Ce voiești să-ți fac? » Iar orbul a zis către Dânsul: « Învățătorule, ca să văd! »

52. Zis-a Iisus către dânsul: « Mergi, credința ta te-a mântuit! » Și a văzut îndată *orbul* și a urmat pe Iisus în calea *Sa*.

CAP. 11.

Intrarea în Ierusalim. Blestemarea smochinului. Isgonirea vânzătorilor din biserică. De unde-i botezul lui Ioan?

1. Iară când s'au apropiat de Ierusalim, prin Vitfaghi și Vitania, către muntele Maslinilor, a trimes *Iisus* pe doi din ucenicii Săi

2. și le-a zis: « Mergeți în satul cel dinaintea voastră și îndată cum veți intra în el, veți găsi legat un mânz, pe care nimenea din oameni n'a încălecat; să-l deslegați și să-l aduceți.

3. Iar de vă va zice cineva: « Pentru ce faceți aceasta? » Să răspundeți, că Domnul are trebuință de el, și îndată îl va trimete aicea ».

4. Deci, s'au dus ei și au găsit mânzul legat în uliță, afară, la o poartă, și l-au deslegat.

5. Iară unii din cei ce stăteau acolo, le-au zis: « Ce faceți? La ce deslegați mânzocul? »

6. Ei însă le-au răspuns, cum le poruncise Iisus, și i-au lăsat

7. și au adus mânzul la Iisus și și-au pus pe el hainele și *Iisus* a încălecat pe el.

8. Atunci mulți își așterneau hainele lor pe cale, iară alții tăiau ramuri din copaci și le așterneau pe cale.

9. Cei ce mergeau înainte și cei ce veneau în urmă strigau și ziceau: « Osana! Binecuvântat fie Cel ce vine în numele Domnului! »

10. Binecuvântată fie împărăția tatălui nostru David, ce vine în numele Domnului! Osana întru cei de sus! »

11. Așa a intrat Iisus în Ierusalim și în biserică și după ce a văzut toate, fiind acum târziu, a ieșit în Vitania cu cei doisprezece.

12. Iară a doua zi, ieșind din Vitania, a flămânzit.

13. Și văzând de departe un smochin cu frunze, s'a apropiat să vadă, oare nu va găsi ceva într'însul; și ajungând la dânsul, n'a găsit nimic, decât numai frunze, căci nu era încă vremea smochinelor.

14. Atunci începând Iisus a grăi, a zis către el: « De acum în veac să nu mai mănânce nimenea rod din tine! » Și ucenicii Lui au auzit *aceasta*.

15. *Apoi* au venit la Ierusalim și intrând Iisus în biserică, a început a isgoni pe cei ce vindeau și cumpărau în biserică, a răsturnat mesele zarafilor și tărăbile vânzătorilor de porumbei

16. și nu îngăduia ca să ducă cineva vreun lucru prin biserică.

17. Și-i învăța, zicând: « Oare nu este scris: casa Mea, casă de rugăciune se va chema pentru toate popoarele? Voi însă ați făcut-o peșteră de tâlhari ».

18. Și au auzit cărturarii și căpeteniile preoților și căutau cum L-ar pierde, căci se temeau de El, căci tot poporul se minuna de învățătura Lui.

19. Iară dacă s'a făcut seară, Iisus a ieșit afară din cetate.

20. Și a doua zi, trecând, au văzut smochinul uscat din rădăcini.

21. *Atuncea* Petru, aducându-și aminte *de cele ce se petrecuseră în ajun*, a zis

---

(45) Mat. 20, 28. Ioan 13, 14-15. 1 Petr. 5, 3. Filip. 2, 7. Tit 2, 14. *(46-52)* Mat. 20, 29-34. Luc. 17, 19; 18, 35-43. **Cap. 11.**— *(1)* Mat. 21, 1. Luc. 19, 29. Ioan 12, 12. *(2)* Mat. 21, 2. Luc. 19, 30. *(3)* Mat. 21, 3. Luc 19, 31. *(4-6)* Mat. 21, 6. Luc. 19, 32-34. *(7)* 4 Reg. 9, 13. Mat. 21, 7. Luc. 19, 35. Ioan 12, 14. *(8)* Mat. 21, 8. Luc. 19, 36. Ioan 12, 13. *(9)* Ps. 117, 26. Zah. 4, 7. Mat. 21, 9. Ioan 12, 13. *(10)* Mat. 21, 9. Luc. 13, 35; 19, 38. *(11)* Mat. 21, 17. *(12-13)* Mat. 21, 18-19. Luc. 13, 6. *(15)* Mat. 21, 12. Luc. 19, 45. Ioan 2, 14. *(17)* Is. 56, 7. Ier. 7, 11. Mat. 21, 13. Luc. 19, 46. Ioan 2, 16. *(18)* Mat. 21, 15, 45. Marc 12, 12. Luc. 19, 47-48. *(20)* Mat. 21, 19. *(21)* Mat. 21, 20. Evr. 6, 8.

către Dânsul: « Invăţătorule, uite smochinul, pe care l-ai blestemat, s'a uscat ».
22. Iară Iisus răspunzând, le-a zis:
23. « Aveţi credinţă în Dumnezeu! căci adevărul vă grăiesc, că de va zice cineva muntelui acestuia: « ridică-te şi te aruncă în mare », şi nu se va îndoi în inima sa, ci va crede, că ce va zice se va face, face-se-va orice va zice.
24. De aceea vă zic: toate câte credeţi când vă rugaţi, să credeţi că veţi lua, şi veţi lua.
25. Iar când staţi şi vă rugaţi, să iertaţi, de aveţi ceva asupra cuiva, ca şi Tatăl vostru, care este în ceruri, să vă ierte greşalele voastre.
26. Dacă însă voi nu veţi ierta, nici Tatăl vostru care şade în ceruri nu va ierta greşalele voastre ».
27. După aceea, au venit iarăşi în Ierusalim şi pe când umbla El prin biserică, s'au apropiat de Dânsul căpeteniile preoţilor, cărturarii şi bătrânii
28. şi I-au zis: « Cu ce putere faci acestea şi cine Ţi-a dat puterea aceasta, ca să faci acestea? »
29. Iar Iisus răspunzând, le-a zis: « Am să vă întreb şi Eu o vorbă şi să-Mi răspundeţi; atunci vă voiu spune şi Eu cu ce putere fac acestea:
30. Botezul lui Ioan din cer a fost, sau dela oameni? Răspundeţi-Mi! »
31. Iară ei judecau între dânşii şi ziceau: « De am zice: din ceruri, va zice: pentru ce dară nu l-aţi crezut?
32. Iară de am zice: dela oameni, ne temem de popor, căci toţi socotesc că Ioan a fost proroc ».
33. Şi răspunzând, au zis lui Iisus: « Nu ştim! » Atuncea Iisus răspunzând, le-a zis: « Nici Eu nu vă voiu spune cu ce fel de putere fac acestea ».

CAP. 12.

Pilda cu via. Banul dajdiei. Despre înviere. Cea mai mare poruncă. Hristos al cui fiu este. Bănuţii văduvei.

1. După aceea, a început a le grăi în pilde: « Un om a sădit vie, a îngrădit-o cu gard, a săpat teasc, a zidit turn, a dat-o unor lucrători şi s'a dus.
2. Iar la vreme, a trimes la lucrătorii aceia un slujitor, ca să ia dela lucrători din rodul viei.
3. Ei însă prinzându-l, l-au bătut şi l-au trimes cu deşert.
4. Şi iară a trimes la ei pe alt slujitor, dară şi pe acela, bătându-l cu pietre, i-au spart capul şi l-au trimes batjocorit.
5. Din nou a trimes pe altul, dară pe acela l-au ucis. Şi *a mai trimes* şi pe mulţi alţii, *din care* pe unii i-au bătut şi pe alţii i-au ucis.
6. Deci, mai având şi un fiu iubit al său, l-a trimes la urmă şi pe acela la dânşii, zicând: « Se vor ruşina de fiul meu! »
7. Insă lucrătorii aceia au zis unii către alţii: « Acesta-i moştenitorul. Hai să-l omorîm şi moştenirea *lui* va fi a noastră ».
8. Şi prinzându-l, l-au ucis şi l-au scos afară din vie.
9. Deci, ce va face stăpânul viei? — Va veni şi va pierde pe lucrătorii *aceia*, iară via o va da altora.
10. Au doară niciodată n'aţi cetit această scriptură: « Piatra, pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta s'a nimerit în capul unghiului;
11. dela Domnul s'a făcut aceasta şi este minunată în ochii noştri ».
12. *Ei însă* căutau să-L prindă, căci pricepuseră că pentru dânşii spusese pilda *aceasta*, dar se temeau de popor, şi lăsându-L, s'au dus.
13. Apoi au trimes la Dânsul câţiva din farisei şi din irodiani, ca să-L prindă în vorbă.
14. Iar aceştia venind, au zis către El: « Invăţătorule, ştim că eşti drept şi nu-Ţi pasă de nimenea, căci nu cauţi în faţa oamenilor, ci cu adevărat calea lui Dumnezeu înveţi: se cuvine a da dajdie Cezarului, sau nu? Să dăm, sau să nu dăm? »
15. El însă, ştiind făţărnicia lor, le-a zis: « Ce Mă ispitiţi? Aduceţi-Mi un dinar, ca să văd ».
16. Şi ei I-au adus. Iară El le-a zis: « Al cui este chipul şi scrisoarea de pe

---

(23) Mat. 17, 20; 21, 21. Luc. 17, 6. Ioan 11, 40. *(24)* Ier. 29, 13. Mat. 7, 7; 21, 22. Luc. 11, 9. Ioan 14, 13; 15, 7. Iac. 1. 5-6. *(25)* Sir. 28, 2, 7. Mat. 5, 23-24; 6, 14. Ef. 4, 32. Col. 3, 13. *(26-27)* Mat. 6, 15; 21, 23. Luc. 20, 1. *(28)* Eş. 2, 14. Mat. 21, 23. Luc. 20, 2. *(29-30)* Mat. 21, 24-25. Luc. 20, 3-4. *(31-33)* Mat. 21, 26-27. Luc. 20, 6-8. **Cap. 12.**— *(1)* Ps. 79, 8. Cânt. 8, 11. Is. 3, 14; 5, 1. Ier. 2, 21. Mat. 21, 33. Luc. 20, 9. *(2-3)* Mat. 5, 12; 21, 34-35; 23, 34. Luc. 20, 10-11. *(4)* Luc. 20, 11. *(5-6)* Mat. 21, 36-37. Luc. 20, 12-13. *(7)* Ps. 2, 2 Mat. 21, 38; 26, 3. Luc. 20, 14. *(8-9)* Mat. 21, 39-41; Luc. 20, 15-16. Evr. 13, 12. *(10-11)* Ps. 117, 22-23. Is. 8, 14; 28, 16. Mat. 21, 42. Luc. 20. 17. Fapt. 4, 11. 1 Petr. 2, 7. Rom. 9, 33. 1 Cor. 3, 11. *(12)* Mat. 14, 5; 21, 45. Marc. 11, 18. Luc. 20, 19. Ioan 7, 25, 30, 44. *(13-16)* Ps. 40, 7-8. Ier. 9, 3. Avac. 1, 15. Mat. 22, 15-21. Luc. 20, 20-24.

el? Ei însă I-au răspuns: « Ale Cezarului ».
17. Şi răspunzând Iisus, le-a zis: « Daţi Cezarului cele ce sunt ale Cezarului, şi pe cele ce sunt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu ». Şi s'au mirat de Dânsul.
18. *Apoi* au venit la Dânsul saducheii, care zic că nu este înviere, şi L-au întrebat, zicând:
19. « Invăţătorule, Moise ne-a scris, că de-ar muri fratele cuiva şi ar rămâne femeia, iar copii n'ar lăsa, să ia fratele lui pe femeia lui şi să ridice urmaşi fratelui său.
20. Deci, au fost şapte fraţi şi cel dintâiu şi-a luat femeie, însă a murit şi n'a lăsat urmaşi.
21. Şi a luat-o al doilea şi a murit şi n'a lăsat nici acesta urmaşi; tot aşa şi al treilea.
22. Şi au luat-o tusşapte şi n'au lăsat urmaşi. Iară mai pe urmă de toţi, a murit şi femeia.
23. Deci, la înviere, când vor învia, a căruia dintr'înşii va fi femeia, căci tusşapte au avut-o de soţie? »
24. Atuncea răspunzând Iisus, le-a zis: « Oare nu de aceea vă rătăciţi, pentrucă nu ştiţi scripturile, nici puterea lui Dumnezeu?
25. Căci când vor învia din morţi, nici nu se vor însura, nici nu se vor mărita, ci vor fi ca îngerii în ceruri.
26. Iară despre morţi, că au să învie, oare n'aţi cetit în cartea lui Moise, cum i-a grăit acestuia Dumnezeu din rug, zicând: Eu sunt Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov?
27. *Dumnezeu* însă nu este Dumnezeul morţilor, ci Dumnezeul viilor. Deci, voi vă rătăciţi mult ».
28. Şi unul din cărturari, care ascultase disputa lor, văzând că *Iisus* le-a răspuns bine, s'a apropiat şi L-a întrebat: « Care este cea întâiu din toate poruncile? »
29. Iar Iisus i-a răspuns: « Cea întâiu din toate poruncile *este aceasta*: « Ascultă, Israile: Domnul Dumnezeul nostru este singurul Domn.
30. Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău şi din toată puterea ta; aceasta este cea dintâi poruncă.
31. Iară a doua asemenea acesteia este: să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi. Altă poruncă mai mare decât acestea nu este ».
32. Şi I-a zis cărturarul: « Bine, Invăţătorule, adevărul ai grăit, că unul *este* Dumnezeu şi afară de El nu este altul;
33. şi a-L iubi din toată inima şi din toată puterea, şi a iubi pe aproapele ca pe sine însuşi preţueşte mai mult decât toate jertfele şi arderile de tot ».
34. Şi văzându-l Iisus că a răspuns înţelepţeşte, i-a zis: « Nu eşti departe de împărăţia lui Dumnezeu ». După aceasta, n'a mai îndrăsnit nimene să-L întrebe.
35. Apoi urmând Iisus mai departe să înveţe în biserică, a zis: « Cum de zic cărturarii, că Hristos este Fiul lui David?
36. Căci însuşi David a grăit, *însuflat* de Duhul Sfânt: zis-a Domnul Domnului meu: şezi deadreapta mea, până voiu pune pe vrăjmaşii tăi aşternut picioarelor Tale.
37. Deci, însuşi David îl numeşte pe El Domn; cum dară este Fiul lui? » Şi mulţimea poporului îl asculta cu plăcere.
38. Şi El le zicea în învăţătura Sa: « Păziţi-vă de cărturari, care iubesc să poarte haine lungi şi salutările pe uliţe,
39. locurile cele mai de sus în sinagogă şi scaunele cele dintâi la ospeţe.
40. Aceştia, care mănâncă casele văduvelor şi se roagă mult la arătare, mai grea osândă vor lua ».
41. Apoi şezând Iisus în preajma cutiei bisericii, privea cum mulţimea arunca bani în cutie şi mulţi bogaţi au aruncat mult.
42. Venind însă şi o văduvă săracă, a aruncat doi fileri, care fac un codrant.

(17) Eş. 22, 28. 1 Reg. 15, 30. Mat. 22, 21. Luc. 20, 25. Rom. 13, 7. *(18)* Mat 22, 23. Luc. 20, 27. Fapt. 23, 8. *(19)* Fac. 38, 8. Deut. 25, 5. Mat. 22, 24. Luc. 20, 28. *(20-24)* Mat. 22, 25-29. Luc. 20, 29-33. *(25)* Mat. 22, 30. Luc. 20, 36. 1 Cor. 15, 42. *(26)* Eş 3, 6. Mat. 23, 31-32. Luc. 20, 37. *(27-28)* Mat. 22, 32-36. Luc. 10, 25; 20, 38. *(29)* Deut. 6, 4. Iac. 2, 19. Ef. 4, 6. *(30)* Deut. 6, 5. Mat. 22, 37-38. Luc. 10, 27. *(31)* Lev. 19. 18. Mat. 5, 43; 22, 39-40. Ioan 13, 34. Iac. 2, 8. 1 Petr. 1, 22. Rom. 13, 9. Gal. 5, 14. 1 Tes. 4, 9. *(32)* Deut. 4, 35; 6, 4. Is. 45, 6; 46, 9. Luc. 20, 39. *(33)* 1 Reg. 15, 22. Os. 6, 6. *(34)* Mat. 22, 46. *(35)* Mat. 22, 41. Luc. 20, 41. *(36)* 2 Reg. 23, 2. Ps. 109, 1. Luc. 20, 42. Evr. 1, 13. *(37)* Mat. 22, 44-45. *(38)* Mat. 23, 5, 7 Luc. 11, 43. *(39)* Mat. 23; 6. Luc. 11, 43; 20, 46. *(40)* Iez. 22, 25. Mat. 23 14. Luc. 20, 47. *(41)* 4 Reg. 12, 9. Luc. 21, 1. *(42)* Luc. 21, 2.

43. *Atuncea Iisus* chemând pe ucenicii Săi, le-a zis: « Adevărul vă grăiesc, că această văduvă săracă a aruncat mai mult decât toți cei ce au pus în cutie;

44. căci toți au aruncat din prisosul lor, iar aceasta din sărăcia ei a aruncat tot ce a avut, toată avuția sa ».

CAP. 13.

Dărâmarea Ierusalimului și sfârșitul lumii. Aceasta nimenea nu o știe, decât numai Dumnezeu.

1. Când ieșea El din biserică, unul din ucenicii Săi I-a zis: « Invățătorule, uite ce pietre și ce ziduri! »

2. Dar Iisus răspunzând, i-a zis: « Vezi aceste ziduri mari? Nu va rămâne aicea piatră pe piatră, care să nu se risipească ».

3. Iară când ședea El pe muntele maslinilor, în fața bisericii, L-au întrebat, deosebi, Petru, Iacov, Ioan și Andrei:

4. « Spune nouă, când au să fie acestea și care-i semnul *timpului*, când au să se săvârșească toate acestea? »

5. Iară Iisus răspunzând, a început a grăi: « Vedeți, să nu vă înșele cineva!

6. Căci mulți vor veni sub numele Meu și vor zice că sunt Eu, și pe mulți vor înșela.

7. Iară când veți auzi de războaie și svonuri de războaie, să nu vă spăimântați, căci *acestea* trebue să fie, dară nu va fi încă sfârșitul.

8. Căci se va scula popor peste popor și împărăție peste împărăție, vor fi cutremure pe alocurea, foamete și turburări, acestea-s începutul durerilor.

9. Voi însă, luați aminte de voi înșivă, căci vă vor da în adunări și în soboare vă vor bate și veți sta înaintea domnilor și a regilor pentru Mine, ca să mărturisiți înaintea lor.

10. Insă întâiu trebue să se propovăduiască Evanghelia la toate popoarele.

11. Dar când vă vor duce să vă dea, nu vă îngrijiți mai înainte, nici nu vă gândiți ce aveți să ziceți, ci ceea ce vi se va da în ceasul acela, aceea să grăiți; căci nu veți fi voi cei ce veți grăi, ci Duhul Sfânt.

12. Și va da la moarte frate pe frate și tată pe fecior și se vor scula copiii asupra părinților și-i vor omorî;

13. și veți fi urîți de toți pentru numele Meu; însă cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui.

14. Când însă veți vedea urîciunea pustiirii, cea prezisă de prorocul Daniil, stând unde nu se cuvine, — cetitorul să înțeleagă, — atunci cei din Iudeea să fugă la munți;

15. și cel de pe acoperiș să nu se pogoare în casă, nici să nu intre ca să ia ceva din casa sa.

16. Și cel ce va fi în câmp, să nu se întoarcă înapoi să-și ia haina sa.

17. Dar vai de cele îngreunate și de cele ce vor alăpta în zilele acelea!

18. Rugați-vă însă, ca să nu fie fuga voastră iarna.

19. Căci în zilele acelea va fi un necaz, care n'a mai fost până acum dela începutul zidirii, pe care a făcut-o Dumnezeu, și nici nu va mai fi.

20. Și de n'ar scurta Domnul zilele *acelea*, nu s'ar mântui niciun singur om. Dară pentru aleșii, pe care i-a ales *El*, va scurta zilele *acelea*.

21. Și atuncea, de vă va zice cineva: Iată Hristosul este aicea, sau iată este acolo, să nu credeți.

22. Căci se vor scula Hristoși mincinoși și proroci mincinoși și vor da semne și minuni, ca să ademenească de s'ar putea, și pe cei aleși.

23. Voi însă păziți-vă! Iată v'am spus toate.

24. Dar în zilele acelea, după necazul acela, soarele se va întuneca și luna nu-și va mai da lumina sa,

25. stelele cerului vor cădea și puterile cele din cer se vor clăti.

26. Atuncea vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu putere multă și cu slavă;

---

(43) Luc. 21, 3. 2 Cor. 8, 12. *(44)* Marc. 14, 8. Luc. 21, 4. **Cap. 13.**— *(1)* Mat. 24, 1. Luc. 21, 5. *(2)* 3 Reg. 9, 7. Mat. 24, 2. Luc. 19, 44; 21, 6. *(3)* Mat. 24 3. Luc. 21, 7 *(4)* Mat. 24, 3. Luc. 21 7. *(5)* Ier. 29, 8. Mat. 24, 4. Luc. 21 8. Ef. 5, 6. 1 Tes. 2, 3. 2 Tes. 2, 3. *(6)* Ier. 14, 14. Mat. 24, 5, 11. Luc. 21, 8. *(7)* Mat. 24, 6. Luc. 21, 9. *(8)* 2 Paral. 15, 6. Mat. 24, 7-8. *(9)* Mat 10. 17; 24, 9. Ioan 15, 20; 16, 2. Apoc. 2, 10. *(10)* Mat. 24, 14. *(11)* Mat. 10, 19-20. Luc. 12, 11; 21, 15. Ioan 16. 13. Fapt. 2, 4. *(12)* Iez. 38, 21. Mih. 7, 6. Mat. 10, 21. Luc. 21, 16. *(13)* Dan. 12, 12. Mat. 24, 13. Luc. 21, 17. Apoc. 2, 10. *(14)* Dan. 9, 27. Mat. 24, 15-16. Luc. 21, 20-21. *(15-18)* Mat. 24, 17-20. Luc. 17, 30-31; 21, 23; 23, 29. *(19)* Dan. 9, 26; 12, 1. Ioil 2, 2 Mat. 24, 21. *(20-21)* Mat. 24, 22-23. Luc. 17, 21-23; 21, 8. *(22)* Deut. 13, 1-3. Mat. 24, 24. *(23)* Mat. 24, 25. 2 Petr. 3. 17. 1 Tes, 3, 4. *(24)* Is. 13, 10; 34, 4. Iez. 32, 7. Ioil 2, 10; 3, 4; 4, 15. Sof. 1, 15. Mat. 24, 29. Luc. 21, 25. *(25)* Mat. 24, 29. Luc. 21, 26. *(26)* Dan. 7, 13. Mat. 16, 27; 24, 30. Marc. 14, 62 Luc. 21, 27. Fapt. 1, 11. Apoc. 1, 7.

27. și va trimete atuncea pe îngerii Săi și va aduna pe cei aleși ai Săi din cele patru vânturi, dela marginea pământului până la marginea cerului.
28. Invățați însă pildă dela smochin: când ramurile lui se fac mlădioase și dau frunze, *atunci* știți că vara e aproape,
29. așa și voi, când veți vedea împlinindu-se toate *cele arătate mai sus*, să știți că *Fiul Omului* este aproape, la ușă.
30. Avedărul vă grăiesc, că nu va trece neamul acesta până se vor împlini toate acestea.
31. Cerul și pământul vor trece, iară cuvintele mele nu vor trece.
32. De ziua aceea însă, sau de ceasul *acela* nimenea nu știe, nici îngerii din cer, nici Fiul, ci numai Tatăl.
33. Căutați de priveghеați și vă rugați, căci nu știți când va fi vremea *aceea*.
34. *Aceasta e* întocmai *cum se întâmplă* cu un om, care pleacă în călătorie și lasă casa sa în grija slugilor sale, dând fiecăruia lucrul său și poruncind portarului să privegheze.
35. Priveghеați dară, căci nu știți când va veni stăpânul casei: seara, sau la miezul nopții, sau la cântatul cocoșilor, sau dimineața;
36. ca nu cumva venind fără de veste, să vă găsească dormind.
37. Iară ceea ce zic vouă, zic tuturora: priveghеați! »

CAP. 14.

Hristos uns cu mir și cârtirea Iudei. Cina cea de taină. Vânzarea. Rugăciunea în grădină. Prinderea lui Iisus. Lepădarea lui Petru.

1. După două zile însă erau Paștile și azimele, iară căpeteniile preoților și cărturarii căutau cum L-ar prinde cu vicleșug să-L omoare;
2. dar ziceau: « Nu la sărbătoare, ca să nu se facă turburare în popor ».
3. Dar pe când era El în Vitania și ședea la masă, în casa lui Simon leprosul, a venit o femeie cu un vas de alavastru, plin cu mir de nard curat și prețios și spărgând vasul a turnat *mirul* pe capul Lui.
4. Unora însă le părea rău și ziceau între dânșii: « La ce s'a făcut această risipă de mir?
5. Căci se putea vinde acesta cu mai mult de trei sute de dinari și să se dea săracilor ». Și cârteau împotriva ei.
6. Iisus însă a zis: « Lăsați-o! Pentru ce-i faceți supărare? *Căci* bun lucru a făcut pentru Mine.
7. Pentrucă pe săraci pururea îi aveți cu voi și le puteți face bine când voiți, iar pe Mine nu Mă aveți pururea.
8. Aceasta a făcut ce a putut și a apucat înainte să-Mi miruiască trupul pentru îngropare.
9. Adevărul vă grăiesc: oriunde se va propovedui Evanghelia aceasta, în toată lumea, se va spune, întru pomenirea ei, și ce a făcut ea ».
10. Iar Iuda Iscarioteanul, unul din cei doisprezece, s'a dus la arhierei, ca să li-L vândă.
11. Și auzind aceștia, s'au bucurat și i-au făgăduit să-i dea bani. Și *el* căuta cum L-ar da la vreme potrivită.
12. Iar în ziua cea dintâi a azimilor, când se junghia *mielul* de pashă, au zis către Dânsul ucenicii Lui: « Unde vrei să mergem să gătim ca să mănânci paștile? »
13. Atunci *El* a trimes pe doi din ucenicii Săi și le-a zis: « Duceți-vă în cetate și vă va întâmpina un om, ducând un ulcior cu apă; urmați după dânsul;
14. și unde va intra el, *intrați și voi* și spuneți stăpânului casei, că Invățătorul întreabă: unde este sălașul, în care să mănânc paștile cu ucenicii Mei?
15. Și el vă va arăta un foișor mare, așternut gata: acolo să ne gătiți ».
16. Deci, au ieșit ucenicii Lui și s'au dus în cetate și au găsit precum li se spusese și au gătit paștile.
17. Iară dacă s'a făcut seară, a venit *Iisus* cu cei doisprezece.
18. Și pe când ședeau ei *la masă* și mâncau, a zis Iisus: « Adevărul vă grăiesc, că unul din voi, care mănâncă cu Mine, Mă va vinde ».
19. Iară ei au început a se întrista și a zice către Dânsul, unul după altul:

(27-30) Mat. 24, 31-34. Luc. 21, 29-32. *(31)* Ps. 101, 27; 118, 89. Is. 40, 8. Mat. 24, 35. Luc. 21, 35. *(32)* Mat. 24, 36. *(33)* Mat. 24, 42; 25, 13. Luc. 12, 40; 21, 36. Rom. 13, 11. *(34-35)* Mat. 24, 42, 45. Luc. 19, 12. **Cap. 14.**— *(1)* Mat. 26, 2 Luc. 22, 1-2. Ioan, 11, 47, 55; 13, 1. *(2)* Mat. 26, 5. *(3)* Mat. 26, 6-7. Luc. 7, 37. Ioan 11, 2; 12, 1, 3. *(4-6)* Mat. 26, 8-10. Ioan 12, 4-7. *(7)* Deut. 15, 11. Mat. 26, 11. Ioan 12, 8. *(8-9)* Pild. 31, 31. Mat. 26, 12-13. *(10-11)* Mat. 26, 14-16. Luc. 22, 4-6. *(12)* Eș. 12, 14. Deut. 16, 5-6. Mat. 26, 17. Luc. 22, 7. *(13-14)* Mat. 26, 18. Luc. 22, 8-11. *(15)* Luc. 22, 12. *(16-17)* Mat. 26, 19-20. Luc. 22, 13-14. *(18)* Ps. 40, 9. Mat. 26, 20-21. Luc. 22, 21. Ioan 13, 21.

« Nu cumva sunt eu? » Şi altul: « Nu cumva sunt eu? »
20. Iară El răspunzând, a zis: « Unul din cei doisprezece, care întinge cu Mine în blid.
21. Insă Fiul Omului merge cum este scris pentru El; dar vai de omul acela, prin care se vinde Fiul Omului; mai bine ar fi fost de el, dacă nu s'ar fi născut ».
22. Pe când mâncau ei, Iisus a luat pâne şi binecuvântând, a frânt şi le-a dat, zicând: « Luaţi, mâncaţi, acesta este trupul Meu!
23. Apoi luând paharul şi mulţămind, le-a dat şi au băut toţi dintr'însul.
24. Apoi le-a zis: « Acesta este sângele Meu, al Aşezământului celui nou, care pentru mulţi se varsă.
25. Adevărul vă grăiesc, că de acum nu voiu mai bea din roada viţei, până în ziua aceea, când o voiu bea nouă în împărăţia lui Dumnezeu ».
26. Iar după ce au cântat *mulţămita* au ieşit la Muntele Maslinilor.
27. *Pe cale însă* le-a zis Iisus: « In noaptea aceasta toţi vă veţi sminti de Mine, că scris este: bate-voiu păstorul şi se vor risipi oile.
28. Insă după ce voiu învia, voiu merge mai înainte de voi în Galileea ».
29. Dar Petru a zis către Dânsul: « Chiar toţi de se vor lepăda, eu însă nu ».
30. Iar Iisus i-a zis: « Adevărul îţi grăiesc, că acum, în noaptea aceasta, înainte de a cânta cocoşul de două ori, de trei ori te vei lepăda de Mine ».
31. *Petru* însă şi mai stăruitor zicea: « De ar trebui chiar să mor pentru Tine, nu mă voiu lepăda de Tine ». Şi tot aşa au zis toţi.
32. Ajungând apoi la un sat, care se numea Ghetsimania, a zis către ucenicii Săi: « Şedeţi aicea până voiu merge să mă rog! »
33. Şi a luat cu sine pe Petru, pe Iacov şi pe Ioan şi a început a se spăimânta şi a se nelinişti,
34. şi le-a zis: « Intristat este sufletul Meu până la moarte, rămâneţi aicea şi privegheaţi! »
35. Apoi depărtându-se puţin, a căzut la pământ şi s'a rugat, că de este cu putinţă, să treacă ceasul *acela* dela Dânsul,
36. *şi* zicea: « Avva, Părinte, la Tine-s toate cu putinţă; treacă paharul acesta dela Mine! Dară *să fie* nu ce voiesc Eu, ci ce voieşti Tu! »
37. *Apoi* s'a întors la *ucenicii Săi* şi i-a găsit dormind şi a zis lui Petru: « Simone, tu dormi? Nu putuşi să priveghezi măcar un ceas?
38. Privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu intraţi în ispită; căci duhul este veghetor, iar trupul neputincios ».
39. Apoi depărtându-se iară, s'a rugat, zicând aceleaşi cuvinte.
40. Şi întorcându-Se, i-a găsit iară dormind, căci ochii lor erau îngreuiaţi *de somn* şi nu ştiau ce să-i răspundă.
41. A venit a treia oară şi le-a zis: « Voi tot dormiţi şi vă odihniţi? Destul! A venit ceasul şi iată Fiul Omului se dă în mânile păcătoşilor.
42. Sculaţi-vă să mergem! Iată, s'a apropiat cel ce M'a vândut ».
43. Şi îndată, încă grăind El, a venit Iuda, unul din cei doisprezece, şi cu el mulţime multă, cu săbii şi toiege, *trimeşi fiind* de căpeteniile preoţilor şi de cărturari şi de bătrâni.
44. Iară cel ce-L vânduse le dăduse semn, zicând: « Pe care-l voiu săruta, Acela este: prindeţi-L şi-L duceţi cu pază ».
45. Deci, *Iuda* cum a venit, s'a apropiat de El şi a zis: « Invăţătorule, învăţătorule! » Şi L-a sărutat.
46. Iară ei au pus mânile pe El şi L-au prins.
47. Iară unul din cei ce stăteau acolo, scoţând sabia, a lovit pe slujitorul arhiereului şi i-a tăiat urechea.
48. *Atuncea* Iisus începând a grăi, a zis către dânşii: « Ca la un tâlhar aţi ieşit, cu săbii şi cu toiege, ca să Mă prindeţi?
49. In fiecare zi am fost cu voi, învăţând în biserică, şi nu M'aţi prins. Dară plinească-se scripturile! »
50. Atunci lăsându-L *ai Săi*, au fugit toţi.

(19-21) Mat. 26, 22-24. Luc. 22, 19-22. Ioan 13, 26-27. *(22)* Mat. 26, 26. Luc. 22, 19. 1 Cor. 11, 23-24. *(23-25)* Mat. 26, 27-29. Luc. 22, 18-20. *(26)* Mat. 26, 30. Luc. 22, 39. Ioan 18, 1. *(27)* Zah. 13, 7. Mat. 26, 31. Marc. 14, 50. Ioan 16, 32. *(28-30)* Mat. 26, 33-34; 28, 7, 10. Marc. 14, 72; 16, 7. Luc. 22, 34. Ioan 13, 37-38; 21, 1. *(31-35)* Mat. 20, 22; 26, 35-39. Luc. 22, 33-42. *(36)* Mat. 26, 39. Marc. 10, 27. Ioan 5, 30; 6, 38. Filip. 2, 8. Evr. 5, 7-8. *(37)* Mat. 26, 40. Luc. 22, 45. *(38)* Mat. 25, 13; 26, 41. Luc. 22, 46. Rom. 7, 23. *(39)* Mat. 26, 42. *(40-44)* Jud. 16, 21. Mat. 26, 43-48. Luc. 22, 47. Ioan 18, 3. *(45)* 2 Reg. 20, 9. Mat. 26, 49. *(46-48)* Mat. 26, 50-55. Luc. 22, 50-52. Ioan 18, 10. *(49)* Iov 19, 13. Ps. 21, 17; 68, 12; 87, 9. Is. 53, 12. Mat. 26, 55. Luc. 22, 53; 24, 44. *(50)* Iov 19, 13-14. Ps. 87, 9. Mat. 26, 56. Marc. 14, 27.

51. Iară un tânăr, îmbrăcat cu un giulgiu peste trupul gol, mergea după El. Ostașii însă l-au prins.
52. Iară el lăsând giulgiul, a fugit dela ei gol.
53. Și au adus pe Iisus la căpetenia preoților, unde s'au adunat toate căpeteniile preoților, cărturarii și bătrânii.
54. Iară Petru i-a urmat de departe până în curtea arhiereului și ședea cu slujitorii și se încălzea la foc.
55. Iar căpeteniile preoților și tot sfatul căutau martori împotriva lui Iisus, ca să-L dea la moarte, și nu găseau;
56. mulți mărturiseau strâmb împotriva Lui, dară mărturiile acestea nu erau de ajuns.
57. Atunci sculându-se oarecari, au mărturisit strâmb împotriva Lui, și au zis:
58. « L-am auzit zicând: voiu strica biserica aceasta, făcută de mână, și peste trei zile voiu ridica alta nefăcută de mână ».
59. Dară nici astfel de mărturie a lor n'a fost de ajuns.
60. *Atuncea* sculându-se căpetenia preoților în mijlocul *sfatului*, a întrebat pe Iisus, zicând: « De ce nu răspunzi nimica la cele ce mărturisesc aceștia împotriva Ta? »
61. El însă tăcea și nu răspundea nimica. Și iar L-a întrebat căpetenia preoților și I-a zis: « Au tu ești Hristosul, Fiul celui binecuvântat? »
62. Iară Iisus a răspuns: « Eu sunt, și veți vedea pe Fiul Omului șezând deadreapta puterii și venind pe norii cerului ».
63. *Atuncea* căpetenia preoților, rupându-și vestmintele sale, a zis: « Ce ne mai trebuesc mărturii?
64. Ați auzit hula. Ce vi se pare? » Iară ei cu toții L-au socotit vinovat de moarte.
65. Și au început unii a-L scuipa și a-I acoperi fața, și a-L lovi și a-I zice: « Proroceşte! » Și slujitorii îl băteau peste obraz.
66. Pe când era Petru jos, în curte, a venit una din slujnicele căpeteniei preoților,
67. și văzând pe Petru încălzindu-se și privind la el, a zis: « Și tu erai cu Iisus Nazarineanul ».
68. Iară el s'a lepădat, zicând: « Nu știu, nici nu pricep ce spui ». Și a ieșit afară, înaintea curții; *atuncea* a cântat cocoșul.
69. Văzându-l însă slujnica iară, a început a spune celor ce stăteau acolo « Și acesta e din ei ».
70. Iară el s'a lepădat din nou. Iar după puțin, cei ce stăteau au început să zică lui Petru: « Adevărat, și tu ești dintre ei, căci ești galileean și graiul samănă cu al lor ».
71. Iară el a început a se jura și a se blestema, *zicând:* « Nu cunosc pe Omul Acesta de Care grăiți ».
72. Atuncea a cântat cocoșul a doua oară. Și și-a adus aminte Petru de cuvântul, care i-l zisese Iisus: « Inainte de a cânta cocoșul de două ori, de trei ori te vei lepăda de Mine », și aruncându-se cu fața la pământ, a plâns.

CAP. 15.

Iisus la Pilat. Judecata. Osândirea. Răstignirea și îngroparea lui Iisus.

1. Indată după ce s'a făcut ziuă, căpeteniile preoților cu bătrânii, cu cărturarii și cu toată adunarea făcând sfat și legând pe Iisus, L-a dus și L-au dat lui Pilat.
2. Atunci Pilat L-a întrebat: « Tu ești regele Iudeilor? » Iară El răspunzându-i, a zis: « Tu zici ».
3. Și-L învinovățeau căpeteniile preoților cu multe.
4. Și Pilat L-a întrebat iarăși, zicând: « Nimica nu răspunzi? Vezi câte mărturisesc *aceștia* împotriva Ta ».
5. Iară Iisus mai mult n'a răspuns nimica, încât se mira Pilat.
6. La sărbătoare însă le libera un vinovat, pe care-l cereau ei.
7. Și era *atuncea* unul, numit Varava, închis cu tovarășii săi, care într'o turburare făcuse ucidere.
8. Și strigând mulțimea, a început să ceară *la Pilat să le facă* cum le făcea totdeauna.

(53-54) Mat. 26, 57-58. Luc. 22, 54. Ioan 18, 12-13, 15. *(55)* Ps. 26, 16; 34, 11. Dan. 6, 6. Mat. 26, 59. Fapt. 6, 13. *(56-57)* Ps. 108, 1. Mat. 26, 60. *(58)* Mat. 26, 61. Marc. 15, 29. Ioan 2, 19. *(60)* Mat. 26, 62. *(61)* Is. 53, 7. Mat. 26, 63. Luc. 22, 67. Fapt. 8, 32. Evr. 1, 5. *(62)* Dan. 7, 13-14. Mat. 24, 30; 26, 64. Marc. 13, 26. Luc. 22, 69. 2 Tes. 1, 10. *(63)* Mat. 26, 65. *(64)* Ier. 26, 11. Mat. 26, 65-66. Ioan 19, 7. *(65)* 2 Paral. 18, 23. Is. 50, 6. Mat. 26, 67 Luc. 22, 63-64. *(66-68)* Ier. 12, 5. Mat. 26, 69-70. Luc. 22, 56-57. Ioan 18, 16-17. *(69-71)* Mat. 26, 71-74. Luc. 22, 58-60. Ioan 18, 25. *(72)* Mat. 26, 74-75. Marc. 14, 30. Luc. 22, 60-62. Ioan 18, 27. **Cap. 15.**— *(1)* Ps. 2, 1. Mat. 27, 1-2. Luc. 22, 66; 23, 1. Ioan 18, 28. Fapt. 3, 13. *(2)* Mat. 27, 11. Luc. 23, 3. Ioan 18, 33. 1 Tim. 6, 13. *(3-4)* Mat. 27, 12-13. *(5)* Is. 53, 7. Mat. 27, 14. Ioan 19, 9.

9. Și răspunzând *Pilat*, le-a zis: « Voiți să vă liberez pe Regele Iudeilor? »
10. Căci știa, că din pismă Il dăduseră căpeteniile preoților.
11. Căpeteniile preoților însă au ațâțat mulțimea *să ceară*, ca să le liberezе mai bine pe Varava.
12. Și răspunzând iarăși Pilat, le-a zis: « Ce voiți dară să fac cu *Acela*, pe care îl numiți Regele Iudeilor? »
13. Iară ei din nou au strigat: « Răstignește-L! »
14. Zis-a Pilat către ei: « Dară ce rău a făcut? » Ei însă strigau și mai tare: « Răstignește-L! »
15. Și voind Pilat să facă plăcerea mulțimii, a dat drumul lui Varava, iară pe Iisus bătându-L, L-a dat ca să se răstignească.
16. *Atuncea* ostașii au dus *pe Iisus* în lăuntrul curții, adică în Pretoriu, și au adunat toată compania.
17. Apoi L-au îmbrăcat cu porfiră și împletind o cunună de spini, I-au pus-o *pe cap*.
18. Și au început a-L saluta și a zice: « Bucură-Te, Regele Iudeilor! »
19. Și-L băteau cu trestia peste cap, și-L scuipau și, îngenunchind, I se închinau Lui.
20. Iară după ce L-au batjocorit, desbrăcându-L de porfiră și îmbrăcându-L cu hainele Lui, L-au dus ca să-L răstignească.
21. Atuncea au silit pe un trecător, *anume* Simon Cirineanul, tatăl lui Alexandru și al lui Ruf, care se întorcea din țarină, ca să ducă crucea lui *Iisus*.
22. Și L-au dus la un loc, *numit* Golgota, care se tâlcuește: locul căpățânei.
23. Acolo I-au dat să bea vin amestecat cu smirnă, dar n'a luat.
24. Apoi răstignindu-L, au împărțit hainele Lui, aruncând pentru ele sorți, *ca să știe* cine ce are să ieie.
25. Și *când* L-au răstignit, era ceasul al treilea.
26. Iară deasupra era scrisă vina Lui: « Regele Iudeilor ».
27. Și împreună cu Dânsul răstigniră doi tâlhari, unul deadreapta și altul deastânga Lui.
28. Astfel s'a împlinit Scriptura, care zice: « Și cu cei fără de lege s'a socotit ».
29. Și trecătorii îl huleau, dând din cap și zicând: « Ei, Cel ce strici biserica și în trei zile o zidești,
30. mântuiește-Te pe Tine însuți și Te pogoară de pe cruce! »
31. Asemenea și căpeteniile preoților cu cărturarii, bătându-și joc, ziceau unul către altul: « Pe alții a mântuit! iar pe Sine nu poate să se mântuiască!
32. Hristosul, Regele lui Israil, să se pogoare acum de pe cruce, ca să vedem și să credem în El ». Și-L huleau și cei răstigniți împreună cu El.
33. Iară în ceasul al șaselea s'a făcut întunerec peste tot pământul, până în ceasul al noulea.
34. Și în ceasul al noulea a strigat Iisus cu glas mare și a zis: « Eloi, Eloi, lamma sabahtani? » Adică: « Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentruce M'ai lăsat? »
35. *Atuncea* unii din cei ce stăteau acolo, auzind *acestea*, ziceau: « Iată, chiamă pe Ilie ».
36. Și alergând unul și umplând un burete cu oțet, l-a pus într'o trestie și L-a adăpat, zicând: « Lăsați să vedem de va veni Ilie să-L pogoare *de pe cruce* »
37. Iisus însă strigând cu glas mare, Și-a dat duhul.
38. Atunci catapeteasma bisericii s'a rupt în două de sus până jos.
39. Iară sutașul, care stătea în preajma Lui, văzând că strigând așa, Și-a dat duhul, a zis: « Cu adevărat Omul Acesta a fost Fiul lui Dumnezeu ».
40. Și erau *acolo* și niște femei, care priveau de departe. Printre ele se aflau: Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov cel tânăr și a lui Iosie, și Salomia,
41. care și când era El în Galileea, Îi urmau și-I slujeau; și altele multe, care veniseră împreună cu El la Ierusalim.
42. Și cum se făcu sară, de vreme ce era Vineri, adică ziua pregătirilor pentru Sâmbătă,

---

(6-10) Mat. 27, 15-18. Luc. 23, 17-19. Ioan 18, 39. *(11)* Mat. 27, 20. Luc. 23, 18. Ioan 18, 40. Fapt. 3, 14. *(12-15)* Mat. 27, 22-26. Luc. 23, 20-25. Ioan 18, 39-40; 19, 1, 16. *(16-21)* Mat. 27, 27-33. Luc. 23, 26. Ioan 19, 2-3. *(22)* Mat. 27, 33. Luc. 23, 33. Ioan 19, 17. Evr. 13, 12. *(23)* Ps. 68, 25. Plâng. 3, 19. Mat. 27, 34. Ioan 19, 28. *(24)* Ps. 21, 20. Mat. 27, 35. Luc. 23, 34. Ioan 19, 23-24. *(26-27)* Mat. 27, 37-38. Luc. 23, 32-33, 38. Ioan 19, 18-19. *(28)* Is. 53, 12. Luc. 22, 37. *(29)* Ps. 21, 7-9. Plâng. 2, 14-15. Mat. 26, 61; 27, 39-40. Marc. 14, 58. Ioan 2, 19. *(30-33)* Mat. 27, 40-45. Luc. 23, 35-44. *(34)* Ps. 21, 1. Mat. 27, 46. *(35)* Mat. 27, 47. *(36)* Ps. 68, 25. Mat. 27, 48. Ioan 19, 29.

43. a venit Iosif din Arimateea, sfetnic însemnat, care și însuși aștepta Impărăția lui Dumnezeu, și îndrăsnind să intre la Pilat, a cerut trupul lui Iisus.

44. Iară Pilat mirându-se că a murit *Iisus* așa curând, a chemat pe sutașul și l-a întrebat de a murit de mult.

45. Și încredințându-se dela sutaș, a dat lui Iosif trupul.

46. Iară Iosif cumpărând giulgiu și pogorând *pe Iisus de pe cruce*, L-a înfășurat cu giulgiul și L-a pus într'un mormânt, care era săpat în piatră, și a prăvălit o piatră pe ușa mormântului.

47. Iară Maria Magdalena și Maria lui Iosie priveau unde-L pun.

CAP. 16.

Invierea Domnului. Iisus se arată Mariei Magdalenei, la doi ucenici în Emaus și celor unsprezece. Inălțarea.

1. Iar după ce a trecut Sâmbăta, Maria Magdalena, Maria lui Iacov și Salomia au cumpărat mirezme, ca să meargă să ungă pe Iisus.

2. Și în ziua întâia a săptămânii, foarte de dimineață, când răsărea soarele, au venit la mormânt,

3. zicând una către alta: « Cine ne va prăvăli piatra de pe ușa mormântului? »

4. Dar privind *ele*, au văzut că piatra, care era foarte mare, era prăvălită.

5. Și intrând în mormânt, au văzut un tânăr șezând în dreapta, îmbrăcat în vestminte albe, și s'au spăimântat.

6. Iară el le-a zis: « Nu vă spăimântați! Pe Iisus Nazarineanul cel răstignit căutați? S'a sculat, nu este aicea. Iată locul, unde a fost pus El.

7. Dară duceți-vă și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru, că va merge mai înainte de voi în Galileea; acolo Il veți vedea, cum v'a spus El ».

8. Și ieșind repede, au fugit dela mormânt, căci erau cuprinse de groază și de cutremur, și n'au spus nimănui nimica, pentrucă se temeau.

9. Inviind Iisus dimineața, în *ziua* întâia a săptămânii, s'a arătat întâiu Mariei Magdalenei, din care scosese șapte draci.

10. Iară aceasta s'a dus și a vestit celor ce fuseseră cu Dânsul, care plângeau și se tânguiau.

11. Aceștia însă auzind că El este viu și a fost văzut de dânsa, nu au crezut.

12. Iar după aceasta S'a arătat sub alt chip, la doi din ei, care mergeau la un sat.

13. Și întorcându-se aceștia, au spus celorlalți; dară nici pe aceia nu i-au crezut.

14. In sfârșit s'a arătat chiar celor unsprezece apostoli când ședeau *la cină*, și le-a imputat pentru necredință și pentru împietrirea inimii, că pe cei ce L-au văzut înviat nu i-au crezut.

15. Apoi le-a zis: « Mergeți în toată lumea și propoveduiți Evanghelia la toată făptura!

16. Cel ce va crede și se va boteza, se va mântui; iară cel ce nu va crede, se va osândi.

17. Iar cei ce vor crede vor fi însoțiți de semne ca acestea: în numele Meu draci vor isgoni, în limbi nouă vor grăi;

18. șerpi vor lua și de vor bea ceva omorîtor, nu-i va vătăma. Pe bolnavi mânile-și vor pune și se vor face bine ».

19. Deci Domnul, după ce a grăit cu dânșii, s'a înălțat la cer și a șezut deadreapta lui Dumnezeu.

20. Iară ei au ieșit și au propoveduit pretutindenea, Domnul lucrând împreună cu ei și adeverind cuvântul prin semnele ce urmau. Amin.

(37-43). Mat. 27, 50-58. Luc. 23, 46-52; 24, 2. Ioan 19, 25, 30, 38. *(45)* Mat. 27, 58. Ioan 19, 38. *(46-47)* Mat. 27, 59-61. Luc. 23, 53-55. Ioan 19, 40-42. **Cap. 16.** — *(1-2)* Mat. 28, 1. Luc. 23, 56; 24, 1. Ioan 20, 1. *(4)* Luc. 24, 2. Ioan 20, 1. *(5)* Mat. 28, 2-4. Luc. 24, 3-5. Ioan 20, 11-12. *(6)* Mat. 28, 5-6. Luc. 24, 5-6. *(7)* Mat. 26, 7, 32; 28, 7. Marc. 14, 28. Luc. 24, 6-7. Ioan 21, 1. *(8)* Mat. 28, 8. Luc. 24, 9. *(9)* Mat. 28, 9. Luc. 8, 2. Ioan 20, 11-14. *(10)* Luc. 24, 10, 22. Ioan 20, 18. *(11-13)* Luc. 24, 11-13, 33, 35. *(14)* Luc. 26, 36-41. Ioan 20, 19. 1 Cor. 15, 5, 7. *(15)* Is. 2, 3; 52, 10. Mat. 28, 19. Ioan 15, 16. Col. 1, 23. *(16)* Ioan 3, 15-18, 36; 12, 48. Fapt. 2, 38; 16, 30-31. 1 Petr. 3, 21. Rom. 10, 9. *(17)* Luc. 10, 17. Fapt. 2, 4; 5, 16; 8, 7; 10, 46; 16, 18; 19, 6, 12. 1 Cor. 12, 10. *(18)* Luc. 9, 6; 10, 19; 13, 13. Fapt. 28, 3-5, 8. Iac. 5, 14. *(19)* Ps. 109, 1. Luc. 24, 51. Fapt. 1, 9. Ef. 1, 20. Evr. 1, 13. *(20)* Fapt. 14, 3. 1 Cor. 3, 6; 15, 10. Evr. 2, 4.

SFÂNTA EVANGHELIE DUPĂ LUCA

CAP. 1.

Pricina scrierei acestei Evanghelii. Ingerul vestește naşterea Inaintemergătorului şi a lui Hristos. Maria la Elisaveta. Naşterea lui Ioan şi prorocia lui Zaharia.

1. Deoarece mulţi s'au apucat să
alcătuiască istorisiri despre faptele bine
cunoscute la noi,
2. după cum ni le-au împărtășit cei ce
dela început au fost văzători şi slujitori
ai Cuvântului,
3. am găsit şi eu cu cale ca, cercetând
cu amănuntul toate dela început, să
ţi le scriu pe rând, alesule Teofile,
4. ca să cunoşti temeinicia învățăturilor, pe care le-ai primit *prin graiu*.
5. In zilele lui Irod, regele Iudeei,
era un preot, numit Zaharia, din ceata
preoţească a lui Abia; şi femeia lui era
din fetele lui Aaron şi numele ei era
Elisaveta.
6. *Aceştia* amândoi erau drepţi înaintea lui Dumnezeu, urmând toate poruncile şi legile Domnului fără prihană,
7. însă nu aveau copii, pentrucă Elisaveta era stearpă şi amândoi erau
înaintaţi în vârstă.
8. Dar slujind el odată înaintea lui
Dumnezeu, când era de rând ceata sa,
şi aruncându-se sorţi, cum se obişnuia
între preoţi,
9. i-a căzut lui sarcina să intre în
biserica Domnului ca să tămâieze.
10. In vremea tămâierii însă, când
toată mulţimea poporului se ruga afară,
11. s'a arătat un înger al Domnului,
care stătea în dreapta altarului tămâierii,
12. şi Zaharia, când l-a văzut, s'a turburat şi l-a cuprins frica.
13. Iar îngerul a zis către dânsul:
« Nu te teme Zaharie, că s'a auzit rugăciunea ta şi Elisaveta, femeia ta, îţi va
naşte un fiu, şi-i vei pune numele Ioan.
14. *Acela-ţi* va fi bucurie şi veselie
şi mulţi se vor bucura de naşterea lui;
15. căci va fi mare înaintea Domnului;
vin şi sicheră nu va bea, ci se va umplea
de Duh Sfânt chiar din pântecele mamei
sale;
16. pe mulţi din fiii lui Israil îi va
întoarce la Domnul Dumnezeul lor.
17. Acesta va merge înaintea Lui cu
duhul şi puterea lui Ilie, ca să întoarcă
inimile părinţilor spre fiii lor şi pe cei
neascultători la înţelepciunea drepţilor,
alcătuind Domnului un popor pregătit ».
18. Atunci Zaharia a zis către înger:
« Pe ce voiu cunoaşte aceasta? Căci eu
sunt bătrân şi femeia mea înaintată în
vârstă ».
19. Iară îngerul răspunzând, i-a zis:
« Eu sunt Gavriil, cel ce stă înaintea
lui Dumnezeu, şi sunt trimes să-ţi
grăiesc şi să-ţi vestesc acestea.
20. Iată vei fi mut şi nu vei putea
grăi, până în ziua când se vor împlini
acestea, pentrucă n'ai crezut cuvintele
mele, care se vor împlini la vremea lor ».
21. Poporul însă aştepta pe Zaharia
şi se mira că el zăboveşte *atâta* în
biserică.

Cap. 1.— *(1-2)* Ioan 15, 27. 1 Petr. 5, 1. 2 Petr. 1, 16. 1 Ioan 1, 1. Evr. 2, 3. *(3)* Fapt. 1, 1. *(5)* 1 Paral. 24, 5, 10, 19. Neem. 12, 4, 17. *(6)* Fac. 7, 1; **17**, 1. 3 Reg. 9, 4. 4 Reg. 20, 3. 2 Paral. 15, 17. Iov 1, 1, 8. Ps. 118, 5. *(7)* Fac. 16, 1; 25, 21. 1 Reg. 1, 2. *(8)* 1 Paral. 24, 19. 2 Paral. 8, 14; 31, 2. *(9)* Eş. 30, 7. Lev. 16, 17. 1 Reg. 2, 28. 1 Paral. 24, 19. 2 Paral. 29, 11 Evr. 9, 6. *(10)* Lev. 16 17. *(11)* Eş. 30, 1. *(12)* Jud. 6, 22; 13, 6, 20 Dan. 10, 7. Luc. 2, 9. Fapt. 10, 3. *(13)* Jud. 6, 23. Luc. 1, 60, 63. Fapt. 10, 31. *(14)* Luc. 1, 58. Ioan 5, 35. *(15)* Num. 6, 3. Jud. 13, 14. Ier. 1, 5. Mat. 11, 9. Luc. 7, 33. Gal. 1, 15. *(17)* Is. 40, 3. Mal. 3, 1, 24. Mat. 11, 14. Marc 1. 3; 9, 12. Luc. 1, 76. Ioan 1, 23. *(18)* Fac. 17, 17. *(19)* Dan. 8, 16; 9, 21. *(20)* Iez. 3, 26. Luc. 1, 64

22. Iară când a ieșit, nu putu să le grăiască. Și au înțeles, că văzuse o vedenie în biserică. Iar el le făcea semne și a rămas mut.
23. Iar după ce s'au împlinit zilele lui de slujbă, s'a dus acasă.
24. După zilele acestea Elisaveta, femeia sa, a rămas grea și s'a tăinuit cinci luni, zicând:
25. « Astfel a făcut Domnul *milă* cu mine, când a voit să ridice defăimarea mea dintre oameni ».
26. Iară în luna a șasea, îngerul Gavriil a fost trimes dela Dumnezeu într'o cetate a Galileei, al căreia nume era Nazaret,
27. la o fecioară logodită cu un bărbat, al căruia nume era Iosif, din casa lui David; și numele fecioarei era Maria.
28. Și intrând îngerul la dânsa, a zis: « Bucură-te, cea plină de dar, Domnul este cu tine! Binecuvântată ești tu între femei! »
29. Iară ea văzându-l, s'a turburat de cuvântul lui și cugeta: ce să însemneze oare urarea aceasta?
30. Ingerul însă i-a zis: « Nu te teme Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu.
31. și iată vei zămisli și vei naște un Fiu și-I vei pune numele Iisus.
32. Acesta va fi mare și Fiul Celui de sus se va chema, iar Domnul Dumnezeu Ii va da tronul lui David, tatăl Său;
33. și va domni peste casa lui Iacov în veci și împărăția lui nu va avea sfârșit ».
34. Atuncea Maria a zis către înger: « Cum va fi aceasta, de vreme ce nu știu de bărbat? »
35. Și răspunzând îngerul, i-a zis: « Duhul Sfânt se va pogorî peste tine și puterea Celui de sus te va umbri. De aceea și Sfântul, care se va naște, se va numi Fiul lui Dumnezeu.
36. Iată și Elisaveta, rudenia ta, care se zicea stearpă, a zămislit și ea un fiu la bătrânețele ei și e a șasea lună *de când i s'a întâmplat* aceasta,
37. că la Dumnezeu niciun lucru nu este cu neputință ».
38. Atunci Maria a zis: « Iată roaba Domnului *sunt;* facă-se cu mine după graiul tău ». Și s'a dus îngerul dela dânsa.
39. In zilele acelea, sculându-se Maria, s'a dus de grabă la munte, în cetatea Iuda,
40. și intrând în casa lui Zaharia, s'a închinat Elisavetei.
41. Dar cum a auzit Elisaveta salutarea Mariei, a săltat pruncul în pântecele ei și s'a umplut Elisaveta de Duh Sfânt
42. și a strigat cu glas mare și a zis: « Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecelui tău!
43. Și de unde *cinstea* aceasta pentru mine, ca să vină la mine maica Domnului meu?
44. Căci iată cum ajunse glasul salutării tale în urechile mele, a săltat pruncul cu bucurie în pântecele meu.
45. Ferice de ceea ce a crezut că se vor împlini cele spuse ei dela Domnul! »
46. Iar Maria a zis: « Mărește sufletul meu pre Domnul
47. și se bucură duhul meu de Dumnezeu, Mântuitorul meu;
48. că a căutat spre smerenia roabei sale și iată de acum mă vor ferici toate neamurile.
49. Că mi-a făcut mărire Cel Puternic, — sfânt fie numele Lui!
50. Că mila Lui e din neam în neam peste cei ce se tem de Dânsul.
51. Arătat-a tăria brațului Său și a risipit pe cei ce se mândreau în cugetele inimii lor.
52. Pogorît-a pe cei puternici de pe scaune și a ridicat pe cei smeriți;
53. pe cei flămânzi i-a umplut de bunătăți, iară pe cei bogați i-a scos afară deșerți.
54. Primit-a pe Israil, sluga Sa, aducându-și aminte de milă,

---

(24) Sir. 42, 24. *(25)* 1 Reg. 1, 11. Is. 42, 1; 54, 14. *(27)* Mat. 1, 18. Luc. 2, 4. *(28)* Jud. 6 12. Luc. 1, 42; 11, 27. *(31)* Fac. 16, 11. I . 7, 14; 54, 5. Mat. 1, 21, 23, 25. Luc. 2, 21. *(32)* 2 Reg. 7, 12. 2 Paral. 17, 14. Ps. 131. 11. Is. 9, 6; 16, 5. Ier. 23, 5; 33, 17. Mih, 4. 8. Evr. 1, 8. *(33)* 2 Reg. 7, 16. 3 Reg. 11, 38.39. 1 Paral. 22, 10. Ps. 44, 7; 88, 29, 36. Is 9. 7. Ier. 23, 5. Dan. 2, 44; 3, 33; 6, 27; 7, 14, 27. Mih. 4, 7. Evr. 1, 8; 12, 28. *(35)* Jud. 11, 29. Dan. 9, 24. Mat. 1, 20. Ioan 1, 14. *(36)* Is. 54, 6. *(37)* Fac, 18, 14. Iov 42, 2. Ier. 32, 17, 27. Zah. 8, 6. Mat. 19, 26. Marc. 10, 27. Luc. 18, 27. Rom. 4, 21. *(38)* 2 Reg. 7, 28. *(39)* Is. Nav. 20, 7; 21, 11. *(42)* Jud. 5, 24. Luc. 1, 28. *(45)* Ioan 20, 29. *(46)* Eș. 15, 2. Ps. 33, 2; 34, 9. Is. 61, 10. Avac. 3, 18. *(47)* 1 Reg. 2, 1. Ps. 34, 9. Is. 61, 10, Avac. 3, 18. *(48)* Fac. 30, 13. Mal. 3, 11-12. Luc. 11, 27. *(49)* Ps. 70, 20; 110, 2; 125, 3. *(50)* Eș. 20, 6. Ps. 102, 17. *(51)* 2 Reg. 15, 34. Ps. 32, 10; 76. 14. Is. 51, 9; 52, 10. *(52)* Iov 5, 11. Ps. 112, 6-7; 146, 6. Is. 14, 2-6; 66, 2. *(53)* 1 Reg. 2, 5. Ps. 21, 29; 33, 11. Mat. 5, 6. *(54)* Deut. 7, 7. Ps. 97, 3. Is. 30, 18; 41, 8. Ier. 23, 3; 31, 3, 23. Luc. 1 72.

55. cum a făgăduit părinților noștri, lui Avraam și seminției lui până în veac ».

56. Și a rămas Maria împreună cu *Elisaveta* ca la trei luni și *apoi* s'a întors la casa sa.

57. Elisavetei însă i-a venit vremea să nască și a născut un fiu.

58. Atunci auzind vecinii și rudeniile ei, că a făcut Domnul milă mare cu dânsa, s'au bucurat împreună cu ea.

59. Iar în ziua a opta au venit să taie împrejur pruncul și au vrut să-l numească Zaharia, după numele tatălui său.

60. Dar răspunzând mama lui, a zis: « Nu, ci Ioan să se cheme! »

61. Și i s'a zis: « Nu se află în neamul tău nimenea, care să se cheme cu acest nume ».

62. Apoi au făcut semne tatălui lui, cum ar voi să-l cheme.

63. Iară el cerând o tăbliță, a scris aceste cuvinte: « Ioan este numele lui ». Și s'au mirat toți.

64. Și îndată i s'a deslegat gura și limba lui și a început a grăi, slăvind pe Dumnezeu.

65. Atunci a cuprins frică pe toți cei ce locuiau împrejurul lor și s'au vestit toate cuvintele acestea în toată partea muntoasă a Iudeei.

66. Și toți cei ce le auzeau, le păstrau în inima lor și ziceau: « Ce are să fie oare pruncul acesta? » Și mâna Domnului era peste dânsul.

67. Atuncea Zaharia, tatăl lui, s'a umplut de Duh Sfânt și a prorocit, zicând:

68. « Binecuvântat fie Domnul, Dumnezeul lui Israil, că a cercetat și a răscumpărat pe poporul Său;

69. și ne-a ridicat un Mântuitor puternic în casa lui David, slugei sale,

70. precum a grăit prin gura sfinților Săi, a prorocilor celor de demult:

71. că ne va mântui de vrăjmașii noștri și din mâna tuturor celor ce ne urăsc;

72. făcând astfel milă cu părinții noștri și aducându-și aminte de așezământul Său cel sfânt,

73. de jurământul cu care s'a jurat lui Avraam, părintele nostru,

74. că izbăvindu-ne din mânile vrăjmașilor noștri, ne va da

75. să-l slujim fără de frică, viețuind cu sfințenie și cu dreptate înaintea Lui în toate zilele vieții noastre.

76. Și tu Pruncule, te vei chema proroc al Celui de sus, căci vei merge înaintea feței Domnului, ca să-I gătești calea

77. și ca să dai poporului Său cunoștința mântuirii, pentru iertarea păcatelor lui,

78. prin bunătatea milei Dumnezeului nostru, pentru care ne-a cercetat pe noi Răsăritul cel de sus,

79. ca să lumineze pe cei ce ședeau în întunerec și în umbra morții și să îndrepteze picioarele noastre pe calea păcii ».

80. Iară pruncul creștea și se întărea cu duhul și a fost în pustie până în ziua când s'a arătat lui Israil.

CAP. 2.

Naşterea lui Hristos. Tăierea împrejur și întâmpinarea lui. Simeon și Ana proroceșe. Iisus la 1 ani în biserică.

1. In zilele acelea a ieșit poruncă dela Cezarul August, să se înscrie toată lumea [1]).

2. Inscrierea aceasta a fost întâia pe când guverna în Siria Cvirinus.

3. Deci s'au dus toți să se înscrie, fiecare în cetatea sa.

4. S'a suit atunci și Iosif din Galileea, din cetatea Nazaret, în Iudeia, la o cetate a lui David, care se cheamă Vitleem, — pentrucă el era din casa și din neamul lui David, —

5. ca să se înscrie cu Maria, logodnica sa, *care* era grea.

6. Dar pe când erau ei acolo, *Mariei* i-a venit vremea să nască

(55) Fac. 17, 19; 22, 18. Ps. 131, 11-12. Mih. 7, 25. *(58)* Luc. 1, 14. *(59)* Fac. 17, 12. Lev. 12, 3. *(60)* Luc. 1, 13. *(63)* Luc. 1, 13. *(64)* Luc. 1, 20. *(66)* 3 Reg. 18, 46. Ps. 79, 18. Iez. 3, 22. Fapt. 11, 21. *(67)* Ioil 3, 1. 2 Petr. 1, 21. *(68)* Ps. 40, 13; 71, 18; 110, 9. Mat. 1, 21. Luc. 7, 16. *(69)* 1 Reg. 2, 1. Ps. 74, 11; 88, 16-17; 131, 17. Iez. 29, 21. Zah. 12, 8. *(70)* Ps. 71, 4. Is. 35, 4. Ier. 23, 6; 30, 8-10. *(71)* Ps. 105, 10. *(72)* Fac. 17, 7; 22, 16; 26, 3. Lev. 26, 42. 2 Reg. 7, 15. Ps. 97, 3; 110, 5. Ier. 31, 33. Iez. 16, 60. Dan. 9, 9. Evr. 6, 13. *(73)* 1 Paral. 16, 16. Ps. 104, 9. Mih. 7, 20. Evr. 6, 13, 17. *(74)* Rom. 8, 15. Evr. 2, 15; 9, 14. *(75)* 1 Petr. 1, 15. Ef. 4, 24. Co . 1, 22. *(76)* Is. 40, 3. Mal. 3, 1; 4, 5. Mat. 3, 3; 11, 10. Luc. 1, 17. *(78)* Ier. 23, 5. Zah. 3, 8; 6, 12. Mal. 3, 20. *(79)* Is. 9, 1; 43, 8; 49, 9; 60, 1-3. Mat. 4, 16. Fapt. 26, 18. *(80)* 1 Reg. 2, 21. Mat. 3, 1. Luc. 2, 40. **Cap. 2.**— *(4)* 1 Reg. 16, 1-4. Luc. 1, 27. Ioan 7, 42. *(5)* Mat. 1, 18.

[1]) Să se înscrie toată lumea, adică să se numere toți oamenii.

7. și a născut pe Fiul său Întâiul născut, L-a înfășat și L-a culcat în iesle, pentrucă ei n'au avut loc în casa de oaspeți.

8. În partea aceea însă erau niște păstori, care mâneau pe câmp și străjuiau noaptea cu rândul împrejurul turmei lor.

9. Dar iată a stătut înaintea lor un înger al Domnului și slava Domnului a strălucit peste ei și s'au spăimântat foarte tare.

10. Ingerul însă le-a zis: « Nu vă temeți! Căci iată vă vestesc bucurie mare, care va fi pentru tot poporul;

11. că astăzi în cetatea lui David vi s'a născut un Mântuitor, Care este Hristos Domnul.

12. Și acesta va fi semnul: veți găsi culcat în iesle un Prunc înfășat ».

13. Atunci de odată s'a arătat împreună cu îngerul o mulțime de oaste cerească, care slăvea pe Dumnezeu și zicea:

14. « Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, întru oameni bunăvoire! »

15. Indată însă cum s'au dus îngerii dela ei la cer, păstorii au zis unul către altul: « Să mergem până la Vitleem și să vedem ce s'a făcut cu cuvântul acesta, pe care ni l-a vestit Domnul ».

16. Și au venit de grabă și au găsit pe Maria, și pe Iosif, și Pruncul culcat în iesle.

17. Și văzându-l, au spus ceea ce li se grăise despre Pruncul acesta.

18. Și toți cei ce au auzit s'au mirat de cele ce au grăit păstorii către dânșii.

19. Iară Maria păstra toate cuvintele acestea, punându-le în inima sa.

20. Apoi s'au întors păstorii *la turma lor*, slăvind pe Dumnezeu pentru toate cele ce auziseră și văzuseră, după cum li se spusese.

21. Iară când s'au împlinit opt zile, ca să taie împrejur pe *Prunc*, I s'a pus numele Iisus, care I se dăduse de înger, înainte de a se zămisli El în pântecele *mamei Sale*.

22. Iar când s'au împlinit zilele curățirei lor, după legea lui Moise, *Iosif și Maria* au adus *pe Prunc* la Ierusalim, ca să-L înfățișeze Domnului,

23. cum este scris în legea Domnului: « Ca tot întâiul născut de parte bărbătească să fie închinat Domnului »

24. și să dea jertfă o pereche de turturele, sau doi pui de porumbel, după cele spuse în legea Domnului.

25. Dar iată era *pe atuncea* în Ierusalim un om, numit Simeon. Și omul acesta *era* drept și evlavios, așteptând mângâierea lui Israil și Duhul Sfânt era peste el.

26. Acestuia i se prevestise dela Duhul Sfânt, să nu vadă moartea, până nu va vedea pe Hristosul Domnului.

27. Atunci a venit *el* în biserică, *mișcat* de Duhul *Sfânt*, și când părinții au adus pe Pruncul Iisus, ca să săvârșească asupra Lui cele rânduite de lege,

28. acela L-a luat în brațele sale și a binecuvântat pe Dumnezeu și a zis:

29. « Acum liberezi pe robul Tău Stăpâne, cu pace, după cuvântul Tău;

30. căci au văzut ochii mei mântuirea Ta,

31. care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor,

32. *ca să fie* lumină spre luminarea neamurilor și slava poporului Tău Israil ».

33. Și se mirau Iosif și mama *Pruncului* de cele ce se grăiau despre Dânsul.

34. Iar Simeon i-a binecuvântat și a zis către Maria, mama *Pruncului:* « Iată Acesta este pus spre căderea și scularea multora în Israil și semn de dispută,

35. ca să se descopere cugetele din multe inimi și chiar prin sufletul tău va trece sabie ».

36. Tot acolo mai era o proorociță, Ana, fata lui Fanuil, din neamul lui Asir; aceasta era foarte înaintată în vârstă și trăise cu bărbatul său șapte ani după fecioria sa;

37. și aceasta era o văduvă ca de optzeci și patru de ani, care nu se

(7) Is. 9, 6. Mat. 1, 25; 2, 1. 2 Cor. 8, 9. *(9)* Luc. 1, 11-12. *(10)* Is. 40, 1. *(11)* Is. 9, 6. Mat. 1, 16-21; 2, 2. *(12)* Jud. 6, 17. Is. 7, 11. *(13)* Fac. 28, 12; 32, 1-2. Ps. 102, 20-21; 148, 1-2. Is. 44, 23; 49, 13; 57, 19. Mih. 4, 3. Apoc. 5. 11. *(14)* Is. 2, 4; 44, 23; 49, 13; 57, 19. Mih. 4, 3. Luc. 1, 79; 19, 38. Rom. 5, 1. Ef. 1, 12, 17; 2, 17. *(15)* Ps. 110, 2-3. *(16)* Mat. 2, 11. *(19)* Fac. 37, 11 *(21)* Fac. 17, 10-12. Lev. 12, 3. Mat. 1, 21 25. Luc. 1, 31. *(22)* Lev. 12, 2-6. *(23)* Eș. 13, 2-12; 22, 29; 34, 19. Num. 3, 13; 8, 16; 18, 15. *(24)* Lev. 5, 7; 12, 6-8; 14, 22. *(25)* Luc. 2, 38; 24, 21. *(26)* Ps. 88, 48. Evr. 11, 5. *(29)* Fac. 46, 30. Ințel. 4, 7. Filip. 1, 23. *(30)* Fac. 49, 18. 1 Reg. 2, 1. Ps. 97, 3. Is. 52, 10. Luc. 3, 6. Tit 2, 11. *(31)* Is. 11, 10. *(32)* Is. 9, 1; 42, 6; 49, 6; 60, 1-3. Mat. 4, 16. Ioan 9, 5. Fapt. 13, 47; 26, 18. *(34)* Is. 8, 14; 52, 14. Mat. 21, 44. 1 Petr. 2, 7. Rom. 9, 32-33. 2 Cor. 2, 16. *(35)* Ioan 19, 25. *(36)* Ps. 91, 14. *(37)* Ps. 25, 8. 1 Tim. 5, 5.

depărta de biserică, slujind *lui Dumnezeu* ziua și noaptea cu post și rugăciuni.

38. Venind și aceasta în ceasul acela, a dat slavă Domnului și a grăit de Dânsul tuturor celor ce așteptau izbăvirea în Ierusalim.

39. După ce au săvârșit *ei* toate, după legea Domnului, s'au întors în Galileea, în orașul lor Nazaret.

40. Iară Pruncul creștea și se întărea cu duhul, umplându-se de înțelepciune, și harul lui Dumnezeu era peste Dânsul.

41. Părinții lui *Iisus* se duceau în fiecare an la Ierusalim de sărbătoarea Paștilor.

42. Când a împlinit *Iisus* doisprezece ani, suindu-se ei după obiceiu la Ierusalim, de sărbători, l-au luat și pe El.

43. Dar când s'au sfârșit zilele *sărbătorilor,* întorcându-se ei *acasă,* a rămas Pruncul Iisus în Ierusalim și n'a știut Iosif și Mama Lui.

44. Socotind însă că se află cu tovarășii, au mers calea de o zi și L-au căutat printre rudenii și cunoscuți,

45. dar negăsindu-L, s'au întors la Ierusalim, ca să-L caute.

46. Și după trei zile L-au găsit în biserică, șezând în mijlocul învățaților, ascultându-i și întrebându-i.

47. Și toți cei ce-L auzeau, se mirau de înțelepciunea și răspunsurile Lui.

48. Atunci văzându-L *părinții Lui,* au rămas uimiți; iar mama lui I-a zis: « Fiule, pentru ce ne-ai făcut așa? Iată, tatăl Tău și eu cu mare neliniște Te căutam ».

49. *El* însă le-a zis: « La ce era să Mă căutați? Nu știați oare, că Eu trebuia să fiu în cele ale Tatălui Meu? »

50. Dară ei n'au înțeles vorbele ce li s'au spus.

51. Și s'a pogorît *Iisus* cu dânșii și a venit în Nazaret și le era supus. Iar Mama Lui păstra toate cuvintele acestea în inima Sa.

52. Iisus însă propășea cu înțelepciunea, cu vârsta și cu harul înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.

CAP. 3.

Propoveduirea lui Ioan. Mărturia lui despre Hristos. Botezul și spița neamului lui Iisus.

1. In anul al cincisprezecelea al domniei Cezarului Tiberie, când erau: Pilat Ponteanul gubernator în Iudeea, Irod tetrarh în Galileea, Filip, fratele său, tetrarh în Ituria și ținuturile Trahonitidei, și Lisanie tetrarh în Abilena,

2. pe *vremea* arhiereilor Ana și Caiafa, a fost cuvântul lui Dumnezeu către Ioan, fiul lui Zaharia, în pustie.

3. Și *acesta* a străbătut toată laturea Iordanului, propoveduind botezul pocăinței spre iertarea păcatelor,

4. cum este scris în cartea cuvintelor lui Isaia prorocul, care zice: « Glasul celui ce strigă în pustie: gătiți calea Domnului, netede faceți-I cărările!

5. Toată valea să se umple și tot muntele și dealul să se pogoare, *căile* strâmbe să se îndrepte și cele colțuroase să se facă drumuri netede,

6. și toată făptura va vedea mântuirea lui Dumnezeu ».

7. *Ioan* însă zicea mulțimilor, care veneau să se boteze de dânsul: « Pui de vipere, cine v'a spus să fugiți de mânia ce va să vie?

8. Faceți dară roade vrednice de pocăință și să nu vă apucați să ziceți în sine: avem tată pe Avraam! Căci vă spun, că Dumnezeu și din pietrele acestea poate să ridice fii lui Avraam.

9. Iată, și securea stă la rădăcina pomilor. Deci, tot pomul, care nu face roade bune, se taie și se aruncă în foc ».

10. Și-l întrebau mulțimile, zicând: « Dar ce să facem? »

11. Și el răspunzând, le zicea: « Cel ce are două haine să dea celui ce n'are și cel ce are merinde să facă asemenea ».

12. Și au venit și unii vameși să se boteze de el și au zis către dânsul: « Invățătorule, ce să facem? »

13. Iară el le-a zis: « Să nu cereți mai mult decât vă este rânduit ».

14. Și-L întrebau și ostașii, zicând: « Dar noi ce să facem? » Și *el* le-a zis: « Pe nimeni să nu pârîți, nici să obij-

---

(38) Luc. 2, 25; 24, 21. *(40)* 1 Reg. 2, 21. Luc. 1, 80; 2, 52. *(41)* Eș. 23, 15, 17; 34, 25. Deut. 16, 1. *(42)* Deut. 16, 6. *(46)* Is. 53, 2. *(47)* 3 Reg. 10, 8. Mat. 7, 28. Marc. 1, 22. Luc. 4, 22, 32. Ioan 7, 15 *(49)* Mal. 3, 1. *(50)* Luc. 9, 45; 18, 34. *(51)* Fac. 37, 11. *(52)* 1 Reg. 2, 21, 26. Luc. 1, 80; 2, 40. **Cap. 3.**— *(2)* Ioan 1, 6. *(3)* Mat. 3, 1-2. Marc. 1, 4. *(4-6).* Ps. 97, 3. Is. 40. 3-5 Mat. 3. 3. Marc. 1, 3. Luc. 2, 30. Ioan 1, 23. Tit 2, 11. *(7-9)* Mat. 3, 7-10, 19; 8, 11. Ioan 8. 39; 15, 6. *(10)* Fapt. 2, 37. *(11)* Luc. 11, 41. Iac. 2, 15-16. 1 Ioan 3, 17; 4, 20. 2 Cor. 8. 14. *(12)* Mat. 21, 31-32. Luc. 7, 29. *(14)* Eș. 23, 1. Lev. 9, 11.

duiți, și să vă mulțămiți cu solda voastră ».

15. Pe când însă poporul era în așteptare și se întrebau toți în inimile lor despre Ioan, de nu cumva este el Hristosul,

16. Ioan le răspundea tuturora și le zicea: « Eu vă botez cu apă, dar vine Cel mai tare decât mine, Căruia nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua încălțămintelor Lui, Acela vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc.

17. El are lopata în mână și va curăți aria Sa; grâul îl va aduna în grânarul Său, iar pleava o va arde cu foc nestins ».

18. *Acestea* și alte multe spunea *el*, când învăța poporul.

19. Iară Irod Tetrarhul, fiind mustrat de dânsul pentru Irodiada, femeia fratelui său Filip, și pentru toate relele, care le făcea Irod,

20. a mai adaos la toate *celelate rele* și pe aceea, *că* a închis pe Ioan în temniță.

21. După ce însă s'a botezat tot poporul, botezându-se și Iisus și rugându-se, s'a deschis cerul,

22. și Duhul Sfânt s'a pogorît peste El în chip trupesc, ca un porumbel, și un glas s'a auzit din cer, zicând: « Tu ești Fiul Meu iubit. In Tine e bunăvoința Mea ».

23. Iar Acela, *pentru care fusese glasul lui Dumnezeu*, adică Iisus, era ca de treizeci de ani, când a început *slujirea Sa*, fiind, după cum se credea, fiul lui Iosif, al lui Heli;

24. al lui Matat, al lui Levi, al lui Melchi, al lui Iona, al lui Iosif;

25. al lui Matatia, al lui Amos, al lui Naum, al lui Esli, al lui Naghe;

26. al lui Maat, al lui Matatia, al lui Semei, al lui Iosif, al lui Iuda;

27. al lui Ionan, al lui Risa, al lui Zorobabel, al lui Salatiil, al lui Nirie;

28. al lui Melchi, al lui Adi, al lui Cosam, al lui Elmodam, al lui Ir;

29. al lui Iosie, al lui Eliezer, al lui Iorim, al lui Matata, al lui Levi;

30. al lui Simeon, al lui Iuda, al lui Iosif, al lui Ionan, al lui Eliachim;

31. al lui Melea, al lui Mainan, al lui Matata, al lui Natan, al lui David;

32. al lui Iesei, al lui Ovid, al lui Booz, al lui Salmon, al lui Naason;

33. al lui Aminadav, al lui Aram, al lui Esrom, al lui Fares, al lui Iuda;

34. al lui Iacov, al lui Isaac, al lui Avraam, al lui Tara, al lui Nahor;

35. al lui Seruh, al lui Ragav, al lui Falec, al lui Ever, al lui Sala;

36. al lui Cainan, al lui Arfaxad, al lui Sim, al lui Noe, al lui Lameh;

37. al lui Matușal, al lui Enoh, al lui Iared, al lui Maleleil, al lui Cainan;

38. al lui Enos, al lui Sit, al lui Adam, al lui Dumnezeu.

CAP. 4.

Postul și ispita lui Iisus. El începe propoveduirea și e amenințat în Nazaret. Vindecări.

1. Intorcându-se Iisus dela Iordan, plin de Duhul Sfânt, a fost dus de Duhul în pustie,

2. *unde* s'a ispitit de diavolul patruzeci de zile, și în zilele acelea n'a mâncat nimica, iar după ce s'au sfârșit ele, a flămânzit.

3. Atunci diavolul I-a zis: « De ești Fiul lui Dumnezeu, zi pietrei acesteea să se facă pâne ».

4. Iară Iisus i-a răspuns și a zis: « Scris este, că nu numai cu pâne va trăi omul, ci cu tot cuvântul lui Dumnezeu ».

5. Apoi, suindu-L diavolul într'un munte înalt, I-a arătat într'o clipă toate împărățiile lumii

6. și I-a zis diavolul: « Ție-Ți voiu da stăpânirea peste toate acestea și slava lor, că mi-i dată mie și cui voiesc, o dau;

7. așa dară, de Te vei închina înaintea mea, a ta va fi toată ».

8. Și răspunzând Iisus, i-a zis: « Lipsește dela Mine, satană! Căci scris este: Domnului Dumnezeului Tău să te închini, și numai Lui să-I slujești! »

9. Și L-a dus apoi diavolul în Ierusalim și punându-L pe aripa bisericii,

(15) Ioan 1, 20. *(16)* Mat. 3, 11. Marc. 1, 7-8. Ioan 1, 15, 26. Fapt. 1, 5; 2, 3. *(17)* Mih. 4, 12. Mat. 3, 12; 13, 30. *(19)* Mat. 14, 3. Marc. 6, 17. *(20)* Mat. 4, 12. *(21)* Mat. 3, 13, 16. Marc. 1, 10. Ioan 1, 32. *(22)* Ps. 2, 6. Mat. 3, 17; 17, 5. Marc. 1, 11. Luc. 9, 35. Ioan 6, 27. *(23)* Mat. 13, 55. Marc. 6, 3. Luc. 4, 22. Ioan 6, 42. *(31)* 2 Reg. 5, 14. Zah. 12, 13. *(32)* Is. 11, 1. *(34)* Fac. 11, 24-26. *(35* Fac. 11, 20-22. *(36)* Fac. 5, 28 29; 6, 10; 11, 10. *(37)* Fac. 5, 12. *(38)* Fac. 5, 3. **Cap. 4.**— *(1)* Jud. 13, 25. Mat. 4, 1. Marc. 1, 12. *(2)* Eș. 34, 28. 3 Reg. 18, 12; 19, 8. Mat. 4, 2. Marc. 1, 13. *(3)* Mat. 4, 3. *(4)* Deut. 8, 3. Ințel. 16, 26. Mat. 4, 4. *(5)* Iez. 4, 2. Mat. 4, 8. *(6)* Mat. 4, 9. *(7)* Mat. 4, 9. *(8)* Deut. 6, 13; 10, 20 Is. Nav. 24, 14. Mat. 4, 10. *(9)* Iez. 8, 3. Mat. 4, 5.

I-a zis: « De ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te de aicea jos,

10. căci *este* scris: îngerilor Săi va porunci pentru Tine, ca să Te păzească,

11. și Te vor purta pe mâni, ca nu cumva să-Ți lovești piciorul de vreo piatră ».

12. Iară Iisus răspunzând, i-a zis: « Zis este: să nu ispitești pe Domnul Dumnezeul tău! »

13. Și sfârșind toată ispita, s'a dus diavolul dela Dânsul până la o vreme *mai potrivită*.

14. Și s'a întors Iisus în puterea duhului în Galileea și s'a lățit vestea despre Dânsul în tot ținutul dimprejur.

15. Și El învăța prin sinagogile lor, slăvit de toți.

16. Apoi a venit în Nazaret, unde fusese crescut, și după obiceiul Său, a intrat într'o zi de Sâmbătă în sinagogă și s'a sculat să citească;

17. I s'a dat însă cartea proorocului Isaia și deschizând cartea, a aflat locul unde era scris:

18. « Duhul Domnului *este* preste Mine, pentrucă El M'a uns să binevestesc săracilor, *și* M'a trimes să vindec pe cei ce au inima zdrobită, să vestesc robilor izbăvire și orbilor vedere; să las pe cei strâmtorați slobozi,

19. și să vestesc anul milei Domnului ».

20. Apoi închizând cartea, a dat-o slujitorului, și a șezut. In vremea asta ochii tuturor celor din sinagogă erau ațintiți spre El,

21. *și El* a început să le grăiască, *zicând:* « Astăzi s'a împlinit scriptura aceasta, pe care ați auzit-o ».

22. Și toți Il mărturiseau și se mirau de cuvintele harului, care ieșeau din gura Lui, și ziceau: « Au nu este acesta feciorul lui Iosif? »

23. Iară *El* a zis către ei: « Negreșit, îmi veți spune zicătoarea aceasta: doftore, vindecă-te pe sineți; *adică îmi veți zice:* fă și aicea, în patria Ta, câte am auzit că s'au făcut în Capernaum.

24. Dară adevărul vă grăiesc, — adause El, — că niciun proroc nu este primit în patria sa.

25. Vă spun însă drept că multe văduve erau în Israil în zilele lui Ilie, când s'a închis cerul trei ani și șase luni, încât s'a făcut foamete mare preste tot pământul;

26. și la niciuna din ele n'a fost trimes Ilie, decât numai la o femeie văduvă, în Sarepta Sidonului.

27. Și mulți leproși erau în Israil *pe vremea* proorocului Elisei, și niciunul din ei nu s'a vindecat, decât numai Neeman Sirianul ».

28. Și auzind acestea, toți cei din sinagogă s'au umplut de mânie

29. și sculându-se, L-au scos afară din cetate și L-au dus până în sprinceana muntelui, pe care era zidită cetatea lor, ca să-L arunce jos.

30. Dară El, trecând prin mijlocul lor, s'a dus și s'a pogorît la Capernaum, o cetate a Galileei,

31. și învăța *poporul* Sâmbăta.

32. Și se mirau *toți* de învățătura Lui, căci cuvântul Lui era plin de putere.

33. In sinagoga *aceea* însă era un om, care avea duh de drac necurat, și *acesta* striga cu glas tare,

34. zicând: « O! ce ai cu noi, Iisuse Nazarinene? Ai venit să ne pierzi? Te știu cine ești: Sfântul lui Dumnezeu ».

35. Iisus însă l-a certat, zicând: « Taci și ieși din *omul* acesta! » Și dracul trântindu-l *pe om* în mijlocul *adunării*, a ieșit dintr'însul, nevătămându-l nicidecum.

36. *Atuncea* s'a făcut frică peste toți și grăiau unii către alții, zicând: « Ce înseamnează aceasta, că El poruncește cu stăpânire și putere duhurilor necurate și ies? »

37. Și s'a lățit vestea despre Dânsul prin toate locurile de prin prejur.

38. Iar după ce a ieșit din sinagogă, s'a dus la casa lui Simon. Iar soacra lui Simon era cuprinsă de friguri rele și L-au rugat pentru dânsa.

39. Iar El stând lângă ea, a certat frigurile și au lăsat-o; și ea s'a sculat îndată și le-a slujit.

40. Asfințind însă soarele, toți câți aveau bolnavi de felurite boale, i-aduceau la Dânsul; iar El punându-și mânile pe fiecare din ei, îi vindeca.

---

(10) Ps. 70, 3; 90, 11-12. Mat. 4, 6. *(12)* Deut. 6, 16. Mat. 4, 7. *(14)* Mat. 4, 12, 23. Marc. 1, 14. Ioan 4, 43. *(16)* Mat. 4, 13; 13, 54. Marc. 6, 1. *(18)* Lev. 25, 41. Is. 42, 7; 61, 1. Zah. 4, 6. Luc. 7, 22. Fapt. 10, 38. *(19)* Is. 61, 2. 2 Cor. 6, 2. *(22)* Ps. 44, 2-3. Cânt. 5, 16. Mat. 13, 54. Marc. 6, 1, 3. Luc. 2, 47; 3, 23. Ioan 6, 42; 7, 27. *(23)* Sir. 18. 20. *(24)* Mat. 13, 57. Marc. 6, 4. Ioan 4, 44. *(25)* 3 Reg. 17, 9. Iac. 5, 17. *(26)* 3 Reg. 17, 10. *(27)* 4 Reg. 5, 14. *(31)* Mat. 4, 13. Marc. 1, 21. *(32)* Mat. 7, 28-29. Marc. 1, 22. Luc. 2, 47. Ioan 7, 46. Tit 2, 15. *(33-34)* Marc. 1, 23-24. *(38)* Mat. 8, 14. Marc. 1, 29. *(39)* Mat. 8, 15. *(40)* Mat. 8, 16. Marc. 1, 32.

41. Şi ieşeau dracii din mulţi, strigând şi zicând: « Tu eşti Hristosul, Fiul lui Dumnezeu ». *El însă* certându-i, nu-i lăsa să grăiască că ştiu, că-I Hristosul.

42. Iară dacă s'a făcut ziuă, a ieşit *de acolo* şi s'a dus într'un loc pustiu; şi mulţimea căutându-L, a venit la Dânsul şi-L oprea de a se duce dela ei.

43. El însă le-a zis: « Mi se cuvine să binevestesc împărăţia lui Dumnezeu şi altor cetăţi, că pentru aceasta sunt trimes ».

44. Şi S'a *dus de* a propoveduit prin sinagogile Galileei.

CAP. 5.

Pescuirea minunată. Vindecarea leprosului şi a slăbănogului. Chemarea lui Levi şi ospătarea cu păcătoşii. Postul.

1. Odată însă, când *Iisus* stătea lângă lacul Genisaretului şi mulţimea se îngrămădea împrejurul Lui, ca să asculte cuvântul lui Dumnezeu,

2. a văzut stând lângă lac două luntre, iar pescarii, ieşiţi din ele, îşi spălau mrejele.

3. Şi suindu-se în una din aceste luntre, care era a lu Simon, l-a rugat pe acesta s'o depărteze puţin de mal şi şezând, învăţa din luntre poporul.

4. Iară când a contenit de a grăi, a zis către Simon: « Trage la adânc şi vă aruncaţi mrejele spre pescuire ».

5. Răspunzând însă Simon, a zis către Dânsul: « Invăţătorule, toată noaptea ne-am ostenit şi n'am prins nimic; dar fiindcă zici Tu, voiu arunca mreaja ».

6. Şi făcând aceasta, au prins mulţime multă de peşti, încât se rupea mreaja lor.

7. Atunci au făcut semn tovarăşilor celor din ceialaltă luntre, ca să vină să le ajute; şi au venit şi au umplut amândouă luntrele încât acestea se afundau.

8. Iar Simon Petru văzând *aceasta*, a căzut la picioarele lui Iisus, zicând: « Ieşi dela mine Doamne, că sunt om păcătos! »

9. Căci pentru pescuirea peştilor ce prinseseră îl cuprinsese frica pe el şi pe toţi cei cu el,

10. de asemenea şi pe Iacov şi pe Ioan, fiii lui Zevedeu, care erau tovarăşi lui Simon. *Atuncea* Iisus a zis către Simon: « Nu te teme! De acum vei fi pescuitor de oameni ».

11. Şi trăgând luntrele la mal, au lăsat toate şi I-au urmat Lui.

12. Intâmplându-se însă să fie Iisus într'o cetate, iată *a venit* un om plin de lepră şi, văzând pe Iisus, a căzut pe faţa sa, rugându-L şi zicând: «Doamne de ai vrea, poţi să mă curăţeşti! »

13. Şi întinzând Iisus mâna, S'a atins de el şi a zis: « Voiesc, curăţeşte-te! Şi îndată s'a dus lepra de pe dânsul.

14. Şi El i-a poruncit să nu spună *aceasta* nimănui, ci mergând, să se arate preotului şi să ducă pentru curăţirea sa jertfă, cum a poruncit Moise, spre încredinţarea lor.

15. Vestea însă despre Dânsul se lăţea tot mai mult şi se adunau gloate multe să-L asculte şi să se vindece de boalele lor;

16. iară El se ducea în pustie şi se ruga.

17. Şi întru una din zile, când *Iisus* învăţa, iar farisei şi învăţători de lege, veniţi de prin toate satele Galileei şi Iudeei şi din Ierusalim, şedeau *acolo*, şi puterea Domnului se arăta în vindecarea *bolnavilor,*

18. iată nişte oameni au adus pe un pat un om, care era paralizat, şi căutau să-l vâre *în casă* şi să-l pună înaintea lui *Iisus;*

19. dar din pricina poporului, negăsind pe unde să-l vâre, s'au suit pe acoperiş şi l-au lăsat printre podele cu patul în mijlocul casei, înaintea lui Iisus.

20. Şi văzând *El* credinţa lor, a zis celui *bolnav:* « Omule, ţi se iartă păcatele! »

21. Iar cărturarii şi fariseii au început a zice în gândul lor: « Cine-i acesta, de grăieşte hule? Cine poate să ierte păcatele, decât numai singur Dumnezeu? »

22 Iisus însă cunoscând gândurile lor, le-a răspuns şi a zis: « Ce gândiţi în inimile voastre?

(41) Mat. 8, 29. Marc. 1, 34; 3, 11-12. *(42)* Marc. 1, 35. *(43)* Marc. 1, 38. *(44)* Marc. 1, 39. **Cap. 5.**— *(1)* Num. 34, 11. Is. Nav. 11, 2. Mat. 4, 18. Marc. 1, 16. *(2)* Mat. 4, 18. *(4)* Ioan 21, 6. *(8)* 2 Reg. 6, 9. 3 Reg. 17, 18. Iov 42, 5. *(10)* Mat. 4, 19. Marc. 1, 17. *(11)* Mat. 4, 20; 19, 27. Marc. , 18; 10, 28. Luc. 18, 28. *(12)* Mat. 8, 2. Marc. , 40. *(13)* Mat. 8, 3. Marc. 1, 41. *(14)* Lev. 12, 2-5; 14, 3-4. Mat. 8, 4; 12, 16. Marc. 1, 43-44; 5, 43. Luc. 8, 56; 17, 14. *(15)* Mat. 4, 25. Marc. 1, 45; 3, 7. Luc. 6, 17. Ioan 6, 2. *(16)* Mat. 14, 23. Marc. 1, 35; 6, 46. Luc. 4, 42. *(18)* Mat. 9, 2. Marc. 2, 3. *(20)* Luc. 7, 48. *(21)* Is. 43, 25; 44, 22. Mat. 9, 3. Marc. 2, 6-7. Luc. 7, 49. *(22)* Ps. 139, 2. Mat. 9, 4. Marc. 2, 8. Luc. 6, 8. Ioan 2, 24.

23. Ce este mai lesne? A zice: ţi se iartă păcatele tale, sau a zice: scoală şi umblă?
24. Dară ca să ştiţi, că Fiul Omului are putere pe pământ de a ierta păcatele, zice paralizatului: ţie-ţi grăiesc: scoală, ia-ţi patul şi du-te la casa ta!»
25. Şi *acela* s'a sculat îndată înaintea lor, şi-a luat *patul*, pe care zăcuse, şi s'a dus la casa sa, slăvind pe Dumnezeu.
26. *Atuncea* i-a cuprins mirarea pe toţi şi au slăvit pe Dumnezeu şi s'au umplut de spaimă zicând: «*Lucruri* minunate am văzut astăzi».
27. După acestea ieşind *Iisus de acolo*, a văzut pe un vameş, anume Levi, şezând la vamă şi i-a zis: «Urmează-Mi!»
28. Şi *acela* lăsând toate, s'a sculat *şi* I-a urmat.
29. Şi I-a făcut Levi ospăţ mare în casa sa; şi era *acolo* mulţime multă de vameşi şi alţii, care se ospătau cu dânşii.
30. Iară cărturarii şi fariseii cârteau şi ziceau către ucenicii Lui: «Pentruce mâncaţi şi beţi cu vameşii şi cu păcătoşii?»
31. Şi răspunzând Iisus, a zis către dânşii: «N'au nevoe de doftor cei sănătoşi, ci cei bolnavi.
32. N'am venit să chem la pocăinţă pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi».
33. Iară ei au zis către Dânsul: «Pentruce ucenicii lui Ioan postesc adesea şi fac rugăciuni, de asemenea şi ai fariseilor, iară ai Tăi mănâncă şi beau?»
34. Iară El a zis către dânşii: «Puteţi voi oare să faceţi pe nuntaşi să postească, câtă vreme mirele este cu dânşii?
35. Vor veni însă zile, când se va lua mirele dela dânşii şi atunci, în zilele acelea vor posti».
36. Şi le-a spus şi o pildă, *zicând:* «Nimenea nu taie petec din o haină nouă ca să-l pună la o haină veche; altmintrelea, şi pe cea nouă o strică şi *nici* la cea veche nu se potriveşte petecul luat din cea nouă.
37. Şi nimenea nu pune vin nou în burduf vechiu; altmintrelea vinul cel nou sparge burduful şi se varsă şi el şi burduful se pierde;
38. ci vinul cel nou trebue să se pună în burduf nou şi amândouă se vor păstra.
39. De asemenea nimenea, după ce a băut *vin* vechiu, nu va voi *să bea* îndată de cel nou, căci zice: cel vechiu e mai bun».

CAP. 6.

Iisus prin semănături. Omul cu mâna uscată. Alegerea apostolilor. Cuvântarea de pe munte.

1. In Sâmbăta a doua după cea a Paştilor, I s'a întâmplat lui *Iisus* să treacă prin semănături şi ucenicii Lui rupeau spice şi frecându-le în palme, mâncau.
2. Iară unii din farisei le-au zis: «Pentru ce faceţi ceea ce nu se cuvine a face Sâmbăta?»
3. Şi răspunzând Iisus, le-a zis: «Au doară n'aţi cetit ce a făcut David, când a flămânzit el şi cei ce erau cu dânsul:
4. cum a intrat în casa lui Dumnezeu şi a luat pânile punerii înainte, pe care nu se cădea să le mănânce decât numai preoţii, şi a mâncat şi a dat şi celor ce erau cu dânsul?»
5. Apoi le-a zis: «Fiul Omului este stăpân şi al Sâmbetei».
6. Iară în altă Sâmbătă, s'a întâmplat să intre El într'o sinagogă şi să învețe. Şi era acolo un om, care avea mâna dreaptă uscată.
7. Cărturarii şi fariseii însă îl pândeau de va vindeca *pe cineva* Sâmbăta, ca să-I găsească vină.
8. Dar El ştiind gândurile lor, a zis omului celui cu mâna uscată: «Scoală şi stăi în mijloc!» Şi acela s'a sculat.
9. Atuncea Iisus le-a zis: «Vă întreb: ce se cade Sâmbăta: a face bine, sau a face rău? A mântui un suflet, sau a pierde?» Iară ei tăceau.
10. Apoi privindu-i pe toţi, a zis omului aceluia: «Intinde-ţi mâna!» Şi a făcut aşa. Şi s'a făcut mâna lui sănătoasă, ca şi ceialaltă.
11. Iară ei s'au umplut de mânie şi se sfătuiau între dânşii ce ar *trebui* să facă lui Iisus.

(23-27) Mat. 9, 5-9. Marc. 2, 9-14. Ioan 5, 8. *(29)* Mat. 9, 10. Marc. 2, 15. Luc. 15, 1. *(30-31)* Mat. 9, 11-12. Marc. 2, 16-17. *(32)* 1 Reg. 15, 22. Os. 6, 6. Mih. 6, 6-8. Mat. 9, 13. Marc. 2, 17. Luc. 15, 17. *(33)* Is. 58, 3. Mat. 9, 14. Marc. 2, 18. Luc. 18, 12. *(34)* Is. 62, 5. Mat. 9, 15. Marc. 2, 19. *(35-38)* Mat. 9, 15-17. Marc. 2 20-22. *(39)* Sir. 9, 13. **Cap. 6.**— *(1)* Deut. 16, 9; 23, 24-25. Mat. 12, 1. Marc. 2, 23. *(2)* Eş. 20, 10; 23, 12. Mat. 12, 2. Marc. 2, 25. Ioan 5, 10. *(3)* 1 Reg. 21, 1-5. Mat. 12, 3-4. Marc. 2, 25. *(4)* Eş. 29, 32. Lev. 8, 31; 24, 5, 8-9. 1 Reg. 21, 6. Mat. 12, 4. Marc. 2, 26. *(5)* Mat. 12, 8. Marc. 2, 28. *(6)* Mat. 12, 9-10. Marc. 3, 1. Ioan 9, 16. *(7)* Mat. 12, 10. Luc. 13, 14. *(10)* Mat. 12, 13. Marc. 3, 5. *(11)*Mat. 12, 14.

12. In zilele acelea s'a suit *Iisus* în munte să se roage şi a petrecut toată noaptea în rugăciune către Dumnezeu.

13. Iar când s'a făcut ziuă, a chemat pe ucenicii Săi şi a ales din ei doisprezece, pe care i-a numit apostoli

14. *şi anume:* pe Simon, pe care l-a mai numit şi Petru, şi pe Andrei, fratele lui; pe Iacov şi pe Ioan; pe Filip şi pe Vartolomei;

15. pe Mateiu şi pe Toma; pe Iacov al lui Alfeu şi pe Simon, numit Zilotul;

16. pe Iuda a lui Iacov şi pe Iuda Iscarioteanul, care apoi s'a făcut şi vânzător.

17. Iar după ce s'a pogorît cu dânşii, a stătut pe un loc aşezat, *unde se aflau* mulţime de ucenici de-ai Săi şi mulţime multă de popor din toată Iudeea, din Ierusalim şi de pe malurile Tirului şi ale Sidonului, cari veniseră să-L asculte şi să se vindece de boalale lor.

18. Se vindecau de asemenea şi cei chinuiţi de duhuri necurate,

19. şi toată mulţimea căuta să se atingă de Dânsul, pentrucă ieşea dintr'Insul o putere şi vindeca pe toţi.

20. Atuncea, ridicându-şi El ochii peste ucenicii Săi, a zis: ferice de voi săracilor, că a voastră este împărăţia lui Dumnezeu!

21. Ferice de voi, cei ce flămânziţi acum, că vă veţi sătura! Ferice de voi cei ce plângeţi acum, căci veţi râde!

22. Ferice de voi de vă vor urî oamenii, de vă vor despărţi, de vă vor ocărî şi vor socoti numele vostru ca un rău pentru Fiul Omului!

23. Bucuraţi-vă în ziua aceea şi vă veseliţi, căci iată plata voastră este multă în ceruri; pentrucă tot aşa au făcut şi părinţii lor prorocilor.

24. Insă vai vouă bogaţilor, că v'aţi luat mângâierea voastră!

25. Vai vouă celor ce sunteţi sătui acum, că veţi flămânzi! Vai vouă celor ce râdeţi acum, că veţi plânge şi vă veţi tângui!

26. Vai vouă când toţi oamenii vă vor grăi de bine; pentrucă aşa au făcut părinţii lor prorocilor celor mincinoşi!

27. Iar vouă celor ce ascultaţi, vă zic: să iubiţi pe vrăjmaşii voştri şi celor ce vă urăsc să le faceţi bine!

28. Binecuvântaţi pe cei ce vă blestemă şi pentru cei ce vă obijduesc rugaţi-vă!

29. Celui ce te loveşte peste un obraz, întoarce-i şi pe celălalt şi pe cel ce-ţi ia haina, nu-l opri să-ţi ia şi cămaşa!

30. Tot celui ce-ţi cere, dă-i, şi celui ce a luat ale tale, nu-i cere înapoi!

31. Cum voiţi ca să vă facă oamenii, faceţi-le şi voi asemenea!

32. De iubiţi pe cei ce vă iubesc, ce mulţămită *vi se cuvine?* Căci şi păcătoşii iubesc pe cei ce-i iubesc.

33. De faceţi bine celor ce vă fac bine, ce mulţămită *vi se cuvine?* Căci şi păcătoşii aceeaşi fac.

34. Şi de daţi împrumut acelora, dela care nădăjduiţi să luaţi înapoi, ce mulţămită *vi se cuvine?* Căci şi păcătoşii dau împrumut păcătoşilor, ca să ia înapoi întocmai.

35. *Voi* însă iubiţi pe vrăjmaşii voştri şi faceţi bine şi împrumutaţi, neaşteptând nimica, şi veţi avea plată mare şi veţi fi fiii Celui de sus; că El este bun şi cu cei nemulţămitori şi răi.

36. Fiţi dar milostivi, precum şi Tatăl vostru este milostiv.

37. Nu judecaţi şi nu veţi fi judecaţi; nu osândiţi şi nu veţi fi osândiţi; iertaţi şi vi se va ierta.

38. Daţi şi vi se va da; turna-se-va în sânul vostru măsură bună, scuturată îndesată şi cu vârf; căci cu ce măsură veţi măsura, vi se va măsura şi vouă».

39. Apoi le-a spus o pildă: « Au poate orb pe orb să povăţuiască? Nu vor cădea oare amândoi în groapă?

40. Nu este ucenic mai presus de dascălul său, dar tot *ucenicul* desăvârşit va fi ca dascălul său.

---

(12) Mat. 14, 23. Marc. 6, 46. *(13)* Mat. 10, 1. Marc. 3, 13-14; 6, 7. Luc. 9, 1. *(14-16)* Mat. 10, 3-4. Marc. 3, 18-19. Iuda 1, 1 *(17-19)* 3 Reg. 4, 34. Mat. 4, 25; 14, 35-36. Marc. 3, 7-8; 5, 30; 6, 55. Luc. 8, 45-46. *(20)* Ps. 50, 18. Is. 57, 15. Mat. 5, 3. Iac. 2, 5. *(21)* Ps. 125, 6. Is. 55, 1; 61, 2; 65, 13; 66, 10. Mat. 5, 4. Luc. 1, 53. Apoc. 7, 16; 21, 4. *(22)* Mat. 5, 11-12. Ioan 16, 2. 1 Petr. 2, 19. *(23)* 2 Paral. 36, 16. Neem. 9, 26. Is. 35, 10. Mat. 5, 12. *(24)* Sir. 31, 8. Mat. 19, 24. Luc. 12, 21; 16, 25. Iac. 5, 1. *(25)* Pild. 14, 13. Is. 5, 11; 65, 13. Iac. 4, 9; 5, 1, 5. *(26)* Is. 30, 10. Ioan 7, 7. *(27)* Eş. 23, 4. Pild. 25, 21-22. Mat. 5, 44.

(28) Luc. 23, 34. Fapt. 7, 60. Rom. 12, 14, 19. *(29)* Pild. 20, 22. Is. 50, 6. Sir. 4, 5. Mat. 5, 39-40. Rom. 12, 17. 1 Cor. 6, 7. *(30)* Deut. 15, 7-11. Pild. 21, 26. Mat. 5, 42. Luc. 6, 34. *(31)* Lev. 19, 18. Tob. 4, 15. Mat. 7, 12. Rom. 13, 8, 10. Gal. 5, 14. *(32)* Mat. 5, 46. *(34-35)* Deut. 15, 7-8. Is. 58, 4. Mat. 5, 42-45. *(36)* Eş. 34, 6. Lev. 11, 44. Ps. 102, 8-13. Mat. 5, 48. Ef. 5, 1. *(37)* Mat. 6, 14; 7, 1-2. Iac. 4, 11. Rom. 2, 1. 1 Cor. 4, 5. *(38)* Ps. 78, 12. Pild. 19, 17. Eccl. 11, 1. Sir. 14, 16. Mat. 7, 2. Marc. 4, 24. *(39)* Is. 9, 15; 42, 19; 56, 11 Mat. 15, 14. Rom. 2, 19. *(40-41)* Mat. 7, 3; 10, 24. Ioan 13, 16; 15, 20.

41. De ce dară vezi paiul cel din ochiul fratelui tău, iar bârna cea din ochiul tău nu o simţi?
42. Sau cum poţi să zici fratelui tău: frate, lasă-mă să scot paiul din ochiul tău, *când* tu nu-ţi vezi bârna din ochiul tău? Făţarnice, scoate întâiu bârna din ochiul tău, şi atunci vei vedea să scoţi paiul din ochiul fratelui tău.
43. Căci nu este pom bun, care să facă roade rele; nici pom rău, care să facă roade bune.
44. Fiecare pom se cunoaşte după roada sa; căci nu se adună smochine din mărăcini, nici din spini nu se culeg struguri.
45. Omul bun din vistieria cea bună a inimii sale scoate *lucruri* bune, iară omul cel rău din vistieria cea rea a inimii sale scoate *lucruri* rele; căci din prisosinţa inimii grăieşte gura lui.
46. Ce Mă chemaţi: Doamne, Doamne, şi nu faceţi ce zic?
47. Am să vă spun cui se aseamănă tot cel ce vine la Mine de ascultă cuvintele Mele şi le face:
48. se aseamănă omului, care când a zidit casă, a săpat şi a făcut şanţ adânc şi a pus temelia pe piatră; de aceea când a venit puhoiul şi râul a lovit casa aceea, n'a putut-o clăti, căci era întemeiată pe piatră.
49. Iar cel ce ascultă *cuvintele Mele*, dar nu *le* face, este asemenea omului, care şi-a zidit casa pe pământ, fără temelie, pe care când a lovit-o apa, îndată a căzut şi a fost căderea casei aceleia mare».

CAP. 7.

Vindecarea slugii sutaşului. Invierea tânărului din Nain. Trimeşii lui Ioan. Mirul păcătoasei. Pilda cu doi datornici.

1. Iară după ce *Iisus* a sfârşit *de spus* toate cuvântările acestea în auzul poporului, a intrat în Capernaum.
2. Şi un slujitor al unui sutaş, care era preţuit de acesta, era bolnav de moarte.
3. Şi auzind *sutaşul* de Iisus, a trimes la El nişte bătrâni de ai Iudeilor, ca să-L roage să vie şi să tămăduiască pe sluga sa.
4. Iară ei venind la Iisus, L-au rugat stăruitor, zicând: « *Sutaşul acesta* este vrednic să-i faci aceasta,
5. căci iubeşte poporul nostru şi sinagoga el ne-a făcut-o ».
6. Atunci Iisus s'a dus cu dânşii. Dar pe când se afla nu departe de casă, sutaşul a trimes la Dânsul pe nişte prieteni să-I zică: « Doamne, nu te osteni, căci nu sunt vrednic ca să intri sub acoperământul meu;
7. de aceea nici nu m'am socotit vrednic să vin la Tine; ci zi *numai* cu cuvântul şi se va vindeca slujitorul meu.
8. Căci şi eu, care-s om sub stăpânire, am sub mine ostaşi şi zic unuia: du-te! şi se duce; şi altuia *îi zic:* vină! şi vine; şi slugii mele *îi zic:* « fă cutare *treabă*! şi face ».
9. Auzind Iisus acestea, S'a mirat de el şi întorcându-Se, a zis către mulţimea care venea după Dânsul: « Vă spun, că nici în Israil n'am găsit atâta credinţă ».
10. Şi întorcându-se trimeşii acasă, au găsit pe slujitorul cel bolnav însănătoşat.
11. După aceasta s'a întâmplat să meargă Iisus într'o cetate, numită Nain; şi au mers împreună cu Dânsul mulţi ucenici de ai Lui şi mulţime de popor.
12. Iar când s'au apropiat de poarta cetăţii, iată scoteau un mort, fiu unic la mama lui şi aceasta era văduvă; şi era cu dânsa mulţime multă din cetate.
13. Văzând-o Domnul, I S'a făcut milă de ea şi i-a zis: « Nu mai plânge! »
14. Apoi apropiindu-se, S'a atins de pat; şi oprindu-Se cei ce-l duceau, a zis *Iisus:* «Tinere, ţie-ţi grăiesc, scoală! »
15. Şi s'a sculat mortul şi a început a grăi, şi *Iisus* l-a dat mamei lui.
16. *Atuncea* a luat frica pe toţi şi slăveau pe Dumnezeu, zicând, că Proroc mare s'a ridicat între noi şi că Dumnezeu a cercetat pe poporul Său.
17. Şi s'a lăţit această veste despre El, în toată Iudeea şi în toate ţinuturile de prin prejur.
18. Despre toate acestea au vestit lui Ioan ucenicii lui.

---

(42) Pild. 18, 17. Mat. 7, 4-5. *(43-45)* Is. 32, 8. Sir. 18, 20. Mat. 7, 16-20; 12, 33-35. Iac. 3, 12. *(46)* Os. 8, 2. Mal. 1, 6. Mat. 7, 21-22; 25, 11. Luc. 13, 25. Fapt. 19, 13. Iac. 1, 22. Rom. 2, 13. *(47)* Mat. 7, 24. Iac. 1, 22. Rom. 2, 13. *(48)* Ps. 39, 2-3. Mat. 7, 24-25. *(49)* Mat. 7, 26-27. **Cap. 7.**—*(1-2)* Pild. 14, 35. Mat. 8, 5. *(6-10)* Ps. 40, 3. Mat. 8, 8-10. *(14)* Iez. 37, 4. Marc. 5, 41. Luc. 8, 54. Ioan 11, 13. Fapt. 9, 40. Rom 4, 17. *(16)* Luc. 1, 68; 24, 19. Ioan 4, 19; 6, 14. *(17)* Mat. 9 ,26. *(18)* Mat. 11, 2.

19. Iar Ioan chemând pe doi din ucenicii săi, i-a trimes la Iisus să întrebe: « Tu ești Cel ce va să vie, sau să așteptăm pe altul? »
20. Și venind *acești* bărbați la *Iisus*, au zis: « Ne-a trimes Ioan Botezătorul la Tine, să întrebăm: Tu ești Cel ce va să vie, sau să așteptăm pe altul? »
21. *El* însă a vindecat în ceasul acela pe mulți de boale, de neputințe și de duhuri necurate și multor orbi le-a dăruit vedere.
22. Apoi, răspunzând Iisus, le-a zis: « Duceți-vă și spuneți lui Ioan cele ce ați văzut și ați auzit: că orbii văd, ologii umblă, leproșii se curăță, surzii aud, morții învie, săracii binevestesc,
23. și ferice de cel ce nu se va sminti de Mine ».
24. Iară după ce s'au dus trimeșii lui Ioan, a început *Iisus* să grăiască mulțimii, de Ioan: « Ce ați ieșit să vedeți în pustie? Oare trestie bătută de vânt?
25. Sau ce ați ieșit să vedeți? Oare om îmbrăcat în haine scumpe? Iată cei ce se îmbracă în haine scumpe și trăiesc în desfătări se află la curțile împărătești.
26. Atunci ce ați ieșit să vedeți? *Au doară* vr'un proroc? Da, vă zic, și mai mult decât proroc.
27. Acesta este despre care s'a scris: iată Eu trimet pe îngerul Meu înaintea feței Tale, care va pregăti calea Ta înaintea Ta.
28. Căci vă spun: dintre cei născuți de femei nu este niciun proroc mai mare decât Ioan Botezătorul; dar cel mai mic în împărăția lui Dumnezeu este mai mare decât el ».
29. Și tot poporul care îl asculta și vameșii au dat slavă lui Dumnezeu, botezându-se cu botezul lui Ioan.
30. Iar fariseii și învățătorii de lege au lepădat voia lui Dumnezeu cea pentru ei, nebotezându-se dela el!
31. Apoi Domnul a zis: « Cu cine dară voiu asemăna pe oamenii neamului acestuia? Și cui se aseamănă ei?
32. *Ei* se aseamănă cu copiii care stau pe uliță și se strigă unul pe altul și zic: « Cântatu-v'am din fluier, și n'ați jucat; cântece de jale v'am zis și nu ați plâns ».
33. Căci a venit Ioan Botezătorul nemâncând pâne și nebând vin și ziceți: are drac.
34. A venit Fiul Omului, Care mănâncă și bea, și ziceți: iată un om, căruia îi place să mănânce și să bea vin, prietenul vameșilor și al păcătoșilor.
35. Și înțelepciunea s'a îndreptățit astfel de către toți fiii ei ».
36. Unul din farisei însă a rugat *pe Iisus* ca să mănânce cu dânsul și, intrând în casa fariseului, s'a așezat la masă.
37. Și iată o femeie din cetate, care era păcătoasă, aflând că stă la masă în casa fariseului, a adus un vas de alavastru cu mir
38. și stând la spate, lângă picioarele Lui și plângând, a început a uda picioarele Lui cu lacrămi și a le șterge cu părul capului său și-I săruta picioarele și le ungea cu mir.
39. Iar fariseul care-L poftise, văzând *aceasta*, a zis în sine: « Acesta, de-ar fi proroc, ar ști cine și ce fel de femeie se atinge de El, că este păcătoasă ».
40. Și începând Iisus a vorbi, a zis către dânsul: « Simone, am să-ți spun ceva ». Și el a zis: « Spune, Învățătorule! »
41. Iar Iisus a zis: « Un cămătar oarecare avea doi datornici: unul datorea cinci sute de dinari, iar altul cincizeci.
42. Și neavând ei cu ce plăti, le-a iertat amândurora datoria. Spune deci, care din ei îl va iubi mai mult? »
43. Și răspunzând Simon, a zis: « Socot că acela, căruia i-a iertat mai mult ». Zisu-i-a *Iisus*: « Drept ai judecat ».
44. Și întorcându-se către femeie, zise lui Simon: « Vezi femeia aceasta? Am intrat în casa ta, apă pe picioarele mele nu ai dat, iar aceasta cu lacrămi mi-a udat picioarele și le-a șters cu părul capului ei;
45. sărutare nu Mi-ai dat, iar aceasta de când am intrat nu încetează a-Mi săruta picioarele;
46. cu untdelemn capul nu Mi l-ai uns, iară aceasta cu Mir Mi-a uns picioarele.

---

(19) Fac. 49, 10. Num. 24, 17. Deut. 18, 15. Is. 35, 4. Dan. 9, 24-25. Mat. 11, 2-3. Ioan 6, 14. *(22)* Ps. 145, 8. Is. 29, 18; 35, 5; 42, 7; 61, 1. Mat. 11, 4-5; 15, 30-21. Luc. 4, 18. Ioan 2, 23; 3, 2; 5, 36; 10, 25. *(23)* Is. 8, 14. Mat. 11, 6. 1 Petr 2, 8. Rom. 9, 32. *(24-26)* Mat. 11, 7-9; 14, 5; 21, 26. Luc. 1, 76. *(27)* Mal. 3, 1. Mat. 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 1, 76. *(28-29)* Mat. 11, 11; 21, 31. Marc. 1, 5. Luc. 3, 12. *(30)* Fapt. 13, 46; 20, 27. *(31-35)* Sir. 39, 29. Mat. 9 11; 11, 16-19. Marc 1, 6. Luc. 1, 15. *(37)* Mat. 26, 7. Marc. 14, 3. Ioan 11, 2; 12, 3. *(39)* Luc. 15, 2. *(44)* Fac. 43, 24. *(46)* Ps. 22, 6.

47. De aceea îți zic: se iartă păcatele ei cele multe, pentrucă a iubit mult, iar cui se iartă mai puțin, mai puțin iubește ».

48. Iară către dânsa a zis: « Ți se iartă păcatele! »

49. Și cei ce ședeau la masă cu Dânsul au început a zice în sine: « Cine-i Acesta, care iartă și păcatele? »

50. *Iisus* însă a zis către femeie: « Credința ta te-a mântuit, mergi în pace! ».

CAP. 8.

Femei ucenice. Pilda cu semănătorul Mama și verii lui Iisus. Furtuna pe mare. Vindecarea îndrăcitului, a fiicei lui Iair și a femeii cu curgere de sânge.

1. După aceasta *Iisus* a mers prin orașe și prin sate, propoveduind și binevestind împărăția lui Dumnezeu, și *erau* cu El cei doisprezece

2. și niște femei, care fuseseră vindecate de duhuri rele și de boale, și *anume:* Maria Magdalena, din care ieșiseră șapte draci,

3. Ioana, femeia lui Huza, ministrul *curții* lui Irod, Suzana și altele multe, care-I slujeau din averile lor.

4. Adunându-se însă mulțime multă și venind la Dânsul *locuitori* de prin cetăți, le-a grăit în pilde, *zicând:*

5. « Ieșit-a semănătorul să semene sămânța sa; și când semăna el, unele *semințe* au căzut lângă drum și au fost călcate și pasările cerului le-au mâncat.

6. Altele au căzut pe piatră și după ce au răsărit, s'au uscat, pentrucă nu aveau umezeală.

7. Altele au căzut în mijlocul spinilor și crescând spinii, le-au înnădușit.

8. Iară altele au căzut pe pământ bun și răsărind, au făcut rod însutit ». Acestea zicând, a strigat: « Cel ce are urechi de auzit să audă! ».

9. Și L-au întrebat ucenicii Lui, zicând: « Ce înseamnează pilda aceasta? »

10. Iară El a zis: « Vouă vi-i dat a ști tainele împărăției lui Dumnezeu, iar celorlalți *li se spune numai* în pilde, pentrucă ei privind, nu văd și auzind nu pricep.

11. Iar pilda aceasta înseamnă: sămânța este cuvântul lui Dumnezeu.

12. Iar cele de lângă drum, sunt cei care ascultă, apoi vine diavolul și ia cuvântul din inima lor, ca nu cumva crezând, să se mântuiască.

13. Cele de pe piatră, *sunt cei* care când aud, primesc cu bucurie cuvântul; aceștia însă n'au rădăcină; ei până la o vreme cred, iar în vreme de ispită cad.

14. Cele căzute în spini, sunt cei care ascultă *cuvântul*, dar luându-se cu grijile și bogățiile și plăcerile vieții, se înneacă și nu aduc roadă.

15. Iar cele de pe pămînt bun, aceștia sunt cei care, ascultând cuvântul, îl păstrează în inima lor curată și bună și aduc roadă prin răbdare ». Zicând acestea a strigat: « Cine are urechi de auzit să audă! »

16. « Nimenea nu aprinde lumânarea și o acopere cu vas, sau o pune sub pat; ci o pune în sfeșnic, ca cei ce intră să vadă lumina.

17. Căci nu este lucru tăinuit, care să nu iasă la iveală; nu-i nimic ascuns, care să nu se vădească și să nu iasă la arătare.

18. Deci, luați seama cum auziți: căci celui ce are i se va mai da, iar celui ce nu are și ce i se pare că are, i se va lua ».

19. Atuncea au venit la Dânsul mama și verii Lui, și nu se puteau apropia de El din pricina poporului.

20. Și I s'a spus, zicând: « Mama Ta și verii Tăi stau afară, dorind să Te vadă ».

21. Iară El răspunzând, a zis către dânșii: « Mama Mea și verii Mei sunt aceștia, care ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l fac ».

22. Iar întru una din zile S'a suit *Iisus* cu ucenicii Săi într'o luntre și a zis către dânșii: « Să trecem de ceea parte de lac ». Și au plecat.

23. Dar pe când pluteau ei, *Iisus* a adormit, iar pe lac s'a stârnit un

(48) Mat. 9, 2. Marc. 2, 5. Luc. 5, 20. *(49)* Mat. 9, 3. Marc. 2, 7. Luc. 5, 21. *(50)* Luc. 8, 48; 17, 19. **Cap. 8.**— *(1)* Luc. 4, 43. *(2)* Mat. 27, 55; 28, 9. Marc. 15, 40; 16, 9. Luc. 23, 49. Ioan 20, 14. *(4-7)* Zah. 11, 9; 13, 8. Mat. 13, 2-7. Marc. 4, 1-7. *(8)* Fac. 26, 12. Mat. 11, 15; 13, 8. Marc. 4, 8. Luc. 8, 15. Ioan 15, 5. Col 1, 6. *(9)* Mat. 13, 10. Marc. 4, 10. *(10)* Ps. 24, 13. Is. 6, 9. Ier. 5, 21. Iez. 11, 2-3. Mat. 13, 12, 13-14. Marc. 4, 11-12. Ioan 12, 40. Fapt. 28, 26. Rom. 11, 8. *(11-12)* Mat. 13, 18-19. Marc. 4, 15. Ioan 3, 10. *(13)* Is. 58, 2. Iez. 33, 31. Mat. 13, 20-21. Marc. 4, 16. *(14)* Ier. 4, 3. Mat. 13, 22. Marc. 4, 18; 10, 23. Luc. 18, 23. 1 Tim. 6, 9. *(15-16)* Mat. 5, 15; 13, 23. Marc. 4, 20-21. Luc. 8, 8; 11, 33. *(17)* Iov 12, 22. Mat. 10, 26. Marc. 4, 22. Luc. 12, 2. *(18-19)* Pild. 2, 2. Mat. 12, 46; 13, 12; 25, 29. Marc. 3, 31; 4, 25-31. Luc. 19, 26. *(20-22)* Mat. 8, 18, 22; 12, 47-50. Marc. 3, 32-35; 4, 25. Ioan 15, 14. *(23)* Iona 1, 4-6. Mat. 8, 24. Marc. 4, 37.

vânt vijelios și-i acopereau *valurile* și-i primejduiau.
24. Iară *ei* apropiindu-se de Dânsul, L-au deșteptat, zicând: « Invățătorule, Invățătorule, ne prăpădim! » Dar sculându-se El, a certat vântul și valurile apei, și *acestea* au contenit și s'a făcut liniște.
25. Apoi a zis către dânșii: « Unde-i credința voastră? » Iar *ei*, cuprinși fiind de frică și de mirare, ziceau unii către alții: « Oare cine-i Acesta, că poruncește și vântului și apei și-L ascultă ».
26. Intre acestea au sosit în țara Gadarenilor, care este în fața Galileei.
27. Iar după ce a ieșit la uscat, L-a întâmpinat un om din cetate, care avea draci de multă vreme și cu haină nu se îmbrăca, nici nu trăia în casă, ci prin morminte.
28. Văzând însă pe Iisus și strigând, s'a aruncat înaintea Lui și a zis cu glas tare: « Ce ai cu mine, Iisuse Fiul Dumnezeului Celui de sus? Te rog nu mă munci! »
29. Căci *Iisus* poruncise duhului celui necurat să iasă din omul acela, căci de multă vreme îl apucase și era păzit și se lega cu lanțuri și cu cătușe, sfărma legăturile și era alungat de dracul prin pustie.
30. Și l-a întrebat Iisus, zicând: « Cum îți este numele? » Iară el a zis: « legheon »; că mulți draci intraseră într'însul.
31. *Aceștia* îl rugau pe *Iisus*, ca să nu le poruncească să se ducă în adânc.
32. Iar acolo era o turmă mare de porci, care păștea pe deal. Și dracii L-au rugat să le îngăduie să intre într'înșii. Și El le-a îngăduit.
33. Atunci ieșind dracii din om, au intrat în porci; iar turma de porci s'a aruncat de pe mal în lac și s'a înnecat.
34. Văzând păstorii ceea ce se făcuse, au fugit și au spus în cetate și prin sate.
35. De aceea au ieșit *oamenii* să vadă ceea ce se făcuse; și venind la Iisus, au găsit pe omul, din care ieșiseră dracii, șezând la picioarele lui Iisus, îmbrăcat și sănătos la minte, și s'au spăimântat.
36. Iar cei ce văzuseră le-au povestit cum s'a vindecat îndrăcitul.
37. Atuncea tot poporul din ținutul Gadarenilor L-a rugat pe *Iisus* să se ducă dela dânșii, că erau cuprinși de frică mare. Și El suindu-se în luntre, s'a întors înapoi.
38. Iară omul, din care ieșiseră dracii, Il ruga să fie cu El. Iisus însă i-a dat drumul, zicând:
39. « Intoarce-te la casa ta și spune câte ți-a făcut Dumnezeu! » Și s'a dus *acela*, propoveduind prin toată cetatea câte-i făcuse Iisus.
40. Iar când s'a întors Iisus, L-a primit poporul, căci toți îl așteptau.
41. Și iată a venit *la Dânsul* un om, anume Iair, care era mai marele sinagogii, și căzând la picioarele lui Iisus, L-a rugat să intre în casa lui,
42. că avea o singură fiică, ca de doisprezece ani, și aceea murea. Pe când mergea El *la casa lui Iair*, Il îmbulzea poporul.
43. Și iată o femeie, care de doisprezece ani pătimea de curgere de sânge și care cheltuise la doftori toată averea, dar nici de unul nu putuse fi vindecată,
44. apropiindu-se pe la spate, se atinse de marginea hainei lui și îndată se opri curgerea sângelui ei.
45. *Atuncea* Iisus a zis: « Cine s'a atins de Mine? » Dar lepădându-se toți, Petru și cei ce erau cu Dânsul au zis: « Invățătorule, poporul Te împresoară și Te îmbulzește și *Tu* zici: cine s'a atins de Mine? »
46. Iară Iisus a zis: « S'a atins cineva de Mine, căci Eu am simțit o putere ieșind din Mine ».
47. Și văzând femeia că nu s'a putut tăinui, s'a apropiat tremurând și căzând înaintea Lui, I-a spus în fața întregului popor pentru care pricină s'a atins de El și cum s'a vindecat îndată.
48. Atunci *Iisus* i-a zis: « Indrăsnește, fiică! Credința ta te-a mântuit! Mergi în pace! »
49. Pe când grăia El încă, a venit cineva dela mai marele sinagogii și i-a spus acestuia: « Fiica ta a murit; nu mai osteni pe Invățătorul! »
50. Iisus însă, auzind *aceasta*, i-a zis: « Nu te teme; crede numai, și se va mântui *fiica ta*! »

---

(24) Iov 26, 12. Ps. 88, 10; 106, 29. Mat. 8, 25. Marc. 4, 38. *(25-30)* Mat. 8, 26-29. Marc. 4, 40-41; 5, 1-9. *(31)* Apoc. 20, 1-3. *(32-38)* Mat. 8, 30-34. Marc. 5, 11-18. Fapt 16, 39. *(39)* Ps. 49, 24; 125, 2-3. Marc. 5, 19-20. *(41)* Mat. 9, 18. Marc. 5, 22. *(43-44)* Mat. 9, 20-22. Marc. 5, 25-29. *(45-47)* Marc. 5, 30-33. Luc. 6, 19. *(48)* Mat. 9, 22. Marc. 5, 34. Luc. 7, 50; 17, 19. *(49-51)* Marc. 5, 35-37.

51. Şi intrând în casă, n'a lăsat pe nimeni să intre, decât numai pe Petru, pe Ioan şi pe Iacov, şi pe tatăl şi pe mama *fetei*.

52. Insă toţi plângeau şi o boceau. Iară *Iisus* le-a zis: « Nu plângeţi, că n'a murit, ci doarme ».

53. Dar aceia râdeau de Dânsul, ştiind că a murit.

54. El însă scoţând pe toţi şi luând-o de mână, a strigat zicând: « Copilă, scoală! »

55. Şi s'a întors duhul ei şi ea s'a sculat îndată: şi *Iisus* a poruncit să i se dea să mănânce.

56. Şi părinţii ei se mirau. Iar El le-a poruncit să nu spună nimănui cele ce se petrecuseră.

CAP. 9.

Trimeterea apostolilor la propoveduire. Cinci pâni la cinci mii. Vestirea Patimilor. Schimbarea la faţă. Lunatecul. Intâietatea. Crucea fiecăruia.

1. După aceea chemând pe cei doisprezece *ucenici ai Săi*, le-a dat putere şi stăpânire peste toţi dracii şi să vindece boalele.

2. Apoi trimeţându-i să propoveduiască împărăţia lui Dumnezeu şi să vindece pe bolnavi,

3. le-a zis: « Nimic să nu luaţi în cale: nici toiag, nici traistă, nici pâne, nici argint; nici câte două haine să nu aveţi;

4. şi în orice casă veţi intra, să rămâneţi acolo şi de acolo să plecaţi.

5. Şi de nu vă vor primi careva, ieşind din cetatea aceea, să scuturaţi şi praful de pe picioarele voastre, spre mărturie împotriva lor ».

6. Iară *ei* plecând, au mers prin cetăţi, binevestind şi tămăduind pretutindenea.

7. Auzind Irod Tetrarhul de toate cele ce făcea *Iisus*, nu se dumerea *ce să creadă de Dânsul*, căci se zicea de unii, că Ioan s'a sculat din morţi;

8. de alţii însă *se zicea* că s'a arătat Ilie, iar de alţii, că a înviat unul din prorocii cei de demult.

9. Şi zicea Irod: « Lui Ioan i-am tăiat eu capul; cine dară e Acesta, despre care aud acestea? » Şi căuta să-L vadă.

10. In vremea aceea întorcându-se apostolii, I-au spus *lui Iisus* câte făcuseră. Iară *El* luându-i, s'a dus deosebi, într'un loc pustiu, *în preajma unei* cetăţi, numită Betsaida.

11. Mulţimile însă aflând, s'au dus după Dânsul şi *El* primindu-le, le-a vorbit de Impărăţia lui Dumnezeu şi pe cei ce aveau trebuinţă de vindecare, i-a vindecat.

12. Ziua însă începuse a da îndeseară şi cei doisprezece apropiindu-se, au zis către Dânsul: « Dă drumul mulţimii, ca să se ducă prin satele şi prin cetăţile de prin prejur să mâie şi să-şi caute de ale mâncării, căci aicea suntem în loc pustiu ».

13. *El* însă le-a zis: « Daţi-le voi să mănânce! » Şi ei au zis: « N'avem cu noi mai mult de cinci pâni şi doi peşti, decât doar să ne ducem să cumpărăm mâncare pentru toată mulţimea aceasta »

14. Căci erau ca la cinci mii de oameni. Iar *El* a zis ucenicilor Săi: « Aşezaţi-i în cete câte cincizeci ».

15. Şi au făcut *ucenicii* aşa, aşezându-i pe toţi.

16. Iară *El* luând cele cinci pâni şi doi peşti şi căutând spre cer, le-a binecuvântat şi a frânt şi a dat ucenicilor, ca să împartă mulţimei.

17. Şi au mâncat şi s'au săturat toţi şi din sfărămăturile, care au rămas dela ei, au strâns douăsprezece coşuri.

18. După aceea s'a întâmplat odată să se roage El într'un loc singuratic, fiind cu Dânsul şi ucenicii Lui şi i-a întrebat, zicând: « Cine zic mulţimile că sunt Eu? »

19. Iară ei răspunzând, au zis: « Ioan Botezătorul, iar alţii Ilie, iar alţii *zic*, că unul din prorocii cei de demult a înviat ».

20. *El* însă le-a zis: « Dar voi cine ziceţi că sunt? » Şi răspunzând Petru, a zis: « Hristosul lui Dumnezeu ».

21. *Atuncea* El le-a poruncit hotărîtor, să nu spună nimănui aceasta,

---

(52-53) Mat. 9, 24. Marc. 5, 38-40. Ioan 11, 11. *(54)* Mat. 9, 25. Marc. 5, 40-41. Luc. 7, 14. Ioan 11, 43. *(55-56)* Num. 16, 22. Mat. 8, 4; 9, 25-30. Marc. 5, 42-43; 7, 36. Luc. 5, 14. **Cap. 9.**— *(1)* Mat. 10, 1. Marc 3, 13-14; 6, 7. Luc. 6, 13. *(2-4)* Mat. 10, 7, 9, 11. Marc. 6, 8-10. Luc. 10, 4-8; 22, 35. *(5)* Mat. 10, 14. Marc. 6, 11. Luc. 10, 10-11. Fapt. 13, 51; 18, 6. *(6)* Marc. 6, 12; 16, 18. Iac. 5, 14. *(7-9)* Mat. 14, 1-2, 11; 16, 14. Marc. 6, 14-16. Luc. 9, 18-19; 23, 8. *(10-13)* Mat. 14, 13-19. Marc. 6, 30-38. Ioan 6, 2-9. *(14-16)* Rut 2, 14. Mat. 14, 17, 19, 21. Marc. 6, 39-41. Ioan 6, 10-11. *(17)* Rut 2, 14. 4 Reg. 4, 44. Mat. 14, 20. Marc. 6, 42; 8, 19. Ioan 6, 12-13. *(18-19)* Mat. 14, 1-2; 16, 13. Marc. 6, 14, 46; 8, 27-28. Luc. 9, 7. *(20)* Mat. 14, 33; 16, 15-16. Marc. 5, 7; 8, 29. Ioan 1, 49; 6, 69; 11, 27. Fapt. 8, 37; 9, 20. 1 Ioan 4, 15; 5, 5. Evr. 1, 2-5. *(21)* Eccl. 3, 7. Mat. 16, 20; 17, 9. Marc. 8, 30.

22. zicând, că Fiul Omului trebue să sufere multe, să fie lepădat de bătrâni, de căpeteniile preoților și de cărturari și să fie omorît și a treia zi să învie.

23. *Apoi* le-a zis la toți: « De voiește cineva să vie după mine să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze.

24. Căci cine va voi să-și mântuiască sufletul său, îl va pierde; iar cine-și va pierde sufletul său pentru Mine, acela îl va mântui.

25. Căci ce ar folosi omul de ar dobândi lumea toată, iar pe sine s'ar pierde, sau s'ar păgubi?

26. Căci de se va rușina cineva de Mine și de cuvintele Mele, de acela și Fiul Omului se va rușina, când va veni în slava Sa, și a Tatălui, și a sfinților îngeri.

27. Adevărul însă vă spun: sunt unii din cei ce stau aicea, care nu vor gusta moarte, până nu vor vedea Impărăția lui Dumnezeu ».

28. Iar la vreo opt zile după cuvântarea aceasta, luând *Iisus* pe Petru, pe Ioan și pe Iacov, s'a suit într'un munte să se roage.

29. Și când se ruga El, chipul feței Lui s'a făcut altul și îmbrăcămintea Lui *s'a făcut* albă, strălucitoare.

30. Și iată doi bărbați vorbeau cu dânsul; aceștia erau Moise și Ilie,

31. care arătându-se în slavă, vorbeau de ieșirea Lui *din lumea aceasta*, pe care avea să o săvârșească în Ierusalim.

32. Iar Petru și cei cu dânsul erau îngreuiați de somn; dar deșteptându-se, au văzut slava Lui și pe cei doi bărbați, care stăteau cu Dânsul!

33. Iar dacă s'au dus aceștia dela El, Petru a zis către Iisus: « Invățătorule, bine e să fim aicea și să facem trei colibi: una Ție, una lui Moise și una lui Ilie », neștiind ce grăiește.

34. Pe când grăia el aceasta, s'a făcut nor și i-a umbrit; și s'au spăimântat aceia când au intrat în nor;

35. și din nor s'a auzit un glas, zicând: « Acesta este Fiul Meu cel iubit, de Acesta să ascultați! »

36. Iar după ce s'a auzit glasul *acesta*, s'a aflat Iisus singur. Și ei au tăcut și nimănui n'au spus în zilele acelea nimic din cele ce văzuseră.

37. Iară în ziua următoare, după ce s'au pogorît ei din munte, L-a întâmpinat mulțime multă.

38. Și iată un om din mulțime a strigat și a zis: « Invățătorule, rogu-te, caută spre fiul meu, căci numai pe el singur îl am;

39. și iată, îl apucă un duh și el îndată răcnește; iar *duhul* îl scutură tare și *copilul* spumează și abia după ce-l sfarmă, se duce dela el.

40. Am rugat pe ucenicii Tăi ca să-l scoată, și n'au putut ».

41. Iar Iisus răspunzând, a zis: « O, neam necredincios și îndărătnic, până când voiu fi cu voi și vă voiu suferi? Adă aicea pe fiul tău! »

42. Și când acesta abia se apropia, dracul îl trânti *la pământ* și-l scutură; iară Iisus certă duhul cel necurat, vindecă copilul și-l dete tatălui său.

43. Și se mirau toți de mărirea lui Dumnezeu. Pe când însă se mirau toți de toate cele ce făcea Iisus, zis-a El către ucenicii Săi:

44. « Băgați în urechile voastre cuvintele acestea că Fiul Omului are să fie dat în mânile oamenilor ».

45. Ei însă n'au înțeles spusa aceasta, că le era acoperită, ca să nu o priceapă; și ei se temeau să-L întrebe de spusa aceasta.

46. Le veni însă în gând *și anume:* cine ar fi mai mare între ei?

47. Iar Iisus văzând cugetul inimii lor, a luat un copil și punându-l înaintea Sa,

48. le-a zis: « Cine primește pe pruncul acesta în numele meu, pe Mine Mă primește; și cine Mă primește pe Mine, primește pe Cel ce M'a trimes pe Mine, căci cel ce este mai mic între voi toți, acela va fi mare ».

49. Atunci începând Ioan să vorbească, a zis: « Invățătorule, am văzut pe unul, care isgonea draci cu numele Tău, și l-am oprit, pentrucă nu-Ți urmează cu noi ».

---

(22) Mat. 16, 21; 17, 22-23; 20, 17-19. Marc. 8, 31; 9, 31; 10, 33. Luc. 9, 44; 17, 25; 18, 31. *(23-27)* Mat. 10, 32-39; 16, 24-28. Marc. 8, 34-39; 9, 1-2. Luc. 12, 8-9; 14, 27; 17, 33. Ioan 12. 25 2 Tim. 2. 12. *(28-34)* Mat. 17, 1-4, 6. Marc 9, 2-5. 2 Petr. 1, 16. *(35)* Deut. 18, 35. Is. 42, 1. Mat. 3, 17; 17, 5. Marc. 1, 11; 9, 7. Luc. 3, 22. Ioan 6, 27. Fapt. 3, 22-23. 2 Petr. 1 17. *(36-41)* Mat. 17, 8-17. Marc. 9, 8-19. *(42)* Mat. 17, 18. Marc. 9, 20. *(44)* Mat. 16, 21; 17. 22; 20,18. Marc. 8, 31; 9, 31; 10, 33. Luc 9, 22; 18. 31; 24, 7. *(45)* Marc. 9, 32. Luc. 2, 50; 18, 34. Ioan 12, 16. *(46-47)* Mat. 18, 1-2. Marc. 9, 33-36. Luc. 22, 24. *(48)* Mat. 10, 40-42; 18, 5. Marc. 9, 37. Luc. 10, 16. Ioan 12, 44; 13. 20. 1 Tes. 4, 8. *(49)* Num. 11, 27. Marc. 9, 38.

50. « Nu-l opriţi, — îi zise Iisus, — pentrucă cel ce nu-i împotriva noastră, acela e cu noi ».
51. Iar când s'au apropiat zilele luării Lui *din lume, Iisus* S'a hotărît să meargă la Ierusalim
52. şi a trimes înaintea Sa vestitori. *Aceştia* s'au dus şi au intrat într'un sat samarinean, ca să-I gătească *găzduire*.
53. Dară nu L-au primit *acolo*, pentrucă mergea la Ierusalim.
54. Atunci Iacov şi Ioan, ucenicii Lui, văzând aceasta, au zis: « Doamne, voieşti să zicem, să se pogoare foc din cer şi să-i mistuie, cum a făcut şi Ilie? »
55. *El* însă întorcându-Se, i-a certat şi le-a zis: « Nu ştiţi ai cărui Duh sunteţi.
56. Căci Fiul Omului a venit nu ca să piardă sufletele oamenilor, ci ca să *le* mântuiască ». Şi s'au dus în alt sat.
57. Dar mergând ei pe cale, cineva I-a zis: « Doamne, îţi voiu urma oriunde vei merge ».
58. Şi Iisus i-a răspuns: « Vulpile au vizuini şi păsările cerului cuiburi, iar Fiul Omului n'are unde să-şi plece capul ».
59. Iar altuia i-a zis: « Urmează-Mi! » Şi acela a răspuns: « Doamne, îngăduie-mi să mă duc mai întâiu să îngrop pe tatăl meu ».
60. Dar Iisus a zis către dânsul: « Lasă morţii să-şi îngroape pe morţii lor, iar tu mergi de vesteşte Împărăţia lui Dumnezeu ».
61. Şi a mai zis şi altul: « Doamne, voiesc să-Ţi urmez, dar lasă-mă să-mi iau mai întâiu rămas bun dela cei din casa mea ».
62. Iisus însă i-a zis: « Tot cel ce pune mâna pe plug şi să uită înapoi, nu este destoinic pentru Împărăţia lui Dumnezeu ».

CAP. 10.

Cei şaptezeci de apostoli. Cetăţile blestemate. Samarineanul milostiv. Marta şi Maria.

1. După aceasta a mai ales Domnul şi alţi şaptezeci *de ucenici* şi i-a trimes câte doi înaintea Sa, în toate cetăţile şi locurile, unde avea să meargă El,
2. şi le-a zis: « Seceriş este mult, iar lucrători puţini; rugaţi dară pe Stăpânul secerişului, să trimeată lucrători la secerişul Său.
3. Mergeţi! Iată, Eu vă trimet ca pe nişte miei în mijlocul lupilor.
4. Să nu luaţi nici pungă, nici traistă, nici încălţăminte şi pe nimenea să nu salutaţi în cale.
5. Ori în ce casă veţi intra, mai întâiu să ziceţi: pace casei acesteia!
6. Şi de va fi acolo fiul păcei, pacea *urată* de voi va odihni peste el; iar de nu *va fi*, se va întoarce la voi.
7. Şi să rămâneţi în casa aceea mâncând şi bând cele ce *vi se vor da* de ei, căci vrednic este lucrătorul de plata sa şi să nu umblaţi din casă în casă.
8. Şi de veţi intra în vreo cetate şi vă vor primi, mâncaţi cele ce vi se vor pune înainte
9. şi bolnavii, ce vor fi într'însa, vindecaţi-i şi le ziceţi: s'a apropiat de voi Împărăţia lui Dumnezeu.
10. Iar de veţi intra în vreo cetate şi nu vă vor primi, ieşind în uliţele ei, să ziceţi:
11. şi praful ce s'a luat pe noi din cetatea voastră, vi-l scuturăm, dar să ştiţi, că s'a apropiat la voi Împărăţia lui Dumnezeu.
12. Vă spun însă, că în ziua cea *de pe urmă* mai bine va fi de Sodoma, decât de cetatea aceea.
13. Vai de tine Horazine! Vai de tine Betsaido! Că de s'ar fi făcut în Tir şi în Sidon minunile, care s'au arătat în voi, de mult s'ar fi pocăit, şezând în sac şi cenuşă;
14. însă Tirului şi Sidonului la judecată le va fi mai bine decât vouă.
15. Şi tu Capernaume cel ce te-ai înălţat până la cer, până la iad te vei pogorî.
16. Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă; şi cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă; iar cel ce se leapădă de Mine, se leapădă de Cel ce M'a trimes pe Mine ».

(50) Mat. 12, 30. Luc. 11, 23. Filip. 1, 18. *(51)* Marc. 16. 19. Luc. 24, 51. Fapt. 1, 2. *(52-53)* Ioan 4, 4-9. *(54)* 4 Reg. 1, 10, 12. *(56)* Mat. 9, 12; 10, 6; 18, 11. Luc. 19, 10. Ioan 3, 17; 12, 47. 1 Tim. 1. 15. *(57-59)* Mat. 8, 19-21. *(60)* Mat. 4, 19; 8, 22. *(61)* 3 Reg. 19, 20. *(62)* Fac. 19, 26. Pild. 26, 11. 2 Petr. 2, 22. Filip. 3, 13. **Cap. 10.**— *(1)* Mat. 10, 1. Marc. 3, 13. Luc. 9, 1. *(2)* Mat. 9, 37-38. Ioan 4, 35. *(3)* Mat. 10, 16. *(4)* 4 Reg. 4, 29. Mat. 10, 9. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3; 22, 35. *(5)* Mat. 10, 11-12. Marc. 6, 10. *(7)* Lev. 19, 13. Num. 18, 31. Deut. 24, 14. Mat. 10, 10-11. Marc. 6. 10. 1 Cor. 9, 4. 1 Tim. 5, 18. *(9)* Mat. 3, 2; 4, 17; 10, 7-8. Luc. 9, 2; 10, 11. *(11)* Mat. 10, 14. Luc. 9, 5. Fapt. 13, 51; 18, 6. *(12)* Mat. 10, 15; 11, 22, 24. Marc. 6, 11. *(13)* Is. 23, 1. Iez. 3, 6; 26, 2. Mat. 11, 21. *(14)* Mat. 11, 22. *(15)* Fac. 11, 4. Is. 14, 12. Ier. 51, 53. Mat. 11, 23. *(16)* Num. 16, 11. Mat. 10, 40. Marc. 9, 37. Luc. 9, 48. Ioan 5, 23; 12, 48; 13, 20.

17. După o vreme s'au întors cei şaptezeci cu bucurie şi au zis: « Doamne, în numele Tău şi dracii să supun nouă! »

18. Iară *El* le-a zis: « Văzut-am pe satana ca un fulger căzând din cer.

19. Iată vă dau stăpânire să călcaţi pe şerpi şi pe scorpii şi peste toată puterea vrăjmaşului şi nimic nu vă va vătăma.

20. Insă nu vă bucuraţi că vi se supun duhurile, ci vă bucuraţi mai cu seamă că numele voastre s'au scris în ceruri ».

21. In ceasul acesta s'a bucurat Iisus cu duhul şi a zis: « Te slăvesc, Părinte, Doamne al cerului şi al pământului, că ai ascuns acestea de cei înţelepţi şi pricepuţi şi le-ai descoperit pruncilor! Da, Părinte, că aşa a fost bunăvoinţa Ta.

22. Apoi întorcându-se spre ucenici, a zis: « Toate-Mi sunt date de Tatăl Meu şi nimenea nu ştie cine este Fiul, decât numai Tatăl. Nici cine este Tatăl *nu ştie nimenea,* decât numai Fiul şi acela căruia va voi Fiul să-i descopere ».

23. Iar când a grăit cu ucenicii deosebi, le-a zis: « Ferice de ochii care văd cele ce vedeţi *voi,*

24. căci vă spun: mulţi proroci şi regi au dorit să vadă cele ce vedeţi voi şi n'au văzut, şi să audă cele ce auziţi, *voi,* şi n'au auzit ».

25. Iată însă că se sculă un învăţător de lege, ispitindu-L şi zicând: « Invăţătorule, ce să fac, ca să moştenesc viaţa de veci? »

26. Iară El i-a zis: « In lege ce-i scris? Cum citeşti? »

27. Şi răspunzând acela, a zis: « Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din toată puterea ta şi din tot cugetul tău şi pe aproapele tău *să-l iubeşti* ca pe tine însuţi ».

28. *Atunci Iisus* i-a zis: « Drept ai răspuns; fă aceasta şi vei trăi ».

29. Acela însă voind să se îndreptăţească, a zis către Iisus: « Dar cine-i aproapele meu? »

30. Atunci răspunzând Iisus, a zis: « Un om se pogora din Ierusalim la Ierihon şi a căzut în *mâna unor* tâlhari, care desbrăcându-l, l-au rănit şi s'au dus, lăsându-l abia viu.

31. Şi din întâmplare, se pogora pe calea aceea un preot şi văzându-l, a trecut pe alăturea.

32. De asemenea şi un levit întâmplându-se la locul acela, s'a apropiat, a privit şi a trecut pe alăturea.

33. Iară un samarinean trecând, a dat de el şi văzându-l, i s'a făcut milă;

34. şi apropiindu-se, i-a legat ranele, turnând untdelemn şi vin şi suindu-l pe asinul său, l-a dus la o casă de oaspeţi şi a îngrijit de el.

35. Iar a doua zi, plecând, a scos doi dinari, i-a dat gazdei şi i-a zis: poartă grijă de dânsul şi orice vei mai cheltui, îţi voiu plăti, când mă voiu întoarce.

36. Deci, care dintre aceştia trei socoţi tu, că este aproapele celui căzut în *mâna acelor* tâlhari »?

37. « Cel ce a avut milă de el », — zise *învăţătorul de lege.* Iară Iisus i-a zis: « Mergi şi fă şi tu asemenea ».

38. Apoi mergând ei mai departe, a intrat Iisus într'un sat; iar o femeie cu numele Marta L-a primit în casa sa.

39. Şi aceea avea o soră numită Maria, care şezând la picioarele lui Iisus, asculta cuvintele Lui.

40. Iară Marta se silea să facă ospăţ mare şi apropiindu-se, a zis: « Doamne, au nu socoteşti că soră-mea m'a lăsat să slujesc singură? Zi-i dară să-mi ajute!»

41. Iară Iisus răspunzând, i-a zis: Marto, Marto, te sileşti şi te îngrijeşti de multe, dar una e de trebuinţă;

42. Maria însă şi-a ales partea cea bună, care nu i se va lua ».

CAP. 11.

Rugăciunea: Tatăl nostru. Belzebut. Semnul lui Ionà. Mustrarea fariseilor.

1. Iar odată, întâmplându-se să se roage Iisus într'un loc oarecare, cum a contenit, unul din ucenicii Săi a zis către Dânsul: « Doamne, învaţă-ne să ne rugăm, cum a învăţat şi Ioan pe ucenicii săi! »

---

(17) Marc. 16, 17. *(18)* Ioan 12, 31. Apoc. 9, 1; 12, 9. *(19)* Is. Nav. 10, 24. Ps. 90, 13. Marc. 16, 18. Fapt. 28, 5. Iac. 5, 14. 1 Ioan 2, 13. *(20)* Eş. 32, 32. Ps. 68, 32. Is. 4, 3. Dan. 12, 1. Filip. 4, 3. Evr. 12, 23. Apoc. 3, 5; 13, 8. *(21)* Is. 29, 14; 32, 4; 44, 18. Mat. 11, 25-26. 1 Cor. 1, 21. 2 Cor. 4, 3. *(22)* Mat. 11, 27; 28, 18 Ioan 1, 18; 3, 35; 5, 27; 6, 44; 10, 15; 17, 2. *(23)* Mat. 13, 16. *(24)* Is. 64, 1. Ioan 8, 56. 1 Petr. 1, 10. *(25)* Mat. 19, 16; 22, 35. Marc. 12, 28. *(27)* Lev. 19, 18. Deut. 6, 5; 10, 12. Mat. 22, 37. Marc. 12, 29-30. Rom. 13, 9. *(28)* Lev. 18, 5. Neem. 9, 29. Iez. 20, 11. Rom. 10, 5. *(31)* Fapt. 10, 28. *(38)* Ioan 11, 1; 12, 2. *(40)* Sir. 11, 10-12. *(42)* Ps. 26, 6. Mat. 6, 33. **Cap. 11.**— *(1)* Mat. 6, 9-10.

2. Şi *El* le-a zis: « Când vă rugaţi, să ziceţi: Tatăl nostru, Care eşti în ceruri, sfinţească-Se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta şi pe pământ, ca în cer;
3. Pânea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o în fiecare zi;
4. şi ne iartă păcatele noastre, că şi noi iertăm tuturor celor ce ne greşesc nouă; şi nu ne duce în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău ».
5. Apoi le-a zis: « *Să ne închipuim că* cineva din voi ar avea un prieten şi s'ar duce la dânsul în miezul nopţii şi i-ar zice: prietene, împrumută-mă cu trei pâni,
6. căci un prieten al meu s'a abătut din cale pe la mine şi n'am ce-i pune înainte.
7. Dar acela din lăuntru răspunzând, ar zice: nu mă nelinişti. Acum uşa s'a încuiat şi copiii mei sunt în pat cu mine, nu mă pot scula să-ţi dau.
8. Vă spun, că de nu se va scula să-i dea pentru prietenia *ce o are* cu el, dar pentru stăruinţa lui se va scula şi-i va da câte-i trebue.
9. Şi Eu vă zic: cereţi şi vi se va da, căutaţi şi veţi afla, bateţi şi vi se va deschide.
10. Căci tot cel ce cere va lua şi cel ce caută va afla şi celui ce bate i se va deschide.
11. Care tată dintre voi, de ar cere fiul pâne, i-ar da piatră? Sau de i-ar cere peşte, în loc de peşte i-ar da şarpe?
12. Sau de-ar cere ou, i-ar da scorpie?
13. Deci, dacă voi răi fiind, ştiţi să daţi daruri bune fiilor voştri, cu cât mai vârtos Tatăl Cel din cer va da Duh Sfânt celor ce cer dela Dânsul ».
14. Odată scoţând *Iisus* un drac *dintr'un om*, care era mut, după ce a ieşit dracul, mutul a început a grăi, iar mulţimile se mirau.
15. Unii din ei însă ziceau: « Cu *puterea lui* Belzebut, căpetenia dracilor, scoate *El* dracii; »
16. iară alţii ispitindu-L, cereau dela El semn din cer.
17. El însă, ştiind gândurile lor, le-a zis: « Toată împărăţia, care se desbină în lăuntrul său, se pustieşte şi casa care se desbină cade.
18. Deci, şi satana, dacă s'a desbinat în sine, cum va dura împărăţia lui? Voi însă ziceţi că Eu cu puterea lui Belzebut scot dracii!
19. Şi *apoi* dacă Eu scot dracii cu *puterea* lui Belzebut, fii voştri cu a cui putere îi scot? De aceea ei vă vor fi judecători.
20. Iar dacă Eu scot dracii cu degetul lui Dumnezeu, atunci de bună seamă a ajuns la voi împărăţia lui Dumnezeu.
21. Când un puternic fiind înarmat, îşi păzeşte casa sa, averile lui sunt în pace;
22. iar de vine unul mai tare decât el, îl birueşte, îi ia toate armele în care nădăjduia şi împarte cele răpite dela el.
23. Cine nu-i cu Mine, *acela-i* împotriva Mea, şi cine nu adună cu Mine *acela* risipeşte.
24. Când duhul cel necurat iese din om, umblă prin locuri fără de apă, căutând odihnă şi negăsind, zice: mă voiu întoarce la casa mea, de unde am ieşit
25. şi venind, o găseşte măturată şi grijită.
26. Atunci se duce şi ia cu sine alte şapte duhuri mai rele decât el şi intrând, locuiesc acolo, şi ajung *faptele* de apoi ale omului aceluia mai rele decât cele dintâi.
27. Pe când grăia El acestea, o femeie din mulţime ridicând glas, a zis către Dânsul: « Ferice de pântecele ce Te-a purtat şi de ţâţele ce Te-au alăptat ».
28. Iară El a zis: « Adevărat, ferice de cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu şi-l păzesc! »
29. Iară după ce s'au adunat noroadele, a început a zice: « Neamul acesta este viclean; el cere semn şi semn nu i se va da, decât semnul lui Ionà prorocul;
30. căci precum Ionà a fost semn pentru Nineviteni, aşa va fi şi Fiul Omului pentru neamul acesta.

---

(2) Ps. 110, 9. Mat. 6, 9. *(3)* Pild. 30, 8. Mat. 6, 11. *(4)* Ps. 31, 6. Mat. 6, 12-13. 1 Petr. 5, 8. 2 Petr. 2, 9. 1 Cor. 10, 13. Ef. 4, 32. *(8)* Luc. 18, 5. *(9)* Ier. 29, 12-13. Mat. 7, 7; 21, 22. Marc. 11, 24. Ioan 14, 13; 15, 7; 16, 23. Iac. 1, 5-6. 1 Ioan 3, 22.; 5, 14-15. *(10)* Pild. 8, 17. Mat. 7, 8. *(11)* Inţel. 19, 10. Mat. 7, 9. *(12)* Mat. 7, 10. *(13)* Fac. 8, 21. Mat. 7, 11. Iac. 1, 17. Evr. 12, 9. *(14-15)* Mat. 9, 32-34; 12, 22-24. Marc. 3, 22-23. *(16-18)* Mat. 12, 25-26; 16,1. Marc. 3, 24-26; 8, 11. Ioan 2, 25; 6, 30. 1 Cor. 1, 22. *(19)* Mat. 12, 27. *(20)* Eş. 8, 19. Dan. 2, 44; 7, 14, 27. Mat. 12, 28. 1 Ioan 3, 8. *(21)* Mat. 12, 29. Marc. 3, 27. *(22)* Is. Nav. 24, 15. 4 Reg. 17, 33. Is. 49, 25; 53, 12. Ier. 31, 11. *(23)* Mat. 12, 30. Luc. 9, 50. *(24)* Mat. 12, 43. *(25)* Mat. 12, 44. *(26)* Mat. 12, 45. Ioan 5, 14. 2 Petr. 2, 20. Evr. 10, 26. *(27)* Ps. 73, 21. Luc. 1, 28, 48. *(28)* Pild. 8, 32; 19, 16. Iona 2, 1. Mat. 7, 21. Luc. 8, 21. Iac. 1, 22. Apoc. 1, 3. *(29)* Mat. 12, 39; 16, 4. Marc. 8, 12. Ioan 4, 48. *(30)* Iona 1, 3; 2, 1. Mat. 12, 40.

31. Regina dela miazăzi se va scula la judecată cu oamenii din neamul acesta şi-i va osândi, că *ea* a venit tocmai dela marginile pământului, să asculte înţelepciunea lui Solomon. Dar iată, aicea e mai mult decât un Solomon.

32. Ninevitenii se vor scula la judecată cu neamul acesta şi-l vor osândi, că *ei* auzind propoveduirea lui Ionà, s'au pocăit. Dar iată, aicea e mai mult decât *un* Ionà.

33. Nimenea nu aprinde lumânarea şi o pune la loc tainic sau sub vas, ci *o pune* în sfeşnic, ca cei ce intră să vadă lumină.

34. Luminătorul trupului este ochiul. Deci, dacă ochiul tău va fi curat, tot trupul tău va fi luminat; iar de va fi bolnav, şi trupul tău va fi întunecat.

35. Deci, ia sama ca lumina care este în tine, să nu fie întunerec.

36. Dacă trupul tău este tot luminat, neavând nicio parte întunecată, atunci întreg va fi luminat, ca şi cum te-ar lumina o făclie cu strălucirea ei ».

37. După ce a grăit El *acestea*, un fariseu l-a rugat să prânzească la dânsul şi El a mers şi a şezut la masă.

38. Fariseul însă s'a mirat, văzând că *Iisus* înainte de masă, nu s'a spălat mai întâiu.

39. Iar Domnul a zis către dânsul: « Iată voi, fariseii, curăţiţi partea cea de din afară a paharului şi a blidului, iar lăuntrul vostru este plin de răpire şi de vicleşug.

40. Nepricepuţilor, au nu tot Cel ce a făcut partea din afară, a făcut şi partea din lăuntru?

41. Daţi mai bine milostenie din ceea ce aveţi şi atunci toate ale voastre vor fi curate.

42. Dar vai de voi fariseilor, că daţi zeciuială din mintă, din rută şi din toate verdeţurile, şi nesocotiţi dreptatea şi iubirea lui Dumnezeu: acestea se cădea să le faceţi şi pe acelea să nu le lăsaţi.

43. Vai de voi fariseilor, că iubiţi locurile cele dintâi prin sinagogi şi salutările prin adunările oamenilor.

44. Vai de voi cărturarilor şi fariseilor făţarnici, că sunteţi ca mormintele cele ascunse şi oamenii umblă pe deasupra, fără să le ştie! »

45. Şi luând vorba unul din legiuitori, a zis către El: « Invăţătorule, zicând aceasta, ne ocărăşti şi pe noi ».

46. Iară El a zis: « Vai şi de voi legiuitorilor, că puneţi oamenilor sarcini grele de purtat şi voi nici cu un deget al vostru nu le atingeţi!

47. Vai de voi, că zidiţi mormintele prorocilor, pe care i-au ucis părinţii voştri;

48. prin aceasta mărturisiţi faptele părinţilor voştri şi le încuviinţaţi, că ei i-au ucis, iar voi le zidiţi mormintele.

49. Pentru aceea şi înţelepciunea lui Dumnezeu zice: voiu trimete la ei proroci şi apostoli şi din aceştia vor ucide şi vor isgoni;

50. ca să se ceară dela neamul acesta sângele tuturor prorocilor, ce s'a vărsat dela zidirea lumii,

51. dela sângele lui Avel până la sângele lui Zaharia, care a fost ucis între jertfelnic şi biserică. Adevărat vă spun, că se va cere dela neamul acesta.

52. Vai de voi legiuitorilor, că aţi luat cheia ştiinţei: şi nici voi n'aţi intrat, nici pe cei ce voiau să intre nu i-aţi lăsat ».

53. După ce a ieşit El de acolo, cărturarii şi fariseii au început să tăbărască straşnic asupra Lui

54. şi să-L facă să vorbească de multe *lucruri*, întinzându-i curse şi căutând să prindă ceva din gura Lui, ca să-L poată învinui.

CAP. 12.

Făţărnicia. Hula contra Sf. Duh. Bogatul sgârcit. Grija zilei. Indemn la veghere. Sluga credincioasă. Nu pace, ci desbinare.

1. Cu *prilejul* acesta adunându-se zeci de mii de oameni, încât se călcau unii pe alţii, a început *Iisus* să grăiască mai întâiu ucenicilor săi: « Păziţi-vă de aluatul fariseilor, care este făţărnicia.

---

(31) 3 Reg. 10, 1, 4. 2 Paral. 9, 1. Mat. 12, 42. *(32)* Iona 3, 5. Mat. 12, 41. *(33)* Mat. 5, 15. Marc. 4, 21. Luc. 8, 16. *(34)* Mat. 6, 22. *(35)* Mat. 6, 23. *(38)* Mat. 15, 2. Marc. 7, 2-3. *(39)* Mat. 15, 3; 23, 25. Marc. 7, 8. Tit 1, 15. *(41)* Is. 58, 7. Dan. 4, 24. Sir. 4, 1-2; 28, 15. *(42)* Mat. 23, 23. *(43)* Mat. 23, 6-7. Marc. 12, 38-39. Luc. 20, 46. *(44)* Mat. 23, 27. *(46)* Mat. 23, 4. Fapt. 15, 10. *(47)* Mat. 23, 29. Ioan 15, 22. *(49)* 2 Paral. 36, 15-16. Neem. 9, 26. Pild. 1, 20; 8, 12. Mat. 10, 16; 23, 34. *(51)* Fac. 4, 8. 2 Paral. 24, 21-22. Mat. 23, 35. *(52)* Mat. 23, 13. *(54)* Inţel. 2, 12. **Cap. 12.**— *(1)* Mat. 16, 6-12. Marc. 8, 15.

2. Nu este nimic acoperit, care să nu se descopere, și ascuns care să nu se vădească;

3. de aceea câte ați spus la întunerec, se vor auzi la lumină; și ce ați spus la ureche, în casă, se va propovedui de pe acoperișuri.

4. Vouă însă, prietenilor mei, vă zic: să nu vă temeți de cei ce ucid trupul și după aceea nu pot să facă ceva mai mult;

5. dar am să vă spun de cine să vă temeți: să vă temeți de Acela, Care după ucidere, are putere să arunce în Gheena. Adevărat vă grăiesc, de Acela să vă temeți.

6. Au nu se vând cinci păsărele cu doi gologani? *Și totuși* niciuna din ele nu este uitată la Dumnezeu.

7. Ba și perii capului vostru sunt toți numărați. Nu vă temeți deci, că voi prețuiți mai mult decât multe păsărele.

8. Vă spun însă, că tot cel ce Mă va mărturisi pe Mine înaintea oamenilor, pe acela și Fiul Omului îl va mărturisi înaintea îngerilor lui Dumnezeu;

9. iar cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, lepădat va fi înaintea îngerilor lui Dumnezeu.

10. Și tot celui ce va zice vreun cuvânt împotriva Fiului Omului, i se va ierta; iar celui ce va huli împotriva Duhului Sfânt nu i se va ierta.

11. Când însă vă vor duce înaintea adunărilor și a căpeteniilor și a stăpânirilor, să nu vă grijiți cum sau ce veți răspunde în apărarea voastră, sau ce veți grăi,

12. căci Duhul Sfânt vă va învăța în ceasul acela ce trebue să grăiți ».

13. Cineva însă din mulțime a zis către Dânsul: « Invățătorule, zi fratelui meu să împartă moștenirea cu mine! »

14. Iară El i-a zis: « Omule, cine M'a pus pe Mine judecător sau împărțitor între voi? »

15. Iar către ei a zis: « Căutați și vă păziți de lăcomie, căci viața cuiva nu atârnă de mulțimea avuției lui ».

16. Apoi le-a spus o pildă, zicând: « Unui om bogat i-a rodit țarina;

17. și *omul acela* cugeta în sine și zicea: ce să fac, că n'am unde îmi aduna roadele?

18. Și a zis: aceasta am să fac: am să-mi stric hambarele și am să le fac mai mari și am să adun acolo toate roadele și toate bunătățile mele;

19. *apoi* am să zic sufletului meu: suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te!

20. Dumnezeu însă i-a zis: nebune, în noaptea aceasta ți se va lua sufletul; dară cele ce ai gătit, ale cui vor fi?

21. Așa-i cu cela ce-și adună sie-și comori și nu se îmbogățește în Dumnezeu ».

22. *Apoi* a zis către ucenicii Săi: de aceea vă spun, să nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru, ce veți mânca, nici pentru trupul vostru, cu ce vă veți îmbrăca.

23. Sufletul este mai însemnat decât hrana și trupul este mai însemnat decât haina.

24. Priviți la corbi: că *aceștia* nu seamănă, nici seceră, și n'au nici cămări, nici hambare și Dumnezeu îi hrănește. Cu cât prețuiți voi mai mult decât păsările!

25. Și *apoi* cine din voi îngrijindu-se, poate să-și adaoge la statura sa *măcar* un cot?

26. Deci, dacă nu puteți face nici *lucrul* cel mai mic, la ce să vă îngrijiți de celelalte?

27. Priviți la crini cum cresc; ei nu se ostenesc, nici nu torc, însă vă spun, nici Solomon, în toată slava sa, nu s'a îmbrăcat ca unul din ei.

28. Și dacă iarba din câmp, care astăzi este și mâne va fi aruncată în cuptor, Dumnezeu o îmbracă așa, apoi cu cât mai vârtos pe voi, puțin credincioșilor?

29. Deci nu căutați ce veți mânca și ce veți bea, nici nu vă îngrijorați,

30. căci toate acestea le caută oamenii lumii acesteea și pentrucă Tatăl vostru cel ceresc știe că acestea vă trebuesc;

---

(2) Iov 12, 22. Mat. 10. 26. Marc. 4, 22; 8, 15. Luc. 8, 17. *(3)* Mat. 10, 27. *(4)* Ps. 3, 6. Is. 8, 12; 51, 7. Ier. 1, 8. Mat. 10, 28. *(5)* Ps. 118, 120. Evr. 10, 31. *(6)* Mat. 10, 29. *(7)* 1 Reg. 14, 45. 2 Reg. 14, 11. 3 Reg. 1, 52. Mat. 10, 30. Luc. 21, 18. *(8)* Mat. 10, 32-33. Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. 1 Ioan 2, 23. 2 Tim. 2, 12. *(9)* Mat. 10, 33. Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. 2 Tim. 2, 12. *(10)* Mat. 12, 31. Marc. 3, 28-29. 1 Ioan 5, 16. *(11)* Mat. 10, 19. Mat. 13, 11. Luc. 21, 14. Ioan 16, 13. *(12)* 2 Reg. 23, 2. Mat. 10, 20. Fapt. 4, 8. *(15)* Mat. 4, 4. Marc. 4, 19. 1 Tim. 6, 9. *(16)* Ps. 143, 13. *(17)* Eccl. 11, 1-3. Is. 30, 1. *(19)* Ps. 61, 10. Is. 22, 13. Sir. 5, 1; 11, 17. Iac. 5, 5. 1 Cor. 15, 32. *(20)* Iov 20, 22. Ps. 38, 8, 9; 48, 20-22; 51, 7. Ier. 17, 11. Ințel. 15, 8. Sir. 14, 15. Iac. 4, 14. *(21)* Mat. 6, 20. Luc. 6, 24. Iac. 2, 5. 1 Tim. 6, 18. *(22)* Ps. 54, 23. Mat. 6, 25. 1 Petr. 5, 7. Filip. 4, 6. *(23)* Mat. 6, 25. *(24)* Iov 38, 41. Ps. 103. 27-28. Mat. 6, 26. *(25-29)* Eccl. 9, 11. Mat. 6, 27-31. *(30)* Mat. 6, 32.

31. dar căutaţi mai cu seamă împărăţia lui Dumnezeu şi toate acestea vi se vor adăuga.

32. Nu te teme, turmă mică, că a binevoit Tatăl vostru să vă dea împărăţia!

33. Vindeţi-vă averile voastre şi daţi milostenie! Faceţi-vă pungi, care nu se învechesc! *Adunaţi-vă* comoară nesecată în ceruri, unde furul nu se apropie, nici molia nu o mănâncă!

34. Că unde-i comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră.

35. Să aveţi mijloacele încinse şi făcliile aprinse

36. şi *să fiţi* asemenea oamenilor, care aşteaptă întoarcerea stăpânului lor dela nuntă, că dacă va veni şi va bate, îndată să-i deschidă.

37. Ferice de slugile acelea, pe care stăpânul venind, le va găsi priveghind! Adevărul vă grăiesc, că se va încinge *cu şorţul*, că le va pune la masă şi venind, le va sluji.

38. Şi de-ar veni *stăpânul* în straja a doua, sau de-ar veni în straja a treia şi le-ar găsi aşa *priveghind:* ferice de slugile acelea!

39. Şi să ştiţi şi aceasta, că de-ar şti stăpânul casei în ce ceas are să vie furul, ar priveghea şi n'ar lăsa să-i spargă casa.

40. Deci, fiţi şi voi gata, că în ceasul când nu vă gândiţi, va veni Fiul Omului ».

41. Petru însă a zis către Dânsul: « Doamne, pentru noi spui pilda aceasta, sau şi pentru toţi ceilalţi? »

42. Iară Domnul a zis: « Cine este iconomul credincios şi înţelept, pe care stăpânul l-a pus peste slugile sale, ca să le împartă la vreme măsura de grâu?

43. Ferice de sluga aceea pe care stăpânul său la întoarcere o va găsi făcând aşa.

44. Adevărul vă grăiesc, că o va pune peste toate averile sale.

45. Iară dacă sluga aceea va zice în inima sa: stăpânul meu va întârzia să vină, şi se va apuca să bată slugile şi slujnicile şi să mănânce, să bea şi să se îmbete, —

46. veni-va stăpânul slugii aceleia în ziua când nu se aşteaptă şi în ceasul când nu se gândeşte şi o va tăia, *dela sine* şi va pune partea ei cu necredincioşii.

47. Sluga aceea însă, care a cunoscut voia stăpânului său şi n'a fost gata, nici n'a făcut după voinţa lui, va fi bătută mult;

48. iar cea care n'a ştiut şi a făcut *fapte* vrednice de pedeapsă, va fi bătută mai puţin. Tot celui ce i s'a dat mult, mult i se va cere şi celui ce i s'a încredinţat mult, mai mult i se va cere.

49. Foc am venit să arunc pe pământ şi cum aş dori să fie acum aprins!

50. Cu botez am a mă boteza şi cât sunt de nerăbdător până se va săvârşi *aceasta*.

51. Pace socotiţi că am venit să aduc pe pământ? Vă răspund: nu, ci desbinare;

52. căci de acum înainte *de vor fi* cinci într'o casă, vor fi desbinaţi: trei contra a doi şi doi contra a trei;

53. va fi tatăl contra fiului şi fiul contra tatălui, mama contra fiicei şi fiica contra mamei, soacra contra noră-sa şi nora contra soacră-sa ».

54. Apoi a vorbit *Iisus* şi mulţimii: « Când vedeţi că se ridică nor dela asfinţit, îndată ziceţi: are să ploaie, şi se întâmplă aşa.

55. Şi când bate vânt dela miază-zi, ziceţi: are să fie căldură mare; şi este.

56. Făţarnicilor, faţa cerului şi a pământului ştiţi să o ghiciţi; cum dară de nu ghiciţi şi timpul acesta

57. şi pentru ce nu judecaţi şi după voi înşivă ceea ce e drept?

58. Deci când mergi cu protivnicul tău la stăpânitor, pe cale dă silinţă să scapi de el, ca să nu te aducă la judecător, şi judecătorul să nu te dea muncitorului, şi muncitorul să nu te arunce în temniţă.

59. *Căci* îţi spun: nu vei ieşi de acolo, până nu vei da şi bănuţul cel mai de pe urmă.

---

(31) 3 Reg. 3, 13. Mat. 6, 33. Marc. 10, 30. *(32)* Is. 41, 14. *(33)* Eccl. 11, 1. Mat. 6, 20; 19, 21. Luc. 11, 41; 16, 9; 18, 22. Fapt. 2, 45. 1 Tim. 6, 19. *(34)* Mat. 6, 21. *(35)* Eş. 12, 11. Ier. 1, 17. Mat. 25, 7. 1 Petr. 1, 13. Ef. 3, 16; 6, 14. *(37)* Mat. 24, 46. *(39)* Eccl. 9, 12. Mat. 24, 43. Marc. 13, 32. 2 Petr. 3, 10. 1 Tes. 5, 2. Apoc. 3, 3; 16, 15. *(40)* Mat. 24, 44; 25, 13. Marc. 13, 33. Luc. 21, 36. *(42-45)* Mat. 24, 45-48; 25, 21. 1 Cor. 4, 2. *(46)* Mat. 24, 50-51. *(47)* Deut. 25, 2. Am. 3, 2. *(48)* Lev. 5, 17. 1 Tim. 1, 13. *(50)* Mat. 20, 22-23. Marc. 10, 38. *(51)* Mih. 7, 6. Mat. 10, 34. *(53)* Mih. 7, 6. Mat. 10, 35. *(54)* Mat. 16, 2. *(56)* Mat. 16, 3. Ioan. 4, 35. *(58)* Pild. 25, 8. Mat. 5, 25. *(59)* Mat. 5, 26.

CAP. 13.

Pilda Galileenilor uciși, cu turnul din Siluam și cu smochinul. Femeea cu duhul neputinței. Grăuntele de muștar și ușa cea strâmtă. Jalea viitoare a Ierusalimului.

1. In vremea aceea au venit unii și I-au spus de Galileenii, al căror sânge Pilat l-a amestecat cu jertfele lor.

2. Și răspunzând Iisus, a zis către dânșii: « Socotiți *voi oare*, că Galileenii aceștia au fost mai păcătoși decât toți Galileenii, de au pătimit acestea?

3. Vă spun: nu! Dar de nu vă veți pocăi, toți veți pieri așa.

4. Sau credeți poate că cei optsprezece oameni, peste care a căzut turnul Siluamului și i-a ucis, au fost mai vinovați decât toți oamenii, care trăiau în Ierusalim?

5. Vă spun: nu! Dar de nu vă veți pocăi, toți veți pieri așa ».

6. Apoi *le-a* spus pilda aceasta: « Cineva avea sădit în via sa un smochin și a venit să caute rod într'însul, dar n'a găsit.

7. Atunci a zis către vierul *său*: iată sunt trei ani de când vin să caut rod în smochinul acesta și nu găsesc; taie-l! La ce să mai încurce locul? »

8. *Vierul* însă răspunzând, i-a zis: « Domnule, mai lasă-l și anul acesta, până-l voiu săpa împrejur și-i voiu pune gunoiu,

9. să *văd* nu cumva va face rod; și de nu *va face*, îl vei tăia la anul ».

10. Iară într'o Sâmbătă învăța El în una din sinagogi.

11. Și iată era acolo o femeie, care de optsprezece ani avea duhul neputinței și era gârbovă și de loc nu se putea ridica în sus.

12. Pe aceasta văzând-o Iisus, a chemat-o și i-a zis: « Femeie, te-ai izbăvit de neputința ta! »

13. *Apoi* și-a pus mâna peste ea și ea s'a ridicat îndată în sus și a slăvit pe Dumnezeu.

14. Iar căpetenia sinagogii mâniindu-se, că Iisus o vindecase Sâmbăta, și răspunzând, a zis către popor: « Sunt șase zile în care se cade să lucrați; în acelea veniți și vă vindecați, iar nu în ziua Sâmbetei ».

15. Și răspunzând Domnul, i-a zis: « Fățarnice, au nu desleagă fiecare din voi boul sau asinul său dela iesle în ziua Sâmbetei și-l duce de-l adapă?

16. Dar oare această fiică a lui Avrram pe care a legat-o satana acum optsprezece ani, nu se cădea oare a o deslega de legăturile acestea în ziua Sâmbetei? »

17. Și zicând El acestea, toți protivnicii Lui s'au rușinat și tot poporul se bucura de faptele cele slăvite ce se făceau de Dânsul.

18. Iară *El* a zis: « Cu ce se aseamănă împărăția lui Dumnezeu și cu ce o voiu asemăna?

19. Ea se aseamănă unui grăunte de muștar, pe care luându-l un om, l-a aruncat în grădina sa și a crescut și s'a făcut copac mare și păsările cerului s'au sălășluit în ramurile lui ».

20. Și iarăși a zis: « Cu ce voiu asemăna împărăția lui Dumnezeu?

21. *Ea* este asemenea aluatului, pe care o femeie luându-l, l-a pus în trei măsuri de făină până a dospit toată ».

22. In vremea aceea călătorind *Iisus* spre Ierusalim, străbătea sate și orașe, învățând *poporul*.

23. Iară cineva I-a zis: « Doamne, puțini sunt oare cei ce se mântuiesc? El însă a zis către dânșii:

24. « Nevoiți-vă să intrați pe poarta cea strâmtă; că vă spun: mulți vor căuta să intre și nu vor putea.

25. După ce se va scula stăpânul casei și va încuia ușa, atunci *voi* stând afară, veți începe a bate în ușă, zicând: Doamne, Doamne, deschide-ne! *El* însă răspunzând, vă va zice: nu vă știu de unde sunteți.

26. Atunci veți începe a zice: *noi* am mâncat și am băut înaintea Ta și la răspântiile noastre ai propoveduit.

27. *El* însă va zice: vă spun: nu vă știu de unde sunteți: duceți-vă dela Mine toți cei ce faceți nedreptate.

28. Acolo va fi plâns și scrâșnire de dinți, când veți vedea pe Avraam, pe Isaac și pe Iacov și pe toți prorocii în împărăția lui Dumnezeu, iar pe voi aruncați afară.

29. *Mulți* vor veni dela răsărit și dela asfințit și dela miazănoapte și dela

---

Cap. 13.— *(6)* Is. 5, 2. Ier. 8, 13. Mat. 21, 19. Marc. 11, 13-14. *(7)* Mat. 21, 19. *(13)* Marc. 16, 18. *(14)* Eș. 20, 9. Deut. 5, 13. Mat. 12, 10. Marc. 3, 2. Luc. 6, 7; 14, 3. Ioan 5, 10. *(15)* Luc. 14, 5. *(18)* Mat. 13, 31. Marc. 4, 30. *(19)* Mat. 13, 32. Marc. 4, 31. *(20-22)* Mat. 9, 35; 13, 33-35. Marc. 6, 6. *(24)* Sir. 4, 24. Mat. 7, 13-14. Ioan 7, 34; 8, 21; 13, 33. Fapt. 14, 22. *(25)* Is. 55, 6. Mat. 7, 23; 25, 10-12. Luc. 6, 46. *(27)* Ps. 5, 4-6; 6, 9. Mat. 7, 23; 25, 41. Luc. 13, 25. 1 Cor. 8, 3. 2 Tim. 2, 19. *(28)* Mat. 8, 11-12; 13, 42; 24, 51. *(29)* Fac. 28, 14. Is. 2, 3; 49, 6; 60, 3. Mal. 1, 11. Mat. 8, 11.

miazăzi și vor prânzi în împărăția lui Dumnezeu.
30. Iată sunt *unii* de pe urmă, care vor fi întâi, și *alții* întâi, cari vor fi pe urmă ».
31. In ziua aceea au venit unii din farisei și au zis către Dânsul: « Ieși și du-Te de aicea că iată Irod vrea să te ucidă! »
32. Iară *Iisus* le-a zis: « Duceți-vă și spuneți vulpii acesteea: iată Eu scot draci și săvârșesc tămăduiri astăzi și mâne, și poimâne isprăvesc;
33. însă Mi se cade să umblu astăzi și mâne și poimâne, că nu este cu putință să piară vreun proroc afară din Ierusalim.
34. Ierusalime, Ierusalime, cel ce omori pe proroci și ucizi cu pietre pe cei trimeși la tine, de câte ori am vrut să adun pe fiii tăi, cum își adună găina puii săi sub aripi, dar nu ați vrut!
35. Iată vi se lasă casa voastră pustie. Vă zic însă: că nu mă veți mai vedea până nu va veni vremea, când veți zice: binecuvântat este Cel ce vine în numele Domnului! »

CAP. 14.

Idropicosul vindecat. Indemn la umilință. Ospățul cel mare. Lepădarea de sine.

1. Și I s'a întâmplat să intre într'o Sâmbătă în casa oarecăruia din căpeteniile fariseilor, ca să mănânce pâne și aceștia Il pândeau.
2. Iată însă că I s'a înfățișat un om idropicos.
3. Atunci luând Iisus vorba, a zis către legiști și către farisei: « E îngăduit oare Sâmbăta a vindeca? »
4. Ei însă tăceau; iar *Iisus* atingându-se de *bolnav*, l-a vindecat și i-a dat drumul.
5. Apoi luând iarăși vorba, a zis către dânșii: « De va cădea asinul sau boul vreunuia din voi în fântână, au nu-l va scoate îndată chiar în ziua Sâmbetei? »
6. Și n'au putut să-I răspundă la aceasta.
7. Văzând însă cum cei chemați *la ospăț* își alegeau locurile cele mai de sus, le-a spus o pildă și a zis către ei:
8. « Când vei fi chemat de cineva la nuntă să nu te așezi la locul cel mai dintâiu, ca nu cumva să fie chemat de dânsul *altul* mai de cinste decât tine,
9. și venind cel ce te-a chemat pe tine și pe el, să-ți zică: dă acestuia locul, și atunci cu rușine vei începe să șezi la locul cel mai de pe urmă.
10. Ci când vei fi chemat, vino și te așează la locul cel din urmă, ca să vie cel ce te-a chemat și să-ți zică: prietene, mută-te mai sus! Atuncea vei avea cinste înaintea celor ce ospătează cu tine.
11. Căci tot cel ce se înalță pe sineși, se va smeri, iar cel ce se smerește pe sineși se va înălța ».
12. Dar a zis și către cel ce-L chemase: « Când faci prânz sau cină, nu chema pe prietenii tăi, nici pe frații tăi, nici rudele tale, nici pe vecinii bogați, ca nu cumva să te cheme și ei cândva și să-ți iei răsplata.
13. Ci când faci ospăț, chiamă săracii, neputincioșii, șchiopii și orbii
14. și va fi ferice de tine, că ei n'au cu ce să-ți răsplătească și ți se va răsplăti la învierea drepților ».
15. Iară cineva din cei ce ședeau împreună la masă, auzind acestea, a zis către El: « Ferice de cel ce va prânzi în împărăția lui Dumnezeu! »
16. Iară El i-a zis: « Un om a făcut cină mare și a chemat pe mulți.
17. Iar în ceasul cinei a trimes sluga sa să spună celor chemați: veniți, iată sunt gata toate!
18. Și au început toți a-și cere iertare unul câte unul: cel dintâiu i-a spus: mi-am cumpărat o țarină și am nevoe să mă duc să o văd; rogu-te să mă ierți!
19. Altul a zis: mi-am cumpărat cinci perechi de boi și mă duc să-i încerc; rogu-te să mă ierți!
20. Iar altul a zis: m'am însurat și de aceea nu pot să vin.

---

(30) Mat. 19, 30; 20, 16. Marc. 10, 31. Fapt. 10, 45; 28, 28. *(32)* Cânt. 2, 15. *(34)* Mat. 23, 37. *(35)* Lev. 26, 31-32. Ps. 68, 29; 117, 26. Is. 1, 7. Dan. 9, 27. Mih. 3, 12. Mat. 21, 9; 23, 38. Marc. 11, 10. Luc. 19, 38. Ioan 12, 13. **Cap. 14.**— *(1)* Marc. 3, 2. *(3)* Mat. 12, 10. Marc. 3, 2. Luc. 13, 14. *(5)* Eș. 23, 5. Deut. 22, 4. Mat. 12, 11. Luc. 13, 15. *(6)* 2 Reg. 3, 11. Mat. 22, 45-46.

(8-10) Pild. 25, 6-7. *(11)* Iov 22, 29. Ps. 17, 29. Pild. 29, 23. Mat. 23, 12. Luc. 18, 14. Iac. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. Filip 2, 3. *(12)* Pild. 3, 27-28. Tob. 4, 7. *(13)* Neem. 8, 10. Iov 31, 17. Ps. 40, 1. Pild. 3, 9. Tob. 4, 16. Sir. 14, 13. *(14)* Pild. 19, 17. Mat. 6, 4. *(15)* Apoc. 19, 7, 9. *(16-17)* Pild. 9, 1-5. Is. 25, 6. Mat. 22, 2-3. Apoc. 19, 7-9. *(19)* Ps. 143, 14.

21. Intorcându-se sluga aceea, a spus acestea stăpânului său. Atuncea mâniindu-se stăpânul casei, a zis către sluga sa: ieşi repede la uliţile şi la răspântiile cetăţii şi adă aicea săracii, betegii, şchiopii şi orbii.
22. Şi *întorcându-se* sluga a zis: stăpâne, s'a făcut cum ai poruncit şi tot mai este loc.
23. Iar stăpânul a zis către slugă: ieşi pe uliţi şi pe la garduri şi îndeamnă să vie, ca să se umple casa mea,
24. căci vă spun, că nimenea din bărbaţii cei chemaţi nu va gusta din cina mea: căci mulţi sunt chemaţi, dar puţini aleşi ».
25. Atunci mergeau cu Dânsul gloate multe şi *El* întorcânsu-se, zise către dânşii:
26. De vine cineva după Mine şi nu urăşte pe tatăl său, pe mamă, pe femeie, pe copii, pe fraţi şi pe surori şi chiar viaţa sa, acela nu poate să-Mi fie ucenic.
27. De nu-şi ia cineva crucea sa şi să vie după Mine, *acela* nu poate să-Mi fie ucenic.
28. Căci cine din voi dorind să zidească un turn, nu stă mai întâiu să socotească cheltuiala, *ca să vadă* de are cu ce isprăvi?
29. Ca nu cumva punându-i temelia şi neputând termina, să înceapă a râde de el toţi cei ce văd
30. şi să zică: omul acesta s'a apucat de zidit şi n'a putut isprăvi.
31. Sau care rege plecând să lupte în războiu cu alt rege, nu stă mai întâiu să se sfătuiască de poate să se împotrivească cu zece mii *de ostaşi* celui ce vine asupra sa cu douăzeci de mii?
32. Iar de nu *poate*, când acela e încă departe, trimete solie să se roage de pace.
33. Deci, aşa şi fiecare din voi, care nu se leapădă de tot ce are, nu poate să-mi fie ucenic.
34. Bun *lucru* este sarea. Dar dacă sarea se va strica, cu ce se va drege?
35. Ea nu mai e bună nici pentru pământ, nici pentru gunoiu, ci se aruncă afară. Cine are urechi de auzit, să audă! »

(21) Mat. 22, 7. 1 Cor. 1, 27-28. *(24)* Mat. 21, 43; 22, 8-9, 14. *(26)* Deut. 33, 9. Mat. 10, 37. Rom. 9, 13. Apoc. 12, 11. *(27)* Mat. 10, 38; 16, 24. Marc. 8, 34. Luc. 9, 23. 2 Tim. 3, 12. *(34)* Mat. 5, 13. Marc, 9, 50.

CAP. 15.

Pilda cu oaia şi drahma pierdută. Fiul risipitor.

1. Atunci s'au apropiat de Dânsul toţi vameşii şi păcătoşii să-L asculte,
2. iar fariseii şi cărturarii cârteau, zicând: « Acesta primeşte pe păcătoşi şi mănâncă cu dânşii ».
3. *El* însă le-a spus pilda aceasta, zicând:
4. « Care din voi, având o sută de oi şi pierzând una din ele, nu lasă pe cele nouăzeci şi nouă în pustie şi nu se duce după cea pierdută până o găseşte?
5. Şi găsind-o, o ia pe umerii săi cu bucurie
6. şi, venind acasă, cheamă prietenii şi vecinii şi le zice: bucuraţi-vă împreună cu mine, că am găsit oaia mea cea pierdută.
7. Vă zic *însă*, că aşa şi în ceruri va fi *mai multă* bucurie pentru un păcătos ce se pocăieşte, decât pentru nouăzeci şi nouă de drepţi, care n'au nevoe de pocăinţă.
8. Sau o femeie oarecare, având zece drahme, de ar pierde o drahmă, au nu aprinde lumânarea şi mătură casa şi o caută cu stăruinţă până o găseşte?
9. Iar dacă o găseşte, cheamă prietenele şi vecinele şi le zice: bucuraţi-vă împreună cu mine, că am găsit drahma care o pierdusem.
10. Vă zic *însă*, că aşa şi înaintea îngerilor lui Dumnezeu se face bucurie pentru un păcătos ce se pocăieşte ».
11. Iarăşi a zis: « Un om avea doi feciori
12. şi cel mai tânăr dintre ei a zis tatălui *său*: tată, dă-mi partea cuvenită de avuţie! Şi *tatăl* le-a împărţit averea.
13. Dar nu după multe zile feciorul cel mai tânăr adunând toate, s'a dus într'o ţară depărtată, şi acolo a cheltuit averea sa, trăind în desfrânări.
14. După ce însă a cheltuit toate ale sale, s'a făcut foamete mare în ţara aceea şi el a început să ducă lipsă.
15. Şi mergând, s'a lipit de unul din locuitorii ţării aceea; şi *acela* l-a trimes la ţarinile sale să pască porcii.

Cap. 15. — *(1)* Luc. 5, 29. *(2)* Mat. 11 19. Fapt. 11, 3. Gal. 2, 12. *(4)* Iez. 34, 12, 16. Mat. 18, 12. *(5)* Mat. 18, 13. *(6)* 1 Petr. 2, 10, 25. *(7)* 2 Paral. 36, 23 f. Luc. 5, 31-32. *(13)* Pild. 29, 3. *(14)* Pild. 5, 11.

16. Şi dorea să-şi sature pântecele său din roşcovele ce mâncau porcii, dar nimenea nu-i da.
17. Venindu-şi însă în sine, a zis: câţi argaţi ai tatălui meu sunt îndestulaţi de pâne, iară eu pier de foame.
18. Scula-mă-voiu şi mă voiu duce la tatăl meu şi-i voi zice: tată, am greşit la cer şi înaintea ta
19. şi nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău; fă-mă ca pe unul din argaţii tăi.
20. Sculându-se deci, s'a dus la tatăl său. Şi când era încă departe, l-a văzut tatăl său şi i s'a făcut milă; şi alergând, a căzut pe grumazul lui şi l-a sărutat.
21. Fiul însă a zis către dânsul: tată, am greşit la cer şi înaintea ta şi nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău.
22. Iar tatăl a zis către slugile sale: aduceţi haina cea mai bună şi-l îmbrăcaţi şi daţi inel în mâna lui şi încălţăminte în picioare;
23. şi aduceţi viţelul cel îngrăşat şi-l junghiaţi, să mâncăm şi să ne veselim,
24. că fiul meu acesta era mort şi a înviat; pierdut era şi s'a aflat. Şi au început a se veseli.
25. Iară feciorul lui cel mai mare era la ţarină; şi când se întorcea, apropiindu-se de casă, a auzit cântece şi jocuri;
26. şi chemând pe una din slugi, a întrebat: ce sunt acestea?
27. Iar *sluga* i-a zis: a venit fratele tău, şi tatăl tău, pentrucă l-a primit sănătos, a înjunghiat viţelul cel îngrăşat.
28. Şi s'a mâniat *fratele cel mai mare* şi nu voia să intre. Dar ieşind tatăl lui, l-a chemat.
29. El însă răspunzând, a zis către tatăl său: iată de atâţia ani îţi robesc şi niciodată n'am călcat porunca ta; şi mie niciodată nu mi-ai dat măcar un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei.
30. Iar când veni feciorul tău acesta, care a mâncat avuţia sa cu desfrânatele, ai junghiat pentru el viţelul cel îngrăşat.
31. Iar *tatăl* i-a zis: fiule, tu pururea eşti cu mine şi toate ale mele sunt ale tale.
32. Se cădea însă se ne bucurăm şi să ne veselim, căci fratele tău acesta era mort şi a înviat, pierdut era şi s'a aflat ».

CAP. 16.

Pilda cu iconomul necredincios şi despre bogatul nemilostiv şi săracul Lazăr.

1. Iar către ucenicii Săi a zis: « Era un om bogat, care avea un iconom, şi acesta i-a fost pârît că i-ar risipi averile.
2. Şi chemându-l, i-a zis: ce aud eu de tine? Dă socoteală de iconomatul tău, căci nu poţi să mai fii iconom.
3. Iar iconomul a zis în sine: ce voiu face, că stăpânul meu îmi ia iconomatul? Să prăşesc nu pot; a cere mi-i ruşine;
4. ştiu ce am să fac, că dacă voiu fi scos din iconomat, să mă primească *alţii* în casele lor.
5. Şi chemând pe fiecare din datornicii stăpânului său deosebi, a zis către cel dintâiu: cât datoreşti stăpânului meu?
6. Şi acela a zis: o sută de măsuri de untdelemn. Şi el i-a zis: ia-ţi înscrisul tău şi şezi repede de scrie: cincizeci.
7. După aceea a zis către altul: dar tu cât datoreşti? Şi acela a răspuns: o sută de măsuri de grâu. Şi *el* i-a zis: ia-ţi înscrisul tău şi scrie: optzeci.
8. Şi a lăudat stăpânul pe iconomul nedrept, că a lucrat cu ghibăcie; căci fiii veacului acestuia, în felul lor, sunt mai ghibaci decât fiii luminii.
9. Şi Eu vă zic: faceţi-vă prieteni cu bogăţia nedreaptă, ca *atunci* când veţi sărăci, să vă primească *aceia* în lăcaşurile veşnice.
10. Cel credincios în puţin şi în mult e credincios; iar cel necredincios în puţin şi în mult e necredincios.
11. Deci, dacă n'aţi fost credincioşi în bogăţia nedreaptă, cine vă va încredinţa pe cea adevărată?
12. Şi dacă în cele străine n'aţi fost credincioşi, cine vă va da pe ale voastre?
13. Nicio slugă nu poate sluji la doi domni, căci sau pe unul va urî şi pe altul va iubi, sau de unul se va ţinea şi de altul nu va griji: nu puteţi sluji şi lui Dumnezeu, şi lui mamona ».
14. Şi acestea toate le-au auzit şi fariseii, care erau iubitori de argint, şi râdeau de El.
15. Iar *El* le-a zis: « Voi în faţa oamenilor vă arătaţi drepţi, dar Dumnezeu

(18) Os. 14, 3. Am. 4, 12. *(20)* Is. 49, 15. Iez. 16, 6, 10. *(24)* Luc. 15, 32. Ef. 2, 1; 5, 14. Col. 2, 13. Apoc. 3, 1. *(32)* Luc. 15, 24. **Cap. 16.**— *(4)* Ier. 4, 22. *(6)* Iez. 45, 10-11, 14. *(8)* Ioan 12, 36. Ef. 5, 8-9. 1 Tes. 5, 5. *(9)* Eccl. 11, 2. Sir. 40, 26. Mat. 6, 19; 19, 20-21. Luc. 11, 41. 1 Tim. 6, 17, 19. *(10)* Mat. 25, 21. Luc. 19, 17. *(13)* Mat. 6, 24. *(14)* 1 Tim. 6, 10. *(15)* 1 Reg. 16, 7. Ps. 7, 10. Pild. 17, 3. Ier. 11, 20; 17, 10; 20, 12. Luc. 18, 9.

cunoaște inimile voastre, că ceea ce înaintea oamenilor e înălțat, urîciune e înaintea lui Dumnezeu.
16. Legea și prorocii *au fost numai* până la Ioan; de atunci împărăția lui Dumnezeu se binevestește și fiecare se nevoește să intre în ea.
17. E mai lesne însă să treacă cerul și pământul, decât să cadă o virgulă din lege.
18. Tot cel ce se desparte de femeia sa și se căsătorește cu alta, face răsdesfrânare; și tot cel ce se căsătorește cu cea despărțită de bărbat, face răsdesfrânare.
19. Era *odată* un om bogat, *care* se îmbrăca cu porfiră și vison, veselindu-se în toate zilele luminat.
20. Și era și un sărac, anume Lazăr, care zăcea la poarta lui plin de bube
21. și dorea să se sature cu fărămăturile, ce cădeau din masa bogatului; ba și cânii venind îi lingeau bubele.
22. Dar întâmplându-se să moară săracul, a fost dus de îngeri în sânul lui Avraam; a murit *apoi* și bogatul și s'a îngropat.
23. Și fiind el în munci, în iad, și-a ridicat ochii săi și a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui
24. și strigând el, a zis: părinte Avraame, milostivește-te spre mine și trimete pe Lazăr, ca să-și întingă vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba că mă chinuiesc în văpaia aceasta.
25. Avraam însă a zis: fiule, adu-ți aminte, că ți-ai primit cele bune ale tale în viața ta, asemenea și Lazăr cele rele; acum el se mângâie aicea, iar tu te chinuești.
26. Dar pe lângă toate acestea, între noi și voi s'a așezat prăpastie mare, ca cei ce ar voi să treacă de aicea la voi să nu poată, asemenea și dela voi la noi să nu treacă.
27. Și a zis *bogatul*: te rog dară părinte, să-l trimeți la casa tatălui meu,
28. căci am cinci frați, să le mărturisească *aceste lucruri*, ca să nu vie și ei la acest loc de muncă.
29. Zisu-i-a Avraam: au pe Moise și pe proroci; să-i asculte pe dânșii.
30. Iară el a zis: nu părinte Avraame, ci de va merge cineva din morți la dânșii, se vor pocăi.
31. *Avraam* însă i-a zis: dacă nu ascultă pe Moise și pe proroci, chiar de-ar învia și cineva din morți, nu vor crede ».

CAP. 17.

Despre smintele și iertare. Credința și faptele. Zece leproși. A doua venire.

1. Zis-a de asemenea către ucenicii Săi: « E cu neputință să nu vină smintele, dar vai de acela prin care vin!
2. Mai de folos i-ar fi aceluia de i s'ar lega de gât o piatră de moară și ar fi aruncat în mare, decât să smintească pe unul din micuții aceștia. Luați aminte de voi înșivă!
3. De-ți va greși fratele tău, ceartă-l, și de se va pocăi, iartă-l;
4. și chiar de șapte ori pe zi de-ți va greși și de șapte ori pe zi se va întoarce și va zice: mă căiesc, iartă-l! »
5. Și au zis apostolii către Domnul: « Adaogă-ne credință! »
6. Iară Domnul a zis: « De-ați avea credință cât un grăunte de muștar, ați zice smochinului acestuia: smulge-te și te mută în mare, și v'ar asculta.
7. Care din voi, având o slugă la arat sau la păscut *vitele*, îi va zice la întoarcerea ei dela câmp: vino repede și șezi la masă?
8. Și nu-i va zice oare: gătește-mi ceva să cinez și, încingându-te cu *șorțul*, slujește-mi până voiu mânca și voiu bea, iar după aceea vei mânca și vei bea și tu?
9. Și oare mulțămi-va el slugii aceleea, pentrucă a împlinit porunca? Paremi-se că nu.
10. Așa și voi când veți face toate cele ce vi s'au poruncit, să ziceți: slugi nevrednice suntem, pentrucă n'am făcut decât ceea ce eram datori să facem ».
11. In vremea aceea s'a întâmplat să meargă *Iisus* spre Ierusalim și trecând printre Samaria și Galileea,
12. când a intrat într'un sat, l-au întâmpinat zece oameni leproși, care au stătut departe.
13. Aceia ridicând glas, au zis: « *Iisuse* Invățătorule, miluește-ne! »

---

(16) Mat. 4,17; 11, 12-13. *(17)* Ps. 101, 26-28. Is. 40, 8; 51, 6. Mat. 5, 18. Luc. 21, 33. 1 Petr. 1, 24-25. *(18)* Deut. 24, 1. Mat. 5, 32; 19, 9. Marc. 10, 11. 1 Cor. 7, 10. *(19)* Sir. 11, 4; 14, 14; 18, 32. *(24)* Zah. 14, 12. *(25)* Iov. 21, 7, 13. Ps. 36, 37; 125, 6. Luc. 6, 24. *(29)* Ioan 5, 39, 45. Fapt. 15, 21; 17, 11. **Cap. 17.**— *(1)* Mat. 18, 6-7. Marc. 9, 42. 1 Cor. 11, 19. *(2)* Mat. 18, 6. Marc. 9, 42. *(3)* Lev. 19, 17. Sir. 19, 14. Mat. 18, 15, 21. Iac. 5, 19-20. *(4-5)* Mat. 18 22. *(6)* Mat. 17, 20; 21, 21. Marc. 9, 23; 11, 23. *(8)* Luc. 12, 37. Ioan 13, 4. *(10)* Iov 22, 3; 35, 7. 1 Cor. 9, 16-17. *(11)* Ioan 4, 4. *(12)* Lev. 13, 46.

14. Iară *El* văzându-i, le-a zis: « Mergeţi şi vă arătaţi preoţilor! » Dar pe când mergeau ei s'au curăţit.

15. Iară unul din ei văzând că s'a vindecat, s'a întors, slăvind pe Dumnezeu cu glas mare,

16. şi căzând pe faţa sa la picioarele Lui, Ii mulţămea. Acela însă era samarinean.

17. Iară Iisus răspunzând, a zis: « Au nu zece s'au curăţit? Dar cei nouă unde sunt?

18. Cum nu s'au găsit să se întoarcă, să dea slavă lui Dumnezeu, decât numai străinul acesta? »

19. Şi i-a zis: « Scoală şi du-te, credinţa ta te-a mântuit! »

20. Fiind întrebat de farisei, când are să vie împărăţia lui Dumnezeu, le-a răspuns şi a zis: « Impărăţia lui Dumnezeu nu vine în chip vădit,

21. nici nu se va zice: iat-o aicea, sau: iat-o acolo: căci iată Impărăţia lui Dumnezeu este în lăuntrul vostru ».

22. Iar către ucenici a zis: « Vor veni zile, când veţi dori să vedeţi măcar una din zilele Fiului Omului, şi nu veţi vedea;

23. şi vi se va spune: iat-o aicea, sau: iat-o acolo, — să nu vă duceţi, nici să alergaţi;

24. căci precum fulgerul fulgerând în laturea de sub cer, luminează toată laturea de sub cer, aşa va fi şi Fiul Omului în ziua Sa.

25. Dar mai întâiu trebuie ca El să pătimească multe şi să fie lepădat de neamul acesta.

26. Aşa va fi în zilele Fiului Omului, cum a fost în zilele lui Noe,

27. *când oamenii* au mâncat, au băut, s'au însurat şi s'au măritat, până în ziua când a intrat Noe în corabie, şi a venit potopul şi i-a pierdut pe toţi.

28. Şi aşa cum a fost în zilele lui Lot, *când oamenii* mâncau, cumpărau, vindeau, sădeau şi zideau;

29. iar în ziua când a ieşit Lot din Sodoma, a plouat din cer foc şi pucioasă, şi i-a pierdut pe toţi;

30. aşa va fi şi în ziua aceea, când se va arăta Fiul Omului.

31. In ziua aceea cel ce va fi pe acoperiş şi lucrurile lui în casă, să nu se pogoare să le ia; şi cel ce va fi în ţarină, să nu se întoarcă înapoi.

32. Aduceţi-vă aminte de femeia lui Lot.

33. Cel ce va căuta să-şi mântuiască sufletul său, acela îl va pierde, iar cel ce-l va pierde, acela-l va învia.

34. Vă spun însă, în noaptea aceea vor fi doi într'un pat: unul se va lua şi altul se va lăsa;

35. două vor fi care vor măcina împreună: una se va lua şi alta se va lăsa;

36. doi vor fi în ogor: unul se va lua şi altul se va lăsa ».

37. Şi răspunzând *ucenicii*, au zis către Dânsul: « Doamne, unde *va fi aceasta*! » Iară El le-a zis: « Unde va fi hoitul, acolo se vor aduna şi vulturii! »

CAP. 18.

Stăruinţa în rugăciune. Vameşul şi fariseul. Pruncii la Iisus. Tânărul bogat. A treia vestire a patimilor. Vindecarea unui orb.

1. După aceea le-a mai spus o pildă, că trebue să se roage pururea şi să nu se desnădăjduiască, zicând:

2. « Era într'o cetate un judecător, care de Dumnezeu nu se temea şi de oameni nu se ruşina.

3. Şi în cetatea aceea era şi o văduvă; şi *aceasta* venea la Dânsul şi zicea: scapă-mă de protivnicul meu!

4. El însă n'a voit o vreme, dar după aceea a zis în sine: deşi de Dumnezeu nu mă tem şi de oameni nu mă ruşinez,

5. însă pentrucă văduva aceasta îmi aduce supărare, o voiu izbăvi, ca în sfârşit să nu mai vie să-mi bată obrazul ».

6. Apoi a zis Domnul: « Auziţi ce zice judecătorul nedrept?

7. Dar oare Dumnezeu nu va face dreptate aleşilor Săi, care strigă către El ziua şi noaptea? Va întârzia El oare a-i ajuta?

(14) Lev. 13, 2; 14, 2-5, 10. 4 Reg. 5, 10. Mat. 8, 4. Marc. 1, 43-44. Luc. 5, 14. *(18)* Is. Nav. 7, 19. 2 Paral. 30, 8; 32 25. *(19)* Mat. 9, 22. Marc. 5, 30, 34; 10, 52. Luc. 7, 50; 8, 48; 18, 42. *(21)* Mat. 24, 23. Marc. 13, 21. Luc. 17, 23. *(22)* Mat. 9, 15. *(23)* Mat. 24, 23. Marc. 13, 21. Luc. 17, 21. *(24)* Mat. 24, 27. *(25)* Mat. 16, 21; 17, 22; 20, 18. Marc 8, 31. Luc. 9, 22. *(26)* Fac. 7, 7. Mat. 24, 37. 1 Petr. 3. 20. *(27)* Fac. 7, 7. Mat. 24, 38. *(28)* Fac. 19, 14, 24. Iez. 16, 49. Mat. 24, 38. *(29)* Fac. 19, 16-24. *(30)* Mat. 24, 39. *(31)* Mat. 24, 17. Marc. 13, 15. *(32)* Fac. 19, 26. Inţel. 10, 7. *(33)* Mat. 10, 39; 16, 25. Marc. 8, 35. Luc. 9, 24. Ioan 12, 25. *(34-36)* Mat. 24, 40-41. *(37)* Iov 39, 30. Avac. 1, 8. Mat. 24, 28. **Cap, 18.**— *(1)* Sir. 18, 22. Luc. 21, 36. Rom. 12, 12. Ef. 6, 18. Col. 4, 2. 1 Tes. 5, 17. 1 Tim. 2, 1. *(5)* Luc. 11. 8. *(7)* Ps. 9, 18. Luc. 11, 9. Apoc. 6, 10.

8. Vă spun, că în curând le va face dreptate. Dar când va veni Fiul Omului, găsi-va oare credinţă pe pământ? »

9. Iar unora, care se credeau că sunt drepţi şi dispreţuiau pe alţii, le-a mai spus şi pilda aceasta:

10. « Doi oameni s'au dus la biserică să se roage: unul era fariseu şi altul vameş.

11. Fariseul însă stând, se ruga în sine aşa: Dumnezeule, mulţumescu-Ţi că nu sunt ca ceilalţi oameni: răpitori, nedrepţi şi desfrânaţi, sau ca acest vameş;

12. postesc de două ori în săptămână şi dau zeciuială din toate câte câştig.

13. Iar vameşul stând departe, nu îndrăsnea nici ochii să şi-i ridice spre cer, ci bătându-se în piept, zicea: Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului!

14. Vă spun *însă*, că acesta s'a întors la casa sa mai îndreptat decât acela. Că tot cel ce se înalţă pe sineşi, se va smeri, iar cel ce se smereşte pe sineşi, se va înălţa ».

15. Atunci aduceau la Dânsul şi pruncii, ca să se atingă de ei; iar ucenicii văzând *aceasta*, îi certau.

16. Iisus însă chemându-i, a zis: « Lăsaţi copiii să vină la Mine şi nu-i opriţi, căci a unora ca aceştia este împărăţia lui Dumnezeu.

17. Adevărul vă grăiesc: cel ce nu va primi Impărăţia lui Dumnezeu, ca un copil, acela nu va intra într'însa ».

18. Şi L-a întrebat o căpetenie zicând: « Invăţătorule bune, ce să fac ca să moştenesc viaţa veşnică? »

19. Iar Iisus i-a zis: « Ce mă numeşti bun? Nimenea nu este bun decât numai unul Dumnezeu.

20. Ştii poruncile: să nu faci desfrânare, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturiseşti strâmb, cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta ».

21. Acela însă a zis: « Toate acestea le-am păzit din tinereţele mele ».

22. Iară Iisus auzind aceasta, i-a zis: « Incă una îţi mai lipseşte: vinde toate câte ai şi dă la săraci şi vei avea comoară în cer; apoi vină de-Mi urmează Mie ».

23. El însă, auzind aceasta, s'a întristat, pentrucă era foarte bogat.

24. Şi văzându-l Iisus că s'a întristat, a zis: « Cât de greu e să intre în Impărăţia lui Dumnezeu cei ce au bogăţii!

25. Căci e mai uşor să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre bogatul în Impărăţia lui Dumnezeu ».

26. Iară cei ce au auzit *aceasta*, au zis: « Atunci cine poate să se mântuiască? »

27. Şi El a zis: « Cele ce nu sunt cu putinţă la oameni, sunt cu putinţă la Dumnezeu ».

28. Iară Petru a zis: « Iată noi am lăsat toate şi Ţi-am urmat Ţie ».

29. Atunci *Iisus* le-a zis: « Adevărul vă grăiesc, că nu este nimenea, care să fi lăsat casă, sau părinţi, sau fraţi, sau surori, sau femeie, sau copii pentru Impărăţia lui Dumnezeu,

30. şi care să nu primească cu mult mai mult în viaţa aceasta, iar în veacul viitor viaţă veşnică ».

31. Chemând apoi pe cei doisprezece ucenici, le-a zis: « Iată ne suim la Ierusalim şi se vor împlini toate cele scrise prin proroci pentru Fiul Omului:

32. căci va fi dat păgânilor, şi-L vor ocărî, şi-L vor batjocori, şi-L vor scuipa,

33. şi-L vor bate, şi-L vor omorî, însă a treia zi va învia ».

34. Dar ei n'au înţeles nimic din acestea; cuvintele acestea erau ascunse pentru ei şi n'au priceput cele ce li se spunea.

35. Iar când s'au apropiat de Ierihon, un orb oarecare şedea lângă cale şi cerea *milostenie*.

36. Auzind însă trecând pe lângă el mulţime de popor, a întrebat: « Ce este? »

37. Şi i s'a spus, că trece Iisus Nazoreul.

38. Atunci a strigat *orbul*, zicând: « Iisuse, Fiul lui David, miluește-mă! »

---

(8) Pild. 20, 6. 2 Petr. 3, 8-9. Evr. 10. 37. *(9)* Luc. 16. 15. *(11)* Deut. 26, 13. Is. 1, 15; 58, 3. Luc. 11, 39. Apoc. 3, 17. *(12)* Mat. 23, 23. *(13)* Lev. 13, 13-14. 2 Paral. 36, 23 g. Ps. 50, 2, 18. *(14)* Iov 22, 29. Pild. 29, 23. Is. 40, 4; 57, 15. Sir. 1, 30. Mat. 23, 12. Luc. 14, 11. Iac. 4, 6. 1 Petr. 5, 5. *(15)* Is. 49, 22. Mat. 19, 13. Marc. 10, 13. *(16)* Mat. 18, 3; 19, 14. Marc. 10, 14. 1 Petr. 2. 2. *(17-19)* Is. 49, 22. Mat. 11, 25; 18, 3; 19, 16-17. Marc. 10, 15-18. *(20)* Eş. 20, 12-17. Deut. 5, 17, Mat. 5, 21, 27; 19, 18-19. Marc. 10, 19. Rom. 13, 9. *(21-22)* Mat. 19, 20-21. Marc. 10, 20-21. Luc. 12, 33. Fapt. 2, 45. 1 Tim. 6, 18-19. *(23)* Mat. 19, 22. Marc. 10, 22. Luc. 8, 14. *(24)* Pild. 11, 28. Mat. 13, 22; 19, 23. Marc. 4, 19; 10, 23. 1 Tim. 6, 9-10. *(25-26)* Mat. 19, 24-25. Marc. 10, 25-26. Luc. 6, 24. *(27)* Fac. 18, 14. Iov 42, 2. Ier. 32, 27. Mat. 19, 26. Marc. 10, 27. Luc. 1, 37. *(28)* Deut. 33, 9. Mat. 4, 20; 19, 27. Marc. 10, 28. Luc. 5, 11. *(29)* Deut. 33, 9. Mat. 19, 29. Marc. 10, 29. *(30)* Iov 42, 10. Mat. 19, 29. *(31)* Mat. 16, 21; 20, 18. Marc. 10, 32-33. Luc. 9, 22, 44. *(32)* Ps. 21, 7. Is. 53, 7. Inţel. 2, 19. Mat. 20, 18. *(34)* Marc. 9, 32. Luc. 2, 50; 9, 45. Ioan 10, 6; 12, 16; 18, 32.

39. Dar cei ce mergeau înainte îl certau ca să tacă; iară el striga şi mai tare: « Fiul lui David, miluește-mă ».
40. Atunci oprindu-Se Iisus, a poruncit să-l aducă la Sine. Şi dacă s'a apropiat acela de Dânsul, l-a întrebat, zicând:
41. « Ce voieşti dela mine? » Iară El a zis: « Doamne, să văd! »
42. Zis-a Iisus: « Vezi! Credința ta te-a mântuit! »
43. Şi a văzut *orbul* îndată și a urmat după *Iisus*, slăvind pe Dumnezeu. Şi tot poporul văzând aceasta, a dat laudă lui Dumnezeu.

CAP. 19.

Zaheu. Pilda cu talanții. Intrarea în Ierusalim. Iisus jăleşte Ierusalimul şi isgoneşte vânzătorii din biserică.

1. Intrând *Iisus* şi trecând prin Ierihon,
2. iată un bărbat, anume Zaheu, care era căpetenia vameşilor şi om bogat,
3. căuta să vadă pe Iisus cine-i, dar nu putea din pricina mulțimii, că era mic de stat.
4. Atunci alergând înainte, s'a suit într'un sicomor ca să-L vadă, pentrucă pe lângă el avea să treacă.
5. Iară Iisus, cum a ajuns la locul *acela*, căutând, l-a văzut şi i-a zis: « Zaheie, grăbeşte de te pogoară, căci astăzi trebue să fiu în casa ta ».
6. Şi s'a pogorît *Zaheu* repede şi L-a primit bucuros.
7. Văzând *aceasta*, toți cârteau, zicând, că a intrat să găzduiască la un om păcătos.
8. Iară Zaheu stând, a zis către Domnul: « Doamne, iată jumătate din averea mea o dau săracilor şi de am nedreptățit pe cineva cu ceva, întorc împătrit ».
9. Iară Iisus a zis către el: « Astăzi s'a făcut mântuirea casei acesteia, pentrucă şi acesta este fiul lui Avraam;
10. căci Fiul Omului a venit să caute şi să mântuiască pe cel pierdut ».
11. Iar după ce au ascultat ei acestea, *Iisus* a adăugat a le spune şi o pildă, pentrucă era aproape de Ierusalim şi ei credeau, că în curând trebue să se arate Impărăția lui Dumnezeu.
12. Zis-a deci: « Un om de neam ales s'a dus într'o țară depărtată, să-şi ia domnie şi să se întoarcă.
13. Şi chemând zece slugi ale sale, le-a dat zece mine [1]) şi le-a zis: « Neguţătoriți până voi veni! »
14. Iară cetățenii săi îl urau şi au trimes o solie în urma lui, zicând: « Nu voim ca acesta să domnească peste noi! »
15. Şi întorcându-se, după ce a luat domnia, a zis să-i cheme slugile acelea, cărora däduse argintul, ca să afle cine ce-a făcut.
16. Şi venind cel dintâiu, a zis: domnule, mina ta a adus zece mine.
17. Şi *el* i-a zis: bine, slugă bună, pentrucă ai fost credincios în puțin, să ai stăpânire peste zece cetăți!
18. Venind cel de al doilea, a zis: domnule, mina ta a adus cinci mine.
19. Şi a zis şi acestuia: să fii şi tu peste cinci cetăți!
20. Şi venind altul, a zis: domnule, iată mina ta, pe care am păstrat-o legată în năframă,
21. căci m'am temut de tine, pentrucă eşti om aspru: iei ce n'ai pus şi seceri ce n'ai semănat.
22. Iar *stăpânul* i-a zis: din gura ta te voiu judeca, slugă vicleană; ai ştiut că eu sunt om aspru: iau ce n'am pus şi secer ce n'am semănat;
23. pentru ce n'ai dat argintul meu schimbătorilor, şi eu venind, l-aş fi primit cu dobândă?
24. Iar către cei ce stăteau înainte a zis: luați mina dela el şi o dați celui ce are zece mine.
25. Şi i s'a spus: « Domnule, *acesta mai* are zece mine ».
26. *El însă a zis:* « Vă spun, că tot celui ce are, i se va da, iar celui ce nu are, i se va lua şi ceea ce are.
27. Iar pe acei vrăjmaşi ai mei, care n'au voit să domnesc peste ei, aduceți-i aicea şi-i ucideți înaintea mea ».

(35-39) Ps. 145, 8. Mat. 9, 27; 20, 29, 31. Marc. 10, 46-40. *(40)* Mat. 9, 28; 20, 32. Marc. 10, 49. *(41)* Mat. 9, 31; 20, 33. Marc. 10, 52. *(42)* Luc. 16, 19. *(43)* Mat. 20, 34. **Cap. 19.**— *(5)* Cânt. 4, 16. *(6)* Ps. 118, 32. *(8)* Eş. 22, 1. Lev. 6, 5. Num. 5, 7. 1 Reg. 12, 3. *(10)* Mat. 9, 12; 10, 6; 15, 24; 18, 11. Marc. 2, 17. 1 Tim. 1, 15. *(11)* Fapt. 1. 6. *(12)* Mat. 25, 14. Marc. 13, 34. *(14)* Ioan 1, 11. *(15)* Mat. 25, 19. *(16)* Mat. 25, 20. *(17)* Dan. 12, 13. Mat. 25, 21. Luc. 16, 10. *(18)* Mat. 25, 22. *(19)* Mat. 25, 23. *(20)* Mat. 25, 24. *(21)* Pild. 26, 16. Mat. 25, 25. *(22)* Iov 15, 6. Mat. 12, 37; 25, 26. *(23-26)* Mat. 12, 12; 25, 27-30. Marc. 4, 25. Luc. 8, 18. *(27)* Mat. 22, 7. 13.

[1]) Talanți, funți sterlini.

28. Şi zicând acestea, *Iisus* a mers mai departe, suindu-Se spre Ierusalim.

29. Iar dacă s'a apropiat de Vitfaghi şi de Vitania, către muntele care se numeşte Eleon, a trimes doi din ucenicii Săi,

30. zicând: « Duceţi-vă în satul *cel* dinaintea *voastră* şi intrând în el, veţi găsi un mânz legat, pe care nimenea din oameni n'a încălecat niciodată; să-l deslegaţi şi să-l aduceţi.

31. Şi de vă va întreba cineva: la ce-l deslegaţi? Să-i spuneţi aşa, că Domnul are trebuinţă de el ».

32. Şi ducându-se trimeşii, au găsit cum li se spusese.

33. Dar deslegând ei mânzul, stăpânul lui a zis către dânşii: « Pentru ce deslegaţi mânzul? »

34. Iară ei au zis: « Domnul are trebuinţă de el ».

35. Şi l-au adus la Iisus; şi aruncându-şi vestmintele lor pe mânz, au pus pe Iisus deasupra.

36. Şi când mergea El, *oamenii* îşi aşterneau vestmintele lor pe cale.

37. Iar dacă s'a apropiat El să scoboare coasta muntelui Eleon, toată mulţimea ucenicilor a început cu bucurie sa slăvească pe Dumnezeu cu glas mare pentru toate minunile ce văzuseră,

38. zicând: « Bine este cuvântat împăratul Cel ce vine în numele Domnului! Pace în ceruri şi slavă întru cei de sus! »

39. Iar câţiva farisei din mulţime au zis către Dânsul: « Invăţătorule, stăpâneşte-ţi ucenicii! »

40. El însă răspunzându-le, a zis: « Vă spun că de vor tăcea aceştia, pietrele vor striga ».

41. Iar dacă s'a apropiat şi a văzut cetatea, a plâns-o,

42. zicând: « De ai fi cunoscut şi tu măcar în ziua aceasta a ta cele pentru pacea ta! Insă acum *acestea-s* ascunse pentru ochii tăi,

43. că vor veni asupra ta zile, când te vor împresura duşmanii tăi cu şanţuri, te vor înconjura şi te vor strâmtora din toate părţile.

44. Te vor dărâma, vor ucide pe copiii tăi în tine şi nu vor lăsa în tine piatră pe piatră, pentrucă n'ai cunoscut vremea cercetării tale ».

45. Apoi intrând în biserică, a început a isgoni pe cei ce vindeau şi cumpărau în ea,

46. zicându-le: « Scris este: casa Mea e casă de rugăciune, iar voi aţi făcut-o peşteră de tâlhari ».

47. Şi învăţa în toate zilele în biserică. Iar căpeteniile preoţilor şi cărturarii şi mai marii poporului căutau să-L ucidă,

48. dar nu găseau ce să-I facă, pentrucă tot poporul se ţinea de Dânsul, ascultându-L.

CAP. 20.

Puterea lui Iisus. Pilda cu vierii răi. Birul Cezarului. Despre înviere. Al cui fiu este Hristos.

1. In una din zilele acelea, când învăţa El poporul în biserică şi propoveduia Evanghelia, s'au apropiat căpeteniile preoţilor şi cărturarii cu bătrânii

2. şi I-au grăit, zicând: « Spune-ne cu ce putere faci acestea, sau cine-i cel ce Ţi-a dat puterea aceasta? »

3. Iară *El* răspunzând, le-a zis: « Am să vă întreb şi eu o vorbă, şi să mi-o spuneţi:

4. botezul lui Ioan din cer a fost, sau dela oameni? »

5. Ei însă judecau între dânşii, zicând: « De vom zice: din cer; va zice: pentru ce dar nu l-aţi crezut;

6. iar de vom zice: dela oameni, tot poporul ne va ucide cu pietre, căci este încredinţat că Ioan e proroc ».

7. Şi au răspuns: « Nu ştim de unde-i ».

8. Atunci Iisus le-a zis: « Nici Eu nu vă voiu spune cu ce putere fac acestea ».

9. Apoi a început a spune poporului pilda aceasta: « Un om oarecare a sădit vie, a dat-o lucrătorilor şi s'a dus departe *pentru* multă vreme.

10. Apoi la vremea *culesului* a trimes la lucrători un slujitor, ca să-i dea roadele viei. Vierii însă bătându-l, l-au trimes înapoi cu deşert.

11. Atunci stăpânul adaose a trimete alt slujitor; dar ei şi pe acela bătându-l

---

(29-32) Mat. 21, 1-6. Marc. 11, 1-4. *(33-34)* Marc. 11, 5-6. *(35)* 4 Reg. 9, 13. Mat. 21, 7. Marc. 11, 7. Ioan 12, 14. *(36)* Mat. 21, 8. Marc. 11, 8. *(38)* Ps. 117, 26. Mat. 21, 9. Marc. 11, 9-10. Luc. 2, 14; 13, 35. Ioan 12, 13. Ef. 2, 14. *(40)* Avac. 2, 11. *(41)* 4 Reg. 8, 11. Os. 11, 9. *(42)* Ier. 8, 7. Plâng. 1, 9. *(43)* Deut. 28, 52. Iov 36, 13. Is. 29, 3. Ier. 6, 6. Iez. 21. 22. Am. 3, 11. Mat. 22, 7. Luc. 21. 6, 20.

(44) 3 Reg. 9, 7. Mih. 3, 12. Mat. 24, 2. Marc. 13, 2. Luc. 21, 6. *(45)* Mat. 21, 12. Marc. 11, 15. Ioan 2, 14-15. *(46)* 3 Reg. 8, 29. Is. 56, 7. Ier. 7, 11. 1 Mac. 7, 37. Mat. 21, 13. Marc. 11, 17. *(47)* Mat. 21, 45. Marc. 11, 18. Ioan 7, 19. *(48)* Mat. 14, 5; 21, 46. Marc. 11, 18. **Cap. 20.**— *(1-8)* Mat. 14, 5; 21, 23-27. Marc. 11, 27-33. *(9)* Ps. 79, 8. Is. 5, 1-7. Ier. 2, 21. Mat. 21. 33. Marc. 12, 1.

şi batjocorindu-l, l-au trimes înapoi cu deşert.
12. Adaose a trimete un al treilea; ei însă şi pe acesta rănindu-l, l-au alungat.
13. Atunci stăpânul viei a zis: ce să fac? Voiu trimete pe fiul meu cel iubit; poate văzându-l pe dânsul, se vor ruşina.
14. Lucrătorii însă văzându-l, au zis între ei: acesta-i moştenitorul; hai să-l ucidem, ca moştenirea lui să fie a noastră.
15. Şi scoţându-l afară din vie, l-au omorît. Deci, ce va face acestora stăpânul viei?
16. Va veni şi va ucide pe lucrătorii aceia şi via o va da altora!» Iar cei ce au auzit *pilda* aceasta au zis: «Să nu fie *una ca aceasta*!»
17. El însă privindu-i, a zis: «Atunci ce *va însemna* scriptura aceasta: piatra pe care ziditorii au lepădat-o, aceasta a ajuns să fie în capul unghiului?
18. Tot cel ce va cădea pe piatra aceasta, se va sfărâma, iar peste care va cădea ea, pe acela îl va zdrobi».
19. Şi căutau căpeteniile preoţilor şi cărturarii să pună mâna pe El în ceasul acela, căci înţeleseseră, că pentru dânşii spusese pilda aceasta, dar se temeau de popor.
20. Pândindu-L însă, au trimes nişte iscoade, care prefăcându-se că sunt *oameni* drepţi, să-L prindă cu vreo vorbă, ca să-L dea stăpânirii şi puterii guvernatorului.
21. Şi *aceştia* L-au întrebat, zicând: «Invăţătorule, ştim că grăieşti şi înveţi drept şi nu cauţi la faţă, ci într'adevăr calea lui Dumnezeu înveţi.
22. Se cade oare ca noi să dăm dajdie Cezarului, sau nu?»
23. *El* însă înţelegând vicleşugul lor, le-a zis: «Ce Mă ispitiţi?
24. Arătaţi-Mi un dinar; al cui e chipul şi scrisoarea de *pe el?*» Şi *ei* au răspuns: «Ale Cezarului».
25. Iară *El* le-a zis: «Daţi dară cele ce sunt ale Cezarului, Cezarului, şi pe cele ce sunt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu».
26. Şi n'au putut să-L prindă cu vorba în faţa poporului şi mirându-se de răspunsul Lui, au tăcut.
27. Atunci au venit oarecari din saduchei, care zic că nu este înviere, şi L-au întrebat, zicând:
28. «Invăţătorule, Moise ne-a scris: de va muri fratele cuiva, având femeie, şi va muri acesta fără copii, fratele lui să ia femeia şi să ridice urmaşi fratelui său.
29. Deci, au fost şapte fraţi şi cel dintâiu luându-şi femeie, a murit fără copii;
30. şi a luat pe femeia *aceea* al doilea *frate*, dar şi acela a murit fără copii;
31. apoi a luat-o al treilea şi aşa *au luat-o* câteşi şapte şi au murit fără să lase copii,
32. iar în urma tuturor a murit şi femeia.
33. Deci, la înviere căruia din ei va fi ca femeie, căci câteşi şapte au avut-o de femeie?»
34. Şi răspunzând Iisus, le-a zis: «Fiii veacului acestuia se însoară şi se mărită,
35. iar cei ce s'au învrednicit să dobândească veacul celălalt şi învierea din morţi, nici nu se însoară, nici nu se mărită,
36. căci nu mai pot să moară, ci se aseamănă îngerilor şi sunt fiii lui Dumnezeu, fiind fiii învierii.
37. Că vor învia însă morţii, şi Moise a arătat înaintea rugului, când a numit pe Domnul: Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov.
38. Dumnezeu însă nu este al morţilor, ci al viilor, căci la El toţi sunt vii».
39. Şi răspunzând oarecari din cărturari, a zis: «Invăţătorule, bine ai zis!»
40. Şi mai mult n'au îndrăsnit să-L mai întrebe nimica.
41. Iară *Iisus* le-a zis: «Cum de se zice că Hristos este Fiul lui David?
42. David însuşi zice în cartea Psalmilor: zis-a Domnul Domnului meu: şezi deadreapta Mea,

---

(10-13) Os. 5, 4. Mat. 21, 34-37. Marc. 12, 2-6. *(14)* Ps. 2, 2, 8. Mat. 21, 38. Marc. 12, 7. Ioan 11, 53. Evr. 1, 2. *(15-16)* Mat. 21, 39-41. Marc. 12, 8-9. Evr. 13, 12. *(17)* Ps. 117, 22. Is. 28, 16. Mat. 21, 42. Marc. 12, 10. Fapt. 4, 11. 1 Petr. 2, 6. Rom. 9, 33. *(18)* Is. 8, 14. Dan. 2, 34-35. Zah. 12, 3. Mat. 21, 44. *(19-21)* Jud. 16, 2. Ier. 18, 21. Mat. 22, 15-16. Marc. 12, 12-14. *(22-24)* Mat. 22. 17-20. Marc. 12, 14-16. *(25)* Mat. 17, 27; 22, 21. Marc. 12, 17. Rom. 13, 7. *(27)* Mat. 22, 23. Marc. 12, 18. Fapt. 23, 8. *(28)* Fac. 38, 8. Deut. 25, 5. Mat. 22, 24. Marc. 12, 19. *(29-35)* Mat. 22, 25-30. Marc. 12, 20-25. *(36)* Mat. 22, 30. Marc. 12, 25. 1 Ioan 3, 2. Rom. 8, 23. *(37)* Eş. 3, 6, 16. Mat. 22, 31-32. Marc. 12, 26. *(38)* Mat. 22, 32. Marc. 12, 27. Rom. 6, 10. *(39-41)* Mat. 22, 42, 45-46. Marc. 12, 32-35. *(42)* Ps. 109, 1. Mat. 22, 44. Marc. 12, 36. Fapt. 2, 34.

43. până voiu pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale.
44. Deci, David îl numește pe El Domn; *atunci* cum îi este fiu?
45. Și când asculta tot poporul, Iisus a zis către ucenicii Săi:
46. « Păziți-vă de cărturari, cărora le place să umble în haine lungi, să li se închine oamenii prin târg, să stea pe scaunele cele mai de sus în sinagogi și în locurile cele dintâi la ospețe.
47. Aceștia, care mănâncă casele văduvelor și cu fățărnicie se roagă îndelung, mai multă osândă vor lua ».

CAP. 21.

Bănuții văduvei. Dărâmarea Ierusalimului, a doua venire și semnele acestei veniri.

1. In vremea aceea căutând *Iisus*, a văzut pe cei bogați aruncând daruri în cutia bisericii,
2. și a văzut și o văduvă săracă aruncând acolo doi bănuți,
3. și a zis: « Adevărul vă grăiesc, că această văduvă săracă a aruncat mai mult decât toți.
4. Pentru că toți aceia au dat din prisosul lor dar lui Dumnezeu, iar aceasta din sărăcia ei a dat tot ce avea pentru traiu ».
5. Grăind însă oarecare de biserică, că-i împodobită cu pietre frumoase și cu podoabe, *Iisus* a zis:
6. « Vor veni zile, când nu va rămâne din cele ce vedeți nici piatră pe piatră; totul va fi risipit ».
7. Atunci L-au întrebat, zicând: « Invățătorule, dar când au să fie acestea și care-i semnul timpului, când au să fie acestea? »
8. Iară El a zis: « Vedeți să nu fiți înșelați, căci mulți vor veni sub numele Meu, zicând că sunt Eu. Și vremea *aceea* s'a apropiat. Deci, să nu vă luați după ei.
9. Iar când veți auzi de războaie și de turburări, să nu vă spăimântați, căci acestea trebue să fie întâiu; sfârșitul însă nu va fi îndată ».
10. Apoi le-a zis: « Se va scula popor peste popor și împărăție peste împărăție.
11. Pe alocurea vor fi mari cutremure de pământ, foamete, ciume, grozăvii și semne mari din cer.
12. Dară mai înainte de toate acestea *oamenii* își vor pune mânile pe voi și vă vor prigoni, dându-vă în judecăți și în temnițe și vă vor duce înaintea regilor și a domnitorilor pentru numele Meu.
13. *Atunci* vi se va întâmpla să mărturisiți,
14. dar puneți *hotărîre* în inima voastră, să nu gândiți de mai înainte ce aveți să răspundeți,
15. căci vă voiu da Eu gură și înțelepciune, căreia toți cei ce vi se împotrivesc nu-i vor putea grăi, nici sta împotrivă.
16. Veți fi dați și de părinți, și de frați, și de rudenii, și de prieteni, și vor ucide *pe unii* din voi,
17. și veți fi urîți de toți pentru numele Meu;
18. dar niciun păr din capul vostru nu va pieri.
19. Prin răbdarea voastră vă veți mântui sufletele voastre.
20. Iară când veți vedea Ierusalimul înconjurat de oștiri, atunci să știți că s'a apropiat pustiirea lui.
21. Atunci cei din Iudeea să fugă la munți, cei din Ierusalim să iasă și cei ce vor fi în împrejurimile lui să nu intre într'însul,
22. că acelea vor fi zilele răzbunării, ca să se plinească toate cele scrise.
23. Dar vai de cele ce vor fi însărcinate și de cele ce vor alăpta în zilele acelea, căci necazul în țară și mânia asupra poporului acestuia va fi mare.
24. Unii vor cădea de ascuțitul săbiei, alții vor fi duși în robie la toate popoarele și Ierusalimul va fi călcat de păgâni până ce se vor împlini vremile păgânilor.
25. Vor fi semne în soare, în lună și în stele, iar pe pământ frică mare în po-

---

(43-47) Mat. 22, 44-45; 23, 5, 14. Marc. 12, 36-40. Luc. 11, 43. **Cap. 21.**— *(1)* 4 Reg. 12, 9. Marc. 12, 41. *(2-4)* 3 Reg. 17, 2. Marc. 12, 42-44; 14, 8. 2 Cor. 8, 12. *(5)* Mat. 24, 1. Marc. 13, 1. *(6)* 3 Reg. 9, 7-8. Ier. 26, 18. Mih. 3, 12. Mat. 24, 2. Marc. 13, 2. Luc. 19, 43-44. *(7)* Mat. 24, 3. Marc. 13, 3-4. *(8)* Ier. 14, 14; 23, 21. Mat. 24, 4-5. Marc. 13, 5-6. 1 Ioan 2, 18; 4, 1. Ef. 5, 6. 2 Tes. 2, 3. *(9-14)* Is. 19, 2. Mat. 10, 17-18; 24, 7-9, 19. Marc. 13, 7-11. Luc. 21, 11-12. Ioan 15, 20; 16, 2. *(15)* Eș. 4, 12. Is. 54, 17. Mat. 10, 19. Marc. 13, 11. Ioan 16, 13. Fapt. 5, 39; 6, 10. *(16)* Plâng. 1, 20. Mih. 7, 6. Mat. 10, 21; 24, 10. Marc. 13, 12. *(17)* Mat. 10, 22; 24, 9, 13. Marc. 13, 13. *(18)* 1 Reg. 14, 45; Mat. 10, 30. Luc. 12, 7. *(19)* 2 Paral. 15, 7. Mat. 10, 22. Evr. 10, 36. *(20)* Dan. 9, 27. Mat. 24, 15. Marc. 13, 14. Luc. 19, 43. *(21)* Mat. 24, 16. Marc. 13, 14. *(22)* Zah. 14, 1. *(23)* Mat. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 23, 29. *(25)* Is. 13, 10. Iez. 32, 7. Am. 5, 20; 8, 9. Ioil 2, 10; 3, 4; 4, 15. Sof. 1, 15. Mat. 24, 29. Marc. 13, 24. 2 Petr. 3, 10.

poare cu nedumerire, muget de mare și de valuri

26. și oamenii vor muri de groaza așteptării celor ce au să vină asupra lumii, căci puterile cerului se vor clăti

27. și atunci vor vedea pe Fiul Omului, venind pe nori cu putere și slavă multă.

28. Când vor începe a se săvârși acestea, sculați-vă și vă ridicați capetele pentrucă se apropie izbăvirea voastră ».

29. *Apoi* le-a *spus* o pildă: « Uitați-vă la smochin și la tot arborele:

30. Când sunt îmbobociți, văzând *aceasta*, dela sinevă cunoașteți, că acum vara e aproape.

31. Așa și voi, când veți vedea împlinindu-se *semnele* acelea, să știți că aproape este Impărăția lui Dumnezeu.

32. Adevărul vă grăiesc, că nu va trece neamul acesta până se vor împlini acestea.

33. Cerul și pământul vor trece, iar cuvintele Mele nu vor trece.

34. Insă luați sama de voi înșivă, ca nu cumva să se îngreuieze inimile voastre cu îmbuibare și cu beție și cu grijile vieții, și să nu vă găsească ziua aceea nepregătiți;

35. căci ea ca o mreajă va cădea asupra tuturor celor ce trăiesc peste toată fața pământului.

36. Privegheați deci, în toată vremea și vă rugați, ca să vă învredniciți a scăpa de toate cele ce au să fie și să vă înfățișați înaintea Fiului Omului ».

37. Ziua *Iisus* propoveduia în biserică, iar noaptea ieșea și mânea pe muntele, care se numește al Eleonului.

38. Și tot poporul venea la Dânsul în biserică disdedimineață, ca să-L asculte.

CAP. 22.

Iuda vinde pe Iisus. Cina de Taină. Pricirea pentru întâietate. Ruga în Ghetsimani. Prinderea lui Iisus și lepădarea lui Petru.

1. Se apropia însă sărbătoarea azimelor, care se numește Paștile,

2. și căpeteniile preoților și cărturarii căutau cum L-ar pierde, căci se temeau de popor.

3. Dar a intrat satana în Iuda, care se numea Iscarioteanul, unul din cei doisprezece.

4. Mergând *acesta*, s'a înțeles cu căpeteniile preoților și cu căpeteniile poporului, cum L-ar vinde lor.

5. Iară *ei* s'au bucurat și s'au tocmit să-i dea bani.

6. S'a învoit deasemenea și Iuda și căuta vreme potrivită, ca să-L dea lor fără *știrea* poporului.

7. A sosit însă ziua azimelor, în care trebuia să se înjunghie *mielul* pashal,

8. și a trimes *Iisus* pe Petru și pe Ioan, zicând: «Duceți-vă de ne gătiți paștile, ca să mâncăm! »

9. Iară ei I-au zis: « Unde voiești să gătim? »

10. Și El le-a zis: « Iată, când veți intra în cetate, vă va întâmpina un om, ducând un vas de lut cu apă; mergeți după el la casa unde va intra,

11. și ziceți stăpânului casei: Invățătorul te întreabă: unde-i sălașul, în care să mănânc paștile cu ucenicii Mei?

12. Și acela vă va arăta un foișor mare, așternut, acolo să gătiți ».

13. Și ducându-se *ei*, au găsit cum li se spusese, și au gătit paștile.

14. Iar dacă a venit ceasul, a șezut la masă și împreună cu El *au șezut* și cei doisprezece apostoli,

15. și a zis către dânșii: « Foarte mult am dorit să mănânc paștile acestea cu voi, înainte de patima Mea;

16. căci vă spun, că de acum nu voiu mai mânca din acestea, până se vor săvârși în Impărăția lui Dumnezeu ».

17. Și luând paharul și mulțămind, a zis: « Luați acesta și-l împărțiți între voi,

18. căci vă spun, că de acum nu voiu mai bea din rodul viței, până va veni Impărăția lui Dumnezeu ».

19. Apoi luând pâne și mulțămind, a frânt și le-a dat, zicând: « Acesta este trupul Meu, care se dă pentru voi; aceasta să faceți în amintirea Mea ».

---

(26) Iez. 38, 19. Mat. 24, 29. Marc. 13, 25. Luc. 12, 40. *(27)* Dan. 7, 10, 13. Mat. 16, 27. Marc. 13, 26. Fapt. 1, 11. Apoc. 1, 7; 14, 14. *(28)* Is. 11, 11-12. Rom. 8, 23. *(29-32)* Cânt. 2, 13. Mat. 24, 32-34. Marc. 13, 28-30. *(33)* Ps. 101, 27; 118, 152. Is. 40, 8; 51, 6. Mat. 5, 18; 24, 35. Marc. 13, 31. Luc. 16, 17. *(34)* Mat. 24, 42; 25, 13. Marc. 13, 33. Luc. 12, 40. 1 Petr. 4, 7. Rom. 13, 11, 13. Gal. 5, 21. Ef. 5, 18. 1 Tes. 5, 6. *(35)* Eccl. 9, 2. Is. 24, 17. 2 Petr. 3, 10. 1 Tes. 5, 3. Apoc. 3, 3. *(36)* Ințel. 5, 1. Mat. 24, 42; 25, 13. Marc. 13, 33. Luc. 18, 1. *(37)* Sir. 6, 37. Luc. 22, 39. Ioan 8, 1-2. **Cap. 22.**— *(1)* Eș. 12, 15. Mat. 26, 2. Marc. 11, 1; 14, 1. Ioan 13, 1. *(2)* 3 Reg. 18, 17. Ps. 2, 1. Mat. 26, 3. Marc. 14, 1. Ioan 11, 47. Fapt. 4, 27. *(3-4)* Mat. 26, 14-15. Marc. 14, 2-10. Ioan 13, 2, 27. *(5)* Zah. 11, 12. Mat. 26, 15. Marc. 14, 11. *(6)* Mat. 26, 16. Marc. 14, 11. *(7)* Deut. 16, 1. Mat. 26, 17. Marc. 14, 12. *(9-14)* Mat. 26, 17-20. Marc. 14, 12-18. Luc. 19, 32. Ioan 13, 12. *(16)* Fapt. 10, 41.

20. Asemenea *a luat* şi paharul după ce au cinat, zicând: « Acest pahar *este* legea cea nouă întru sângele Meu, care se varsă pentru voi.
21. Dar iată mâna vânzătorului Meu este cu Mine la masă.
22. Însă Fiul Omului merge cum este rânduit; dar vai de omul acela prin care se vinde El! »
23. Atunci au început ei a se întreba între dânşii, care dintre ei ar fi cel ce va să facă aceasta.
24. Şi s'a făcut între ei şi pricire: care dintre dânşii trebue să fie mai mare?
25. *Iisus* însă le-a zis: « Regii popoarelor domnesc peste acestea şi cei ce le stăpânesc, se numesc de ei binefăcători.
26. *La* voi însă *să* nu *fie* aşa: ci cel mai mare dintre voi să fie ca cel mai mic, şi stăpânitorul *să fie* ca slujitorul.
27. Căci cine-i mai mare: cel ce şade la masă, sau cel ce slujeşte? Oare nu cel ce şade la masă? Eu însă sunt între voi ca cel ce slujeşte.
28. Dar voi sunteţi cei care aţi rămas cu Mine în nevoile Mele;
29. *de aceea* şi Eu vă rânduiesc împărăţie, cum Mi-a rânduit Mie Tatăl,
30. ca să mâncaţi şi să beţi la masa Mea în împărăţia Mea, şi să şedeţi pe tronuri şi să judecaţi cele douăsprezece seminţii ale lui Israil! »
31. *Apoi* a zis Domnul: « Simone, Simone, iată satana a cerut să vă cearnă ca grâul.
32. Eu însă M'am rugat pentru tine, ca să nu piară credinţa ta; şi tu când te vei întoarce, să întăreşti pe fraţii tăi! »
33. Iar el 1-a zis: « Doamne, sunt gata să merg cu Tine şi în temniţă, şi la moarte! »
34. *Iisus* însă a zis: « Ţie-ţi grăiesc, Petre: nu va cânta astăzi cocoşul, înainte de a te lepăda de trei ori, că nu Mă ştii ».
35. După aceea le-a zis: « Când v'am trimes fără pungă, fără traistă şi fără încălţăminte, avut-aţi lipsă de ceva? » Şi *ei* au răspuns: « De nimic! »
36. *Atunci* a zis către dânşii: « Acum însă cel ce are pungă, să o ia, asemenea şi traistă; iar cel ce n'are, să-şi vândă haina şi să cumpere sabie.
37. Căci vă spun, că trebue să se împlinească cu Mine şi această scriptură: şi cu cei fără de lege s'a socotit. Căci cele *rânduite* pentru Mine au a se săvârşi ».
38. Iară ei au zis: « Doamne, iată aicea două săbii! » Şi El le-a zis: « Ajunge! »
39. Şi ieşind, s'a dus, după obiceiu, la muntele Eleonului şi au urmat după El şi ucenicii Lui.
40. Iar dacă a sosit la acest loc, a zis către dânşii: « Rugaţi-vă, ca să nu cădeţi în ispită! »
41. Apoi s'a depărtat de ei ca la o asvârlitură de piatră şi plecându-şi genunchile, s'a rugat,
42. zicând: « Părinte, de voieşti, să treacă paharul acesta dela Mine!... Dar nu voia Mea, ci a Ta să se facă! »
43. *Atunci* I s'a arătat un înger din cer, întărindu-L.
44. Şi fiind în luptă, se ruga încă şi mai stăruitor; şi sudoarea Lui se făcuse ca picăturile de sânge, căzând pe pământ.
45. Şi sculându-se dela rugăciune, a venit la ucenicii Săi şi i-a găsit adormiţi de întristare,
46. şi le-a zis: « Pentru ce dormiţi? Sculaţi-vă şi vă rugaţi, ca să nu intraţi în ispită! »
47. Dar încă grăind El, iată *se iviră* o mulţime *de oameni* şi unul din cei doisprezece, care se numea Iuda, mergea înaintea lor şi s'a apropiat de Iisus, ca să-L sărute, căci acest semn le dăduse: « Pe care-L voiu săruta, Acela este »
48. Iisus însă i-a zis: « Iudo, prin sărutare vinzi pe Fiul Omului? »
49. Iară cei ce erau pe lângă El văzând ce avea să fie, au zis către Dânsul: « Doamne, să dăm cu sabia? »
50. Şi unul din ei a lovit pe sluga căpeteniei preoţilor şi i-a tăiat urechea dreaptă.

(18-20) Mat. 26, 26-29. Marc. 14, 22-25. 1 Cor. 10, 16; 11, 21, 23. *(21)* Ps. 40, 9. Mat. 26, 21-23. Marc. 14, 18. Ioan 13, 18-26. *(22-27)* Mat. 18, 1; 26, 24-28. Marc. 9, 33-35; 10, 41-45; 14, 19-21. Luc. 9, 46-48; 12, 37. Ioan 13, 4, 22-23. Fapt. 2, 23; 4, 28. Filip. 2, 7. *(28)* Luc. 18, 28. *(29)* Iez. 16, 13. *(30)* Mat. 19, 28. 1 Cor. 6, 2. Apoc. 3, 21; 20, 4. *(31)* 1 Petr 5, 8. 2 Cor. 2, 11. *(32)* Mat. 16, 18. Ioan 17, 15. *(33-34)* Mat. 26, 34-35. Marc. 14, 30-31. Ioan 13, 37-38. *(35)* Ps. 83, 12. Mat. 10, 9. Marc. 6, 8. Luc. 9, 3; 10, 4. *(37)* Is. 53, 12. Marc. 15, 28. *(39-42)* Mat. 6, 13; 26, 30, 36-41. Marc. 14, 26, 32-38. Luc. 21, 37; 22, 46. Ioan 5, 30; 6, 38; 18, 1. *(44)* Plâng. 1, 12. Evr. 5, 7. *(45)* Mat. 26, 40. Marc. 14, 37. *(46)* Mat. 26, 41. Marc. 14, 38. Luc. 22, 40. *(47)* Mat. 26, 47-48. Marc. 14, 43-44. Ioan 18, 3.

51. Răspunzând însă Iisus, a zis: « Lăsaţi! Până aicea! Şi atingându-se de urechea lui, l-a vindecat.

52. Apoi Iisus a zis căpeteniei preoţilor căpeteniilor bisericii şi bătrânilor, care veniseră asupra Sa: « Cu săbii şi cu pari, ca asupra unui tâlhar, aţi ieşit să Mă prindeţi?

53. In toate zilele am fost cu voi în biserică şi nu v'aţi ridicat mâna asupra Mea; dar ceasul acesta şi stăpânirea întunerecului e vremea voastră ».

54. Şi prinzând pe *Iisus*, L-au adus şi L-au băgat în casa căpeteniei preoţilor iar Petru venea în urmă departe.

55. Când însă aceia au făcut foc în mijlocul curţii şi au şezut împreună *să se încălzească*, a şezut şi Petru în mijlocul lor.

56. Atunci l-a văzut o slujnică şezând la foc şi căutând la el, a zis: « Şi acesta era cu Dânsul ».

57. El însă s'a lepădat de Dânsul, zicând: « Femeie, nu-L ştiu! »

58. Curând după aceea văzându-l altul, a zis: « Şi tu eşti din ei ». Iară Petru a zis: « Omule, nu sunt ».

59. Trecând apoi un ceas, altul a adeverit, zicând: « Cu adevărat şi acesta era cu El, căci este şi Galileean ».

60. Petru însă a zis: « Omule, nu ştiu ce grăieşti ». Şi îndată, pe când el grăia încă, a cântat cocoşul.

61. Şi întorcându-se Domnul, s'a uitat la Petru şi şi-a adus aminte Petru de cuvântul Domnului, cum îi zisese: « Că înainte de a cânta cocoşul, te vei lepăda de Mine de trei ori ».

62. Şi ieşind Petru afară, a plâns amar.

63. Iară oamenii, care ţineau pe Iisus, Il batjocoreau şi-L băteau;

64. şi acoperindu-L, Il loveau peste obraz şi-L întrebau, zicând: « Proroceşte, cine Te-a lovit! »

65. Şi alte multe hule rosteau împotriva Lui.

66. Apoi îndată ce s'a făcut ziuă, s'au adunat bătrânii poporului, căpeteniei preoţilor şi cărturarii, L-au dus în adunarea lor

67. şi au zis: « De eşti Tu Hristosul, spune-ne! » Iară *El* le-a zis: « De v'aş spune, nu aţi crede;

68. şi de v'aş întreba *dece M'aţi legat*, nu Mi-aţi răspunde, nici nu Mi-aţi da drumul.

69. De acum Fiul Omului va şedea deadreapta puterii lui Dumnezeu ».

70. Atuncea toţi au zis: « Aşa dară Tu eşti Fiul lui Dumnezeu? » Şi El le-a zis: « Voi ziceţi că Eu sunt ».

71. Iară ei au zis: « Ce mărturie ne mai trebue? Căci noi înşine am auzit din gura lui ».

CAP. 23.

Iisus la Pilat şi Irod. Judecata, răstignirea, moartea şi îngroparea lui Iisus.

1. Atunci sculându-se toată mulţimea lor, L-au dus la Pilat

2. şi au început a-L învinui, zicând: « Pe acesta L-am găsit răsvrătind neamul nostru şi oprind a da dajdie Cezarului, numindu-se pe Sine Impăratul Hristos ».

3. Iar Pilat L-a întrebat, zicând: « Tu eşti împăratul Iudeilor? » El însă răspunzându-i, a zis: « Tu zici ».

4. Atunci Pilat a zis către căpeteniile preoţilor şi către mulţime: « La omul acesta nu găsesc nicio vină ».

5. Iară ei stăruiau, zicând, că răsvrăteşte poporul, învăţând prin toată Iudeea, începând din Galileea până aicea.

6. Şi auzind Pilat de Galileea, a întrebat dacă omul e galileean.

7. Şi aflând că este de sub stăpânirea lui Irod, L-a trimes la Irod, care în acele zile era şi el în Ierusalim.

8. Iară Irod, văzând pe Iisus, s'a bucurat mult, căci de mult dorea să-L vadă, pentrucă auzise multe de El şi nădăjduia să vadă făcându-se de Dânsul vreo minune;

9. şi I-a pus multe întrebări, dară El nu i-a răspuns nimica.

10. Căpeteniile preoţilor şi cărturarii însă fiind de faţă, îl învinuiau cumplit.

11. Iară Irod cu ostaşii săi, ca să-L batjocorească şi să-şi râdă de El, L-a îmbrăcat într'o haină strălucită şi L-a trimes înapoi la Pilat.

(50-61) Mat. 26, 34, 51-75. Marc. 14, 30, 47-72. Ioan 13, 38; 18, 10-26. *(62)* Mat. 26, 75. Marc. 14, 72. *(63)* Ps. 21, 7. Is. 50, 6. Mat. 26, 67. Marc. 14, 65. *(64)* Mat. 26, 67-68. Marc. 14, 65. *(66)* Ps. 2, 1. Mat. 27, 1-2. Marc. 15, 1. Ioan 18, 28. Fapt. 4, 26. *(67-71)* Ps. 109, 1. Dan. 7, 13. Mat. 26, 63-65. Marc. 14, 61-64. Ioan 6, 62. **Cap. 23.**— *(1)* Mat. 27, 2. Marc. 15, 1. Ioan 18, 28. *(2)* Ier. 38, 4. Mat. 17, 25; 22, 21. Marc. 12, 17. Ioan 19, 12. *(3)* Mat. 27, 11. Marc. 15, 2. Ioan 18, 33. 1 Tim. 6, 13. Apoc. 1, 5. *(4)* 1 Petr. 2, 22. *(5)* Am. 7, 10. *(7)* Ps. 34, 7. Luc. 13, 1. *(8)* Mat. 14, 1. Marc. 6, 14. Luc. 9, 9. *(9)* Mat. 27, 12. *(11)* Is. 53, 3.

12. In ziua aceea Pilat și Irod s'au făcut prieteni unul cu altul, căci mai înainte erau învrăjbiți între dânșii.

13. Pilat însă chemând căpeteniile preoților, căpeteniile și poporul,

14. a zis către ei: « Mi-ați adus pe acest Om, ca răsvrătind poporul, și iată eu L-am cercetat înaintea voastră și n'am găsit pe Omul acesta vinovat cu nimic din cele ce-I imputați.

15. Ba nici Irod *n'a găsit,* căci L-am trimes la el și iată nu s'a găsit la El nimic vrednic de moarte.

16. Deci, după ce-L voiu pedepsi, îi voiu da drumul ».

17. Trebuia însă să le elibereze de sărbători un *vinovat.*

18. Insă toată mulțimea a strigat, zicând: « La moarte Acesta, iar nouă să ne liberezi pe Varava! »

19. *Varava* însă era închis în temniță, pentrucă făcuse turburare și omor în cetate.

20. Pilat din nou, vrând să dea drumul lui Iisus, și-a ridicat glasul.

21. Ei însă strigau, zicând: « Răstignește-L, răstignește-L! »

22. Iară el pentru a treia oară le-a zis: « Dară ce rău a făcut Acesta? Eu n'am găsit în El nimic vrednic de moarte. Deci după ce-L voiu pedepsi, îi voiu da drumul ».

23. Ei însă cereau înainte în gura mare să fie răstignit. Și strigătele lor și ale căpeteniilor preoților au biruit.

24. Pilat a hotărît să se facă după cererea lor,

25. și le-a liberat pe cel aruncat în temniță pentru turburare și omor, pe care-l cereau, iar pe Iisus L-a dat în voia lor.

26. Și când Il duceau *să-L răstignească,* prinzând pe un oarecare Simon din Cirena, care se întorcea din țarină, i-au pus Crucea în spate să o ducă în urma lui Iisus.

27. După Dânsul urma mulțime multă de popor și de femei, care-L plângeau și-L boceau.

28. Iară Iisus întorcându-se spre ele, a zis: « Fiice ale Ierusalimului, nu mă plângeți pe Mine, ci plângeți-vă pe voi și pe copiii voștri.

29. Căci iată vin zile, în care se va zice: ferice de cele sterpe, de sânurile care n'au născut și de țâțele care n'au alăptat!

30. Atunci vor începe *oamenii* a zice munților: cădeți peste noi, și dealurilor: acoperiți-ne!

31. Că dacă cu pomul verde se face acestea, apoi ce se va face cu cel uscat? »

32. Și duceau împreună cu El doi făcători de rele, ca să-i piardă.

33. Iar dacă au ajuns la locul, numit al căpățânei, L-au răstignit acolo pe El și pe făcătorii de rele: unul deadreapta și altul deastânga.

34. Iisus însă a zis: « Părinte, iartă-i căci nu știu ce fac! » Și *ostașii* aruncând sorți, au împărțit hainele lui.

35. Iar poporul stătea și privea, și căpeteniile împreună cu el își băteau joc de Dânsul, zicând: « Pe alții a mântuit; mântuiască-Se și pe Sine, de este El Hristosul, Alesul lui Dumnezeu ».

36. Și își făceau râs de Dânsul și ostașii, apropiindu-se și aducându-I oțet,

37. ziceau: « De ești regele Iudeei, mântuește-Te pe Sineți! »

38. Iar deasupra Lui pe o tăbliță era scris cu litere elinești și romanești și evreești: « Acesta este Regele Iudeilor ».

39. Iară unul din făcătorii de rele, care erau răstigniți, Il hulea, zicând: « De ești Tu Hristosul, mântuește-Te pe Tine Insuți și pe noi ».

40. Răspunzând însă celălalt, îi imputa, zicând: « Nu te temi tu de Dumnezeu, că în aceeași osândă ești?

41. Dar noi după dreptate *suntem osândiți,* căci primim cele cuvenite după faptele noastre, iar Acesta nimic rău nu a făcut ».

42. Și a zis către Iisus: « Pomenește-mă Doamne, când vei veni întru Impărăția Ta! »

43. Iară Iisus i-a zis: « Adevărul îți grăiesc: astăzi vei fi cu Mine în raiu ».

44. Și era cam prin ceasul al șaselea. Atunci s'a întunecat soarele și s'a făcut întunerec peste tot pământul până la ceasul al noulea.

---

(12) Fapt. 4, 27. *(14)* Mat. 27, 23. Marc. 15, 14. Luc. 23, 1-4. Ioan 18, 38; 19, 4. *(17)* Mat. 27, 15. Marc. 15, 6. Ioan 18, 39. *(18)* Mat. 27, 20. Marc. 15, 11. Ioan 18, 40. Fapt. 9, 14. *(19-25)* Mat. 27, 16-27. Marc. 15, 7-15. Ioan 19, 1-16. *(26)* Mat. 27, 32. Marc. 15, 21. *(29)* Is. 54, 1. Os. 9, 14. Ințel. 3, 13. Mat. 24, 19. Marc. 13, 17. Luc. 21, 23. *(30)* Is. 2, 19. Os. 10, 8. Apoc. 6, 16; 9, 6. *(31)* Pild. 11, 31. Iez. 20, 17; 21, 3-4. *(32)* Is. 2, 19; 53, 12. Mat. 27, 38. Marc. 15, 27. Ioan 19, 18. *(33)* Mat. 27, 33, Marc. 15, 22. Ioan. 19, 17. *(34)* Ps. 21, 20. Mat. 5, 44; 27, 35. Marc. 15, 24. Ioan 19, 23. Fapt. 3, 17; 7, 60. *(35-38)* Ps. 21, 19; 34, 15. Mat. 27, 34-42. Marc. 15, 22-32. Ioan 19, 19-30. 1 Cor. 4, 12. *(39)* Mat. 27, 44. Marc. 15, 32. *(42)* Fac. 40, 14. *(43)* Mat. 16, 28. *(44)* Am. 8, 9. Mat. 27, 45 Marc. 15. 33,

45. Iar când s'a întunecat soarele, catapeteasma bisericii s'a spintecat prin mijloc.

46. Apoi Iisus strigând cu glas mare, a zis: « Părinte, în mânile Tale îmi dau duhul! » Și aceasta zicând, Și-a dat duhul.

47. Și văzând sutașul ceea ce se petrecuse, a proslăvit pe Dumnezeu și a zis: « Cu adevărat omul acesta a fost drept ».

48. Și toată mulțimea, care se adunase la priveliștea aceasta, văzând cele ce se petrecuseră, s'a întors, bătându-se în piept.

49. Iară toți cunoscuții Lui și femeile, care veniseră după El din Galileea, stând departe, priveau acestea.

50. Și iată un bărbat, cu numele Iosif, — membru al sfatului și om bun și drept, care era din Arimateea, un oraș al Iudeilor,

51. și care nu luase parte la sfatul și la fapta lor, așteptând și el Impărăția lui Dumnezeu, —

52. a venit la Pilat și a cerut trupul lui Iisus.

53. Și pogorându-L *de pe cruce*, L-a înfășurat cu giulgiu și L-a pus într'un mormânt, săpat în piatră, unde nimenea niciodată nu fusese pus.

54. Ziua aceea era Vineri și se lumina spre Sâmbătă.

55. Iar femeile care veniseră cu *Iisus* din Galileea, urmaseră după Iosif și văzuseră mormântul și cum se așezase trupul lui *Iisus;*

56. și întorcându-se, au pregătit miresme și aromate; Sâmbătă însă s'au odihnit după porunca *legii.*

CAP. 24.

Invierea Domnului. Femeile la mormânt. Iisus se arată la doi ucenici în Emaus și apoi la toți apostolii. Inălțarea.

1. Iară în ziua cea dintâi a săptămânii, foarte de dimineață, au venit ele la mormânt, aducând miresmele, ce gătiseră; și împreună cu dânsele *au venit* și altele;

2. dară au găsit piatra răsturnată de pe mormânt;

3. și intrând, n'au găsit trupul Domnului Iisus.

4. Pe când se mirau ele de aceasta, iată, au stătut înaintea lor doi bărbați[1] în vestminte strălucitoare.

5. Iară ele înfricoșându-se și plecându-și fețele la pământ, *aceia* au zis către dânsele: « Ce căutați pe Cel viu cu cei morți?

6. Nu este aicea, ci s'a sculat; aduceți-vă aminte, cum v'a grăit, fiind încă în Galileea,

7. zicând, că Fiul Omului trebue să fie dat pe mâna oamenilor păcătoși și să fie răstignit și a treia zi să învie ».

8. Și și-au adus ele aminte de spusele Lui.

9. După ce s'au întors ele dela mormânt, au vestit acestea toate celor unsprezece și tuturor celorlalți *ucenici.*

10. Iar cele ce au spus acestea apostolilor erau: Maria Magdalena, Ioana, Maria, *mama* lui Iacov și altele.

11. Insă spusele lor s'au părut *ucenicilor* ca o aiurare și nu le-au crezut.

12. Petru însă sculându-se, a alergat la mormânt și plecându-se, a văzut numai giulgiurile întinse și s'a întors înapoi, mirându-se în sine de cele ce se petrecuseră.

13. Și iată, în aceeași zi doi din ei mergeau la un sat, care se numea Emaus și era departe de Ierusalim ca la șasezeci de stadii.

14. Aceștia vorbeau între ei despre toate întâmplările acestea.

15. Dar pe când grăiau și se întrebau ei de *acestea*, apropiindu-Se și Insuși Iisus, mergea împreună cu dânșii.

16. Insă ochii lor erau opriți de a-L cunoaște.

17. Iară Iisus a zis către dânșii: « Despre ce grăiți voi unul cu altul mergând și *pentru ce* sunteți triști?

18. Atunci răspunzând unul, care se numea Cleopa, a zis către El: « Au numai Tu singur ești străin în Ierusalim și nu știi cele ce s'au petrecut în el zilele acestea? »

19. Și *El* le-a zis: « Care? » Iară ei I-au zis: « Cele despre Iisus Nazarineanul, Care era proroc, puternic cu fapta și cu cuvântul înaintea lui Dumnezeu și a tot poporul;

(45-52) Ps. 30, 5; 37, 11-13; 68, 24. Mat. 27, 50-58. Marc. 15, 37-43. Luc. 8, 2. Ioan 19, 25, 30-38. *(53-55)* Mat. 27, 59-61. Marc. 15, 46-47. *(56)* Eș. 20, 10. Mat. 28, 1. Marc. 16, 1. **Cap. 24.**— *(1-2)* Mat. 28, 1-2. Marc. 16, 1-4. Luc. 23, 56. Ioan 20, 1. *(3)* Marc. 16, 5. Luc. 24, 23. *(4)* Mat. 28, 2-3. Marc. 16, 5. Ioan. 20, 12. Fapt. 1, 10. *(5-9)* Mat. 16, 21; 17, 22; 28, 5-8. Marc. 8, 31; 9, 31; 16, 6-8. Luc. 9, 22, 44. Ioan 2, 22. *(10-12)* Marc. 16, 10-11. Luc. 24, 25. Ioan 20, 3, 6, 18. *(13)* Marc. 16, 12. *(15)* Mat. 18, 20. Luc. 24, 36. *(16)* Ioan 20, 14; 21, 4. *(19)* Mat. 21, 11. Luc. 7, 16. Ioan 3, 2; 4, 19; 6, 14; 9, 17. Fapt. 2, 22; 7, 22.

20. cum L-au dat căpeteniile preoţilor şi mai marii noştri să fie osândit la moarte şi L-au răstignit.

21. Noi însă nădăjduiam, că El este Acela, Care trebuia să izbăvească pe Israil; şi totuşi astăzi e a treia zi de când s'au petrecut acestea.

22. Ci şi nişte femei de ale noastre ne-au umplut de mirare: ele au fost disdedimineaţă la mormânt şi n'au găsit trupul Lui;

23. şi întorcându-se, au spus că li s'ar fi arătat nişte îngeri, care, spun că El este viu.

24. Şi s'au dus şi unii din noi la mormânt şi au găsit aşa, cum spuseseră şi femeile, dar pe El nu L-au văzut ».

25. Atuncea El le-a zis: « O, nepricepuţilor şi zăbavnici cu inima a crede toate cele ce au grăit prorocii!

26. Nu trebuia oare Hristos să pătimească acestea şi să intre în slava Sa?

27. Şi începând dela Moise şi dela toţi prorocii, le-a tâlcuit lor cele *scrise* pentru El în toate scripturile.

28. In vremea asta s'au apropiat de satul la care mergeau, iară El se făcea că merge mai departe.

29. Dar ei L-au îndemnat, zicând: « Rămâi cu noi, căci ziua a trecut şi e spre seară ». Şi a intrat să rămâie cu dânşii.

30. Iară dacă s'a aşezat la masă cu ei, a luat pânea şi binecuvântând, a frânt şi le-a dat.

31. Atunci li s'au deschis ochii şi L-au cunoscut; El însă s'a făcut nevăzut de ei.

32. Şi au zis unul către altul: « Au nu ardea în noi inima noastră, când ne grăia El pe cale şi când ne tâlcuia scripturile? »

33. Şi sculându-se ei în ceasul acela, s'au întors la Ierusalim şi au găsit adunaţi pe cei unsprezece ucenici şi pe cei ce *erau* cu dânşii,

34. care spuneau, că Domnul S'a sculat cu adevărat şi s'a arătat lui Simon.

35. Şi au povestit şi ei cele ce se petrecuseră pe cale şi cum *Domnul* S'a cunoscut de dânşii la frângerea pânii.

36. Dar pe când grăiau ei acestea, Insuşi Iisus a stătut în mijlocul lor şi le-a zis: « Pace vouă! »

37. Iară ei spăimântându-se şi turburându-se, li se părea că văd duh.

38. El însă le-a zis: « Pentru ce vă turburaţi şi pentru ce se stârnesc asemenea gânduri în inimile voastre?

39. Priviţi mânile şi picioarele mele, căci Eu Insumi sunt; pipăiţi-Mă şi vedeţi, că duhul n'are carne şi oase, cum vedeţi că am Eu ».

40. Şi zicând aceasta, le-a arătat mânile şi picioarele.

41. Şi încă necrezând ei de bucurie şi mirându-se, le-a zis: « Aveţi ceva de mâncare aicea? »

42. Iară ei I-au dat o bucată de peşte fript şi dintr'un fagur de miere.

43. Şi luând, a mâncat înaintea lor.

44. Apoi le-a zis: « Acestea vi le-am grăit Eu, când eram cu voi, că trebue să se împlinească toate cele scrise despre Mine în legea lui Moise şi în proroci şi în Psalmi ».

45. Atunci le-a deschis mintea lor, ca să înţeleagă scripturile,

46. şi le-a zis: « Aşa este scris şi aşa trebuia să pătimească Hristos şi să învie din morţi a treia zi

47. şi să se propoveduiască în numele lui pocăinţa şi iertarea păcatelor la toate popoarele, începând dela Ierusalim.

48. Iară voi sunteţi martori acestora.

49. şi iată Eu voiu trimete făgăduinţa Tatălui Meu peste voi. Voi însă rămâneţi în cetatea Ierusalimului, până vă veţi îmbrăca cu putere de sus ».

50. Apoi i-a scos afară *din cetate*, până în Vitania şi ridicându-şi mânile, i-a binecuvântat,

51. şi când îi binecuvânta, a început a se depărta de ei şi a se înălţa la cer.

52. Iară ei închinându-se Lui, s'au întors în Ierusalim cu bucurie mare,

53. şi erau pururea în biserică, lăudând şi binecuvântând pe Dumnezeu. Amin.

---

(20) Fapt. 13, 27. *(21)* Luc. 1, 68; 2, 25, 38. Fapt. 1, 6; 26, 6, 16. *(22)* Mat. 28, 8. Marc. 16, 10. Luc. 24, 9. Ioan 20, 18. *(25)* Gal. 3, 1. *(26)* Is. 50, 6. Mih. 2, 13. Luc. 24, 46. Fapt. 17, 3. 1 Petr. 1, 11. Evr. 2, 10. *(27)* Fac. 3, 15; 22, 18; 26, 4; 49, 10. Num. 21, 9. Iov 19, 25. Ps. 15, 8-10; 21, 7; 68, 12, 24. Is. 40, 10; 43, 24; 50, 6; 53, 3, 7. Ier. 23, 5; 33, 15. Iez. 34, 23; 37, 24. Dan. 9, 24. Mih. 7, 20. Luc. 24, 45. *(28)* Fac. 32, 26; 42, 7. Marc. 6, 48. *(29)* Jud. 19, 9. *(30)* 1 Reg. 9, 13. Fapt. 10, 41. *(32)* Ier. 20, 9; 23, 29. *(36)* Marc. 16, 14. Ioan 20, 19. Fapt. 13, 31. 1 Cor. 15, 5. *(37)* Marc. 6, 49. *(39)* Ioan 20, 20, 27. *(41)* Marc. 16, 14. Ioan 21, 5. *(42)* Ioan 21, 10. *(44)* Mat. 16, 12; 17, 22; 20, 18. Marc. 8, 31. Luc. 9, 22; 18, 31; 24, 6. *(45)* Luc. 24, 27. Ioan 5, 39. *(46)* Is. 53, 3-4, 7; Luc. 24, 26-27. *(47)* Mat. 28, 19. Fapt. 13, 38; 20, 21. *(48)* Rut 4, 11. Ioan 15, 27. Fapt. 1, 8. *(49)* Ioan 14, 16; 15, 26. Fapt. 1, 4, 8. *(51)* Marc. 16, 19. Ioan 20, 17. Fapt. 1, 9-10. *(52)* Mat. 28, 17. Ioan 16, 22. *(53)* Fapt. 2, 46.

SFÂNTA EVANGHELIE DUPĂ IOAN

CAP. 1.

Cuvântul lui Dumnezeu s'a întrupat. Ioan ca mărturie a Cuvântului și Mielului. Chemarea celor dintâi apostoli.

1. La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul.

2. Acesta la început era la Dumnezeu.

3. Toate printr'Insul s'au făcut, și fără de Dânsul nimic ce-i făcut nu s'a făcut.

4. Intr'Insul era viața și viața era lumina oamenilor

5. și lumina luminează în întunerec și întunerecul n'a cuprins-o.

6. Fost-a trimes dela Dumnezeu un om, numele căruia era Ioan.

7. Acesta venise ca mărturie, să mărturisească de Lumină, ca toți să creadă printr'însul.

8. Nu era acela lumina, ci *fusese trimes* ca să mărturisească de lumină.

9. *Cuvântul* era lumina cea adevărată, care venind în lume, luminează pe tot omul.

10. *Acesta* în lume era și lumea printr'Insul s'a făcut, dar lumea nu-L cunoștea.

11. La ai Săi venise și ai Săi nu L-au primit.

12. Iar celor câți L-au primit și cred în numele Lui, le-a dat putere să se facă fiii lui Dumnezeu,

13. care nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci dela Dumnezeu sunt născuți.

14. Și cuvântul S'a întrupat și a locuit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a unuia născut din Tatăl, plin de har și de adevăr.

15. Ioan mărturisea despre El și striga, zicând: « Acesta este, de care ziceam: Cel ce vine după mine a ajuns să fie înaintea mea, pentrucă înainte de mine a fost ».

16. Și din deplinătatea Lui noi toți am primit și har peste har:

17. căci legea prin Moise s'a dat, iară harul și adevărul s'au făcut prin Iisus Hristos.

18. Pe Dumnezeu nimenea niciodată nu L-a văzut, *ci* Fiul cel Unulnăscut, Care este în sânul Tatălui, Acela a mărturisit.

19. Și iată mărturia lui Ioan, *pe care a dat-o* când Iudeii au trimes din Ierusalim preoți și leviți să-l întrebe: « Cine ești Tu? »

20. *Atuncea* el a mărturisit și nu a tăgăduit, ci a mărturisit că nu sunt eu Hristosul.

21. Și L-au întrebat: « Ce dară? Ilie ești Tu? » Și a zis: « Nu sunt! » — « Prorocul ești tu? » Și a răspuns: « Nu! »

22. Zisu-i-au deci: « Cine dară ești? ca să dăm răspuns celor ce ne-au trimes: ce zici tu de tine însuți? »

Cap. 1.— *(1)* Pild. 8, 22-25. Ioan 8, 58; 17, 5. 1 Ioan 1, 1-2. Col. 1, 17. Apoc. 19, 13. *(2)* Is. 48, 16. *(3)* Fac. 1, 1, 3. Ps. 32, 6. Plâng. 3, 38. Inţel. 9, 1, 9. Ioan 1, 10. Ef. 3, 9. Col. 1, 16. Evr. 1, 2; 2, 10. Apoc. 4, 11. *(4)* 3 Reg. 23, 4. Ioan 1, 9; 5, 26; 8, 12; 9, 5; 12, 35. 1 Ioan 5, 11. *(5)* Inţel. 5, 6. Ioan 3, 19; 8, 12; 9, 5; 12, 46. *(6)* Mal. 3, 1. Mat. 3, 1; 11, 10. Marc. 1, 2. Luc. 3, 2. *(7)* Lev. 24, 4. Fapt. 19, 4. *(9)* Is. 4, 2; 49, 6; 60, 1. Ioan 1, 4; 3, 19; 8, 12; 9, 5; 12, 46. 1 Ioan 2, 8. *(10)* Pild. 8, 31. Bar. 3, 38. Ioan 1, 3. *(11)* Mat. 15, 24. Luc. 19, 14. Ioan 5, 40. *(12)* Deut. 7, 6. Is. 56, 5. Rom. 8, 15. 1 Ioan 3, 1. Gal. 3, 26. *(13)* Ioan 3, 3, 5. Iac. 1, 18. 1 Petr. 1, 23. 1 Ioan 5, 4. *(14)* Ps. 88, 2-3. Is. 7, 14; 35, 2; 40, 5; 60, 1. Mat. 1, 16; 17, 2. Luc. 1, 35. 2 Petr. 1, 17. 1 Ioan 1, 1. 2 Cor. 3, 9. Col. 2, 3, 9. 1 Tim. 3, 16. Evr. 2, 11, 14. *(15)* Mat. 3, 11. Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. Ioan 1, 27, 30; 8, 58. *(16)* Rom. 5, 15. 2 Cor. 8, 9. Ef. 1, 6; 3, 19. Col. 1, 19; 2, 9-10. *(17)* Eș. 20, 1. Rom. 3, 24; 5, 21; 6, 14. Evr. 7, 19. *(18)* Eș. 33, 20. Deut. 4, 12. Mat. 11, 27. Luc. 10, 22. Ioan 6, 46. 1 Ioan 4, 12. 1 Tim. 6, 16. *(19)* Ioan 5, 33. *(20)* Luc. 3, 15. Ioan 3, 28. Fapt. 13, 25. *(21)* Mal. 3, 23. Mat. 17, 10.

23. Zis-a *Ioan*: « Eu sunt glasul celui ce strigă în pustie: gătiți calea Domnului, precum a spus Isaia prorocul ».

24. Trimeșii însă erau din farisei,

25. și l-au întrebat și au zis către el: « Atunci la ce botezi, dacă nu ești nici Hristosul, nici Ilie, nici prorocul? »

26. Și răspunzând Ioan, le-a zis: « Eu botez în apă; stă însă între voi *Cineva*, pe Care voi nu-L știți;

27. Acela este Cel ce vine după mine, dar Care a ajuns să fie înaintea mea, și eu nu sunt vrednic să-I desleg cureaua încălțămintei Lui ».

28. Acestea se petreceau în Betabara, de ceea parte de Iordan, unde boteza Ioan.

29. A doua zi vede Ioan pe Iisus venind spre dânsul și zice: « Iată Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii!

30. Acesta este, de care am zis: vine după mine un Om, Care a ajuns să fie înaintea mea, pentrucă înainte de mine a fost.

31. Eu nu-L cunoșteam, dară pentru aceea am venit să botez cu apă, ca să fie arătat lui Israil ».

32. Și a mărturisit Ioan, zicând: « Am văzut Duhul, pogorându-se din cer, ca un porumb, și rămânând peste Dânsul.

33. Eu nu-L cunoșteam, dară Cel ce m'a trimes să botez în apă mi-a spus: peste cine vei vedea pogorându-se Duhul și rămânând peste Dânsul, Acela este Cel ce botează cu Duh Sfânt.

34. Și am văzut și am mărturisit, că Acesta este Fiul lui Dumnezeu ».

35. A doua zi iarăși sta Ioan *acolo* cu doi din ucenicii lui

36. și văzând pe Iisus trecând, a zis: « Iată Mielul lui Dumnezeu! »

37. Și cei doi ucenici auzind aceste cuvinte, s'au dus după Iisus.

38. Iară Iisus întorcându-se și văzându-i venind după Dânsul, le-a zis: « Ce căutați? » Și ei I-au răspuns: « Ravvi, — adică: Invățătorule, — unde locuiești? »

39. Și *El* le-a zis: « Veniți și vedeți ». *Și ei* s'au dus și au văzut unde ședea și au rămas cu Dânsul în ziua aceea căci era cam pe la zece ceasuri [1]).

40. Unul din cei doi, care auziseră *de Iisus* dela Ioan și urmaseră după Dânsul, era Andrei, fratele lui Simon Petru.

41. *Andrei* a găsit întâiu pe Simon, fratele său, și i-a zis: « Am găsit pe Mesia, adică pe Hristos ».

42. Și l-a dus la Iisus. Și căutând Iisus la el, a zis: « Tu ești Simon, fiul lui Iona; tu te vei chema Chifa, adică Petru ».

43. A doua zi *Iisus* a voit să meargă în Galileea și a găsit pe Filip și i-a zis: « Urmează-Mi! »

44. Filip însă era din Betsaida, din orașul lui Andrei și al lui Petru.

45. Iar Filip a găsit pe Natanail și i-a zis: « Am găsit pe Acela, despre Care a scris Moise în lege și prorocii, *adică* pe Iisus Fiul lui Iosif din Nazaret ».

46. Iară Natanail i-a zis: « Din Nazaret poate oare să fie ceva bun? » Și Filip i-a zis: « Vino și vezi! »

47. Văzând Iisus pe Natanail venind spre El, a zis despre dânsul: « Iată cu adevărat israelit, în care nu este vicleșug! »

48. Iară Natanail a zis către Dânsul: « De unde mă cunoști? » Și răspunzând Iisus, i-a zis: « Inainte de a te chema Filip, fiind tu sub smochin, te-am văzut ».

49. Și I-a răspuns Natanail: « Ravvi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu! Tu ești împăratul lui Israil! »

50. Iară Iisus răspunzând, i-a zis: « Crezi, pentrucă ți-am spus că te-am văzut sub smochin. Mai mari decât aceasta vei vedea ».

51. Și i-a *mai* zis: « Amin, amin vă grăiesc: de acum veți vedea cerul deschis și pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se și pogorându-se peste Fiul Omului».

CAP. 2.

Nunta din Cana. Isgonirea vânzătorilor din biserică.

1. A treia zi s'a făcut o nuntă în Cana Galileei și mama lui Iisus era acolo.

(23) Is. 40, 3. Mat. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 1, 17; 3, 4. *(26)* Mat. 3, 11. Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Fapt. 1, 5. *(27)* Is. 40, 10. Marc. 1, 7. Ioan 1, 15, 30. *(28)* Jud. 7, 24. *(29)* Eș. 12, 3. Is. 53, 7, 11. Mat. 3, 1. Ioan 1, 36. Fapt. 8, 32. Apoc. 5, 6-13. *(30)* Ioan 1, 15, 27; 8, 58. *(31)* Marc. 1, 4. *(32)* Mat. 3, 16. Marc. 1, 10. Luc. 3, 21-22. Ioan 6, 27. *(33)* Mat. 3, 11. Fapt. 1, 5. 1 Ioan 5, 8. *(36)* Eș. 12, 3. Ioan 1, 29. Fapt. 8, 32. *(40-42)* Mat. 4, 18; 16, 18. *(45)* Fac. 49, 10. Deut. 18, 15, 18. Ps. 39, 10. Is. 4, 2; 7, 14; 9, 5; 40, 11; 45, 8; 53, 1-2. Ier. 23, 5; 33, 14-17. Iez. 34, 23; 37, 24. Dan. 9, 24. Mih. 5, 1. Zah. 9, 9. Mat. 2, 23. *(41)* Cânt. 1, 6. *(47)* Ps. 72, 1. *(49)* Mat. 16, 16. Marc. 8, 29. Ioan 6, 69. *(51)* Fac. 28, 12. Mat. 26, 64. Cap. 2.— *(1)* Ioan 4, 46.

[1]) Ora zece a Evreilor de atunci răspunde azi cu ora 16.

2. Şi a fost chemat la nuntă şi Iisus şi ucenicii Lui.

3. Dar sfârşindu-se vinul, mama lui Iisus zice către Dânsul: « Nu mai au vin ».

4. Iară Iisus zice: « Femeie, ce ne priveşte pe mine şi pe tine? N'a venit încă ceasul meu de nuntă ».

5. Atunci zice mama Sa către slugi: « Orice vă va zice, să faceţi! »

6. Şi erau acolo şase vase de piatră, aşezate pentru curăţire, *după datina* Iudeilor, în care încăpeau câte două sau trei vedre.

7. Zis-a Iisus *către slugi*: « Umpleţi vasele cu apă! » Şi le-au umplut până sus.

8. Apoi le-a zis: « Scoateţi acum şi aduceţi nunului! » Şi i-au adus.

9. Şi după ce a gustat nunul apa ce se făcuse vin, — şi nu ştia de unde este *acest vin*, slugile însă, care scoseseră apa, ştiau, — strigă nunul pe mire

10. şi-i zice: « Tot omul pune întâiu vinul cel bun şi dacă se îmbată *mesenii*, pune pe cel mai prost; tu însă ai ţinut vinul cel bun până acum ».

11. Astfel a făcut Iisus începutul minunilor în Cana Galileei, şi Şi-a arătat slava Sa, şi au crezut într'Însul ucenicii Lui.

12. După aceasta S'a pogorît la Capernaum, El, mama Sa, fraţii Săi şi ucenicii Săi; dară n'a rămas acolo zile multe;

13. căci erau aproape Paştile Iudeilor, şi Iisus S'a suit la Ierusalim.

14. Acolo a găsit în biserică pe vânzătorii de boi şi de oi şi de porumbei, şi pe schimbătorii de bani şezând.

15. Şi făcând biciu de frânghie, a alungat din biserică pe toţi şi oile şi boii; banii schimbătorilor i-a risipit şi mesele le-a răsturnat.

16. Iară celor ce vindeau porumbeii le-a zis: « Luaţi acestea de aicea şi nu faceţi casa Tatălui Meu casă de neguţătorie ».

17. Iar ucenicii Lui şi-au adus aminte, că este scris: « Râvna pentru casa Ta mă mistuie ».

18. Şi începând Iudeii să grăiască, au zis către Dânsul: « Ce semn ne arăţi că *ai dreptul să* faci acestea? »

19. Iară Iisus le-a răspuns şi a zis: « Dărâmaţi biserica aceasta şi în trei zile o voiu ridica ».

20. Atunci Iudeii au zis: « In patruzeci şi şase de ani s'a zidit biserica aceasta, şi Tu o vei ridica în trei zile? »

21. El însă grăia de biserica trupului Său.

22. Dar când S'a sculat din morţi, ucenicii Săi şi-au adus aminte, că le spusese aceasta, şi au crezut Scriptura şi cuvântul ce li-l spusese Iisus.

23. Cât a stat în Ierusalim, la sărbătorirea paştilor, mulţi văzând semnele ce făcea, au crezut în numele lui.

24. Iar Insuşi Iisus nu se încredea în ei, pentrucă-i ştia pe toţi

25. şi n'avea trebuinţă să-I dea cineva mărturie despre om, căci El singur ştia ce-i în om.

CAP. 3.

Vorbirea lui Iisus cu Nicodim. Ioan mărturiseşte din nou despre Hristos.

1. Se afla însă printre farisei un om, numele căruia era Nicodim; un fruntaş al Iudeilor.

2. Acesta a venit noaptea la Iisus şi a zis către Dânsul: « Ravvi, ştim că eşti învăţător, venit dela Dumnezeu, căci astfel de semne, ca cele ce le faci Tu, nimeni nu le poate face, de n'ar fi Dumnezeu cu dânsul ».

3. Răspuns-a Iisus şi a zis către dânsul: « Adevărul adevărat îţi spun: de nu se va naşte cineva din nou, nu va putea să vadă împărăţia lui Dumnezeu ».

4. Zis-a Nicodim către Dânsul: « Cum poate un om să se nască, bătrân fiind? Poate el oare să intre a doua oară în pântecele mamei sale şi să se nască *din nou?* »

5. Răspuns-a Iisus: « Adevărul adevărat îţi spun: de nu se va naşte cineva

(3) Ps. 17, 7. *(4)* Ioan 7, 6. *(5)* Fac. 41, 55. *(8)* Ps. 17, 8. *(12)* Mat. 12, 46. *(13)* Eş. 12, 14. Deut. 16, 1. *(14)* Mat. 21, 12. Marc. 11, 15. Luc. 19, 45. *(15)* Zah. 4, 6. *(16)* Mat. 21, 13. Marc. 11, 17. *(17)* Ps. 68, 12. *(18)* Mat. 12, 38; 16, 1. Ioan 6, 30. *(19)* Mat. 26, 61; 27, 40. Marc. 14, 58; 15, 29. *(21)* 1 Cor. 3, 16; 6, 19. 2 Cor. 6, 16. *(22)* Ps. 15, 8. Is. 55, 3. Mat. 17, 23. Luc. 24, 8. Fapt. 2, 25; 13, 34. *(24)* Mat. 9, 4. Marc. 2, 8. Luc. 5, 22. *(25)* 1 Reg. 16, 7. 1 Paral. 28, 9; 29, 17. Ps. 7, 9. Ier. 11, 20. Mat. 9, 4. Marc. 2, 8. Ioan 6, 64; 16, 30. **Cap. 3.**— *(1)* Ioan 7, 50; 19, 39. *(2)* Luc. 7, 22; 24, 19. Ioan 7, 50; 9, 16, 33; 19, 39. Fapt. 2, 22; 10, 38. *(3)* Ioan 1, 13. Iac. 1, 18. 1 Petr. 1, 23. 1 Cor. 15, 50. 2 Cor. 5, 17. Gal. 6, 15. Tit 3, 5. *(5)* Marc. 16, 15-16. Fapt. 2, 38. Tit 3, 5.

din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu.

6. Ceea ce-i născut din trup, trup este; și ceea ce-i născut din Duh, duh este.

7. Nu te mira, că ți-am spus: trebue să vă nașteți de sus!

8. Vântul suflă încotro voiește și glasul lui l-auzi, dară nu știi de unde vine și unde merge. Așa-i și cu tot cel născut din Duh ».

9. Răspuns-a Nicodim și I-a zis: « Cum poate să se facă aceasta? »

10. Răspuns-a Iisus și i-a zis: « Tu ești învățătorul lui Israil și nu știi oare aceasta?

11. Adevărul adevărat îți grăiesc: că ceea ce știm, spunem și mărturisim ceea ce am văzut, dară mărturia noastră nu o primiți.

12. Și dacă nu credeți când vă grăim de cele pământești, cum veți crede de vă vom grăi de cele cerești?

13. Nimenea nu s'a suit în cer decât numai Cel ce S'a pogorît din cer: Fiul Omului, care este în cer.

14. Precum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa trebue să se înalțe și Fiul Omului,

15. ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

16. Căci așa a iubit Dumnezeu lumea, încât și pe Unulnăscut Fiul Său L-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

17. Pentrucă Dumnezeu n'a trimes pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca lumea să se mântuiască prin El.

18. Cel ce crede în El nu se judecă; iară cel ce nu crede iată-l judecat, pentrucă n'a crezut numele Fiului Unulnăscut al lui Dumnezeu.

19. Iar judecata este aceasta, că lumina a venit în lume, iară oamenii au iubit mai mult întunerecul decât lumina, pentrucă faptele lor erau rele.

20. Căci tot cel ce face *fapte* rele urăște lumina și nu vine la lumină, ca să nu se vădească faptele lui, pentrucă sunt rele.

21. Iar cel ce face adevărul, vine la lumină, ca să se vădească faptele sale, pentrucă în Dumnezeu sunt lucrate ».

22. După aceasta a venit Iisus și ucenicii Lui în pământul Iudeei și a rămas acolo cu ei și boteza.

23. Era însă și Ioan în Enon, aproape de Salim, și boteza *acolo,* pentrucă acolo erau apele mari și veneau *mulți* și se botezau,

24. căci Ioan încă nu era închis în temniță.

25. Și se stârnise atunci între ucenicii lui Ioan și Iudei o neînțelegere pentru curățenie;

26. și au venit la Ioan și au zis către dânsul: « Ravvi, Cel ce era cu tine de ceea parte de Iordan, pe care tu L-ai mărturisit, iată-L botează și toți se duc la Dânsul ».

27. Răspuns-a Ioan și a zis: « Nu poate omul să ia nimic, de nu-i va fi dat din cer.

28. Voi înșivă îmi sunteți martori, că am zis: nu sunt eu Hristosul, ci că sunt trimes înaintea Lui.

29. Cel ce are mireasă e mire; iară prietenul mirelui, care stă lângă el și-l ascultă, se umple de bucurie când aude glasul mirelui. Deci această bucurie a mea s'a împlinit.

30. Acela se cuvine să crească, iară eu să mă micșorez.

31. Cel ce vine de sus, deasupra tuturor este; cel ce este de pe pământ, pământesc este și cele de pe pământ grăiește. Cel ce vine din cer este deasupra tuturor

32. și ce a văzut și a auzit, aceea mărturisește și mărturia Lui nimenea nu o primește.

33. Cel ce primește mărturia Lui adeverește că Dumnezeu este adevărul.

34. Căci Acela, pe Care L-a trimes Dumnezeu, grăiește cuvintele lui Dumnezeu, pentrucă Dumnezeu nu dă Duhul cu măsură.

35. Tatăl iubește pe Fiul și toate le-a dat pe mâna Lui.

---

(6) Rom. 8, 5. 1 Cor. 15, 48. *(8)* Eccl. 11, 5. 1 Cor. 2, 11. Col. 3, 3. *(12)* Ințel. 9, 16. Marc. 4, 13. *(13)* Pild. 30, 4. Dan. 7, 13-14. Ioan 6, 33, 38, 51, 62; 16, 28. Ef. 4, 8-10. *(14)* Num. 21, 8-9. 4 Reg. 18, 4. Ințel. 16, 6-7. Ioan 8, 28; 12, 32. *(15)* Marc. 16, 16. Ioan 3, 16, 36; 6, 47; 20, 31. *(16)* Deut. 7, 8. Is. 9, 5; 38, 17; 53, 6. Plâng. 3, 22. Marc. 16, 16. Ioan 3, 36; 6, 40; 15, 13. 1 Ioan 3, 16; 4, 9-10; 5, 10. Rom. 5, 8; 8, 32. Evr. 2, 9. *(17)* Mat. 18, 11. Luc. 9, 56. Ioan 8, 15; 12, 47. 1 Ioan 4, 14. *(18)* Ioan 5, 24. *(19)* Pild. 2, 13. Ioan 1, 5; 5, 40; 8, 12; 12, 46. 1 Ioan 2, 9. *(20)* Ef. 5, 13. *(21)* Ef. 5, 8-9, 13. *(26)* Ioan 1, 27; 4, 1. *(27)* Ioan 6, 65; 19, 11. Iac. 1, 17. Evr. 5, 4. *(28)* Mal. 3, 1. Marc. 1, 2. Luc. 1, 17. Ioan 1, 20. Fapt. 13, 25. *(29)* Is. 62, 5. Mat. 9, 15; 22, 2. Marc. 2, 19-20. Luc. 5, 34-35. Ef. 5, 25-27. *(31)* Mat. 28, 18. Ioan 6, 33; 8, 23. Rom. 9, 5. 1 Cor. 15, 47. Ef. 1, 21. *(32)* Ioan 8, 26. *(33)* 1 Ioan 5, 10. Rom. 3, 4. *(34)* Ioan 1, 16. Ef. 4, 7. *(35)* Ps. 8, 7. Dan. 7, 13-14. Mat. 11, 27; 28, 18. Luc. 10, 22. Ioan 5, 20; 13, 3; 17, 2. Evr. 2, 8.

36. Cel ce crede în Fiul, are viață veșnică; iară cel ce nu crede în Fiul nu va vedea viața, ci mânia lui Dumnezeu va fi peste dânsul ».

CAP. 4.

Vorbirea lui Iisus cu samarineanca. Vindecarea slugii omului împărătesc.

1. Iar când a aflat Iisus, că fariseii au auzit, că El botează și face mai mulți ucenici decât Ioan,

2. măcar că însuși Iisus nu boteza, ci *botezau* ucenicii Lui,

3. a părăsit Iudeea și s'a dus iarăși în Galileea.

4. Trebuia însă să treacă prin Samaria.

5. A ajuns deci la o cetate a Samariei, numită Sihar, aproape de țarina, pe care Iacov o dăruise fiului său Iosif, și era acolo fântâna lui Iacov.

6. Iisus fiind obosit de călătorie a șezut la fântână. *Aceasta* era cam prin ceasul al șaselea.

7. *Atuncea* a venit o femeie din Samaria, ca să scoată apă; și Iisus i-a zis: « Dă-Mi să beau ! »

8. Căci ucenicii Săi se duseseră în cetate, ca să cumpere mâncare.

9. Zisu-I-a deci femeia samarineancă: « Cum tu, care ești Iudeu, cei să bei *apă* dela mine, care sunt samarineancă ? » Căci Iudeii nu au niciun amestec cu samarinenii.

10. Și răspunzând Iisus, i-a zis: « De ai fi știut darul lui Dumnezeu și Cine este Cel ce ți-a zis: « Dă-Mi să beau », ai fi cerut tu dela Dânsul și ți-ar fi dat apă vie ».

11. Zis-a femeia către Dânsul: « Doamne, fântâna este adâncă și nici ciutură nu ai; de unde dar ai apa cea vie ?

12. Au doară Tu ești mai mare decât Iacov, părintele nostru, care ne-a dat fântâna *aceasta*, din care a băut și el însuși, și fiii lui, și turmele lui ? »

13. Și răspunzând Iisus, i-a zis: « Tot cel ce bea din apa aceasta va înseta iarăși,

14. iar cel ce va bea din apa, pe care i-o voiu da Eu, nu va înseta în veac, ci apa, pe care i-o voiu da, se va face într'însul izvor de apă, care curge spre viața veșnică ».

15. Zis-a femeia către Dânsul: « Doamne, dă-mi apa aceasta, ca să nu mai însetez, nici să mai vin aicea să scot *apă* ! »

16. Zis-a ei Iisus: « Mergi de cheamă pe bărbatul tău și vină aicea ! »

17. Răspuns-a femeia și a zis: « Nu am bărbat ». Iară Iisus i-a zis: « Bine ai zis că n'ai bărbat;

18. căci cinci bărbați ai avut, și acela, pe care îl ai acum nu-ți este bărbat; aceasta adevărat ai spus ».

19. Zis-a femeia către Dânsul: « Doamne, văd că Tu ești proroc.

20. Părinții noștri s'au închinat în muntele acesta, voi însă ziceți, că în Ierusalim este locul, unde se cuvine a se închina ».

21. Zis-a ei Iisus: « Crede-Mă femeie, că va veni vremea, când nu în muntele acesta, nici în Ierusalim vă veți închina Tatălui.

22. Voi nu știți cui vă închinați, iar noi știm Cui ne închinăm, căci mântuirea este dela Iudei.

23. Dară va veni vremea și a și venit, când adevărații închinători se vor închina Tatălui cu duhul și cu adevărul, căci Tatăl astfel de închinători caută.

24. Dumnezeu este duh și cei ce se închină Lui, se cuvine să se închine cu duhul și cu adevărul ».

25. Zis-a femeia către Dânsul: « Știu că are să vie Messia, adică Hristos, și când va veni Acela, ne va spune toate ».

26. Iar Iisus i-a zis: « Eu sunt, Cel ce grăiesc cu tine ».

27. In vremea aceasta au venit ucenicii Lui și s'au mirat, că grăia cu o femeie, dară nimenea nu I-a zis: « Ce întrebi ? » Sau: « Ce grăiești cu dânsa ? »

28. Femeia însă, lăsându-și vasul de apă, s'a dus în cetate și a zis oamenilor:

29. « Veniți de vedeți un om, care mi-a spus toate câte am făcut. Nu cumva e acesta Hristosul ? »

30. Deci au ieșit *oamenii* din cetate și veneau spre Dânsul.

31. Intre acestea ucenicii L-au rugat și au zis: « Invățătorule, mănâncă ! »

---

(36) Is. 25, 9. Avac. 2, 4. Marc. 16, 16. Ioan 3, 15-18; 6, 47. 1 Ioan 5, 10. Rom. 1, 17. **Cap. 4.**— *(1)* Ioan 3, 22, 26. *(4)* Luc. 17, 11. *(5)* Fac. 33, 19; 48, 22. Is. Nav. 24, 32. *(7)* Fac. 24, 17. *(9)* 4 Reg. 17, 24. Sir. 50, 28. Luc. 9, 52-53. Fapt. 10, 28. *(10)* Is. 12, 3; 44, 3; 55, 1; 58, 11. Ier. 2, 13. Zah. 14, 8. Sir. 15, 3. Ioan 6, 35. *(14)* Ps. 72, 25. Is. 12, 3. Ier. 17, 13. Sir. 24, 23. Ioan 6, 35; 7, 37-38. *(15)* Ioan 6, 34. *(16)* Ioan 6, 35. *(19)* Luc. 7, 16; 24, 19. Ioan 6, 14; 9, 17. *(20)* Deut. 12, 5-11; 16, 6. Jud. 9, 7. 3 Reg. 8, 29; 9, 3. 4 Reg. 17, 33. 2 Paral. 7, 12. *(21)* Sof. 2, 11. Mal. 1, 11. 1 Tim. 2, 8. *(22)* Fac. 12, 3. 4 Reg. 17, 26, 29, 41 Is. 2, 3. Rom. 9, 5. Evr. 7, 14. *(24)* 2 Cor. 3, 17. Filip. 3, 3. *(27)* Is. 2, 4.

32. Iară El le-a zis: «Eu am de mâncat o mâncare, pe care voi nu o știți».
33. De aceea ucenicii ziceau unul către altul: « Nu cumva I-a adus cineva de mâncare? »
34. Iisus însă le-a zis: « Mâncarea Mea e să fac voia Celui ce M'a trimes și să isprăvesc lucrul Lui.
35. Nu ziceți voi oare, că mai sunt patru luni și va veni secerișul? Iată vă zic: ridicați-vă ochii și priviți holdele, că sunt albe și *gata* de seceriș;
36. și cel ce seceră primește plată și adună rod pentru viața veșnică, ca și cel ce seamănă și cel ce seceră deopotrivă să se bucure.
37. Căci *în împrejurarea* aceasta e adevărată zicătoarea, că unul seamănă și altul seceră.
38. Eu v'am trimes să secerați ceea ce n'ați muncit; alții s'au ostenit și voi ați intrat în osteneala lor ».
39. Mulți samarineni însă din cetatea aceea au crezut într'Insul după spusa femeii, care mărturisea: « Toate câte am făcut mi le-a spus ».
40. Și de aceea, când au ajuns samarinenii la Dânsul, L-au rugat să rămână la dânșii și a rămas acolo două zile.
41. Mult mai mulți însă au crezut după cuvântul Lui
42. și ziceau către femeie: «Acum nu credem numai pentru spusa ta, căci înșine am auzit și am aflat, că Acesta este cu adevărat Hristosul, Mântuitorul lumii ».
43. Iară după cele două zile, a plecat de acolo și s'a dus în Galileea;
44. căci însuși Iisus mărturisea, că un proroc n'are cinste în patria sa.
45. Și dacă a sosit în Galileea, a fost primit de galileeni, cari văzuseră toate cele ce făcuse El la sărbători în Ierusalim, căci și ei fuseseră la sărbători.
46. Apoi Iisus a venit iară în Cana Galileei, unde prefăcuse apa în vin. Și era *pe atuncea* în Capernaum un om domnesc, al cărui fiu era bolnav.
47. Și auzind *omul* acela, că Iisus a venit din Iudeea în Galileea, s'a dus la Dânsul și L-a rugat să se pogoare *la Capernaum* și să vindece pe fiul său, căci trăgea de moarte.
48. Iisus însă a zis către dânsul: « De nu veți vedea semne și minuni nu veți crede ».
49. Zis-a omul cel domnesc către Dânsul: « Doamne, pogoară-Te până nu moare fiul meu! »
50. Zis-a Iisus către dânsul: « Du-te, fiul tău este sănătos! » Și a crezut omul acela în cuvântul, ce i-l spusese Iisus, și s'a dus.
51. Și iată pe când se pogora el *la Capernaum* i-au ieșit înainte slugile sale și întâlnindu-l, i-au zis: « Fiul tău este sănătos ».
52. Atuncea el i-a întrebat: « Pe la ce ceas a început să-i fie mai bine? » Și i-au răspuns: « Ieri pe la șapte ceasuri l-au lăsat frigurile ».
53. Deci, a cunoscut tatăl, că tocmai acela era ceasul, în care Iisus îi zisese: « Fiul tău este sănătos ». Și a crezut și el și toată casa lui *în Domnul.*
54. Această a doua minune a săvârșit-o Iisus iarăși după întoarcerea din Iudeea în Galileea.

CAP. 5.

Vindecarea slăbănogului la Vitezda. Iisus vorbește despre Sine și puterea Sa.

1. După aceasta era o sărbătoare a Iudeilor și S'a suit Iisus în Ierusalim.
2. Iară în Ierusalim este o scăldătoare *la poarta* oilor, numită în evreește Vitezda, care are cinci pridvoare.
3. In acestea zăceau mulțime multă de bolnavi: orbi, șchiopi, uscați, care așteptau mișcarea apei,
4. căci din vreme în vreme se pogora un înger al Domnului în scăldătoare și turbura apa, și cel ce intra *în scăldătoare întâiu* după turburarea apei, se vindeca de orice boală ar fi fost cuprins.
5. Atuncea era acolo un bolnav de treizeci și opt de ani.
6. Pe acesta văzându-l Iisus zăcând și cunoscând că zace de multă vreme, i-a zis: « Voiești să te faci sănătos? »
7. Răspunsu-I-a bolnavul: « Da, Doamne, dară n'am om, care să mă vâre în scăldătoare când se turbură apa; și *deaceea* până merg eu, altul se pogoară înaintea mea ».
8. Zisu-I-a Iisus: « Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi! »
9. Și îndată s'a făcut sănătos omul *acela*, și-a luat patul și s'a dus. In ziua aceea însă era Sâmbătă.

(34) Ps. 39, 10-12. Ier. 30, 21. Ioan 6, 38; 17, 1. *(35)* Mat. 9, 37. Luc. 10, 2. *(43)* Mat. 4, 12. Marc. 1, 14. Luc. 4, 14. *(44)* Mat. 13, 57. Marc. 6, 4. Luc. 4, 24. *(46)* Ioan 2, 1-11. *(48)* Mat. 12, 39; 16, 1-4. Marc. 8, 12. Luc. 11, 29. 1 Cor.1, 22. **Cap. 5.**— *(2)* Neem. 3, 1; 12, 39. *(7)* Ps. 71, 13. *(8)* Is. 35, 8-9. Mat. 9, 6. Marc. 2, 10. Luc. 5, 24. *(9)* Ioan 9, 14.

10. De aceea au zis Iudeii către cel vindecat: « E Sâmbătă și nu se cade să-ți iai patul ».

11. Iară el le-a răspuns: « Cel ce m'a făcut sănătos, Acela mi-a zis: ia-ți patul tău și mergi! »

12. Și l-au întrebat: « Cine-i omul acela care ți-a zis: ia-ți patul tău și mergi? »

13. Cel vindecat însă nu știa cine-i, căci Iisus se strecurase în mulțimea ce era în locul acela.

14. Dar după acestea l-a întâlnit Iisus în biserică și i-a zis: « Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești, ca să nu ți se întâmple ceva mai rău ».

15. Și s'a dus omul și a spus Iudeilor: « Iisus este Cel ce m'a făcut sănătos ».

16. De aceea prigoneau Iudeii pe Iisus și căutau să-L omoare, căci făcea asemenea lucruri Sâmbăta.

17. Iisus însă le-a răspuns: « Tatăl Meu până acum lucrează și Eu lucrez ».

18. De aceea Iudeii căutau încă și mai mult să-L omoare *pe Iisus*, pentrucă nu numai deslega Sâmbăta, ci și pe Dumnezeu Il numea Tată al Său, făcându-se pe Sine întocmai cu Dumnezeu.

19. Și răspunzând Iisus, le-a zis: « Adevărul adevărat vă grăiesc: Fiul nu poate să facă dela Sine nimic, ce nu vede pe Tatăl făcând: căci ceea ce face Acela, aceea face și Fiul asemenea.

20. Căci Tatăl iubește pe Fiul și-I arată tot ce face El și lucruri mai mari decât acestea-I va arăta, ca voi să vă mirați.

21. Căci precum Tatăl scoală pe morți și-i învie, așa și Fiul învie pe cine voiește:

22. pentrucă Tatăl nu judecă pe nimenea, ci toată judecata a dat-o Fiului,

23. ca toți să cinstească pe Fiul, cum cinstesc pe Tatăl. Cel ce nu cinstește pe Fiul, acela nu cinstește nici pe Tatăl, Cel ce L-a trimes.

24. Adevărul adevărat vă grăiesc: Cel ce ascultă cuvintele Mele și crede în Cel ce M'a trimes, are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci a trecut din moarte în viață.

25. Adevărul adevărat vă grăiesc, că va veni vremea și a și venit, când morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și cei ce vor auzi vor învia;

26. căci precum Tatăl are viață în Sine, așa a dat și Fiului să aibă viață în Sine,

27. și I-a dat lui stăpânire să facă și judecată, pentrucă este Fiul Omului.

28. Nu vă mirați de aceasta, căci vine ceasul, în care toți cei din morminte vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu,

29. și vor ieși cei ce au făcut *fapte* bune în învierea vieții, iară cei ce au făcut *fapte* rele în învierea judecății.

30. « Nu pot Eu să fac dela Sine nimic. Cum aud, *așa* judec și judecata Mea este dreaptă, căci nu caut voia Mea, ci voia Tatălui Celui ce M'a trimes.

31. De mărturisesc Eu despre Mine Insumi, mărturia Mea nu-i adevărată.

32. Este însă altul, care mărturisește pentru Mine și știu că mărturia, pe care o dă *acela* pentru Mine, e adevărată.

33. Voi ați trimes la Ioan și acela a mărturisit adevărul.

34. Eu însă nu iau mărturie dela om, ci zic aceasta, pentru ca voi să vă mântuiți:

35. acela era făclia, care ardea și lumina, și voi ați dorit să vă veseliți puțin în lumina lui.

36. Eu însă am o mărturie mai mare decât a lui Ioan: căci lucrurile, pe care Mi le-a dat Tatăl să le fac, însuși lucrurile, pe care Eu le fac, mărturisesc pentru Mine, că Tatăl M'a trimes;

37. și Tatăl Cel ce M'a trimes, Insuși a mărturisit pentru Mine. Dară *voi* nici glasul Lui nu l-ați auzit vreodată, nici fața Lui n'ați văzut-o,

38. și cuvântul Lui nu-l aveți sălășluit în voi, pentrucă voi nu credeți în Acela, pe Care L-a trimes El.

39. Cercetați scripturile, căci voi credeți că prin ele veți avea viață veșnică; ele însă mărturisesc de Mine.

---

(10) Eș. 20, 9-10. Deut. 5,13. Ier. 17, 21-27. Mat. 12, 2. Marc. 2, 24; 3, 4. Luc. 6, 2; 13, 14. *(14)* Luc. 11, 26. *(17)* Ioan 9, 4; 14, 10. *(18)* Mat. 12, 14. Ioan 7, 1, 19-30; 10, 33. Filip. 2, 6. *(19)* Ioan 5, 30; 8, 28; 9, 4; 12, 49; 14, 10. *(20)* Pild. 8, 30. Ioan 3, 35. *(22)* Ps. 71, 1. Mat. 11, 27; 28, 18. Ioan 5, 27; 17, 2. Fapt. 17, 31. 1 Petr. 4, 5. Rom. 2, 16. 2 Tim. 4, 1. *(23)* Luc. 10, 16. 1 Ioan 2, 23. *(24)* Ioan 3, 16-18, 36; 6, 40, 47; 8, 51. 1 Ioan 3, 14. *(25)* Ioan 5, 28. Ef. 5, 14. *(27)* Fac. 18, 25. Dan. 7, 13-14. Luc. 10, 22. Ioan 5, 22. Fapt. 10, 42; 17, 31. 1 Tes. 4, 16. *(28-29)* Is. 26, 19. Iez. 37, 4. Dan. 12, 2-3. Ințel. 3, 9-10. Mat. 25, 46. Ioan 5, 25. 1 Cor. 15, 52. 1 Tes. 4, 16. Apoc. 14, 11. *(30)* Mat. 26, 39. Marc. 14, 36. Ioan 5, 19; 6, 38. *(32)* Is. 42, 1. Mat. 3, 17; 17, 5. Ioan 8, 18. 1 Ioan 5, 6-9. *(33)* Ioan 1, 15-32; 10, 41. *(35)* Sir. 48, 1. Ioan 1, 19. 2 Petr. 1, 19. *(36)* Ioan 10, 25. *(37)* Deut. 4, 12. Mat. 3, 17. *(39)* Deut. 18, 15-18. Is. 9, 5; 53, 1. Luc. 16, 29; 24; 27, 45. Ioan 5. 45-46. Fapt. 17, 11. 1 Tim. 4, 13. 2 Tim. 3, 15.

40. Dară voi nu voiţi să veniţi la Mine, ca să aveţi viaţă.
41. Slavă dela oameni nu primesc,
42. dară vă ştiu că nu aveţi în voi iubirea de Dumnezeu.
43. Eu am venit în numele Tatălui Meu şi nu Mă primiţi; iară de ar veni altul în numele său, pe acela l-aţi primi.
44. Şi cum aţi putea voi să credeţi, când primiţi slava unul dela altul, iară slava cea dela unicul Dumnezeu nu o căutaţi?
45. Să nu socotiţi că am să vă învinovăţesc Eu înaintea Tatălui; are cine să vă învinovăţească pe voi: Moise, în care voi nădăjduiţi;
46. căci de aţi fi crezut pe Moise, aţi fi crezut şi în Mine, căci el despre Mine a scris.
47. Dar dacă voi nu credeţi scripturile aceluia, cum veţi crede cuvintele Mele? »

CAP. 6.

Minunea cu cinci pâni. Umblarea pe mare. Mulţimea cere semn. Pânea din ceriu. Mărturisirea lui Petru.

1. După acestea s'a dus Iisus de ceea parte de Marea Galileei *sau* a Tiberiadei
2. şi a urmat după Dânsul mulţime multă, pentrucă văzuse semnele Lui, pe care le făcuse cu bolnavii,
3. şi suindu-se în munte, a şezut acolo cu ucenicii Lui.
4. Atuncea era aproape sărbătoarea Paştilor Iudeilor.
5. Deci, ridicându-şi Iisus ochii şi văzând că vine la El mulţime multă, a zis către Filip: « De unde să cumpărăm pâne ca să mănânce aceştia? »
6. Aceasta însă o zise, ca să-l cerce, căci el ştia ce avea să facă.
7. Răspunsu-I-a Filip: « Acestora, ca să ia fiecare din ei numai câte puţin, nu le-ar ajunge pâne nici de două sute de dinari ».
8. Atunci Andrei, unul din ucenicii Lui, fratele lui Simon Petru, a zis către Dânsul:
9. « Este aicea un băietan, care are cinci pâni de orz şi doi peştişori; dar pentru atâţia ce înseamnă acestea? »
10. Iară Iisus a zis: « Faceţi pe oameni să şadă jos ». Şi era în locul acela iarbă multă. Deci, au şezut jos un număr de oameni ca la cinci mii.
11. Iară Iisus a luat pânile şi mulţămind, a dat ucenicilor, iar ucenicii *au împărţit* celor ce şedeau; asemenea şi din peşte cât au voit.
12. Şi după ce s'au săturat, a zis *Iisus* către ucenicii Săi: « Adunaţi fărimiturile ce au rămas, ca să nu se piardă ceva ».
13. Şi au adunat şi au umplut douăsprezece coşuri de fărimituri, rămase dela cei ce mâncaseră din cele cinci pâni de orz.
14. Iară oamenii, care văzuseră minunea ce făcuse Iisus, ziceau, că Acesta este cu adevărat Prorocul, Cel ce va să vie în lume.
15. Şi cunoscând Iisus că vor să vie şi să-L ia fără de veste, ca să-L facă rege, s'a dus iarăşi în munte *numai* El singur.
16. Iară dacă s'a făcut seară, ucenicii Lui s'au pogorît la mare,
17. şi suindu-se într'o luntre, au pornit *să treacă* de ceea parte de mare, la Capernaum. Şi când s'a făcut întunerec, Iisus nu venise încă la dânşii.
18. Dar suflând un vânt tare, marea era turburată.
19. Deci, plutind ei ca la douăzeci şi cinci sau treizeci de stadii, au văzut pe Iisus mergând pe mare şi apropiindu-se de luntre, şi s'au spăimântat.
20. El însă le-a zis: « Eu sunt, nu vă temeţi! »
21. Şi au voit să-L ia în luntre, dar luntrea a sosit îndată la malul, la care mergeau.
22. Mulţimea care rămăsese de ceea parte de mare, văzuse că acolo altă luntre nu fusese, decât numai aceea, în care se suiseră ucenicii Lui, şi că Iisus nu se suise în luntre cu ucenicii Săi, ci numai singuri ucenicii Lui plecaseră:

---

(40) Ioan 1, 11; 3, 19. *(41)* Ioan 7, 18. 1 Tes. 2, 6. *(44)* 1 Reg. 15, 30. Ioan 12, 43. Rom. 2, 29. *(45)* Luc. 16, 29. Ioan 3, 39. Rom. 3, 12. *(46)* Fac. 3, 15; 12, 3; 18, 18; 22, 18; 49, 10. Deut. 18, 15. Ps. 39, 10. Ioan 5, 39. Fapt. 26, 22. Evr. 10, 7. **Cap. 6.**— *(1)* Marc. 3, 7. *(2)* Mat. 14, 13-14. Luc. 5, 15. *(4)* Eş. 12, 18. Ioan 2, 13; 5, 1. *(5)* Mat. 14, 14-16, 32. Marc. 6, 35. Luc. 9, 12. *(7)* Num. 11, 21-22. 4 Reg. 4, 43. Marc. 6, 37. *(9)* Mat. 14, 17; 15, 34. Marc. 6, 38. Luc. 9, 13. *(10)* Mat. 14, 19; 15, 38. Marc. 6, 39. Luc. 9, 14. *(11)* 1 Reg. 9, 13. Mat. 14, 19. Marc. 6, 41. Luc. 9, 16. *(12)* Mat. 14, 20; 15, 37. Marc. 6, 42; 8, 8, 19. Luc. 9, 17. *(13)* Mat. 15, 37. Marc. 8, 19. *(14)* Fac. 49, 10. Deut. 18, 15, 18. Mat. 11, 3; 21, 46. Luc. 7, 16-19; 24, 19. Ioan 4, 19; 7, 12; 9, 17. *(15)* Mat. 14, 23. *(17)* Mat. 14, 22. Marc. 6, 47. *(18)* Mat. 14, 24. *(19)* Mat. 14, 25. Marc. 6, 48. *(20)* Mat. 14 27. Marc. 6, 50.

23. iar a doua zi când alte luntre dela Tiberiada veniseră la locul unde mâncaseră pânea după binecuvântarea Domnului,

24. mulțimea văzând, că nici Iisus, nici ucenicii Săi nu erau acolo, s'au suit și ei în luntrile acestea și s'au dus la Capernaum să caute pe Iisus.

25. Și găsindu-L de ceea parte de mare, I-au zis: « Invățătorule, când ai venit aicea? »

26. Iară Iisus le-a răspuns și a zis: « Adevărul adevărat vă grăiesc: Mă căutați, nu pentrucă ați văzut un semn, ci pentrucă ați mâncat pâne și v'ați săturat.

27. Sârguiți-vă nu pentru hrana cea pieritoare, ci pentru hrana ce rămâne pentru viața veșnică, pe care vă va da-o Fiul Omului, căci pe Acesta Și-a pus pecetea Dumnezeu Tatăl ».

28. Zis-au deci către Dânsul: « Ce să facem, ca să săvârșim lucrurile lui Dumnezeu? »

29. Răspuns-a Iisus și le-a zis: « Lucrul lui Dumnezeu este acesta, ca să credeți în Cel ce L-a trimes El ».

30. Iară *el* I-au zis: « Dar ce semn faci Tu, ca să vedem și să credem în Tine? Ce lucrezi?

31. Părinții noștri au mâncat mană în pustie, precum este scris: pâne din cer li-a dat să mănânce ».

32. Zis-a lor Iisus: « Adevărul adevărat vă grăiesc, că nu Moise v'a dat pânea din cer, ci Tatăl Meu vă dă adevărata pâne din cer;

33. căci pânea lui Dumnezeu este ceea ce se pogoară din cer și dă lumii viață ».

34. Atunci ei au zis către Dânsul: « Doamne, dă-ne pururea pânea aceasta! »

35. Iară Iisus le-a zis: « Eu sunt pânea vieții; cel ce vine la Mine nu va flămânzi și cel ce crede în Mine nu va înseta niciodată.

36. Dară v'am spus, că deși M'ați văzut, tot nu credeți.

37. Tot ce-Mi dă Tatăl va veni la Mine; și pe cel ce vine la Mine nu-l voiu da afară;

38. că M'am pogorît din cer, nu ca să fac voia Mea, ci voia Tatălui Celui ce M'a trimes.

39. Iară voia Tatălui Celui ce M'a trimes este aceasta, ca din tot ce Mi-a dat să nu pierd nimic, ci să-l înviez în ziua cea de apoi.

40. Și *iarăși* voia Celui ce M'a trimes este aceasta, ca tot cel ce vede pe Fiul și crede în El să aibă viață veșnică și să-l înviez în ziua cea de apoi ».

41. Iudeii însă cârteau împotriva Lui, pentrucă spusese: « Eu sunt pânea ce s'a pogorît din cer »,

42. și ziceau: « Oare nu-i Acesta Iisus, Fiul lui Iosif, pe al Căruia tată și mamă îi știm? Cum dar zice El: M'am pogorît din ceruri? »

43. Iară Iisus răspunzând, le-a zis: « Nu cârtiți între voi!

44. Nimenea nu poate să vie la Mine, de nu-l va atrage Tatăl Cel ce M'a trimes, și Eu îl voiu învia pe acela în ziua cea de apoi.

45. La proroci e scris: și toți vor fi învățați de Dumnezeu. Deci tot cel ce a auzit pe Tatăl și a primit învățătura Lui, vine la Mine.

46. Nu doară că pe Tatăl L-ar fi văzut cineva, afară de Cel ce este dela Dumnezeu: *numai* Acela a văzut pe Tatăl.

47. Adevărul adevărat vă grăiesc: cel ce crede în Mine are viață veșnică.

48. Eu sunt pânea vieții.

49. Părinții voștri, au mâncat mană în pustie și au murit.

50. *iar* pânea ce se pogoară din cer este astfel, că cel ce mănâncă din ea nu moare.

51. Eu sunt pânea cea vie, ce s'a pogorît din cer; de va mânca cineva din pânea aceasta, în veci va fi viu. Și pânea pe care o voiu da Eu, este Trupul Meu, pe care-L voiu da pentru viața lumii ».

52. Atuncea Iudeii au început a se întreba între dânșii, zicând: « Cum poate Acesta să ne dea trupul *Său* să-l mâncăm? »

---

(27) Deut. 30, 20. Mat. 3, 17; 17, 5. Marc. 1, 11. Luc. 3, 22; 9, 35. Ioan 1, 32; 10, 36. 2 Petr. 1, 17. *(29)* Ioan 17, 3, 23. 1 Ioan 3, 23. *(30)* Mat. 12, 38; 16, 1. Mat. 8, 11. Luc. 11, 16. Ioan 2, 18. 1 Cor. 1, 22. *(31)* Eș. 16, 14-15. Num. 11, 7. Deut. 8, 16. Neem. 9, 15. Ps. 77, 24-25. Ințel. 16, 20. Ioan 6, 49. 1 Cor. 10, 3. *(33)* Ioan 3, 13, 31. 1 Cor. 10, 17. *(34)* Ioan 4, 15. *(35)* Lev. 22, 7. Sir. 24, 23. Ioan 4, 10, 14, 16; 6, 48, 58; 7, 37. *(36)* Ioan 6, 64. *(38)* Mat. 26, 39. Marc. 14, 36. Luc. 22, 42. Ioan 3, 13; 4, 34; 5, 30; 8, 28-29. *(39)* Ioan 10, 28; 17, 12; 18, 9. *(40)* Ioan 3, 16; 5, 24. *(42)* Mat. 13, 55. Marc. 6, 3. Luc. 3, 23; 4, 22. *(44)* Ier. 31, 3. Plâng. 5, 21. Luc. 10, 22. Ioan 6, 65. *(45)* Is. 54, 13. Ier. 31, 34. Mih. 4, 2. Evr. 8, 10; 10, 16. *(46)* Mat. 11, 27. Luc. 10, 22. Ioan 1, 18; 3, 15. *(47)* Ioan 5, 24. *(48)* Pild. 9, 5. Ioan 6, 35, 58. *(49)* Eș. 16, 14-15. Num. 11, 7. Ps. 77, 24-25. Is. 8, 16. Ioan 6, 31. 1 Cor. 10, 3. *(51)* Ioan 3, 13.

53. Iară Iisus le-a zis: « Adevărul adevărat vă grăiesc: de nu veți mânca trupul Fiului Omului și de nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi.
54. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică și Eu îl voiu învia în ziua cea de apoi;
55. căci trupul Meu este cu adevărat mâncare și sângele Meu cu adevărat băutură este.
56. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu, rămâne în Mine și Eu în el.
57. Precum M'a trimes pe Mine Tatăl cel viu și Eu viețuiesc prin Tatăl, *așa* și cel ce Mă mănâncă pe Mine, va viețui prin Mine.
58. Astfel este pânea ce s'a pogorît din cer și cel ce va mânca pânea aceasta, în veci va fi viu, iar nu ca părinții voștri, care au mâncat mană și au murit ».
59. Acestea le-a spus Iisus când învăța *poporul* în sinagoga din Capernaum.
60. Dar mulți din ucenicii Lui, auzind acestea, ziceau: « Ciudate sunt vorbele acestea, cine le poate asculta? »
61. Iisus însă știind dela Sine, că ucenicii Săi cârtesc împotriva acestora, le-a zis: « Au doar vă scandalizează acestea?
62. Dar de-ați vedea pe Fiul Omului suindu-Se unde a fost mai înainte?
63. Duhul dă viață; trupul la nimic nu folosește. Cuvintele, care vi le grăiesc Eu, sunt duh și viață.
64. Sunt însă printre voi unii, care nu cred ». Căci Iisus dela început știa, cine sunt necredincioși și cine avea să-L vândă,
65. și zise: « De aceea v'am și spus Eu, că nimenea nu poate veni la Mine, de nu-i va fi dat dela Tatăl Meu ».
66. De atunci mulți din ucenicii Săi s'au depărtat și nu I-au mai urmat.
67. Și Iisus a zis către cei doisprezece: « Nu cumva voiți să vă duceți și voi? »
68. Răspunsu-I-a Simon Petru: « Doamne, la cine să ne ducem? Cuvintele vieții veșnice Tu le ai,
69. și noi am crezut și am cunoscut, că Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu ».
70. Iară Iisus le-a răspuns: « Oare nu doisprezece v'am ales Eu? Dar unul din voi e diavol ».
71. *Și aceasta* o zicea El de Iuda a lui Simon Iscarioteanul, căci acesta, care era dintre cei doisprezece, avea să-L vândă.

CAP. 7.

Iisus învață în biserică la sărbătoarea corturilor. El e trimesul Tatălui și apa vieții.

1. După aceasta Iisus umbla prin Galileea, căci prin Iudeea nu voia să mai umble, pentrucă Iudeii căutau să-L omoare.
2. Și era aproape sărbătoarea iudaică a înfigerei corturilor.
3. Atunci au zis către Dânsul frații Lui: « Ieși de aicea și du-te în Iudeea, ca să vadă și ucenicii Tăi lucrurile pe care le faci Tu;
4. căci nimenea nu lucrează în ascuns, ci caută să fie cunoscut. Dacă faci asemenea *lucruri*, arată-Te lumii ».
5. Căci nici frații Lui nu credeau în El.
6. Atuncea Iisus a zis către dânșii: « Incă n'a venit vremea Mea, iar pentru voi vremea e pururea venită.
7. Pe voi lumea nu vă poate urî, iar pe Mine Mă urăște, că Eu mărturisesc de dânsa, că faptele-i sunt rele.
8. Duceți-vă voi la sărbătoarea aceasta, iară Eu la această sărbătoare nu Mă duc, pentrucă încă nu Mi-a venit vremea ».
9. Și zicându-le acestea, a rămas în Galileea.
10. După ce însă s'au dus frații Lui, atunci s'a dus și El la sărbătoare, *însă* nu pe față, ci așa în taină.
11. Iară Iudeii Il căutau la sărbători și ziceau: « Unde-i Acela? »
12. Și a fost pricire multă în popor pentru Dânsul: unii ziceau, că este bun, iar alții ziceau: « Nu, ci amăgește mulțimea ».
13. Insă, de frica Iudeilor, nimenea nu grăia de Dânsul pe față.

(53) Mat. 26, 26-28. *(54)* Ioan 11, 26. *(58)* Ioan 6, 35, 48. *(60)* Ioan 6, 66. *(62)* Mat. 26, 64. Ioan 3, 13. Ef. 4, 8. *(63)* Rom. 8, 2. 2 Cor. 3, 6. *(64)* Marc. 2, 8. Ioan 2, 24-25; 6, 36. *(65)* Ioan 3, 27; 6, 44. *(66)* Ps. 72, 23. Ioan 6, 60. *(68)* Fapt. 5, 20. *(69)* Mat. 16, 16. Marc. 8, 29. Luc. 9, 20. Ioan 1, 49; 11, 27. *(70)* Luc. 6, 13. **Cap. 7.**— *(1)* Ioan 5, 16-18. *(2)* Lev. 23, 34. Num. 29, 12. *(3)* Mat. 12, 46. Marc. 3, 31. Fapt. 1, 14. *(5)* Ps. 68, 11. Marc. 3, 21. *(6)* Ioan 2, 4; 7, 8, 30; 8, 20. *(7)* Pild. 29, 27. Ințel. 2, 14. Luc. 6, 26. Ioan 3, 19; 15, 18-19. *(8)* Ioan 7, 6, 30; 8, 20. *(12)* Ioan 6, 14; 7, 40; 9, 16; 10, 19. *(13)* Ioan 9, 22; 12, 42; 19, 38

14. Iar la înjumătăţirea praznicului a intrat Iisus în biserică şi învăţa;
15. şi se mirau Iudeii zicând: « Cum de ştie Acesta scripturile fără să fi învăţat? »
16. Şi răspunzând Iisus, le-a zis: « Invăţătura Mea nu este a Mea, ci a Aceluia ce M'a trimes.
17. Cine voieşte să facă voia Lui, va cunoaşte dacă învăţătura aceasta este dela Dumnezeu, sau o grăiesc Eu dela Mine.
18. Cel ce grăieşte dela sine, slava sa caută; iar Cel ce caută slava Celui ce L-a trimes, Acela e adevărat şi nu se află în El nedreptate.
19. Moise nu v'a dat el oare legea? Dar nimenea din voi nu urmează legea. Pentru ce căutaţi să Mă ucideţi? »
20. Răspuns-a mulţimea şi a zis: « Nu cumva ai pe dracul în Tine? Cine caută să te ucidă? »
21. Şi răspunzând Iisus, le-a zis: « Un lucru am făcut şi toţi vă miraţi.
22. Moise v'a dat tăierea împrejur, — de şi ea nu vine dela Moise, ci dela strămoşi, — şi tăiaţi împrejur pe om Sâmbăta.
23. Dacă un om primeşte tăierea împrejur Sâmbăta, şi nu se calcă legea lui Moise, de ce vă mâniaţi pe Mine pentrucă am făcut sănătos un om întreg Sâmbăta?
24. Nu judecaţi după înfăţişare, ci judecaţi după dreptate ».
25. Deci, ziceau unii dintre ierusalimleni: « Oare nu e Acesta, pe Care-L căutau să-L omoare?
26. Şi iată El vorbeşte pe faţă şi nu-i zic nimica. Nu cumva s'au încredinţat căpeteniile, că Acesta-i cu adevărat Hristosul?
27. Dar pe acesta noi îl ştim de unde-i; când însă va veni Hristosul, nimenea nu va şti de unde-i ».
28. Atuncea ridicându-Şi Iisus glasul în biserică, învăţa şi zicea: « Şi pe Mine Mă ştiţi şi ştiţi şi de unde sunt. Eu n'am venit de sine, ci adevărat este Cel ce M'a trimes, pe care voi nu-L ştiţi.
29. Eu *însă-L* ştiu, pentrucă dela El sunt şi El M'a trimes ».
30. Şi căutau să-L prindă, dar nimenea nu şi-a pus mâna pe El, pentrucă nu-I venise încă ceasul.
31. Şi mulţi din popor au crezut într'Insul şi ziceau: « Hristosul când va veni, va face El oare semne mai mari decât *cele ce* face Acesta? »
32. Şi au auzit fariseii svonindu-se acestea despre Dânsul prin popor şi au trimes căpeteniile preoţilor şi fariseii slujitori, ca să-L prindă.
33. Iisus însă le-a zis: « Puţină vreme mai sunt cu voi şi Mă voiu duce la Cel ce M'a trimes;
34. căuta-Mă-veţi şi nu Mă veţi afla; şi unde voi fi Eu, voi nu puteţi veni ».
35. Şi ziceau Iudeii între dânşii: « Unde vrea să se ducă acesta, ca noi să nu-L găsim? Nu cumva vrea să se ducă la cei risipiţi printre Elini şi să înveţe pe Elini?
36. Ce înseamnează aceste cuvinte, pe care le-a zis: căuta-Mă-veţi şi nu Mă veţi afla, şi: unde voiu fi Eu, voi nu puteţi veni? »
37. Iar în ziua de pe urmă a sărbătorii, *care era* cea mare, a stătut Iisus şi glăsuind, a zis: « De însetează cineva, să vie la Mine şi să bea.
38. De crede cineva în Mine, din lăuntrul aceluia vor curge râuri de apă vie, cum zice Scriptura ».
39. Şi aceasta o zicea El de Duhul, pe care aveau să-L primească cei ce cred într'însul; căci încă nu era *peste ei* Duh Sfânt, pentru că Iisus încă nu se proslăvise.
40. Deci, mulţi din mulţime auzind cuvintele acestea, ziceau: « Acesta-i cu adevărat Prorocul ».
41. Alţii ziceau: « Acesta-i Hristosul ». Iar alţii ziceau: « Au doară din Galileea are să vină Hristosul?
42. Scriptura nu spune ea oare, că Hristosul are să vină din sămânţa lui David şi din oraşul Vitleem, de unde a fost şi David? »
43. Şi astfel s'a făcut desbinare în mulţime pentru El;

(15) Mat. 13, 54. Marc. 6, 2. Luc. 2, 47. *(16)* Ioan 8, 28; 12, 49; 14, 10, 24. *(17)* Ps. 49, 24. Ioan 8, 47. *(18)* Ioan 5, 41; 8, 50. *(19)* Eş. 20, 1; 24, 3. Deut. 33, 4. Mat. 12, 14. Marc. 3, 6. Ioan 1, 17; 5, 16, 18; 10, 31. *(20)* Ioan 8, 48-52; 10, 20. *(22)* Fac. 17, 7, 10. Lev. 12, 3. *(23)* Ioan 5, 8--16. *(24)* Lev. 19, 15. Deut. 1, 16-17; 16, 19. Pild. 24, 23. Ioan 8, 15. Iac. 2, 1-4. 2 Cor. 10, 7. *(26)* Ioan 7, 48. *(27)* Mat. 13, 55. Marc. 6, 3. Luc. 4, 22. *(28)* Ioan 8, 42. *(30)* Marc. 12, 12. Ioan 7, 6-8; 8, 20. *(31)* Ioan 8, 30. *(33)* Ioan 13, 33; 16, 5, 16. *(34)* Os. 5, 6. Ioan 8, 21; 13, 33. *(35)* Ioan 1, 1. 1 Petr. 1, 1. *(37)* Lev. 23, 36. Num. 29, 37. 2 Paral. 7, 9. Is. 55, 1. Ioan 4, 14; 6, 35. Apoc. 22, 17. *(38)* Deut. 18, 18. Pild. 18, 4. Cânt. 4, 15. Is. 12, 3; 35, 6; 44, 3. Ioil 4, 18. Ioan 4, 14. *(39)* Is. 44, 3. Ioil 3, 1. Zah. 12, 10. Fapt. 2, 17, 33. *(40)* Mat. 21, 46; 26, 5. Ioan 7, 12. *(42)* 1 Reg. 16, 1-4; 20, 6. Mih. 5, 1. Mat. 2, 5-6. Luc. 2, 4. *(43)* Ioan 9, 16.

44. iară unii din ei voiau să-L prindă, dar nimenea nu şi-a pus mâna pe Dânsul.
45. Deci, s'au întors slujitorii la arhierei şi farisei şi aceştia le-au zis: « Pentru ce nu L-aţi adus? »
46. Răspuns-au slujitorii: « Niciodată n'a grăit un om aşa, ca omul Acesta ».
47. *Atunci* fariseii le-au zis: « Nu cumva v'aţi amăgit şi voi?
48. Crezut-a oare în El cineva din căpetenii, sau din farisei?
49. Ci poporul acesta, care nu ştie legea, e blestemat ».
50. *Atunci* Nicodim, care venise la Iisus noaptea şi care era dintre dânşii, a zis:
51. « Oare legea noastră osândeşte pe om fără să-l asculte mai întâiu şi să cunoască ce face? »
52. Răspuns-au *aceia* şi i-au zis: « Nu cumva şi tu eşti din Galileea? Cercetează şi vei vedea, că proroc din Galileea nu s'a sculat ».
53. Apoi s'a dus fiecare la casa sa.

CAP. 8.

Femeia cea păcătoasă. Iisus este lumina lumii. El mustră necredinţa Iudeilor.

1. Iară Iisus S'a dus la muntele Maslinilor,
2. şi dimineaţa a venit iară în biserică şi tot poporul alerga la Dânsul, iară *El* şezând, îi învăţa.
3. Aicea cărturarii şi fariseii au adus la Dânsul o femeie, prinsă în desfrânare, şi punând-o la mijloc,
4. au zis către El: « Invăţătorule, această femeie făcând desfrânare, a fost prinsă asupra păcatului,
5. şi Moise în lege ne-a poruncit, ca pe asemenea *femei* să le ucidem cu pietre. Tu ce zici? »
6. Iară aceasta o ziceau ei, ca să-L ispitească şi să aibă *cu ce-L* învinui. Iisus însă plecându-se jos, scria cu degetul pe pământ, nebăgându-i în seamă.
7. Dar stăruind ei a întreba, S'a ridicat şi le-a zis: « Cel ce este fără păcat între voi, să arunce întâiu cu piatra în ea! »
8. Şi plecându-Se iară jos, scria pe pământ.
9. Iară ei auzind *aceasta* şi fiind mustraţi de cuget, au plecat unul câte unul, începând dela cei mai bătrâni până la cei mai din urmă, şi au rămas numai Iisus şi femeia, stând în mijlocul *mulţimii*.
10. Şi ridicându-Se Iisus şi nevăzând pe nimenea, afară de femeie, i-a zis: « Femeie, unde sunt pârâşii tăi? Nimenea nu te-a osândit? »
11. Iară ea a zis: « Nimenea, Doamne ». Zisu-i-a Iisus: « Nici Eu nu te osândesc. Du-te şi de acum să nu mai păcătueşti! »
12. Apoi Iisus grăi iarăşi *poporului*, zicând: « Eu sunt lumina lumii. Cel ce-Mi urmează Mie, nu va umbla prin întunerec, ci va avea lumina vieţii ».
13. Atunci fariseii au zis către Dânsul: « Tu mărturiseşti de tine însuţi: mărturia Ta nu e adevărată ».
14. Răspuns-a Iisus, şi le-a zis: « Deşi mărturisesc Eu de Mine Insumi, mărturia Mea e adevărată, că ştiu de unde am venit şi unde Mă duc, iară voi nu ştiţi de unde viu şi unde Mă duc.
15. Voi judecaţi după trup; Eu nu judec pe nimenea;
16. şi chiar dacă Eu aş judeca, judecata Mea este adevărată, că nu sunt singur, ci suntem doi: Eu şi Tatăl Cel ce M'a trimes.
17. Şi în legea voastră este scris, că mărturia a doi oameni este adevărată:
18. De Mine mărturisesc Eu Insumi, şi mărturiseşte de Mine şi Tatăl Cel ce M'a trimes».
19. Atunci au zis către Dânsul: « Unde-i Tatăl Tău? » Răspuns-a Iisus: « Nici pe Mine nu Mă ştiţi, nici pe Tatăl Meu. De M'aţi şti pe Mine, aţi şti şi pe Tatăl Meu ».
20. Cuvintele acestea le-a grăit Iisus la Vistierie, când învăţa în biserică şi nimenea nu L-a prins, pentrucă nu venise încă ceasul Lui.
21. Apoi Iisus le-a zis iarăşi: « Eu Mă duc: căuta-Mă-veţi şi veţi muri în păcatele voastre. Unde Mă duc Eu, voi nu puteţi veni ».
22. Iară Iudeii ziceau: « Au doară vrea să se omoare singur, de zice: unde Mă duc Eu, voi nu puteţi veni? »

(44) Marc. 12, 12. *(46)* Luc. 4, 32. *(48)* Ioan 7, 26. *(50)* Ioan 3, 1-2; 19, 39. *(51)* Deut. 1, 17; 17, 8. **Cap. 8.**— *(5)* Lev. 20, 10. Deut. 22, 22. Sir. 23, 30-32. *(6)* Ier. 17, 13. *(7)* Sir. 8, 6. *(12)* Ioan 1, 4-5; 3, 19; 9, 5; 12, 46. 1 Ioan 1, 5. Ef. 5, 8. *(15)* Ioan 7, 24. *(16)* 2 Cor. 13, 1. *(17)* Deut. 17, 6; 19, 15. Mat. 18, 16. 2 Cor. 13, 1. Evr. 10, 28. *(18)* Is. 42, 1. Ioan 5, 32. 1 Ioan 5, 9. *(19)* 1 Ioan 2, 23. *(20)* Ioan 7, 6, 8, 30. *(21)* Ioan 13, 33-34.

23. Iară Iisus le-a zis: « Voi de jos sunteţi, Eu însă sunt de sus. Voi din lumea aceasta sunteţi, Eu nu sunt din lumea aceasta.

24. De *aceea* v'am şi spus, că veţi muri în păcatele voastre, căci de nu veţi crede, că Eu sunt, veţi muri în păcatele voastre ».

25. Atunci I-au zis: « Să credem în Tine? Dar cine eşti Tu? » Şi Iisus le-a răspuns: « Aceea ce dintru început v'am spus.

26. Multe am de zis şi de judecat despre voi; însă Cel ce M'a trimes este adevărat, şi ceea ce am auzit dela El, aceea grăiesc lumii ».

27. Şi *ei* n'au înţeles, că le grăia de Tatăl.

28. Deci le-a zis Iisus: « Când veţi înălţa pe Fiul Omului, atunci veţi afla cine sunt Eu şi că nimic nu fac dela Mine Insumi, ci precum M'a învăţat Tatăl Meu, aşa grăiesc.

29. Cel ce M'a trimes e cu Mine: Tatăl nu M'a lăsat singur, pentrucă Eu totdeauna fac ceea ce-I este plăcut Lui ».

30. Grăind El acestea, mulţi au crezut într'Insul.

31. Atuncea Iisus a zis către Iudeii, care crezuseră într'Insul: « De veţi rămâne în cuvântul Meu, cu adevărat Imi sunteţi ucenici,

32. şi veţi cunoaşte adevărul, şi adevărul vă va face să fiţi slobozi ».

33. Răspunsu-I-au: « Noi suntem din neamul lui Avraam şi niciodată n'am fost robii nimănui; cum dară zici Tu: veţi ajunge slobozi? »

34. Iară Iisus le-a răspuns: « Adevărul adevărat vă grăiesc: că tot cel ce face păcatul, este rob al păcatului;

35. şi robul nu rămâne pe veci în casă, iar fiul rămâne pe veci.

36. Deci, de vă va da fiul slobozenie, cu adevărat veţi fi slobozi.

37. Ştiu că sunteţi din neamul lui Avraam, dar căutaţi să Mă omorîţi, pentrucă cuvântul Meu nu încape în voi.

38. Eu grăiesc ceea ce am văzut la Tatăl Meu, iar voi faceţi ceea ce aţi văzut la tatăl vostru ».

39. Răspuns-au şi I-au zis: « Tatăl nostru este Avraam ». Iar Iisus le-a zis: « De aţi fi fiii lui Avraam, lucrurile lui Avraam aţi face.

40. Dar voi acum căutaţi să mă omorîţi pe Mine, Omul care v'a spus adevărul, ce l-a auzit dela Dumnezeu: Avraam n'a făcut aceasta.

41. Voi faceţi lucrurile tatălui vostru ». La aceasta I-au răspuns: « Noi nu suntem născuţi din desfrânare, şi avem un singur tată: pe Dumnezeu ».

42. Iisus însă le-a zis: « De-ar fi Dumnezeu tatăl vostru, M'aţi iubi pe Mine, căci Eu dela Dumnezeu am ieşit şi am venit; căci n'am venit singur de Sine, ci Acela M'a trimes.

43. Pentru ce nu înţelegeţi graiul Meu? Pentrucă cuvântul Meu nu-l puteţi asculta.

44. Voi sunteţi din tatăl vostru diavolul, şi faptele tatălui vostru voiţi să le faceţi. Acela din început a fost ucigaş de om, şi n'a rămas în adevăr că adevăr nu este în el; când spune minciuna, din ale sale o spune, căci e mincinos şi tată al minciunii.

45. Iar pe Mine nu mă credeţi, că spun adevărul.

46. Cine din voi Mă va vădi de păcat? Iar de vă spun adevărul, pentru ce nu Mă credeţi?

47. Cel ce este dela Dumnezeu, graiurile lui Dumnezeu le ascultă. Voi însă de aceea nu le ascultaţi, pentrucă nu sunteţi dela Dumnezeu ».

48. Răspuns-au atuncea Iudeii şi I-au zis: « Oare nu zicem noi bine, că Tu eşti samarinean şi ai drac? »

49. Răspuns-a Iisus: « Eu nu am drac, ci cinstesc pe Tatăl Meu, iar voi Mă necinstiţi pe Mine.

50. Eu însă nu caut slava Mea; are Cine s'o caute şi să judece.

51. Adevărul adevărat vă grăiesc: de va păzi cineva cuvântul Meu, în veac nu va vedea moartea ».

52. Zisu-I-au Iudeii: «Acum am cunoscut că ai drac: Avraam şi prorocii au murit, şi Tu zici: de va păzi cineva cuvântul Meu, în veac nu va gusta moarte.

---

(23) Ioan 3, 31; 17, 14. Col. 3, 1. *(26)* Ioan 3, 32. Evr. 1, 2. *(28)* Ioan 3, 14; 5, 19, 30; 7, 16; 12, 32. *(30)* Ioan 7, 31. *(32)* Is. 42, 7; 61, 1. Rom. 6, 14-22; 8, 2. *(33)* 2 Paral. 20, 7. Mat. 3, 9. Ioan 8, 39. *(34)* 2 Petr. 2, 19. Rom. 6, 16, 20. *(35)* Fac. 21. 10. Gal. 4, 30. *(36)* Rom. 6, 18; 8, 2. 1 Cor. 7, 22. Gal. 5, 1. *(37* Mat. 3, 9. Ioan 7, 19; 18, 40. *(39)* Mat. 3, 9. Luc. 3, 8. Ioan 8, 33. Rom. 4, 11-12, 16; 9, 7. Gal. 3, 7. *(40)* Ps. 108, 3. Ioan 8, 37. *(41)* Is. 63, 16; 64, 7. *(42)* Ioan 7, 28. *(44)* Fac. 3, 4, 15. Mat. 13, 38. Fapt. 13, 10. 1 Ioan 3, 8-9. Iuda 1, 6. 2 Cor. 11, 3. *(46)* Pild. 8, 7. 2 Cor. 5, 21. *(47)* Sir. 3, 28. Ioan 10, 26-27. 1 Ioan 4, 6. *(48)* 2 Paral. 18. 21. Mat. 10, 25. Ioan 7, 20; 10, 20. *(50)* Ioan 7, 18. *(51)* Ioan 5, 24.

53. Au doară tu ești mai mare decât tatăl nostru Avraam, care a murit? Și prorocii au murit. Cine te pretinzi Tu că ești?»

54. Răspuns-a Iisus: « De Mă slăvesc Eu pe Mine Insumi, slava Mea nu-i nimica. Pe Mine Mă proslăvește Tatăl Meu, de care voi ziceți, că e Dumnezeul vostru;

55. însă voi nu L-ați cunoscut, iară Eu Il știu; și de aș zice că nu-L știu, aș fi mincinos asemenea vouă; dară Il știu și păzesc cuvântul Lui.

56. Avraam, părintele vostru, a fost bucuros să vadă ziua Mea și a văzut-o și s'a bucurat».

57. Zis-au atunci Iudeii către El: « Nici cincizeci de ani nu ai încă și ai văzut pe Avraam?»

58. Iară Iisus le-a zis: « Adevărul adevărat vă grăiesc: Eu sunt dinainte de a se fi născut Avraam».

59. Atuncea au luat pietre, ca să arunce în El. Iisus însă S'a ferit și trecând prin mijlocul lor, a ieșit din biserică și S'a dus mai departe.

CAP. 9.

Iisus vindecă un orb din naștere într'o Sâmbătă.

1. Trecând apoi *Iisus*, a văzut un om orb din naștere.

2. Și L-au întrebat ucenicii Săi, zicând: « Ravvi, cine a păcătuit: acesta sau părinții lui, de s'a născut orb?»

3. Răspuns-a Iisus: « Nici acesta n'a păcătuit, nici părinții lui, ci *aceasta s'a făcut*, ca să se arăte prin el lucrurile lui Dumnezeu.

4. Mie Mi se cuvine să fac lucrurile Celui ce M'a trimes până este ziuă; vine noaptea, când nimenea nu poate lucra.

5. Cât sunt în lume, sunt lumină lumii».

6. Acestea zicând, a scuipat jos, a făcut tină cu scuipat și a uns cu tină ochii orbului,

7. și i-a zis: « Mergi de te spală la scăldătoarea Siluamului care se tâlcuește: trimes». Și s'a dus *orbul* și s'a spălat și s'a întors văzând.

8. Iar vecinii cei ce-l văzuseră mai înainte că era orb, ziceau: « Au nu este acesta cel ce ședea și cerșea?»

9. Unii ziceau că este acela; alții ziceau că seamănă cu el, iară el zicea: « eu sunt».

10. Zisu-i-au: «Dar cum ți s'au deschis ochii?»

11. Și răspunzând acela, a zis: « Un om, care se numește Iisus, a făcut tină, și mi-a uns ochii și mi-a zis: mergi la scăldătoarea Siluamului și te spală. Și m'am dus de m'am spălat și am văzut».

12. Zisu-i-au deci: « Unde-i Acela?» Răspuns-a: « Nu știu!»

13. Și-au adus la farisei pe cel ce fusese cândva orb.

14. Insă, când a făcut Iisus tină și a deschis ochii *orbului*, era Sâmbătă.

15. Deci, iarăși l-au întrebat și fariseii, cum a văzut. Și el le-a spus: « A pus tină pe ochii mei și m'am spălat și văd».

16. Deci, ziceau unii din farisei: « Omul acesta nu-i dela Dumnezeu, pentrucă nu ține Sâmbăta». Iar alții ziceau: « Cum poate un om păcătos să facă asemenea minuni?» Și era desbinare între dânșii.

17. Zis-au iarăși către cel ce *fusese* orb: « Tu ce zici de Dânsul, că ți-a deschis ochii?» Și el a zis: « Acesta-i un proroc».

18. Iudeii însă n'au crezut de el că a fost orb și a văzut, până n'au chemat pe părinții celui ce văzuse

19. și i-au întrebat, zicând: « Acesta-i fiul vostru de care ziceți, că s'a născut orb? Cum dar vede acum?»

20. Răspuns-au părinții lui și le-au zis: « Știm că acesta-i fiul vostru și că s'a născut orb;

21. dar cum de vede acum, nu știm; sau cine i-a deschis ochii, noi nu știm; întrebați-l pe el, să grăiască el singur despre dânsul, că e vrâstnic».

22. Părinții lui au răspuns așa, pentrucă se temeau de Iudei, căci Iudeii se sfătuiseră, ca pe cel care va mărturisi *că Iisus* este Hristosul, să-l îndepărteze din sinagogă;

---

(54) Ioan 16, 14. Fapt. 3, 13. Evr. 5, 5. *(56)* Fac. 15, 6; 22. 16. Iov 19, 27. Luc. 10, 24. Evr. 11, 13. *(58)* Eș. 3, 14. Is. 43, 13. Ioan 1, 1-2, 15, 30; 17, 5, 24. Col. 1, 17. Apoc. 1, 8. *(59)* Luc. 4, 30. Ioan 10, 31; 11, 8. **Cap. 9.**— *(2)* Ioan 9, 34. *(3)* Ioan 11, 4. *(4)* Ioan 4, 34; 5, 17; 11, 9; 12, 35. *(5)* Is. 42, 6. Luc. 2, 32. Ioan 1, 4-5; 8, 12; 12, 35, 46. Fapt. 13, 47. *(6)* Is. 35, 5. Marc. 7, 33; 8, 23. Ioan 9, 11; 11, 37. *(7)* 4 Reg. 5, 10-14. Neem. 3, 15. *(11)* Is. 8, 6. Ioan 9, 6-7. *(14)* Ioan 5, 9. *(16)* Ioan 3, 2; 7, 12, 43; 9, 33; 10, 19. *(17)* Luc. 7, 16; 24, 19. Ioan 4, 19; 6, 14. *(22)* Ioan 7, 13; 12, 42; 19, 38.

23. de aceea părinții celui ce fusese orb au zis: « întrebați-l pe el, că e vrâstnic ».
24. Atunci *fariseii* au chemat a doua oară pe omul, care fusese orb, și i-au zis: « Dă slavă lui Dumnezeu! Noi știm că omul acesta este păcătos ».
25. Iară acela a răspuns și a zis: « De este păcătos, nu știu; una știu, că am fost orb și acum văd ».
26. Și i-au zis iarăși: « Ce ți-a făcut? Cum ți-a deschis ochii? »
27. Răspuns-a lor: « Acum v'am spus și n'ați auzit; la ce voiți să mai auziți? Sau poate voiți să vă faceți și voi ucenici ai Lui?
28. *Ei* însă l-au ocărît și au zis: « Tu ești ucenic al Aceluia, iar noi suntem ucenici ai lui Moise.
29. Noi știm, că cu Moise a grăit Dumnezeu, iar pe Acesta nu-L știm de unde este ».
30. Răspuns-a omul, și le-a zis: « Tocmai aceasta-i de mirare, că voi nu știți de unde-i și *El* mi-a deschis ochii;
31. știm însă, că pe păcătoși nu-i ascultă Dumnezeu; iar de este cineva cinstitor de Dumnezeu și face voia Lui, pe acela îl ascultă.
32. Din veac nu s'a auzit, să fi deschis cineva ochii vreunui orb din naștere.
33. Dacă acesta n'ar fi dela Dumnezeu, n'ar putea face nimic ».
34. Răspuns-au *fariseii* și i-au zis: « In păcate te-ai născut tot, și tu să ne înveți pe noi? » Și l-au dat afară.
35. Auzind Iisus, că l-au dat afară, și găsindu-l, i-a zis: « Crezi tu oare în Fiul lui Dumnezeu? »
36. Răspuns-a acela și a zis: « Și cine-i Doamne, ca să cred în El? »
37. Iară Iisus i-a zis: « L-ai și văzut, și Cel ce grăiește cu tine, Acela este ».
38. Iară el a zis: « Cred, Doamne! » Și s'a închinat Lui.
39. Apoi Iisus a zis: « Pentru judecată am venit Eu în lumea aceasta, ca cei ce nu văd să vadă, iară cei ce văd, să fie orbi ».
40. Și auzind aceasta unii din farisei, care erau cu dânsul, I-au zis: « Au doară și noi suntem orbi? »
41. Răspuns-a lor Iisus: « De ați fi orbi, n'ați avea păcat; acum însă ziceți, că vedeți, de aceea păcatul vostru rămâne asupra voastră ».

CAP. 10.

Păstorul cel bun.

1. Adevărul adevărat vă grăiesc: cel ce nu intră în staulul oilor pe ușă, ci sare pe aiurea, acela-i fur și tâlhar;
2. iar cel ce intră pe ușă, *acela* este păstorul oilor.
3. Acestuia portarul îi deschide și oile ascultă glasul lui și el strigă oile sale pe nume și le scoate;
4. și când scoate oile sale, merge înaintea lor și oile merg după dânsul, pentrucă cunosc glasul lui;
5. iar după străin nu merg, ci fug de el, pentrucă nu cunosc glasul străinilor ».
6. Iisus le-a spus pilda aceasta, dar aceia n'au înțeles ce însemna ceea ce le grăia:
7. Atunci Iisus le-a zis iarăși: « Adevărul adevărat vă grăiesc: Eu sunt ușa oilor.
8. Toți câți au venit înainte de Mine, sunt furi și tâlhari; dar oile nu i-au ascultat.
9. Eu sunt ușa: prin Mine de va intra cineva, se va mântui, și va intra, și va ieși, și pășune va afla.
10. Furul nu vine, decât numai să fure și să junghie și să piardă; Eu însă am venit, ca *oile Mele* să aibă viață, și încă din belșug.
11. Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun sufletul său își pune pentru oi;
12. iară năimitul, care nu-i păstor și nu i-s oile ale lui, când vede că vine lupul, lasă oile și fuge: și lupul le răpește și risipește oile;
13. iar năimitul fuge, că-i năimit, și n'are grăjă de oi.
14. Eu sunt păstorul cel bun, și-Mi cunosc *oile* și *oile* Mele Mă cunosc.
15. Precum Mă cunoaște Tatăl, și Eu Il cunosc pe Tatăl, și sufletul Imi pun pentru oi.

(24) Is. Nav. 7, 19. Ier. 13, 16. Ioan 9, 16. *(29)* Eș. 3, 6; 19, 19. *(31)* Iov 27, 9; 35, 12-13. Ps. 5, 4-5; 17, 44; 33, 15-17; 65, 17-18. Pild. 1, 28; 15, 29; 28, 9. Is. 1, 15 Ier. 11, 12; 14, 12. Iez. 8, 18. Mih. 3, 4. Zah. 7, 13. *(32)* Is. 42, 7. Ioan 10, 21. *(33)* Ioan 3, 2; 9, 16. *(34)* Ioan 4, 26. *(39)* Mat. 11, 25; 13, 13-14. Ioan 12, 46. 2 Cor. 3, 14. *(40)* Rom. 2, 19. *(41)* Ioan 15, 22-24. **Cap. 10.**— *(1)* Ioan 10, 7-9; 14, 6. *(2)* Ioan 10, 1, 9; 14, 6. *(4)* Cânt. 2, 8. *(6)* Luc. 18, 34. *(8)* Eccl. 7, 25. Ier. 23, 1-2; 50, 6. Iez. 34, 2-3. *(9)* Ps. 22, 2. Ioan 10, 1, 7; 14, 6. Evr. 10, 19. *(11)* Ps. 22, 1; 79, 1. Is. 40, 11. Iez. 34, 12, 23, 31; 37, 24. Sof. 3, 14. Zah. 9, 16. Ioan 15, 13. 1 Petr. 2, 25; 5, 4. Evr. 13, 20. *(12-13)* Zah. 11, 16-17. *(14)* Ps. 1, 6. Iez. 34, 11. 2 Tim. 2, 19. *(15)* Mat. 11, 27. Luc. 10, 22. Ioan 15, 13.

16. Şi mai am şi alte oi, care nu-s din staulul acesta, şi pe acelea Mi se cade să le aduc; şi vor auzi glasul Meu, şi va fi o turmă *şi* un păstor.
17. De aceea Mă iubeşte pe Mine Tatăl, că-Mi pun sufletul Meu, ca iarăşi să-l iau.
18. Nimenea nu Mi-l ia, ci Eu Insumi îl pun. Putere am să-l pun, şi putere am iarăşi să-l iau. Această poruncă am primit-o dela Tatăl Meu ».
19. Dela cuvintele acestea s'a născut iarăşi desbinare între Iudei.
20. Mulţi din ei ziceau: « Are drac şi-i nebun. La ce-L ascultaţi? »
21. Iară alţii ziceau: « Asemenea graiuri nu sunt ale unui îndrăcit. Poate oare dracul să deschidă ochii orbilor? »
22. S'a întâmplat însă atuncea să fie în Ierusalim *sărbătoarea* sfinţirii *bisericii* şi era iarnă,
23. şi umbla Iisus prin biserică, în pridvorul lui Solomon.
24. *Acolo* L-au împresurat Iudeii şi I-au zis: « Până când ai să ne ţii în nedumerire? De eşti Tu Hristosul, spune-ne pe faţă! »
25. Răspunsu-li-a Iisus: « V'am spus şi nu credeţi. Lucrurile, pe care Eu le fac în numele Tatălui Meu, acelea mărturisesc pentru Mine.
26. Dară voi nu credeţi, pentrucă, după cum v'am spus, nu sunteţi din oile Mele.
27. Oile Mele ascultă glasul Meu şi Eu le cunosc şi vin după Mine.
28. Eu le dau viaţă veşnică şi în veac nu vor pieri şi nimenea nu le va răpi din mâna Mea.
29. Tatăl Meu, care Mi le-a dat, e mai mare decât toţi şi nimenea nu le poate răpi din mâna Tatălui Meu.
30. Iar Eu şi Tatăl una suntem ».
31. Atunci Iudeii au apucat iarăşi pietre, ca să-L ucidă.
32. Dară Iisus le-a grăit: « Multe lucruri bune v'am arătat dela Tatăl Meu: pentru care din ele voiţi să Mă ucideţi cu pietre? »
33. Răspuns-au Iudeii şi I-au zis: « Nu pentru lucru bun Te ucidem, ci pentru hulă şi pentrucă Tu om fiind, Te faci pe Sineţi Dumnezeu ».
34. Răspuns-a Iisus: « Nu e scris oare în legea voastră: « Eu am zis: dumnezei sunteţi? »
35. Dacă ea a numit dumnezei pe aceia, către care a fost îndreptat cuvântul lui Dumnezeu, — şi scriptura nu poate fi desfiinţată, —
36. apoi oare de Acela, pe care Tatăl L-a sfinţit şi L-a trimes în lume, *puteţi* voi să ziceţi, că huleşte, pentrucă a zis: sunt Fiul lui Dumnezeu?
37. De nu fac lucrurile Tatălui Meu, să nu credeţi în Mine.
38. Iar de le fac, atunci de nu credeţi în Mine, credeţi în lucrurile Mele, ca să cunoaşteţi şi să credeţi, că Tatăl este întru Mine şi Eu întru El ».
39. Atuncea a căutat iară să-L prindă, dar a scăpat din mâna lor,
40. şi S'a dus din nou peste Iordan, la locul unde botezase altădată Ioan, şi a rămas acolo.
41. Şi veneau la Dânsul mulţi şi spuneau, că Ioan n'a făcut nicio minune, dar toate câte a spus Ioan de Dânsul, au fost adevărate.
42. Şi acolo au crezut într'Insul mulţi.

CAP. 11.

Invierea lui Lazăr. Iudeii fac sfat asupra lui Iisus.

1. In vremea aceea era bolnav un oarecare Lazăr din Vitania, satul Mariei şi al surorii ei Marta.
2. Maria însă, al căreia frate Lazăr era bolnav, este aceea, care a uns pe Domnul cu mir şi I-a şters picioarele cu părul capului ei.
3. Deci, au trimes surorile la *Iisus* să-I spună: « Doamne, iată acela, pe care-l iubeşti, este bolnav ».
4. Şi auzind Iisus, a zis: « Această boală nu este spre moarte, ci spre slava lui Dumnezeu, ca să se proslăvească Fiul lui Dumnezeu printr'însa ».
5. Iisus însă iubea pe Marta, pe sora ei şi pe Lazăr.
6. Deci, după ce a auzit că *Lazăr* este bolnav, a mai rămas două zile în locul unde se afla;

---

(16) Is. 11, 12; 56, 8. Iez. 37, 22. Os. 2, 1, 3. Mih. 2, 12. Ioan 11, 52. 1 Petr. 2, 25. *(17)* Is. 53, 7-12. Evr. 2, 9. *(18)* Ioan 2, 19; 14, 31. *(19)* Cânt. 2, 8. Ioan 7, 12; 9, 16. *(20)* Marc. 3, 21. Ioan 7, 20; 8, 48. *(21)* Ioan 9, 32-33. *(22)* Neem. 12, 27. 1 Mac. 4, 59. *(23)* 3 Reg. 6, 3. *(25)* Ioan 5, 36. *(26)* Ioan 8, 47. 1 Ioan 4, 6. *(27)* Ioan 10, 4-14. *(28)* Ioan 6, 39. *(29)* Deut. 33, 3. *(30)* Eş. 23, 21. Ioan 17, 11, 22. *(31)* Ioan 5, 18; 7, 19; 8, 59; 11, 8. *(34)* Ps. 81, 6. *(36)* Ioan 6, 27. *(38)* Ioan 14, 10; 17, 21. *(39)* Marc. 3, 6. *(40)* Mat. 19, 1. Ioan 1, 28. *(41)* Ioan 5, 33. **Cap. 11.**— *(1)* Luc. 10, 38-39. Ioan 12, 1. *(2)* Mat. 26, 7. Marc. 14, 3. Ioan 12, 3. *(4)* Ioan 9, 3; 11, 40. *(5)* Ps. 15, 3. *(6)* Os. 6, 2-3.

7. apoi după aceea a zis către ucenici:
« Să mergem iarăși în Iudeea ».
8. Iară ucenicii i-au zis: « Ravvi,
acum Te căutau Iudeii să Te ucidă cu
pietre, și iară Te duci acolo? »
9. Răspuns-a Iisus: « Nu sunt oare
în zi douăsprezece ceasuri? De umblă
cineva ziua, nu se poticnește, pentrucă
vede lumina lumii acesteia;
10. iar de umblă cineva noaptea, se
poticnește, pentrucă nu mai are lumină
cu dânsul ».
11. După ce le-a grăit acestea, le-a,
zis: « Lazăr, prietenul nostru, a adormit
dar Mă duc să-l deștept ».
12. Iară ucenicii I-au zis: « Doamne,
dacă a adormit, se va izbăvi *de
boală* ».
13. Iisus însă vorbise de moartea lui
Lazăr, iară aceia socoteau că a vorbit
de somnul obișnuit.
14. Atunci Iisus le-a grăit descoperit:
« Lazăr a murit
15. și Mă bucur pentru voi, ca să
credeți, că n'am fost acolo. Dar să mer-
gem la dânsul ».
16. Atunci Toma, care se numea
gemenele, a zis către ucenici: « Să mer-
gem și noi, ca să murim cu el ».
17. Astfel, când a venit Iisus, l-a
găsit îngropat de patru zile.
18. Vitania însă era aproape de Ieru-
salim, ca la cincisprezece stadii,
19. și mulți din Iudei veniseră la
Marta și Maria, ca să le mângâie pen-
tru *pierderea* fratelui lor.
20. Marta însă, auzind că vine Iisus,
a ieșit întru întâmpinarea Lui, iar Maria
a rămas acasă.
21. Și a zis Marta către Iisus:
« Doamne, de ai fi fost aicea, n'ar fi
murit fratele meu.
22. Dară și acum știu, că oricâte vei
cere dela Dumnezeu, Dumnezeu îți
va da ».
23. Zis-a ei Iisus: « Fratele tău va
învia ».
24. Știu, — zise Marta, — că va învia
la înviere, în ziua cea de apoi ».
25. Iară Iisus i-a zis: « Eu sunt învie-
rea și viața. Cel ce crede în Mine, chiar
de va muri, va trăi;
26. și tot cel ce trăiește și crede în
Mine, nu va muri în veac. Crezi acea-
sta?
27. Zis-a Lui *Marta*: « Așa, Doamne,
cred că Tu ești Hristosul, Fiul lui
Dumnezeu, care a venit în lume ».
28. Și zicând acestea s'a dus și a che-
mat în taină pe Maria, sora sa, zicând:
« Invățătorul e aicea și te cheamă ».
29. Iară aceea, cum a auzit, s'a scu-
lat repede și s'a dus la Dânsul.
30. Iisus însă nu intrase încă în sat,
ci era în locul, unde-L întâmpinase
Marta.
31. Iară Iudeii, care erau cu Maria
în casă și o mângâiau, văzând-o că s'a
sculat repede și a ieșit, s'au dus după
dânsa, zicând, că se duce la mormânt,
să plângă acolo.
32. Deci Maria, cum a sosit unde era
Iisus, văzându-L, a căzut la picioarele
Lui și a zis către Dânsul: « Doamne,
de ai fi fost aicea, nu ar fi murit fratele
meu ».
33. Iară Iisus, dacă a văzut-o plân-
gând și că plângeau și Iudeii, care veni-
seră cu dânsa, s'a întristat și El cu
duhul și S'a turburat,
34. și a zis: « Unde l-ați pus? » Zisu-
I-au Lui: « Doamne, vino și vezi! »
35. Și a lăcrămat Iisus.
36. Iară Iudeii ziceau: « Iată cum îl
iubea ».
37. Unii din ei însă ziceau: « Acesta,
care a deschis ochii orbului, nu putea
oare să facă să nu moară? »
38. Și întristându-se Iisus iarăși în
Sine, a mers la mormântul, care era o
peșteră și pe ea se afla o piatră.
39. Zis-a Iisus: « Luați piatra! » Iar
Marta, sora mortului, a zis către El:
« Doamne, pute, că-i mort de patru zile ».
40. Iisus însă i-a zis: « Nu ți-am spus,
că de vei crede, vei vedea slava lui
Dumnezeu? »
41. Atunci au luat piatra *de pe gura
peșterei*, unde se afla mortul pus. Iară
Iisus ridicându-și ochii în sus, a zis:
« Părinte, îți mulțumesc, că M'ai ascul-
tat!
42. Eu știam că totdeauna Mă asculți,
dar am zis *aceasta* pentru poporul care
stă de față, ca să creadă, că Tu M'ai
trimes ».
43. Și zicând acestea, a strigat cu glas
mare: « Lazăre, vino afară! »
44. Și a ieșit mortul, înfășurat peste
mâni și peste picioare cu scutece de

(8) Ioan 8, 59; 10, 31; *(9)* Neem. 9, 3. Ioan 9, 4. *(10)* Ioan 12, 35. *(11)* Deut. 31, 16. Marc. 5, 39. *(21)* Ioan 11, 32. *(22-25)* Iov 19, 25-26. Is. 26, 19. Iez. 37, 4-5. Dan. 12, 2. Luc. 14, 14. Fapt. 23, 6; 24, 15. 1 Cor. 15, 13, 51-55. Filip. 3, 21. Apoc. 20, 12. *(26)* Ioan 6, 54. *(27)* Mat. 16, 16. Marc. 8, 29. Luc. 9, 20. Ioan 6, 69. *(32)* Ioan 11, 21. *(37)* Ioan 9, 6. *(39)* Iez. 37, 11. *(40)* Marc. 9, 23; 11, 23. Ioan 11, 4. *(42)* Ioan 12, 30.

îngropare și cu fața acoperită cu năframă. Zis-a Iisus: « Dezlegați-l și lăsați să meargă ».

45. Atunci mulți din Iudeii, care veniseră la Maria și văzuseră ce a făcut Iisus, au crezut într'Insul;

46. iară unii din ei s'au dus la farisei și le-au spus ce a făcut Iisus.

47. Atunci căpeteniile preoților și fariseii au adunat sfatul și au zis: « Ce să facem? că Omul Acesta face minuni multe.

48. și de-L vom lăsa așa, toți vor crede într'Insul și vor veni Romanii și vor lua și locul și poporul nostru ».

49. Caiafa însă unul din ei, care era arhiereu în anul acela, le-a zis: « Voi nu știți nimica,

50. nici nu vă gândiți, că ne e mai de folos, ca să moară un om pentru popor, și să nu piară tot neamul ».

51. Iar aceasta a spus-o el nu dela sine, ci fiind arhiereu în anul acela, a prorocit, că Iisus va să moară pentru neam,

52. și nu numai pentru neam, ci și ca să adune la un loc pe fiii cei risipiți ai lui Dumnezeu.

53. Din această zi s'au sfătuit *fariseii* ca să-l omoare.

54. De aceea Iisus nu mai umbla pe față printre Iudei, ci S'a dus de acolo într'un ținut aproape de pustiu, într'o cetate, numită Efraim, și a rămas acolo cu ucenicii Săi.

55. Erau însă aproape Paștile Iudeilor și înainte de Paști au venit mulți din laturea aceea la Ierusalim, ca să se curățe.

56. Și căutau *Iudeii* pe Iisus și stând în biserică, ziceau între ei: « Ce socotiți voi, că n'are să vie El oare de sărbători *la Ierusalim?* »

57. Iară căpeteniile preoților și fariseii au dat poruncă, că de va afla cineva unde este, să dea de veste, ca să fie prins.

CAP. 12.

Ungerea lui Iisus cu mir. Intrarea în Ierusalim. Elinii doresc să vadă pe Iisus. Glasul din cer. Necredința Iudeilor.

1. Cu șase zile înainte de Paști, a venit Iisus în Vitania, unde era Lazăr, care *fusese* mort și pe care-l înviase *El* din morți.

2. Acolo I-au făcut cină și Marta slujea, iară Lazăr era unul din cei ce ședeau cu Dânsul la masă.

3. Atuncea Maria, luând o litră de mir de nard curat, de mare preț, a uns picioarele lui Iisus și le-a șters cu părul *capului* său, și s'a umplut casa de mirosul mirului.

4. Iară unul din ucenicii Lui, *anume* Iuda al lui Simon Iscarioteanul, care avea să-L vândă, a zis:

5. « De ce nu s'a vândut mirul acesta cu trei sute de dinari și să se fi dat săracilor? »

6. Aceasta însă o zicea nu pentrucă îi era grijă de săraci, ci pentrucă era tâlhar și având punga obștească, lua din ce se punea într'însa.

7. Iisus însă a zis: « Lăsați-o, că pentru ziua îngropării Mele l-a păstrat:

8. căci pe săraci pururea îi aveți cu voi, iară pe Mine, nu mă aveți pururea ».

9. Și aflând mulți dintre Iudei, că este acolo, au venit nu numai pentru Iisus, ci ca să vadă și pe Lazăr, pe care-l sculase din morți.

10. Căpeteniile preoților însă se sfătuiră, ca și pe Lazăr să-l ucidă,

11. că din pricina lui veneau mulți din Iudei și credeau în Iisus.

12. A doua zi mulțime multă, din cei ce veniseră la sărbători, auzind că Iisus vine la Ierusalim,

13. au luat ramuri de finic și ieșind în întâmpinarea Lui, strigau: « Osana, bine este cuvântat Impăratul lui Israil, Cel ce vine în numele Domnului ».

14. Iară Iisus găsind un mânz de asin, a încălecat pe el, după cum este scris:

15. « Nu te teme, fiica Sionului! Iată Impăratul tău vine la tine călare pe mânz de asină ».

16. Ucenicii Lui însă la început n'au priceput acestea; dar după ce S'a proslăvit Iisus, și-au adus aminte, că așa fusese scris pentru El și așa I s'a și făcut.

17. Deci poporul, care fusese cu Dânsul în Vitania, mărturisea, că El

---

(47) Ps. 2, 1. Mat. 26, 3. Marc. 14, 1. Luc. **22,** 2. Fapt. 4, 16. *(50)* Ioan 18, 14. *(52)* Is. 49, 6. Ioan 10, 16. 1 Ioan 2, 2. Ef. 3, 12, 17. *(53)* Mat. 21, 38. Luc. 20, 14. *(54)* 2 Paral. 13, 19. *(55)* 2 Paral. 30, 13, 17. **Cap. 12.**— *(1-2)* Mat. 26, 6-7. Marc. 14, 3. Luc. 10, 38-40. Ioan 11, 1-2. *(3)* Mat. 26, 7. Marc. 14, 3. Luc. 7, 37; 10, 38. Ioan 11, 2. *(4)* Mat. 26, 8. 14. Marc. 14, 4. *(5)* Mat. 26, 9. Marc. 14, 5. *(6)* Ioan 13, 29. *(7)* Mat. 26, 10, 12. Marc. 14, 6. *(8)* Deut. 15, 11. Mat. 26, 11. Marc. 14, 7. Ioan 13, 33; 14. 19. *(13)* Ps. 117, 26. Mat. 21, 8-9; 23, 38. Marc. 11, 8-9. Luc. 19, 35-38. *(14)* 4 Reg. 9, 13. Mat. 21, 7. Marc. 11, 7. Luc. 19, 35. *(15)* Is. 62, 11. Zah. 9, 9. Mat. 21, 5. *(16)* Ps. 72, 22. Marc. 9, 32. Luc. 2, 50; 9, 45; 18, 34 Ioan 10, 6; 14, 26.

a strigat din mormânt pe Lazăr și l-a sculat din morți;

18. de aceea Il și întâmpina pe El mulțimea, căci auzise că făcuse minunea aceasta.

19. Iară fariseii vorbeau între dânșii: « Vedeți că nu folosiți nimic. Iată toată lumea se duce după Dânsul ».

20. Printre cei ce veniseră de sărbători să se închine *la Ierusalim*, erau și unii Elini.

21. Aceștia s'au apropiat de Filip cel din Vitsaida Galileei, și l-au rugat, zicând: « Domnule, am voi să vedem pe Iisus ».

22. Iară Filip s'a dus și a spus *aceasta* lui Andrei, și apoi Andrei și Filip au spus lui Iisus,

23. și răspunzând Iisus, le-a zis: « A venit ceasul, ca să se proslăvească Fiul Omului.

24. Adevărul adevărat vă grăiesc: dacă grăuntele de grâu, care a căzut în pământ, nu va muri, va rămâne singur; iar de va muri, va aduce roadă multă.

25. Cel ce-și iubește sufletul său, pierde-l-va; iară cel ce-și urăște sufletul său în lumea aceasta, *acela* îl va cruța pentru viața veșnică.

26. Cel ce-Mi slujește Mie, Mie să-Mi urmeze, și unde sunt Eu, acolo va fi și cel ce-Mi slujește. De-Mi slujește cineva, Tatăl îl va cinsti.

27. Acum sufletul Mi s'a turburat și ce voiu zice?... Părinte, izbăvește-Mă de ceasul acesta!... Dar pentru ceasul acesta am venit.

28. Părinte, proslăvește numele Tău ». Atunci a venit glas din cer: « Am proslăvit și iarăși voiu proslăvi! »

29. Iară poporul, care stătea și auzise *aceasta*, zise: « A tunat »; alții însă ziseră: « Un înger I-a grăit ».

30. Răspuns'a Iisus și a zis: « Nu pentru Mine, ci pentru voi s'a făcut glasul acesta:

31. acum este judecata lumii acesteia; acum domnul lumii acesteia se va isgoni afară:

32. și Eu de Mă voi înălța de pe pământ, pe toți îi voi atrage la Mine ».

33. Iară aceasta o zicea, arătând cu ce moarte va să moară.

34. Răspunsu-I-a poporul: « Noi am auzit din lege, că Hristos rămâne în veac, și cum zici Tu, că Fiul Omului trebue să se înalțe? Cine-i Acesta Fiul Omului? »

35. Atunci Iisus le-a zis: « Puțină vreme mai e lumina cu voi; umblați cât aveți lumină, ca să nu vă cuprindă întunerecul; căci cel ce umblă în întunerec nu știe unde merge.

36. Până este lumina cu voi, credeți în lumină, ca fii ai luminii să fiți ». Acestea zicând Iisus, s'a depărtat și S'a ascuns de ei.

37. Atâtea semne se făcuse de El înaintea lor și *ei tot* nu credeau într'Insul,

38. ca să se plinească cuvântul lui Isaia prorocul, care zice: « Doamne, cine a crezut celor auzite dela noi și brațul Domnului cui s'a descoperit? »

39. De aceea nu puteau să creadă, pentrucă, *după cum* a mai zis Isaia:

40. « Au orbit ochii lor și inima lor S'a împietrit, ca să nu vadă cu ochii și să nu priceapă cu inima, și să nu se întoarcă ca să-i vindec ».

41. Aceasta a zis-o Isaia când a văzut slava Lui și a vorbit de Dânsul.

42. Cu toate acestea și din căpetenii mulți crezuseră într'Insul, dar din pricina fariseilor nu-L mărturiseau, ca să nu fie depărtați din sinagogă,

43. căci iubeau slava oamenilor, mai mult decât slava lui Dumnezeu.

44. Iisus însă Și-a ridicat glasul și a zis: « Cel ce crede în Mine, nu crede în Mine, ci în Cel ce M'a trimes pe Mine,

45. și cel ce Mă vede pe Mine, vede pe Cel ce M'a trimes.

46. Eu lumină am venit în lume, ca tot cel ce crede în Mine să nu rămână în întunerec.

47. Și de-Mi aude cineva cuvintele și nu crede, Eu nu-I judec, căci n'am venit să judec lumea, ci ca să mântuesc lumea.

48. Cel ce se leapădă de Mine și nu primește cuvintele Mele, își are judecătorul său: cuvântul, care l-am grăit, acela îl va judeca în ziua cea de apoi;

---

(19) Ioan 11, 47. *(21)* Is. 6, 1. Ag. 2, 7. *(23)* Ioan 13, 31-32; 17, 1. *(24)* Is. 53, 10. 1 Cor. 15, 36-37. *(25)* Mat. 10, 39; 16, 25. Marc. 8, 35. Luc. 9, 24; 14, 27; 17, 33. *(26)* Ioan 14, 3; 17, 24. *(27)* Mat. 26, 37-39. Luc. 22, 41. Evr. 5, 7-9. *(30)* Ioan 11, 42. *(31)* Ioan 14, 30; 16, 11. Ef. 6, 12. *(32)* Ioan 3, 14; 8, 28. *(34)* 2 Reg. 7, 13, 16. Ps. 44, 7; 88, 29, 36. Is. 9, 5-6. Iez. 37, 25. Dan. 2, 44; 7, 14. Mih. 4, 7; 5, 1. Luc. 1, 33. *(35)* Ioan 1, 4-5; 9, 4-5; 11, 10. 1 Ioan 2, 11. *(36)* Luc. 16, 8. Ef. 5, 8. *(38)* Is. 53, 1. Rom. 10, 16. *(40)* Is. 6, 9-10. Ier. 5, 21. Mat. 13, 12-15. Marc. 4, 11-12. Luc. 8, 10. Fapt. 28, 26-27. Rom. 11, 8. *(42)* Ioan 7, 13; 9, 22. *(43)* Ioan 5, 44. *(44)* Marc. 9, 37. Luc. 9, 48. *(45)* Ioan 14, 9. *(46)* Ioan 1, 5, 9; 3, 19; 8, 12; 9, 5, 39; 12, 35-36. *(47)* Mat. 18, 11. Ioan 3, 17. *(48)* Deut. 18, 19. Marc. 16, 16. Luc. 10, 16.

49. căci Eu n'am grăit dela Mine, ci Tatăl cel ce M'a trimes, Acela Mi-a dat poruncă ce să spun și ce să grăiesc,

50. și știu, că porunca Lui este viața veșnică. Deci, ceea ce grăiesc Eu, grăiesc cum Mi-a spus Tatăl ».

CAP. 13.

Spălarea picioarelor. Vădirea vânzătorului. Porunca de a ne iubi. Vestirea lepădării lui Petru.

1. Mai înainte de Paști, știind Iisus că I-a venit ceasul să treacă din lumea aceasta la Tatăl, *a arătat*, că iubind pe ai Săi cei din lume, i-a iubit până în sfârșit.

2. De aceea în vremea cinii, când diavolul pusese acum în inima lui Iuda al lui Simon Iscarioteanul *gând* să-L vândă,

3. știind Iisus, că Tatăl toate I le-a dat pe mână și că dela Dumnezeu a ieșit și la Dumnezeu merge,

4. S'a sculat dela cină, Și-a desbrăcat haina cea de deasupra și luând ștergarul, s'a încins.

5. Apoi a turnat apă în spălătoare și a început a spăla picioarele ucenicilor și a le șterge cu ștergarul, cu care era încins.

6. Deci a venit la Simon Petru și acela I-a zis: « Doamne, Tu oare să-mi speli picioarele? »

7. Răspuns-a Iisus și i-a zis: « Ceea ce fac Eu, tu nu știi acum, dară după acestea vei pricepe ».

8. Iar Petru I-a zis: « In veac nu vei spăla picioarele mele!» Răspuns-a Iisus: «De nu te voiu spăla, n'ai parte cu Mine ».

9. Zis-a Simon Petru către Dânsul: « Doamne, *spală-mi* nu numai picioarele, ci și mânele și capul ».

10. Iară Iisus i-a zis: « Cel spălat n'are trebuință să i se spele decât numai picioarele, pentrucă este curat tot; și voi sunteți curați, însă nu toți ».

11. Căci știa pe vânzătorul Său și de aceea a zis: « Nu sunteți toți curați ».

12. Deci, după ce le-a spălat picioarele și Și-a luat haina Sa, așezându-Se iarăși la masă, a zis către dânșii: « Știți voi oare ce v'am făcut Eu?

13. Voi Mă numiți pe Mine Invățător și Domn, și bine ziceți, căci sunt.

14. Așa dară, dacă Eu, Domnul și învățătorul vostru, v'am spălat picioarele, apoi și voi sunteți datori să vă spălați picioarele unul altuia.

15. Căci pildă v'am dat, ca să faceți și voi, cum am făcut Eu vouă.

16. Adevărul adevărat vă grăiesc: nu e sluga mai mare decât stăpânul său, nici trimesul mai mare decât cel ce l-a trimes.

17. Când știți acestea, ferice de voi, de le veți și face!

18. Nu grăiesc despre voi toți, că știu pe cei ce i-am ales; dar plinească-se Scriptura, care zice: cel ce mănâncă pâne cu Mine, și-a ridicat călcâiul asupra Mea.

19. Vă spun *aceasta* acum, înainte de a se împlini, ca atunci când se va împlini să credeți că Eu sunt.

20. Adevărul adevărat vă grăiesc: cel ce primește pe cel ce-l trimet Eu, pe Mine Mă primește, și cel ce Mă primește pe Mine, primește pe Cel ce M'a trimes pe Mine ».

21. Zicând acestea, s'a turburat Iisus cu duhul și a mărturisit și a zis: « Adevărul adevărat vă grăiesc, că unul din voi Mă va vinde ».

22. Atunci ucenicii s'au privit unii pe alții, nedumeriți de cine grăiește.

23. Iar unul din ucenicii Lui, pe care-l iubea Iisus, era culcat la sânul lui Iisus.

24. Acestuia i-a făcut semn Simon Petru să întrebe: cine ar fi *acela*, de care grăiește.

25. Iar *ucenicul* acela lipindu-se de pieptul lui Iisus, a zis cătră Dânsul: « Doamne, cine este? »

26. Răspuns-a Iisus: « Acela este, căruia Eu, întingând bucățica, i-o voiu da ». Și întingând bucățica, a dat-o lui Iuda a lui Simon Iscarioteanul.

---

(49) Ioan 7, 16; 14, 10, 24. **Cap. 13.**— *(1)* Ier. 31, 3. Mat. 26, 2. Marc. 14, 1. Luc. 22, 1. *(2)* Mat. 26, 14, 21. Marc. 14, 2. Luc. 22, 3. Ioan 13, 27. *(3)* Mat. 11, 27; 28, 18-19. Luc. 10, 22; 22, 3-4. Ioan 3, 35; 17, 2. 1 Cor. 15, 27. Evr. 2, 8. *(4)* Mat. 20, 28. Marc. 10, 45. Luc. 12, 37; 17, 8; 22, 27. Filip. 2, 7. *(6)* Mat. 3, 14. *(7)* Ioan 13, 12. *(10)* Ioan 15, 3. *(13)* Mat. 23, 8, 10. Luc. 6, 46. 1 Cor. 8, 6; 12, 3. Filip. 2, 11-12. *(14)* Marc. 10, 45. 1 Petr. 5, 5. Rom. 12, 10. Gal. 6, 1-2. *(15)* Mat. 11, 29. Filip. 2, 5-9. *(16)* Mat. 10, 24. Luc. 6, 40. Ioan 15, 20. 1 Ioan 2, 6. *(17)* Iac. 1, 25. *(18-19)* Ps. 40, 9; 54, 14-15. Dan. 11, 26. Mat. 10, 36; 26. 23. Luc. 21, 7; 22, 21. Ioan 14, 29; 16, 4. Fapt. 1, 16, 19. *(20)* Mat. 10, 40. Luc. 9, 48; 10, 16. *(21)* Mat. 10, 4; 26, 21. Marc. 14, 18. Luc. 22, 21. *(22)* Mat. 26, 22. *(23)* Ioan 19, 26; 20, 2; 21, 7, 20-24. *(24-25)* Luc. 22, 23. *(26)* Mat. 26, 23. Marc. 14, 20. Luc. 22, 21.

27. Atunci, după bucățica *aceea,* a întrat în acela satana. Deci, Iisus i-a zis: « Ceea ce ai de făcut, fă mai iute! »

28. Și nimenea din cei ce ședeau la masă n'a înțeles, despre ce i-a grăit.

29. Ci fiindcă punga era la Iuda, unii socoteau, că Iisus i-a zis: cumpără cele ce ne trebuesc pentru sărbători, sau să dea ceva la săraci.

30. Iară acela, luând bucățica, a ieșit îndată; și când a ieșit era noapte.

31. Iar după ce a ieșit, a zis Iisus: « Acum S'a proslăvit Fiul Omului și prin El S'a proslăvit Dumnezeu.

32. Și dacă S'a proslăvit Dumnezeu prin El și Dumnezeu Il va proslăvi pre El întru Sine și îndată-*L* va proslăvi.

33. Fiilor, puțin mai sunt cu voi. Căuta-Mă-veți și precum am zis Iudeilor, vă zic și vouă, că unde merg Eu, voi nu puteți veni.

34. Poruncă nouă vă dau, ca să vă iubiți unul pe altul. Cum v'am iubit Eu, *așa* și voi să vă iubiți unul pe altul.

35. Din aceasta vor cunoaște toți, că-Mi sunteți ucenici, de veți avea dragoste între voi ».

36. Zis-a Simon Petru către Dânsul: « Doamne, unde mergi? » Și Iisus i-a răspuns: « Unde merg Eu tu nu poți veni acum după Mine; mai pe urmă însă vei veni după Mine ».

37. Zis-a Petru către Dânsul: « Doamne, pentru ce nu pot veni acum după Tine? Sufletul îmi voiu pune pentru Tine ».

38. Iisus însă i-a răspuns: « Sufletul ți-l veiu pune pentru Mine! Adevărul adevărat îți grăiesc: nu va cânta cocoșul până te vei lepăda de Mine de trei ori ».

CAP. 14.

Cuvântarea de pe urmă către ucenici, pentru curaj și paza poruncilor.

1. Să nu se turbure inima voastră! Credeți în Dumnezeu, credeți și în Mine!

2. In casa Tatălui Meu sunt multe lăcașuri: iar de nu *ar fi,* v'aș fi spus: Mă duc să vă gătesc loc.

3. Și de Mă voiu duce și vă voiu găti loc, iarăși voiu veni și vă voiu lua la Mine, ca să fiți și voi, unde sunt Eu;

4. Insă unde Mă duc Eu știți și știți calea ».

5. Zisu-I-a Toma: « Doamne, nu știm unde Te duci, și cum putem să știm calea? »

6. *Iară* Iisus i-a zis: « Eu sunt calea și adevărul și viața. Nimenea nu vine la Tatăl decât numai prin Mine.

7. De M'ați fi cunoscut pe Mine, ați fi cunoscut și pe Tatăl Meu, și de acum Il cunoașteți și L-ați văzut ».

8. Zisu-I-a Filip: « Doamne, arată-ne pe Tatăl și ne va ajunge! »

9. Iisus însă i-a zis: « De atâta vreme sunt cu voi, și nu M'ai cunoscut, Filipe? Cel ce M'a văzut pe Mine, a văzut pe Tatăl Meu; și cum zici Tu: arată-ne pe Tatăl ?

10. Nu crezi oare, că Eu sunt în Tatăl și Tatăl este în Mine? Cuvintele, care vi le grăiesc Eu, nu le grăiesc dela Mine; Tatăl, Cel ce locuește în Mine, Acela face lucrurile.

11. Credeți-mă, că Eu sunt în Tatăl și Tatăl este în Mine; iară de nu, credeți-Mă pentru *înseși* lucrurile acestea.

12. Adevărul adevărat vă grăiesc: cel ce crede în Mine, lucrurile care le fac Eu, și acela le va face, și mai mari decât acestea va face, că Eu la Tatăl Meu merg.

13. De veți cere ceva *la Tatăl* în numele Meu, voiu face, ca să se proslăvească Tatăl prin Fiul.

14. De veți cere ceva în numele Meu, Eu voiu face.

15. De Mă iubiți, păziți poruncile Mele

16. și Eu voiu ruga pe Tatăl și vă va da alt Mângâietor, ca să rămâie cu voi în veci;

17. Duhul adevărului, pe Care lumea nu-L poate primi, că nu-L vede, nici nu-L cunoaște, iară voi Il cunoașteți, că cu voi locuiește și în voi va fi.

---

(27) Mat. 26, 14. Marc. 14. 21. Luc. 22, 3. Ioan 13. 2. *(29)* Ioan 12, 6. *(31)* Ioan 12, 23-28. 1 Petr. 4, 11. *(32)* Ioan 12, 23; 17, 1. *(33)* Is. 63, 3. Ioan 7, 33-34; 8, 21. 1 Petr. 4, 11. *(34)* Lev. 19, 18. Mat. 5, 43. Luc. 10, 27. Ioan 15, 12. 1 Ioan 2, 7; 3. 11. 2 Ioan 1, 5. Gal. 6, 2. Ef. 5. 2. 1 Tes. 4, 9. *(35)* 1 Ioan 2, 5; 3, 10; 4, 20. *(36)* 2 Petr. 1, 14. *(37)* Marc. 14, 31. Luc. 22, 33. *(38)* Mat. 26, 34. Marc. 14, 30. Luc. 22, 34. **Cap. 14.** — *(2)* Mat. 25, 34. Evr. 6, 20. *(3)* Ioan 17, 24. 1 Tes. 4, 17. *(6)* Is. 35, 8. Ioan 1, 4, 14, 17; 6, 33, 40; 8, 32; 10, 1, 2, 9. 28; 11. 25. 1 Ioan 5, 20. Ef. 1, 13, 18. Evr. 10, 19. *(9)* Ioan 12, 45. 2 Cor. 4, 4. Col. 1, 15. Evr. 1, 3. *(10)* Ioan 5, 17; 7, 16; 10, 38; 12, 49. *(12)* Fapt. 19, 11. *(13)* Ier. 29, 12-13. Mat. 7, 7; 21, 22. Marc. 11, 24. Luc. 11, 9. Ioan 15, 7; 16, 23. Iac. 1, 5-6. *(15)* Ințel. 6, 18. Ioan 14, 21, 23; 15, 10, 14. 2 Ioan 1, 6. *(16)* Luc. 24, 49. Ioan 15, 26; 16, 7. Fapt. 1, 4; 2, 33. Col. 1, 6. *(17)* Ioan 15, 26; 16, 13. 1 Ioan 2. 27. 2 Ioan 1, 2. Rom. 8, 27. 1 Cor. 2, 14.

18. Nu vă voiu lăsa orfani, ci voiu
veni la voi.
19. Incă puţin, şi lumea nu Mă va
mai vedea, iar voi Mă veţi vedea, că
Eu trăiesc şi veţi trăi şi voi.
20. In ziua aceea veţi cunoaşte, că Eu
sunt în Tatăl Meu, şi voi în Mine şi
Eu în voi.
21. Cel ce are poruncile Mele şi le
păzeşte, acela Mă iubeşte, şi cel ce Mă
iubeşte, iubit va fi de Tatăl Meu, şi-l
voiu iubi şi Eu şi Mă voiu arăta lui ».
22. Zis-a către El Iuda, nu Iscario-
teanul: « Doamne, ce-i că nouă vrei să
Te arăţi şi nu lumii? »
23. Răspuns-a Iisus şi i-a zis: « De
Mă iubeşte cineva, va păzi cuvântul
Meu şi Tatăl Meu îl va iubi, şi vom
veni la dânsul şi la dânsul vom face
sălaş.
24. Cel ce nu Mă iubeşte nu păzeşte
cuvântul Meu; iar cuvântul care-l auziţi
voi, nu este al Meu, ci al Tatălui celui
ce M'a trimes.
25. Acestea vi le-am spus, fiind cu
voi,
26. iară Mângâietorul, Duhul cel Sfânt,
pe care-L va trimete Tatăl în numele
Meu, Acela vă va învăţa toate şi vă va
aduce aminte de toate cele ce v'am
grăit.
27. Pace vă las, pacea Mea vă dau;
însă Eu v'o dau, nu cum v'o dă lumea.
Să nu se turbure inima voastră, nici să
se înspăimânteze.
28. Aţi auzit, că v'am spus: Mă duc
şi *iarăşi* voiu veni la voi. De M'aţi iubi,
v'aţi fi bucurat, că v'am zis: Mă duc
la Tatăl, căci Tatăl Meu este mai
mare decât Mine.
29. Iată v'am spus *aceasta* mai înainte
de a se împlini, ca atunci, când se va
împlini, să credeţi.
30. Nu voiu mai grăi multe cu voi,
căci vine stăpânitorul lumii acesteia şi
în Mine n'are nimic;
31. dar ca să ştie lumea că am iubit
pe Tatăl şi precum Mi-a poruncit Tatăl,
aşa fac. Sculaţi-vă să mergem de
aicea! »

CAP. 15.

Iisus e tulpina. Dragostea cea mai mare. Ura din partea lumii. Mângâietorul, Duhul adevărului.

1. Eu sunt adevărata tulpină de vie
şi Tatăl Meu este lucrătorul.
2. Toată viţa din Mine, care nu aduce
roadă, o taie, şi toată care aduce
roadă, o curăţă, ca mai multă roadă
să aducă.
3. Acum voi sunteţi curaţi pentru
cuvântul care vi l-am grăit.
4. Rămâneţi în Mine şi Eu *voiu ră-
mâne* în voi. Precum viţa nu poate
aduce roadă de sine, de nu va rămâne
în tulpină, aşa şi voi, de nu veţi ră-
mâne în Mine.
5. Eu sunt tulpina, *iar* voi viţele:
cel ce rămâne în Mine şi Eu în el,
acela aduce roadă multă, căci fără de
Mine nu puteţi face nimic.
6. De nu rămâne cineva în Mine, se
scoate afară, ca viţa, şi se usucă şi o
adună şi în foc o aruncă şi arde.
7. De veţi rămâne în Mine şi cuvin-
tele Mele de vor rămâne în voi, orice
veţi vrea, veţi cere, şi vi se va face.
8. De veţi aduce roadă multă, prin
aceasta se va proslăvi Tatăl Meu şi vă
veţi face ucenici ai Mei.
9. Precum M'a iubit pe Mine Tatăl,
aşa v'am iubit şi Eu pe voi: rămâneţi
în dragostea Mea!
10. De veţi păzi poruncile Mele, veţi
rămâne în dragostea Mea, precum şi
Eu am păzit poruncile Tatălui Meu şi
rămân în dragostea Lui.
11. Acestea vi le-am spus, ca bucuria
Mea să rămână în voi şi bucuria voa-
stră să fie deplină.
12. Porunca Mea este aceasta, ca să
vă iubiţi unul pe altul, cum v'am
iubit Eu.
13. Dragoste mai mare decât aceea,
ca cineva să-şi pună sufletul său pentru
prietenii săi, nimenea nu are.
14. De veţi face câte vă poruncesc,
prietenii Mei sunteţi.

---

(18) Ps. 67, 6. Is. 49, 15. Ier. 51, 5. Mat. 28, 20. *(19)* Ioan 11, 25; 16, 16. 1 Tes. 4, 14. *(21)* Sir. 2, 16. Ioan 14, 15. *(22)* Iuda 1, 1. *(23)* 3 Reg. 6, 13. Zah. 2, 14. Ioan 14, 15; 15, 10. 1 Ioan 3, 24. 1 Cor. 3, 16. Ef. 3, 17. Apoc. 3, 20. *(24)* Ioan 7, 16; 12, 49. *(26)* Ioan 15, 26; 16, 13. Fapt. 1, 4. *(27)* Iov 34, 27. Filip. 4, 7. *(28)* 1 Cor. 11, 3. *(29)* Ioan 16, 4. *(30)* Ioan 12, 31; 16, 11. Ef. 6, 12. *(31)* Ioan 10, 18. Evr. 10, 7. **Cap. 15.**— *(1)* Cânt. 1, 13. Sir. 24, 20. *(2)* Mat. 7, 19; 15, 13; 25, 29. Gal. 5, 22. *(3)* Ps. 118, 9. Ioan 13, 10. 1 Petr. 1, 22. 1 Ioan 2, 7. *(4)* 1 Ioan 2, 6. Col. 1, 23. *(5)* Luc. 8, 8. Fapt. 4. 12. *(6-7)* Iez. 15, 4. Ier. 31, 18-19. Mat. 3, 10; 7, 7, 19; 21, 22. Marc. 11, 24. Luc. 11, 9. Ioan 14, 13; 16, 23. Iac. 1, 5-6. 1 Ioan 3, 22; 5, 14-15. *(8)* Filip. 1, 11. *(10)* Ps. 118, 44. Is. 50, 5. Ioan 14, 15, 23. 1 Ioan 1, 3. *(12)* Mat. 5, 43; 22, 29. Marc. 12, 31. Ioan 13, 34; 15, 17. 1 Petr. 4, 8. 1 Ioan 3, 11; 4, 21. Ef. 5, 2. 1 Tes. 4. 9. *(13)* Ioan 3, 16; 10, 11-15. 1 Ioan 3, 16. Rom. 5, 7. Ef. 5, 2. *(14)* Cânt. 1, 8. Mat. 12, 50. Marc. 3, 34. Luc. 8, 21. Ioan 14, 15.

15. De acum nu vă mai numesc slugi, căci sluga nu știe ce face domnul său; ci v'am numit prieteni, pentrucă toate câte am auzit dela Tatăl Meu vi le-am arătat vouă.

16. Nu voi M'ați ales pe Mine, ci Eu v'am ales pe voi și v'am pus, ca să mergeți și să aduceți roadă, ca roada voastră să rămâie și ca orice veți cere dela Tatăl în numele Meu, să vă dea.

17. Acestea vă poruncesc, ca să vă iubiți unul pe altul.

18. De vă urăște lumea, știți că pe Mine mai înainte decât pe voi M'a urît.

19. De ați fi din lume, lumea ar iubi pe al său; dar fiindcă nu sunteți din lume, ci Eu v'am ales din lume, pentru aceasta vă urăște lumea.

20. Aduceți-vă aminte de cuvântul, pe care vi l-am spus: nu este sluga mai mare decât stăpânul său. De M'au prigonit pe Mine și pe voi vă vor prigoni; de au păzit cuvântul Meu și al vostru îl vor păzi.

21. Dar toate acestea vi le vor face pentru numele Meu, că nu cunosc pe Cel ce M'a trimes.

22. De n'aș fi venit și nu le-aș fi grăit, păcat n'ar avea; acum însă n'au desvinovățire pentru păcatul lor.

23. Cel ce Mă urăște pe Mine, urăște și pe Tatăl Meu.

24. De n'aș fi făcut între ei lucruri, pe care nimenea altul nu le-a făcut, păcat n'ar avea; acum însă au și văzut și M'au urît și pe Mine și pe Tatăl Meu.

25. Dar *aceasta se face*, ca să se plinească cele scrise în legea lor, că M'au urît fără pricină.

26. Când însă va veni Mângâietorul, Duhul adevărului, pe Care Eu vi-L voiu trimete dela Tatăl și Care dela Tatăl purcede, Acela va mărturisi de Mine;

27. dar și voi veți mărturisi, pentrucă din început sunteți cu Mine ».

CAP. 16.

Prigonirile ce așteaptă pe ucenici. Ajutorul Mângâietorului. Intristarea se va preface în bucurie. Rugăciunea în numele Domnului. Prevestirea risipirei ucenicilor.

1. Acestea vi le-am spus, ca să nu vă smințiți.

2. Isgoni-vă-vor de prin sinagogi; ba va veni vremea, ca tot celui ce vă va ucide să i se pară că aduce închinare lui Dumnezeu.

3. Și acestea vor face pentrucă nu cunosc pe Tatăl, nici pe Mine.

4. Dar acestea vi le-am spus, ca atunci când va veni ceasul, să vă aduceți aminte de ele, că vi le-am spus; acestea nu vi le-am spus dela început, că eram cu voi;

5. acum însă Mă duc la Cel ce M'a trimes și nimenea din voi nu Mă întreabă: unde Te duci?

6. Ci pentrucă v'am spus acestea, întristarea v'a umplut inima.

7. Dar adevărul vă spun: e mai de folos pentru voi, ca să Mă duc Eu; căci de nu Mă voiu duce, nu va veni la voi Mângâietorul; iar de Mă voiu duce, Il voiu trimete la voi;

8. și venind Acela, va vădi lumea de păcat și de dreptate și de judecată:

9. de păcat, că *oamenii* nu cred în Mine;

10. de dreptate, că Eu Mă duc la Tatăl Meu și nu Mă veți mai vedea;

11. și de judecată, că stăpânitorul lumii acesteia este osândit.

12. Mai am multe să vă spun, dar nu le puteți purta acum;

13. iară când va veni Acela, Duhul adevărului, la tot adevărul vă va povățui, căci nu dela sine va grăi, ci ceea ce va auzi, va grăi și vă va vesti cele viitoare.

14. Acela Mă va proslăvi, căci din al Meu va lua și vă va vesti.

15. Toate câte are Tatăl sunt ale Mele; de aceea am zis: că din al Meu va lua și vă va vesti.

---

(15) Fac. 18, 17. Ințel. 7, 14. Ioan 17, 26. Ef. 1, 9; 3. 5. Evr. 1. 2. *(16)* Is. 43, 22. Mat. 28, 19. Marc. 16. 15. Col. 1, 6. *(17)* Ioan 15, 12. *(18)* Ioan 7, 7.1 Ioan 3, 1. 13. *(19)* Pild. 29, 27. Iac. 4, 4. 1 Ioan 4, 5. *(20)* Mat. 10 24; 24. 9. Marc. 13, 9. Luc. 6, 40; 21, 12. Ioan 13, 16; 16, 2. *(21)* Mat. 10, 22: 24, 9. Ioan 16, 3. *(22)* 2 Petr. 2, 21. *(25)* Ps. 24, 18; 34. 19; 68, 5-6. *(26)* Is. 48, 16. Luc. 24, 49. Ioan 14, 16-17, 26. *(27)* Luc. 24. 48. Fapt. 1, 8, 21, 22; 2, 32. 1 Petr. 5. 1. **Cap. 16.**— *(1)* Mat. 11. 6; 24, 10; 26, 31. *(2)* Mat. 10. 17-18. Marc. 13, 9. Luc. 6, 22; 21, 12. Ioan 15, 20. *(3)* Ioan 15, 21. *(4)* Mat. 9. 15. Ioan 14, 29. *(5)* Ioan 7, 33. *(6)* Ioan 16, 22. *(7)* Ioan 14, 16; 15, 26. *(8)* Cânt. 4. 16. Is. 4. 4. Mih. 4, 3. Avd. 1, 21. *(11)* Luc. 10, 18. Ioan 12, 31; 14. 30. Ef. 2, 2. Col. 2, 15. Evr. 2, 14. *(12)* Mat. 13, 34. Marc. 4, 33. 1 Cor. 3, 1-2. Evr. 5, 11-12. *(13)* Ințel. 9, 11. Mat. 10. 19-20. Marc. 13, 11. Luc. 12, 11; 21, 14-15. Ioan 4, 17 26. *(14)* Ioan 8, 54. *(15)* Ioan 17, 10.

16. Puţin şi nu Mă veţi vedea, şi iarăşi puţin şi Mă veţi vedea, că la Tatăl merg ».

17. Atuncea unii din ucenicii lui ziceau între ei: « Ce însemnează oare ceea ce ne spune El: puţin şi nu Mă veţi vedea şi iarăşi puţin şi Mă veţi vedea; şi: că la Tatăl merg? »

18. Deci ziceau: « Ce-i aceea ce zice El: puţin? Nu ştim ce grăieşte ».

19. Şi înţelegând Iisus, că vor să-L întrebe, le-a zis: « De aceea vă întrebaţi între voi, că am zis: puţin şi nu Mă veţi vedea şi iarăşi puţin şi Mă veţi vedea?

20. Adevărul adevărat vă grăiesc, că voi veţi plânge şi vă veţi tângui, iar lumea se va bucura; voi însă vă veţi întrista, dar întristarea voastră se va preface în bucurie.

21. Femeia când naşte, are întristare, că a venit ceasul ei; iar după ce naşte copilul, de bucurie că s'a născut om în lume, nu-şi mai aduce aminte de întristare.

22. *Aşa* şi voi acum aveţi întristare; iarăşi vă voiu vedea şi inima voastră se va bucura şi bucuria voastră nimenea nu o va lua dela voi;

23. şi în ziua aceea nu Mă veţi mai întreba nimica. Adevărul adevărat vă grăiesc: orice veţi cere dela Tatăl în numele Meu, vă va da;

24. până acum n'aţi cerut nimica în numele Meu: cereţi şi veţi lua, ca bucuria voastră să fie deplină.

25. Până acum v'am grăit în pilde; dar va veni vremea, când nu vă voiu mai grăi în pilde, ci deadreptul vă voiu vesti despre Tatăl.

26. In ziua aceea veţi cere în numele Meu şi nu vă zic, că voiu ruga Eu pe Tatăl pentru voi,

27. căci însuşi Tatăl vă iubeşte, pentrucă şi voi M'aţi iubit pe Mine şi aţi crezut că Eu dela Dumnezeu am ieşit.

28. Dela Tatăl am ieşit şi am venit în lume; *acum* las lumea şi Mă duc iarăşi la Tatăl ».

29. Zis-au ucenicii Lui către Dânsul: « Iată acum ne grăieşti descoperit şi nicio pildă nu ne spui;

30. acum ştim, că ştii toate şi n'ai trebuinţă ca să Te întrebe cineva; de aceea credem că dela Dumnezeu ai ieşit ».

31. Răspunsu-le-a Iisus: « Acum credeţi!

32. Iată vine ceasul şi a şi venit, ca să vă risipiţi fiecare la ale sale şi pe Mine Mă veţi lăsa singur. Dar Eu nu sunt singur, căci Tatăl este cu Mine.

33. Acestea vi le-am spus, ca să aveţi pace în Mine; în lume scârbe veţi avea, dar îndrăsniţi, Eu am biruit lumea ».

CAP. 17.

Rugăciunea lui Iisus pentru Sine, pentru ucenici şi pentru toţi credincioşii.

1. După ce a grăit Iisus acestea, şi-a ridicat ochii Săi spre cer şi a zis: « Părinte, a venit ceasul: proslăveşte pe Fiul Tău, ca şi Fiul Tău să Te proslăvească,

2. după puterea ce I-ai dat peste tot trupul, ca să dea viaţă veşnică la toţi aceia, pe care i-ai dat Lui;

3. iar viaţa veşnică este aceasta ca *aceştia* să Te cunoască pe Tine, singurul adevăratul Dumnezeu, şi pe Iisus Hristos, pe Care L-ai trimes.

4. Eu Te-am proslăvit pe pământ: lucrul ce Mi-ai dat ca să-l fac, l-am făcut;

5. şi acum proslăveşte-Mă şi Tu, Părinte, la Tine însuţi, cu slava pe care am avut-o la Tine înainte de a fi lumea.

6. Descoperit-am numele Tău oamenilor, pe care Mi i-ai dat din lume; aceştia erau ai Tăi şi Mi i-ai dat Mie, şi ei au păzit cuvântul Tău;

7. acum au cunoscut, că tot ce Mi-ai dat, este dela Tine,

8. pentrucă cuvintele, care Mi le-ai dat, le-am dat lor, şi ei au primit şi au cunoscut cu adevărat, că dela Tine am ieşit şi au crezut că Tu M'ai trimes.

9. Eu pentru aceştia Mă rog: nu pentru lume Mă rog, ci pentru cei ce Mi i-ai dat Mie, că ai Tăi sunt;

10. şi toate ale Mele sunt ale Tale şi ale Tale ale Mele, şi M'am proslăvit în ei.

---

(16) Ioan 7, 33; 14, 19. *(20)* Ier. 31, 13. Mat. 5, 4. *(21)* Fac. 16. 3, Is. 26. 17. *(22)* Is. 51, 11; 66, 14. Zah. 10, 7. Luc. 24, 41, 51-52. Ioan 16, 6; 20, 20. 1 Petr. 1, 8. *(23)* Mat. 7, 7; 21, 22. Marc. 11, 24. Luc. 11, 9. Ioan 14, 13; 15, 7. Iac. 1, 5-6. *(26)* Rom. 8, 34. *(27)* Ioan 17, 25. *(28)* Ioan 3. 13. *(30)* Ioan 2, 25. *(32)* Zah. 13, 7. Mat. 26, 31, 56. Marc. 14, 27 28. *(33)* 1 Ioan 4, 4; 5, 4. 1 Cor. 15, 57. **Cap. 17.**— *(1)* Ioan 12, 23; 13, 32. *(2)* Dan. 7, 13-14. Mat. 11, 27; 28, 18. Luc. 10, 22. Ioan 3. 35; 5, 27. Evr. 2, 5 8. *(3)* Ier. 9, 24. Inţel. 15, 3. Ioan 6, 29. 1 Ioan 3, 23. *(4)* Is. 49, 3. *(5)* Ioan 1, 1; 8, 58. Apoc. 5, 12. *(6)* Ioan 17, 26; 18, 9. *(8)* Ioan 8, 28; 16, 27; 17, 25. *(10)* Ioan 16, 15.

11. *Eu* nu mai sunt în lume, iar aceştia în lume sunt, şi Eu vin la Tine. Părinte Sfinte, pe cei ce Mi i-ai dat păzeşte-i în numele Tău, ca să fie una, ca şi Noi!

12. Când eram cu ei în lume, îi păzeam Eu în numele Tău; pe cei ce Mi i-ai dat i-am păzit şi nimeni din ei n'a pierit, decât numai fiul pierzării, ca să se plinească Scriptura.

13. Acum însă vin la Tine şi acestea le grăiesc în lume, ca să aibă într'înşii bucuria Mea deplină.

14. Eu le-am dat cuvântul Tău şi lumea i-a urît, pentrucă nu sunt din lume, precum nici Eu nu sunt din lume.

15. Nu Mă rog, ca să-i iei din lume, ci ca să-i păzeşti de cel viclean.

16. *Ei* nu sunt din lume, precum nici Eu nu sunt din lume.

17. Sfinţeşte-i cu adevărul Tău: cuvântul Tău este adevăr.

18. Precum M'ai trimes Tu pe Mine în lume, aşa i-am trimes şi eu pe ei în lume,

19. şi pentru ei Mă sfinţesc pe Mine Insumi, ca şi ei să fie sfinţiţi prin adevăr.

20. Şi nu numai pentru aceştia Mă rog, ci şi pentru cei ce vor crede în Mine prin cuvântul lor,

21. ca toţi să fie una: precum Tu, Părinte, eşti în Mine şi Eu sunt în Tine, aşa şi ei una să fie în Noi, ca să creadă lumea, că Tu M'ai trimes;

22. şi slava, pe care Mi-ai dat-o Mie, Eu le-am dat-o lor, ca una să fie, precum şi Noi suntem una:

23. Eu în ei şi Tu în Mine, ca să fie cu desăvârşire una şi ca să cunoască lumea, că Tu M'ai trimes şi i-ai iubit pe ei, precum M'ai iubit pe Mine.

24. Părinte, voiesc, ca unde sunt Eu, să fie şi aceia, pe care Mi i-ai dat, ca să vadă slava Mea, pe care Mi-ai dat-o, pentrucă M'ai iubit mai înainte de întemeierea lumii.

25. Părinte Drepte, lumea nu Te-a cunoscut, iară Eu Te-am cunoscut, şi aceştia au cunoscut, că Tu M'ai trimes;

26. şi le-am descoperit numele Tău şi-l voiu descoperi, ca iubirea, cu care M'ai iubit, în ei să fie şi Eu în ei ».

CAP. 18.

Iisus legat în grădina Ghetsimani şi dus la Ana arhiereul şi la Caiafa. Lepădarea lui Petru. Iisus la Pilat. Varava.

1. Acestea zicând Iisus, a ieşit cu ucenicii Săi de ceea parte pe pârăul Cedron, unde era o grădină, în care a intrat El şi ucenicii Lui.

2. Iuda, cel ce-L vânduse, ştia şi el locul *acesta*, că Iisus adesea se aduna acolo cu ucenicii Săi.

3. Deci Iuda, luând un pluton *de ostaşi* şi slujitori dela căpeteniile preoţilor şi dela farisei, a venit acolo cu felinare, cu făclii şi cu arme.

4. Iară Iisus ştiind toate cele ce erau să vie asupra Sa, a ieşit şi I-a zis: « Pe cine căutaţi? »

5. Răspuns-au Lui: « Pe Iisus Nazoreul ». Şi Iisus le-a zis: « Eu sunt » Şi era cu dânşii şi Iuda, cel ce-L vânduse.

6. Deci când Iisus le-a zis: « Eu sunt », *cei ce veniseră* s'au dat înapoi şi au căzut la pământ.

7. Şi *Iisus* i-a întrebat iară: « Pe cine căutaţi? » Iară ei au zis: « Pe *Iisus* Nazoreul ».

8. Răspuns-a Iisus: « V'am spus, că Eu sunt; deci, de Mă căutaţi pe Mine, lăsaţi pe aceştia să se ducă »,

9. ca să se plinească cuvântul cel grăit de *Iisus*: « Din cei pe care Mi i-ai dat, n'am pierdut niciunul ».

10. Iară Simon Petru având sabie, a scos-o şi a lovit pe slujitorul căpeteniei preoţilor şi i-a tăiat urechea dreaptă; numele slujitorului era: Malhu.

11. Iisus însă a zis lui Petru: « Bagă sabia în teacă! Paharul, pe care Mi l-a dat Tatăl, au nu-l voiu bea? »

12. *Atunci* plutonul şi căpetenia cea peste o mie, şi slujitorii Iudeilor au pus mâna pe Iisus, L-au legat,

13. şi L-au dus mai întâiu la Ana, socrul lui Caiafa, care era căpetenia preoţilor în anul acela.

14. Caiafa însă era acela, care sfătuise pe Iudei, că e mai de folos să moară un om pentru popor.

---

(11) Ioan 10, 30; 17, 21. Ef. 4, 3. *(12)* Ps. 108. 7. Mat. 26, 24. Ioan 6, 39; 18, 9. *(14)* Ioan 8. 23. *(15)* Mat. 6, 13. 2 Tes. 3, 3. *(17)* Ps. 118, 86, 142, 151. Ioan 14, 6. *(18)* Is. 61, 1. Ioan 20, 21. *(19)* 1 Cor. 1, 2. 30. Evr. 9, 14; 10, 10. *(21)* Ioan 10, 38; 17, 11. Gal. 3, 28. *(22)* Ioan 10, 30. *(23)* Ioan 6, 29. *(24)* Ioan 8, 58; 12. 26. *(25)* Ioan 16, 27; 17, 8, 18. *(26)* Ioan 15, 15; 17, 6.

Cap. 18.— *(1)* 2 Reg. 15, 23. 3 Reg. 2, 37. Mat. 26, 36. Marc. 14, 26, 32. Luc. 21, 37; 22, 39. *(2)* Luc. 21, 37; 22, 39. *(3)* Mat. 26, 47. Marc. 14, 43. Luc. 22, 47. Fapt. 1, 16. *(6)* Est. 6, 13. *(9)* Ioan 6, 39; 17, 6, 12. *(10)* Mat. 26, 51. Marc. 14, 47. Luc. 22, 49-50. *(12)* Mat. 26, 57. Marc. 14, 53. *(13)* Mat. 26, 57. Marc. 14, 53. Luc. 22, 54. Ioan 18, 24. *(14)* Ioan 11, 50.

15. După Iisus însă veneau Simon Petru şi alt ucenic; iar ucenicul acela era cunoscut la căpetenia preoţilor şi a intrat după Iisus în curtea căpeteniei preoţilor.
16. Iară Petru a rămas afară la poartă. Deci, a ieşit celălalt ucenic, care era cunoscut la căpetenia preoţilor şi a spus portăriţei şi a băgat pe Petru în lăuntru.
17. *Atuncea* slujnica portăriţă a zis către Petru: « Nu cumva şi tu eşti din ucenicii omului acestuia? » Zis-a acela: « Nu sunt! ».
18. Intre acestea slujitorii şi slugile făcând foc, stăteau şi se încălzeau, căci era frig; şi stătea şi Petru cu ei şi se încălzea.
19. Iară căpetenia preoţilor a întrebat pe Iisus de ucenicii Săi şi de învăţătura Sa.
20. Şi Iisus i-a răspuns: « Eu am grăit lumii pe faţă şi totdeauna am învăţat în sinagogă şi în biserică, unde pururea se adună Iudeii şi pe ascuns n'am grăit nimic.
21. Ce Mă întrebi pe Mine? Intreabă pe cei ce au auzit ce le-am grăit; iată aceştia ştiu ce am grăit Eu ».
22. Şi când a zis El acestea, unul din slujitori, care stătea aproape, a dat lui Iisus o palmă, zicând: « Aşa răspunzi Tu căpeteniei preoţilor »
23. Răspunsu-i-a Iisus: « De am grăit rău, arată că-i rău; iar de am grăit bine, pentru ce Mă baţi? »
24. Atunci Ana L-a trimes legat la căpetenia preoţilor Caiafa.
25. Iar Simon Petru stătea şi se încălzea. *Cineva* însă i-a zis: « Nu cumva şi tu eşti din ucenicii Lui? » Şi el s'a lepădat şi a zis: « Nu sunt! »
26. Atunci unul din slujitorii căpeteniei preoţilor care era rudă cu cel căruia Petru îi tăiase urechea, a zis: « Dară nu te-am văzut eu cu Dânsul în grădină? »
27. Şi Petru iarăşi s'a lepădat şi, îndată a cântat cocoşul.
28. Dela Caiafa au dus pe Iisus în Pretoriu. Era însă dimineaţă şi n'au intrat în lăuntru, în Pretoriu, ca să nu se spurce, căci aveau să mănânce Paştile.
29. Deci, a ieşit Pilat la ei afară şi a zis: « Ce învinuire aduceţi asupra omului acestuia? »
30. Răpuns-au şi au zis către dânsul: « De n'ar fi Acesta făcător de rele, nu ţi L-am fi dat ţie ».
31. Pilat însă le-a zis: « Luaţi-L voi şi-L judecaţi după legea voastră ». Iar Iudeii i-au zis: « Nouă nu ne e îngăduit să omorîm pe nimenea »,
32. Ca să se plinească cuvântul lui Iisus pe care l-a spus El, lăsând să se înţeleagă cu ce moarte avea să moară.
33. Atunci Pilat a intrat iară în Pretoriu şi chemând pe Iisus, I-a zis: « Tu eşti împăratul Iudeilor? »
34. Iar Iisus i-a răspuns: « Dela tine zici tu aceasta, sau alţii ţi-au spus despre Mine? »
35. Răspuns-a Pilat: « Au doară eu sunt Iudeu? Neamul Tău şi căpeteniile preoţilor Te-au dat mie. Ce ai făcut? »
36. Răspuns-a Iisus: « Impărăţia Mea nu-i din lumea aceasta. De-ar fi fost împărăţia Mea din lumea aceasta, slugile Mele s'ar fi nevoit, ca să nu fiu vândut Iudeilor. Acum însă împărăţia Mea nu-i de aicea ».
37. Atunci Pilat a zis către Dânsul: « Aşa dar împărat eşti Tu? » Şi Iisus a răspuns: « Tu zici, că Eu sunt împărat. Eu pentru aceasta M'am născut şi pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc adevăr: tot cel ce-i din adevăr ascultă glasul Meu ».
38. Şi Pilat I-a zis: « Ce este adevărul? Şi aceasta zicând, a ieşit iară la Iudei şi le-a zis: « Eu nu aflu nicio vină în El.
39. Aveţi însă obiceiu ca să vă liberez un *vinovat* la Paşti: voiţi dară să vă liberez pe împăratul Iudeilor? »
40. Atunci iarăşi au strigat cu toţii: « Nu pe acesta, ci pe Varava! » Şi Varava era tâlhar.

CAP. 19.

Patimile Domnului. Răstignirea Lui. Mama lui Iisus lângă cruce. Moartea şi îngroparea lui Iisus.

1. Atuncea Pilat a luat pe Iisus şi a *poruncit de* L-au bătut.

---

(15) Mat. 26, 58. Marc. 14, 54. Luc. 22, 54-55. *(16)* Mat. 26, 69. Marc. 14, 66. Luc. 22, 54. *(17)* Mat. 26, 69. Marc. 14, 66. Luc. 22, 56. *(20)* Is. 45, 19. Fapt. 26, 26. *(22)* 2 Paral. 18, 23. *(24)* Mat. 26, 57; 27, 1. Marc. 14, 53. Luc. 22, 54. Ioan 18, 13. *(25)* Mat. 26, 69, 71. Marc. 14, 69. Luc. 22, 58. *(27)* Mat. 26, 74. Marc. 14, 71-72. Luc. 22, 60. *(28)* Mat. 27, 2. Marc. 15, 1. Luc. 22, 66; 23, 1.

(32) Mat. 20, 19; 27, 11. Marc. 10, 34. Luc. 18, 32-33. *(33)* Mat. 27, 11. Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Ioan 18, 37. 1 Tim. 6, 13. *(36)* Dan. 2, 44. *(37)* Ps. 2, 5. Mat. 27, 11. Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Ioan 18, 33. 1 Ioan 3, 19. 1 Tim. 6, 13. *(38)* Luc. 23, 14. *(39-40)* Mat. 27, 15-20. Marc. 15, 6-11. Luc. 23, 17-18. Fapt. 10, 3, 14. **Cap. 19.**— *(1)* Mat. 27, 26. Marc. 15, 15. Luc. 23, 25. Ioan 19, 16.

2. Iar ostașii împletind cunună de spini au pus-o pe capul Lui și L-au îmbrăcat cu haină roșie
3. și ziceau: « Bucură-Te, împăratul Iudeilor! » Și-I dădeau palme.
4. Apoi Pilat a ieșit iarăși afară și a zis Iudeilor: « Iată vi-L aduc afară, ca să știți, că nu găsesc în El nicio vină ».
5. Și a ieșit Iisus afară, purtând cununa cea de spini și haina cea roșie, iar *Pilat* le-a zis: « Iată omul! »
6. Și când L-au văzut căpeteniile preoților și slujitorii, au strigat: « Răstignește-L, răstignește-L! Iar Pilat le-a zis: « Luați-L voi și-L răstigniți, că eu nu-I găsesc nicio vină! »
7. Răspunsu-i-au Iudeii: « Noi avem lege și după legea noastră *Acesta* trebue să moară, pentrucă S'a făcut pe Sine Fiul lui Dumnezeu ».
8. Iară dacă a auzit Pilat cuvântul acesta, s'a temut și mai tare
9. și a intrat iar în Pretoriu și a zis către Iisus: « De unde ești Tu? » Dară Iisus nu i-a dat răspuns.
10. Atunci Pilat I-a zis: « Mie nu-mi răspunzi? Au nu știi, că am putere să Te răstignesc, și am putere să Te liberez? »
11. Răspuns-a Iisus: « N'ai avea nicio putere asupra Mea, de nu Ți-ar fi fost dat de sus. De aceea cel ce M'a dat ție mai mare păcat are ».
12. Din această *clipă* căuta Pilat să-L elibereze. Iudeii însă strigau: « De vei libera pe acesta, nu ești prieten Cezarului. Tot cel ce se face pe sine împărat, se împotrivește Cezarului.
13. Pilat auzind cuvântul, a scos pe Iisus afară și a șezut pe scaunul de judecată, la locul numit pardosit cu pietre, iară evreește Gavafta.
14. Și era în Vinerea Paștilor, cam pe la șase ceasuri. Și a zis *Pilat* către Iudei: « Iată Impăratul vostru! »
15. Ei însă au *strigat*: « Ia-L, ia-L, răstignește-L! » Zis-a Pilat către dânșii: « Răstigni-voiu oare pe împăratul vostru? Și au răspuns căpeteniile preoților « Nu avem împărat, decât numai pe Cezarul ».
16. Atunci L-a dat lor să se răstignească. Și au luat pe Iisus și L-au dus să-L răstignească.
17. Și ducându-Și crucea Sa, a ieșit la locul, ce se numește al Căpățânii, care evreește se zice Golgota,
18. și acolo L-au răstignit. Și împreună cu El *au mai răstignit* alți doi, de o parte și de alta, iară în mijloc pe Iisus.
19. Și a scris Pilat și o tăbliță și a pus-o deasupra crucii. Și pe ea era scris: « Iisus Nazoreul, împăratul Iudeilor ».
20. Tăblița aceasta au cetit-o mulți din Iudei, pentrucă locul, unde se răstignise Iisus, era aproape de cetate și era scrisă evreește, grecește și romanește.
21. Atunci au zis căpeteniile preoților Iudeilor către Pilat: « Nu scrie: împăratul Iudeilor, ci că acela zicea: sunt împăratul Iudeilor! »
22. Răspuns-a Pilat: « Ce-am scris, am scris! »
23. Iară ostașii, după ce au răstignit pe Iisus, au luat hainele Lui și le-au împărțit în patru părți: fiecărui o parte; și cămașa nu era cusută, *ci* toată țesută de sus *până jos*.
24. Deci au zis unul către altul: « Să nu o sfâșiem, ci să aruncăm pentru sorți, a cui să fie». Ca să se plinească spusele Scripturii: « Impărțit-au hainele Mele între ei și pentru cămașa Mea au aruncat sorți ». Și ostașii au făcut așa.
25. Iară lângă crucea lui Iisus stăteau: Mama Lui, și sora Mamei Lui, Maria lui Cleopa, și Maria Magdalena.
26. Atunci Iisus văzând pe Mama Sa și pe ucenicul pe care îl iubea, stând acolo, a zis Mamei Sale: «Femeie, iată fiul tău! »
27. Apoi a zis ucenicului: iată Mama ta! » Și din ceasul acela a luat-o ucenicul la sine.
28. După aceasta Iisus știind că toate s'au săvârșit, ca să se plinească Scriptura, a zis: « Mi-e sete! »
29. Și era acolo un vas plin cu oțet, Iară *ostașii* umplând un burete cu oțet și puindu-l într'o vargă de isop, l-a dus la gura Lui.
30. Și dacă a gustat Iisus oțetul, a zis: « Săvârșitu-s'a! » Și plecându-Și capul, Și-a dat duhul.

---

(2) Mat. 27, 29. Marc. 15, 17. *(3)* Mat. 26, 67. Marc. 15, 18-19. *(4)* Luc. 23, 14. Ioan 18, 38. Fapt. 3, 13. *(6)* Mat. 27, 23. Marc. 15, 14. Luc. 23, 4. Fapt. 13. 28. *(7)* Lev. 24, 16. Deut. 18, 20. Mat. 26, 66. Marc. 14, 64. *(9)* Is. 53, 7. Mat. 27, 12. Marc. 15, 5. Ioan 18, 33. *(11)* Luc. 22, 53. Ioan 3. 27. *(12)* Mat. 17, 25. Marc. 12 17. Luc. 20, 25; 23, 2. Fapt. 17, 7. *(16)* Mat. 27, 26-31. Marc. 15, 15, 20. Luc. 23, 24. Ioan 19, 1. *(17)* Mat. 27, 33. Marc. 15, 22. Luc. 23, 33. Evr. 13, 12. *(18)* Mat. 27, 38. Luc. 23, 32. *(19-23)* Mat. 27, 35, 37. Marc. 15, 24-26. Luc. 23, 34-38. *(24)* Ps. 21, 20. *(25)* Ps. 37, 11-13. Mat. 27, 55. Marc. 15, 40-41. Luc. 2, 35; 23, 49. *(28)* Ps. 68, 25. Mat. 27. 48. *(29)* Ps. 20, 2; 21, 16; 68, 25. Mat. 27, 48. Marc. 15, 36. Luc. 23, 36. *(30)* Ps. 30, 6. Mat. 27, 50. Marc. 15, 37. Luc. 23, 46. Fapt. 7, 59.

31. Dar fiindcă era Vineri, Iudeii, ca să nu rămână trupurile Sâmbăta pe cruce, căci era mare ziua Sâmbetei aceea, au rugat pe Pilat, ca să le zdrobească fluierile și să-i ridice.
32. Atunci au venit ostașii, și celui dintâiu i-au zdrobit fluerile, *asemenea* și celuilalt, care era răstignit împreună cu Dânsul;
33. iară la Iisus venind și văzând că atuncea murise, nu I-au zdrobit fluerile,
34. ci unul din ostași L-a împuns cu sulița în coastă, și îndată a ieșit sânge și apă
35. și cel ce a văzut a mărturisit și mărturia lui este adevărată; acela știe că spune adevărul, ca și voi să credeți,
36. căci aceasta s'a făcut, ca să se plinească Scriptura: « Niciun os din El nu se va zdrobi ».
37. Și iarăși altă scriptură zice: « Vedea-vor *pe Acela*, pe care L-au împuns ».
38. Iară după acestea Iosif din Arimateea, fiind ucenic al lui Iisus, dar pe ascuns, că se temea de Iudei, a rugat pe Pilat, ca *să-l lase* să pogoare trupul lui Iisus. Pilat i-a dat voie și el a mers și a luat trupul lui Iisus.
39. Și a venit și Nicodim, cel ce venise mai înainte la Iisus, noaptea, și a adus ca la o sută de litre de amestecătură de smirnă și aloe.
40. Și au luat trupul lui Iisus și l-au înfășurat cu giulgiuri, *după ce l-au uns* cu aromate, cum e obiceiul la Iudei a se îngropa.
41. La locul însă, unde a fost răstignit, era o grădină și în grădină un mormânt nou, în care nimeni niciodată nu fusese pus.
42. Deci, acolo au pus pe Iisus, pentrucă *era* Vinerea Iudeilor și pentrucă mormântul *acesta* era aproape.

CAP. 20.

Invierea lui Hristos. Iisus se arată Mariei Magdalena, apoi apostolilor și la opt zile și lui Toma.

1. In ziua întâia a săptămânii, disdedimineață, încă întunerec fiind, a venit la mormânt Maria Magdalena și a văzut piatra răsturnată de pe mormânt.
2. Deci a alergat aceea și a venit la Simon Petru și la celălalt ucenic, pe care-l iubea Iisus, și a zis către dânșii: « Au luat pe Domnul din mormânt și nu știu unde L-au pus ».
3. Și a ieșit Petru și celălalt ucenic și s'au dus la mormânt.
4. Și alergau amândoi împreună; dar celălalt ucenic a alergat mai iute decât Petru și a sosit întâiu el la mormânt;
5. și plecându-se, a văzut giulgiurile singure, dar n'a intrat.
6. După dânsul a venit și Simon Petru și a intrat în mormânt și a văzut numai giulgiurile jos,
7. și mahrama, care fusese pe capul Lui, nu cu giulgiurile zăcând, ci învăluită deosebi în alt loc.
8. Atunci a intrat și celălalt ucenic, care sosise întâiu la mormânt, și a văzut și a crezut.
9. Căci ei nu știau încă *din* Scriptură, că Iisus trebuia să învie din morți.
10. Și s'au întors ucenicii iarăși la ale sale.
11. Maria însă stătea la mormânt, afară, plângând, și cum plângea, s'a plecat în mormânt
12. și a văzut doi îngeri în vestminte albe, șezând unde fusese pus trupul lui Iisus, unul de către cap și altul de către picioare.
13. Și aceia i-au zis: « Femeie, ce plângi? » Iară ea le-a zis: « Pentrucă au luat pe Domnul meu și nu știu unde L-au pus ».
14. Și aceasta zicând, s'a întors înapoi și a văzut pe Iisus stând, dar nu știa că-i Iisus.
15. Zisu-i-a Iisus: « Femeie, ce plângi? Pe cine cauți? » Iară aceea, socotind că-i grădinarul, a zis către Dânsul: « Domnule, de L-ai luat tu, spune-mi unde L-ai pus și eu Il voiu lua ».
16. Zis-a ei Iisus: « Marie! » Iară aceea întorcându-se, I-a zis: « Ravvuni », adică « Invățătorule! »
17. Zis-a ei Iisus: « Nu te atinge de Mine, căci încă nu M'am suit la Tatăl Meu, ci du-te la frații Mei și le spune: Mă sui la Tatăl Meu și Tatăl vostru

(31) Deut. 21, 23. Ioan 19, 42. *(34)* 1 Ioan 5, 6. *(35)* Ioan 21, 24. *(36)* Eș. 12, 46. Num. 9, 12. Ps. 33, 20. *(37)* Ps. 21, 18-19. Zah. 12, 10. Apoc. 1, 7. *(38)* Mat. 27, 57. Marc. 15, 42-43, 45. Luc. 23, 50-51. *(39)* Ioan 3, 1-2; 7, 50. *(40)* Marc. 15, 46-47. *(42)* Ioan 19, 31. **Cap. 20.**— *(1)* Mat. 28, 1. Marc. 16, 1, 4. Luc. 24, 1. *(3)* Luc. 24, 12. *(6)* Luc. 24, 12. *(9)* Ps. 15, 10. Is. 53, 10. Iona 2, 1. Luc. 24. 26, 46. Fapt. 17, 3. *(11)* Mat. 28, 1, 2-3. Marc. 16, 5. *(12)* Marc. 16, 5. Luc. 24, 4. *(13)* Mat. 28, 5. *(14)* Mat. 28, 9. Marc. 16, 9-10. Luc. 24, 16. Ioan 21, 4. *(17)* Ps. 21, 24; 67, 27. Mat. 28, 10. Rom. 8, 29. Evr. 2, 11.

și la Dumnezeul Meu și Dumnezeul vostru ».

18. Venit-a Maria Magdalina și a spus ucenicilor, că a văzut pe Domnul și acestea i-a spus ei.

19. Tot în ziua cea dintâi a săptămânii, seara, ușile *casei*, unde se aflau ucenicii adunați, fiind încuiate de frica Iudeilor, a venit Iisus și a stătut în mijloc și le-a zis: « Pace vouă! »

20. Și aceasta zicând, le-a arătat mânile și coasta Sa; și s'au bucurat ucenicii, văzând pe Domnul.

21. Iară Iisus le-a zis iarăși: « Pace vouă! Precum M'a trimes pe Mine Tatăl, vă trimet și Eu pe voi! »

22. Și acestea zicând, a suflat și a zis: « Luați Duh Sfânt:

23. cărora veți ierta păcatele, se vor ierta, și cărora le veți ținea, ținute vor fi ».

24. Iară Toma, unul din cei doisprezece, care se numea gemene, nu era cu dânșii când a venit Iisus.

25. Deci, ceilalți ucenici i-au zis: « Am văzut pe Domnul ». Iară el le-a zis: « De nu voiu vedea în mânile Lui semnul cuielor și de nu voiu pune degetul meu în semnul cuielor și de nu voiu pune mâna mea în coasta Lui, nu voiu crede ».

26. Iară după opt zile ucenicii Lui erau iarăși în lăuntru și Toma cu dânșii. Venit-a Iisus, fiind ușile încuiate, și a stătut în mijloc și a zis: « Pace vouă! »

27. Apoi a zis lui Toma: « Adă-ți degetul încoace și vezi mânile Mele; adă-ți mâna și o pune în coasta Mea, și nu fii necredincios, ci credincios ».

28. Și a răspuns Toma și a zis către Dânsul: « Domnul meu și Dumnezeul meu! »

29. Iară Iisus i-a zis: « Pentrucă M'ai văzut Tomo, ai crezut; ferice de cei ce nu M'au văzut și au crezut ».

30. Făcut-a Iisus și alte multe semne înaintea ucenicilor Săi, care nu sunt scrise în cartea aceasta.

31. Iară acestea s'au scris ca să credeți, că Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, și crezând, viață să aveți în numele Lui.

CAP. 21.

Arătarea lui Iisus la marea Tiberiadei. Iisus pune din nou pe Petru în vrednicia de apostol și-i vestește felul morții.

1. După aceasta Iisus S'a arătat iarăși ucenicilor la marea Tiberiadei și S'a arătat așa:

2. erau împreună Simon Petru și Toma, care se numește gemene, Natanail cel din Cana Galileei, fiii lui Zevedeu și alți doi din ucenicii Lui.

3. Zis-a Simon Petru către dânșii: « Mă duc să pescuiesc ». Iară ei au zis: « Mergem și noi cu tine ». Și s'au dus și s'au suit repede în luntre; dar în noaptea aceea n'au prins nimica.

4. Iară când s'a făcut ziuă, Iisus stătea pe mal; însă nu știau ucenicii că este Iisus.

5. Deci, a zis Iisus către dânșii: « Fiilor, aveți ceva de mâncare? » Și ei I-au răspuns: « Nu ».

6. Iară El le-a zis: « Aruncați mreaja în partea dreaptă a luntrei și veți afla ». Și au aruncat *mreaja* și nu puteau să o tragă de mulțimea peștilor.

7. Atuncea ucenicul acela, pe care-l iubea Iisus, a zis lui Petru: « Domnul este! » Și auzind Simon Petru, că este Domnul, și-a pus haina și cingătoarea, căci era gol, și s'a aruncat în marea.

8. Ceilalți ucenici au venit cu luntrea, trăgând mreaja cu pești, căci nu erau departe de mal, ci ca la două sute de coți.

9. Iar când au ieșit pe uscat, au văzut pâne și jaratec întins, și pe jaratec pește.

10. Zis-a Iisus către dânșii: « Aduceți din peștii ce ați prins acum! »

11. Și s'a suit Simon Petru în luntre și a tras la mal mreaja, plină cu o sută cincizeci și trei de pești mari, și atâția fiind, nu s'a rupt mreaja.

12. Zis-a Iisus către dânșii: « Veniți de prânziți ». Și nimenea din ucenici nu îndrăznea să-L întrebe: « Cine ești Tu? » știind că este Domnul.

13. Deci, S'a apropiat Iisus, și a luat pâne și le-a dat, asemenea și pește.

---

(18) Marc. 16, 10. Luc. 24, 20, 22. *(19)* Marc. 16, 14. Luc. 24, 36. Fapt. 13. 30-31. 1 Cor. 15, 5-7. *(20)* Cânt. 3, 4. Luc. 24. 39. Ioan 16, 22. *(21)* Ioan 17, 18. *(23)* Mat. 16, 19; 18, 18. *(25)* Ioan 19, 34. *(27)* Is. 42, 3. Luc. 24, 39. *(28)* Ps. 117, 28. *(29)* 1 Petr. 1, 8. 2 Cor. 5, 7. *(30)* Ioan 21, 25. *(31)* Ioan 3, 15. 1 Ioan 5, 13. Rom. 15, 4. **Cap. 21.**— *(1)* Mat. 26, 32; 28, 7. Marc. 14, 28; 16, 7. Luc. 6, 7. Fapt. 1, 3; 10, 30-41. 1 Cor. 15, 5. *(3)* Ps. 126, 2. *(4)* Luc. 24, 16. Ioan 20, 41. *(5)* Luc. 24, 41. *(6)* Luc. 5, 4. *(12)* Fapt. 10, 41. *(13)* Fapt. 10, 41.

14. Aceasta era a treia oară, când se arăta Iisus ucenicilor Săi, după învierea Sa din morţi.

15. Iară după ce au prânzit, a zis Iisus către Simon Petru: « Simone al lui Iona, Mă iubeşti tu oare mai mult decât aceştia? » Răspuns-a *Petru*: adevărat, Doamne, Tu ştii că Te iubesc ». Şi *Iisus* i-a zis: « Paşte mieluşeii Mei! »

16. Zis-a lui iarăşi a doua oară: « Simone al lui Iona, Mă iubeşti tu oare? » Răspunsu-I-a *Petru*: « Adevărat, Doamne, Tu ştii că Te iubesc ». Şi *Iisus* i-a zis: « Paşte oile Mele! »

17. Zis-a lui a treia oară: « Simone a lui Iona, Mă iubeşti tu oare? » Şi s'a întristat Petru, că i-a zis a treia oară « Mă iubeşti tu oare? » şi I-a zis: « Doamne, Tu toate le ştii, Tu ştii că Te iubesc ». Şi Iisus i-a zis: « Paşte oile Mele ».

18. Adevărul adevărat îţi grăiesc: când erai mai tânăr, te încingeai singur şi te duceai unde voiai; iar dacă vei îmbătrâni, vei întinde mânile tale şi altul te va încinge şi te va duce unde nu voieşti.

19. Iar aceasta a spus-o, ca să-i dea a înţelege cu ce moarte va proslăvi *Petru* pe Dumnezeu. Şi zicând aceasta, i-a zis: « Urmează-Mi! »

20. Petru însă întorcându-se şi văzând venind după dânsul pe ucenicul, pe care-l iubea Iisus şi care la cină rezămându-şi capul pe pieptul Lui, întrebase: « Doamne, cine este cel ce are să Te vândă? » —

21. pe acesta văzându-l Petru, a zis către Iisus: « Doamne, dar acesta ce? »

22. Iară Iisus i-a zis: « De voiu vrea să rămâie acesta până voiu veni, ce ai tu? Tu urmează-Mi ».

23. Şi s'a lăţit vorba aceasta între fraţi, că ucenicul acela nu va muri. Iisus însă nu i-a zis, că nu va muri, ci: « De voiu vrea să rămâie acesta până voiu veni, ce ai Tu? »

24. Acesta este ucenicul, care mărturiseşte despre acestea şi a scris acestea: şi ştim că mărturisirea lui este adevărată.

25. Sunt încă şi altele multe câte a făcut Iisus, care de s'ar fi scris cu deamăruntul, mi se pare, că nici în lumea aceasta n'ar fi încăput cărţile, ce s'ar fi scris. Amin.

---

(14) Ioan 20, 19-26. *(16)* 2 Reg. 7, 20. Fapt. 20, 28. 1 Petr. 5, 2. *(18)* 2 Petr. 1, 14. *(19)* 2 Petr. 1, 14. *(20)* Ioan 13, 23. *(24)* Ioan 19, 35. *(25)* Ioan 20, 30.

FAPTELE SFINŢILOR APOSTOLI

CAP. 1.

Cuvânt de începere. Inălţarea Domnului. Alegerea lui Matia în locul lui Iuda.

1. Teofile, în cartea cea dintâi *ţi*-am scris despre toate câte a făcut şi a învăţat Iisus, dela început

2. şi până în ziua când S'a înălţat, după ce a dat prin Duhul Sfânt porunci apostolilor, pe care-i alesese

3. şi cărora S'a şi înfăţişat viu după patima Sa, cu multe semne doveditoare *a învierii Lui*, arătându-Se lor timp de patruzeci de zile şi vorbind cele pentru Împărăţia lui Dumnezeu.

4. Şi gustând hrană în adunarea lor, le-a poruncit: « De Ierusalim să nu vă depărtaţi, ci să aşteptaţi *acolo* făgăduinţa Tatălui, care aţi auzit-o dela Mine;

5. că Ioan a botezat cu apă, iar voi nu mult după aceste zile veţi fi botezaţi cu Duh Sfânt ».

6. Atunci fiind ucenicii adunaţi, L-au întrebat, zicând: « Doamne, oare în vremea aceasta vei să statorniceşti din nou împărăţia lui Israil? »

7. Iară El le-a zis: « Nu-i treaba voastră să ştiţi vremile sau soroacele, pe care Tatăl le-a hotărît prin puterea Sa;

8. ci veţi primi putere când se va pogorî Duhul Sfânt peste voi, şi-Mi veţi fi martori în Ierusalim şi în toată Iudeea şi Samaria şi până la marginea pământului ».

9. Când zicea El acestea şi ei se uitau la Dânsul, S'a înălţat, şi un nor L-a luat dela ochii lor.

10. Şi cum priveau ei la cer, când se înălţa El, iată, li s'au înfăţişat doi bărbaţi în vestminte albe

11. şi au zis: « Bărbaţi galileeni, ce staţi şi vă uitaţi la cer? Acest Iisus, Care S'a înălţat dela voi la cer, aşa va veni, cum L-aţi văzut mergând la cer ».

12. Atuncea dela muntele ce se cheamă al Eleonului, care este aproape de Ierusalim, ca o cale de Sâmbătă, s'au întors apostolii la Ierusalim;

13. şi după ce au sosit, s'au suit în foişor, unde şedeau *de obiceiu;* şi erau: Petru şi Iacov, Ioan şi Andrei, Filip şi Toma, Vartolomeiu şi Mateiu, Iacov al lui Alfeu, Simon Zilotul şi Iuda, fratele lui Iacov.

14. Toţi aceştia împreună cu femeile, şi cu Maria, Mama lui Iisus, şi cu fraţii Lui, stăruiau într'un cuget în rugăciune şi cerere.

15. In zilele acelea, fiind împreună mulţime de ucenici, ca la o sută douăzeci, s'a sculat Petru în mijlocul lor şi a zis:

16. « Bărbaţi fraţi, trebuia să se plinească acea Scriptură, care a prevestit-o Duhul Sfânt, prin gura lui David, despre Iuda, care s'a făcut călăuza celor ce au prins pe Iisus.

17. Că acela era numărat împreună cu noi şi primise sorţul slujbei acesteea;

18. dar a câştigat o ţarină cu preţ nedrept şi căzând, pântecele lui a crăpat şi i s'au vărsat toate măruntaiele.

19. Aceasta s'a făcut cunoscută tuturor celor ce locuiesc în Ierusalim, încât ţarina aceea s'a numit în limba lor Acheldama, adică Ţarina Sângelui.

Cap. 1.— *(1)* Luc. 1, 3. *(2)* Mat. 18, 19. Marc. 16, 15. Luc. 9, 51. Ioan 20, 21. *(3)* Mat. 28, 7. Marc. 16, 12-14. Ioan 21, 3, 14. *(4)* Luc. 24, 49. Ioan 14, 16, 26. *(5)* Mat. 3, 11. Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Ioan 1, 26, 33. Fapt. 11, 16; 19, 4. *(6)* Dan 7, 18, 27. Am. 9, 11. Luc. 19, 11; 24, 21. *(7)* Dan 12, 9. Mat. 24, 36. 1 Tes. 5, 1. *(8)* Luc. 24, 6, 48-49. Ioan 15, 27. Fapt. 2, 32. Rom. 10, 18. *(9)* Ps. 46, 4. Marc. 16, 19. Luc. 24, 51. *(10)* Luc. 24, 4, 51. *(11)* Dan. 7, 13. Mat. 25, 31; 26, 64. Marc. 13, 26. Luc. 21, 27. 1 Tes. 1, 10. Evr. 9, 28. Apoc. 1, 7. *(12)* Zah. 14, 4. *(13)* Mat. 10, 2. *(14)* Fapt. 2, 1. *(16)* 2 Reg. 23, 2. Ps. 40, 9; 54, 14-15. Mat. 26, 47. Ioan 13, 18; 18, 3. *(17)* Luc. 6, 16. *(18)* Mat. 27, 5. *(19)* Mat. 27, 8, 9.

20. Căci în cartea Psalmilor este scris: « Să fie locuința lui pustie și să nu fie într'însa locuitori » și: « Vrednicia lui să o ia altul ».

21. Trebue deci, ca unul din acei bărbați, care s'au adunat cu noi totdeauna, cât Domnul Iisus a fost și a grăit cu noi,

22. începând dela botezul lui Ioan și până în ziua în care S'a înălțat dela noi, să fie împreună cu noi martor al învierii Lui ».

23. Și au pus *apostolii înainte* pe doi: pe Iosif, care se numea Varsava, zis și Iust, și pe Matia;

24. și s'au rugat *apostolii*, zicând: « Tu, Doamne, Cel ce cunoști inimile tuturora, arată din acești doi pe unul, pe care l-ai ales Tu,

25. să ia soarta slujbei acesteea și apostolia, din care a căzut Iuda, ca să meargă la locul său ».

26. Apoi au aruncat pentru ei sorți și a căzut sorțul pe Matia, care s'a numărat cu cei unsprezece apostoli.

CAP. 2.

Pogorîrea Duhului Sfânt. Cuvântarea lui Petru. Cei dintâi creștini.

1. Când a sosit ziua sărbătorii cinzecimii, *apostolii* erau toți într'un cuget adunați la un loc.

2. Și fără de veste s'a făcut din cer un sunet, ca de o suflare de vânt vijelios, și a umplut toată casa, unde ședeau ei.

3. Și li s'au arătat despărțindu-se niște limbi ca de foc, și s'a lăsat câte una pe fiecare din ei.

4. Atunci s'au umplut toți de Duh Sfânt și au început să grăiască în alte limbi, cum le da Duhul să vestească.

5. In Ierusalim însă erau locuitori iudei, oameni cucernici din tot neamul de sub cer.

6. Iar când s'a făcut sunetul acesta, s'a adunat mulțimea și s'a umplut de nedumerire, că-i auzea fiecare grăind în limba sa.

7. Și se mirau toți și se minunau, zicând unul către altul: « Aceștia, care grăiesc, nu sunt ei oare toți galileeni?

8. Cum dară auzim fiecare limba noastră, în care ne-am născut?

9. Parții, Midenii și Elamitenii, locuitorii Mesopotamiei, ai Iudei, ai Capadochiei, ai Pontului și ai Asiei,

10. ai Frigiei, ai Pamfiliei, ai Egiptului și ai ținuturilor Libiei celei de lângă Cirena, Iudeii și prozeliții veniți dela Roma,

11. Critenii și Arabii, îi auzim grăind măririle lui Dumnezeu în limbile noastre ».

12. Și se mirau toți și se minunau zicând unul către altul: « Ce va să zică aceasta? »

13. Iar alții ziceau în batjocură: « S'au îmbătat cu vin dulce ».

14. Sculându-se însă Petru cu cei unsprežece, și-a ridicat glasul și le-a zis: « Bărbați iudei și toți cei ce locuiți în Ierusalim, luați aminte la cuvintele mele și aceasta să vă fie știut:

15. aceștia nu sunt beți, cum socotiți voi, căci acum *e abia* al treilea ceas din zi;

16. ci aceasta este ceea ce s'a prezis prin prorocul Ioil:

17. « In zilele cele de apoi, — zice Dumnezeu, — voiu turna din Duhul Meu peste tot trupul, și vor proroci fiii voștri și fiicele voastre; tinerii voștri vedenii vor vedea și bătrânii voștri visuri vor visa.

18. Ba și peste slugile Mele și peste slujnicele Mele voiu turna în zilele acelea din Duhul Meu și vor proroci;

19. și voiu arăta minuni în cer sus, și jos, pe pământ, semne, sânge și foc și fumegare de fum.

20. Soarele se va preface în întunerec și luna în sânge, înainte de a veni ziua Domnului cea mare și slăvită.

21. Atunci tot cel ce va chema numele Domnului, va fi mântuit ».

22. Bărbați israiliți, ascultați cuvintele acestea: pe Iisus Nazoreul, bărbat dela Dumnezeu mărturisit înaintea voastră prin puterile, prin semnele și prin minunile, pe care Dumnezeu le-a făcut printr'Insul în mijlocul vostru, după cum și înșivă știți,

23. pe Acesta, Care după un anumit sfat și prevedere dumnezeească fiind

(20) Ps. 68, 29; 108, 7. *(21)* Ioan 15, 27. *(24)* 1 Paral. 29, 17. *(26)* 1 Reg. 10, 21. **Cap. 2.**— *(1)* Lev. 23, 16. Deut. 16, 9. Fapt. 1, 14. *(2)* 3 Reg. 19, 1. Cânt. 4, 16. Mat. 3, 11. Fapt. 1, 5; 4, 31; 11, 15; 19, 6. *(3)* Luc. 3, 16. *(4)* Marc. 1, 8; 13, 11; 16. 17. Fapt. 1. 5; 10. 45-48. 1 Cor. 12, 10, 28. *(7)* Is. 44, 3. Ioil 3, 1. Zah. 12, 10. Marc. 14, 70. Ioan 7, 39. Fapt. 11, 28; 16, 9; 21, 9. *(9)* Is. 21, 2. *(17)* Is. 44, 3. Iez. 36, 26; 37, 5. Ioil 3, 1. Zah. 12, 10. Ioan 7, 39. Fapt. 11, 28; 16, 9; 21, 9. *(20)* Ioil 3, 4. *(21)* Ioil 3, 5. Rom. 10, 13. *(22)* Ioil 3, 2. Fapt. 5. 28.

vândut, L-aţi luat şi prin mânile unor nelegiuiţi pironindu-L, L-aţi omorît.
24. Dar Dumnezeu L-a înviat, rupând legăturile morţii, pentrucă nu era cu putinţă să fie ţinut de dânsa.
25. Căci David zice despre El: « Pururea am văzut pe Domnul înaintea mea, căci El este deadreapta mea, ca să nu mă clătesc.
26. De aceea s'a bucurat inima mea şi limba mea s'a veselit, ba chiar şi trupul meu odihneşte în nădejdea,
27. că nu vei lăsa sufletul meu în iad, nici vei da celui cuvios al Tău să vadă stricăciunea.
28. Arătatu-mi-ai căile vieţii şi mă vei umplea de bucurie cu faţa Ta ».
29. Bărbaţi fraţi, să-mi fie îngăduit a vă spune cu îndrăzneală de strămoşul David, că el a murit şi s'a îngropat şi mormântul lui este aicea la noi până în ziua aceasta.
30. Dar fiind proroc şi ştiind că Dumnezeu i-a făgăduit cu jurământ, să ridice pe Hristos trupeşte din roada coapselor lui, ca să şadă pe tronul lui,
31. a grăit mai înainte de învierea lui Hristos şi a spus că sufletul Lui nu va fi lăsat în iad, nici trupul Lui nu va vedea stricăciunea.
32. Pe acest Iisus, Dumnezeu L-a înviat, şi la aceasta noi cu toţii suntem martori.
33. Deci, fiind El înălţat cu dreapta lui Dumnezeu, şi primind dela Tatăl pe Duhul Sfânt cel făgăduit, a săvârşit ceea ce vedeţi şi auziţi acum.
34. Căci David nu s'a suit la cer, dar el zice: zis-a Domnul Domnului Meu: şezi deadreapta Mea
35. până ce voiu pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale.
36. Deci, să ştiţi bine, toată casa lui Israil, că pe acest Iisus, pe care voi L-aţi răstignit, Dumnezeu L-a făcut Domn şi Hristos ».
37. Şi auzind ei aceasta s'au umilit cu inima şi au zis către Petru şi către ceilalţi apostoli: « Bărbaţi fraţi, ce să facem? »
38. Iară Petru a zis către dânşii: « Să vă pocăiţi şi fiecare din voi să se boteze în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor, şi veţi primi darul Sfântului Duh.
39. Căci făgăduinţa vouă vă este *dată* şi copiilor voştri, şi tuturor celor de departe, ori pe câţi îi va chema Domnul Dumnezeul nostru ».
40. Şi prin alte multe cuvinte le-a mărturisit şi i-a îndemnat, zicând: « Mântuiţi-vă de acest neam rătăcit ».
41. Deci, cei ce au primit cu bucurie cuvântul lui, s'au botezat. Şi s'au adăogat în ziua aceea ca la trei mii de suflete.
42. Şi erau neobosiţi în *ascultarea* învăţăturii apostolilor, în împărtăşire, în frângerea pânii, şi în rugăciuni.
43. Şi era tot sufletul cuprins de frică, căci multe minuni şi semne se făceau prin apostoli.
44. Credincioşii însă erau toţi împreună şi aveau toate de obşte;
45. îşi vindeau moşiile şi averile, şi le împărţau tuturora, după trebuinţa, ce avea fiecare.
46. Şi în fiecare zi cercetau cu râvnă biserica, iar pe acasă frângând pâne, primeau hrana cu inima curată şi veselă,
47. lăudând pe Dumnezeu şi având trecere la tot poporul; iară Domnul în fiecare zi adăoga la Biserică pe cei ce se mântuiau.

CAP. 3.

Petru şi Ioan vindecă un olog. A doua cuvântare a lui Petru.

1. Odată însă Petru şi Ioan se suiau împreună la biserică, la rugăciunea din ceasul al nouălea.
2. Şi era *acolo* un om olog din pântecele mamei sale, pe care îl aduceau în fiecare zi şi-l puneau dinaintea bisericii, la uşa numită « Frumoasa », ca să ceară milostenie la cei ce intrau în biserică.
3. Acesta văzând pe Petru şi pe Ioan vrând să intre în biserică, a cerut milostenie.
4. Iar Petru cu Ioan căutând la el, a zis: « Priveşte la noi! »
5. Şi el se uită la ei cu băgare se samă, nădăjduind să primească ceva dela dânşii.

---

(24) Ioan 10, 18. Fapt. 3, 15; 4, 10; 10, 40. Evr. 13, 20. *(25-28)* Ps. 15, 8-11; 108, 31. *(29)* 3 Reg. 2, 10. Fapt. 13, 36. *(30)* 2 Reg. 7, 12, 19; 23, 2. Ps. 88, 3-4; 131, 11. Luc. 1, 69. *(31)* Ps. 15, 10. Fapt. 13, 35, 37. *(32)* Ioan 15, 27. Fapt. 1, 8; 3, 15; 4, 33. *(33)* Ioan 14, 16. *(34)* Ps. 109, 1. Mat. 22, 44. *(36)* Mat. 28, 18. Ioan 5, 31; 16, 30. *(37)* Luc. 3, 10. Ioan 16, 30. *(38)* Mat. 3, 2; 28, 19. Marc. 16, 16. Ioan 3, 5. *(39)* Deut. 29, 15. Ier. 31, 34. Fapt. 3, 25. Ef. 2, 13. *(43)* Fapt. 5, 12. *(44)* Fapt. 4, 32. *(45)* Mat. 19, 21. Luc. 18, 22. Fapt. 4, 34. *(46)* Luc. 24, 29-30, 53. Fapt. 4, 32; 20, 7, 11. *(47)* Tob. 13, 11. Fapt. 5, 13-14; 6, 7; 11. 21. **Cap. 3.**— *(1)* 3 Reg. 18, 29.

6. Petru însă a zis: « Argint și aur nu se află la mine; dar ceea ce am, aceea îți dau: în numele lui Iisus Hristos Nazoreul, scoală și mergi! »
7. Și apucându-l de mâna dreaptă, l-a ridicat; și îndată i s'au întărit tălpile și genunchile lui,
8. și sărind, a stătut *în picioare* și a început a umbla; și a intrat cu ei în biserică, umblând și sărind și lăudând pe Dumnezeu.
9. Și l-a văzut tot poporul umblând și lăudând pe Dumnezeu,
10. și l-au cunoscut, că acesta era cel ce ședea la ușa Frumoasa a bisericii pentru milostenie și s'au umplut de spaimă și de mirare pentru cele ce se întâmplaseră cu dânsul.
11. Și fiindcă ologul cel vindecat se ținea de Petru și Ioan, tot poporul a alergat cu uimire la dânșii în pridvorul ce se numește al lui Solomon.
12. Iară Petru văzând aceasta, a răspuns poporului: « Bărbați israiliți, ce vă mirați de aceasta, sau ce vă uitați la noi, ca și cum noi cu puterea sau cu sfințenia noastră l-am fi făcut pe acesta să umble?
13. Dumnezeul lui Avraam și al lui Isaac și al lui Iacov, Dumnezeul părinților noștri a proslăvit pe Pruncul Său Iisus, pe Care voi L-ați dat și de Care v'ați lepădat în fața lui Pilat, care voia să-L libereze.
14. Voi însă v'ați lepădat de cel Sfânt și Drept, și ați cerut să vi se dăruiască un bărbat ucigaș;
15. iar pe începătorul vieții L-ați omorît. Pe Acesta Dumnezeu L-a înviat din morți, și noi suntem martori acestui *fapt*.
16. Și pentru credința în numele Lui, numele Lui a întărit pe acesta, pe care voi îl vedeți și îl știți, și credința care e dela El i-a dat această vindecare deplină înaintea voastră a tuturora.
17. Eu însă, fraților, știu, că voi, ca și căpeteniile voastre, ați făcut aceasta din neștiință.
18. Dumnezeu însă, cum a prevestit prin gura tuturor prorocilor Săi, că Hristos va pătimi, așa a și împlinit.
19. Pocăiți-vă dară și vă întoarceți, ca să se șteargă păcatele voastre, ca să vie timpuri de bucurie dela fața Domnului
20. și ca să trimeată *El* pe Iisus Hristos, Cel mai dinainte făgăduit vouă,
21. pe Care cerul a trebuit să-L primească până la vremea împlinirii tuturor celor din veac spuse de Dumnezeu, prin gura tuturor sfinților Săi proroci.
22. Căci Moise a spus părinților noștri: Domnul Dumnezeul vostru vă va ridica dintre frații voștri un Proroc, cum m'a ridicat pe mine; să-L ascultați pe Acela în toate câte vă va grăi;
23. și va fi că tot sufletul, care nu va asculta pe prorocul Acela, se va stârpi din popor.
24. Și toți prorocii de după Samuil și dinainte, câți au grăit, au prevestit zilele acestea.
25. Voi sunteți fiii prorocilor și ai așezământului, pe care Dumnezeu l-a încheiat cu părinții noștri, zicând către Avraam: « Prin sământa ta se vor binecuvânta toate națiunile pământului ».
26. Și Dumnezeu, înviind pe Pruncul Său Iisus, L-a trimes întâiu la voi să vă binecuvinteze, când vă veți întoarce fiecare dela faptele cele rele ».

CAP. 4.

Petru și Ioan sunt închiși și apoi duși la Sinedriu să dea socoteală. Rugăciunile credincioșilor și viața de obște.

1. Când grăiau ei *astfel* poporului, au venit la dânșii preoții și căpetenia gărzii bisericii și saducheii,
2. supărați fiind că învățau poporul și propoveduiau învierea din morți prin Iisus,
3. și și-au pus mânile pe dânșii și i-au pus sub pază până a doua zi, căci era seară.
4. Mulți însă din cei ce auziseră cuvântul au crezut și a sporit numărul oamenilor *credincioși* până la cinci mii.
5. Iară a doua zi s'au adunat la Ierusalim căpeteniile, bătrânii și cărturarii:

---

(6) Fapt. 4, 10; 9, 34. *(7)* Fapt. 14, 8-10. *(8)* Is. 35, 6. *(11)* 3 Reg. 6, 3. Fapt. 5, 12. Ioan 10, 23. *(13)* Ioan 8, 54; 19, 4. Fapt. 5, 31. Filip. 2, 9. *(14)* Mat. 27, 20. Marc. 15, 11. Luc. 23, 18. Ioan 18, 40. *(15)* Fapt. 2, 24, 32; 5, 32; 13, 30; 17, 31. *(17)* Luc. 23, 34. Ioan 16, 3; 18, 40. Fapt. 13, 27. 1 Cor. 2, 8. *(18)* Luc. 24, 27, 44. Fapt. 26, 22. *(20)* Is. 49, 10. Dan. 7, 22. Ioan 14, 13. *(21)* Os. 2, 23; 3, 5. Ioan 10, 16. *(22)* Mat. 17, 5. Fapt. 7, 37. *(23)* Deut. 18, 15, 18-19. Mat. 17, 5. Luc. 9, 35. Fapt. 7, 37. *(25)* Fac. 12, 3; 22, 18. Fapt. 2, 39. Rom. 3, 2; 9, 4; 15, 8. Gal. 3, 8. *(26)* Mat. 10, 6. Fapt. 13, 46. **Cap. 4.**— *(1)* Os. 6, 9. *(2)* Fapt. 5, 33; 23, 6. 1 Cor. 1, 23. *(3)* Mat. 24, 9.

6. Ana căpetenia preoţilor, Caiafa, Ioan şi Alexandru şi ceilalţi din neamul căpeteniilor preoţilor;
7. şi aducându-i de faţă pe *Petru şi pe Ioan*, i-au întrebat: « Cu ce putere sau în al cui nume faceţi voi aceasta? »
8. Atuncea Petru, umplându-se de Duh Sfânt, a zis către dânşii:
9. « Căpetenii ale poporului şi bătrâni ai lui Israil, de vreme ce noi astăzi suntem întrebaţi pentru binefacerea *arătată* unui om neputincios, cum a fost el vindecat,
10. apoi cunoscut să vă fie vouă tuturor şi la tot poporul lui Israil, că în numele lui Iisus Hristos, Nazoreul, pe Care voi L-aţi răstignit şi pe care Dumnezeu L-a înviat din morţi. Prin Acela stă acesta sănătos înaintea voastră.
11. Acela este piatra cea nebăgată în seamă de voi, ziditorii, care a ajuns în capul unghiului;
12. şi nu este mântuire în nimenea altul, căci nu este alt nume sub cer, dat oamenilor, prin care trebue să ne mântuim ».
13. Văzând căpeteniile îndrăsneala lui Petru şi Ioan şi ştiind că ei sunt oameni simpli şi necărturari, s'au mirat;
14. şi deşi îi cunoşteau că fuseseră cu Iisus, dar văzând pe omul cel vindecat stând cu dânşii, n'au putut spune nimic împotrivă,
15. ci poruncindu-le să iasă afară din adunare, se sfătuiau între ei,
16. zicând: « Ce să facem cu oamenii aceştia? Căci tuturor celor ce locuiesc în Ierusalim le e cunoscut că s'a făcut de ei o minune vădită, şi nu o putem tăgădui.
17. Dar ca să nu se mai lăţească aceasta în popor, să le poruncim cu străşnicie, să nu mai vorbească de acest nume niciunuia din oameni ».
18. Şi chemându-i, le-a poruncit, ca nicidecum să nu mai înveţe în numele lui Iisus.
19. Răspunzându-le însă Petru şi Ioan, au zis: « Judecaţi de este drept înaintea lui Dumnezeu, a vă asculta pe voi mai mult decât pe Dumnezeu!
20. Căci noi nu putem să nu grăim cele ce am văzut şi am auzit ».
21. Ei însă ameninţându-i, le-au dat drumul, negăsind niciun chip de a-i pedepsi, din pricina poporului; pentrucă toţi slăveau pe Dumnezeu pentru ceea ce se făcuse.
22. Căci omul acela asupra căruia se săvârşise acest semn al vindecării, avea mai mult de patruzeci de ani.
23. Iar după ce li s'au dat drumul, apostolii au venit la ai lor şi le-au povestit câte le ziseseră arhiereii şi bătrânii.
24. Şi auzind ei, au ridicat cu un suflet glasul către Dumnezeu şi au zis: « Stăpâne Dumnezeule cel ce ai făcut cerul şi pământul, marea şi toate cele dintr'însele,
25. Tu prin gura lui David, robul Tău, ai zis: ce se turbură neamurile şi popoarele pentru ce cugetă deşertăciuni?
26. Pentru ce se ridică regii pământului şi căpeteniile se adună împreună asupra Domnului şi a Hristosului Lui?
27. Căci împotriva Sfântului Tău Prunc Iisus, unsul Tău, cu adevărat s'au adunat în cetatea aceasta Irod şi Pilat din Pont, cu păgânii şi cu noroadele lui Israil,
28. ca să facă câte mâna Ta şi sfatul Tău de mai înainte hotărîse să se facă.
29. Şi acum Doamne, priveşte la ameninţările lor şi dă robilor Tăi să grăiască cuvântul Tău cu toată îndrăsneala,
30. când Iţi întinzi mâna Ta, ca să vindeci şi să faci semne şi minuni cu numele sfântului Tău Prunc Iisus ».
31. Şi când se rugau ei, s'a cutremurat locul, unde erau adunaţi, şi s'au umplut toţi de Duh Sfânt şi cu îndrăsneală au grăit cuvântul lui Dumnezeu.
32. Iar mulţimea celor ce crezuseră avea o inimă şi un suflet şi nimenea nu zicea, că din averile sale e ceva al său, ci toate le erau deobşte.
33. Şi apostolii mărturiseau cu putere mare învierea Domnului Iisus Hristos şi har mare era peste ei peste toţi.
34. Şi nu era printre ei nimenea lipsit, căci toţi câţi aveau pământuri, sau case, le vindeau şi aducând preţul celor vândute

(6) Luc. 3, 2. *(8)* Luc. 12, 12. *(10)* Fapt. 2, 24; 3, 6; 17, 31. *(11)* Ps. 117, 22; 118, 22. Is. 28, 16. Mat. 21, 42. Marc. 12, 10. Luc. 20, 17. 1 Petr. 2, 6. Rom. 9, 33. *(12)* Ioan 15, 5. Fapt. 5, 31; 10, 43. Col. 1, 14, 20. 1 Tes. 5, 9. 1 Tim. 2, 5. *(14)* Dan. 6, 6. *(16)* Ioan 11, 47. Fapt. 5, 16. *(18)* Fapt. 5, 28, 40.

(19) Dan 3, 18. Fapt. 5, 29. *(24)* Neem. 9, 6. Is. 37, 16. *(25)* Ps. 2, 1. *(26)* Luc. 22, 66. *(27)* Is. 61, 1. Mat. 26, 3-4. Luc. 1, 35; 4, 18; 22, 2. Ioan 10, 36. *(28)* Is. 10, 7. Mat. 26, 24. Luc. 22, 21. *(29)* Fapt. 13, 46. *(31)* Fapt. 2, 2; 16, 26. *(32)* 2 Paral. 30, 12. Fapt. 2, 44. *(33)* Fapt. 2, 32. *(34)* Luc. 12, 33-35. Fapt. 2, 45.

35. și punându-l la picioarele apostolilor, se dădea fiecăruia ceea ce-i era de trebuință.
36. Așa, Iosia, un levit de neam din Cipru, care s'a numit de apostoli Varnava, adică fiul mângâierii,
37. având o țarină, a vândut-o și a adus prețul și l-a pus la picioarele apostolilor.

CAP. 5.

Pedeapsa lui Anania și Sapfira. Izbânda apostolilor. Apostolii la închisoare, dar sunt izbăviți de un înger. Povața lui Gamaliel.

1. Atuncea un om oarecare, cu numele Anania, împreună cu femeia sa Sapfira, a vândut o țarină
2. și a ascuns din preț, cu știrea și a femeii sale, și a adus numai o parte și a pus-o la picioarele apostolilor.
3. Petru însă a zis: « Ananie, pentru ce *ai îngăduit* lui satana să puie în inima ta *gândul* ca să minți Duhului Sfânt și să ascunzi din prețul țarinei?
4. De rămânea *țarina* nevândută, nu rămânea oare a ta? Și dacă s'a vândut, *prețul* nu era oare în stăpânirea ta? De ce ai pus în inima ta acest lucru? *Iată*, n'ai mințit oamenilor, ci lui Dumnezeu ».
5. Iară Anania auzind cuvintele acestea, a căzut și a murit; și frică mare cuprinse pe toți cei ce auziră acestea.
6. Și sculându-se cei mai tineri, l-au înfășat și scoțându-l, l-au îngropat.
7. Iar ca la trei ceasuri după aceasta, a intrat *la Petru* și femeia lui *Anania*, neștiind ce se întâmplase.
8. Petru însă a întrebat-o: « Spune-mi, cu atâta ați vândut țarina? » Și ea a zis: « Da, cu atâta! »
9. Iar Petru a zis către dânsa: « De ce v'ați înțeles să ispitiți Duhul Domnului? Iată picioarele celor ce au îngropat pe bărbatul tău sunt la ușă și te vor scoate și pe tine ».
10. Și a căzut *și ea* îndată la picioarele lui și a murit; și intrând tinerii, au găsit-o moartă, și scoțând-o, au îngropat-o lângă bărbatul ei.
11. Și frică mare a cuprins toată Biserica și pe toți cei ce auzeau acestea.
12. Și se făceau prin mânile apostolilor semne și minuni multe în popor; și erau toți într'un cuget în pridvorul lui Solomon.
13. Din ceilalți însă nimenea nu cuteza să se lipească de ei, iar poporul îi mărea;
14. și se adăogau mereu mulțime de bărbați și de femei, care credeau în Domnul,
15. încât scoteau pe cei bolnavi la uliți și-i puneau pe paturi și pe năsălii, ca la trecerea lui Petru, măcar umbra lui să umbreze pe careva din ei.
16. Și se adunau la Ierusalim și mulți din cetățile de prin prejur, aducând bolnavii și pe cei stăpâniți de duhuri necurate și se vindecau și aceștia toți.
17. Dară sculându-se căpetenia preoților și toți cei cu el, care erau de eresul saducheilor, și umplându-se de pismă,
18. și-au pus mânile pe apostoli și i-au dat la închisoarea deobște.
19. Dară un înger al Domnului, deschizând peste noapte ușile temniței și scoțându-i, le-a zis:
20. « Duceți-vă și, stând în biserică, vestiți poporului toate aceste cuvinte ale vieții ».
21. Și ascultând ei, au intrat dimineața în biserică și s'au apucat să învețe. Iară căpetenia preoților și cei cu el venind a adunat sinedriul și pe toți bătrânii fiilor lui Israil și a trimes la temniță, să-i aducă *pe apostoli*.
22. Mergând însă slujitorul, nu i-a găsit în temniță, și întorcându-se, au spus,
23. zicând: « Am găsit temnița încuiată cu toată îngrijirea și straja stând înaintea ușilor, dar deschizând, n'am găsit într'însa pe nimenea ».
24. Și auzind aceste cuvinte căpetenia preoților și căpetenia gărzii bisericei *și celelalte* căpetenii ale preoților nu se dumereau ce ar însemna aceasta.
25. Dară venind cineva, le-a spus, zicând: « Iată oamenii, pe care i-ați închis în temniță, stau în biserică și învață poporul ».
26. Atunci mergând căpetenia *gărzii* cu slujitorii, i-a adus fără silă, pentrucă se temeau de popor să nu-i ucidă cu pietre.
27. Iar dacă i-au adus și i-au înfățișat sinedriului, căpetenia preoților i-a întrebat,

---

(36) Fapt. 9, 27. **Cap. 5.**— *(3)* Num. 30, 3. Eccl. 5, 3. *(4)* Pild. 20, 25. *(5)* Ps. 118, 120. *(6)* Lev. 10, 5. *(11)* Is. 33, 14. *(12)* Fapt. 2, 43; 3, 11. *(13)* 2 Reg. 6, 9. *(14)* Fapt. 2, 47; 11, 21. *(15)* Fapt. 19, 12. *(16)* Fapt. 8, 7. *(19)* Evr. 1, 14. *(20)* Ioan 6, 68.

28. zicând: « Nu v'am poruncit noi oare cu străşnicie de a nu mai învăţa în acest nume? Şi iată voi aţi umplut Ierusalimul de învăţătura voastră şi voiţi să aduceţi asupra noastră sângele Omului Aceluia ».

29. Răspunzând însă Petru şi *ceilalţi* apostoli, au zis: « Trebue să ascultăm mai mult pe Dumnezeu decât pe oameni.

30. Dumnezeul părinţilor noştri a sculat pe Iisus, pe Care voi Il omorîserăţi, spânzurându-L pe lemn.

31. Pe Acesta Dumnezeu, cu dreapta Sa, L-a înălţat Căpetenie şi Mântuitor, ca să dea lui Israil pocăinţă şi iertare de păcate.

32. Iară martori ai celor spuse despre El suntem noi şi Duhul Sfânt, pe care Dumnezeu L-a dat celor ce I se supun Lui ».

33. Ei însă auzind *aceasta*, crăpau de ciudă şi se sfătuiau să-i omoare.

34. Dară sculându-se în adunare un fariseu cu numele Gamaliel, dascăl de lege, cinstit de tot poporul, şi poruncind să fie scoşi apostolii puţin afară,

35. a zis către ei: « Bărbaţi israiliţi, luaţi sama ce voiţi să faceţi cu oamenii aceştia.

36. Căci mai deunăzi s'a sculat Tevdas, zicând că el este cineva mare, şi s'a suit cu el un număr de oameni, ca la patru sute, dar acela a fost ucis şi toţi câţi ascultau de el s'au risipit şi nu s'a ales nimica.

37. După dânsul, pe vremea catagrafiei, s'a sculat Iuda Galileanul şi a tras după sine destul popor; dar a pierit şi acela şi toţi cei ce-l ascultaseră s'au risipit.

38. Şi acum vă zic: nu vă legaţi de oamenii aceştia, ci-i lăsaţi, căci lucrul acesta sau planul acesta, de este dela oameni, se va risipi;

39. iară de este dela Dumnezeu, nu-l veţi putea risipi: *păziţi-vă deci*, ca nu cumva să fiţi şi luptători împotriva lui Dumnezeu ».

40. Şi l-au ascultat şi chemând pe apostoli, i-au bătut şi poruncind să nu mai vorbească de numele lui Iisus, le-au dat drumul.

41. Iară ei s'au dus dela faţa sinedriului bucurându-se, că s'au învrednicit să fie necinstiţi pentru numele Domnului Iisus.

42. Şi în toate zilele, în biserică şi pe acasă, nu încetau a învăţa şi a binevesti pe Iisus Hristos.

CAP. 6.

Aşezarea celor şapte diaconi. Creşterea Obştei. Invinuirea lui Ştefan şi aducerea lui la judecată.

1. In zilele acelea, înmulţindu-se ucenicii, s'a stârnit cârtire printre elinişti [1]) împotriva Evreilor, pentrucă văduvele lor *erau trecute cu vederea* la împărţirea zilnică a celor de trebuinţă.

2. Atuncea cei doisprezece, adunând mulţimea ucenicilor, au zis: « Nu e bine, ca lăsând noi cuvântul lui Dumnezeu, să slujim la mese.

3. De aceea fraţilor, alegeţi dintre voi şapte bărbaţi încercaţi, plini de Duh Sfânt şi de înţelepciune, pe care să-i rânduim la treaba aceasta;

4. iară noi să stăruim pururea în rugăciune şi în slujba cuvântului ».

5. Şi a plăcut cuvântul acesta la toată mulţimea şi au ales pe Ştefan, bărbat plin de credinţă şi de Duh Sfânt, şi pe Filip, şi pe Prohor, şi pe Nicanor, şi pe Timon, şi pe Parmena, şi pe Nicolae Antiohianul, întors la credinţă dintre păgâni.

6. Pe aceştia i-au pus înaintea apostolilor şi *apostolii* s'au rugat şi şi-au pus mânile peste dânşii.

7. Şi cuvântul lui Dumnezeu creştea şi sporea foarte mult numărul ucenicilor în Ierusalim; ba şi din preoţi se supuneau la credinţă mulţime multă.

8. Iar Ştefan, fiind plin de credinţă şi de putere, făcea minuni şi semne mari în popor.

9. Dar sculându-se unii din sinagoga, care se numea a libertinilor, a cirinenilor, a alexandrinilor şi a celor din Cilicia şi Asia, se priceau cu Ştefan,

10. dar nu puteau sta împotriva înţelepciunii şi a duhului, cu care vorbea el.

---

(28) Mat. 27, 25. Fapt. 2, 22; 3. 13; 4, 18. *(29)* Dan. 3, 18. Fapt. 4, 19. *(30)* Fapt. 3, 15. *(31)* Fapt. 2, 23; 3, 13; 4, 12. 1 Ioan 2, 1-2. *(32)* Ioan 15, 26-27. Fapt. 3, 15; 10, 39; 13, 31. *(33)* Fapt. 4, 2. *(34)* Fapt. 22, 3. *(36-37)* Luc. 2, 2. Fapt. 21, 38. *(38)* Mat. 15, 13. *(39)* Ps. 2, 1. Luc. 21, 15. *(40)* Mat. 10, 17. Fapt. 4, 18. *(41)* Mat. 5, 10. Iac. 1, 2. 1 Petr. 4, 13. 2 Cor. 6, 10; 12, 10. Filip. 1, 29. Col. 1, 11. Evr. 10, 34. **Cap. 6.**— *(5)* Fapt. 7, 55; 8, 5, 12; 21, 8. *(6)* Fapt. 8, 17; 13, 3. 1 Tim. 4, 14. 2 Tim. 1, 6. *(7)* Fapt. 2, 47; 12, 24; 19, 20. *(10)* Is. 54, 17. Luc. 21, 15. Fapt. 7, 55.

---

[1]) Evreii care locuiau în afară de Palestina, mai ales prin ţările greceşti, se numeau elinişti.

11. Atunci au adus niște oameni, cari
ziceau: « L-am auzit grăind cuvinte de
hulă asupra lui Moise și a lui Dum-
nezeu ».
12. Și *astfel* au întărâtat poporul și pe
bătrâni și pe cărturari, și năvălind, l-au
apucat și l-au dus la sinedriu.
13. Și au pus martori mincinoși, cari
ziceau: « Omul acesta nu contenește a
grăi cuvinte de hulă asupra acestui loc
sfânt și a legii;
14. căci l-am auzit spunând, că acest
Iisus Nazoreul va strica locașul acesta și
va schimba datinile, pe care ni le-a dat
Moise ».
15. Și căutând spre el toți cei ce
ședeau în sinedriu, au văzut fața lui,
ca fața unui Inger.

CAP. 7.

Cuvântarea și mucenicia lui Ștefan.

1. *Atuncea* căpetenia preoților a zis:
« Oare acestea așa sunt? »
2. Iară el a zis: « Fraților și părinților,
ascultați: Dumnezeul slavei S'a arătat
părintelui nostru Avraam, când era în
Mesopotamia, înainte de a se muta el
în Haran,
3. și a zis către dânsul: « Ieși din
țara ta și din neamul tău și vino în țara
care ți-oi arăta-o Eu.
4. Atuncea ieșind *el* din țara Chaldeilor,
s'a strămutat în Haran; iar de acolo,
după moartea tatălui său, l-a mutat
Dumnezeu în țara aceasta, în care locuiți
voi acum.
5. Și nu i-a dat moștenire într'însa
nicio urmă de picior; dar i-a făgăduit
să i-o dea în stăpânire lui și după el
urmașilor lui, când nu avea încă copii.
6. Și astfel i-a spus Dumnezeu că
vor fi urmașii lui pribegi în țară streină
și-i vor robi *streinii* și-i vor chinui patru
sute de ani.
7. « Dară pe poporul acela, la care vor
robi, îi voiu judeca Eu, — a zis Dumne-
zeu; — și după acestea vor ieși și-Mi
vor sluji Mie în locul acesta ».
8. Și i-a dat așezământul tăierii
împrejur. După aceea a născut pe Isaac
și l-a tăiat împrejur în ziua a opta.
Isaac a *născut* pe Iacov, iar Iacov a
născut pe cei doisprezece patriarhi.
9. Patriarhii însă pismuind pe Iosif,
l-au vândut în Egipet. Dar Dumnezeu
era cu dânsul
10. și l-a izbăvit de toate necazurile
lui și i-a dăruit înțelepciune și trecere
înaintea lui Faraon, regele Egipetului,
care l-a și pus povățuitor peste Egipet
și peste toată casa sa.
11. A venit apoi foamete și necaz
mare peste toată țara Egipetului și
peste Canaan și părinții noștri nu
găseau hrană.
12. Auzind însă Iacov, că este grâu
în Egipet, a trimes pe părinții noștri
acolo întâia oară.
13. Iar *când au mers ei* a doua oară
acolo, Iosif s'a descoperit fraților săi
și s'a făcut cunoscut lui Faraon neamul
lui Iosif.
14. Și trimețând Iosif, a chemat pe
tatăl său Iacov și tot neamul lui de
șaptezeci și cinci de suflete.
15. Atunci s'a pogorît Iacov în Egipet
și a murit *acolo* și el și părinții noștri;
16. și au fost aduși la Sihem și puși
în mormântul, pe care Avraam îl cum-
părase cu preț de argint dela fiii lui
Emor al lui Sihem.
17. Dar pe măsură ce se apropia
vremea *împlinirii* făgăduinței, pe care
cu jurământ o făcuse Dumnezeu lui
Avraam, creștea și poporul și se înmul-
țea în Egipet,
18. până s'a ridicat alt domnitor,
care nu știa pe Iosif.
19. Acest *domnitor* uneltind împotriva
neamului nostru, a strâmtorat pe părin-
ții noștri, silindu-i să-și arunce copiii,
ca să nu trăiască.
20. In vremea aceasta, s'a născut
Moise și era plăcut lui Dumnezeu; acesta
trei luni a fost hrănit în casa tatălui său.
21. Iar când a fost aruncat, l-a luat
fata lui Faraon și l-a crescut ca copil
al său.
22. Și a învățat Moise toată înțelep-
ciunea egipteană și era puternic în
cuvinte și în fapte.
23. Iar când a împlinit el patruzeci
de ani, s'a ridicat în inima lui *dorul*
de a cerceta pe fiii lui Israil, frații săi.

(11) Mat. 26, 60-61. *(13)* Ps. 33, 11. Marc. 14, 55. *(14)* Dan. 9, 26-27. **Cap. 7.**— *(2)* Neem. 9, 7. Ps. 28, 3. *(3-4)* Fac. 12, 1. Is. 41, 2. *(5)* Fac. 13, 15-18. Ps. 104, 8. *(6-8)* Fac. 15, 13; 17, 9-10; 21, 4; 25, 26; 29, 31; 35, 22. Eș. 12, 40. Ps. 104, 17. Gal. 3, 17. *(9)*Fac. 37, 4, 28; 39, 1-2. Ps. 104, 17. Eccl. 4, 4. *(10)* Fac. 39, 21; 41, 38-41. Ps. 39, 19; 104, 21. 1 Mac. 2, 53. *(11)* Eccl. 9, 2. *(12)* Fac. 42, 1. *(13)* Fac. 45, 1, 4. *(14)* Fac. 45, 9, 21; 46, 27; 47, 1. *(15)* Fac. 46, 5; 49, 33. Eș. 1, 1. *(16)* Fac. 23, 16; 25, 10; 33, 19; 49, 30; 50, 13. Is. Nav. 24, 32. *(17)* Eș. 1, 7. Ps. 104, 24. *(19)* Eș. 1, 22. *(20)* Eș. 2, 2-3; 6, 20. Evr. 11, 23. *(21)* Eș. 2, 5, 10. *(22)* 3 Reg. 4, 30.

24. Și văzând pe unul *din ei* obijduit,
l-a apărat, și răzbună pe cel obijduit,
ucizând pe egiptean.
25. Socotea însă că frații săi pricep,
că Dumnezeu le dă mântuire prin mâna
lui; dar ei n'au priceput.
26. A doua zi s'a arătat unora din ei,
care se băteau, și i-a îndemnat la pace,
zicând: « Oameni *buni*, voi sunteți frați
la ce vă obijduiți unul pe altul? »
27. Iară cel ce obijduia pe aproapele,
l-a îmbrâncit, zicând: « Cine te-a pus
stăpân și judecător peste noi?
28. Nu cumva vrei să mă ucizi, cum
ai ucis ieri pe Egipteanul acela? »
29. La auzul cuvântului acestuia,
Moise a fugit și a ajuns pribeag în țara
Madiam, unde i s'a născut doi fii.
30. Când a împlinit patruzeci de ani
de pribegie în țara Madiam, i s'a arătat
în pustiul muntelui Sinai un înger al
Domnului, în para focului unui rug.
31. Iară Moise văzând, s'a minunat
de vedenie; dar când s'a apropiat să
vadă *ce este*, a auzit glasul Domnului,
care i-a zis:
32. « Eu sunt Dumnezeul părinților
tăi: Dumnezeul lui Avraam și Dumne-
zeul lui Isaac, și Dumnezeul lui Iacov ».
Și cutremurându-se Moise, nu îndrăsnea
să privească.
33. Domnul însă i-a zis: « Scoate-ți
încălțămintea din picioare, căci locul
pe care stai este pământ sfânt.
34. Am văzut bine suferințele popo-
rului Meu celui din Egipet și suspinul
lui l-am auzit, și M'am pogorît să-l
izbăvesc. Vino dar să te trimet în
Egipet ».
35. Pe acest Moise, pe care *ei* l-au
lepădat, zicând: « Cine te-a pus stăpân
și judecător? » pe acesta Dumnezeu,
prin mâna îngerului, care i s'a arătat
în rug, l-a trimes povățuitor și izbăvitor.
36. Acesta i-a scos, făcând minuni și
semne în țara Egipetului, și la Marea
Roșie, și în pustie patruzeci de ani.
37. Acesta e acel Moise, care a zis
fiilor lui Israil: « Proroc ca mine vă va
ridica Domnul Dumnezeul nostru din
frații voștri: pe Acela să-l ascultați ».
38. Acesta este acela, care, pe când se
afla în adunare în pustiu cu părinții și
cu îngerul cel ce i-a vorbit pe muntele
Sinai, a primit cuvintele vii, ca să ni le
dea nouă.
39. Părinții noștri însă n'au vrut să-i
fie ascultători, ci l-au lepădat și cu
inimile lor s'au întors în Egipet,
40. zicând lui Aaron: « Fă-ne dumne-
zei, care să meargă înaintea noastră;
căci lui Moise acesta, care ne-a scos din
țara Egipetului, nu știm ce i s'a întâm-
plat ».
41. Și au făcut în zilele acelea un
vițel și au adus jertfă idolului și s'au
veselit de lucrul mâinilor lor.
42. Dumnezeu însă s'a întors din spre
ei și i-a dat să slujească oștirii cerului,
precum este scris în cartea prorocilor:
« Casa lui Israil, Mi-ați adus voi oare
vite junghiate și jertfe timp de patru-
zeci de ani în pustie?
43. Și ați primit cortul lui Moloh și
steaua dumnezeului vostru Remfan,
chipurile ce ați făcut, ca să vă închinați
lor. *Deaceea* vă voiu muta dincolo de
Babilon ».
44. Părinții noștri aveau în pustiu
cortul mărturiei *așa*, cum poruncise
Cel ce grăise cu Moise, să-l facă după
modelul ce-l văzuse.
45. Pe acesta primindu-l părinții noștri
cu Iisus, l-au adus în moșia neamurilor,
pe care Dumnezeu le-a isgonit dinaintea
părinților noștri, *și a rămas așa* până
în zilele lui David,
46. care a aflat trecere înaintea lui
Dumnezeu și s'a rugat să afle *un loc
potrivit ca să ridice* un lăcaș Dumnezeului
lui Iacov.
47. Solomon însă *a fost acela, care* i-a
zidit casă.
48. Dar Cel de sus nu locuiește în
lăcașuri făcute de mână, precum zice
prorocul:
49. « Cerul îmi este scaun și pămân-
tul așternut picioarelor. Ce casă îmi
veți zidi? — zice Domnul, — sau ce loc
veți alege pentru odihna Mea? »
50. Oare nu mâna mea a făcut toate
acestea?
51. O, netăiaților împrejur la inimă
și la urechi și tari în cerbicie, voi puru-
rea vă împotriviți Duhului Sfânt! Cum
au fost părinții voștri, *așa sunteți* și voi.

(24-26) Eș. 2, 11-13; 3, 2. 1 Reg. 2, 27. *(27)* Eș. 2, 14. *(28)* Eccl. 4, 4. *(30)* Eș. 3, 2. *(31-35)* Eș. 2, 23; 3, 1-10. *(36)* Eș. 7; 8; 9; 10; 11; 14; 16, 1. Eccl. 4, 17. *(37)* Eș. 6, 26. Deut. 18, 15. Is. Nav. 5, 11. Fapt. 3, 22-23. *(38)* Eș. 3, 2; 19, 3, 19. Gal. 3, 19. Evr. 2, 2. *(40)* Eș. 32, 1. *(42)* Deut. 4, 19; 31, 21. 2 Paral. 33, 3. Ier. 19, 13. Am. 5, 25. Înțel. 13, 2. *(43)* Am. 5, 26. *(44)* Eș. 25, 40. Evr. 8, 5. *(45)* Is. Nav. 3, 11, 14. *(46)* 1 Reg. 16, 13. 2 Reg. 7, 2. 1 Paral. 28, 2; 29, 2. Ps. 131, 5. *(47)* 3 Reg. 6, 1. *(48)* 3 Reg. 8, 27. Is. 66, 1. Fapt. 17, 24. *(49)* Mat. 23, 22. *(51)* Fac. 6, 3. Deut. 9, 13; 30, 6. Is. 52, 1. Ier. 6, 10; 9, 26. Iez. 44, 9.

52. Pe care din proroci n'au prigonit părinții voștri? *Ei* au ucis pe cei ce au prevestit venirea Dreptului, ai Căruia vânzători și ucigași v'ați făcut acuma voi,
53. cei ce ați primit legea prin mijlocirea îngerilor și nu o ați păzit».
54. Auzind *ei* acestea, le crăpa inima *de ciudă* și scrâșneau asupra lui cu dinții.
55. Ștefan însă fiind plin de Duh Sfânt, căutând la cer, a văzut slava lui Dumnezeu și pe Iisus stând deadreapta lui Dumnezeu
56. și a zis: «Iată, văd cerurile deschise și pe Fiul Omului stând deadreapta lui Dumnezeu».
57. Iară ei strigând în gura mare, și-au astupat urechile și au năvălit într'un gând asupra lui
58. și scoțându-l afară din cetate, au început a-l împroșca cu pietre. Iar martorii și-au pus hainele la picioarele unui tânăr, care se numea Saul,
59. și băteau cu pietre pe Ștefan, care se ruga și zicea: «Doamne Iisuse, primește duhul meu!»
60. Și plecându-și genunchii, a strigat cu glas mare: «Doamne, nu le socoti păcatul acesta!» Și zicând aceasta, a răposat. Iar Saul se învoise la uciderea lui.

CAP. 8.

Prigonirea creştinilor. Saul prigonitor. Filip propoveduește în Samaria. Simon magul. Petru și Ioan în Samaria. Un famen etiopean se face creştin.

1. In ziua aceea s'a făcut goană mare asupra Bisericii din Ierusalim și s'au risipit toți prin ținuturile Iudeei și ale Samariei, afară de apostoli.
2. Iar niște oameni cucernici au îngropat pe Ștefan și au făcut plângere mare după dânsul.
3. Saul însă pustia biserica, pătrunzând prin case și târînd bărbați și femei, îi arunca în temniță.
4. Cei ce s'au împrăștiat însă, în drumul lor binevesteau cuvântul.
5. *Așa* Filip, pogorându-se într'o cetate a samarinenilor, a propoveduit acestora pe Hristos
6. și noroadele cu un cuget luau aminte la cele ce se grăiau de Filip, și îl ascultau, văzând semnele ce făcea.
7. Căci din mulți *îndrăciți* ieșeau duhurile necurate, strigând cu mare glas, și mulți slăbănogi și șchiopi se vindecau
8. și s'a făcut bucurie mare în cetatea aceea.
9. Era însă în cetate un om, anume Simon, care înainte de aceasta vrăjise și amăgise pe norodul samarinean, zicând că el ar fi cineva mare.
10. La acesta luaseră aminte toți dela mic până la mare, zicând: «Acesta este puterea cea mare a lui Dumnezeu».
11. Și luaseră aminte la el, pentrucă de multă vreme îi uimea cu vrăjile sale.
12. Iar când au crezut pe Filip, care propoveduia împărăția lui Dumnezeu și numele lui Iisus Hristos, și s'au botezat bărbați și femei,
13. *atuncea* a crezut și Simon și botezându-se, era nedespărțit de Filip; și văzând semnele și puterile cele mari, ce se săvârșeau, se minuna.
14. Auzind însă apostolii din Ierusalim, că samarinenii au primit cuvântul lui Dumnezeu, au trimes la ei pe Petru și pe Ioan,
15. care venind, s'au rugat pentru dânșii, ca să primească Duh Sfânt,
16. căci încă nu se pogorîse peste niciunul din ei, ci erau numai botezați în numele Domnului Iisus.
17. Atuncea își puneau *apostolii* mânile peste ei, și primeau Duh Sfânt.
18. Iar Simon, văzând că prin punerea mânilor apostolilor se dă Duhul Sfânt, le-a adus bani,
19. zicând: «Dați-mi și mie această putere, ca pe care-mi voiu pune mânile, să primească Duh Sfânt».
20. Petru însă i-a zis: «Argintul tău să fie cu tine spre pierzanie, pentrucă ai socotit că darul lui Dumnezeu se dobândește cu bani.
21. La aceasta tu n'ai nici parte nici sorț, pentrucă inima ta nu este dreaptă înaintea lui Dumnezeu.
22. Pocăiește-te dară de această răutate a ta și te roagă lui Dumnezeu, ca doar ți-ar ierta cugetul inimii tale;
23. căci te văd plin de fiere amară și în lațurile nedreptății».

---

(52) Is. 30, 9; 53, 11. Mat. 23, 34. 1 Tes. 2, 15. *(53)* Deut. 33, 2. Gal. 3, 19. Evr. 2, 2. *(55)* Fapt. 6, 5-10. *(58)* Fapt. 22, 20. *(59)* Ps. 30, 5. Luc. 23, 46. Ioan 19, 30. *(60)* Mat. 5, 44. Luc. 6, 28. 23, 34. 1 Cor. 4, 12. **Cap. 8.**— *(1)* Fapt. 11, 19. *(3)* Fapt. 9, 1, 13-14, 21; 22, 4; 26, 10. 1 Cor. 15, 9. Gal. 1, 13. *(4)* Fapt. 11, 19. *(5)* Fapt. 6, 5. *(7)* Marc. 16, 17. Fapt. 5, 16. *(12)* Fapt. 6, 5. *(17)* Deut. 34, 9. Fapt. 6, 6; 19, 6. *(19)* Mat. 10, 8. *(23)* Deut. 29, 18.

24. Iar Simon răspunzând, a zis: « Rugați-vă voi pentru mine Domnului, ca să nu vie asupra mea nimic din cele ce ați zis ».
25. Ei însă, după ce au propoveduit și au adeverit cuvântul Domnului, s'au întors în Ierusalim, vestind Evanghelia prin multe sate de ale samarinenilor.
26. Iar lui Filip i-a grăit un înger al Domnului și i-a zis: « Scoală și mergi spre miazăzi, pe drumul ce duce din Ierusalim la Gaza, care este pustiu ».
27. Și sculându-se el, s'a dus și iată un etiopean, eunuc și boier al Candachiei, regina Etiopiei, care era peste toate vistieriile ei și care venise la Ierusalim să se închine,
28. se întorcea *de acolo*, și șezând în căruța sa, cetia pe proorocul Isaia.
29. Iar Duhul a zis lui Filip: « Apropie-te și te lipește de căruța aceasta ».
30. Și apropiindu-se Filip, l-a auzit cetind pe proorocul Isaia și a zis: « Ințelegi oare ce cetești? »
31. Iară acela a zis: « Cum aș putea să înțeleg, de nu mă va povățui cineva? » Și a rugat pe Filip să se suie și să șadă cu el.
32. Iară locul din Scriptură, pe care-l cetia, era acesta: « Ca o oaie s'a adus la junghiere și ca un miel fără de glas înaintea celui ce-l tunde, așa nu și-a deschis gura sa.
33. Intru pătimiri s'a săvârșit judecata Lui. Dar nașterea Lui cine o va spune? Că se ia de pe pământ viața Lui ».
34. Și începând famenul, a zis către Filip: « Rogu-te, despre cine grăiește proorocul aceasta: despre sine, sau despre alt cineva? »
35. Iar Filip deschizându-și gura și începând dela locul acesta al Scripturii, i-a binevestit pe Iisus.
36. Cum însă își urmau ei drumul, au ajuns la o apă și famenul a zis: « Iată apă; ce mă împiedică a mă boteza? »
37. Iară Filip a zis: « De crezi din toată inima, se poate ». Și el răspunzând, a zis: « Cred că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu! »
38. Apoi a poruncit de s'a oprit căruța, și s'au pogorît în apă amândoi: Filip și eunucul, și l-a botezat.
39. Când însă au ieșit din apă, Duhul Sfânt a răpit pe Filip și eunucul nu l-a mai văzut și s'a dus în drumul său, bucurându-se.
40. Iar Filip s'a pomenit în Azot și trecând *de acolo*, a binevestit prin toate cetățile, până ce a sosit la Cezareea.

CAP. 9.

In calea spre Damasc, se arată Domnul lui Saul și Și-l face apostol. Vindecarea lui Eneea și învierea Tavitei.

1. Saul, suflând mereu groază și ucidere, asupra ucenicilor a mers la căpetenia preoților.
2. și a cerut dela el scrisori către sinagogile din Damasc, că dacă ar afla pe unii, care ar urma calea *învățăturii lui Hristos*, fie bărbați ori femei, să-i aducă legați la Ierusalim.
3. Dară când mergea el și se apropia de Damasc, fără de veste a strălucit peste el o lumină din cer
4. și căzând el la pământ, a auzit un glas, zicându-i: « Saule, Saule, ce mă prigonești? »
5. Iar el a zis: « Cine ești, Doamne? » Zis-a Domnul: « Eu sunt Iisus, pe Care tu Il prigonești. Cu greu îți este să lovești cu piciorul în bolduri ».
6. Iar el tremurând și îngrozit fiind, a zis: « Doamne, ce voiești să fac? » Și Domnul a zis către el: « Scoală și intră în cetate și ți se va spune ce trebue să faci ».
7. Iară oamenii, cari mergeau cu el pe cale, auzind glasul și nevăzând pe nimenea, stăteau încremeniți.
8. Și s'a sculat Saul dela pământ, și deschizându-și ochii săi, nu vedea pe nimenea. Și ducându-l de mână, l-au băgat în Damasc.
9. Trei zile n'a văzut și n'a mâncat, nici n'a băut.
10. In Damasc însă era un ucenic cu numele Anania; și a zis Domnul către acesta în vedenie: « Anania! » Iar el a zis: « Iată-mă, Doamne! »
11. Și Domnul *a zis* către dânsul: « Scoală-te și mergi pe ulița ce se cheamă Dreapta, și caută în casa lui Iuda pe Saul, care se numește Tarseanul, căci iată se roagă
12. și a văzut în vedenie pe un om cu numele Anania intrând și punându-și mânile pe el, ca să vadă ».
13. Anania însă a răspuns: « Doamne, dela mulți am auzit de omul acesta și

(24) Eș. 8, 28. 3 Reg. 13, 6. *(27)* 3 Reg. 8, 41. *(32)* Ps. 37, 13-14. Is. 53, 7. Ioan 1, 29. *(37)* Mat. 16, 16. Marc. 16, 16. Luc. 9, 20. **Cap. 9.**— *(1)* Fapt. 8, 3; 22, 4. Gal. 1, 13. 1 Tim. 1, 13. *(3)* Fapt. 22, 6; 26, 13. 1 Cor. 9, 1; 15, 8. *(5)* Iov 9, 4. Mat. 25, 45. *(11)* Fapt. 22, 3. *(13)* Fapt. 8, 3.

cât rău a făcut sfinților Tăi în Ierusalim;
14. ba și aicea are putere dela căpeteniile preoților să lege pe toți cei ce cheamă numele Tău ».
15. Iară Domnul a zis către dânsul: « Mergi, că acesta Imi este vas ales, ca să poarte numele Meu înaintea neamurilor și a regilor și a fiilor lui Israil.
16. Căci Eu îi voiu arăta câte se cuvine să pătimească el pentru numele Meu ».
17. Atunci s'a dus Anania, a intrat în casa *lui Iuda* și punându-și mânile peste Saul, a zis: « Frate Saule, Domnul Iisus, Cel ce ți s'a arătat în calea pe care veneai, m'a trimes, ca să vezi și să te umpli de Duh Sfânt ».
18. Și îndată au căzut de pe ochii lui ca niște solzi și a văzut numaidecât și sculându-se, s'a botezat și luând hrană, s'a întărit.
19. Și a rămas Saul câteva zile cu ucenícii cei din Damasc.
20. Și îndată a început a propovedui prin sinagogi pe Hristos, *zicând* că acesta este Fiul lui Dumnezeu.
21. Și toți cei ce auzeau, se mirau și ziceau: « Nu e oare acesta cel ce prigonea în Ierusalim pe cei ce cheamă numele acesta, ba și aicea venise, ca să-i ducă legați la căpeteniile preoților? »
22. Iară Saul și mai mult se întărea și punea în nedumerire pe Iudeii cei ce locuiau în Damasc, dovedind, că acesta este Hristosul.
23. După ce însă a trecut destulă vreme, Iudeii s'au sfătuit să-l omoare.
24. Iară Saul a aflat de acest gând al lor, dar ei păzeau porțile ziua și noaptea, ca să-l omoare.
25. Atunci luându-l ucenicii noaptea, l-au pogorît cu o coșniță peste zid.
26. Și mergând Saul la Ierusalim, căuta să se lipească de ucenici, dar toți se temeau de dânsul, necrezând că-i ucenic.
27. Dar luându-l Varnava, l-a adus la apostoli și le-a spus cum a văzut pe cale pe Domnul, și că i-a grăit, și cum în Damasc a propoveduit cu îndrăzneală în numele lui Iisus.
28. Și a rămas în Ierusalim, ducându-se și venind cu dânșii și propoveduind cu îndrăsneală în numele Domnului Iisus.
29. Grăia de asemenea și se întreba și cu eliniștii, dar ei căutau să-l omoare.
30. Aflând însă frații de aceasta, l-au dus *la* Cezareea și apoi l-au trimes la Tars.
31. In vremea aceasta Bisericile din toată Iudeea, Galileea și Samaria aveau pace, întărindu-se sufletește și umblând în frica Domnului, și prin mângâierea Duhului Sfânt se înmulțeau.
32. S'a întâmplat însă, ca Petru să treacă pe la toți și *atunci* a venit și la sfinții, care locuiau în Lida.
33. Acolo a găsit pe un om cu numele Eneea, care era paralizat, zăcând de opt ani la pat,
34. și i-a zis Petru: « Eneea, vindecă-te pe tine Iisus Hristos! Scoală din patul tău! » Și el s'a sculat îndată.
35. Și l-au văzut toți cei ce locuiau în Lida și în Sarona, care s'au și întors la Domnul.
36. Iară în Iopi era o ucenică, anume Tavita, care tălmăcindu-se, însemnează căprioară. Aceasta era plină de fapte bune și făcea multe milostenii.
37. Și s'a întâmplat în zilele acelea să se îmbolnăvească și să moară. Deci scăldându-o, au pus-o în foișor.
38. Lida însă fiind aproape de Iopi și ucenicii aflând că Petru este acolo, au trimes la el doi oameni, rugându-l să nu pregete a veni până la ei.
39. Iară Petru sculându-se, a mers cu ei; și când a sosit, l-au dus în foișor, unde i s'au înfățișat toate văduvele plângând, arătându-i cămășile și hainele, câte făcea Căprioara, când era cu dânsele.
40. *Atuncea* Petru scoțând pe toți afară și îngenunchind, s'a rugat și îndreptându-se către trup, a zis: « Tavita, scoală! » Și ea și-a deschis ochii și văzând pe Petru, a șezut.
41. Iară el dându-i mâna, a ridicat-o și chemând pe sfinți și pe văduve, le-a înfățișat-o vie.
42. Aceasta s'a făcut cunoscută prin toată Iopi și mulți au crezut în Domnul.
43. Iar *Petru* a rămas destule zile în Iopi la un oarecare Simon curelarul.

---

(14) Fapt. 8, 3; 22, 4-6; 26, 13. Gal. 1, 13. 1 Tim. 1, 13. *(15)* Fapt. 13, 2; 22, 18, 21. Rom. 1, 1, 14; 15, 16, 19. 1 Cor. 15, 8. Gal. 1, 15; 2, 7. Ef. 3, 2. 7-8. 1 Tim. 1, 12; 2, 7. *(16)* Fapt. 20, 23. *(20)* Luc. 9, 20. Fapt. 26, 20. *(21)* Fapt. 8, 3. Gal. 1, 13, 23. *(24)* 2 Cor. 11, 32. *(27)* Fapt. 4, 36. *(30)* Fapt. 11, 25. Gal. 1, 21. *(34)* Fapt. 3, 6. *(36)* Is. Nav. 19, 46. *(40)* Marc. 5, 40-41. Luc. 7, 14. *(43)* Fapt. 10, 6.

CAP. 10.

Cornelie sutaşul întors la Dumnezeu de Petru, se botează cu toată casa sa.

1. In Cezareea însă era un om cu numele Cornelie, sutaş din regimentul, numit italienesc.
2. *Omul acesta era* cucernic şi cu frica lui Dumnezeu, făcând multă milostenie poporului şi rugându-se pururea lui Dumnezeu, cu toată casa lui.
3. *Acesta* odată, cam prin ceasul al nouălea din zi, a văzut aievea în vedenie pe un înger al lui Dumnezeu, care a intrat la el şi i-a zis: « Cornelie! »
4. Iară el căutând la dânsul şi spăimântându-se, a zis: « Ce-i Doamne? » Răspunsu-i-a *îngerul:* « Rugăciunile tale şi milosteniile tale s'au suit spre pomenire înaintea lui Dumnezeu.
5. Trimete acum nişte oameni la Iopi şi cheamă pe unul Simon, care se numeşte Petru.
6. Acesta găzduieşte la unul Simon curelarul, a căruia casă este lângă mare, şi el îţi va spune cuvintele, prin care te vei mântui tu şi toată casa ta ».
7. Iar după ce s'a dus îngerul, care grăise cu Cornelie, *acesta* chemând pe doi din slujitorii săi şi pe un oştean cucernic din cei ce-i slujiau lui,
8. şi povestindu-le toate, i-a trimes la Iopi.
9. Iară a doua zi, când mergeau aceia şi se apropiau de cetate, Petru, pe la şase ceasuri, s'a suit sus să se roage.
10. Dar făcându-i-se foame şi voind să mănânce, pe când i se gătea *mâncarea,* a căzut peste dânsul uimire
11. şi a văzut cerul deschis şi pogorîndu-se spre dânsul un fel de vas, ca o faţă mare de masă, legată de cele patru colţuri, lăsându-se spre pământ;
12. şi în ea se aflau din toate patrupedele de pe pământ [1]), din fiare, din târîtoare şi din păsările cerului.
13. Şi a venit un glas la auzul lui: « Scoală Petre, junghie şi mănâncă! »
14. Iar Petru a zis: « Nu, Doamne! Că niciodată n'am mâncat tot ce-i spurcat sau necurat ».
15. Şi glasul a zis iarăşi a doua oară către dânsul: « Ce a curăţit Dumnezeu, tu nu *socoti* spurcat ».
16. Şi aceasta s'a făcut de trei ori şi apoi vasul s'a suit iarăşi la cer.
17. Cum însă Petru nu se dumerea în sine, ce ar însemna vedenia ce văzuse, iată şi oamenii trimeşi de Cornelie, întrebând de casa lui Simon, s'au oprit la poartă;
18. şi strigând, întrebau de găzduieşte aicea Simon, care se numeşte Petru.
19. Şi cum Petru se gândea la vedenie, a zis Duhul către el: « Iată, te caută trei oameni.
20. Sculându-te dară, pogoară-te şi te du cu ei, neîndoindu-te nicidecum, pentrucă Eu i-am trimes.
21. Şi pogorându-se Petru la oamenii cei trimeşi la el de Cornelie, a zis către ei: « Iată, eu sunt acela, pe care-l căutaţi. Pentru ce pricină aţi venit? »
22. Iară ei au zis: « Cornelie sutaşul, om drept şi cu frica lui Dumnezeu, lăudat de tot neamul Iudeilor, a primit dela sfântul înger poruncă să te cheme în casa sa şi să asculte graiurile tale »
23. Atunci Petru chemându-i în lăuntru, i-a ospătat; iar a doua zi a ieşit cu ei şi au mers cu dânşii şi câţiva din fraţii din Iopi.
24. A doua zi au ajuns la Cezareea. Cornelie însă, adunându-şi rudeniile şi prietenii cei mai de seamă, îi aştepta.
25. Iar când era să intre Petru, Cornelie l-a întâmpinat şi căzând la picioarele lui, s'a închinat.
26. Dar Petru l-a ridicat, zicând: « Scoală, că şi eu sunt om! »
27. Şi vorbind cu el, a intrat şi a găsit mulţi adunaţi acolo
28. şi a zis către ei: « Voi ştiţi, că unui Iudeu îi este oprit a se apropia sau a se atinge de cei de alt neam. Dar mie Dumnezeu mi-a arătat să nu numesc spurcat sau necurat pe niciun om.
29. De aceea, când am fost chemat, am venit fără şovăire. Vă întreb dară, pentru care pricină m'aţi chemat? »
30. Şi Cornelie a zis: « Acum patru zile am postit până pe la ceasul acesta; iar în ceasul al nouălea mă rugam în casa mea şi iată a stătut înaintea mea un bărbat în haină luminoasă

Cap. 10.— *(3)* Luc. 1, 12. *(4)* Lev. 2, 2. Sir. 29, 15-16. *(6)* Fapt. 9, 43. *(12)* Lev. 11, 23; 20, 25. *(13)* Lev. 11, 47. *(14)* Deut. 14, 3. *(15)* Lev. 11, 47. Mat. 15, 11. Rom. 14, 14. 1 Tim. 4, 4. Tit 1, 15. *(20)* Fapt. 15, 7. *(23)* Fapt. 11, 12. *(25)* Ps. 71, 19. *(26)* Fapt. 14, 15. Apoc. 19, 10; 22, 9. *(28)* Lev. 11, 47. Mat. 9, 11. Luc. 10, 31. Ioan 4, 9.

[1]) Patrupede — animale cu patru picioare.

31. și a zis: « Cornelie, s'a auzit rugăciunea ta și milosteniile tale s'au pomenit înaintea lui Dumnezeu.
32. Trimete dar la Iopi și cheamă pe Simon, care se numește Petru; acesta găzduiește în casa curelarului Simon, lângă mare; acela când va veni, îți va grăi ce să faci.
33. Am trimes deci numaidecât la tine și bine ai făcut, că ai venit. Și acum noi cu toții stăm înaintea lui Dumnezeu, ca să ascultăm toate cele ce-ți sunt poruncite ție dela Dumnezeu ».
34. *Atuncea* deschizându-și Petru gura, a zis: « Cunosc cu adevărat, că Dumnezeu nu caută la față,
35. ci cel ce se teme de El și face dreptate, din orice neam ar fi, este plăcut Lui.
36. Cuvântul, pe care l-a trimes *El* fiilor lui Israil și le-a binevestit pacea prin Iisus Hristos, acesta este Domn a toate.
37. Voi știți graiul ce s'a făcut în toată Iudeea, începând dela Galileea, după botezul propoveduit de Ioan;
38. *știți adică* cum Dumnezeu a uns cu Duh Sfânt și cu putere pe Iisus din Nazaret, Care umbla *pretutindenea*, făcând bine și vindecând pe toți cei stăpâniți de diavolul, pentrucă Dumnezeu era cu Dânsul.
39. Și noi suntem martorii tuturor celor ce a făcut El în țara Iudeilor și în Ierusalim, pe care *Iudeii* L-au și omorît, spânzurându-L pe lemn.
40. Pe acesta Dumnezeu L-a sculat a treia zi și I-a dat să se arate,
41. nu la tot poporul, ci nouă, martorilor celor mai dinainte aleși de Dumnezeu, care am mâncat și am băut cu Dânsul după învierea Lui din morți.
42. Și El ne-a poruncit să propoveduim poporului și să mărturisim, că El este Judecătorul viilor și al morților, Cel rânduit dela Dumnezeu.
43. De Acesta mărturisesc toți prorocii, că toți cei ce cred în numele Lui, vor lua iertarea păcatelor ».
44. Și pe când grăia încă Petru cuvintele acestea, s'a pogorît Duhul Sfânt peste toți cei ce ascultau cuvântul.
45. Și credincioșii cei tăiați împrejur, care veniseră cu Petru, s'au minunat, că darul Sfântului Duh s'a revărsat și peste păgâni;
46. căci îi auzeau vorbind în limbi și mărind pe Dumnezeu.
47. Atuncea Petru a zis: « Au doară poate cineva opri apa ca să nu se boteze aceștia, care au primit Duhul Sfânt, ca și noi? »
48. Și le-a poruncit să se boteze în numele Domnului Iisus Hristos. Apoi l-au rugat să mai rămână la ei câteva zile.

CAP. 11.

Petru dă samă Apostolilor de primirea păgânilor la botez. Propoveduirea credinței în Fenicia, Cipru și Antiohia. Foametea prorocită de Agav.

1. Atunci au auzit apostolii și frații, care erau în Iudeea, că și păgânii au primit cuvântul lui Dumnezeu.
2. De aceea când s'a suit Petru la Ierusalim, *credincioșii* tăiați împrejur îi imputau,
3. zicând: « Ai intrat la niște oameni netăiați împrejur și ai mâncat cu ei ».
4. Petru însă a început a le povesti pe rând, zicând:
5. « Când mă rugam eu *odată* în cetatea Iopi, am văzut în uimire *această* vedenie: se pogora parcă un fel de vas, ca o față mare de masă, slobozită din cer de cele patru colțuri și s'a lăsat până la mine.
6. Și când m'am uitat în ea și am luat sama, am văzut dobitoace cu patru picioare de pe pământ, și fiare, și târîtoare, și păsări de ale cerului.
7. Atunci am auzit și un glas, care mi-a zis: « Scoală Petre, junghie și mănâncă ».
8. Iară eu am zis: « Nu, Doamne! Că niciodată n'a intrat în gura mea tot ce-i spurcat sau necurat ».
9. Glasul însă mi-a răspuns a doua oară din cer: « Ce a curățit Dumnezeu tu nu socoti spurcat ».
10. Aceasta s'a făcut de trei ori, și apoi toate s'au ridicat iară la cer.
11. Și iată îndată s'au oprit înaintea casei, în care eram, trei oameni, trimeși din Cezareea la mine.

---

(31) Luc. 1, 13. *(34)* Deut. 10, 17. 1 Reg. 16, 7. 2 Paral. 19, 7. Iov 34, 19. Inţel. 6, 7. 1 Petr. 1, 17. Rom. 2, 11; 10, 12. Gal. 2, 6. Ef. 6, 9. Col. 3, 25. *(35)* Ps. 146, 11. Is. 56, 6. Rom. 2, 26. *(36)* Ef. 2, 7, 17. Filip. 2, 11. *(37)* Luc. 4, 14. *(38)* Ps. 44, 8. Luc. 4, 18. Ioan 3, 2. *(39)* Fapt. 5, 32; 13, 31. *(40)* Ioan 21, 1. Fapt. 2, 24. *(41)* Mat. 28, 7. Luc. 24, 30. Ioan 21, 1. 12-13. Fapt. 13, 31. 2 Tim. 4, 1. *(42)* Os. 13, 14. Ioan 5, 27. Rom. 2, 16. *(43)* Is. 53, 5. Ier. 31, 34. Dan. 9, 24. Mih. 7, 18. Zah. 13, 1. Fapt. 4, 12; 15, 9. 1 Ioan 2, 12. Rom. 14, 9. *(45)* Luc. 13, 30. Fapt. 2, 9. *(46)* Ps. 99, 1. Marc. 16, 17. *(47)* Fapt. 15, 8. **Cap. 11.**— *(1)* Fapt. 10, 44. *(3)* Luc. 15, 2.

12. Iară Duhul mi-a zis: să mă duc cu ei, neîndoindu-mă nicidecum. Şi au mers cu mine şi aceşti şase fraţi şi am intrat în casa omului *aceluia*.

13. Şi el ne-a istorisit cum a văzut în casa sa un sfânt înger, zicând către dânsul: « Trimete nişte oameni la Iopi şi cheamă pe Simon, care se numeşte Petru.

14. Acela-ţi va spune graiuri, prin care te vei mântui tu şi toată casa ta.

15. Iară când am început eu să grăiesc, s'a pogorît peste ei Duhul Sfânt, cum se *pogorîse* şi peste noi, la început.

16. Atunci mi-am adus aminte de cuvintele Domnului, cum a zis: « Ioan a botezat cu apă, iar voi veţi fi botezaţi cu Duh Sfânt ».

17. Deci dacă Dumnezeu le-a dat acelaşi dar, ca şi nouă, celor ce am crezut în Domnul Iisus Hristos, atunci cine sunt eu, să opresc pe Dumnezeu? »

18. Auzind ei acestea, s'au liniştit şi au slăvit pe Dumnezeu, zicând: « Se vede că şi păgânilor le-a dat Dumnezeu pocăinţă spre viaţă.

19. Între acestea, cei ce se risipiseră din pricina prigonirii, ce se făcuse după *uciderea* lui Ştefan, ajunseseră până în Fenicia, şi în Cipru, şi în Antiohia, dar nu propoveduiseră nimănui cuvântul, decât numai Iudeilor.

20. Se aflau însă printre ei şi nişte Cipreni şi Cirineni, care venind în Antiohia, grăiau Elinilor şi binevesteau pe Domnul Iisus.

21. Şi mâna Domnului fiind cu ei, un mare număr de oameni au crezut şi s'au întors la Domnul.

22. Vestea despre aceştia a ajuns la urechile Bisericii celei din Ierusalim, şi au trimes pe Varnava să meargă până la Antiohia.

23. Acesta venind şi văzând harul lui Dumnezeu, s'a bucurat şi a îndemnat pe toţi, să se ţină de Domnul cu inimă hotărîtă.

24. Căci *Varnava* era om bun şi plin de Duh Sfânt şi de credinţă; şi s'a adaos destul popor la Domnul.

25. După aceea Varnava s'a dus la Tars să caute pe Saul şi aflându-l, l-a adus la Antiohia,

26. şi un an întreg s'au adunat ei în Biserică şi au învăţat destul popor, şi ucenicii în Antiohia pentru întâia oară s'au numit creştini.

27. In zilele acelea s'au pogorît din Ierusalim la Antiohia nişte proroci.

28. Dintre aceştia sculându-se unul, anume Agav, a prevestit cu Duhul, că în toată lumea va fi foamete mare, cum a şi fost în zilele lui Claudie cezarul.

29. Atuncea ucenicii au hotărît, ca fiecare după puterea sa, să trimeată ajutor fraţilor, care trăiau în Iudeea,

30. ceea ce au şi făcut, trimeţând cele adunate presviterilor, prin mâna lui Varnava şi a lui Saul.

CAP. 12.

Uciderea lui Iacov. Petru aruncat în temniţă şi izbăvit de un înger. Moartea lui Irod.

1. In vremea aceea regele Irod şi-a ridicat mânile să facă rău unora din cei din Biserică,

2. şi a ucis pe Iacov, fratele lui Ioan, cu sabia.

3. Văzând însă că *aceasta* place Iudeilor, a adaos a prinde şi pe Petru. Aceasta s'a petrecut în zilele azimelor.

4. Şi prinzându-l, l-a pus în temniţă, încredinţându-l la patru cete de câte patru ostaşi ca să-l păzească, voind ca după Paşti să-l scoată la popor.

5. Petru deci era păzit în temniţă, iar la Biserică se făceau necontenit rugăciuni către Dumnezeu pentru el.

6. Iar în noaptea spre ziua, când Irod avea să-l scoată, Petru dormea între doi ostaşi, legat cu două lanţuri, şi străjerii la uşă păzeau temniţa.

7. Iată însă, că a venit un înger al Domnului şi lumină a strălucit în casă şi lovind în coastă pe Petru, l-a deşteptat şi a zis: « Scoală repede! » Şi lanţurile au căzut dela mânile lui.

8. Zis-a îngerul către dânsul: « Incinge-te şi încalţă-ţi sandali! » Şi a făcut aşa. Apoi i-a zis: « Imbracă-ţi haina, şi urmează-mă! »

9. Şi ieşind *Petru*, urma după *înger* şi nu ştia, că ceea ce se face de înger e aievea, ci socotea că vede o vedenie.

10. Trecând însă straja întâia şi a doua, au ajuns la poarta cea de fier, de ducea în cetate, care li s'a deschis

(12) Fapt. 10, 20-23; 15, 7. *(15)* Fapt. 2, 2; 15, 8. *(16)* Mat. 3, 11. Marc. 1, 8. Luc. 1, 66. Fapt. 1, 5; 19, 4. *(18)* Is. 60, 5. *(19)* Fapt. 8, 1, 4. *(21)* 2 Paral. 30, 12. Fapt. 2, 47; 5, 14. *(23)* Fapt. 13, 43; 14, 22. *(25)* Fapt. 9, 30. *(26)* Is. 65, 15. *(27)* Fapt. 13, 1; 15, 32. *(28)* Am. 3, 7. Fapt. 2, 17; 21, 10. *(29)* Fapt. 24, 17. *(30)* Fapt. 12, 25. Rom. 15, 25. 2 Cor. 8, 4; 9, 8. **Cap. 12.**— *(2)* Mat. 20, 23. *(8)* Marc. 6, 9.

singură, și ieșind, au trecut o uliță, și îndată s'a dus îngerul dela el.

11. Iar Petru venindu-și în sine, a zis: « Acum văd cu adevărat, că a trimes Domnul pe îngerul Său și m'a izbăvit din mâna lui Irod și din tot ceea ce aștepta poporul Iudeu.

12. Cugetând acestea, a venit la casa Mariei, mama lui Ioan, care se mai numea și Marcu, unde erau adunați destui și se rugau.

13. Când însă Petru a bătut în poartă, a venit să asculte o slujnică, anume Rodi,

14. și cunoscând glasul lui Petru, de bucurie n'a deschis poarta, ci alergând în lăuntru, a spus că Petru stă la poartă.

15. Iară ei au zis către dânsa: « Ți-ai ieșit oare din minte? » Ea însă adeverea că așa e. Și ei ziceau: « E îngerul lui ».

16. Petru însă bătea mereu și când au deschis, l-au văzut și s'au minunat.

17. El însă, făcându-le semn cu mâna să tacă, le-a istorisit cum l-a scos Domnul din temniță. Apoi le-a zis: « Vestiți aceasta lui Iaco și fraților ». Apoi a ieșit și s'a dus în alt loc.

18. Iar când s'a făcut ziuă, a fost nu puțină turburare între ostași, *care nu se dumereau:* ce se făcuse oare Petru?

19. Irod însă căutându-l și negăsindu-l, a judecat pe străjeri, poruncind să-i omoare. După aceea pogorându-se din Iudeea în Cezareea, a rămas *acolo.*

20. Irod era mânios pe tirioți și pe sidonieni. Dar aceștia înțelegându-se, au venit la dânsul și atrăgând în partea lor pe Vlast, camerierul regelui, au cerut pace. Pentrucă țara lor se hrănea cu ce se aducea din țara regelui.

21. In ziua hotărîtă, Irod, îmbrăcat în vestminte domnești, a șezut pe tronul său și grăia cu dânșii.

22. Iar poporul striga: « Glas dumnezeesc, și nu omenesc! »

23. Atunci fără de veste l-a lovit un înger al Domnului, pentrucă nu dăduse slavă lui Dumnezeu, și a murit mâncat de viermi.

24. Cuvântul lui Dumnezeu însă sporea și se răspândea.

25. Iar Varnava și Saul, după ce și-au împlinit însărcinarea, s'au întors din Ierusalim la Antiohia, luând cu ei și pe Ioan, care se numea Marcu.

CAP. 13.

Varnava și Saul trimeși la propoveduire. Vrăjitorul Elima. Varnava și Saul în Perghia și Antiohia Pisidiei. Prigoana din partea Iudeilor.

1. In Biserica cea din Antiohia erau niște proroci și învățători, și *anume:* Varnava și Simon, care se numea Niger, Lucie Cirineanul, Manail, tovarășul de școală a lui Irod Tetrarhul și Saul.

2. Când însă slujeau ei *odată* Domnului și posteau, a zis Duhul Sfânt: « Osebiți-Mi pe Varnava și pe Saul pentru lucrul, la care i-am chemat ».

3. Atuncea ei, după ce au postit și s'au rugat, și-au pus mânile peste dânșii și i-au lăsat să plece.

4. Aceștia deci, fiind trimeși de Duhul Sfânt, s'au pogorît la Seleucia și de acolo au mers cu corabia la Cipru.

5. Și ajungând la Salamina, vesteau cuvântul lui Dumnezeu prin sinagogile Iudeilor, având ajutător și pe Ioan.

6. Iar dacă au străbătut insula până la Patos, au găsit un Iudeu vrăjitor și proroc mincinos, care se chema Var-Iisus,

7. și care era, cu proconsulul Sergiu Paul, bărbat înțelept. Acesta dorind să audă cuvântul lui Dumnezeu, a chemat pe Varnava și pe Saul.

8. Dar Elima vrăjitorul, — căci așa se tâlcuește numele de Var-Iisus, — li se împotrivea, căutând să abată pe dregător dela credință.

9. Saul însă, care *se mai numește* și Pavel, umplându-se de Duh Sfânt, și căutând la el,

10. a zis: « O, fiu al diavolului, plin de toată răutatea și de tot vicleșugul și vrăjmaș a toată dreptatea, nu vei conteni tu oare a abate *pe oameni* dela căile cele drepte ale Domnului?

11. Și acum iată, mâna Domnului e asupra ta: vei fi orb și nu vei vedea o vreme soarele ». Și îndată a căzut peste el ceață și întunerec și bâjbâind, căuta povățuitor.

12. Atuncea văzând proconsulul ceea ce se făcuse, a crezut, minunându-se de învățătura Domnului.

13. Și purcezând dela Patos, Pavel și cei ce erau pe lângă el au venit în

(12) Fapt. 15, 37. *(15)* Fac. 48, 16. Mat. 18, 10. *(17)* Is. 26, 10. *(20)* 3 Reg. 5, 1, 9. *(21)* Sir. 11, 4. *(22)* Iez. 28, 2. Sir. 13, 27. *(23)* Dan. 4, 28-30; 5, 20-21. *(24)* Is. 55, 11. Fapt. 6, 7; 19, 20. Col. 1, 6. *(25)* Fapt. 11, 30; 13, 5. **Cap. 13.**— *(1)* Fapt. 11, 27. *(2)* Fapt. 9, 15; 14, 26. Rom. 1, 1. Gal. 1, 15. 1 Tim. 2, 7. *(3)* Fapt. 6, 6. *(5)* Fapt. 12, 25. *(8)* Fapt. 8, 9. 2 Tim. 3, 8. *(10)* Sir. 1, 31. Mat. 13, 38. Ioan 8, 44. 1 Ioan 3, 8. *(13)* Fapt. 15, 38.

Perghia Pamfiliei; iar Ioan despărţindu-se de dânşii, s'a întors la Ierusalim.

14. Ei însă trecând din Perghia, au venit în Antiohia Pisidiei şi, intrând într'o zi de Sâmbătă în sinagogă, au şezut.

15. Iar după cetirea legii şi a prorocilor, căpeteniile *sinagogii* au trimes să li se spună: « Bărbaţi fraţi, de aveţi vreun cuvânt de învăţătură pentru popor, grăiţi ».

16. Şi sculându-se Pavel şi făcându-le semn cu mâna, a zis: « Bărbaţi israiliţi şi cei ce vă temeţi de Dumnezeu, ascultaţi!

17. Dumnezeul poporului acestuia, al lui Israil, a ales pe părinţii noştri şi a înălţat pe poporul acesta când era nemernic în ţara Egiptului şi l-a scos dintr'însa cu braţ înalt;

18. şi timp de aproape patruzeci de ani i-a hrănit în pustie,

19. şi pierzând şapte popoare în ţara Canaanului, le-a împărţit de moştenire pământul lor.

20. Iar după aceea ca la patru sute şi cinci zeci de ani le-a dat judecători, până la Samuil prorocul.

21. Apoi au cerut rege şi Dumnezeu le-a dat patruzeci de ani pe Saul, fiul lui Kiş, bărbat din seminţia lui Veniamin.

22. Şi lepădându-l pe acesta, l-a pus rege pe David, despre care a şi mărturisit: « Găsitu-Mi-am bărbat după inima Mea, pe David a lui Iesei, care va împlini toate dorinţele Mele ».

23. Din seminţia acestuia Dumnezeu, după cum făgăduise, a ridicat lui Israil mântuitor pe Iisus.

24. Cu puţin înainte de arătarea Acestuia, Ioan a propoveduit botezul pocăinţei pentru tot poporul lui Israil;

25. iar când Ioan îşi încheia călătoria, a zis: « Cine mă socotiţi că sunt? Nu sunt eu *Acela;* dar iată, vine după mine *Unul,* Căruia nu sunt vrednic să-i scot încălţămintea picioarelor ».

26. Bărbaţi fraţi, fiii neamului lui Avraam şi câţi dintre voi vă temeţi de Dumnezeu, vouă vi s'a trimes cuvântul mântuirii acesteia.

27. Căci locuitorii Ierusalimului şi căpeteniile lor, necunoscându-L şi osândindu-L pe Acesta, au împlinit cuvintele prorociei, care se cetesc în fiecare Sâmbătă

28. şi fără să fi găsit în El vreo vină vrednică, au rugat pe Pilat să-L omoare.

29. Când însă au împlinit toate cele scrise pentru El, L-au pogorît de pe lemn şi L-au pus în mormânt.

30. Dar Dumnezeu L-a înviat din morţi

31. şi El în curgere de multe zile s'a arătat celor ce veniseră cu El din Galileea în Ierusalim şi care acum sunt martorii Lui înaintea poporului.

32. Noi deci vă vestim, că făgăduinţa, dată părinţilor, Dumnezeu ne-a împlinit-o nouă, copiilor lor, înviind pe Iisus,

33. cum e scris şi în Psalmul al doilea: « Tu eşti Fiul Meu, Eu astăzi Te-am născut ».

34. Iar că L-a înviat din morţi, încât Acesta nu se va preface în putrejiune, *despre aceasta* a grăit aşa: « Eu vă voiu da îndurările, *'făgăduite* lui David cu credincioşie ».

35. De aceea şi în alt loc se zice: « Nu vei lăsa pe cel cuvios al Tău să vadă stricăciune ».

36. David însă, care în vremea sa a slujit planului dumnezeesc, a murit şi s'a adaos la părinţii săi şi a văzut stricăciune »,

37. iar Acela, pe care Dumnezeu L-a înviat, n'a văzut putrejiunea.

38. Deci, cunoscut să vă fie, bărbaţi fraţi, că prin Acesta vi se vesteşte iertarea păcatelor

39. şi tot credinciosul se va mântui prin El de tot aceea, de care nu v'aţi putut mântui prin legea lui Moise.

40. Păziţi-vă însă, să nu vie asupra voastră ceea ce s'a spus prin proroci:

41. « Priviţi, dispreţuitorilor, miraţi-vă şi vă stingeţi, căci voiu face în zilele voastre un lucru, pe care nu l-aţi crede, de vi l-ar spune cineva ».

42. Iar la ieşirea lor din sinagoga iudaică, i-au rugat păgânii, ca în Sâmbăta următoare să le vorbească tot despre aceasta.

---

(17) Eş. 1, 1; 13, 16. Ps. 147, 8. *(18)* Eş. 16, 1, 35. *(19)* Num. 34, 13. Is. Nav. 3, 10; 14, 2. *(20)* Jud. 2, 16. 1 Reg. 7, 15. *(21)* Deut. 17, 14. 1 Reg. 8, 5; 9, 16; 10, 1. Os. 13, 11. *(22)* 1 Reg. 13, 14; 16, 13. Ps. 88, 20. *(23)* 2 Reg. 7, 12. Ps. 131, 11. Is. 11, 1. *(24)* Mat. 3, 1. Marc. 1, 4. *(25)* Marc. 1, 7. Ioan 1, 20; 3, 28. *(26)* Mat. 10, 6. *(27-28)* Is. 10, 7. Mat. 27, 20. Luc. 23, 20, 23; 24, 27. Ioan 19, 6. Fapt. 3, 17. 1 Cor. 2, 8. *(30)* Mat. 28, 6. Marc. 16, 6. Fapt. 3, 15; 17, 31. *(31)* Ioan 20, 19. Fapt. 5, 32; 10, 39, 41. *(32)* Fac. 22, 18. 2 Reg. 7, 12. Is. 4, 2. Dan. 9, 24. *(33)* Ps. 2, 6. Evr. 1, 5. *(34)* Is. 55, 3. *(35)* Ps. 15, 10. Fapt. 2, 31. *(36)* 2 Reg. 2, 10. Fapt. 2, 29. *(37)* Fapt. 2, 31. *(38)* Is. 53, 12. Ier. 31, 34. Luc. 24, 47. Rom. 3, 25. 1 Cor. 15, 17. Gal. 2, 16. *(39)* Rom. 3, 20. Evr. 7, 19. *(40)* Pild. 1, 29-31. Is. 28, 14-15. *(41)* Avac. 1, 5.

43. Și dacă s'a împrăştiat adunarea, mulţi din Iudei și dintre cinstitorii *lui Dumnezeu*, întorşi dela păgânism, au urmat lui Pavel și lui Varnava, care sfătuind cu ei, i-au îndemnat să rămână sub harul lui Dumnezeu.

44. Iar în Sâmbăta următoare, s'a strâns aproape toată cetatea, să asculte cuvântul lui Dumnezeu.

45. Dar Iudeii, văzând mulţimea, s'au umplut de ură și s'au împotrivit la cele ce spunea Pavel, hulind și ocărînd.

46. Atunci Pavel și Varnava au zis cu îndrăsneală: « Vouă era de trebuinţă să vi se propoveduiască întâiu cuvântul lui Dumnezeu, dar pentrucă îl lepădaţi și înșivă nu vă socotiți vrednici de viaţa veşnică, iată ne îndreptăm către păgâni.

47. Căci așa ne-a poruncit nouă Domnul: iată te-am pus *să fii* lumină păgânilor, ca să fii mântuire până la marginile pământului ».

48. Și auzind aceasta păgânii, s'au bucurat și au proslăvit cuvântul Domnului și au crezut câţi erau rânduiţi spre viaţa veșnică.

49. Și s'a lăţit cuvântul Domnului în toată ţara.

50. Iudeii însă întărâtând pe femeile cele mai de samă și mai evlavioase și pe *oamenii* fruntași din cetate, au ridicat prigonire împotriva lui Pavel și Varnava și i-au isgonit din hotarele lor.

51. Iar aceștia scuturând asupra lor praful de pe picioarele lor, s'au dus în Iconia.

52. Acolo ucenicii s'au umplut de bucurie și de Duh Sfânt.

CAP. 14.

Pavel și Varnava propoveduesc în Iconia, Listra, Derbi și se întorc în Antiohia.

1. In Iconia fiind ei, au intrat împreună într'o sinagogă iudaică și au grăit așa, încât au crezut mulţime multă de Iudei și Elini.

2. Iar Iudeii necredincioși au întărâtat și au aţâţat sufletele păgânilor împotriva fraţilor.

3. Dar au rămas și aicea destulă vreme, lucrând cu îndrăsneală în *numele* Domnului, Care spre adeverirea cuvântului harului Său, a făcut prin mânile lor semne și minuni.

4. Iar mulţimea din cetate s'a desbinat: unii erau cu Iudeii, iar alţii cu apostolii.

5. Când însă păgânii și Iudeii cu căpeteniile lor s'au ridicat asupra *apostolilor*, ca să-i batjocorească și să-i bată cu pietre,

6. *atuncea ei* înţelegând, au fugit în cetăţile Licaoniei: Listra și Derbi, și prin împrejurimile lor

7. și au propoveduit acolo.

8. In Listra însă, ședea un om slab de picioare, care fiind olog din pântecele mamei sale, nu umblase niciodată.

9. Acesta asculta cum grăiește Pavel, care privindu-l și văzându-l că are credinţă, ca să se mântuiască,

10. a zis cu glas mare: « In numele Domnului Iisus Hristos îţi zic: scoală drept pe picioarele tale! » Și *acela* s'a sculat și umbla.

11. Iară gloatele, văzând ceea ce făcuse Pavel, și-au ridicat glasul și au zis în limba licaoneană: « Dumnezeii, luând chip de oameni, s'au pogorît la noi! »

12. Și numeau pe Varnava Joe, iar pe Pavel Ermie, pentrucă acesta era stăpânitorul cuvântului.

13. Iar preotul *idolului* Joe, ce se afla în faţa cetăţii lor, aducând la poarta cetăţii boi și cununi, voia să facă jertfă împreună cu poporul.

14. Dar apostolii Varnava și Pavel, auzind de aceasta, și-au sfâșiat hainele lor și aruncându-se în popor, au strigat

15. și au zis: « Oameni *buni*, ce faceţi? Și noi suntem oameni, ca și voi, și vă vestim, ca să vă întoarceţi dela acești *idoli* mincinoși la Dumnezeul cel viu, Care a făcut cerul și pământul, marea, și toate cele ce sunt într'însele;

16. Care în rândurile de oameni trecute a îngăduit tuturor popoarelor să umble în căile lor,

17. deși nu a contenit a mărturisi și despre Sine prin binefaceri, dându-ne din cer ploi și vremi roditoare și umplând de hrană și veselie inimile noastre ».

18. Acestea zicând, abia au potolit gloatele să nu le aducă jertfă și să se ducă fiecare la casa sa,

---

(43) Fapt. 11, 23. *(46)* Deut. 32, 21. Is. 55, 5. Fapt. 3, 26; 4, 29, 18, 6. *(47)* Ps. 116, 1. Is. 42, 6; 49, 6. Luc. 2, 32. Ioan. 9, 5. Rom. 11, 11. *(50)* 2 Tim. 3, 11. *(51)* Mat. 10, 14. Marc. 6, 11. Luc. 9, 5; 10, 11. Fapt. 18, 6. **Cap. 14.**— *(3)* Marc. 16, 20. *(5)* Ps. 82, 5. *(6)* Mat. 10, 23. *(10)* Is. 35, 6. Fapt. 3, 7. *(13)* Dan. 2, 46. *(15)* Fac. 1, 1. Ps. 145, 6. Am. 2. 4. Sir. 18, 1. Fapt. 10, 26. Apoc. 14, 7. *(16)* Ps. 80, 12. *(17)* Ps. 18, 1; 64, 10-11; 146, 8. Eccl. 8, 15. Inţel. 13. 6. Mat. 5, 45. Rom. 1, 19-20.

19. iar ei au rămas acolo, propovăduind. Venind însă nişte Iudei din Antiohia şi din Iconia şi întărâtând gloatele, au bătut pe Pavel cu pietre şi l-au scos afară din cetate, socotindu-l mort.

20. Dar când s'au adunat ucenicii împrejurul lui, s'a sculat şi s'a dus în cetate, iar a doua zi a plecat cu Varnava la Derbi.

21. După ce au propoveduit Evanghelia şi în cetatea aceea şi au făcut destui ucenici, s'au întors înapoi, prin Listra, Iconia şi Antiohia »[1]),

22. întărind sufletele ucenicilor, îndemnându-i să rămâie în credinţă şi arătându-le, că prin multe necazuri se cuvine să intrăm în împărăţia lui Dumnezeu.

23. După aceea hirotonindu-le preoţi pentru fiecare biserică, s'au rugat cu post şi i-au încredinţat Domnului, în Care crezuseră.

24. Apoi trecând prin Pisidia, au venit în Pamfilia

25. şi propoveduind cuvântul *Domnului* în Perghia, s'au pogorît în Atalia.

26. Iar de acolo au plecat cu corabia la Antiohia, unde fuseseră ei încredinţaţi harului dumnezeesc pentru lucrul pe care-l săvârşeau.

27. După ce au sosit acolo şi au adunat Biserica, au istorisit toate câte făcuse Dumnezeu cu dânşii şi cum a deschis El uşa credinţei pentru păgâni.

28. Şi au rămas acolo cu ucenicii nu puţină vreme.

CAP. 15.

Adunarea apostolilor în Ierusalim hotărăşte, că legea lui Moise nu are putere asupra creştinilor. Călătoria a doua a lui Pavel.

1. *In vremea aceasta* venind nişte *oameni* din Iudeea, învăţau pe fraţi: « De nu vă tăiaţi împrejur, după rânduiala lui Moise, nu vă puteţi mântui ».

2. Şi făcându-se de Pavel şi Varnava împotrivire şi nu puţină dispută cu aceia, s'a hotărît ca Pavel, Varnava şi alţii câţiva din ei să meargă din Antiohia pentru întrebarea aceasta la apostoli şi la bătrâni în Ierusalim.

3. Deci fiind ei petrecuţi de biserică, au străbătut Fenicia şi Samaria, şi povestind despre întoarcerea păgânilor *la credinţă*, au făcut bucurie mare la toţi fraţii.

4. Iar la sosirea în Ierusalim, fiind primiţi de biserică, de apostoli şi de bătrâni, au spus toate câte a făcut Dumnezeu cu dânşii şi cum a deschis El uşa credinţei pentru păgâni.

5. S'au ridicat însă unii din cei de eresul fariseilor, care crezuseră, şi au zis, că *păgânii* trebue tăiaţi împrejur şi să li se poruncească a păzi legea lui Moise.

6. Deci, s'au adunat apostolii şi bătrânii, ca să cerceteze lucrul acesta.

7. Şi făcându-se multă cercetare, s'a ridicat Petru şi a zis către ei: « Bărbaţi fraţi, voi ştiţi, că Dumnezeu încă din zilele cele dintâi m'a ales dintre voi pe mine, ca din gura mea să audă păgânii cuvântul Evangheliei şi să creadă.

8. Şi cunoscătorul de inimi Dumnezeu le-a dat mărturie, dăruindu-le Duh Sfânt, ca şi nouă,

9. şi curăţind prin credinţă inimile lor, n'a făcut nicio deosebire între noi şi ei.

10. De ce dar acum ispitiţi pe Dumnezeu, *voind* să puneţi pe grumazii ucenicilor un jug, pe care nu l-au putut purta nici părinţii noştri, nici noi?

11. Credem însă, că prin harul Domnului Iisus Hristos, ne vom mântui, ca şi aceia ».

12. Atunci a tăcut toată mulţimea şi a ascultat pe Varnava şi pe Pavel, care istoriseau câte semne şi minuni făcuse Dumnezeu prin ei între păgâni.

13. Iar după ce au tăcut ei, a început să vorbească Iacov, şi a zis: « Bărbaţi fraţi, ascultaţi-mă:

14. Simon a lămurit, cum a căutat Dumnezeu dela început să aleagă din păgâni un popor, *care să poarte* numele Lui.

15. Cu aceasta conglăsuesc şi cuvintele prorocilor, precum este scris:

16. « După acestea mă voiu întoarce şi voiu zidi iarăşi cortul cel căzut al lui

(19) 2 Cor. 11, 25. *(22)* Ps. 33, 19. Mat. 7, 14. Luc. 13, 24. Fapt. 11, 23; 15, 32. 2 Tim. 3, 12. Apoc. 14, 12. *(23)* 1 Petr. 5, 9. *(26)* Fapt. 13, 2. **Cap. 15.**— *(1)* Gal. 2, 3-4; 5, 1. Filip. 3, 3. *(7)* Fapt. 10, 20; 11, 12. *(8)* Ps. 7. 9. Fapt. 10, 47; 11, 15. *(9)* Fapt. 10, 43. 1 Cor. 1. 2. *(10)* Mat. 23, 4. Luc. 11, 46. Gal. 4, 32. *(11)* Gal. 3, 22. Ef. 2, 8. 2 Tim. 1, 9. Tit 3, 4—5. *(16)* Am. 9, 9, 11.

[1]) Antiohia Pisidiei. Aceasta e alta decât aceea de unde plecaseră ei.

David și-l voiu tocmi și ceea ce va fi stricat într'însul, voiu drege;

17. ca și ceilalți oameni să caute pe Domnul și toate popoarele, printre care se va vesti numele Meu, zice Domnul, Cel ce face toate acestea ».

18. Lui Dumnezeu din veșnicie îi sunt cunoscute toate lucrurile Sale.

19. De aceea eu socotesc, să nu se facă greutăți acelora dintre păgâni, care se întorc la Dumnezeu,

20. ci să li se trimeată *scrisoare*, ca să se ferească de cele pângărite de idoli, de desfrânare, de mortăciune și de sânge, și să nu facă altora ceea ce nu doresc să li se facă lor.

21. Căci *legea* lui Moise din cele mai vechi rânduri de oameni are prin toate orașele propoveduitori ai săi și se citește prin sinagogi în fiecare Sâmbătă ».

22. Atunci apostolii și bătrânii cu toată biserica au socotit ca, alegând din sânul lor câțiva oameni și *anume:* pe Iuda, poreclit Varsava, și pe Sila, *amândoi* bărbați povățuitori între frați, să-i trimeată la Antiohia împreună cu Pavel și cu Varnava, scriind și încredințându-le următoarea *scrisoare:*

23. « Apostolii, bătrânii și frații *din Ierusalim urează* fraților dintre neamuri, *care se află* în Antiohia, în Siria și în Cilicia, să se bucure!

24. De vreme ce am auzit, că ieșind oarecare dela noi, v'au neliniștit cu vorbe și v'au turburat sufletele, spunându-vă să vă tăiați împrejur și să păziți legea lui *Moise*, ceea ce noi nu le-am poruncit,

25. de aceea, adunându-ne într'un cuget, am socotit să alegem câțiva bărbați și să-i trimetem la voi cu iubiții noștri Varnava și Pavel,

26. oameni, care-și dau viața pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos.

27. Am trimes deci pe Iuda și pe Sila, care și prin cuvânt vă vor lămuri acestea.

28. Căci s'a părut Duhului Sfânt și nouă să nu mai punem asupra voastră nicio sarcină, afară de cele de nevoe și anume:

29. să vă feriți de cele jertfite la idoli, de sânge, de cele sugrumate și de desfrânare și câte nu doriți să vi se facă, să nu faceți altora. De vă veți păzi de acestea, bine veți face. Fiți sănătoși! »

30. Deci, sosind trimeșii apostolilor la Antiohia și adunând mulțimea, au dat scrisoarea;

31. iar *antiohienii* citind-o, s'au bucurat de mângâierea aceasta.

32. Apoi Iuda și Sila, fiind și ei proroci, prin o bogată cuvântare, au dat povețe fraților și i-au întărit.

33. Și rămânând o vreme acolo, au fost petrecuți de către frați, să meargă cu pace către apostoli.

34. Iuda deci s'a întors la Ierusalim, iar Sila a socotit să mai rămână acolo.

35. De asemenea și Pavel cu Varnava trăiau în Antiohia, învățând și propoveduind cuvântul Domnului împreună cu mulți alții.

36. Dar după o vreme a zis Pavel către Varnava: « Hai iară să cercetăm pe frații noștri prin toate cetățile, pe unde am propoveduit cuvântul Domnului, ca să vedem cum se află ».

37. Varnava a vrut să ia cu sine pe Ioan, care se numea Marcu.

38. Pavel însă a spus, ca să nu mai ia cu ei pe acela, care rămăsese de dânșii în Pamfilia și nu mersese la lucrul la care fuseseră trimeși.

39. *Din această pricină* s'a ivit între ei neînțelegere, așa că s'au despărțit unul de altul.

40. Varnava, luând pe Marcu, s'a dus cu corabia la Cipru, iar Pavel, alegându-și pe Sila și fiind încredințat de către frați harului dumnezeesc, a plecat

41. și a străbătut Siria și Cilicia, întărind Bisericile.

CAP. 16.

Timoteiu se face ucenic al lui Pavel. Vedenia din Troia. Pavel trece din Asia in Europa, la Filipi; întâmplările de acolo.

1. Apoi Pavel a sosit la Derbi și Listra și iată era acolo un ucenic, anume Timoteiu, fiul unei evreice credincioase, iar tatăl *lui era* elin.

2. Despre acesta frații din Listra și din Iconia dădeau mărturii bune.

3. Pe acesta Pavel a dorit să-l ia cu sine și luându-l, l-a tăiat împrejur, din pricina Iudeilor, care erau în acele părți; căci toți știau de tatăl lui, că era elin.

---

(17) Is. 19, 23. Am. 9, 12. *(20)* Fac. 9, 4. Eș. 34, 15. Lev. 3, 17. Fapt. 21, 25. Rom. 1, 27. Cor. 6, 15. *(24)* Rom. 16, 17. 2 Cor. 11, 13. Gal. 1, 7. *(26)* Jud. 5, 18. *(28)* Fapt. 16, 4. 1 Cor. 7, 17. *(32)* Fapt. 11, 27; 14, 22. *(37)* Fapt. 12, 12. Col. 4, 10. *(38)* Fapt. 13, 13. *(41)* Fapt. 14, 22. **Cap. 16.**— *(1)* Rom. 16, 21. Filip. 2, 19. 1 Tes. 1, 1; 3, 2. *(3)* 1 Cor. 9, 20.

4. Şi trecând ei prin cetăţi, le dădeau *credincioşilor* sfaturi să păzească dogmele cele rânduite de apostoli şi de bătrânii din Ierusalim.
5. Aşa se întăreau Bisericile în credinţă şi sporeau la număr pe fiecare zi.
6. Şi străbătând Frigia şi ţara Galatiei, opriţi fiind de Duhul Sfânt de a vesti cuvântul în Asia,
7. au sosit în apropiere de Misia şi ar fi voit să se abată în Bitinia, însă nu i-a lăsat Duhul.
8. Atuncea ocolind Misia, s'au pogorît la Troia.
9. *Aicea* în *timpul* nopţii, s'a arătat lui Pavel o vedenie: i s'a înfăţişat parcă un macedonean şi l-a rugat, zicând: « Treci în Macedonia şi ne ajută! »
10. Şi cum a văzut *Pavel* această vedenie, ne-am hotărît numaidecât să de ducem în Macedonia, socotind că ne chiamă Domnul să binevestim celor de *acolo*.
11. Deci, plecând din Troia, am mers drept la Samotracia, iară a doua zi la Neapoli.
12. De acolo am trecut la Filipi, care e colonie şi întâiul oraş în această parte a Macedoniei. In cetatea aceasta am rămas câteva zile.
13. Iară într'o zi de Sâmbătă am ieşit afară din cetate, la un râu, unde se obişnuia a se face rugăciuni, şi şezând, am vorbit femeilor, care se adunaseră *acolo*.
14. Insă o femeie cu numele Lidia, neguţătoreasă de purpură din cetatea Tiatir, fiind cinstitoare de Dumnezeu, asculta şi Domnul i-a deschis inima să ia aminte la cele ce grăia Pavel.
15. Iar dacă s'a botezat *ea* şi casa ei, ne-a rugat zicând: « Dacă m'aţi socotit că sunt credincioasă Domnului, intraţi şi găzduiţi în casa mea ». Şi a stăruit *să intrăm*.
16. Şi s'a întâmplat *odată*, când mergeam noi la casa de rugăciune, să ne întâmpine o slujnică, care avea duh prezicător şi care, prin prezicerile ei, aducea venit mare stăpânilor săi.
17. Aceasta mergând în urma lui Pavel şi a noastră, striga şi zicea: « Oamenii aceştia sunt robii Dumnezeului Celui de sus, care ne vestesc nouă calea mântuirii ».
18. Iar aceasta a făcut-o ea în mai multe zile. Supărându-se însă Pavel, s'a întors şi a zis duhului: « In numele lui Iisus Hristos îţi poruncesc să ieşi dintr'însa! » Şi a ieşit *duhul* în acelaşi ceas.
19. Atunci stăpânii ei, văzând că s'a dus nădejdea câştigului lor, au apucat pe Pavel şi pe Sila şi i-au dus în piaţă la căpetenii;
20. şi înfăţişându-i înaintea căpeteniilor, au zis: « Aceşti oameni fiind Iudei, turbură cetatea noastră
21. şi propoveduesc obiceiuri, care nouă, Romani fiind, nu ni se cuvine să le primim, nici să le urmăm ».
22. Şi s'a ridicat poporul asupra lor, iar căpeteniile rupându-le hainele, au poruncit să fie bătuţi cu nuiele.
23. Iar după ce le-au dat lovituri multe, i-au aruncat în temniţă şi au poruncit temnicerului să-i păzească bine.
24. Acesta primind o astfel de poruncă i-a băgat în temniţa cea mai din fund şi le-a pus picioarele în butuc.
25. Dar pe la miezul nopţii, Pavel şi Sila s'au rugat şi au cântat laude lui Dumnezeu şi cei legaţi îi ascultau.
26. Atunci deodată s'a făcut cutremur mare, încât se sguduiau temeliile temniţei, şi îndată s'au deschis toate uşile şi cătuşile tuturor *celor închişi* s'au rupt.
27. Iar temnicerul deşteptându-se şi văzând uşile temniţei deschise, a scos sabia, vrând să se omoare, socotind că cei închişi au fugit.
28. Pavel însă, strigând tare, a zis: « Să nu-ţi faci niciun rău, căci toţi suntem aicea ».
29. Atunci *temnicerul* cerând lumânare, a alergat în lăuntru şi tremurând, a căzut înaintea lui Pavel şi a lui Sila,
30. şi scoţându-i afară, a zis: « Domnii mei, ce trebue să fac, ca să mă mântuiesc? »
31. Iară ei au zis: « Crede în Domnul Iisus Hristos şi te vei mântui tu şi casa ta! »
32. Şi i-au propoveduit cuvântul Domnului, lui şi la toţi cei ce erau în casa lui.
33. Şi luându-i *temnicerul* chiar în acel ceas al nopţii, le-a spălat ranele şi s'a botezat îndată el şi ai lui.
34. Apoi aducându-i în casa sa, a dat masă şi s'a bucurat cu toată casa, crezând în Dumnezeu.
35. Iară după ce s'a făcut ziuă, căpeteniile au trimes pe slujbaşii *cetăţii*

(4) Fapt. 15, 28. *(15)* Jud. 19, 20. *(17)* Pild. 26, 24. *(18)* Mat. 10, 1. Marc. 1, 34; 16, 17. *(19)* Fapt. 19, 29. *(20)* Fapt. 17, 6. *(22)* 2 Cor. 11, 25. 1 Tes. 2, 2. *(25)* Ps. 118, 62. *(26)* Fapt. 4, 31. *(31)* Marc. 16, 16.

la temnicer să zică: « Dă drumul la oamenii aceia! »

36. Și temnicerul a vestit spusa aceasta lui Pavel, zicând: « Căpeteniile au trimes să vă dau drumul. Ieșiți dară acum și duceți-vă cu pace ».

37. Pavel însă a zis către el: « Pe noi, cetățeni romani fiind, ne-au bătut în fața lumii fără judecată și ne-au aruncat în temniță, și acum ne dau drumul pe ascuns? Nu, ci să vină ei să ne scoată ».

38. Slujbașii cetății au spus cuvintele acestea căpeteniilor, iar *aceștia* s'au spăimântat, auzind că erau cetățeni romani.

39. Și venind *căpeteniile*, și-au cerut iertare dela ei și scoțându-i, i-au rugat să plece din cetate.

40. Iară ei, ieșind din temniță, au venit la Lida și văzând pe frați, le-au dat sfaturi și au plecat.

CAP. 17.

Pavel propoveduește în Tesalonic, în Vereea și în Atena.

1. Trecând apoi prin Amfipoli și Apolonia, au venit la Tesalonic, unde era o sinagogă a Iudeilor.

2. După obiceiu, Pavel a intrat la ei și în trei Sâmbete a vorbit cu dânșii din Scripturi,

3. arătându-le și dovedind, că Hristos trebuia să pătimească și să învie din morți și că acest Hristos este Iisus, pe care eu vi-L propoveduesc vouă.

4. Unii din ei au crezut și s'au unit cu Pavel și cu Sila; de asemenea *au crezut* și o mare mulțime din Elinii cei evlavioși și nu puține din femeile cele mai de seamă.

5. Iară Iudeii cei care nu credeau, umplându-se de ură și luând de pe ulițe niște oameni netrebnici, s'au strâns grămadă și au turburat cetatea, și venind la casa lui Iason, s'au încercat să-i scoată *pe Pavel și pe Sila* la popor.

6. Dar negăsindu-i, au târît pe Iason și pe câțiva frați la căpeteniile cetății, strigând, că acei turburători a toată lumea au venit și aicea,

7. iară Iason i-a primit și aceștia toți lucrează împotriva rânduielelor cezarului, zicând că este alt împărat, Iisus.

8. Astfel au spăimântat poporul și căpeteniile, care auzeau acestea

9. și care le-au dat drumul numai după ce au luat dela Iason și dela ceilalți chezășie mare.

10. Atunci frații au trimes îndată, chiar noaptea, pe Pavel și pe Sila la Vereea, unde sosind ei, au mers în sinagoga Iudeilor.

11. *Iudeii* de aicea, fiind mai de treabă decât cei din Tesalonic, au primit cuvântul cu toată osârdia, cercetând Scripturile în toate zilele, *să vadă* de sunt acestea așa.

12. Mulți din ei au crezut și din femeile Elinilor de samă și din bărbați nu puțini.

13. Dar când au aflat Iudeii din Tesalonic, că și în Vereea se propovăduia de Pavel cuvântul lui Dumnezeu, au venit și acolo să ațâțe poporul.

14. Atunci frații au făcut pe Pavel să plece îndată pe partea din spre mare, iar Sila și Timoteiu au rămas acolo.

15. Cei ce petrecuseră pe Pavel, l-au însoțit până la Atena și primind *dela el* poruncă pentru Sila și Timoteiu, ca să vină curând la el, s'au întors.

16. Când însă aștepta Pavel pe aceștia la Atena, s'a turburat duhul lui într'însul, văzând orașul plin de idoli

17. și sfătuia în toate zilele în sinagogă cu Iudeii și cu oamenii evlavioși, și în piață cu cei ce se întâlnea.

18. Atuncea unii din filosofii epicurei și stoici au început să intre în vorbă cu el. Unii ziceau: « Oare ce vrea să spună acest semănător de vorbe? » Iar alții *ziceau:* « Se pare că e propoveduitor al unor dumnezei străini », pentrucă le vestea pe Iisus și învierea.

19. Și luându-l, l-au dus în Areopag și i-au zis: « Putem oare să știm, ce este această învățătură nouă, care se propoveduește de tine?

20. Căci ne vâri în urechi *lucruri* stranii. De aceea voim să știm, ce este aceasta? »

21. Căci toți atenienii precum și străinii, care locuiau *la ei*, la nimic alta nu se zăboveau mai mult, decât spunând sau ascultând noutăți.

22. Atunci stând Pavel în mijlocul adunării, a zis: « Bărbați atenieni, după toate văd, că ați fi oameni foarte evlavioși,

23. pentrucă trecând *prin cetatea voastră* și cercetând locurile voastre de închinare, am găsit și un jertfelnic,

---

(37) Fapt. 22, 25. *(39)* Marc. 5, 17. Luc. 8, 37. **Cap. 17.**— *(3)* Ps. 21, 6. Is. 50, 6; 53, 3. Dan. 9, 24. Mat. 16, 21. Marc. 8, 31. Luc. 9, 22; 24, 26. Ioan 20, 9. *(6)* Fapt. 16, 20. *(7)* Ioan 19, 12. *(11)* Is. 8, 20; 34, 17. Ioan 5, 39. 1 Petr. 1, 10. 1 Tim. 4, 16. *(14)* Fapt. 18, 5. *(16)* Ps. 38, 4; 118, 158. 2 Petr. 2, 8. *(18)* 1 Cor. 1, 18, 23. *(19)* Marc. 1, 27.

pe care e scris: « Dumnezeului celui necunoscut ». Deci pe acela, pe care voi fără să-l cunoaşteţi, îl cinstiţi, voiesc să vi-l propoveduesc.

24. Dumnezeul, care a făcut lumea şi toate cele ce sunt într'însa, acesta fiind Domnul cerului şi al pământului, nu locuieşte în locaşuri făcute de mână,

25. nici nu se slujeşte de mână omenească, ca şi cum ar avea nevoie de ceva, *de vreme ce* El dă tuturor viaţă, şi suflare, şi toate.

26. Dintr'un sânge a făcut tot neamul omenesc, ca să locuiască pe toată faţa pământului, rânduindu-le de mai înainte timpul şi locul vieţuirii lor

27. şi ca să caute pe Domnul, doar L-ar simţi şi L-ar găsi, măcar că El nu este departe de fiecare din noi.

28. Căci prin El trăim, şi ne mişcăm, şi suntem, cum au spus şi unii din poeţii voştri: «Noi suntem neamul Lui».

29. Deci, dacă suntem neamul lui Dumnezeu, nu trebue să socotim, că Dumnezeirea este asemenea aurului, sau argintului, sau pietrei, care-şi capătă chipul dela meşteşugul sau născocirea omului.

30. Aşa dară Dumnezeu, trecând cu vederea timpurile neştiinţei acesteia, acum porunceşte tuturor oamenilor de pretutindenea să se pocăiască.

31. Căci El a hotărît o zi, în care va judeca lumea cu dreptate, prin un bărbat de mai înainte rânduit de El, pentru Care a dat tuturor dovadă, înviindu-L din morţi ».

32. Auzind însă de învierea morţilor, unii râdeau, iar alţii i-au zis: « Despre aceasta te vom mai asculta altădată ».

33. Şi aşa Pavel a ieşit din mijlocul lor.

34. Dar câţiva oameni s'au lipit de el şi au crezut. Printre ei *se aflau:* Dionisie Ariopagitul şi o femeie cu numele Damaris, şi alţii împreună cu ei.

CAP. 18.

Pavel în Corint la Acvila şi Prischila. A treia călătorie a lui Pavel. Apolos la Efes.

1. După acestea Pavel părăsind Atena, a venit la Corint

2. şi găsind pe un Iudeu cu numele Acvila, de neam din Pont, care de curând venise din Italia cu femeia sa Prischila, pentrucă Claudie poruncise tuturor Iudeilor să plece din Roma, a venit la dânşii.

3. Fiind el de un meşteşug cu ei, a rămas la dânşii şi a lucrat, căci erau cu meşteşugul făcători de corturi.

4. Vorbea însă în sinagogă în toată Sâmbăta şi sfătuia şi pe Iudei şi pe Elini.

5. Iar dacă au venit Sila şi Timoteiu din Macedonia, Pavel fu silit de Duhul să mărturisească Iudeilor, că Iisus este Hristos.

6. Dar fiindcă ei se împotriveau şi huleau, *de aceea el,* scuturându-şi hainele a zis către dânşii: « Sângele vostru *să fie* asupra capului vostru; eu curat sunt; de acum mă duc la păgâni ».

7. Şi ieşind de acolo, s'a dus la un cinstitor de Dumnezeu, anume Iust, a căruia casă era lângă sinagogă.

8. Însă Crisp, căpetenia sinagogii, a crezut în Domnul cu toată casa sa şi mulţi din Corintenii, care au auzit, au crezut şi s'au botezat.

9. Iar Domnul noaptea, în vedenie, a zis către Pavel: « Nu te teme, ci vorbeşte şi nu tăcea.

10. Căci Eu sunt cu tine şi nimeni nu se va cerca să-ţi facă rău, pentrucă Eu am mulţi oameni în cetatea aceasta ».

11. Şi a şezut *Pavel acolo* un an şi şase luni, propoveduind printre *Corintenii,* cuvântul lui Dumnezeu.

12. Dar pe *vremea,* când în Ahaia era proconsul Galion, Iudeii s'au ridicat până la unul asupra lui Pavel şi l-au adus înaintea tribunalului,

13. zicând: « Acesta învaţă pe oameni să cinstească pe Dumnezeu într'un chip protivnic legii ».

14. Când însă Pavel a vrut să-şi deschidă gura, Galion a zis Iudeilor: « Iudei, dacă ar fi *vorba despre* vreo nedreptate, sau despre vreo faptă rea, ar fi drept să vă ascult.

15. Dar fiind vorba de învăţătură, de nume şi de legea voastră, descurcaţi-vă voi singuri; în acestea eu nu voiesc să fiu judecător ».

16. Şi i-a alungat dela tribunal.

---

(24) Fac. 1, 1. Ps. 8, 2; 32, 6. Fapt. 7, 47-48. *(25)* Iov 12, 10. Ps. 20, 4; 26, 1-2; 35, 6; 49. 9. Is. 42, 5. *(26)* Deut. 32, 8. Is. 44, 7. *(27)* Inţel. 13, 6. *(28)* Iov 12, 10. Sir. 43, 30. *(29)* Is. 40, 18. Inţel. 13, 10. *(30)* 1 Petr. 1, 14. Rom. 13, 12. Ef. 1, 9; 3, 5. Col. 1. 26. *(31)* Fac. 18, 25. Ps. 9, 8; 66, 4; 95, 13. Ioan 5. 22, 27. Fapt. 2. 24; 3. 15; 4. 10; 13. 30. Rom. 6, 4; 14, 9. **Cap. 18.**— *(2)* Rom. 16, 3. 2 Tim. 4, 19. *(3)* Fapt. 20, 34. 1 Cor. 4, 12. 1 Tes. 2, 9. 2 Tes. 3. 8. *(5)* Fapt. 17, 14. *(6)* Iez. 3, 19; 32, 8. Mat. 10, 14. Luc. 9. 5; 10, 11. Fapt. 13. 46, 51; 20, 26. *(8)* 1 Cor. 1, 14. *(9)* Is. 62, 1. Fapt. 22, 14; 23, 11. *(10)* Ier. 1, 19. Mat. 28, 20. *(15)* Fapt. 23. 29; 25, 18.

17. Atuncea toţi Elinii au apucat pe Sosten, căpetenia sinagogii, şi l-au bătut înaintea tribunalului, şi Galion nu s'a neliniştit nicidecum de aceasta.

18. Iar Pavel după ce a mai zăbovit *acolo* multă vreme, şi-a luat rămas bun dela fraţi şi a plecat cu corabia în Siria, împreună cu Priscila şi Acvila care şi-a tuns capul în Chenhrea, căci avea o făgăduinţă de *împlinit*.

19. Sosind însă la Efes, i-a lăsat acolo, iară el s'a dus la sinagogă şi-a vorbit u Iudeii,

20. care l-au rugat să rămână la ei mai multă vreme, dar el n'a voit,

21. şi şi-a luat rămas bun dela ei, zicând: « Trebue numaidecât ca sărbătorile ce vin să le fac în Ierusalim şi iarăşi să mă întorc la voi, de va vrea Dumnezeu ». Şi a plecat din Efes; iar Acvila şi Prischila au rămas în Efes.

22. Dându-se jos din *corabie* la Cezareea, s'a suit la *Ierusalim* şi, după ce a salutat Biserica, s'a dus la Antiohia.

23. Stând *acolo* câtva timp, a plecat şi a străbătut pe rând ţara Galatiei şi Frigia, întărind pe toţi ucenicii.

24. Iară un Iudeu, cu numele Apolos, de neam din Alexandria, bărbat meşter la cuvânt şi tare în Scripturi, a venit la Efes.

25. Acesta învăţase calea Domnului şi înflăcărat fiind cu duhul, vorbea şi învăţa drept despre Domnul, dar cunoştea numai botezul lui Ioan.

25. Incepând acesta să grăiască cu îndrăsneală în sinagogă, l-au auzit Acvila şi Prischila şi luându-l, i-au lămurit mai bine calea lui Dumnezeu.

27. Iar când a voit el să plece în Ahaia, fraţii au scris ucenicilor de *acolo* şi i-au îndemnat să-l primească *bine*.

28. Şi sosind el acolo, a ajutat mult cu harul pe cei ce crezuseră, pentrucă el a înfruntat tare pe Iudei în faţa lumii, dovedind cu Scripturile, că Iisus este Hristosul.

CAP. 19.

Pavel botează în Efes nişte ucenici ai lui Ioan Botezătorul şi propovedueşte acolo doi ani. Vrăjitorii din Efes şi Pavel. Răscoala argintarului Dimitrie.

1. In vremea când era Apolos în Corint, s'a întâmplat ca Pavel, trecând prin părţile de sus *ale Asiei Mici*, să vină la Efes,

2. şi găsind *acolo* nişte ucenici, le-a zis: « Primit-aţi Duh Sfânt după ce aţi crezut? » Iară ei i-au răspuns: « Dar nici n'am auzit de este Duh Sfânt ».

3. Atunci el le-a zis: « In ce dară v'aţi botezat? » Şi ei i-au răspuns: « In botezul lui Ioan! »

4. Zis-a Pavel: « Ioan a botezat cu botezul pocăinţii, spunând oamenilor să creadă în Cel ce vine după dânsul, adică în Hristosul Iisus ».

5. Şi auzind *ei aceasta*, s'au botezat în numele Domnului Iisus.

6. Iar când Pavel şi-a pus mânile peste ei, s'a pogorît peste dânşii Duhul Sfânt şi au început a vorbi în limbi şi a proroci.

7. Aceştia de toţi erau ca la douăzeci de oameni.

8. După aceea intrând Pavel în sinagogă, a propoveduit fără teamă trei luni, vorbind şi dovedind cele despre Impărăţia lui Dumnezeu.

9. Insă fiindcă unii se îndărătniceau şi nu credeau, hulind calea *Domnului* înaintea poporului, de aceea părăsindu-i, au despărţit pe ucenici de ei şi a propoveduit zilnic în şcoala unui tiran.

10. Aceasta a ţinut ca la doi ani, aşa încât toţi locuitorii Asiei, Iudei şi Elini, au auzit cuvântul Domnului Iisus.

11. Iară Dumnezeu făcea nu puţine minuni prin mânile lui Pavel,

12. încât şi pe bolnavi se aduceau măhrămi şi ştergare de pe trupul lui şi le conteneau boalele şi duhurile rele ieşeau dintr'înşii.

13. Ba şi unii din descântătorii Iudei, ce rătăceau din loc în loc, s'au apucat să cheme numele Domnului Iisus la *descântarea* celor ce aveau duhuri rele, zicând: « Vă jur cu Iisus pe Care îl propovedueşte Pavel! »

14. Printre ei erau şapte feciori oarecare ai căpeteniei preoţilor iudei Scheva, care făceau aceasta.

15. Dar spiritul cel rău le-a răspuns: « Pe Iisus Il ştiu şi pe Pavel îl cunosc, dar voi cine sunteţi? »

16. Şi aruncându-se asupra lor omul, în care era duhul cel rău, şi dovedindu-i aşa, încât ei au fugit din casa aceea goi şi stâlciţi.

---

(17) 1 Cor. 1, 1. *(18)* Num. 6, 8, 18. Fapt. 21, 24. *(21)* Fapt. 19, 1. Iac. 4, 15. 1 Cor. 4, 19. *(24)* 1 Cor. 1, 12; 16, 12. *(25)* Fapt. 19, 3. Rom. 12, 11. **Cap. 19.**— *(1)* Fapt. 18, 21. *(2)* Ioan 7, 39. *(3)* Fapt. 18, 25. *(4)* Mat. 3, 6. 11. Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Ioan 1, 7, 16. 26. Fapt. 1, 5; 11, 16. *(6)* Fapt. 2, 2; 8, 17. *(10)* 2 Tim. 1, 15. *(11)* Marc. 16, 20. Ioan 14, 12. *(13)* Mat. 7, 21. *(15)* Sir. 3, 22. Marc. 1, 24, 34. *(16)* Sir. 5. 16.

17. Aceasta s'a făcut cunoscut tuturor locuitorilor iudei și elini din Efes și s'a făcut frică peste toți și s'a mărit numele Domnului Iisus.

18. Și venind mulți din cei ce credeau, își mărturiseau și își descopereau faptele lor.

19. Iară din cei ce se îndeletniceau cu vrăjitul s'au adunat destui și strângându-și cărțile, le-au ars înaintea tuturor; și s'a socotit prețul *cărților* acestora și s'a găsit ca la cincizeci de mii *de drahme* de argint.

20. Cu astfel de putere creștea și se întărea cuvântul Domnului.

21. Iară după ce s'au săvârșit *lucrurile* acestea, Pavel și-a pus în gând ca, după ce va străbate Macedonia și Ahaia, să se ducă la Ierusalim, zicând: « După ce voiu fi acolo, trebue să văd și Roma ».

22. Și trimețând în Macedonia pe doi din cei ce-i slujeau, *anume* pe Timoteiu și pe Erast, el a mai rămas o vreme în Asia.

23. In vremea aceasta s'a făcut o turburare nu tocmai mică împotriva căii *Domnului*,

24. căci un argintar, cu numele Dimitrie, care făcea biserica Artemidei în chipuri de argint, ceea ce aducea nu puțin venit meșterilor,

25. adunând pe aceștia și pe alți asemenea meșteșugari, a zis: « Oameni *buni*, știți că dela meșteșugul acesta e venitul nostru.

26. Acum însă vedeți și auziți, că acest Pavel nu numai în Efes, ci aproape în toată Asia, prin sfaturile sale, a întors nu puțin popor, spunând că *dumnezeii* cei făcuți de mâni omenești nu sunt dumnezei.

27. Iar aceasta amenință, ca nu numai meșteșugul nostru să ajungă nesocotit, ci și biserica marei zeițe Artemida să nu mai însemne nimic și să se surpe măreția aceleia, pe care o cinstește toată Asia și toată lumea ».

28. Auzind *ei acestea* și umplându-se de mânie, au strigat zicând: « Mare este Artemida Efesului! »

29. Și toată cetatea s'a umplut de turburare și apucând pe macedonenii Gae și Aristarh, tovarășii lui Pavel, s'au îndreptat toți într'un suflet spre teatru.

30. Atunci voind Pavel să intre în mulțime, ucenicii nu l-au lăsat.

31. *De asemenea* și câteva căpetenii ale Asiei, fiindu-i prieteni, au trimes la dânsul și l-au rugat să nu se arate la teatru.

32. Deci, unii strigau una, iar alții *strigau* alta, pentrucă adunarea era în nerânduială și cei mai mulți nu știau la ce s'au adunat.

33. Atunci a fost adus din mulțime Alexandru, propus fiind de Iudei; și făcând semn cu mâna, Alexandru voi să vorbească poporului.

34. Dar când s'a aflat că *acesta* este iudeu, au început toți într'un glas să strige și au strigat aproape două ceasuri: « Mare este Artemida Efesului! »

35. Atunci paznicul ordinei liniștind poporul, a zis: « Efeseni, cine e omul, care nu știe, că cetatea Efesului este închinată marei zeițe Artemida ș lui Diopet?

36. Aceasta fiind neîndoelnic, trebue să fiți astâmpărați și să nu faceți nimic nesocotit.

37. Voi însă ați adus pe acești oameni, care nici furi de cele sfinte nu sunt, nici pe zeița noastră n'au hulit-o.

38. Dacă însă Dimitrie și alți meșteșugari ca el au vreo plângere asupra cuiva, sunt judecători și avem și căpetenii: să se plângă unii asupra altora!

39. Iar dacă urmăriți altă ceva, să se deslege într'o adunare legiuită.

40. Pentrucă ne primejduim, ca din pricina *celor petrecute* acum, să fim învinuiți de răsvrătire, deoarece nu avem nimic, prin ce am putea să ne desvinovățim de turburarea aceasta ».

41. Și acestea zicând, a împrăștiat adunarea.

CAP. 20.

Pavel din nou în Macedonia. Invie pe Evtihie în Troia și-și ia rămas bun dela Efeseni.

1. După încetarea turburării, Pavel, chemând pe ucenici și dându-le povețe, și-a luat rămas bun și a plecat să se ducă în Macedonia.

2. Străbătând prin părțile acelea și dând *credincioșilor* sfaturi multe, a venit în Elada.

---

(17) Ps. 47, 10. *(18)* Mat. 3, 6. *(19)* Luc. 6, 46. *(20)* Is. 55, 11. Fapt. 6, 7; 12, 24. *(21)* Fapt. 23, 11; 28, 14. Rom. 1, 11. *(24)* Ințel. 14, 22-23. *(26)* Eș. 20, 3-4. Lev. 19, 4. Deut. 5 8. Ps. 96, 7. Is. 40, 18. Ier. 10, 3. Os. 8, 6. Avac. 2, 18. *(29)* Dan. 3, 5. Fapt. 16, 19; 20, 4. Col. 4. 10. *(33)* 1 Tim. 1, 20. 2 Tim. 4. 14.

3. Făcând *acolo* trei luni şi iscându-se uneltiri împotriva lui din partea Iudeilor, a voit să se suie în Siria şi şi-a făcut socoteală să se întoarcă prin Macedonia.
4. *In călătoria aceasta* l-au întovărăşit până în Asia: Sosipatru al lui Pirus Vereanul şi dintre tesalonicieni: Aristarc şi Secund; Gae din Derbi şi Timoteiu, precum şi Tihic şi Trofin din Asia.
5. Aceştia mergând înainte, ne-au aşteptat în Troia.
6. Iar noi, după zilele azimilor, am plecat cu corabia din Filipi şi în cinci zile am sosit la dânşii, în Troia, unde am stat şapte zile.
7. Iar în ziua întâia a săptămânii, adunându-se ucenicii pentru frângerea pâinii, Pavel voind să plece a doua zi, a vorbit cu ei şi a lungit cuvântarea până la miezul nopţii.
8. Dar în foişorul, unde ne adunasem noi, erau mulţime de făclii.
9. Şi în timpul cuvântării celei lungi a lui Pavel, un tânăr, anume Evtihie, şezând pe fereastră, a adormit greu şi aplecat fiind de somn, a căzut jos dela rândul al treilea şi a fost ridicat mort.
10. Pogorându-se însă Pavel, a căzut peste el şi, îmbrăţişându-l, a zis: « Nu vă neliniştiţi, căci sufletul lui este într'însul! »
11. Apoi suindu-se şi frângând pâinea şi gustând, a sfătuit mult, până în revărsatul zorilor, şi după aceea a ieşit.
12. *In vremea aceea* copilul a fost adus viu şi ne-am mângâiat nu puţin.
13. Venind noi apoi la corabie, am plecat înainte la Asos, vrând să luăm de acolo pe Pavel; căci el, voind să meargă până acolo pe jos, aşa ne poruncise.
14. Iară dacă s'a întâlnit cu noi în Asos, l-am luat şi am mers la Mitilena.
15. Plecând şi de acolo, a doua zi ne-am oprit în dreptul Hiosului, iar în cealaltă zi am ieşit la uscat în Samos şi rămânând *puţin* în Troghilea, în ziua următoare am sosit la Milet;
16. căci Pavel avusese de gând să ocolească Efesul, ca să nu fie nevoit să zăbovească în Asia, fiindcă se grăbea să fie la Ierusalim, dacă s'ar fi putut, de ziua cincizecimii.
17. Insă a trimes din Milet la Efes, să cheme pe presviterii Bisericii.
18. Iar dacă au venit aceştia la el, le-a zis: « Voi ştiţi, cum din cea dintâi zi, când am sosit în Asia, am fost tot timpul cu voi,
19. slujind Domnului cu toată smerenia şi cu multe lacrămi şi ispite, ce mi-au venit din pricina uneltirilor Iudeilor.
20. *Ştiţi de asemenea*, cum n'am lăsat să treacă nimic din cele de folos, fără să vă propoveduesc şi să vă învăţ atât în faţa lumii, cât şi pe acasă,
21. vestind Iudeilor şi Elinilor pocăinţa înaintea lui Dumnezeu şi credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos.
22. Şi iată acum eu, îndemnat de Duhul, mă duc la Ierusalim, neştiind ce mă va întâmpina acolo.
23. Dar Duhul Sfânt mărturiseşte prin cetăţi, zicând, că lanţuri şi necazuri mă aşteaptă.
24. Eu însă nu iau în seamă nimica, nici nu preţuesc viaţa mea, numai şi numai să-mi termin cu bucurie calea şi slujirea, pe care am primit-o dela Domnul Iisus, de a propovedui Evanghelia harului dumnezeesc.
25. Şi acum iată, eu ştiu că nu veţi mai vedea faţa mea toţi voi, în mijlocul cărora am umblat, propoveduind Impărăţia lui Dumnezeu.
26. De aceea vă mărturisesc în ziua aceasta, că sunt curat de sângele tuturora,
27. căci nu m'am lenevit a vă vesti toată voia lui Dumnezeu.
28. Luaţi aminte dară de voi înşivă şi de toată turma, în care Duhul Sfânt v'a pus episcopi, ca să păstoriţi biserica lui Dumnezeu, pe care a câştigat-o cu sângele Său.
29. Căci eu aceasta o ştiu, că după ducerea mea, vor intra între voi lupi răi, care nu vor cruţa turma.
30. Ba chiar dintre voi se vor ridica oameni, care vor grăi îndărătnicii, ca să atragă pe ucenici după ei.
31. De aceea privegheaţi, amintindu-vă, că trei ani, ziua şi noaptea, n'am contenit cu lacrămi a vă învăţa pe fiestecarele din voi.

Cap. 20.— *(4)* Fapt. 19, 29; 27, 2. *(7)* Fapt. 2, 46. 1 Cor. 10, 16. *(11)* Fapt. 2, 46. *(18)* Fapt. 19, 9. *(21)* Luc. 24, 47. *(23)* Fapt. 9, 16; 21, 4, 11, 33. Rom. 15, 31. 1 Cor. 9, 12. 1 Tes. 3, 3. *(24)* Dan. 3, 16-17. Fapt. 21, 13. Rom. 8, 35. Gal. 1, 1. Col. 1, 24-25. Tit 1, 3. *(26)* Is. 53, 12. Iez. 3, 19; 33, 9. Fapt. 18, 6. *(27)* Luc. 7, 30. Ef. 1, 11. *(28)* Is. 53, 12. Mat. 24, 45. Ioan 21, 15-16. 1 Petr. 5, 2. Rom. 3, 25. 1 Cor. 6, 20. Apoc. 5, 9. *(29)* Mat. 7, 15. 2 Petr. 2, 1. *(30)* 1 Ioan 2, 19. *(31)* Mat. 25, 13. Evr. 13, 17.

32. Și acum fraților, vă încredințez lui Dumnezeu și cuvântului harului Său, care poate să vă zidească tot mai mult și să vă dea moștenire împreună cu toți cei sfinți.

33. Argintul, haina și aurul nimănui n'am poftit.

34. Voi știți, că pentru nevoile mele și ale celor cu mine au muncit mânile acestea ale mele

35. și în toate v'am arătat, că așa muncind, trebue a sprijini pe cei slabi și a ne aduce aminte de cuvintele Domnului Iisus, căci El însuși a zis: « E mai fericit a da decât a lua ».

36. Zicând aceasta, Pavel și-a plecat genunchile sale și împreună cu ei cu toți s'a rugat.

37. Atunci s'a făcut de toți plângere destulă și căzând pe grumajii lui Pavel, l-au sărutat,

38. mâhniți fiind mai cu seamă pentru cuvântul spus de el, că mai mult nu vor vedea fața lui. Și așa l-au petrecut până la corabie.

CAP. 21.

Călătoria lui Pavel dela Milet la Ierusalim. Prorocia lui Agav despre Pavel. Iudeii prind pe Pavel, care e dus la cazarma Antonia.

1. Despărțindu-ne apoi de *presviteri*, ne-am urcat pe corabie și am mers deadreptul la Cos și a doua zi la Rodos, iar de acolo la Patara.

2. Găsind acolo o corabie, care mergea spre Fenicia, ne-am urcat *pe ea* și am plecat.

3. Când însă ne-am ivit la Cipru, l-am lăsat în stânga și am mers în Siria. Apoi ne-am oprit în Tir, căci acolea trebuia să-și descarce corabia povara.

4. Găsind aicea *niște* ucenici, am rămas aicea șapte zile. Aceștia, după *însuflarea* Duhului, au spus lui Pavel să nu meargă la Ierusalim.

5. Iară dacă am împlinit aceste zile, am ieșit și am plecat și ei ne-au petrecut cu toții, cu femeile și cu copiii, până afară din cetate; iar pe mal plecându-ne genunchile, ne-am rugat.

6. Apoi luându-ne rămas bun unii dela alții, am intrat în corabie, iară ei s'au întors la *casele* lor.

7. Și călătorind noi pe apă, am sosit din Tir la Ptolemaida, unde salutând pe frați, am rămas la ei o zi.

8. Iară a doua zi Pavel și noi, cei ce eram cu dânsul, plecând, ne-am dus la Cezareea și intrând în casa lui Filip evanghelistul, care era din cei șapte *diaconi*, am rămas la el.

9. Acesta avea patru fete fecioare, care proroceau.

10. Și șezând noi la ei mai multe zile, a venit din Iudeea un proroc, anume Agav,

11. și intrând la noi, a luat brâul lui Pavel și legându-și mâinile și picioarele, a zis: « Așa zice Duhul Sfânt: pe bărbatul, al cui este brâul acesta, așa îl vor lega în Ierusalim Iudeii și-l vor da pe mâna păgânilor ».

12. Auzind acestea, l-am rugat și noi și cei de loc să nu meargă la Ierusalim.

13. Pavel însă răspunzându-ne, *a zis*: « Ce faceți voi? De ce plângeți și-mi frângeți inima? Căci eu sunt gata nu numai legat să fiu, ci să și mor în Ierusalim pentru numele Domnului Iisus ».

14. Și neputând să-l înduplecăm, ne-am liniștit, zicând: « Facă-se voia Domnului! »

15. Iar după zilele acestea pregătindu-ne, am plecat la Ierusalim.

16. Cu noi au mers și *câțiva* ucenici din Cezareea, petrecându-ne până la un ucenic vechiu, Mnason Chipriotul, la care am putut să găzduim.

17. Iar când am sosit în Ierusalim, frații ne-au primit cu bucurie.

18. A doua zi Pavel a mers cu noi la Iacov și au venit *acolo* și toți presviterii.

19. Și după ce i-am salutat, *Pavel* le-a istorisit cu amăruntul, ce făcuse Dumnezeu la păgâni prin slujirea lui.

20. Iară ei auzind, au slăvit pe Dumnezeu și i-au zis: « Vezi, frate, câte mii de Iudei credincioși sunt și cu toții sunt râvnitori legii.

21. Despre tine însă am auzit, că ai fi învățând pe toți Iudeii, care *locuiesc* printre păgâni, să se lepede de Moise, zicând, ca ei să nu-și taie împrejur copiii lor, nici să-și păzească obiceiurile.

---

(32) Ef. 1, 18. *(33)* 1 Reg. 12, 3. Sir. 46, 22. 2 Cor. 12, 14. *(34)* Fapt. 18, 3. 1 Cor. 4, 11. 1 Tes. 2, 9. 2 Tes. 3, 8. *(35)* Is. 32, 7. Sir. 4, 33. Luc. 6, 38; 18, 22. *(36)* Fapt. 21, 5. **Cap. 21.**— *(4)* Fapt. 20, 23. *(5)* Fapt. 20, 36. *(8)* Fapt. 6, 5. *(9)* Fapt. 2. 17-18. *(10)* Fapt. 11, 28. *(11)* Ier. 13, 1; 19, 1. Fapt. 20, 23; 24, 27; 26, 29. Ef. 6, 20. Filip. 1, 13. 2 Tim. 2, 9. Evr. 10, 34. *(13)* Num. 32. 7. Fapt. 20, 24. *(14)* 2 Reg. 10, 14; 15, 26. Mat. 6, 10. *(20)* Fapt. 22, 3. Rom. 10, 2.

22. Ce dar e de făcut? Toată mulţimea se va aduna, căci va auzi că ai venit.

23. Să faci deci, ceea ce-ţi vom zice noi: sunt *aicea* la noi patru oameni, care au asupra lor făgăduinţă.

24. Ia-i pe aceştia şi te curăţă împreună cu ei, şi cheltueşte pentru ei, ca să-şi tundă capul, şi vor cunoaşte toţi, că cele ce au auzit ei de tine nu sunt adevărate, ci urmezi şi tu însuţi a păzi legea.

25. Iar pentru păgânii, care au crezut, noi am hotărît şi le-am scris, ca ei nimic de felul acesta să nu păzească, ci să se ferească numai de cele jertfite idolilor, de sânge, de mortăciune şi de desfrânare ».

26. Atunci Pavel luând pe bărbaţii aceia şi curăţindu-se împreună cu ei, în ziua următoare a intrat în biserică şi au făcut cunoscut că s'au împlinit zilele curăţirii, când trebue să se aducă jertfă pentru fiecare dintr'înşii.

27. Şi când erau să se împlinească cele şapte zile, Iudeii din Asia, văzându-l în biserică, au întărâtat tot poporul şi au pus mâna pe el,

28. strigând: « Israiliţi, ajutaţi-ne! Acesta este omul, care pretutindenea pe toţi îi învaţă împotriva poporului iudeu şi a legii şi a locului acestuia; ba şi Elini a adus în biserică şi a spurcat acest loc sfânt.

29. Căci ei văzuseră cu el prin târg pe Trofin Efeseanul şi socotiseră că Pavel îl băgase în biserică.

30. *Atunci* toată cetatea s'a mişcat şi a alergat poporul din toate părţile şi prinzând pe Pavel, l-au scos din biserică şi s'au închis îndată uşile.

31. Iar când voiau să-l ucidă, a ajuns vestea la tribunul [1]) cohortei [2]) că tot Ierusalimul s'a turburat.

32. Acesta luând repede ostaşi şi sutaşi, a pornit asupra *Iudeilor*, şi văzând ei pe tribun şi ostaşii, au încetat de a mai bate pe Pavel.

33. Iară tribunul apropiindu-se, l-a luat şi a poruncit să-l lege cu două lanţuri şi a întrebat: « Cine-i şi ce a făcut? »

34. Dar din mulţime unii strigau una, iar alţii alta. Neputând tribunul afla adevărul din pricina turburării, a poruncit să fie dus în cazarmă.

35. Iar când au ajuns la treptele *scării* soldaţii, din pricina îngrămădirii poporului, au trebuit să-l ducă pe braţe,

36. căci mulţime de popor se îngrămădea şi striga: « Să se omoare! »

37. Iar când voiau să-l bage în cazarmă, Pavel a zis către tribun: « Mi-e îngăduit oare să-ţi spun ceva? » Iară acela a răspuns: « Ştii greceşte?

38. Nu cumva eşti tu Egipteanul, care mai deunăzi a stârnit o răsvrătire şi a scos în pustie patru mii de banditi? »

39. Pavel însă a zis: « Eu sunt iudeu din Tarsul Ciliciei, cetăţan al unei cetăţi nu de puţină însemnătate. Rogu-te dară, dă-mi voie să vorbesc poporului ».

40. Şi dându-i-se voie, Pavel, stând pe scară, a făcut poporului *semn* cu mâna, şi când s'a făcut linişte adâncă, a început să vorbească în limba evreească, zicând:

CAP. 22.

Cuvântarea lui Pavel către Iudei, prin care arată cum s'a întors el la creştinism.

1. « Părinţi şi fraţi, ascultaţi acum şi apărarea mea faţă de voi! »

2. Şi auzind *ei*, că le grăieşte în limba evreească, au făcut încă şi mai mare tăcere. Iar *el* a zis:

3. « Eu sunt iudeu, născut în Tarsul Ciliciei, dar am fost crescut în cetatea aceasta, la picioarele lui Gamaliel, şi am învăţat cu deamăruntul legea părintească, fiind tot atât de râvnitor pentru Dumnezeu, cum sunteţi şi voi cu toţi astăzi.

4. Ba *eu* am prigonit până la moarte pe *următorii* acestei învăţături, legând şi dând la temniţă şi bărbaţi şi femei,

5. cum *poate* să mărturisească de mine căpetenia preoţilor şi toţi bătrânii, dela care am luat şi scrisori către fraţii ce locuiesc în Damasc, *unde* m'am dus, ca şi pe cei de acolo să-i aduc la Ierusalim în lanţuri, ca să fie pedepsiţi.

6. Dară s'a întâmplat, că pe când mergeam şi mă apropiam de Damasc,

(24) Num. 6, 8, 18. Fapt. 18, 18. *(25)* Fapt. 15, 20. *(26)* Fapt. 24, 18. *(28)* Iez. 44, 7, 10. Fapt. 24, 6. *(30)* Fapt. 26, 21. *(32)* Fapt. 23, 27. *(33)* Fapt. 20, 23. *(38)* Fapt. 5, 36. *(39)* Fapt. 22, 3. **Cap. 22.**— *(3)* Fapt. 5, 34; 9, 11; 21, 20, 39; 26, 5. 2 Cor. 11, 22. Gal. 1, 14. *(4)* Fapt. 8, 3; 9, 1; 26, 10. *(6)* Fapt. 9, 3; 26. 13.

[1]) Tribun, şef militar, care comandă o cohortă.
[2]) Cohortă, o trupă de 500 sau 600 soldaţi romani.

pe la amiază, a strălucit fără de veste împrejurul meu o lumină mare din cer

7. și eu am căzut la pământ și am auzit un glas, care mi-a zis: « Saule, Saule, ce mă prigonești? »

8. Iară eu am răspuns: « Cine ești Doamne? » Și acela mi-a zis: « Eu sunt Iisus Nazoreul, pe care tu îl prigonești ».

9. Cei ce erau cu mine însă lumina au văzut-o și s'au spăimântat, iar glasul celui ce-mi vorbea nu l-au auzit.

10. *Atuncea* eu am zis: « Ce să fac Doamne? » Și Domnul mi-a zis: « Scoală și du-te în Damasc și acolo ți se va spune tot ce este rânduit să faci ».

11. Și fiindcă de slava luminii aceleia nu vedeam, am mers la Damasc dus de mână de cei ce erau cu mine.

12. *Acolo* un oarecare Anania, om evlavios după lege și bine văzut de toți Iudeii, care locuiesc în Damasc,

13. a venit la mine și apropriindu-se, mi-a zis: « Frate Saul, vezi! » Și îndată l-am văzut.

14. Și el *iarăși* mi-a zis: « Dumnezeul părinților noștri de mai înainte te-a ales, ca să cunoști voia Lui, să vezi pe Cel drept și să auzi graiu din gura Lui;

15. că tu-I vei fi martor înaintea tuturor popoarelor pentru cele ce ai văzut și ai auzit.

16. Ce zăbovești dară? Scoală, botează-te și-ți spală păcatele tale, chemând numele Domnului Iisus ».

17. Iară când m'am întors în Ierusalim și mă rugam în biserică, am căzut în uimire

18. și L-am văzut zicându-mi: « Grăbește de ieși repede din Ierusalim, pentrucă aici nu se va primi mărturisirea ta cea pentru Mine ».

19. Și eu am zis: « Doamne, acestora le e cunoscut, că eu pe cei ce credeau în Tine îi închideam în temniță și-i băteam prin sinagogi;

20. și când se vărsa sângele lui Ștefan, martorul Tău, și eu eram de față, încuviințând uciderea lui și păzind hainele celor ce-l ucideau ».

21. *El* însă mi-a zis: « Du-te, căci eu am să te trimet la națiuni departe! »

22. Până la cuvântul acesta Iudeii l-au ascultat, iar *după aceea* au început a striga, zicând: « Stârpește de pe pământ pe unul ca acesta, căci nu se cade să mai trăiască! »

23. Pe când însă răcneau ei, și-și fluturau hainele, și aruncau colb în văzduh,

24. tribunul a poruncit să-l vâre *pe Pavel* în cazarmă și a zis să-l bată cu biciul, ca să afle din care pricină strigau *Iudeii* așa împotriva lui.

25. Dar când l-au întins ca să-l bată, Pavel a zis către un sutaș, care stătea *acolo*: « Oare vi-i îngăduit să bateți pe un cetățean roman și *încă* nejudecat? »

26. Auzind *aceasta* sutașul, s'a dus și a spus tribunului, zicând: « Ia vezi ce era să faci! Că omul acesta este cetățean roman ».

27. Atunci tribunul a venit la *Pavel* și i-a zis: « Spune-mi de ești cetățean roman ». Și el a răspuns: « Da! »

28. Zis-a tribunul: « Eu cetățenia aceasta am dobândit-o pentru o sumă mare ». Pavel însă i-a răspuns: « Ba eu m'am și născut astfel ».

29. *Atunci* s'au îndepărtat de el cei ce voiseră să-l bată, iar tribunul aflând că Pavel este cetățean roman, s'a speriat că-l legase.

30. Și a doua zi dorind să afle adevărul, pentru ce se învinuește de către Iudei, l-a scos din lanțuri și a poruncit să se adune căpeteniile preoților și tot sinedriul, și scoțând pe Pavel, l-a înfățișat înaintea lor.

CAP. 23.

Pricire între saduchei și farisei pentru Pavel. Domnul se arată în vedenie lui Pavel. Acesta e trimes la Cezareea.

1. Căutând Pavel spre sinedriu, a zis: « Fraților, până în ziua de astăzi am trăit eu înaintea lui Dumnezeu cu cel mai curat cuget ».

2. Căpetenia preoților Anania însă a poruncit celor ce stăteau înaintea lui, să-l bată peste gură.

3. Atunci Pavel i-a zis: « Să te bată Dumnezeu *pe tine*, părete văruit, căci ești pus să mă judeci după lege și *tu* împotriva legii poruncești să mă bată ».

4. Iar cei ce stăteau înainte au zis: « Dar pe căpetenia preoților lui Dumnezeu îl blestemi? »

5. Zis-a Pavel: « N'am știut, fraților, că-i căpetenia preoților; pentrucă este scris: pe mai marele poporului tău să nu-l grăiești de rău ».

(14) Fapt. 18, 9. 1 Ioan 2, 1. Gal. 1, 12. *(18)* Fapt. 9, 15. 1 Cor. 9, 1; 15, 8. *(20)* Fapt. 7, 58. *(21)* Fapt. 9, 15. Gal. 1, 16. 1 Tim. 2, 7. 2. Tim. 1, 11. *(22)* Fapt. 25, 24. *(25)* Fapt. 16, 37. *(30)* Ps. 124, 3. Fapt. 23, 28. **Cap. 23.**— *(1)* Fapt. 24, 16. 1 Cor. 4, 4. 2 Cor. 1, 12; 4, 2. Evr. 13, 18. *(3)* Lev. 19, 35. Deut. 17, 10. Mat. 23, 27. *(5)* Eș. 22, 28.

6. Aflând însă Pavel, că o parte *din cei de față* erau saduchei, iar alta farisei, a strigat în sinedriu: « Fraților, eu sunt fariseu, fiu de fariseu, și pentru nădejdea în învierea morților mă judec *acum* ».
7. Și când a spus el acestea, s'a stârnit ceartă între saduchei și farisei și adunarea s'a desbinat;
8. căci saducheii zic, că nu-i înviere, nici înger, nici duh; iar fariseii mărturisesc și una și alta și pe cealaltă.
9. Și s'a făcut gâlceavă mare și sculându-se cărturarii cei din farisei au zis: « Nu găsim nimic rău la omul acesta! Și dacă i-a grăit lui un duh, sau un înger, nu ne vom împotrivi lui Dumnezeu ».
10. Dar fiindcă discordia se mărea, tribunul temându-se ca nu cumva Pavel să fie sfâșiat de Iudei, a poruncit ostașilor să se pogoare ca să-l ia din mijlocul lor și să-l ducă în cazarmă.
11. Iar în noaptea următoare S'a arătat lui *Pavel* Domnul și i-a zis: « Indrăsnește, Pavele, căci precum ai mărturisit tu de Mine în Ierusalim, așa se cade să mărturisești și în Roma ».
12. Iar după ce s'a făcut ziuă, adunându-se niște Iudei, s'au jurat să nu mănânce, nici să bea, până nu vor ucide pe Pavel.
13. Și cei ce făcuse acest jurământră erau mai bine de patruzeci.
14. Aceștia, venind la căpeteniile preoților și la bătrâni, au zis: « Noi ne-am legat cu jurământ să nu mâncăm nimic până nu vom ucide pe Pavel.
15. Deci, acum voi cu sinedriul dați de veste căpeteniei oștirii, ca mâine să-l scoată *pe Pavel* la voi, ca și cum ați voi să cercetați pricina lui mai de aproape, iar noi vom fi gata să-l ucidem, înainte de a se apropia ».
16. Și auzind *de această* punere la cale fiul surorii lui Pavel, s'a dus și intrând în cazarmă, a dat de știre lui Pavel.
17. Iar Pavel chemând pe unul din sutași, a zis: « Du pe tânărul acesta la tribun, căci are să-i spună ceva ».
18. Și luându-l *sutașul*, l-a dus la tribun, zicând: « Chemându-mă arestatul Pavel, m'a rugat să aduc la tine pe acest tânăr, care are să-ți spună ceva ».
19. Și tribunul luându-l de mână și ducându-l la o parte, l-a întrebat: « Ce ai să-mi spui? »
20. Iar *el* a zis: « Iudeii s'au sfătuit să te roage, ca mâine să scoți pe Pavel la sinedriu, ca și cum ar voi să cerceteze ceva mai amărunțit despre el.
21. Dar tu să nu-i asculți, căci îl pândesc mai mult de patruzeci de oameni dintre ai lor, cari s'au jurat să nu mănânce, nici să bea până nu-l vor ucide: și acum *aceia* sunt gata și așteaptă făgăduința ta ».
22. *Atunci* tribunul a dat drumul tânărului, zicând: « Să nu spui nimănui, că mi-ai arătat aceasta ».
23. *După aceea* a chemat doi sutași și le-a zis: « Pregătiți două sute de ostași *pedeștri*, șaptezeci de călărași și două sute de arcași, ca să plece pe la trei ceasuri din noapte la Cezareea.
24. Pregătiți *de asemenea* niște asini, ca să luați pe Pavel și să-l duceți la guvernatorul Felix ».
25. Apoi a scris și o scrisoare cu următorul cuprins:
26. « Prea luminatului guvernator Felix salutare din partea lui Claudie Lisie!
27. Pe omul acesta Iudeii l-au prins și voiau să-l ucidă; dar venind eu cu ostași și aflând că-i cetățean roman, l-am ridicat.
28. Apoi, dorind să aflu pricina pentru care-l învinuesc, l-am dus la sinedriul lor
29. și am aflat că-l învinuesc cu întrebări atingătoare de legea lor, neavând însă nicio vină vrednică de a fi pedepsită cu moartea sau cu închisoarea.
30. Vestindu-mi-se însă că s'ar unelti de către Iudei planuri rele asupra acestui om, l-am trimes numaidecât la tine, poruncind și pârîșilor să spună înaintea ta tot ce au împotriva lui. Fii sănătos! »
31. Deci ostașii, după cum li se poruncise, au luat pe Pavel și l-au dus noaptea până la Antipatrida;
32. iar a doua zi, lăsând numai pe călărași să meargă cu el, s'au întors la cazarma lor.
33. Iar aceia, sosind la Cezareea și dând scrisoarea guvernatorului, i-au înfățișat și pe Pavel.
34. Și cetind guvernatorul *scrisoarea*, l-a întrebat *pe Pavel* din ce ținut este și aflând că-i din Cilicia, a zis:
35. « Te voiu asculta când se vor înfățișa pârîșii tăi ». Și porunci să fie sub pază în pretoriul lui Irod.

(6) Ioan 11, 22-25. Fapt. 4, 2; 24, 21; 26, 5. Filip. 3, 5. *(8)* Mat. 22, 23. Marc. 12, 18. Luc. 20, 27. *(9)* 1 Reg. 24, 18-20. Fapt. 25, 25. *(11)* Fapt. 18, 9; 19, 21. 2 Tim. 4, 11. *(15)* Ps. 9. 28. *(27)* Fapt. 21, 32. *(28)* Fapt. 22, 30. *(29)* Fapt. 18, 15; 25, 19. *(35)* Fapt. 24, 1; 25, 16.

CAP. 24.

Pavel se desvinovăţeşte înaintea lui Felix.

1. Peste cinci zile a venit căpetenia preoţilor Anania cu bătrânii şi cu un avocat Tertul, care s'au plâns guvernatorului împotriva lui Pavel.
2. Iar când a fost chemat acesta, Tertul a început a-l învinui zicând:
3. « Prea înălţate Felix, totdeauna şi pretutindenea mărturisim cu toată recunoştinţa, că ţie-ţi datorim multă pace şi propăşirea acestui popor se datoreşte numai purtării tale de grijă.
4. Dar ca să nu te obosesc mult, te rog să ne asculţi în scurt, cu fireasca-ţi bunătate.
5. Găsind pe omul acesta, — o ciumă *a omenirii* şi un stârnitor de turburări la toţi Iudeii din toată lumea şi o căpetenie a eresului Nazoreilor, —
6. care a cercat să spurce chiar şi biserica, l-am prins şi am voit să-l judecăm după legea noastră.
7. Dar venind tribunul Lisie, l-a luat cu mare sâlnicie din mâinele noastre şi l-a trimes la tine,
8. poruncind şi pârîşilor lui să vie *înaintea ta.* De vei cerceta, vei putea afla chiar dela el toate acelea, cu care noi îl învinuim ».
9. Iudeii încă au adeverit, zicând, că acestea aşa sunt.
10. Iară Pavel, după ce guvernatorul i-a făcut semn cu mâna să vorbească, a răspuns: « Ştiind că de mulţi ani judeci poporul acesta cu înţelepciune, cu atât mai lesne îmi voiu apăra pricina mea.
11. Poţi să afli, că n'am mai mult de douăsprezece zile, de când am venit la Ierusalim să mă închin;
12. şi nu m'au găsit nici în biserică, nici prin sinagogi, nici prin cetate pricindu-mă cu cineva, sau aţâţând poporul la răsvrătire,
13. şi nici nu pot să dovedească cele cu care mă învinuesc acum.
14. Dar aceasta îţi mărturisesc, că eu cu adevărat slujesc Dumnezeului părinţilor *mei* după o învăţătură, pe care ei o numesc erezie, fiindcă eu cred toate cele scrise în lege şi în proroci
15. şi am nădejde la Dumnezeu, că va învia pe cei morţi, drepţi şi nedrepţi, ceea ce şi ei înşişi aşteaptă.
16. De aceea mă silesc eu pururea să am cugetul curat înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor.
17. După mai mulţi ani am venit să aduc milostenie şi daruri poporului meu;
18. şi cu *prilejul* acesta nişte Iudei din Asia m'au găsit în biserică, după curăţire, fără popor şi fără sgomot.
19. Acei *Iudei* ar trebui să se înfăţişeze înaintea ta şi să mă pârască, de au ceva asupra mea,
20. sau să spuie ei singuri, de au găsit la mine vreo nedreptate, când am stătut înaintea sinedriului,
21. decât doar acel singur cuvânt, pe care l-am rostit cu tărie, când stăteam înaintea lor, că pentru *învăţătura despre* învierea morţilor sunt judecat eu de voi ».
22. Felix, auzind acestea şi cunoscând amăruntţit calea ce urma Pavel, i-a amânat, zicând: « Voi cerceta *pricina* voastră, când va veni tribunul Lisie ».
23. Şi a poruncit unui sutaş să se păzească Pavel, dar să nu-l strâmtoreze şi să nu oprească pe niciunul din ai lui, de a-i sluji sau de a veni la dânsul.
24. Peste câteva zile Felix, venind cu Druzila, soţia sa, care era jidaucă, a chemat pe Pavel şi l-a ascultat asupra credinţei în Hristos Iisus.
25. Dar, pe când grăia el despre dreptate, despre înfrânare şi despre judecata care are să fie, Felix fu cuprins de frică şi răspunse: « Du-te acum şi, când voiu mai găsi vreme, te voiu chema ».
26. *Afară de aceasta* mai nădăjduia, că i se vor da şi bani de către Pavel, ca să i se dea drumul. De aceea adesea îl chema şi vorbea cu el.
27. Dar după ce s'au împlinit doi ani, în locul lui Felix a venit Porcius Festus. Şi voind Felix să facă pe placul Iudeilor, a lăsat pe Pavel în închisoare.

CAP. 25.

Pavel la judecată înaintea guvernatorului Porcius Festus şi a regelui Agripa.

1. Festus sosind în ţinutul *său,* după trei zile s'a suit din Cezareea la Ierusalim.

Cap. 24.— *(1)* Fapt. 25, 15. *(5)* 3 Reg. 18, 17. Fapt. 25, 24; 28, 22. *(6)* Fapt. 21, 28. *(8)* Fapt. 25, 8. *(14)* Rom. 1, 9. *(15)* Dan. 12, 2. Ioan 5, 28; 11, 22-25. *(16)* Fapt. 23, 1. *(17)* Fapt. 11, 29. Rom. 15, 25. Gal. 2, 10. *(18)* Fapt. 21, 26-27. *(21)* Fapt. 23, 6. *(23)* Fapt. 27, 3. *(27)* Fapt. 21, 11; 25, 9; 26, 29.

2. *Atunci* căptenia preoţilor şi fruntaşii Iudeilor i s'au înfăţişat *cu plângere* împotriva lui Pavel,
3. rugându-l să fie îndurător cu ei, ca să-l trimeată la Ierusalim; căci făcuseră planul să-l omoare pe drum.
4. Festus însă le-a răspuns, că Pavel este ţinut în Cezareea sub pază şi că şi el însuşi are să plece în curând acolo.
5. « Deci, — zise el, — să meargă cine poate din voi, împreună *cu mine* şi de este ceva asupra acelui om, să-l învinuiască ».
6. Festus rămânând la ei în *Ierusalim* nu mai mult de opt sau zece zile, s'a pogorît la Cazareea şi a doua zi şezând la locul de judecată, a poruncit să fie adus Pavel.
7. Venind însă Pavel, l-au împresurat Iudeii, care veniseră din Ierusalim, aducând împotriva lui învinuiri multe şi grele, pe care nu le-au putut dovedi.
8. Iar Pavel apărându-se, a zis: « Eu n'am făcut nicio nelegiuire nici împotriva legii iudaice, nici împotriva bisericii, nici împotriva Cezarului ».
9. Festus însă, voind să facă plăcerea Iudeilor, răspunzând, a zis către Pavel: « Vrei să mergi la Ierusalim, ca să te judec de aceasta acolo? »
10. Răspuns-a Pavel: « Eu stau *acum* înaintea tribunalului Cezarului, unde se cuvine să fiu judecat. Pe Iudei cu nimic nu i-am jignit, după cum şi tu însuţi ştii prea bine.
11. Căci de sunt nedrept şi am făcut ceva vrednic de moarte, nu mă dau în lături dela moarte; iar de n'am făcut nimic din toate cele cu care mă învinuiesc aceştia, *atunci* nimenea nu mă poate da lor. Cer să fiu judecat de Cezarul ».
12. Atunci Festus, după ce s'a sfătuit cu sfatul de pe lângă el, a răspuns: « Judecata Cezarului ai cerut, la Cezarul te vei duce! »
13. Trecând însă câteva zile, au sosit la Cezareea regele Agripa şi Veronica să salute pe Festus.
14. Şi rămânând *ei* acolo mai multe zile, Festus a spus regelui de Pavel, zicând: « Este *aicea* un om, lăsat de Felix legat,
15. împotriva căruia, când am fost la Ierusalim, s'au înfăţişat la mine căpetenia preoţilor şi bătrânii Iudeilor, cerându-mi ca să-l osândesc.
16. Eu însă le-am răspuns, că la Romani nu este obiceiul de a da la moarte pe vreun om, înainte ca învinuitul să aibă în faţă pe învinuitorii săi şi putinţa de a se apăra de învinuire.
17. Şi după ce s'au adunat ei aicea, fără nicio zăbavă, *chiar* a doua zi, am şezut la locul de judecată şi am poruncit să se aducă omul *acela.*
18. *Atunci* învinuitorii împresurându-l, n'au adus nicio învinuire din care credeam eu,
19. ci aveau cu el numai nişte certuri despre cinstirea de Dumnezeu şi despre un oarecare mort Iisus, de care Pavel adeverea că este viu.
20. Nedumerindu-mă însă eu asupra deslegării pricinii acesteia, i-am zis, de voieşte, să meargă la Ierusalim şi acolo să fie judecat de *lucrurile* acestea.
21. Dar Pavel cerând să fie lăsat la judecata Maiestăţii Sale, am poruncit să fie păzit până îl voiu trimete la Cezarul »
22. Atunci Agripa a zis către Festus: « Aş voi şi eu să aud pe omul acesta » — « Chiar mâine, — zise Festus, — îl vei auzi ».
23. A doua zi deci, venind Agripa şi Veronica cu mare alaiu şi intrând în palatul tribunalului cu tribunii şi cu cei mai de seamă cetăţeni, a fost adus şi Pavel, din porunca lui Festus.
24. *Atunci* Festus a zis: « Rege Agripa şi voi toţi bărbaţii, care vă aflaţi împreună cu noi, iată acela, împotriva căruia toată mulţimea de Iudei au venit la mine şi în Ierusalim, şi aicea, strigând că nu trebuie să mai trăiască.
25. Eu însă găsind că n'a făcut nimic vrednic de moarte şi cerând şi el singur *judecata* Maiestăţii Sale, am hotărît să-l trimet *la dânsul.*
26. N'am nimic hotărît ce aş putea să scriu împăratului. De aceea l-am adus înaintea voastră şi în deosebi înaintea ta, rege Agripa, ca după cercetare, să am ce scrie.
27. Căci mie mi se pare, că nu-i înţelepţeşte a trimete pe un arestat, fără a arăta care-s învinuirile ce i se aduc ».

CAP. 26.

Pavel se desvinovăţeşte înaintea lui Festus şi Agripa. Amândoi îl găsesc nevinovat.

1. Iar Agripa a zis către Pavel: « Ţi se îngăduie să vorbeşti de tine însuţi! »

Cap. 25.— *(8)* Fapt. 24, 12; 28. 17-18. *(9)* Fapt. 24, 27. *(11)* Fapt. 28, 18. *(15)* Fapt. 24, 1. *(16)* Fapt. 23. 35. *(19)* Fapt. 18, 15. *(24)* Fapt. 22, 22; 24. 5. *(25)* Fapt. 23, 9.

Atunci Pavel întinzându-și mâinile, s'a apărat *astfel :*

2. « Rege Agripa, mă socot fericit, când vreau astăzi să mă apăr înaintea ta de toate *acelea,* cu care sunt învinuit de Iudei,

3. cu atâta mai mult, cu cât tu știi toate obiceiurile și părerile Iudeilor. De aceea te rog să mă asculți cu bunăvoință.

4. Viața mea din tinerețe, pe care dela început mi-am petrecut-o în mijlocul poporului meu, în Ierusalim, o cunosc toți Iudeii.

5. *Aceștia* de mult știu de mine, de vor vrea să mărturisească, că am trăit ca fariseu, după cea mai aspră învățătură din legea noastră.

6. Iar acum stau înaintea judecății pentru nădejdea în făgăduința, făcută părinților noștri de Dumnezeu,

7. a căreia împlinire nădăjduiesc să o vadă cele douăsprezece seminții ale noastre, slujind cu râvnă *lui Dumnezeu* ziua și noaptea. *Tocmai* pentru această nădejde sunt învinovățit de Iudei, o, rege Agripa.

8. Dar ce? Se socoate oare de voi *lucru* de necrezut, că Dumnezeu învie pe morți?

9. Adevărat, și eu credeam, că mi se cuvine să lucrez mult împotriva numelui lui Iisus Nazoreul.

10. Ceea ce am și făcut în Ierusalim, și căpătând împuternicire dela căpeteniile preoților, pe mulți sfinți i-am închis eu în temniță și când îi ucideau, îmi dădeam *la aceasta* învoirea mea.

11. Prin toate sinagogile i-am muncit eu adesea și-i sileam să hulească *pe Iisus,* în ura mea nemăsurată asupra lor, i-am urmărit până și în alte cetăți.

12. Pentru aceasta mergând eu și la Damasc, cu împuternicire și însărcinare dela căpeteniiie preoților,

13. pe cale, o, rege, am văzut în mijlocul zilei o lumină din cer, care întrecea strălucirea soarelui și care m'a luminat pe mine și pe cei ce mergeau cu mine.

14. Atuncea noi cu toții am căzut la pământ și am auzit un glas, care mi-a zis în limba evreească: « Saule, Saule, ce Mă prigonești? Cu greu îți este să lovești împotriva boldului ».

15. Și eu am zis: « Cine ești Doamne? » Iar El a răspuns: « Eu sunt Iisus, pe Care tu-L prigonești.

16. Dar scoală și stai pe picioarele tale, căci de aceea M'am arătat ție, ca să te pun slujitor și martor al celor ce ai văzut *și* al celor ce-ți voiu descoperi,

17. izbăvindu-te de poporul iudeu și de păgânii, la care te trimet Eu *acuma,*

18. ca să le deschizi ochii, spre a se întoarce dela întunerec la lumină și dela stăpânirea lui satana la Dumnezeu și prin credință în Mine să primească iertarea păcatelor și parte cu cei sfințiți ».

19. De aceea, o, rege Agripa, nu m'am împotrivit vedeniei cerești,

20. ci am propoveduit mai întâiu celor din Damasc și Ierusalim *și apoi la cei din* toată țara Iudeei și păgânilor, ca să se pocăiască și să se întoarcă la Dumnezeu, făcând fapte vrednice de pocăință.

21. Pentru aceasta prinzându-mă Iudeii în biserică, s'au încercat să mă sfâșie.

22. Dar primind ajutor dela Dumnezeu, stau până în ziua aceasta, mărturisind la mic și la mare, negrăind nimic alta decât cele ce au spus prorocii și Moise, că vor să se facă,

23. *și* anume, că Hristos avea să pătimească și, sculându-Se cel dintâiu din morți, să vestească lumină poporului *iudeu* și păgânilor ».

24. Pe când se apăra *Pavel* astfel, Festus a zis cu glas tare: « Ești nebun, Pavele! Multa carte te duce la nebunie ».

25. « Ba nu, nu sunt nebun, prea mărite Festus, — zise *Pavel* —, eu vorbesc cuvinte adevărate și înțelepte.

26. Căci despre aceasta știe și regele, către care și îndrăsnesc eu să grăiesc, căci nu cred că i-ar fi lui tăinuit ceva din acestea; căci acestea nu s'au petrecut undeva într'un ungher *de țară.*

27. Rege Agripa, crezi tu pe proroci? Știu că crezi ».

28. Agripa însă a zis către Pavel: « Prea curând vrei tu să mă faci creștin ».

29. Zis-a Pavel: « Aș ruga pe Dumnezeu ca, mai curând sau mai târziu, nu numai tu, ci și toți cei ce mă ascultă astăzi să se facă astfel, cum sunt și eu, afară de aceste lanțuri ».

Cap. 26.— *(5)* Fapt. 22, 3; 23, 6. Filip 3, 5. *(6)* Fac. 3, 15; 22, 18. Deut. 18, 15. 2 Reg. 7, 12. Ps. 131, 11. Is. 4, 2; 7, 14. Ier. 23, 5; 33, 15. Iez. 34-22-23; 37, 24. Dan. 9, 24. Mih. 5, 1. *(10)* Fapt. 8. 3, 9, 1; 22, 4. 1 Cor. 15, 9. Gal. 1, 13. 1 Tim. 1, 13; *(13)* Fapt. 9, 3; 22, 6. *(18)* Is. 42, 7; 60, 1. Luc. 1, 79; 2, 32. Ioan 1, 9. 1 Petr. 2, 9. Ef. 1, 18; 5, 8. Col. 1, 12. *(20)* Ier. 18, 7. Iez. 33, 14. Fapt. 9, 20. *(21)* Fapt. 21, 30. *(22)* Ioan 5, 46. Fapt. 3, 18. *(23)* Num. 21, 9. Is. 53, 2. Dan. 9, 26. Zah. 12, 10. Luc. 24, 27. *(24)* 1 Cor. 1, 23; 2, 14. *(26)* Ințel. 5, 4. Ioan 18, 20. *(29)* Fapt. 21, 11; 24, 27.

30. Şi când a zis el aceasta, regele şi guvernatorul, Veronica şi cei ce şedeau cu ei s'au sculat
31. şi depărtându-se, vorbeau între ei şi ziceau, că omul acesta n'a făcut nimic vrednic de moarte sau de lanţuri.
32. Iar Agripa a zis către Festus: « S'ar putea să se dea drumul omului acestuia, dacă el n'ar fi cerut *judecata* Cezarului ». După aceasta s'a şi hotărît guvernatorul să trimeată pe *Pavel* la Cezarul.

CAP. 27.

Pavel în lanţuri e trimes cu corabia spre Italia. Greutăţile călătoriei. Corabia se sfărâmă la Malta, dar oamenii scapă.

1. După ce s'a hotărît să mergem în Italia, Pavel şi alţi câţiva arestaţi au fost daţi în seama unui sutaş, cu numele Iuliu, din cohorta Augusta.
2. Şi suindu-ne pe o corabie din Adramit, am plecat, voind să mergem pe lângă coastele Asiei, fiind cu noi Aristarh, un macedonean din Tesalonic.
3. A doua zi am sosit la Sidon, şi Iuliu purtându-se omenos cu Pavel, i-a îngăduit să meargă la prieteni, ca să primească ajutoare.
4. Plecând apoi de acolo, am mers la Cipru, din pricină că vântul era protivnic;
5. şi trecând marea spre Cilicia şi Pamfilia, am sosit la Mira-Liciei.
6. Acolo sutaşul găsind o corabie alexăndreană, care mergea în Italia, ne-a mutat într'însa.
7. Plutind încetul multe zile şi ajungând abia în dreptul Cnidului, nefiindu-ne vântul prielnic, am trecut pe sub Creta, pe lângă Salmona,
8. şi străbătând cu greutate, am sosit la un loc, ce se numea Limanurile Bune, în apropierea căruia se află cetatea Lasea.
9. Deoarece trecuse destulă vreme şi călătoria ajunsese acum primejdioasă, pentrucă acum şi postul trecuse, Pavel îi sfătuia
10. şi le zicea: « Oameni *buni*, văd că *această* călătorie va fi însoţită de greutăţi şi de mari primejdii nu numai pentru încărcătură şi corabie, ci şi pentru viaţa noastră ».
11. Dar sutaşul se încredea mai mult în cârmaciu şi în căpitanul corăbiei decât în cuvintele lui Pavel.
12. Nefiind însă limanul bun pentru iernat, cei mai mulţi dădeau sfat să plece *corabia* de acolo *şi,* de s'ar putea, să ajungă la Finica, un liman în Creta, care e apărat de vânturile de sud-vest şi de nord-vest, ca să ierneze *acolo.*
13. Suflând vânt dela miazăzi şi socotind că au dobândit ce doreau, au plecat şi au mers pe lângă Creta.
14. Dar nu după mult s'a stârnit contra acestuia *alt* vânt viforos, numit Evroclidon;
15. şi corabia fiind apucată şi neputând lupta contra vântului, am rămas în voia valurilor.
16. Trecând însă un ostrovaş, numit Clauda, cu mare greu am putut prinde luntrea,
17. pe care ridicând-o, *marinarii* au început să întrebuinţeze toate mijloacele, ca să lege corabia; temându-se însă să nu fie pusă pe nisip, au desfăcut pânzele şi se purta astfel *de valuri.*
18. A doua zi, fiind mai cumplit înviforaţi, au început a arunca încărcătura.
19. Iar a treia zi cu mâinile noastre am aruncat lucrurile din corabie.
20. Şi fiindcă zile multe nu s'a arătat nici soare, nici stele, şi furtuna ţinea mereu, în cele din urmă ne pierdusem orice nădejde de a ne mântui.
21. Şi fiindcă se făcuse multă postire, atunci Pavel, stând în mijlocul lor, a zis: « Oameni *buni,* trebuia să mă ascultaţi pe mine şi să nu fi plecat din Creta; *astfel* aţi fi înlăturat greutăţile şi primejdia aceasta.
22. Acum însă vă îndemn, să vă încurajaţi, căci niciun suflet dintre voi nu va pieri, ci numai corabia.
23. Pentrucă mi s'a arătat în noaptea aceasta îngerul lui Dumnezeu, Căruia eu Ii slujesc,
24. şi mi-a zis: « Nu te teme Pavele, *căci* trebue să stai înaintea Cezarului; şi iată Dumnezeu ţi-a dăruit pe toţi cei ce călătoresc cu tine ».
25. De aceea îmbărbătaţi-vă, oameni *buni,* căci eu cred pe Dumnezeu, că va fi aşa, cum mi s'a spus,
26. şi trebue să fim aruncaţi în vreun ostrov oarecare ».

Cap. 27.— *(1)* Eccl. 9, 2. *(2)* Fapt. 20, 4. 2 Cor. 11, 23. Col. 4, 10. *(3)* Fapt. 24, 23. *(18)* Iona 1, 5. *(20)* Eccl. 9, 2. *(23)* 4 Reg. 6, 17. *(24)* Fac. 45, 5. *(26)* Fapt. 28, 1.

27. Şi fiind noaptea a patrusprezecea de când ne învăluiam în Adriatica, corăbierilor li se păru, pe la miezul nopţii, că se apropie de un mal,
28. şi aruncând măsura, au găsit douăzeci de stânjeni; înaintând însă puţin şi măsurând iarăşi, au găsit cinsprezece stânjeni.
29. Temându-se însă să nu dea peste nişte locuri stâncoase, au lăsat dela cârmă patru ancore şi au aşteptat să se facă ziuă.
30. Insă fiindcă corăbierii voiau să fugă de pe corabie şi începuseră chiar să lase luntrea pe apă, prefăcându-se că vor să arunce ancorele dela gurguiul corăbiei,
31. Pavel a zis către sutaş şi către ostaşi: « Dacă aceştia nu rămân pe corabie, nu veţi putea scăpa ».
32. Atunci ostaşii au tăiat frânghiile dela luntre şi au lăsat-o să cadă.
33. Şi până se se facă ziuă, Pavel a sfătuit pe toţi să mănânce, zicând: « Astăzi e a patrusprezecea zi de când aşteptaţi şi postiţi, nemâncând nimica.
34. De aceea vă rog să mâncaţi, căci aceasta este spre mântuirea voastră, căci niciunuia din voi nu-i va pieri nici fir de păr din cap ».
35. Şi zicând el aceasta şi luând pâine, a mulţămit lui Dumnezeu înaintea tuturor şi frângând, a început a mânca.
36. Atuncea s'au îmbărbătat toţi şi au mâncat şi ei.
37. Şi de toţi eram pe corabie două sute şaptezeci şi şase de suflete.
38. După ce ne-am mulţămit de mâncare, am uşurat corabia, aruncând grâul în mare.
39. Iar dacă s'a făcut ziuă, nu se zărea nicăieri pământul, dar se părea că se vede un sân de mare cu ţărmul *jos*, la care se sfătuiau să scoată, de se va putea, corabia.
40. Deci, ridicând ancorele şi slăbind lanţurile cârmei, au ridicat pânzele cele mici după vântişorul *ce sufla* şi au pornit pe mare, ţinând *calea* spre ţărm.
41. Dând însă peste o limbă de pământ, corabia s'a împotmolit şi înfigându-se cu botul în nisip, sta nemişcată, iar partea ei din urmă se sfărâma de puterea valurilor.
42. Atunci ostaşii s'au înţeles să ucidă pe arestaţi, ca nu cumva să înnoate vreunul şi să fugă.
43. Sutaşul însă, voind să scape pe Pavel, i-a oprit dela gândul acesta şi a poruncit ca cei ce ştiu să înnoate, să se arunce cei dintâi *în mare* şi să iasă la uscat;
44. iar ceilalţi să se *mântuiască* care pe scânduri, care pe ce va putea găsi în corabie. Şi aşa au scăpat toţi la uscat.

CAP. 28.

Pavel trei luni la Melita, unde vindecă pe tatăl lui Publius. Sosirea la Roma, unde propovedueşte pe Hristos.

1. După ce s'au izbăvit, atunci cei ce erau cu Pavel au aflat, că ostrovul *acela* se numea Melita.
2. Barbarii *de acolo* ne-au arătat nu puţină bunăvoinţă; căci ei făcând un foc *mare*, ne-au primit pe toţi, pentrucă ploua şi era tare frig.
3. Pavel însă adunând mulţime de vreascuri şi puindu-le pe foc, o viperă, ieşind din văpaie, s'a apucat de mâna lui.
4. Când au văzut barbarii vipera atârnând de mâna lui, au zis unul către altul: « Omul acesta cu bună seamă e un ucigaş, care scăpând de mare, judecata lui Dumnezeu nu l-a lăsat să trăiască ».
5. Iară Pavel, scuturând vipera în foc, n'a suferit nicio vătămare.
6. Ei însă aşteptau ca el să se umfle, sau să cadă deodată mort; dar aşteptând ei mult şi văzând că nu s'a întâmplat cu dânsul nicio nenorocire, şi-au schimbat părerea şi ziceau că-i Dumnezeu.
7. In apropiere de locul acela se aflau aşezările căpeteniei ostrovului aceluia, anume Publius, care ne-a primit şi găzduit trei zile cu multă bunăvoinţă.
8. Şi s'a întâmplat că tatăl lui Publius zăcea de friguri şi de boală de stomah; şi intrând Pavel la el, s'a rugat şi punându-şi mâinile peste dânsul, l-a vindecat.
9. După ce s'a făcut aceasta, şi alţii din ostrov, care aveau boale, veneau şi se vindecau.
10. Şi cu multă cinste ne-au cinstit, iar la plecare ne-au încărcat cu cele de trebuinţă.
11. După trei luni am plecat pe o corabie ce venea din Alexandria, care

---

(34) 1 Reg. 14. 45. 3 Reg. 1. 52. Mat. 10. 30. *(41)* 2 Cor. 11. 25. **Cap. 28.** — *(1)* Fapt. 27. 26. *(2)* 3 Reg. 17. 9. *(3)* Marc. 16. 18. *(5)* Luc. 10. 19. *(8)* 3 Reg. 17. 20-23. Marc. 16. 18.

era sub steagul Dioscurilor, și care iernase în ostrov;

12. și sosind la Siracuza, am stat acolo trei zile.

13. Plecând și de acolo, am mers la Regio și, fiindcă peste o zi a început să sufle un vânt e miazăzi, a doua zi am sosit la Putioli,

14. unde am găsit niște frați și am fost rugați să rămânem la ei șapte zile; apoi am plecat la Roma.

15. Frații de acolo, auzind de noi, ne-au ieșit înainte până la forul Apie și la Trei-Taverne. Și când i-a văzut Pavel, a mulțămit lui Dumnezeu și s'a îmbărbătat.

16. Iar dacă am venit la Roma, sutașul a dat pe arestați comandantului oștirii; lui Pavel însă i s'a îngăduit să trăiască deosebi cu ostașul care-l păzea.

17. Iar peste trei zile, Pavel a chemat pe cei ce erau mai însemnați dintre Iudei și când aceștia au venit, le-a zis: « Fraților, fără să fac ceva împotriva poporului sau a obiceiurilor părintești, am fost dat legat la Ierusalim pe mâna Romanilor.

18. Ei judecându-mă, au vrut să-mi dea drumul, pentrucă nu aveam nicio vină *vrednică* de moarte.

19. Insă împotrivindu-se Iudeii, am fost nevoit să cer *judecata* Cezarului, dar nu pentru ca să învinuiesc cu ceva pe poporul meu.

20. De aceea v'am și chemat, ca să vă văd și să grăiesc cu voi, căci pentru nădejdea lui Israil sunt eu ferecat cu lanțurile acestea ».

21. Iară ei au zis către el: « Noi nici dela tine n'am primit scrisori din Iudeea, nici dintre frații ce au venit nimeni nu ne-a vestit de tine, nici nu ne-a spus ceva de rău.

22. Am dori însă să auzim dela tine, ce cugeți; căci avem știre, că pentru învățătura aceasta pretutindeni sunt neînțelegeri ».

23. Și hotărîndu-se o zi, au venit foarte mulți la el, la gazdă, și el le-a vorbit de dimineață până seara, propoveduindu-le despre împărăția lui Dumnezeu și aducând dovezi și mărturii despre Iisus, din legea lui Moise și din proroci.

24. Unii s'au încredințat din cuvintele lui, iar alții n'au crezut.

25. Și fiind ei în neînțelegere unii cu alții, au plecat și atunci Pavel le-a spus un cuvânt: « Bine a zis Duhul Sfânt părinților noștri prin prorocul Isaia:

26. du-te la poporul acesta și spune-i: cu auzul veți auzi, dar nu veți înțelege; și cu ochii veți privi, dar nu veți vedea,

27. căci s'a îngroșat inima poporului acestuia, cu urechile greu aude și ochii săi și i-a închis, ca să nu vadă cu ochii și să nu audă cu urechile și să nu priceapă cu inima, ca să se întoarcă și să-i vindec ».

28. Deci cunoscut să vă fie, că mântuirea lui Dumnezeu s'a trimes păgânilor, și ei vor și auzi ».

29. Și dacă a zis el acestea, Iudeii au ieșit, pricindu-se mult între dânșii.

30. Și a rămas Pavel doi ani încheiați pe cheltuiala sa și primea pe toți cei ce veneau la el,

31. propoveduind Impărăția lui Dumnezeu și învățând despre Domnul Iisus Hristos cu toată îndrăsneala și fără opreliște.

---

(14) Fapt. 19, 21. *(17)* Fapt. 25, 8. *(18)* Fapt. 25, 8, 11. *(20)* Luc. 2, 38. *(22)* Luc. 2, 34. Fapt. 24, 5. Evr. 12, 3. *(23)* Is. 8, 20. *(26)* Is. 6, 9-10. Ier. 5, 21. Iez. 12, 2. Mat. 13, 14. Marc. 4, 12. Luc. 8, 10; 24, 27 Ioan 12, 40. Fapt. 13, 46. Rom. 11, 8. *(28)* Luc. 13, 30.

CARTEA SOBORNICEASCĂ A SF. APOSTOL IACOV

CAP. 1.

Ispitele sunt de folos. Avuțiile sunt repede trecătoare. Ispitele spre rău nu sunt dela Dumnezeu. Limba trebue înfrânată.

1. Iacov, sluga lui Dumnezeu și a Domnului Iisus Hristos, *trimete* salutare celor douăsprezece seminții, care sunt în risipire.

2. Frații mei, când treceți prin felurite cercări, să aveți toată bucuria,

3. știind că cercarea credinței voastre naște răbdare.

4. Răbdarea însă să aibă lucrare desăvârșită, ca să fiți întregi și desăvârșiți, fără niciun neajuns.

5. Dacă însă cineva din voi e lipsit de înțelepciune, *acela* să ceară dela Dumnezeu, Care dă tuturor simplu și fără înfruntare, și i se va da.

6. Dar să ceară cu credință, neîndoindu-se nicidecum; că cel ce se îndoiește e asemenea valului mării, care se poartă și se învăluie de vânturi.

7. Omul acela să nu socotească că va primi ceva dela Domnul;

8. căci omul cu gândul împărțit e nestatornic în toate căile sale.

9. Fratele de stare umilită cu înălțimea sa *sufletească* să se laude;

10. iar cel bogat *să se laude* cu smerenia sa, că va trece ca floarea ierbii.

11. Căci când se ridică soarele cu arșița, usucă iarba, și floarea ei cade și frumusețea-i piere; așa se veștejește și bogatul în căile sale.

12. Ferice de omul care rabdă ispita, că fiind cercat, va primi cununa vieții, pe care a făgăduit-o Domnul celor ce-L iubesc pe Dânsul.

13. In ispită însă nimenea să nu zică: « Mă ispitește Dumnezeu », căci Dumnezeu nu este ispitit de rele și nici El nu ispitește pe nimeni;

14. ci fiecare se ispitește *singur*, fiind târît și momit de pofta sa.

15. Pofta însă zămislind, naște păcat; iar păcatul săvârșindu-se, naște moarte.

16. Nu vă amăgiți, frații mei iubiți!

17. Toată darea bună și tot darul desăvârșit se pogoară de sus, dela Părintele luminilor, la care nu este schimbare sau umbră de prefacere.

18. *El* după voia Sa ne-a născut prin cuvântul adevărului, ca să fim o pârgă a făpturilor Lui.

19. Deci, frații mei iubiți, tot omul să fie grabnic la ascultat, și zăbavnic la grăit, zăbavnic la mânie:

20. căci mânia omului nu face dreptatea lui Dumnezeu.

21. De aceea lepădând toată necurăția și *orice* rămășiță de răutate, primiți cu blândețe cuvântul cel sădit în voi, care poate să mântuiască sufletele voastre.

22. Fiți însă împlinitori ai cuvântului, și nu numai auzitorii *lui*, amăgindu-vă pe voi înșivă.

Cap. 1.— *(2)* Sir. 10, 31. Fapt. 5, 41. 1 Cor. 10, 13. *(3)* 1 Petr. 1, 7. Rom. 5, 3. *(4)* Mat. 5, 48. *(5)* 3 Reg. 2, 12. 2 Paral. 9, 23. Pild. 2, 6. Dan. 2, 20-21. Sir. 1, 1. *(6)* Sir. 7, 11. Mat. 7, 7; 14, 31; 21, 21. Marc. 11, 24. Luc. 11, 9. Ioan 14, 13; 15, 6-7; 16, 23. *(7)* Mat. 7, 11. *(8)* 3 Reg. 18, 21. *(10)* Iov 14, 2. Ps. 89, 5-6; 102, 15. Pild. 30, 2. Is. 40, 6. Sir. 14, 18. 1 Petr. 1, 24. 1 Cor. 7, 31. *(11)* Iona 4, 8. *(12)* Iov 5, 17. Pild. 3, 11. 2 Tim. 4, 8. Evr. 12, 5. *(13)* Pild. 19, 3. Sir. 15, 12. Luc. 11, 4. *(15)* Lev. 19, 2. Sir. 21, 4. Rom. 6, 21-23; 7, 5. *(17)* Num. 23, 19. Ps. 138, 11. Is. 46, 10. Am. 4, 7. Mal. 3, 6. Ințel. 8, 21. Sir. 1, 8-9; 38, 8. Mat. 19, 17. Luc. 11, 13. Ioan 3, 27. *(18)* Ioan 1, 13; 3, 3. 1 Petr. 1, 23. Evr. 12, 23. *(19)* Pild. 17, 27; 29, 20. Eccl. 5, 1; 7, 10. Sir. 5, 13. *(20)* Pild. 27, 4. Sir. 1, 21. *(21)* Ier. 13, 15. Rom. 1; 16. Ef. 4, 22. *(22)* Deut. 6, 1. Mat. 7, 21. Luc. 6, 46-47; 11. 28. Rom. 2, 13

23. Pentrucă cel ce ascultă cuvântul și nu-l împlinește, acela e asemenea omului, care privește în oglindă trăsăturile firești ale feței lui;

24. și după ce s'a privit, se duce și uită îndată cum era.

25. Iară cel ce va pătrunde în legea cea desăvârșită a libertății și va stărui în ea, ca un împlinitor cu fapta, iar nu numai ca un ascultător uituc, acela va fi fericit pe urma faptei sale.

26. De socoate cineva din voi că-i evlavios, dar nu-și înfrânează limba, ci-și înșeală inima, evlavia aceluia e zadarnică.

27. Evlavie curată înaintea lui Dumnezeu și Tatăl e: a cerceta pe orfani și pe văduve la necazul lor și a te păzi pe sineți neîntinat de lume.

CAP. 2.

Să nu disprețuim pe săraci. Iubirea către aproapele e împlinirea legii. Credința fără fapte e moartă: pildă Avraam și Raav.

1. Frații mei, având credința Domnului nostru Iisus Hristos cel slăvit, să nu căutați la fața *nimănui*.

2. Căci de-ar intra în adunarea voastră un om cu inel de aur și cu haină strălucitoare și ar intra și un sărac cu haină proastă;

3. și voi ați căuta la cel îmbrăcat cu haină strălucitoare și i-ați zice: « Tu șezi colea bine », iar săracului i-ați zice: « Tu stăi acolo în picioare, sau șezi ici jos, la picioarele mele ».

4. N'ați face oare în sinevă deosebire și nu v'ați face oare judecători *înrăuriți* de gânduri rele?

5. Ascultați, iubiții mei frați: n'a ales oare Dumnezeu pe săracii lumii acesteia, *ca să fie* bogați în credință și moștenitori ai împărăției, care a făgăduit-o celor ce-L iubesc? Voi însă nesocotiți pe cel sărac.

6. Nu bogații vă strâmtorează oare, și oare nu ei vă târăsc prin judecătorii?

7. Oare nu ei hulesc numele cel bun, cu care sunteți numiți?

8. De împliniți legea împărătească după Scriptură: « Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți », bine faceți.

9. Iar dacă vă uitați la față, faceți păcat și sunteți osândiți de lege, ca niște călcători de lege.

10. Că cine păzește toată legea și numai împotriva unei *porunci* greșește, *acela* se face vinovat față de toate *poruncile*.

11. Că Cel ce a zis: « Să nu faci răsdesfrânare », *tot Acela* a zis și: « Să nu ucizi ». De aceea dacă nu faci răsdesfrânare, dar ucizi, te-ai făcut călcător de lege.

12. Așa să grăiți și așa să vă purtați, ca *unii* ce aveți să fiți judecați după legea libertății.

13. Căci judecata e fără milă pentru cel ce n'a făcut milă; mila însă biruiește judecata.

14. Ce folos, frații mei, de ar zice cineva, că are credință, dar fapte nu are? Poate oare credința *aceasta* să-l mântuiască?

15. Dacă un frate sau o soră sunt goi și n'au hrana de toate zilele,

16. iar cineva din voi le-ar zice: mergeți cu pace, încălziți-vă și vă hrăniți, dar nu le-ar da cele de trebuință pentru trup: ce folos *ar avea ei?*

17. Așa și credința, dacă n'are fapte, e moartă de sine însăși.

18. Dar va zice cineva: tu ai credință, iar eu am fapte: arată-mi credința ta fără fapte, și eu îți voiu arăta credința mea din faptele mele.

19. Tu crezi că Dumnezeu este unul; bine faci; dar și dracii cred și se cutremură.

20. Vrei dar să înțelegi, om deșert, că credința fără fapte este moartă?

21. Avraam, părintele nostru, oare nu prin fapte s'a îndreptat, când a așezat pe jertfelnic pe Isaac, fiul său?

22. Vezi că credința a ajutat faptele lui, iar faptele au desăvârșit credința.

23. Și *așa* s'a împlinit Scriptura, care zice: Avraam a crezut pe Dumnezeu, și credința aceasta i s'a socotit dreptate, și s'a numit prietenul lui Dumnezeu.

(25) Ioan 13, 17. 2 Cor 3, 18. *(26)* Ps. 33, 13; 38, 1. 1 Petr. 3, 10. *(27)* Is. 1, 16-17. Sir. 7, 36-37. Mat. 25, 35-36. Iac. 2, 17. **Cap. 2.**— *(1)* Lev. 19, 15. Deut. 1, 17; 16, 19. Sir. 42, 3. Ioan 7, 24. *(5)* Eș. 20, 6. Sir. 10, 26. Mat. 5, 3. Marc. 10, 23. Luc. 6, 20. 1 Cor. 1, 26. *(6)* Pild. 22, 7. Ințel. 2, 10. *(8)* Lev. 19, 18. Mat. 5, 43. Marc. 12, 31. Rom. 13, 9. *(9)* Lev. 19, 15. *(10)* Deut. 28, 58. Mart. 5, 19. *(11)* Eș. 20, 13. Mat. 19, 18. *(13)* Ps. 108, 15. Pild. 21, 13. Mat. 6, 15; 18, 33. *(14)* Mat. 7, 26. *(15)* Iov. 31, 16. Mat. 25, 35-36. Luc. 3, 11. 1 Ioan 3, 17. *(16)* Pild. 25, 14. *(17)* Iac. 1, 27. *(19)* Marc. 1, 24; 12, 29. Fapt. 19, 15. *(21)* Fac. 22, 9. Evr. 11, 17. *(23)* Fac. 15, 6. 2 Paral. 20, 7. Is. 41, 8. Rom. 4, 3. Gal. 3, 6.

24. Vedeți dar, că omul se îndreptează prin fapte, iar nu numai prin credință.

25. Asemenea și păcătoasa Raav oare nu prin fapte s'a îndreptat, când a primit pe cercetași și i-a făcut scăpați pe altă cale?

26. Deci precum trupul fără suflet este mort, așa și credința fără fapte este moartă.

CAP. 3.

Neînfrânarea limbii e un rău mare, iar înfrânarea ei e mare vrednicie. Adevărata înțelepciune.

1. Frații mei, nu fiți mulți învățători, căci, ca învățători, mai multă osândă avem să luăm.

2. Pentrucă în multe greșim toți, dar de nu greșește cineva cu cuvântul, acela e om desăvârșit și în stare să-și înfrâneze și tot trupul.

3. Iată, cailor le punem zăbale în gură, ca să ni se supună, și cârmuim tot trupul lor.

4. Iată și corăbiile, oricât sunt de mari și de orice vânturi puternice s'ar purta, se cârmuesc cu ajutorul unei cârme încotro voiește cârmaciul.

5. Așa și limba e un mic organ, dar cu mari *lucruri* se fălește. Iată, puțin foc cât de multă materie aprinde.

6. Și limba e un foc, o lume de nedreptate! Limba este așa așezată între membrele noastre, încât spurcă tot trupul și aprinde ograda vieții, când este aprinsă de gheena.

7. Căci orice fire de fiară, de păsări, de târîtoare și de jivine de mare s'a îmblânzit și se îmblânzește de firea omului,

8. iar limba nimenea din oameni n'o poate domoli. Ea-i rău neînfrânat și e plină de otravă ucigătoare.

9. Cu ea binecuvântăm pe Dumnezeu și Tatăl, și *tot* cu ea blestemăm pe oamenii cei făcuți după asemănarea lui Dumnezeu.

10. Din aceeași gură ies binecuvântarea și blestemul. Și aceasta, frații mei iubiți, nu trebue să fie așa.

11. Curge oare din aceeași gură de izvor și *apă* dulce, și *apă* amară?

12. Nu poate, frații mei, smochinul să facă masline, nici vița de vie smochine; așa nici izvorul nu poate izvorî și apă dulce, și apă sărată.

13. De este între voi cineva înțelept și priceput, să arate faptele din purtarea bună și cu blândețe înțeleptească.

14. Iar dacă în inima voastră aveți zavistie amară și poftă de sfadă, *atunci* nu vă lăudați și nu mințiți împotriva adevărului.

15. Înțelepciunea aceasta nu vine de sus, ci este pământească, trupească, drăcească.

16. Căci unde e zavistie și poftă de sfadă, acolo e nerânduială și tot lucrul rău.

17. Iar înțelepciunea de sus, întâiu e curată, apoi pașnică, smerită, supusă, plină de îndurare și de roade bune, nepărtinitoare și nefățarnică. Iar roada dreptății cu pace se seamănă făcătorilor de pace.

CAP. 4.

Se cuvine a fugi de pofte, de bârfire și de încrederea în sine.

1. De unde-s lupte și sfezi între voi? Oare nu de acolo, dela poftele voastre, care se războiesc în membrele voastre?

2. Poftiți și nu aveți *ce doriți*; ucideți și zavistuiți, dar nu puteți dobândi *ce poftiți*; vă luptați și vă sfădiți, nu și aveți *cele dorite*, pentrucă nu cereți.

3. Cereți și nu primiți, pentrucă cereți rău, ca să cheltuiți la poftele voastre.

4. Preadesfrânați și preadesfrânate, nu știți oare, că prietenia cu lumea este dușmănie împotriva lui Dumnezeu? Deci, cel ce voiește să fie prieten lumii, *acela* se face dușman lui Dumnezeu.

5. Sau *poate* socotiți că în deșert zice Scriptura: « *Dumnezeu* până la gelozie iubește duhul, care locuiește în voi? »

6. Dar cu atât mai mare har dă. De aceea se zice: « Dumnezeu mândrilor le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har ».

---

(25) Is. Nav. 2, 1. Evr. 11, 31. **Cap. 3.** — *(1)* Mat. 23, 8. *(2)* Lev. 5, 4. 3 Reg. 8, 46. Eccl. 7, 20. Sir. 14, 1; 19, 17; 25, 11. *(3)* Ps. 119, 3. Sir. 28, 28. *(5)* Pild. 14, 3; 18, 20. *(6)* Pild. 16, 27. Sir. 8, 4. Mat. 15, 18. *(8)* Ps. 139, 3. Sir. 19, 17. *(9)* Fac. 1, 27. *(12)* Mat. 7, 16-18. Luc. 6, 44. *(13)* Mat. 5, 16. 2 Tim. 2, 24. *(15)* Sir. 37, 3. 1 Cor. 2, 6. *(16)* Inţel. 6, 23. 1 Cor. 3, 3. *(17)* Pild. 10, 8-9. Sir. 24, 1. Mat. 5, 7-8. 2 Cor. 6, 6. Gal. 5, 22. 1 Tim. 1, 5. *(18)* Is. 3, 10; 32, 17. Os. 10, 12. Mat. 5, 9. **Cap. 4.**— *(1)* Rom. 7, 23. Gal. 5, 17. *(3)* Iov 27, 8. Ps. 105, 15. Pild. 1, 28. Is. 1, 15. 1 Ioan 3, 22. *(4)* Ioan 15, 19. Rom. 8, 7. *(5)* Fac. 6, 5-6; 8, 21. Gal. 5, 17. *(6)* Pild. 3, 34. Sir. 3, 19. Luc. 14, 11; 18, 14. 1 Petr. 5, 5.

7. Supuneţi-vă deci lui Dumnezeu! Impotriviţi-vă diavolului, şi va fugi dela voi.

8. Apropiaţi-vă de Dumnezeu şi se va apropia şi *El* de voi. Păcătoşilor, curăţiţi-vă mâinile şi vă îndreptaţi inima, cei cu cugetul împărţit.

9. Umiliţi-vă, plângeţi şi vă tânguiţi; râsul vostru să se prefacă în plâns şi bucuria voastră în întristare.

10. Smeriţi-vă înaintea Domnului şi *El* vă va înălţa.

11. Nu vă grăiţi de rău unul pe altul, fraţilor. Cel ce grăieşte de rău pe frate, sau judecă pe fratele său, *acela* grăieşte de rău legea şi osândeşte legea; iar dacă osândeşti legea, atunci nu eşti împlinitor al legii, ci judecător *al ei*.

12. Unul este Legiuitorul şi Judecătorul, care poate să mântuiască şi să piardă: iar tu cine eşti de judeci pe altul?

13. Veniţi acum voi, cei ce ziceţi: « Astăzi sau mâine ne vom duce în cutare oraş, vom sta acolo un an, vom neguţa şi vom avea câştiguri »;

14. voi *însă* nu ştiţi ce are să fie mâne; căci ce este viaţa voastră? Abur, care se arată pentru puţină vreme şi apoi piere.

15. In loc să ziceţi: « De va vrea Domnul şi vom trăi, vom face cutare sau cutare ».

16. Voi în mândria voastră, vă lăudaţi. Toată lauda aceasta este rea.

17. Deci, cel ce pricepe să facă bine şi nu face, acela are păcat.

CAP. 5.

Nestatornicia bogăţiei. Sfaturi pentru răbdare şi rugăciune.

1. Veniţi acum *voi*, bogaţilor, de plângeţi şi vă tânguiţi de necazurile ce au să vină asupra voastră.

2. Bogăţia voastră a putrezit şi hainele voastre le-au mâncat moliile.

3. Aurul vostru şi argintul *vostru* a ruginit, şi rugina lor va fi mărturie împotriva voastră şi ca focul va mânca trupul vostru comoara ce v'aţi strâns pentru zilele cele de apoi.

4. Iată plata, oprită de voi dela lucrătorii cei ce v'au secerat ţarinile voastre, strigă şi strigătele secerătorilor au intrat în urechile Domnului Savaot.

5. Desfătatu-v'aţi pe pământ şi v'aţi desmierdat, v'aţi îngrăşat inimile voastre, ca pentru ziua ignatului,

6. osândit-aţi şi aţi ucis pe cel drept, deşi el nu vi se împotrivea.

7. Deci, fraţilor, fiţi îndelung răbdători până la venirea Domnului. Iată, plugarul aşteaptă roada cea scumpă a pământului şi pentru ea rabdă mult, până capătă ploaie timpurie şi târzie.

8. Deci, răbdaţi şi voi îndelung, întăriţi-vă inimile, căci se apropie venirea Domnului.

9. Fraţilor, nu râvniţi unul împotriva altuia, ca să nu fiţi osândiţi, *căci* iată Judecătorul e la uşă.

10. Ca pildă de îndelungă răbdare şi de suferinţă grea luaţi, fraţii mei, pe prorocii, care au grăit în numele Domnului.

11. Iată, *noi* fericim pe cei ce au răbdat. Aţi auzit de răbdarea lui Iov şi sfârşitul *cu care mila* Domnului *a încununat acea răbdare* aţi văzut, căci *Domnul* este îndurat şi mult milostiv.

12. Mai întâiu de toate, fraţii mei, să nu vă juraţi nici pe cer, nici pe pământ, şi nici cu alt jurământ oarecare; ci între voi să fie: ce e da, da, şi ce e nu, nu, ca să nu cădeţi în osândă.

13. De pătimeşte rău cineva între voi, să se roage. De e vesel cineva, să cânte psalmi.

14. De e bolnav cineva între voi, să cheme preoţii Bisericii şi să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn în numele Domnului;

15. şi rugăciunea credinţei va mântui pe cel bolnav şi-l va scula Domnul: şi de va fi făcut păcate, i se vor ierta.

16. Mărturisiţi-vă unii altora păcatele şi vă rugaţi unii pentru alţii, ca să vă vindecaţi; că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului.

---

(7) Ef. 4, 27. *(8)* 2 Paral. 15, 2. Ps. 72, 28. Is. 1, 15-16. Ier. 15, 19. Inţel. 6, 19. Sir. 1, 27; 35, 10. *(9)* Ps. 118, 136. Eccl. 7. 2. Mat. 5, 4. *(10)* Sir. 7, 18. 1 Petr. 5, 6. *(11)* Is. 33, 22. Mat. 7, 1. Luc. 6, 37. *(12)* Rom. 14, 4. *(13)* Inţel. 15, 12. Luc. 12, 18. *(14)* Iov 7, 6. Ps. 77, 39. Pild. 27, 1. Inţel. 2, 1, 4. 1 Cor. 7, 31. *(15)* Fapt. 18, 21. 1 Cor. 4, 19; 16, 7. *(17)* Luc. 12, 47. **Cap. 5.**— *(1)* Luc. 6, 24. 1 Tim. 6, 9, 17-19. *(3)* Sir. 29, 13. Mat. 6, 19. *(4)* Deut. 24, 14-15. Sir. 4, 14; 13, 21-22. *(5)* Iov 10, 13; 21, 13. Luc. 6, 25; 12, 19. *(8)* Luc. 21, 9. 1 Petr. 4, 7. Evr. 10, 36. *(9)* Filip. 4, 5. *(10)* Mat. 5, 12. *(11)* Iov 1, 1, 21; 31, 39. *(12)* Mat. 5, 34, 37. *(13)* Ef. 5, 19; 6, 18. *(14)* Sir. 38, 9. Mat. 6, 13; 16, 18. Luc. 9, 6. *(15)* Mat. 9, 2. *(16)* Fac. 18, 32. 3 Reg. 18, 42. Iov 42, 8. Ps. 144, 19-20. Pild. 15, 20. Sir. 35, 18.

17. Ilie a fost om cu slăbiciuni asemenea nouă, și s'a rugat cu stăruință ca să nu fie ploaie, și n'a plouat pe pământ trei ani și șase luni.
18. Apoi iarăși s'a rugat și cerul a dat ploaie și pământul a odrăslit roada sa.
19. Fraților, de se va rătăci cineva din voi dela adevăr și-l va întoarce cineva,
20. să știe acela, că cel ce a întors pe păcătos dela calea lui greșită a mântuit suflet dela moarte și a acoperit mulțime de păcate.

---

(17) 3 Reg. 17, 1; 19, 4. Luc. 4. 25. *(18)* 3 Reg. 18. 45. *(19)* Lev. 19. 17. Mat. 18. 15. Luc. 17. 3.

INTÂIA CARTE SOBORNICEASCĂ A SF. APOSTOL PETRU

CAP. 1.

Salutarea. Hristos este mântuirea și nădejdea noastră. Necazurile lămuresc credința. Mântuirea a fost prorocită. Indemn la viață cuvioasă.

1. Petru, apostolul lui Iisus Hristos, *vă dorește vouă,* pribegilor risipiți prin Pont, Galatia, Capadochia, Asia și Bitinia,

2. *care ați fost aleși* de prevederea lui Dumnezeu Tatăl, prin sfințirea Duhului, spre ascultare și stropire cu sângele lui Iisus Hristos, să vă sporească harul și pacea.

3. Binecuvântat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Care după mare mila Sa și prin învierea lui Iisus Hristos din morți, ne-a născut din nou,

4. pentru nădejdea vie în moștenirea nastricăcioasă, curată și neveștejită,

5. ce se păstrează în ceruri de puterea lui Dumnezeu pentru voi, cei păziți prin credință spre mântuirea ce e gata să se descopere în vremea de apoi.

6. Bucurați-vă de aceasta, suferind acum puțin, de e trebuință, din pricina a felurite ispite,

7. ca credința voastră încercată, spre lauda și cinstea și slava *voastră,* să se arate mai prețioasă decât aurul pieritor cel lămurit prin foc, la arătarea lui Iisus Hristos,

8. pe Care nevăzându-l, Il iubiți și de Care până acum vă bucurați cu bucurie negrăită și slăvită, nu pentrucă L-ați văzut, ci pentrucă credeți în El,

9. dobândind în sfârșit prin credința voastră mântuirea sufletelor.

10. Mântuirea aceasta a fost ținta căutărilor și cercetărilor prorocilor, care au prorocit despre harul ce avea să vă vie,

11. căutând să *afle* care și ce fel de timp avea în vedere Duhul lui Hristos din ei, când prevestea patimile lui Hristos și slava ce avea să le urmeze.

12. *Prorocilor* li s'au descoperit că nu lor, ci nouă aveau să slujească acelea, care vi s'au vestit de către cei ce au binevestit prin Duhul Sfânt cel trimes din cer și în care *și* îngerii doresc să pătrundă.

13. De aceea, iubiților, încingându-vă coapsele minții voastre și veghind, bizuiți-vă cu totul în harul ce vă vine la arătarea lui Iisus Hristos.

14. Ca niște copii ascultători, nu vă mai potriviți la poftele de altădată, *când erați* în neștiință,

15. ci, după *pilda dată de* Sfântul, care v'a chemat, fiți și voi sfinți în toate purtările *voastre.*

16. Căci scris este: « Fiți sfinți, că Eu sfânt sunt ».

17. Și dacă numiți Tată pe Cel ce judecă fără părtinire pe fiecare după faptele lui, atunci petreceți cu frică toată vremea călătoriei voastre *prin lumea aceasta,*

Cap. 1.— *(1)* Sof. 3, 10. Ioan 7, 35. *(2)* Lev. 14, 7-8. Num. 19, 4. 1 Petr. 2, 9. Ef. 1, 4, 7. Evr. 1, 4-7; 12, 24. *(3)* Is. 33, 24. Rom. 6, 4. Ef. 1, 3. *(4)* Mat. 25, 34. 2 Tim. 4, 8. *(5)* Ioan 10, 28. *(6)* Mat. 5, 12. 2 Cor. 4, 17. *(7)* Iov 23, 10. Ps. 65, 9. Pild. 17, 3. Is. 48, 10. Dan. 11, 35; 12, 10. Zah. 13, 9. Iac. 1, 3. *(8)* Ințel. 5, 16. Ioan 16, 22; 20, 29. 2 Cor. 5, 7. *(9)* Mat. 25, 34. Rom. 6, 23. *(10)* Fac. 49, 10. Dan. 2, 44; 9, 24. Mat. 13, 17. Luc. 10, 24. Fapt. 17, 11. 2 Petr. 1, 21. Evr. 1, 1. *(11)* Ps. 21, 6. Is. 53, 3. Luc. 24, 26. *(12)* Dan. 12, 9. 3 Mac. 2, 16. Ef. 3, 5, 10. 1 Tim. 3, 16. Evr. 4, 2. *(13)* Eș. 12, 11. Ier. 1, 17. Luc. 12, 35. Ef. 6, 14. *(14)* Fapt. 17, 30. *(15)* Mat. 5, 48. Luc. 1, 75. *(16)* Lev. 11, 44; 19, 2; 20, 7. Ps. 98, 9. *(17)* Deut. 1, 17; 10, 17. 2 Paral. 19, 7. Iov 34, 19. Ințel. 6, 5, 7. Sir. 35, 21-22. Fapt. 10, 34.

18. știind, că nu cu argint sau cu aur stricăcios sunteți răscumpărați din viața cea deșartă, dată vouă de părinți,

19. ci prin Sângele lui Hristos cel scump, ca al unui miel nevinovat și neprihănit,

20. Care a fost rânduit mai înainte de zidirea lumii, dar Care S'a arătat în vremile din urmă pentru voi,

21. cei ce ați crezut prin El în Dumnezeu, Care L-a înviat din morți și I-a dat slavă, ca să aveți credință și nădejde în Dumnezeu.

22. Curățindu-vă deci sufletele cu ascultarea adevărului prin Duhul, prin o nefățarnică iubire de frați, iubiți-vă statornic unul pe altul cu inimă curată,

23. ca unii ce ați fost născuți din nou nu dintr'o sământă stricăcioasă, ci dintr'o *sământă* nestricăcioasă, *adică* din cuvântul lui Dumnezeu cel viu, care rămâne în veac.

24. Pentrucă tot trupul e ca iarba și toată slava omenească e ca floarea ierbii: când se usucă iarba, cade și floarea ei;

25. iar cuvântul Domnului rămâne în veac și acesta este cuvântul ce vi s'a propoveduit.

CAP. 2.

Creștinii să fie pildă celor necredincioși. Supunerea la stăpânire. Iubirea de frați după pilda lui Hristos.

1. Deci, lepădând toată răutatea și tot vicleșugul și fățărnicia și toată zavistia și grăirea de rău,

2. iubiți laptele cel curat al cuvântului, ca niște prunci de curând născuți, ca să creșteți prin el pentru mântuire;

3. deoarece ați gustat *și ați cunoscut* că Domnul e bun.

4. Apropiindu-vă de El, piatra cea vie, lepădată în adevăr de oameni, dar aleasă și prețuită de Dumnezeu,

5. și voi înșivă, ca niște pietre vii, alcătuiți din voi casă duhovnicească, preoție sfântă, ca să aduceți jertfe duhovnicești, plăcute lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos.

6. Căci se zice în Scriptură: « Iată, pun în Sion piatră de temelie, aleasă și prețioasă; și cel ce crede în ea nu va fi rușinat ».

7. Deci pentru voi, cei ce credeți, ea-i prețioasă, iar pentru cei necredincioși e piatră lepădată de ziditori, dar ajunsă în capul unghiului,

8. e piatră de poticnire și de sminteală, de care ei se împiedecă, și la care *lucru* și sunt meniți cei ce nu se supun cuvântului.

9. Voi însă sunteți neam ales, preoție împărătească, popor sfânt, națiune agonisită de Dumnezeu, ca să vestiți desăvârșirea Celui ce v'a chemat din întunerec la lumina sa cea minunată, pe voi,

10. cei ce odinioară nu *erați* popor, iar acum *sunteți* poporul lui Dumnezeu; cei ce *altădată* nu erați miluiți, iar acum sunteți miluiți.

11. Iubiților, vă rog, ca pe niște pribegi și călători, să vă depărtați de poftele trupești, care se oștesc împotriva sufletului

12. și să aveți purtare bună între păgâni, pentru ca cei ce vorbesc de voi, ca de niște făcători de rele, văzând faptele voastre cele bune, să slăvească pe Dumnezeu în ziua cercetării.

13. Supuneți-vă deci pentru Domnul, oricărei stăpâniri omenești: fie regelui, ca celui mai înalt *stăpânitor*,

14. fie dregătorilor, ca unor trimeși ai lui, ca să pedepsească pe făcătorii de rele și să laude pe cei ce fac bine.

15. Căci așa este voia lui Dumnezeu, ca noi făcând binele, să astupăm gura prostiei oamenilor fără de minte,

16. ca niște slobozi și ca niște robi ai lui Dumnezeu, iar nu ca și cum am avea slobozenia ca să dorim răul.

17. Pe toți cinstiți! Frăția iubiți! De Dumnezeu vă temeți și pe rege îl cinstiți!

---

(18) Is. 52, 3. Mat. 23, 17. 19. *(19)* Ps. 48, 8. 1 Cor. 6, 20. Ef. 1, 7. Apoc. 1, 5; 5, 6. *(20)* 1 Ioan 1, 7. 1 Cor. 6, 20. Ef. 1, 9. 2 Tim. 1, 10. Evr. 9, 14. Apoc. 1, 5. *(21)* Rom. 4, 25. *(22)* Ps. 118, 9. 1 Petr. 2, 17. *(23)* Ioan 1, 13; 3, 3. Iac. 1, 18. 1 Ioan 3, 9. Evr. 4, 12. *(24)* Is. 40, 6. Sir. 14, 18. 1 Cor. 7, 31. *(25)* Ps. 118, 152. Is. 40, 8. Luc. 16. 17. **Cap. 2.**— *(1)* Col. 3, 8. Evr. 12, 1. *(2)* Cânt. 4, 11. Mat. 18, 3. Marc. 10, 14. 1 Cor. 3, 2. Evr. 5, 12. *(3)* Ps. 33, 8. Ințel. 16, 21. *(4)* Mat. 16, 18; 21, 42. Ef. 2, 20. *(5)* 3 Reg. 6, 7. Is. 19, 21. Ier. 33, 18. Mal. 1, 11. 1 Cor. 6, 19. Apoc. 1, 6. *(6)* Ps. 2, 11. Is. 28, 16. Fapt. 4, 11. Rom. 9, 33. *(7)* Ps. 117, 22. Is. 8, 14. Mat. 21, 42. Marc. 12, 10-11. Luc. 2, 34. *(9)* Eș. 19, 6. Ps. 23, 6; 124, 4. Is. 61, 6; 66, 21. Ioil 3, 2. Fapt. 26, 18. 2 Cor. 4, 6. Apoc. 1, 7; 5, 10. *(10)* Is. 62, 4. Os. 2, 1, 25. Rom. 9, 25. *(11)* Ps. 38, 17. Rom. 13. 13-14. Gal. 5, 16-17. *(12)* Mat. 5, 16. 1 Petr. 3, 16; 4, 4. *(13)* Ințel. 6, 3. Rom. 13, 1. Tit 3, 1. *(14)* Is. 8, 12. Rom. 13, 3. *(16)* Gal. 5, 13. *(17)* Pild. 24, 21. Sir. 10, 24. 1 Petr. 1, 22. Rom. 12, 10.

18. Slugilor, supuneţi-vă cu toată frica stăpânilor, nu numai celor buni şi blânzi, ci şi celor aspri.
19. Pentrucă dacă cineva, gândindu-se la Dumnezeu, rabdă necazurile, când pătimeşte pe nedreptul, aceasta e plăcut lui Dumnezeu.
20. Căci ce laudă *poate fi*, dacă răbdaţi când, păcătuind, sunteţi bătuţi? Dar dacă răbdaţi când faceţi bine şi pătimiţi, aceasta este plăcut lui Dumnezeu.
21. Căci la aceasta aţi şi fost chemaţi, pentrucă şi Hristos a pătimit pentru noi, lăsându-ne pildă, ca să păşim pe urmele Lui.
22. El niciun păcat n'a făcut şi nu s'a aflat vicleşug în gura Lui.
23. Batjocorit fiind, n'a răspuns cu batjocuri; pătimimd, n'a ameninţat, ci a lăsat *aceasta în seama* Judecătorului Celui drept.
24. El păcatele noastre le-a ridicat cu trupul Său pe lemn, ca noi, izbăvindu-ne de păcate, să trăim pentru dreptate. Cu rana Lui v'aţi vindecat.
25. Căci aţi fost ca nişte oi rătăcite şi fără păstor; acum însă v'aţi întors la Păstorul şi Păzitorul sufletelor voastre.

CAP. 3.

Sfaturi pentru femei şi bărbaţi. Indemnuri la dragoste pentru toţi. Patimile Domnului şi pogorîrea la Iad. Despre Botez.

1. De asemenea şi voi, femeilor, supuneţi-vă bărbaţilor voştri, pentrucă dacă cineva din ei n'ar fi supuşi Cuvântului, să fie dobândiţi *numai* prin purtarea femeilor *lor*, fără de cuvânt,
2. *ci numai* văzând purtarea voastră cea curată şi cu frica *lui Dumnezeu*.
3. Podoaba voastră să nu fie pe din afară, în împletirea părului, în podoabele de aur şi în gătelele cu haine,
4. ci omul cel tainic al inimii, *împodobit* cu frumuseţea nepieritoare a duhului blând şi paşnic, care este de mare preţ înaintea lui Dumnezeu.
5. Aşa s'au împodobit odinioară cu supunerea către bărbaţii lor şi sfintele femei, care nădăjduiau în Dumnezeu,
6. cum *a fost* Sarra, care s'a supus lui Avraam, numindu-l domn al său. Fiicele ei sunteţi, de veţi face bine şi nu vă veţi turbura de nicio frică.
7. Asemenea şi voi, bărbaţilor, purtaţi-vă delicat cu femeile, ca cu nişte vase prea slabe, dându-le cinste, ca unor părtaşe la moştenirea vieţii celei de sub har, ca să nu aveţi piedecă în rugăciune.
8. In sfârşit, fiţi toţi într'un cuget, miloşi, iubitori de fraţi, milostivi, prietenoşi şi smeriţi.
9. Nu plătiţi cu rău pentru rău sau cu sudalmă pentru sudalmă; ci dimpotrivă, binecuvântaţi, ştiind că sunteţi chemaţi ca să moşteniţi binecuvântarea.
10. Căci cel ce voieşte să iubească viaţa şi să vadă zile bune, *acela* să-şi înfrâneze limba dela rău şi buzele sale dela vorbe viclene;
11. să se ferească de rău şi să facă bine; să caute pacea şi să o urmeze;
12. pentrucă ochii Domnului *caută* spre cei drepţi şi urechile Lui *ascultă* rugăciunea lor, iar faţa Domnului e asupra celor ce fac rău, ca să-i piardă de pe pământ.
13. Şi cine vă va face vouă rău, dacă veţi fi următori ai binelui?
14. Dar chiar de aţi suferi pentru dreptate, ferice de voi! De frica lor însă să nu vă temeţi, nici să nu vă turburaţi,
15. ci sfinţiţi pe Domnul Dumnezeu în inimile voastre şi fiţi totdeauna gata a da răspuns cu blândeţe şi bună cuviinţă oricui vă va cere socoteală de nădejdea voastră,
16. având cugetul împăcat, ca cei ce clevetesc viaţa voastră cea bună în Hristos să rămână de ruşine chiar în lucrurile, pentru care vă vorbesc de rău, ca pe nişte făcători de rele.
17. Căci de va fi voia lui Dumnezeu să pătimim, e mai bine să pătimim pentru fapte bune, decât pentru fapte rele.

---

(18) Ef. 6, 5. Col. 3, 22. Tit 2, 9. *(19)* Mat. 5, 10. Luc. 6, 22. 1 Petr. 4, 15. 2 Cor. 7, 10. *(20)* 1 Petr. 3, 14; 4, 14. *(21)* Mat. 16, 24. 1 Petr. 4, 1. Filip. 2, 5. *(22)* Is. 53, 9. Luc. 23, 4. 1 Ioan 3, 5. 2 Cor. 5, 21. Evr. 7, 26. *(23)* Is. 50, 6; 53, 7. *(24)* Is. 53, 4-5. Sir. 21, 4. Mat. 8, 17. Rom. 6, 2. Gal. 3, 13. *(25)* Ps. 22, 1; 118, 176. Is. 53, 6. Iez. 34, 5-6. Luc. 15, 6. Ioan 10, 11, 16. 1 Petr. 5, 4 **Cap. 3.**— *(1)* Sir. 9, 2. Ef. 5, 22. Col. 3, 18. *(3)* Ps. 44, 16. Pild. 31. 25. Sof. 1, 8. 1 Tim. 2, 9. *(4)* Ps. 44, 15. Rom. 7, 22. 2 Cor. 4, 16. *(6)* Fac. 18, 12; 24, 65. *(7)* Eccl. 9, 9. 1 Cor. 7, 3. Gal. 3, 28. Col. 3. 19. *(8)* Rom. 15. 5. *(9)* Pild. 17, 13; 20, 22. Mat. 5, 39; 25, 34. Rom. 12, 14, 17. 1 Tes. 5, 15. *(10)* Ps. 33, 12-13. Pild. 13, 3. Iac. 1, 26. *(11)* Is. 1. 16. *(12)* Ps. 32, 18; 55, 4. Eccl. 3, 19. *(13)* Pild. 16, 7. Rom. 13, 3. *(14)* Is. 8, 12. Mat. 5. 10. 1 Petr. 2, 20. *(15)* Is. 8, 13. Col. 4, 6. *(16)* 1 Petr. 2, 12. *(17)* 1 Petr. 4, 15.

18. Pentrucă și Hristos, ca să ne aducă la Dumnezeu, odată a pătimit pentru păcatele noastre; Cel drept *a pătimit* pentru cei nedrepți, murind cu trupul, dar înviind cu duhul,

19. cu care pogorându-se, a propovăduit și duhurilor celor ce erau în temniță,

20. care odinioară, în zilele lui Noe, când se făcea corabia în care numai puțini, *adică* numai opt suflete au scăpat de apă, fuseseră nesupuse îndelungei răbdări a lui Dumnezeu, Care-i îngăduia.

21. Așa și pe noi acum botezul, *care este* închipuirea *apei* aceleia, ne mântuiește nu prin spălarea necurăției trupești, ci prin făgăduința ce dăm lui Dumnezeu, că vom duce o viață bună, și prin învierea lui Iisus Hristos,

22. Care suindu-se la cer, șade deadreapta lui Dumnezeu, și Căruia I s'au supus îngerii, stăpânirile și puterile.

CAP. 4.

Sfaturi, ca credincioșii să se lase de păcat, urmând pilda Domnului în viață și să fie luători aminte la sfârșitul obștesc. Mângâiere în ziua strâmtorării.

1. Deci, după cum Hristos a pătimit pentru noi cu trupul, înarmați-vă și voi cu același cuget; căci cel ce pătimește cu trupul, încetează de a mai păcătui,

2. ca cealaltă vreme, *ce i-a mai rămas de trăit* în trup, să o petreacă după voia lui Dumnezeu, iar nu după poftele omenești.

3. Vă ajunge doar, că în vremea trecută a vieții v'ați purtat după voia păgânilor, dându-vă la necurății, la pofte, le beții, la îmbuibarea cu bucate și cu băutură și la nesocotită închinare de idoli;

4. din care pricină se și miră *ei astăzi*, că nu mai luați parte cu ei la desfrânare, și vă grăiesc de rău;

5. însă vor da socoteală Celui ce în curând are să judece viii și morții.

6. Căci de aceea s'a binevestit și morților, ca, cu trupul să fie supuși judecății, ca oameni, iar cu duhul să viețuiască după *voia lui* Dumnezeu.

7. Sfârșitul însă a toate s'a apropiat. Fiți deci înțelepți și vegheați în rugăciuni,

8. dar mai presus de toate să aveți dragoste fierbinte unii către alții, pentrucă dragostea acoperă mulțime de păcate.

9. Fiți ospitalieri unii față de alții fără bănat.

10. Slujiți unii altora, fiecare cu darul ce a primit, ca niște buni iconomi ai harului celui felurit al lui Dumnezeu.

11. De vorbește cineva, *să vorbească* ca și cuvântul lui Dumnezeu; de slujește cineva, să slujească după puterea ce i-a dat-o Dumnezeu, ca în toate să se preamărească Dumnezeu prin Iisus Hristos, Căruia se cuvine stăpânirea și slava în vecii vecilor. Amin.

12. Iubiților, de ispitirea cu foc, ce vi se trimete pentru cercare, să nu fiți nedumeriți, ca de o întâmplare ciudată pentru voi;

13. ci, întru cât luați parte la patimile lui Hristos, bucurați-vă, ca să vă bucurați și să vă veseliți și la arătarea slavei Lui.

14. De sunteți grăiți de rău pentru numele lui Hristos, ferice de voi, căci Duhul slavei, Duhul lui Dumnezeu odihnește peste voi. De către aceia El se hulește, iar de voi să preamărește.

15. Decât numai să nu pătimească cineva din voi, ca ucigaș, sau ca hoț, sau ca făcător de rele, sau ca râvnitor de lucru străin;

16. iar *de pătimești* ca creștin, nu te rușina, ci slăvește pe Dumnezeu pentru așa parte.

17. Căci e vremea să se înceapă judecata dela casa lui Dumnezeu. Și dacă *începe* întâiu cu voi, atunci care-i soarta celor nesupuși Evangheliei lui Dumnezeu?

18. Și dacă dreptul abia se mântuește, atunci necredinciosul și păcătosul ce se va face? Deci, cei ce pătimesc după voia lui Dumnezeu, să-și încredințeze Lui sufletele, ca unui credincios Ziditor, făcând fapte bune.

---

(18) Rom. 5, 6. Evr. 9, 15, 28. *(19)* Col. 2, 15. *(20)* Fac. 5, 29; 6, 3; 7, 1. 7. Ps. 28, 10. Ințel. 14, 7. Mat. 24, 27. Luc. 17, 26. *(21)* Marc. 16, 16. Rom. 6, 4. Ef. 5, 26. *(22)* Mat. 28, 18. Ef. 1, 20. **Cap. 4.**— *(1)* 1 Petr. 2, 21. Rom. 6, 7 *(2)* Iov 22, 15. 2 Cor. 5, 15. Gal. 2, 19-20. *(3)* Ef. 4, 17. *(4)* 1 Petr. 2. 12. *(5)* Ioan 5, 22. 2 Tim. 4, 1. *(7)* Dan. 8, 17. Mat. 25, 13. Luc. 21, 34. Iac. 5, 8. Filip. 4, 5. *(8)* Pild. 10, 12. Ioan 15, 12. 1 Cor. 13, 4. *(9)* Rom. 12, 13. Filip. 2, 14. Evr. 13, 2. *(10)* Pild. 3, 28, Rom. 12, 6. *(11)* 1 Ezd. 1, 69. Ier. 23, 28. Mat. 5, 16. Ioan 13, 31-33. *(12)* Ps. 65, 9. Sir. 2, 1. 1 Petr. 1, 7. *(13)* Fapt. 5, 41. Rom. 8, 18. 2 Cor. 4, 10. Filip. 3, 10. *(14)* Mat. 5, 11. Evr. 13, 13. *(15)* 1 Petr. 2, 19; 3, 17. *(17)* Lev. 10, 3. Ier. 25, 29; 49, 12. Iez. 9, 6. Luc. 23, 31. *(18* Pild. 11, 31.

CAP. 5.

Datoriile celor mai mari ai Bisericii. Sfaturi pentru umilinţă şi priveghere. Salutări şi închinăciuni.

1. Pe păstorii cei dintre voi, ca cel ce sunt împreună păstor şi mărturisitor patimilor lui Hristos şi părtaş la slava ce are a se descoperi, îi rog *şi le zic :*

2. Păstoriţi turma lui Dumnezeu, care o aveţi, priveghind asupra ei nu de silă, ci cu plăcere; nu pentru agonisită urîtă, ci din osârdie;

3. nu ca şi cum aţi domni peste moştenirea *lui Dumnezeu,* ci dând pildă bună turmei;

4. şi când se va arăta Căpetenia păstorilor, veţi lua cununa cea neveştejită a slavei.

5. De asemenea şi voi, tinerilor, supuneţi-vă celor bătrâni, şi aşa cu toţii, supunându-vă unul altuia, împodobiţi-vă cu smerenia, pentrucă Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriţi le dă har.

6. Smeriţi-vă dar sub mâna cea tare a lui Dumnezeu, ca să vă înalţe la vreme.

7. Treceţi-i Lui toată grija voastră, căci El poartă grijă de voi.

8. Fiţi treji şi privegheaţi, pentrucă protivnicul vostru, diavolul, umblă mugind, ca un leu, căutând pe cine să înghită.

9. Staţi-i împotrivă cu credinţă tare, ştiind că aceeaşi pătimire se întâmplă şi cu fraţii voştri, care sunt în lume.

10. Iar după o pătimire de scurtă durată, să vă facă desăvârşiţi, să vă îutărească, să vă împuternicească şi să vă facă nebiruiţi Dumnezeul a tot harul, Care prin Iisus Hristos ne-a chemat la slava Sa cea veşnică,

11. şi a Căruia este slava şi stăpânirea în vecii vecilor. Amin.

12. Aceste puţine cuvinte vi le-am scris prin Siluan, fratele vostru credincios, cum îl socot, ca să vă mângâiu şi ca să vă încredinţez prin mărturisirea mea, că acesta-i adevăratul har al lui Dumnezeu, în care vă aflaţi voi.

13. Se închină vouă Biserica babiloneană cea aleasă ca şi voi, şi fiul meu Marcu.

14. Inchinaţi-vă unul altuia cu sărutarea dragostei. Pace vouă tuturor celor ce *credeţi* în Hristos Iisus. Amin.

Cap. 5.— *(1)* Luc. 1, 1-2. Ioan 15, 27. Fapt. 1, 8. Rom. 8, 17. *(2)* Iez. 13, 19. Ioan 21, 16. Fapt. 20, 28. Tit 2, 7. *(3)* Iez. 34, 3. Mat. 20, 26. Marc. 10, 44-45. *(4)* Ioan 10, 11. 1 Petr. 2, 25. 1 Cor. 9, 25. *(5)* Ps. 30, 24. Pild. 3, 34. Sir. 10, 7, 16; 20, 10. Luc. 14, 11; 18, 14. Ioan 13, 14. Iac. 4, 6. Ef. 5, 21. Filip. 2, 3. *(6)* Iac. 4, 10. *(7)* Ps. 54, 23. Pild. 16, 3-4. Inţel. 4, 16; 12, 13. Mat. 6, 25, 32. Luc. 12, 22, 30. *(8)* Iov 1, 7; 2, 2. Is. 35, 9. Luc. 11, 4; 22, 31. 1 Cor. 16, 13. 2 Cor. 2, 11. *(9)* Fapt. 14, 23. *(10)* Cânt. 8, 5. 2 Cor. 4, 17. *(14)* Rom. 16, 16. 1 Cor. 16, 20. 2 Cor. 13, 12.

CARTEA A DOUA SOBORNICEASCĂ A SF. APOSTOL PETRU

CAP. 1.

Urarea. Treptele virtuților creștine. Mărturisirea lui Petru despre Hristos și despre cuvântul prorocesc.

1. Simon Petru, slugă și apostol al lui Iisus Hristos, *vă dorește vouă,* celor ce ați primit deopotrivă cu noi o credință prețioasă prin dreptatea Dumnezeului nostru și a Mântuitorului Iisus Hristos,

2. să vă sporească harul și pacea prin cunoașterea lui Dumnezeu și a lui Hristos Iisus, Domnul nostru.

3. După cum dumnezeeasca Lui putere ne-a dăruit tot ce este de trebuință pentru viață și evlavie, prin cunoașterea Celui ce ne-a chemat cu slava și bunătatea Sa,

4. prin care ne sunt hărăzite niște făgăduințe mari și prețioase, încât, fugind de poftele cele stricăcioase, *care domnesc* în lume, vă puteți face prin acele *făgăduințe* părtași firii dumnezeești —

5. așa și voi adăogând la aceasta toată stăruința, să adăogați la credința voastră fapta bună, la fapte bune cunoștința,

6. la cunoștință înfrânarea, la înfrânare răbdarea, la răbdare evlavia,

7. la evlavie frăția, la frăție dragostea.

8. Dacă acestea se află și sporesc în voi, nu veți rămâne fără izbândă și fără rod în cunoașterea Domnului nostru Iisus Hristos.

9. Căci cui îi lipsesc acestea, acela este orb, scurt la vedere și a uitat de curățirea păcatelor sale de odinioară.

10. Pentru aceasta, fraților, sârguiți-vă mereu să întăriți chemarea și alegerea voastră; căci făcând aceasta, niciodată nu vă veți poticni;

11. pentrucă așa vi se va deschide intrare slobodă în împărăția cea veșnică a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

12. De aceea nu voiu conteni a vă aminti pururea de acestea, măcar că știți și sunteți întăriți în adevărul acesta.

13. Cât sunt însă în acest sălaș *al trupului,* socot că e drept să vă deștept prin aducerea aminte,

14. știind că în curând trebue să părăsesc sălașul *trupului* meu, precum mi-a descoperit mie și Domnul nostru Iisus Hristos.

15. Mă voiu sili însă, ca voi și după ducerea mea să vă aduceți aminte pururea de aceasta,

16. căci v'am vestit puterea și venirea Domnului nostru Iisus Hristos, nu luându-ne după niște basme meșteșugite, ci noi înșine am văzut mărirea Aceluia.

17. Pentrucă El a primit dela Dumnezeu Tatăl cinste și slavă *atunci,* când dela slava cea minunată a venit asupra Lui astfel de glas: « Acesta este Fiul Meu Cel iubit, în Care este bunăvoința Mea ».

18. Și acest glas noi l-am auzit venind din cer, când eram cu *Domnul* în muntele cel sfânt.

19. Pe lângă aceasta, mai avem și cuvântul prorocesc cel cu totul adevărat, la care bine ați face să alergați,

---

Cap. 1— *(3)* Rom. 8, 30. *(4)* Evr. 3, 14. *(7)* 1 Ioan 3, 16. *(8)* Tit 3 14. *(9)* Mat. 23, 17, 19. 1 Ioan 2, 9. *(13)* Is. 39, 11-12. Iez. 3. 18. 2 Petr. 3, 1. *(14)* Ioan 13, 36; 21, 18-19. *(16)* Mat. 17, 2. Luc. 1, 1-2; 9, 32. Ioan 1, 14. 1 Cor. 1, 17; 12, 4, 13. *(17)* Mat. 3, 17; 17, 5. Marc. 9, 7. Luc. 9, 35. Ioan 1, 14; 6, 27. *(18)* Mat. 17, 6. *(19)* Ps. 18, 8; 118, 105. Pild. 6, 23. Ioan 5, 35. Apoc. 2, 28; 22, 16.

ca la o făclie, care luminează în loc întunecos, până ce se vor ivi zorile și va răsări luceafărul în inimile voastre;

20. știind mai întâiu de toate, că toată prorocia din Scriptură nu s'a făcut cu deslegarea cuiva *din oameni;*

21. pentrucă niciodată nicio prorocie n'a fost rostită după voința omenească, ci oamenii cei sfinți ai lui Dumnezeu au rostit-o, fiind mișcați de Duhul Sfânt.

CAP. 2.

Prevestirea venirii învățătorilor mincinoși. Pilde de pedepse ce așteaptă pe păcătoși. Păcatul lepădării de credință.

1. Au fost însă și proroci mincinoși în popor, cum vor fi și între voi învățători mincinoși, care vor semăna *în popor* eresuri vătămătoare și, lepădându-se de Stăpânul Cel ce i-a răscumpărat, își vor trage singuri pieire grabnică,

2. și mulți vor urma rătăcirea lor și prin ei se va huli calea adevărului.

3. Din dorința de câștig, vă vor vâna cu cuvinte amăgitoare. Iar osânda lor demult e pregătită și pieirea lor nu doarme.

4. Căci dacă Dumnezeu n'a cruțat pe îngerii, care au greșit, ci legându-i cu lanțurile întunerecului iadului i-a dat sub pază până la judecată;

5. și dacă n'a cruțat El nici lumea cea dintâi, ci a păstrat numai cele opt suflete din familia lui Noe, propoveduitorul dreptății, când a adus potopul asupra celor nelegiuiți;

6. și dacă cetățile Sodoma și Gomora, osândindu-le la nimicire, le-a prefăcut în cenușă, dând o pildă pe viitor pentru nelegiuiți,

7. iar pe dreptul Lot, care era necăjit de viețuirea între niște oameni peste măsură de stricați, l-a izbăvit,

8. căci dreptul acesta, trăind între ei, în fiecare zi era chinuit în sufletul său, văzând și auzind faptele lor nelegiuite:

9. — *apoi, fără îndoială,* știe Domnul să izbăvească de ispită pe cei credincioși, iar pe cei nelegiuiți să-i păstreze pentru ziua judecății, ca să fie pedepsiți,

10. mai ales pe cei ce urmează după poftele cele urîte ale trupului și disprețuesc stăpânirea. Aceștia îndrăsneți și obraznici *fiind,* nu se sfiesc a grăi de rău pe cei de sus;

11. pe când îngerii, care sunt tari și mai puternici nu rostesc împotriva lor *nici o* judecată batjocoritoare înaintea Domnului.

12. *Nelegiuiții* aceștia însă ca dobitoacele necuvântătoare din fire făcute ca să fie vânate și nimicite, grăind de rău ceea ce nu pricep, vor pieri în stricăciunea lor,

13. și vor primi plată pentru nedreptate, căci ei găsesc plăcere în desfătarea de fiecare zi; spurcații și necurații, prânzind cu voi, își găsesc plăcerea în înșelătoriile lor;

14. fiii blestemului, au ochii plini de desfrânare și de neîncetată păcătuire; momesc sufletele slabe și inima lor e deprinsă cu lăcomia.

15. Părăsind calea cea dreaptă, ei s'au rătăcit, apucând pe urmele lui Valaam, fiul lui Bosor, care a iubit plata nedreaptă;

16. dar a fost mustrat pentru nelegiuirea sa: asina cea necuvântătoare, grăind cu graiu omenesc, a oprit nebunia prorocului.

17. Aceștia-s fântâni fără apă, nori purtați de vifor, cărora li se păstrează negura întunerecului celui veșnic.

18. Căci rostind *vorbe* umflate de deșărtăciune, încurcă în poftele trupești și în desfrâu pe aceia, care de abia se despărțiseră de cei ce se află în rătăcire.

19. Le făgăduiesc libertate, dar ei sunt robii stricăciunii: căci cine de ce este biruit, de aceea este robit.

20. Căci dacă prin cunoașterea Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos au scăpat de întinăciunile lumii și apoi iar se încurcă în ele, *atunci* cele de pe urmă ale unora ca aceștia ajung mai rele decât cele dintâi.

21. Mai bine era pentru ei să nu fi cunoscut calea dreptății, decât, după

(21) Luc. 1, 67. 1 Petr. 1, 10. 2 Tim. 3, 16. **Cap. 2.**— *(1)* Deut. 13, 1. Mat. 24, 11. Fapt. 20, 29. 1 Tim. 4, 1. *(2)* 2 Tim. 4, 3. *(3)* Ier. 1, 12. Rom. 16, 18. *(4)* Iov 4, 18. Ințel. 17, 18. 1 Ioan 3, 8. Iuda 1, 6. Apoc. 20, 2. *(5)* Fac. 6, 13; 7, 7. Iez. 14, 14. *(6)* Fac. 19, 24. Ințel. 10, 6-7. Iuda 1, 7. Apoc. 3. 10. *(7)* Fac. 19, 5-9. *(8)* Iez. 9, 4. Ințel. 2, 19. Fapt. 17, 16. *(9)* Ps. 90, 15. Mat. 6, 13. Luc. 11, 4. 1 Cor. 10, 13. *(10)* Iuda 1, 8. *(11)* Iuda 1, 9. *(12)* Iov 35, 11. Iuda 1, 10. *(13)* Is. 56, 10. Rom. 16, 18. Filip. 3, 19. *(14)* Fac. 39, 7. 1 Tim. 6, 10. *(15)* Num. 22, 7, 23. Iuda 1, 11. *(17)* Ier. 2, 13. Iuda 1, 12. *(18)* Dan. 11, 36. *(19)* Ioan 8, 34. Rom. 6, 16. *(20)* Deut. 29, 20. Sir. 23, 20; 32, 16. Mat. 12, 45. Luc. 11, 26. *(21)* Ioan 15, 22.

ce au cunoscut-o, să se întoarcă dela
porunca sfântă, ce le-a fost dată.
22. Dar cu ei se întâmplă ceea ce
ne spune aşa de bine zicătoarea: câinele
se întoarce la vărsătura lui şi porcul
spălat la noroiul mocirlei.

CAP. 3.

Se vor ivi batjocoritori. Arderea şi înnoirea lumii. Venirea pe neaşteptate a Domnului. Greutatea înţelegerii scrierilor sf. Pavel.

1. Iubiţilor, iată aceasta e a doua
carte ce vă scriu. In amândouă căr-
ţile acestea trezesc cugetul vostru cel
curat prin amintiri,
2. ca să vă aduceţi aminte de cuvin-
tele grăite mai înainte de sfinţii pro-
roci, şi de porunca Domnului şi Mân-
tuitorului *nostru, dată* prin apostolii
voştri.
3. Mai întâiu aceasta să ştiţi, că în
zilele de apoi se vor ivi batjocoritori,
care vor umbla după poftele lor,
4. şi vor zice: « Unde-i făgăduinţa
venirii Lui? Căci dela începutul făp-
turii, de când au început a muri părinţii,
toate au rămas aşa ».
5. *Cei ce cugetă astfel,* se fac a nu
şti că la început cerurile şi pământul
s'au făcut prin Cuvântul lui Dumnezeu
din apă şi prin apă.
6. De aceea lumea de atunci a pierit
potopită de apă.
7. Iar cerurile şi pământul de acum,
ţinute de acelaşi Cuvânt, se păstrează
pentru focul din ziua judecăţii şi a
pieirii oamenilor necredincioşi.
8. Dar un *lucru,* iubiţilor, nu trebue
să vă fie ascuns, *şi anume,* că la Domnul
o zi este ca o mie de ani şi o mie de ani
ca o zi.
9. Domnul nu întârzie *a împlini* făgă-
duinţele, cum socot unii că e întârziere;
dar ne rabdă îndelung, nedorind să
piară cineva, ci să vină toţi la pocăinţă.
10. Va veni însă ziua Domnului, cum
vine furul noaptea, şi atunci cerurile
cu sunet vor trece, iar stihiile aprin-
zându-se, se vor strica şi pământul şi
toate lucrurile de pe el vor arde.
11. Aşa dară, dacă toate acestea au
a se strica, atunci ce fel trebue să fiţi
în purtarea cea sfântă şi în evlavie *voi,*
12. cei ce aşteptaţi şi doriţi venirea
zilei lui Dumnezeu, în care cerurile
aprinzându-se, se vor strica şi stihiile
înfierbântându-se, se vor topi?
13. *Noi* însă, după făgăduinţa Lui,
aşteptăm cer nou şi pământ nou, în
care locuieşte dreptatea.
14. De aceea, iubiţilor, aşteptând
acestea, sârguiţi-vă să vă înfăţişaţi cu
pace înaintea lui, neîntinaţi şi nepri-
hăniţi;
15. şi îndelunga răbdare a Domnu-
lui nostru socotiţi-o mântuire, după cum
şi iubitul nostru frate Pavel, după înţe-
lepciunea ce i s'a dat, v'a scris,
16. şi cum vorbeşte el de aceasta şi
în toate celelalte cărţi ale sale, în care
este câte ceva greu de înţeles ceea ce
neînvăţaţii şi cei neîntăriţi răstălmă-
cesc, ca şi pe celelalte scripturi, spre
pieirea lor.
17. Deci, iubiţilor, ştiind acestea mai
dinainte, păziţi-vă, ca să nu vă ade-
meniţi de rătăcirea celor fără de lege
şi să scadă tăria voastră;
18. ci sporiţi în har şi în cunoştinţa
Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus
Hristos, Căruia se cuvine slava şi acum
şi în ziua cea veşnică. Amin.

---

(22) Pild. 26, 11. Sir. 34, 28. Luc. 9, 62. **Cap. 3.**— *(1)* 2 Petr. 1, 13. *(3)* Iuda 1, 18. 1 Tim. 4. 1. 2 Tim. 3, 1. *(4)* Is. 5, 19. Iez. 12, 22. 1 Cor. 15, 12. *(5)* Fac. 1, 1. Ps. 23, 2. Evr. 11, 3. *(6)* Fac. 7, 23. *(7)* Ps. 101, 27. Is. 51, 6. Mat. 13, 40. *(8)* Ps. 89, 4. *(9)* Ps. 144, 9. Iez. 18, 32; 33. 11. Sir. 18, 9; 35, 20. Mat. 18, 14. Luc. 18, 8. 1 Tim. 2, 4. *(10)* Is. 34, 4. Sir. 16, 18. Mat. 24, 35, 43. Luc. 12, 39; 21, 25. 1 Tes. 5, 2. Apoc. 2, 28; 20, 11. *(12)* Ps. 49, 3. Mih. 1, 4. *(13)* Is. 65, 17; 66, 22. Rom. 8, 19. Apoc. 21, 1. *(14)* Lev. 21, 18; 22, 6. 1 Cor. 1, 8. *(15)* Rom. 2, 4. *(16)* Rom. 8, 19. 1 Cor. 15, 24. 1 Tes. 4, 15. *(17)* Marc. 13, 23. 2 Cor. 11, 3. Apoc. 22, 5.

INTÂIA CARTE SOBORNICEASCĂ A SF. APOSTOL IOAN TEOLOGUL

CAP. 1.

Dovada despre cuvântul vieții. Dumnezeu e lumină și ai lui umblă în lumină. Sângele lui Hristos ne curăță de păcat.

1. Ce era dela început, ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit și ce am pipăit cu mâinile noastre despre Cuvântul vieții, aceea vă vestim.
2. Căci viața s'a arătat și noi am văzut-o și o mărturisim și vă vestim această viață veșnică, care era la Tatăl și care ni s'a arătat nouă.
3. *Așa dară,* ce am văzut și am auzit, *aceea* vă vestim, ca și voi să aveți împărtășire cu noi, cum avem și noi împărtășire cu Tatăl și cu Fiul Său, Iisus Hristos.
4. Și vă scriem aceasta, pentru ca bucuria voastră să fie desăvârșită.
5. Iar vestea bună, pe care am auzit-o dela El și pe care v'o vestim, este aceasta: Dumnezeu este lumină și niciun întunerec nu este într'Insul.
6. De zicem că suntem în legătură cu El, dar umblăm în întunerec, mințim și nu lucrăm *cum cere* adevărul.
7. Iar de umblăm în lumină, cum este El în lumină, atunci avem împărtășire unul cu altul și sângele lui Iisus Hristos, Fiul Său, ne curățește de orice păcat.
8. De zicem, că nu avem păcat, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este în noi.
9. Iar de mărturisim păcatele noastre, atunci El fiind credincios și drept, ne va ierta păcatele noastre și ne va curăți de orice nedreptate.
10. De zicem, că n'am greșit, atunci Il facem pe El mincinos și cuvântul Lui nu este în noi.

CAP. 2.

Hristos este mijlocitorul pentru noi la Tatăl și mântuirea noastră. Porunca de a ne iubi între noi. Iubirea Lumii. Adevăratul creștin ține poruncile Domnului, iubește pe frați și fuge de poftele lumii.

1. Feții mei, vă scriu aceasta, ca să nu păcătuiți; iar de va păcătui cineva, *să se știe că* avem un mijlocitor înaintea Tatălui, *și anume* pe Dreptul Iisus Hristos,
2. Care este jertfa de răscumpărare pentru păcatele noastre și nu numai pentru ale noastre, ci și pentru *păcatele* a toată lumea.
3. De păzim poruncile Lui, prin aceasta cunoaștem că L-am cunoscut.
4. Cine zice: « Eu L-am cunoscut », dar nu păzește poruncile Lui, *acela* e un mincinos și nu este în el adevărul;
5. iar cel ce păzește cuvântul Lui, în acela cu adevărat s'a sălășluit deplin dragostea lui Dumnezeu. Din aceasta cunoaștem că suntem în El.
6. Cine zice, că petrece în El, acela e dator să se poarte așa, cum S'a purtat El.
7. Iubiților, nu vă scriu o poruncă nouă, ci o poruncă veche, pe care ați

Cap. 1.— *(1)* Luc. 1, 2; 24, 39. Ioan 1, 1, 14. *(2)* Ioan 1, 1, 4. *(3)* Ioan 15, 10. 1 Cor. 1, 9. *(4)* 2 Ioan 1, 12. *(5)* Ioan 8, 12. *(6)* Ps. 81, 5. 2 Cor. 6, 14. Ef. 5, 11. *(7)* Num. 19, 7. 1 Petr. 1, 19-20. Evr. 9, 14. Apoc. 1, 5. *(8)* 3 Reg. 8, 46. 2 Paral. 6, 36. Pild. 20, 9. Eccl. 7, 20. *(9)* 2 Reg. 12, 13. 2 Paral. 36, 23 j. Ps. 31, 5-6. Pild. 28, 13. Sir. 4, 28. 1 Ioan 2, 2. **Cap. 2.**— *(1)* Fapt. 22, 14. Rom. 8, 34. 1 Tim. 2, 5. *(2)* Ințel. 15, 2. Ioan 11, 52. Fapt. 5, 31. 1 Ioan 1, 9; 4, 10. Evr. 2, 10. *(3)* Ps. 118, 6. *(4)* Ier. 22, 16. *(5)* Ioan 13, 35. 2 Ioan 1, 6. *(6)* Ioan 13, 15; 15, 4. *(7)* Ioan 13, 34; 15, 3.

avut-o dela început: porunca cea veche este cuvântul, care l-ați auzit dela început.

8. Dar totuși poruncă nouă vă scriu, ceea ce-i adevărat și în El și în voi e că întunerecul a trecut și lumina cea adevărată iată luminează.

9. Cine zice că e în lumină, dar urăște pe fratele său, acela până acum e tot în întunerec.

10. Cel ce iubește pe fratele său, acela petrece în lumină și sminteală nu e într'însul.

11. Iar cel ce urăște pe fratele său, *acela* e în întunerec, în întunerec umblă și nu știe unde merge, pentrucă întunerecul orbește ochii lui.

12. Vă scriu vouă, copiilor, că vi s'au iertat păcatele pentru numele Lui.

13. Vă scriu vouă, părinților, că ați cunoscut pe Cel ce a fost dela început. Vă scriu vouă, tinerilor, că ați biruit pe cel viclean. Vă scriu vouă, copiilor, pentrucă ați cunoscut pe Tatăl.

14. V'am scris vouă, părinților, pentrucă ați cunoscut pe Cel fără de început; v'am scris vouă, tinerilor, pentrucă sunteți puternici și cuvântul lui Dumnezeu petrece în voi și ați biruit pe cel viclean.

15. Să nu iubiți lumea, nici cele din lume: de iubește cineva lumea, în acela nu-i iubirea Tatălui.

16. Pentrucă toate cele din lume, *adică:* pofta trupului, pofta ochilor și trufia vieții, nu sunt dela Tatăl, ci dela lumea *aceasta.*

17. Lumea însă trece, și trece și pofta ei, iar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veci.

18. Fiilor, a venit vremea de apoi, și cum ați auzit, are să vie antihrist; acum însă sunt mai mulți antihriști; pe aceasta cunoaștem, că e vremea de apoi.

19. *Ei* dela noi au ieșit, dar n'au fost din ai noștri; căci de ar fi fost din ai noștri, ar fi rămas cu noi. *Ei* însă *au ieșit,* ca să se arate că nu toți sunt din ai noștri.

20. Dar voi aveți ungere dela Cel sfânt și știți toate.

21. Nu v'am scris că n'ați cunoaște adevărul, ci pentrucă îl cunoașteți și *știți* că nicio minciună nu vine dela adevăr.

22. Cine e mincinos, dacă nu cel ce tăgăduește că Iisus este Hristosul? Acela-i un antihrist, care leapădă pe Tatăl și pe Fiul.

23. Tot cel ce leapădă pe Fiul nu are nici pe Tatăl; iar cel ce mărturisește pe Fiul, are și pe Tatăl.

24. Deci ce ați auzit dela început, aceea să rămână în voi. De va rămâne în voi ceea ce ați auzit dela început, atunci și voi veți rămâne în Fiul și în Tatăl.

25. Iar făgăduința, care ne-a făgăduit-o El, este viața veșnică.

26. Acestea vi le-am scris despre cei ce *caută* să vă amăgească.

27. Dar ungerea, care ați primit-o dela El, petrece în voi și nu aveți nevoie să vă învețe cineva; fiindcă această ungere e adevărată și nemincinoasă și vă învață toate, de *aceea* rămâneți în ea, cum vă învață.

28. Deci, fiilor, rămâneți în El, ca *atunci* când El se va arăta, să aveți îndrăsneală și să nu fiți rușinați înaintea Lui, la venirea Lui.

29. Dacă știți că El e drept, știți și aceea, că tot cel ce face dreptatea, este născut dela El.

CAP. 3.

Copiii lui Dumnezeu sunt fericiți prin nădejdea în El, curați de păcat, iubitori de frați, dar urîți de lume. Iubirea către aproapele și către Dumnezeu.

1. Vedeți ce fel de dragoste ne-a dat nouă Tatăl, încât să ne numim fiii lui Dumnezeu. De aceea nu ne cunoaște lumea, pentrucă nu L-a cunoscut pe El.

2. Iubiților, acum noi suntem copiii lui Dumnezeu; dar încă nu *ni* s'a descoperit ce vom fi. Știm însă că atunci, când Se va arăta, vom fi asemenea Lui, pentrucă îl vom vedea cum este.

3. Și tot cel ce are această nădejde în El, se curăță pe sine, precum și El este curat.

---

(8) Ioan 1, 9. Rom. 13, 12. *(9)* Ioan 3, 19 1 Cor. 13, 2. *(10)* Ps. 118, 165. *(11)* Lev 19, 17. Ioan 12, 35. *(12)* Fapt. 4, 12; 10, 43. *(13)* Luc. 10, 18-19. *(14)* Ef. 6, 10. *(15)* Mat. 6, 24. *(16)* Pild. 23, 33. Eccl. 4, 8; 5, 10. Is. 14, 13-14. *(17)* Is. 40, 6-8. 1 Cor. 7, 31. *(18)* Luc. 21, 8. *(19)* Fapt. 20, 30. *(20)* Eș. 30, 30. Mat. 11, 25. 1 Ioan 2, 27. 2 Cor. 1, 21. *(22)* 1 Ioan 4, 3. *(23)* Marc. 8, 38. Luc. 12, 8-9. Ioan 5, 23; 8, 19. *(27)* Fac. 6. 2. Eș. 30, 30. Ioan 14, 17, 26. 1 Ioan 2, 20. Evr. 8, 11. *(28)* 1 Ioan 3, 21. Rom. 8, 35. *(29)* 3 Ioan 1, 11. **Cap. 3.**— *(1)* Ințel. 2, 16. Ioan 1, 12. *(2)* Is. 56, 5. Mat. 5, 8. Luc. 20, 36. Rom. 8, 23. 1 Cor. 13, 12. Filip 3, 21. Col. 3, 4. Tit 2, 13. Apoc. 22, 4. *(3)* 2 Cor. 7, 1.

4. Tot cel ce face păcatul, face fărădelege, că păcatul este fărădelege.
5. *Voi* știți, că El s'a arătat, ca să ridice păcatele noastre și păcat nu este în El.
6. Tot cel ce rămâne în El, nu păcătuește; și tot cel ce păcătuește nu L-a văzut, nici nu L-a cunoscut *pe El.*
7. Fiilor, nimenea să nu vă amăgească. Cel ce face dreptatea, acela e drept, precum e drept și El.
8. Cel ce face păcatul, acela e dela diavolul, pentrucă dintru început diavolul a păcătuit. De aceea s'a și arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să strice lucrurile diavolului.
9. Tot cel născut dela Dumnezeu nu face păcat, pentrucă sămânța Lui rămâne în el; și el nu poate păcătui, pentrucă e născut dela Dumnezeu.
10. Copiii lui Dumnezeu și copiii diavolului se cunosc astfel: tot cel ce nu face dreptatea, nu este dela Dumnezeu, de asemnea și cel ce nu iubește pe fratele său.
11. Căci așa-i vestirea, care ați auzit-o dela început: să ne iubim unii pe alții;
12. nu precum Cain, care era dela cel viclean și a ucis pe fratele său. Și pentru care pricină l-a ucis? Pentrucă faptele sale erau rele, iar cele ale fratelui său erau cuvioase.
13. Frații mei, nu vă mirați, că lumea vă urăște.
14. Noi știm, că am trecut din moarte la viață, pentrucă iubim pe frați. Cel ce nu iubește pe fratele *său*, acela petrece în moarte.
15. Tot cel ce urăște pe fratele său, este ucigaș; și voi știți că niciun ucigaș nu are viața veșnică petrecând în el.
16. Dragostea lui Dumnezeu prin aceea am cunoscut-o, că Hristos și-a pus pentru noi sufletul Său; și noi suntem datori să ne punem sufletul pentru frați.
17. Dar de are cineva îndestulare în lume și, când vede pe fratele său în nevoie, își închide inima față de el, cum va rămâne în acela dragostea lui Dumnezeu?
18. Fiii mei, să nu iubim numai cu cuvântul, sau cu limba, ci cu fapta, și cu adevărul.
19. Prin aceasta cunoaștem că suntem din adevăr, și ne liniștim inima înaintea Lui;
20. căci dacă inima ne osândește, *apoi cu cât mai vârtos Dumnezeu,* pentrucă Dumnezeu e mai mare decât inima noastră și știe tot.
21. Iubiților, dacă inima noastră nu ne osândește, *atunci* avem îndrăsneală la Dumnezeu,
22. și orice vom cere, vom primi dela El, pentrucă păzim poruncile Lui și facem ce e plăcut înaintea Lui.
23. Iar porunca Lui e aceea, ca să credem în numele Fiului Său, Iisus Hristos, și să ne iubim unul pe altul, cum ne-a dat El poruncă.
24. Și cel ce păzește poruncile Lui, petrece în El și El petrece în acela; și că El petrece în noi, aceasta o cunoaștem după duhul, pe care ni l-a dat El.

CAP. 4.

Să ne ferim de duhurile amăgitoare. Iubirea lui Dumnezeu către noi cere iubirea noastră către frați. Dumnezeu e dragoste.

1. Iubiților, nu credeți tot duhul, ci cercați duhurile de sunt dela Dumnezeu, pentrucă mulți proroci mincinoși au ieșit în lume.
2. Duhul lui Dumnezeu și duhul rătăcirii le cunoașteți astfel: tot duhul, care mărturisește pe Iisus Hristos, Cel ce a venit în trup, este dela Dumnezeu.
3. Și tot duhul, care nu mărturisește pe Iisus Hristos, Cel ce a venit în trup, nu este dela Dumnezeu; ci acesta e duhul lui antihrist, care ați auzit, că are să vie și care iată și este acum în lume.
4. Fiilor, voi sunteți dela Dumnezeu și i-ați biruit; pentrucă Cel ce este în voi, e mai mare decât cel ce este în lume.
5. Ei sunt din lume, de aceea și grăiesc ei cele din lume și lumea îi ascultă.

---

(4) 1 Ioan 5, 17. *(5)* Is. 53, 4-9. 1 Petr. 2, 22. 2 Cor. 5, 21. *(7)* Iez. 18, 9. *(8)* Fac. 3, 15. Luc. 11, 20. Ioan 8, 44. Fapt. 13, 10. 2 Petr. 2, 4. *(9)* 1 Petr. 1, 23. 1 Ioan 5, 18. *(11)* Ioan 13, 34; 15, 12. 1 Ioan 4, 21. 2 Ioan 1, 5. Ef. 5, 2. 1 Tes. 4, 9. *(12)* Fac. 4, 8. Mat. 23, 35. Evr. 11, 4. *(13)* Ioan 15, 18. *(14)* Lev. 19, 17. Ioan 5, 24. Ef. 2, 5. *(15)* Mat. 5, 22. *(16)* Ps. 48, 7. Ioan 3, 16; 15, 13. 2 Petr. 1, 7. Rom. 5, 7-8. Ef. 5, 2. *(17)* Deut. 15, 8. Iov 31, 16. Luc. 3, 11. Iac. 2, 15. 1 Ioan 4, 20. *(19)* Ioan 18, 37. *(20)* Ps. 16, 15. *(21)* Iov 11, 15. Sir. 14, 2. 1 Ioan 2, 28. Rom. 14, 22. Evr. 10, 22. *(22)* Mat. 18, 19; 21, 22. Luc. 11, 9. Ioan 5, 14; 15, 7. Iac. 4, 3. 1 Ioan 5, 14. *(23)* Ioan 6, 29; 13, 34; 17, 3. *(24)* Ioan 14, 23. 1 Ioan 4, 13, 16. **Cap. 4.**— *(1)* Pild. 14 15. Mat. 7, 15. Luc. 21, 8. 2 Ioan 1, 7. 1 Tes. 5, 21. Apoc. 2, 2. *(3)* 1 Ioan 2, 22. 1 Cor. 12, 3. *(4)* 4 Reg. 6, 16. 2 Paral. 32, 7. *(5)* Ioan 15. 19.

6. Noi suntem dela Dumnezeu și cei ce cunosc pe Dumnezeu ne ascultă; cine nu-i dela Dumnezeu, *acela* nu ne ascultă: după aceasta cunoaștem duhul adevărului și duhul rătăcirii.

7. Iubiților, să ne iubim unii pe alții, pentrucă iubirea e dela Dumnezeu; și tot cel ce iubește, dela Dumnezeu e născut și cunoaște pe Dumnezeu.

8. Cine nu iubește, acela n'a cunoscut pe Dumnezeu, pentrucă Dumnezeu este iubire.

9. Iubirea lui Dumnezeu către noi s'a descoperit prin aceea, că Dumnezeu a trimes în lume pe Fiul Său cel Unul născut, ca să trăim prin El.

10. Iar iubirea stă în aceea, că nu noi am iubit pe Dumnezeu, ci El ne-a iubit pe noi și a trimes pe Fiul Său, ca jertfă de răscumpărare pentru păcatele noastre.

11. Iubiților, dacă așa ne-a iubit Dumnezeu, apoi și noi suntem datori să ne iubim unul pe altul.

12. Pe Dumnezeu nimenea niciodată nu L-a văzut. Dacă noi ne iubim unul pe altul, atunci Dumnezeu în noi petrece și dragostea Lui e deplină în noi.

13. Căci noi petrecem în El și El petrece în noi, aceasta o cunoaștem din aceea, că El ne-a dat din Duhul Său.

14. Și noi am văzut și mărturisim, că Tatăl a trimes pe Fiul, ca mântuitor.

15. Cine mărturisește că Iisus este Fiul lui Dumnezeu, în acela petrece Dumnezeu și el în Dumnezeu.

16. Și noi am cunoscut iubirea pe care o are Dumnezeu pentru noi, și am crezut *într'însa*. Dumnezeu este iubire și cel ce petrece în iubire, petrece în Dumnezeu și Dumnezeu în el.

17. Iubirea până într'atâta se desăvârșește în noi, încât să avem îndrăsneală în ziua judecății, că precum este El, așa suntem și noi în lumea aceasta.

18. In iubire nu-i frică, ci iubirea desăvârșită alungă frica, pentrucă în frică este durere. Cel ce se teme nu e desăvârșit în dragoste.

19. Să-L iubim pe Dânsul, pentrucă mai întâiu ne-a iubit El.

20. Cel ce zice: « Iubesc pe Dumnezeu » dar pe fratele său îl urăște, acela-i mincinos; căci cel ce nu iubește pe fratele său, pe care-l vede, cum poate să iubească pe Dumnezeu, pe Care nu-L vede.

21. Și noi astfel de poruncă avem dela El, ca cel ce iubește pe Dumnezeu, să iubească și pe fratele său.

CAP. 5.

Credința care a biruit lumea. Prin credință și ascultare iubim pe Dumnezeu. Trei mărturisesc de Hristos. Puterea rugăciunii.

1. Tot cel ce crede, că Iisus este Hristosul, dela Dumnezeu e născut; și tot cel ce iubește pe Cel ce a născut, iubește și pe Cel născut din El.

2. De iubim pe copiii lui Dumnezeu, aceasta o cunoaștem din aceea, dacă iubim pe Dumnezeu și păzim poruncile Lui.

3. Căci aceasta-i iubire către Dumnezeu, ca să păzim poruncile Lui și poruncile Lui nu sunt grele.

4. Căci tot cel născut dela Dumnezeu biruiește lumea; și biruința aceasta, care a biruit lumea, e credința noastră.

5. Cine e biruitorul lumii, dacă nu cel ce crede, că Iisus este Fiul lui Dumnezeu.

6. Acesta este Iisus Hristos, Care a venit cu apă și cu sânge și cu Duhul; nu numai cu apă, ci cu apă și cu sânge, și Duhul mărturisește pentru Dânsul, pentrucă Duhul e adevărul.

7. Căci trei mărturisesc în ceruri: Tatăl, Cuvântul și Sfântul Duh; și acești trei sunt unul.

8. Și trei mărturisesc pe pământ: Duhul, apa și sângele; și acești trei una *mărturisesc*.

9. Dacă noi primim mărturisirea unui om, apoi mărturia lui Dumnezeu e mai mare. Iar mărturia lui Dumnezeu este aceea, pe care Dumnezeu a dat-o pentru Fiul Său.

10. Cel ce crede în Fiul lui Dumnezeu, are mărturia în sine însuși. Cel ce nu crede pe Dumnezeu, îl înfățișează pe Acesta mincinos, pentrucă nu crede în

(6) 2 Paral. 18, 21. Ioan 8, 47; 10, 26. *(9)* Is. 9, 5. Ioan 3, 16. 2 Cor. 5, 19. *(10)* Is. 43, 22. 1 Ioan 2, 2. Rom. 5, 8. *(11)* Mat. 18, 33. Ioan 15, 12. *(12)* Eș. 33, 20. Ioan 1, 18. 1 Tim. 6, 16. *(13)* 1 Ioan 3, 24. *(14)* Ioan 3, 17. *(15)* Luc. 9, 20. 1 Ioan 5, 1, 5. Rom. 10, 9. *(16)* 1 Ioan 3, 24. *(18)* Rom. 8, 15. *(20)* Ioan 13, 35. 1 Ioan 2, 4; 3, 17. *(21)* Mat. 22, 37-39. Ioan 3, 11; 13, 34; 15, 12. 1 Ioan 3, 11. **Cap. 5.**— *(1)* 1 Ioan 4, 15. *(3)* Pild. 4, 12-13. Mat. 11, 30. *(4)* Is. Nav. 17, 18. Ioan 1, 13; 16, 33. 1 Cor. 15, 57. *(5)* Luc. 9, 20. 1 Ioan 4, 4, 15. *(6)* Ioan 5, 32; 19, 34. *(7)* Fac. 3, 22. Mat. 3, 16-17; 28, 19. *(8)* Ioan 1, 33. *(9)* Mat. 3, 17. Ioan 8, 18. *(10)* Avac. 2, 4. Ioan 3, 16, 33.

mărturia, pe care Dumnezeu a dat-o pentru Fiul Său.
11. Mărturia aceasta se cuprinde în aceea că Dumnezeu ne-a dăruit viaţă veşnică; şi această viaţă este în Fiul Său.
12. Cel ce are pe Fiul lui *Dumnezeu*, are viaţa; iar cel ce nu are pe Fiul lui Dumnezeu, nu are viaţa.
13. V'am scris aceasta vouă, celor ce credeţi în numele Fiului lui Dumnezeu, ca să ştiţi că, crezând în Fiul lui Dumnezeu, aveţi viaţă veşnică.
14. Şi iată ce îndrăsneală avem la El, că dacă cerem ceva după voia Lui, *El* ne ascultă;
15. iar când ştim că ne ascultă în toate oricâte am cere, ştim şi aceea, că vom primi cele cerute dela El.
16. Dacă cineva ar vedea pe fratele său păcătuind nu păcat de moarte, să se roage, şi *Dumnezeu* va da aceluia viaţă, *adică* celui ce a săvârşit un păcat nu de moarte. Este şi păcat de moarte; nu pentru acela zic să se roage.
17. Orice nedreptate este un păcat, dar nu este un păcat de moarte.
18. Ştim, că tot cel născut dela Dumnezeu nu păcătueşte; ci cel născut dela Dumnezeu se păzeşte şi cel viclean nu se atinge de el.
19. Ştim că noi suntem dela Dumnezeu şi că toată lumea este sub puterea celui rău.
20. Ştim de asemenea că Fiul lui Dumnezeu a venit şi ne-a dat lumină şi minte, ca să cunoaştem pe adevăratul Dumnezeu şi să fim în Iisus Hristos, Fiul Său cel adevărat. Acesta este adevăratul Dumnezeu şi viaţa veşnică.
21. Fiilor, feriţi-vă de idoli! Amin.

---

(11) Ioan 1, 4. *(12)* Ioan 3, 36. *(13)* Ioan 20, 31. *(14)* Ier. 29, 13. Mat. 18, 19. Luc. 11, 9. Ioan 15, 7. 1 Ioan 3, 22. *(16)* Num. 15, 30. 1 Reg. 2, 25. Ier. 7, 16; 15, 1. Mat. 12, 31. 33. Marc. 3, 29. Luc. 12, 10. Evr. 6, 6. *(17)* 1 Ioan 3, 4. *(18)* Ps. 118, 3. 1 Ioan 3, 9.

A DOUA CARTE SOBORNICEASCĂ A SF. APOSTOL IOAN TEOLOGUL

CAP. 1.

Iubirea către Dumnezeu stă în împlinirea poruncilor lui. Trebue să fugim de amăgitori.

1. Bătrânul *scrie* alesei Doamne și copiilor ei, pe care cu adevărat îi iubesc și nu numai eu, ci și toți cei ce au cunoscut adevărul,

2. pentru adevărul care este în voi și care în voi va rămâne în veac,

3. *și dorește* să fie cu voi har, milă și pace dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul Iisus Hristos, Fiul Tatălui după adevăr și după dragoste.

4. M'am bucurat tare mult, când am aflat de copiii tăi, ce se poartă în adevăr după cum am primit poruncă dela Tatăl.

5. Și acum te rog, doamnă, nu scriindu-ți oarecum o poruncă nouă, ci *amintindu-ți* pe cea care o avem dela început, ca să ne iubim unii pe alții.

6. Iubirea însă stă în aceea ca să viețuim după poruncile lui *Dumnezeu*. Aceasta e porunca, care trebue să o urmați, cum ați auzit dela început.

7. Căci au intrat în lume mulți amăgitori, care nu mărturisesc pe Iisus Hristos, Cel ce a venit în trup. Un astfel *de om* este un amăgitor și un antihrist.

8. Luați aminte de voi înșivă, ca să nu pierdeți roada ostenelei voastre, ci să primiți răsplata deplină.

9. Tot cel ce trece peste învățătura lui Hristos și nu rămâne într'însa, nu are pe Dumnezeu; iar cel ce rămâne în învățătura lui Hristos, acela are și pe Tatăl și pe Fiul.

10. De vine cineva la voi și nu aduce această învățătură, pe acela să nu-l primiți în casă și să nu-i ziceți: bine ai venit!

11. Căci cine-i va zice: bine ai venit, se face părtaș la faptele lui cele rele.

12. Am multe să vă spun, dar nu voiesc să vi le scriu pe hârtie și cu cerneală, ci cu nădejdea să viu la voi și să vorbim gură către gură, ca bucuria noastră să fie deplină.

13. Să închină ție copiii surioarei tale celei alese. Amin.

Cap. 1.— *(2)* Ioan 14, 17. *(5)* Ioan 13, 14. 1 Ioan 3, 11. *(6)* Ioan 14. 15. 1 Ioan 2, 5. *(7)* 1 Ioan 4, 1. *(10)* Rom. 16, 17. 1 Cor. 5, 11. Tit 3, 10. *(12)* 1 Ioan 1. 4.

A TREIA CARTE SOBORNICEASCĂ A SF. APOSTOL IOAN TEOLOGUL

CAP. 1.

Ospitalitatea lui Gaiu este lăudată.

1. Bătrânul către iubitul Gae, pe care eu adevărat îl iubesc.
2. Iubitule, mă rog *lui Dumnezeu,* să fii sănătos și să propășești în toate, cum propășește sufletul tău.
3. Tare m'am bucurat, când au venit frații și au mărturisit credincioșia ta și cum te porți tu după adevăr;
4. căci pentru mine nu este bucurie mai mare, decât să aud, că copiii mei se poartă *cum cere* adevărul.
5. Iubitule, ca un credincios te porți în cele ce faci pentru frați și pentru cei străini.
6. Aceștia au mărturisit de dragostea ta înaintea Bisericii. Bine vei face de-i vei petrece cum se cuvine, pentru Dumnezeu.
7. Căci ei pentru numele Lui au plecat, neluând nimica dela păgâni.
8. Așa dară noi suntem datori să-i primim *cum se cade* pe unii ca aceștia, ca să fim împreună lucrători cu adevărul.
9. Eu aș fi scris Bisericii, dar Diotref. căruia îi place să fie mare acolo la ei. nu ne primește.
10. De aceea, dacă voiu veni, voiu pomeni și de faptele, pe care le face el, hulindu-ne cu vorbe rele; și nemulțămindu-se cu atâta, nici el însuși nu primește pe frați și nici pe cei ce ar voi nu-i lasă, ci-i isgonește din biserică.
11. Iubitule, nu urma răului, ci binelui. Cine face bine, acela-i dela Dumnezeu; iar cel ce face rău, acela n'a văzut pe Dumnezeu.
12. De Dimitrie mărturisesc toți, și însuși adevărul; mărturisim de asemenea și noi, și voi știți că mărturisirea noastră e adevărată.
13. Aș avea multe de scris, dar nu voiesc să ți le scriu cu cerneală și condeiu,
14. ci nădăjduiesc să te văd curând și să grăiesc cu tine gură către gură.
15. Pace ție! Primește închinăciuni dela prieteni și spune prietenilor închinăciuni fiecăruia în deosebi. Amin.

Cap. 1.— *(4)* 1 Cor. 4. 15. *(8)* Mat. 10. 40. *(11)* 1 Ioan 2, 29.

CARTEA SOBORNICEASCA A SF. APOSTOL IUDA

CAP. 1.

Îndemn la lupta pentru credința dată sfinților. Pilde de pedepsirea celor răi. Arhanghelul Mihail și Satan. Prevestirile lui Enoh și ale Apostolilor.

1. Iuda, robul lui Iisus Hristos și fratele lui Iacov, *vă dorește vouă*, celor chemați, care sunteți sfințiți de Dumnezeu Tatăl și păziți de Iisus Hristos,

2. să vă sporească mila și pacea și dragostea.

3. Iubiților, având toată râvna să vă scriu despre mântuirea obștească, am socotit că e de nevoie să vă scriu îndemnul de a vă lupta pentru credința, care a fost dăruită odată *pentru totdeauna* sfinților;

4. căci s'au furișat *printre voi* niște oameni necredincioși, încă din vechime meniți pentru osândă, care fac din harul Dumnezeului nostru pricină de desfrânare și tăgăduiesc pe Iisus Hristos, singurul nostru Stăpân și Domn.

5. Voiesc să vă amintesc vouă, celor ce știați odată aceasta, că Domnul izbăvind poporul din țara Egiptului, a pierdut apoi pe cei necredincioși;

6. și pe îngerii, care nu și-au păzit vrednicia, ci și-au părăsit lăcașul lor, îi ține în legături veșnice, sub întunerec, ca să fie judecați în ziua cea mare;

7. precum Sodoma și Gomora și cetățile dimprejur, care tot așa făceau desfrânare și umblau după alt trup, pedepsindu-le cu focul veșnic, le-a pus ca pildă:

8. asemenea va fi și cu visătorii, care își spurcă trupul, leapădă stăpânirea și hulesc dregătoriile cele înalte.

9. Mihail arhanghelul, când a grăit cu diavolul, disputând cu el pentru trupul lui Moise, n'a îndrăsnit să rostească judecată ocărîtoare, ci a zis: « Domnul să te certe! »

10. Iar aceștia câte nu le știu le hulesc; iară câte știu după fire, cu acelea se desfrânează, ca niște necuvântătoare.

11. Vai de ei, căci au apucat pe calea lui Cain și se lasă ademeniți de mită, ca Valaam; și pier în îndărătnicie, ca Coreii.

12. Aceștia sunt sminteală la mesele voastre frățești, ospătându-se cu voi fără rușine, se îngrașă; ei sunt nori fără apă, purtați de vânt; copaci tomnateci fără roadă, de două ori morți și desrădăcinați,

13. valuri furioase de mare, spumegându-și rușinea lor; stele rătăcitoare, cărora li se păstrează pe veci negura întunerecului.

14. Despre ei a prorocit și Enoh, al șaptelea *patriarh* dela Adam, zicând: « Iată vine Domnul cu zecile Sale de mii de sfinți îngeri,

15. ca să judece pe toți și să mustre pe toți necredincioșii pentru toate faptele, pe care le-au făcut în păgânătatea lor, și pentru toate cuvintele cele aspre, ce au grăit împotriva Lui păcătoșii cei necredincioși.

16. Aceștia-s cârtitori, cari nu se mai mulțămesc cu nimica, ci se poartă după

Cap. 1.— *(1)* Luc. 6, 16. Ioan 14, 22; 17, 11. *(3)* Filip. 1, 27. *(4)* Marc. 16, 16. Ioan 3, 18. *(15)* Eș. 12, 37; 14, 13. Num. 14, 29, 37. *(6)* Iov 4, 18. Ioan 8, 44. 2 Petr. 2, 4. Apoc. 20, 6. *(7)* Fac. 19, 24. Ințel. 10, 6-7. Luc. 17, 29. 2 Petr. 2, 6. *(9)* Deut. 34, 6. Zah. 3, 2. *(10)* Dan 10, 15. 2 Petr. 2, 12. *(11)* Fac. 4, 8. Num. 16, 1; 22, 7, 23; 31, 16. 2 Petr. 2, 15. *(12)* Pild. 25, 14. 2 Petr. 2, 17. *(14)* Dan. 7, 10. Mat. 25, 31. Apoc. 1, 7. *(15)* Mal. 3, 13. Mat. 12, 36. *(16)* Ps. 16, 10; 72, 9. 1 Tim. 6, 5.

poftele lor nelegiuit și păgânește; gura lor rostește vorbe umflate și caută la față pentru mită.
17. Voi însă, iubiților, aduceți-vă aminte de cele prezise de Apostolii Domnului nostru Iisus Hristos,
18. căci ei v'au spus, că în vremea de apoi se vor ivi bârfitori, care se vor purta după poftele lor cele păgânești.
19. Aceștia-s oameni trupești, care n'au duh și care se răsletesc dela unitatea credinței.
20. Iar voi, iubiților, întărindu-vă în sfânta voastră credință și rugându-vă în Duhul Sfânt,
21. păstrați-vă în dragostea lui Dumnezeu, așteptând milă dela Domnul nostru Iisus Hristos pentru viața veșnică.
22. Către unii să arătați milă cu chibzuință,
23. iar pe alții să-i mântuiți prin frică, smulgându-i din foc; dar să mustrați cu frică, îngrețoșindu-vă până și de haina, care e întinată de trup.
24. Iar celui ce are putință să vă păzească de cădere și să vă puie înaintea slavei Sale neprihăniți și veseli,
25. unuia preaînțeleptului Dumnezeu, Care ne-a mântuit prin Iisus Hristos, Domnul nostru, se cuvine slava și mărirea, puterea și stăpânirea cea mai înainte de toți vecii, acum și în toți vecii. Amin.

---

(18) 2 Petr. 3. 3. 1 Tim.3, 1. *(19)* 1 Cor.2, 14. Evr. 10, 25. *(20)* Col 2. 7. *(23)* Am. 4, 11. Ef. 4. 22.

CARTEA CĂTRE ROMANI A SF. APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

Introducere și salutare. Pavel laudă Biserica Romei pentru credința ei și-și arată dorința să o cerceteze. Evanghelia e putere dumnezeească, ce mântuie pe om și-l face fericit.

1. Pavel, robul lui Iisus Hristos, chemat *să fie* apostol și ales *să vestească* dumnezeeasca Evanghelie,
2. pe care *Dumnezeu* a făgăduit-o prin prorocii Săi în Sfintele Scripturi,
3. despre Fiul Său, Cel ce după trup s'a născut din sămânța lui David,
4. iar după duhul sfințeniei s'a dovedit cu tărie Fiu al lui Dumnezeu, prin învierea din morți, *adică* despre Iisus Hristos, Domnul nostru,
5. prin care am primit harul și apostolia, ca în numele Lui să aducem la credință toate popoarele,
6. printre care sunteți și voi, cei chemați de Iisus Hristos:
7. *vă dorește* vouă, tuturor celor ce sunteți în Roma, iubiții lui Dumnezeu și chemați sfinți, har și pace dela Dumnezeu, Tatăl nostru, și dela Domnul Iisus Hristos.
8. Mai întâiu, mulțămesc Dumnezeului meu prin Iisus Hristos pentru voi toți, că credința voastră e vestită în toată lumea.
9. Căci martor îmi este Dumnezeu, Căruia Ii slujesc cu duhul meu prin Evanghelia Fiului Său, că necontenit îmi aduc aminte de voi,
10. cerând totdeauna în rugăciunile mele, să am cândva prilej fericit ca, cu voia lui Dumnezeu, să vin la voi;
11. căci doresc să vă văd, ca să vă dau vreun dar duhovnicesc pentru a vă întări,
12. adică să mă mângâiu la voi cu credința care e deopotrivă a voastră și a mea.
13. Insă nu voiesc să nu știți voi, fraților, că de multe ori am dorit să vin la voi, dar am fost împiedecat până acum ca să am oarecare roadă și la voi, ca și la celelalte neamuri.
14. Că sunt dator și Elinilor și barbarilor, și celor înțelepți și celor neștiutori,
15. așijderea și vouă celor din Roma sunt gata să vestesc Evanghelia, cât mă ajută puterile.
16. Căci eu nu mă rușinez de Evanghelia lui Hristos, pentrucă ea este puterea lui Dumnezeu spre mântuirea tuturor celor ce cred, mai întâiu a Iudeilor, și apoi a Elinilor;
17. și pentrucă în ea prin credință și pentru credință se descopere dreptatea dumnezeească, precum este scris: « Dreptul prin credință va trăi ».
18. Se arată însă pe cer mânia lui Dumnezeu asupra a toată păgânătatea și nedreptatea oamenilor, care înnăbușesc dreptatea prin nedreptate.
19. Pentrucă ceea ce se poate ști despre Dumnezeu, le e cunoscut, căci Dumnezeu le-a arătat.
20. Căci însușirile cele nevăzute ale lui *Dumnezeu:* puterea Lui cea veșnică

Cap. 1.— *(1)* Fapt. 9, 15; 13, 2. 1 Cor. 1, 1. *(2)* Is. 52, 7. Naum. 2, 1. Luc. 1, 70. Ioan 1, 45. *(3)* Mat. 1, 1. Luc. 2, 4. *(4)* 2 Reg. 7, 12. *(5)* Fapt. 2, 22. 2 Cor. 10, 5. *(7)* 1 Cor. 1, 2. Ef 1, 1. *(9)* Ioan 4, 23. Fapt. 24, 14. *(10)* Rom. 15, 32. 1 Tes. 3, 10. *(11)* Fapt. 19, 21; 23, 11. Rom. 15, 29. 1 Tes. 3, 10. *(13)* Rom. 15, 22. *(14)* Fapt. 9, 15. 1 Cor. 9, 16. *(16)* Ps. 118, 46. Marc. 8, 38. Iac. 1, 21. 1 Cor. 1, 18, 24; 15, 1-2. 2 Tim. 1, 8. *(17)* Ps. 83, 8. Avac. 2, 4. Ioan 3, 36. Rom. 3, 21. Gal. 3, 11. Evr. 10, 38. *(19)* Ințel. 13, 7. Fapt. 14, 17. *(20)* Ps. 18, 1. Ințel. 13, 3, 5. Sir. 42, 20; 43, 1, 7.

și Dumnezeirea *Lui*, dela facerea lumii se văd, când cugeți la cele făcute *de El*, încât ei nu se pot desvinovăți;

21. pentrucă cunoscând pe Dumnezeu, nu L-au proslăvit ca pe Dumnezeu, sau nu I-au mulțămit, ci au rătăcit cu cugetele lor și inima lor cea neînțelegătoare s'a întunecat.

22. Crezându-se a fi înțelepți, au înnebunit,

23. și au schimbat slava lui Dumnezeu celui nestricăcios cu închipuiri de om stricăcios, și de păsări, și de vietăți cu câte patru picioare, și de târîtoare.

24. De aceea și Dumnezeu i-a dat *pradă* faptelor celor necurate ale inimii lor, încât ei singuri și-au întinat trupurile

25. și au schimbat adevărul dumnezeesc cu minciuna, și s'au închinat și au slujit făpturii, iar nu Făcătorului, Care este binecuvântat în veci. Amin.

26. De aceea Dumnezeu i-a dat *pradă* unor fapte rușinoase: căci femeile lor au înlocuit întrebuințarea firească *a membrelor lor* cu alta protivnică firii;

27. de asemenea și bărbații părăsind întrebuințarea firească a femeii, s'au aprins de poftă unul asupra altuia și au făcut lucruri rușinoase bărbat cu bărbat, și așa au luat prin ei înșiși răsplata ce li se cuvenea pentru rătăcirea lor.

28. Și după cum nu s'au îngrijit să aibă pe Dumnezeu în cuget, i-a dat și Dumnezeu în *seama* minții lor celei rătăcite, ca să facă ceea ce nu se cade;

29. încât sunt plini de toată nedreptatea, de desfrânare, de vicleșug, de lăcomie, de răutate, de pismă, de ucidere, de sfezi, de înșelătorie, de năravuri rele;

30. pârîtori, grăitori de rău, urîtori de Dumnezeu, batjocoritori, făloși, mândri, scornitori de rele, neascultători de părinți,

31. neînțelegători, vânzători, neiubitori, neîmpăcați, nemilostivi.

32. Aceștia cunoscând *judecata cea* dreaptă a lui Dumnezeu, că cei ce fac asemenea *lucruri* sunt vrednici de moarte, nu numai că fac acestea, ci încă și laudă pe făptuitorii lor.

CAP. 2.

Și Iudeii sunt păcătoși ca și păgânii și judecata lui Dumnezeu va veni peste toți.

1. De aceea oricine ai fi tu, omule, cel ce judeci *pe altul*, nu poți să te desvinovățești, căci cu *judecata* cu care judeci pe altul te osândești pe sineți, pentrucă de *judecat* judeci pe altul, dar faci aceleași lucruri.

2. Noi însă știm, că judecata lui Dumnezeu este cu adevărat asupra celor ce fac asemenea *lucruri*.

3. Și socoți tu, omule, că vei scăpa de judecata lui Dumnezeu *prin aceea*, că osândești pe cei ce fac asemenea *lucruri*, când și însuți faci aceleași?

4. Sau nesocotești bogăția bunătății, blândeței și îndelungei răbdări a lui *Dumnezeu*, nepricepând, că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă la pocăință?

5. *Tu însă*, prin îndărătnicia ta și cu inima ta cea nepocăită, îți aduni mânie pentru ziua mâniei și a descoperirii judecății celei drepte a lui Dumnezeu,

6. Care va da fiecăruia după faptele sale:

7. *adică* celor ce, prin stăruirea în fapta bună, caută slavă și cinste și nemurire, *le va da* viață veșnică;

8. iar celor ce se îndărătnicesc, și nu se supun adevărului, ci se dedau la nedreptate, *le va da* urgie și mânie.

9. Necaz și strâmtorare *va fi* peste tot sufletul oemenesc, care face răul, mai întâiu peste iudeu, *apoi* și peste elin;

10. mărire însă și cinste și pace *va veni* peste tot cel ce face bine, mai întâiu peste iudeu, *apoi* și peste elin,

11. căci la Dumnezeu nu este fățărnicie.

12. Câți au păcătuit fără lege, fără lege vor și pieri; iar ce cei au păcătuit sub lege, după lege se vor osândi,

---

(21) Deut. 28, 29. 4 Reg. 17, 15. Iov 5, 14. Is. 59, 10. Ier. 2, 11. Dan. 3, 1. Bar. 3, 20. Ințel. 13, 1. Ef. 4, 18. *(22)* Ier. 10, 14. *(23)* Eș. 32, 4. Deut. 4, 17. 4 Reg. 17, 29. Ier. 2, 11, 26-27. Intel. 12, 24; 13, 10; 14, 15. *(24)* 3 Reg. 22, 20. Ps. 105, 20. Iez. 8, 10. Ințel. 14, 26. Ef. 4, 19. *(25)* 3 Reg. 12, 33. Ier. 2, 13; 16, 19. *(26)* Lev. 18, 22-23; 20, 16. Rom. 6, 21. *(27)* Fac. 19, 5. Lev. 18, 22; 20, 13. Ințel. 11, 16; 14, 26. Fapt. 15, 20. *(28)* Deut. 28, 28. Ps. 68, 31; 80, 12. Ier. 7, 15. Os. 9. 10. 2 Tes. 2, 11. *(29)* Ințel. 14. 25. *(32)* Os. 7, 2. **Cap. 2.**— *(1)* 2 Reg. 12, 5. Mat. 7, 1. Luc. 6, 37. 1 Cor. 4, 5. *(3)* Ps. 147, 9. Ințel. 16, 15. *(4)* Eș. 8, 15. Is. 30, 18. Ier. 3, 12; 31, 18. Ințel. 11, 23; 12, 10, 20. Sir. 5, 4. 2 Petr. 3, 15. Rom. 9, 22. Ef. 2, 4. *(5)* Ier. 50, 25. Iac. 5, 3. *(6)* Iov 34, 11. Ps. 61, 12. Pild. 24, 12. Ier. 32, 19. Iez. 33, 20. Sir. 16, 16; 35, 22. Mat. 16, 27. *(7)* Mat. 25, 46. Rom. 6, 23. *(8)* Ier. 23, 19. 2 Tes. 1, 6. Evr. 10, 27. *(9)* Iez. 18, 4. Ințel. 5, 3. *(10)* Ps. 36, 37. *(11)* Deut. 10, 17. 2 Paral. 19, 7. Iov 34, 19. Ințel. 6, 7. Sir. 35, 13. Fapt. 10, 34. Gal. 2, 6. *(12)* Luc. 12, 47.

13. căci nu auzitorii legii sunt drepţi înaintea lui Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea, *aceia* se vor îndrepta.

14. Căci când păgânii, neavând lege, din fire fac cele cerute de lege, *adică* ei neavând lege, singuri îşi sunt lege,

15. *prin aceasta* ei arată că fapta cerută de lege e scrisă în inima lor, de care *lucru* mărturiseşte şi conştiinţa lor, şi cugetul lor, când învinovăţindu-se, când desvinovăţându-se unele pe altele,

16. în ziua când Dumnezeu, după cum a binevestit, va judeca prin Iisus Hristos faptele cele ascunse ale oamenilor.

17. Iată, tu te numeşti iudeu, te împăciueşti cu legea şi te lauzi cu Dumnezeu;

18. ştii voia Lui şi înţelegi mai bine să deosebeşti *lucrurile*, învăţând din lege;

19. te socoţi pe sineţi povăţuitor al orbilor, lumină pentru cei din întunerec,

20. povăţuitorul celor neştiutori, învăţătorul pruncilor, având în lege dreptarul ştiinţei şi al adevărului:

21. pentru ce dară tu, cel ce înveţi pe altul, nu te înveţi pe tine însuţi?

22. Propoveduești să nu se fure, *dar* furi; zici: să nu faci desfrânare, *dară* faci desfrânare; te îngreţoşezi de idoli, *dar* furi cele sfinte;

23. te lauzi cu legea, *dar* necinsteşti pe Dumnezeu prin călcarea legii;

24. căci din pricina voastră se huleşte numele lui Dumnezeu printre neamuri, cum este scris.

25. Tăierea împrejur este folositoare, dacă împlineşti legea; iar dacă tu calci legea, atunci tăierea împrejur a ta se face netăiere împrejur.

26. Aşa dară, dacă cel netăiat împrejur păzeşte hotărîrile legii, atunci netăierea împrejur a lui nu i se socoate oare drept tăierea împrejur?

27. Şi netăiatul împrejur cel din fire, care păzeşte legea, nu te osândeşte oare pe tine, care eşti tăiat împrejur şi ai Scriptura, dar calci legea?

28. Căci iudeu nu-i acela, care are înfăţişare *de iudeu*; şi tăierea împrejur nu-i aceea de din afară, de pe trup;

29. ci acela-i iudeu, care şi pe din lăuntru *e iudeu*; şi tăierea împrejur e aceea, care e în inimă şi e după duh, iar nu numai după litera *legii*. *Un astfel de iudeu* e de laudă, nu la oameni, ci la Dumnezeu.

CAP. 3.

Toţi oamenii sunt păcătoşi şi ajung drepţi prin credinţă.

1. Deci prin ce e mai bun iudeul, sau la ce foloseşte tăierea împrejur?

2. Prin multe şi în toate privinţele, dar mai ales *prin aceea*, că lor le e încredinţat cuvântul lui Dumnezeu.

3. Căci ce *poate însemna*, dacă unii au fost necredincioşi? Necredincioşia lor nimiceşte ea oare credincioşia lui Dumnezeu?

4. Nicidecum, ci se dovedeşte numai că Dumnezeu e credincios, iar oamenii toţi mincinoşi, după cum este scris: «Tu eşti drept în cuvintele Tale şi la judecata Ta vei birui».

5. Dacă însă nedreptatea noastră arată dreptatea dumnezeească, atunci ce să zicem? Omeneşte vorbim. Când Dumnezeu îşi arată mânia, nu e oare nedrept?

6. Nicidecum. Căci altmintrelea cum ar judeca Dumnezeu lumea?

7. Căci dacă credincioşia lui Dumnezeu se înalţă prin necredincioşia mea până la slava lui Dumnezeu, atunci de ce să mă judece El ca pe un păcătos?

8. Şi *n'ar trebui oare* să facem răul, ca să iasă binele, cum ne şi clevetesc unii şi cum zic că am învăţa? Nicidecum, ci osândirea unora ca aceştia e dreaptă.

9. Aşa dară, ce urmează? Suntem noi oare mai buni? Nicidecum. Căci am dovedit, că *atât* Iudeii, *cât* şi Elinii sunt toţi sub păcat,

10. precum este scris: «Nu este drept niciunul,

11. nu este cine să înţeleagă, nu este cine să caute pe Dumnezeu;

12. toţi s'au abătut, împreună s'au făcut netrebnici; nu este cel ce face bine, nu este niciunul.

(13) Mat. 7, 21. Luc. 6, 46-47. Iac. 1, 22. *(14)* Inţel. 6, 10. *(16)* Eccl. 12, 14. Inţel. 4, 20. Mat. 25, 31. Ioan 5, 22. Fapt. 10, 42. 1 Cor. 4, 5. *(17)* Mih. 3, 11. *(19)* Is. 42, 19. Mat. 15, 14; 23, 3. Luc. 6, 39. Ioan 9, 40. *(20)* Ier. 2, 8. *(21)* Ps. 49, 16, 21. *(24)* 1 Reg. 2, 17. Neem. 5, 9. Is. 52, 5. Iez. 36, 20, 23. Am. 2, 7. *(25)* Lev. 26, 41. Ier. 4, 4. 1 Cor. 7. 19. Gal. 6, 15. *(26)* Fapt. 10. 35. *(27)* Mat. 12, 41. *(28)* Ier. 9, 26. Rom. 9, 6, 8. *(29)* Deut. 30, 6. Ioan 5, 44. Rom. 4, 12. Filip. 3, 3. Col. 2, 11. **Cap. 3.**— *(2)* Deut. 4, 8. Ps. 147, 8. Rom. 9, 4. *(3)* Num. 23, 19. Rom. 9, 6. 2 Tim. 2, 13. *(4)* Ps. 50, 5; 115, 2. Ioan 3, 33. *(6)* Fac. 18, 25. Iov 8, 3. *(8)* Rom. 6, 15; 11, 32. *(9)* Gal. 3, 22. *(10)* Ps. 13, 3; 52, 4. Rom. 3. 23. *(11)* Fac. 8, 21. *(12)* Is. 53, 6.

13. Gâtlejul lor e mormânt deschis, cu limbile lor înșeală; venin de aspidă e pe buzele lor.

14. Gura lor e plină de clevetire amară.

15. Picioarele lor sunt grabnice la vărsare de sânge,

16. și în calea lor e pustiire și prăpăd.

17. Calea păcii ei n'o cunosc

18. și în ochii lor nu-i frica lui Dumnezeu ».

19. Noi știm însă, că *toate* câte poruncește legea, le poruncește celor ce sunt sub lege, ca toată gura să fie închisă și toată lumea să fie vinovată înaintea lui Dumnezeu.

20. Căci prin faptele legii niciun om nu se va îndrepta înaintea Lui, căci prin lege se cunoaşte păcatul.

21. Acum însă, afară de lege, s'a arătat dreptatea dumnezeească, cea mărturisită de lege și de proroci.

22. Dreptatea dumnezeească însă *s'a arătat* prin credința în Iisus Hristos în toți și peste toți cei ce cred, căci nu este deosebire,

23. pentrucă toți au greșit și s'au lipsit de slava lui Dumnezeu,

24. și *toți* în dar primesc îndreptarea prin răscumpărarea cea prin Hristos Iisus,

25. pe care Dumnezeu L-a rânduit *să fie* jertfă de curățire prin credința în sângele Lui, ca să se vadă că dreptatea sa *nu este știrbită* prin iertarea *fără pedeapsă* a păcatelor făcute înainte,

26. în *vremea* îndelungei răbdări a lui Dumnezeu, ca să se vadă, *zic*, dreptatea Sa în vremea de acum și că El este drept și îndreptează pe cei ce cred în Iisus.

27. Deci, unde-i aceea, cu ce ne-am *putea* lăuda? S'a înlăturat. Prin ce lege? Oare prin cea a faptelor? Nu, ci prin legea credinței.

28. Căci noi socotim, că omul se îndreptează prin credință, fără faptele legii.

29. Au doară Dumnezeu este numai al Iudeilor și nu și al păgânilor? Fără îndoială, și al păgânilor;

30. pentrucă este numai un singur Dumnezeu, care îndreptează pe cei tăiați împrejur din credință, și pe cei netăiați împrejur prin credință.

31. Deci, prin credință desființăm noi oare legea? Nicidecum; ci întărim legea.

CAP. 4.

Ca pildă de îndreptare prin credință se dă Avraam și mărturia lui David.

1. Intrebăm dară: Avraam, părintele nostru, ce a dobândit după trup?

2. Dacă Avraam s'a îndreptat prin fapte, i se cuvine laudă, dar nu înaintea lui Dumnezeu.

3. Căci ce zice Scriptura? A crezut Avraam pe Dumnezeu, și aceasta i s'a socotit îndreptare.

4. Celui ce lucrează, plata nu i se socoate ca o milă, ci ca un drept.

5. Iar celui ce nu lucrează, dar crede în Cel ce îndreptează pe necredincios, credința lui i se socoate ca o îndreptare.

6. Așa și David numește fericit pe omul, căruia Dumnezeu îi socotește dreptatea fără fapte.

7. « Ferice, *zice el*, de cei cărora li s'au iertat fărădelegile și cărora li s'au acoperit păcatele.

8. Ferice de omul, căruia Dumnezeu nu-i va socoti păcatul ».

9. Fericirea aceasta *privește oare* numai pe cei ce au tăierea împrejur, sau și *pe cei din* netăierea împrejur? Noi zicem că lui Avraam credința i s'a socotit dreptate.

10. Dar când i s'a socotit: după tăierea împrejur, sau înainte de tăierea împrejur? Nu după tăierea împrejur, ci înainte de tăierea împrejur.

11. Și semnul tăierii împrejur l-a primit el, ca o pecete a îndreptării prin credința ce o avea când nu era tăiat împrejur, așa că el a ajuns să fie tată tuturor credincioșilor înainte de tăierea împrejur, ca să li se socotească și acestora dreptatea.

12. Și tatăl celor tăiați împrejur, dar nu numai al celor ce au primit tăierea împrejur, și al celor ce umblă pe urmele

(13) Ps. 5, 9; 139, 3. *(14)* Ps. 9, 27. *(15)* Pild. 1, 16. Is. 59, 7. *(17)* Ps. 119, 7. *(18)* Ps. 35, 2. *(19)* Ps. 106, 42; 142, 2. Iez. 16, 63. *(20)* Fapt. 13, 39. Rom. 7, 7. Gal. 2, 16. Ef. 2, 9. *(21)* Fac. 15, 6. Is. 28, 16. Avac. 2, 4. Rom. 1, 17. *(22)* Gal. 3, 28. *(23)* Rom. 3, 10; 5, 12. *(24)* Is. 55, 1. Ioan 1, 17. Rom. 8, 32. *(25)* Lev. 1, 4; 4, 20. Fapt. 13, 38; 20, 28. Rom. 5, 9. 2 Cor. 5, 19. Ef. 1, 7. Col. 1, 14. *(28)* Tit 3, 5. *(29)* Fac. 17, 5. Rom. 9, 24; 10, 12. *(30)* Rom. 4, 11; 15, 8. *(31)* Mat. 5, 17. Gal. 3, 24. **Cap. 4.**— *(2)* Ef. 2, 8. *(3)* Fac. 15, 6. Ps. 129, 7. Iac. 2, 23. Gal. 3, 6. *(4)* Rom. 11, 6. *(7)* Ps. 31, 1; 84, 2. *(11)* Fac. 17, 11. Rom. 3, 30. *(12)* Ioan 8, 39.

credinței părintelui nostru Avraam, pe care o avea acesta înainte de tăierea împrejur.
13. Căci nu prin lege *i s'a dăruit* lui Avraam și seminției lui făgăduința, că va moșteni lumea, ci prin dreptatea *dobândită* prin credință.
14. Dacă cei ce *se sprijinesc* pe lege sunt moștenitorii, atunci credința e zadarnică și făgăduința desființată;
15. căci legea naște mânie, pentrucă unde nu este lege, acolo nu este nici călcare de lege.
16. Așa dară, *moștenitorii* sunt din credință, ca să fie și din har și ca făgăduința să fie statornică pentru cei ce nu numai după lege, ci și după credință sunt urmașii lui Avraam, care este tatăl nostru al tuturora,
17. înaintea lui Dumnezeu, pe Care L-a crezut și Care învie morții și cheamă cele ce nu sunt, ca și cum ar fi, după cum este scris: « Eu te-am pus tată al multor popoare ».
18. Avraam a crezut cu nădejde *în ceea ce era* peste nădejde și prin aceasta s'a făcut tată al multor popoare, precum i se zisese: « Așa de *mulți* vor fi urmașii tăi ».
19. El nu se uită că, fiind aproape de o sută de ani, trupul lui era acum istovit și pântecele Sarrei mort, ci era tare în credință;
20. *încrederea lui* în făgăduința dumnezeească n'a fost sdruncinată de necredință, ci a rămas tare în credință, dând slavă lui Dumnezeu,
21. și fiind deplin încredințat, *că Dumnezeu, Care a dat* făgăduința, poate *să o* și împlinească.
22. De aceea i s'a și socotit lui *aceasta* dreptate.
23. Dar nu numai pentru el s'a scris, că i s'a socotit dreptate,
24. ci și pentru noi: ni se va socoti și nouă, celor ce credem în Acela, Care a înviat din morți pe Iisus Hristos, Domnul nostru,
25 Cel ce a fost vândut pentru greșalele noastre și a înviat pentru îndreptarea noastră.

CAP. 5.

Mântuirea vine prin credință. Moartea și învierea lui Hristos sunt pentru noi. Păcatul și moartea au venit prin Adam, iar îndreptarea și viața prin Hristos.

1. Deci, îndreptându-ne prin credință, avem pace cu Dumnezeu, prin Domnul nostru Iisus Hristos,
2. prin credința în care am și dobândit noi intrare la harul acesta, în care stăm și ne lăudăm cu nădejdea în slava lui Dumnezeu,
3. și nu numai cu aceasta, ci și cu necazurile ne lăudăm,
4. știind că necazul naște răbdare, iar răbdarea *naște* încercare, iar încercarea *naște* nădejde,
5. iar nădejdea nu rușinează, pentrucă iubirea dumnezeească s'a revărsat în inimile noastre de Duhul Sfânt, Care ni s'a dat.
6. Pentrucă Hristos, în vremea când noi eram încă neputincioși, a murit, la vremea hotărîtă, pentru necredincioși.
7. Deși chiar pentru un drept te miră de va muri cineva; abia, poate, pentru un binefăcător să se hotărască cineva să moară.
8. Dumnezeu însă Și-a dovedit dragostea Sa către noi prin aceea, că Hristos a murit pentru noi, când eram încă păcătoși.
9. De aceea, cu atât mai vârtos acum, când suntem îndreptați prin sângele lui *Hristos*, ne vom mântui printr'Insul de mânia *lui Dumnezeu.*
10. Căci dacă vrăjmași fiind noi, ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său, apoi cu atât mai mult după ce ne-am împăcat, ne vom mântui prin viața Lui,
11. ba nu numai atâta, ci ne și lăudăm cu Dumnezeu prin Domnul nostru Iisus Hristos, prin mijlocirea Căruia am dobândit acum împăcarea.
12. De aceea, precum printr'un om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea, așa că moartea a trecut în toți oamenii, *pentrucă* în acela greșiseră toți.

---

(13) Fac. 15, 6; 17, 5. Iez. 33, 20. *(15)* Rom. 3, 20; 5, 13; 7, 8. 1 Cor. 15, 56. Gal. 3, 10. *(16)* Ioan 8, 39. *(17)* Fac. 17, 4-5. Is. 47, 13. Sir. 44, 19. Luc. 7, 14. Evr. 11, 12. *(18)* Fac. 15, 5. *(19)* Fac. 18, 11. Evr. 11, 11. *(21)* Ps. 113, 11. Luc. 1, 37. *(22)* Fac. 15, 6. 1 Mac. 2, 52. *(23)* Rom. 15, 4. *(25)* Is. 53, 5. 1 Petr. 1, 21. Rom. 5, 6. 1 Cor. 15, 17, 22. **Cap. 5.**— *(1)* Is. 54, 13; 57, 19. Luc. 2, 14. Ef. 2, 16. Col. 1, 20. *(2)* Ioan 14, 6. Ef. 2, 18. Evr. 10, 19. *(3)* Iac. 1, 2-3. 2 Cor. 12, 9-10. Col. 1, 24. *(5)* Ps. 21, 5. Is. 32, 17. Rom. 8, 16. 2 Cor. 1, 22. Tit 3, 6. *(6)* 1 Petr. 3, 18. Rom. 4, 25. Evr. 9, 15, 28. *(7)* Ioan 15, 13. 1 Ioan 3, 16. *(8)* Ioan 3, 16. 1 Ioan 4, 10. *(9)* Rom. 3, 25. 1 Tes. 1, 10. *(10)* Ps. 66, 4. 2 Cor. 5, 18. Col. 1, 22. *(11)* 2 Cor. 5, 18. *(12)* Fac. 2, 17. Rom. 2. 23; 6, 23. 1 Cor. 15, 21.

13. Deci păcatul și înainte de lege era în lume; dar când nu este lege, păcatul nu se socotește.

14. Totuși moartea a domnit *în lume* dela Adam până la Moise și peste cei ce nu greșiseră în felul vinovăției lui Adam, care este chipul Celui ce avea să vie.

15. Darul harului însă nu-i așa, cum e greșala. Căci dacă prin greșala unuia au murit mulți, cu atât mai vârtos harul lui Dumnezeu și darul prin harul unui singur om, Iisus Hristos, va prisosi pentru mulți.

16. Și darul nu este ca *judecata* pentru unul ce a greșit; căci judecata *ce urmează* după o *greșală* aduce osândire, iar darul ce vine după multe greșale, aduce iertare.

17. Căci dacă prin greșala unuia moartea a domnit prin unul, apoi cu atât mai vârtos cei ce primesc din belșug har și dar de dreptate vor domni în viață prin unul Iisus Hristos.

18. Așa dară, precum prin greșala unuia au fost osândiți toți oamenii, așa și prin îndreptarea unuia s'a dat tuturor oamenilor dreptul la viață.

19. Căci după cum prin neascultarea unui om s'au făcut mulți păcătoși, așa și prin ascultarea unuia mulți s'au făcut drepți.

20. Legea însă a venit *mai pe urmă* și a sporit păcatul. Iar unde a sporit păcatul, a început a prisosi și harul.

21. Pentrucă după cum păcatul a domnit spre moarte, așa și harul și-a întemeiat domnia prin sfințenie spre viața veșnică prin Iisus Hristos, Domnul nostru.

CAP. 6.

Sfințirea și ascultarea cea nouă sunt roadele îndreptării prin credință.

1. Deci, ce să zicem? Să rămânem oare în păcat, ca să prisosească harul?

2. Nicidecum. Pentrucă noi, cei ce am murit față de păcat, cum vom mai trăi în el?

3. Nu știți oare, că cei ce ne-am botezat în Hristos Iisus, în moartea Lui ne-am botezat?

4. Deci prin botezare, în moarte ne-am îngropat împreună cu El, ca după cum Hristos a înviat din morți prin slava Tatălui, așa și noi să ducem o viață nouă!

5. Căci dacă ne-am făcut una cu El prin asemănarea morții Lui, atunci trebue să *fim una și* prin o înviere *asemenea cu a Lui,*

6. știind că omul nostru cel vechiu este răstignit împreună cu El, ca să se desființeze corpul cel păcătos, ca să nu mai fim robi păcatului.

7. Pentrucă cel ce a murit, a scăpat de păcat.

8. Dacă însă noi am murit cu Hristos, credem că vom și viețui împreună cu El,

9. știind, că Hristos, Care a înviat din morți, nu va mai muri, pentrucă moartea nu-L mai stăpânește.

10. Căci El moartea ce a suferit-o, a suferit-o odată pentru păcat; iar viața ce o trăiește acum, o trăiește pentru Dumnezeu.

11. Așa și voi socotiți-vă că sunteți morți pentru păcat, dar vii pentru Dumnezeu prin Hristos Iisus, Domnul nostru.

12. Deci, să nu mai domnească păcatul în corpul vostru cel muritor, ca să vă mai supuneți poftelor lui,

13. nici să nu mai faceți membrele voastre unelte ale nedreptății păcatului, ci vă înfățișați înaintea lui Dumnezeu, ca niște înviați din morți și membrele voastre să le înfățișați lui Dumnezeu ca unelte ale cuvioșiei.

14. Păcatul să nu mai domnească peste voi, căci nu mai sunteți sub lege, ci sub har.

15. Ce să facem dar? Să păcătuim, oare, pentrucă nu mai suntem sub lege, ci sub har? Nicidecum.

16. Nu știți voi oare, că, cui vă dați la ascultare ca robi, ai aceluia robi ascultători sunteți? *Adică sunteți:* ori robi păcatului spre moarte, ori robi ai ascultării spre sfințenie.

17. Dar slavă lui Dumnezeu, că ați fost robi păcatului, dar acum din inimă v'ați făcut ascultători felului de învățătură, la care v'ați dedat.

---

(13) Rom. 4, 15. *(14)* 1 Cor. 15, 21, 45, 55. *(15)* Eccl. 7, 28-29. Ioan 1, 16. Ef. 1, 6. *(17)* 2 Tim. 2, 12. Apoc. 1, 6; 22, 5. *(19)* Is. 53, 11. Filip. 2, 8. *(20)* Rom. 6, 14; 7, 8. Gal. 3, 19. *(21)* Ioan 1, 17. **Cap. 6.**— *(1)* Sir. 5, 4. *(2)* 1 Petr. 2, 24. Rom. 7, 6. Gal. 6, 14. *(3)* Gal. 3, 27. *(4)* Fapt. 17, 31. 1 Petr. 1, 3; 3, 21. 2 Cor. 5, 17. Gal. 6, 15. Ef. 4, 23. Col. 2, 12. 2 Tim. 2, 11. *(5)* Rom. 8, 11. 1 Cor. 6, 14. *(6)* Gal. 5, 24; 6, 14. *(7)* 1 Petr. 4, 1. *(8)* Col. 3, 5-9. 2 Tim. 2, 11. *(9)* Ps. 117, 17. 1 Cor. 15, 54. Evr. 9, 28. *(10)* Luc. 20, 38. *(11)* Gal. 2, 19. *(12)* Sir 18, 30. Evr. 12, 1. *(13)* Rom. 12, 1. Gal. 2, 20. *(14)* Ioan 1, 17; 8, 32. Rom. 5, 20; 7, 4. Gal. 5, 18. *(15)* Rom. 3, 8. Gal. 2, 17. *(16)* Fac. 4, 7. Mat. 6, 24. Ioan 8, 34. 2 Petr. 2, 19.

18. Şi izbăvindu-vă de păcat, v'aţi făcut robi sfinţeniei.

19. Omeneşte vorbesc pentru neputinţa firii voastre: după cum altădată vă dedaţi membrele voastre în robia necurăţiei şi a fărădelegii, ca *să facă* fărădelege, aşa acum hărăziţi membrele voastre să robească sfinţeniei, *ca să facă fapte* de sfinţenie.

20. Căci când eraţi robi păcatului, atunci eraţi slobozi de sfinţenie.

21. Şi ce roade aveaţi voi atunci? *Aşa roade*, încât acum vă ruşinaţi de ele, pentrucă sfârşitul lor e moartea.

22. Iar acum, când v'aţi izbăvit de păcat şi v'aţi făcut robi lui Dumnezeu, aveţi ca roadă sfinţenia, iar sfârşitul e viaţa veşnică.

23. Căci plata pentru păcat e moartea, iar darul lui Dumnezeu e viaţa veşnică prin Hristos Iisus, Domnul nostru.

CAP. 7.

Îndreptarea prin credinţă scuteşte de legea veche şi ne îndatoreşte a ne supune lui Hristos. Lupta între trup şi duh.

1. Fraţilor, nu ştiţi voi oare, — căci *doar* vorbesc celor ce ştiu legea, — că legea are putere asupra omului numai câtă vreme el trăieşte?

2. Femeia măritată e legată prin lege de bărbatul său cât acesta trăieşte; iar dacă moare bărbatul, ea iese de sub legea căsătoriei.

3. De aceea dacă, trăind bărbatul, se mărită cu alt bărbat, ea se numeşte preadesfrânată; iar dacă moare bărbatul, este liberă după lege, şi dacă se mărită cu alt bărbat, nu mai e preadesfrânată.

4. Aşa şi voi fraţilor, aţi murit pentru lege prin corpul lui Hristos, ca să fiţi ai altui bărbat *şi anume* ai Celui ce a înviat din morţi, spre a aduce roadă lui Dumnezeu.

5. Căci când noi eram în trup, *atunci* patimile păcătoase, cele *arătate* de lege, lucrau în membrele noastre, ca să aducă roadă morţii;

6. acum însă, când am murit pentru legea, de care eram legaţi, ne-am eliberat de ea, ca să slujim *lui Dumnezeu* într'un duh nou, iar nu după litera cea veche.

7. Deci, ce să zicem? *Să zicem oare* că păcatul e dela lege? Nu, ci că păcatul nu l-am cunoscut decât prin lege; şi nici pofta n'aş fi cunoscut-o, de n'ar fi zis legea: « Să nu pofteşti ».

8. Păcatul însă luând prilej dela poruncă, a născut în mine tot felul de pofte; căci fără de lege păcatul e mort.

9. Eu am trăit cândva fără lege; dar când a venit porunca, atunci păcatul a înviat, iar eu am murit;

10. şi aşa porunca cea dată pentru viaţă, mi-a slujit spre moarte,

11. pentrucă păcatul, luând pricină dela poruncă, m'a amăgit şi m'a omorît prin ea.

12. De aceea legea este sfântă, şi porunca este sfântă şi dreaptă şi bună.

13. Atunci, *poate* că ceea ce era bun, a fost omorîtor pentru mine? Nicidecum! Ci păcatul ca să se arate că-i păcat, prin ajutorul unui *lucru* bun îmi aduce moartea, aşa că păcatul se face mult mai apăsător prin ajutorul poruncii.

14. Căci ştiu că legea este duhovnicească, iară eu sunt trupesc, vândut păcatului,

15. căci nu pricep ce fac, pentrucă nu fac ceea ce vreau, ci ceea ce urăsc, aceea fac.

16. Dacă însă fac ceea ce nu voiesc, atunci recunosc că legea este bună,

17. şi deci nu eu fac aceea, ci păcatul care locuieşte în mine.

18. Căci ştiu, că nu locuieşte în mine, adică în trupul meu, ceea ce-i bun, căci voinţa de-a face binele *o am*, iar putinţa de a-l face n'o găsesc.

19. Pentrucă nu fac binele, pe care-l voiesc, ci răul, pe care nu-l voiesc, pe acela îl fac.

20. Şi dacă ceea ce nu voiesc aceea fac, atunci nu fac eu aceea, ci păcatul care locuieşte în mine.

21. Deci eu găsesc în mine legea, că atunci când vreau să fac binele, se lipeşte de mine răul;

22. căci, după omul cel din lăuntru, găsesc plăcere în legea lui Dumnezeu,

23. iar în membrele mele văd o altă lege, care se războieşte împotriva legii

---

(18) Ioan 8, 32. Gal. 4. 32. *(21)* Iez. 16. 63. Sof. 3, 11. Iac. 1. 15. Rom. 1. 26-31; 7. 5. *(22)* 1 Cor. 7. 22. 1 Tes. 4. 3. *(23)* Fac. 2. 17. Iac. 1, 15. Rom. 2. 7; 5. 12. **Cap. 7.**— *(2)* Num. 5, 12. Mat. 5. 32. 1 Cor. 7, 39. *(3)* Marc. 10, 11. *(4)* Eccl. 7. 28-29. Rom. 6, 14; 8, 2. 2 Cor. 11, 2. Gal. 5. 22. Col. 2. 20. *(5)* Iac. 1. 15. Rom. 6. 21. *(6)* Rom. 6. 2. Gal. 2 19. *(7)* Eş. 20, 13, 17. Deut. 5, 21. Rom. 3, 20. *(8)* Rom. 4. 15; 5, 20. *(10)* Lev. 18, 5. Iez. 20, 11. Sir. 17, 9. *(11)* 3 Reg. 13, 18. Evr. 3. 13. *(12)* Ps. 18, 7. 1 Tim. 1, 8. *(14)* Eccl. 7, 20. Is. 50, 1. *(15)* Gal. 5, 17. *(18)* Fac. 8. 21. *(22)* Ps. 1, 2. 1 Petr. 3. 4. Ef. 3, 16. *(23)* Marc.14, 38. Iac. 4. 1. Gal. 5. 17.

minții mele și care mă face rob legii păcatului, care este în membrele mele.
24. Ticălos om sunt eu! Cine mă va izbăvi din acest trup al morții?
25. Mulțămesc *însă* Dumnezeului meu prin Iisus Hristos, Domnul nostru! Așa dară eu cu mintea mea slujesc legii lui Dumnezeu, iar cu trupul legii păcatului.

CAP. 8.

Cei ce cred în Hristos sunt scutiți de osândă. Ei sunt fiii lui Dumnezeu și împreună moștenitori cu Hristos. Nimic nu-i poate despărți de dragostea lui Hristos.

1. Drept aceea, nu-i acum nicio osândă pentru cei ce în Hristos Iisus urmează nu trupului, ci duhului,
2. pentrucă legea duhului vieții celei în Hristos Iisus m'a liberat de sub legea păcatului și a morții.
3. Deoarece legea, slăbită prin trup, era neputincioasă, Dumnezeu a trimes pe Fiul Său într'un trup asemenea trupului omului păcătos ca *jertfă* pentru păcat, și a osândit păcatul în trup,
4. ca dreptatea legii să se plinească în noi, cei ce urmăm nu trupului, ci duhului.
5. Căci cel ce urmează trupului, la cele trupești se gândește, iar cel ce urmează duhului, se gândește la cele duhovnicești.
6. Cugetările trupești sunt moartea, iar cugetările duhovnicești sunt viață și pace;
7. pentrucă cugetările trupești sunt dușmănie împotriva lui Dumnezeu, că nu se supun legii dumnezeești, și nici nu pot *să se supună.*
8. De aceea cei ce urmează trupului nu pot să placă lui Dumnezeu.
9. Voi însă nu urmați trupului, ci Duhului, dacă Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi. Iar dacă cineva n'are Duhul lui Hristos, acela nu-i al Lui.
10. Dacă însă Hristos este în voi, atunci trupul vă e mort pentru păcat, iar duhul e viu pentru sfințenie.
11. Dacă însă Duhul Celui ce a înviat din morți pe Iisus locuiește în voi, atunci Hristos, Cel ce a înviat din morți, va învia și trupurile voastre cele muritoare prin Duhul Său, Cel ce locuiește în voi.
12. Așa dar, fraților, noi nu suntem datornicii trupului, ca să ne călăuzim în viață de trup,
13. căci dacă vă călăuziți în viață de trup, aveți să muriți, iar dacă omorîți prin duh lucrurile cele trupești, veți trăi.
14. Căci câți se călăuzesc de Duhul lui Dumnezeu, fiii lui Dumnezeu sunt.
15. Pentrucă n'ați primit duhul robiei, ca iarăși *să* trăiți în frică, ci ați primit Duhul înfierii, prin care strigăm: Avva, *adică* Tată!
16. Insuși acest Duh mărturisește cu duhul nostru, că noi suntem copiii lui Dumnezeu,
17. iar dacă suntem copiii *lui Dumnezeu, atunci* suntem și moștenitori *ai Lui,* părtași cu Hristos; numai de vom pătimi cu Dânsul, ca să ne și proslăvim cu Dânsul.
18. Eu socotesc, că suferințele vremelnice de acum nu prețuiesc nimica față de acea slavă, care are a se descoperi pentru noi.
19. Căci făptura cu o vie dorință așteaptă descoperirea *acestei slave* a fiilor lui Dumnezeu,
20. pentrucă făptura s'a supus deșărtăciunii nu de voia sa, ci după voia celui ce a supus-o,
21. cu nădejdea, că și însăși această făptură va fi izbăvită de robia stricăciunii, ca să guste din libertatea cea slăvită a copiilor lui Dumnezeu.
22. Căci știu, că toată făptura suspină împreună și suferă până acum;
23. și nu numai ea, ci și noi înșine, care avem partea Duhului, și noi suspinăm în sine, așteptând înfierea, răscumpărarea trupului nostru.
24. Căci prin nădejdea *aceasta* ne-am mântuit. Iar nădejdea când se vede nu mai este nădejde; căci aceea ce vede cineva, la ce ar mai nădăjdui?
25. Iar de nădăjduim ceea ce nu vedem, atunci așteptăm cu răbdare.
26. De asemenea și Duhul ne întărește în neputințele noastre, căci noi

(24) Ințel. 9, 15. **Cap. 8.**— *(1)* Ps. 33, 22. Rom. 5, 1. *(2)* Ioan 6, 63; 8, 32, 36. Rom. 7, 4. 1 Cor. 15, 45. 2 Cor. 3, 7. *(3)* 2 Cor. 5, 21. Gal. 3, 13. Evr. 2, 14; 7, 18. *(5)* Ioan 3, 6. 1 Cor. 2, 14. *(6)* Ps. 118, 118. Rom. 6, 21. *(7)* Sir. 17, 25-26. Mat. 16, 23. Iac. 4, 4. *(8)* Evr. 11, 6. *(9)* 1 Cor. 3, 16. *(11)* Rom. 6, 4-5. 1 Cor. 15, 13. Ef. 2, 5. *(12)* Rom. 6, 7. *(13)* Sir. 18, 30. Mat. 5, 29. Gal. 5, 19. *(14)* Gal. 5, 18. *(15)* Ioil 3, 2. Zah. 14, 11. Ioan 1, 13. 1 Ioan 4, 18. 1 Cor. 2, 12. Gal. 3, 26; 4, 5, 24. 2 Tim. 1, 7. Evr. 2, 15. *(16)* Ef. 4, 30. *(17)* Ps. 33, 19. 1 Petr. 5, 1. 2 Cor. 4, 11. Gal. 3, 18; 4, 7. Filip. 3, 10, Evr. 3, 14. Apoc. 1, 9. *(18)* 1 Petr. 4, 13. 2 Cor. 4, 17. *(19)* 2 Petr. 3, 13. *(23)* Luc. 20, 36; 21, 28. 1 Ioan 3, 2. 2 Cor. 5, 2-4. Ef. 4, 30. *(24)* Inţel. 3, 4. Evr. 11, 1.

nu știm pentru ce să ne rugăm cum trebue, dar Duhul însuși mijlocește pentru noi prin suspine negrăite.

27. Iar Cel ce cearcă inimile știe ce cuget are Duhul, pentrucă El mijlocește pentru sfinți după voia lui Dumnezeu.

28. Știm însă, că celor ce iubesc pe Dumnezeu și sunt chemați după voia *Lui,* toate le sunt spre bine;

29. căci pe care i-a cunoscut El mai înainte, mai înainte i-a și hotărît să fie asemenea chipului Fiului Său, ca Acesta să fie Intâiul născut între mulți frați.

30. Și pe care i-a hotărît El mai înainte, pe aceia i-a chemat, și pe care i-a chemat, pe aceia i-a și îndreptat; și pe care i-a îndreptat, pe aceia i-a și proslăvit.

31. Deci, ce să zicem în fața acestora? Dacă Dumnezeu e pentru noi, cine ne poate fi împotrivă?

32. Acela, Care n'a cruțat pe Fiul Său, ci L-a dat pentru noi toți, cum nu ne va dărui împreună cu El și toate *celelalte?*

33. Cine va învinui pe aleșii lui Dumnezeu, când Dumnezeu îi îndreptățește?

34. Cine îl osândește, *când* Hristos Iisus a murit, dar a și înviat, și când El e deadreapta lui Dumnezeu și mijlocește pentru noi?

35. Cine ne va despărți de dragostea lui Hristos? Au necazul, sau strâmtorarea, sau prigonirea, sau foamea, sau golătatea, sau primejdia, sau sabia?

36. Precum este scris: « Pentru Tine ne ucid în toată ziua și ne socot ca niște oi, rânduite spre junghiere ».

37. Dar toate acestea le biruim cu puterea Celui ce ne-a iubit.

38. Căci sunt încredințat, că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici începătoriile, nici puterile, nici cele de față, nici cele viitoare,

39. nici înălțimea, nici adâncimea, nici altă făptură oarecare nu poate să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu cea în Hristos Iisus, Domnul nostru.

CAP. 9.

Făgăduința lui Dumnezeu e nestrămutată. Adevărații urmași ai lui Avraam. Darul lui Dumnezeu. Iacov și Isav. Moise și Faraon. Profeții despre chemarea neamurilor.

1. Adevărul spun în Hristos și nu mint; conștiința mea îmi este martoră în Duhul Sfânt,

2. că am o mare întristare și o necontenită durere de inimă,

3. *încât* aș voi să fiu eu însumi lepădat dela Hristos pentru frații mei, *pentru* rudele mele după trup,

4. adică *pentru* Israiliți, a cărora este înfierea și slava și legămintele și cultul și făgăduințele;

5. ai cărora sunt și părinții și din care e, după trup, și Hristos, Cel ce este peste toate, Dumnezeu binecuvântat în veci. Amin.

6. Dar aceasta nu înseamnă, că cuvântul lui Dumnezeu a căzut: căci nu toți cei din Israil sunt Israiliți,

7. și nici toți cei din seminția lui Avraam sunt fiii *lui Avraam;* ci s'a zis: « Cei din Isaac se vor numi fiii tăi ».

8. Adică, nu fiii trupești sunt fiii lui Dumnezeu, ci fiii făgăduinței se vor socoti ca fii.

9. Iar cuvântul făgăduinței e acesta: « *La anul* pe vremea asta voiu veni și Sarra va avea un fiu ».

10. Și nu numai atâta, ci *tot așa s'a întâmplat* și cu Rebeica, când ea a zămislit deodată *doi fii* din Isaac, tatăl nostru;

11. căci când ei încă nu se născuseră și nu făcuseră încă nimic bun sau rău ca voința lui Dumnezeu în alegere să nu atârne de fapte, ci numai de Cel ce făcea chemarea,

12. i s'a zis: « Cel mai mare va fi rob celui mai tânăr »,

13. precum și este scris: « Pe Iacov l-am iubit, iar pe Isav l-am urît ».

14. Deci, ce să zicem? Nu e oare nedreptate la Dumnezeu? Nicidecum.

(27) 1 Reg. 16, 7. 3 Reg. 8, 39. Ioan 14, 17. *(28)* Is. 26, 12. Sir. 39, 30. Ef. 1, 4. *(29)* Ioan 20, 17. 1 Cor. 15, 49. 2 Cor. 3, 18. Ef. 1, 4. Col. 1, 18. *(30)* 2 Petr. 1, 3. Rom. 5, 9; 9, 24. *(31)* Ps. 22, 4; 45, 7, 11; 55, 11. Zah. 2, 8. *(32)* Ps. 117, 6. Ioan 3, 16. Rom. 3, 24. *(33)* Is. 50, 8. Apoc. 12, 10. *(34)* Iov 34, 29. Is. 50, 9. Ioan 16, 26. 1 Ioan 2, 1. Col. 3, 1, 3. *(35)* Fapt. 20, 24. 1 Ioan 2, 28. 2 Cor. 12, 10. *(36)* Ps. 43, 24. Zah. 11, 4-5. 1 Cor. 4, 9; 15, 31. *(37)* 1 Ioan 5, 5. 1 Cor. 15, 57. Apoc. 12, 11. *(38)* Ef. 6, 12. *(39)* Cânt. 8, 7. **Cap. 9.**— *(1)* 2 Cor. 11, 10, 31. *(2)* 1 Reg. 15, 34. *(3)* Eș. 32, 32. *(4)* Fac. 17, 7. Eș. 4, 22; 20, 1; 24, 7, 8. 1 Reg. 4, 21. Is. 45, 25. Ier. 31, 31. *(5)* Num. 24, 19. Ps. 44, 18. Mih. 5, 2. Mat. 1, 1. Luc. 3, 23. Ioan 3, 31. Rom. 3, 2. *(6)* Num. 23, 19. Is. 57, 4. Rom. 2, 28; 3, 3. *(7)* Fac. 21, 12. Evr. 11, 18. *(8)* Rom. 2, 28. Gal. 4, 23, 28. *(9)* Fac. 17, 21; 18, 10. *(10)* Fac. 25, 21. *(12)* Fac. 25, 23. *(13)* Mal. 1, 2. Luc. 14, 26. *(14)* Deut. 32, 4.

15. Căci zice către Moise: « De cine-Mi va fi milă, pe acela-l voiu milui; și de cine voiu vrea să Mă îndur, Mă voiu îndura ».
16. Așa dară miluirea nu atârnă de cel ce dorește, nici de cel ce se nevoiește *să o aibă*, ci de Dumnezeu, Cel ce miluiește.
17. Căci în Scriptură Dumnezeu zice lui Faraon: « De aceea te-am și ridicat, ca să arăt asupra ta puterea Mea și ca să se propoveduiască numele Meu peste tot pământul ».
18. Deci, *Dumnezeu* pe cine voiește îl milueşte, și pe cine voiește îl împietrește.
19. Dar îmi vei zice: « Atunci pentru ce mai osândește? Căci cine se poate împotrivi voinței Lui? »
20. Dar tu, omule, cine ești, de ceri socoteală lui Dumnezeu? Poate oare vasul să zică celui ce l-a făcut: « Pentru ce m'ai făcut așa? »
21. Olarul nu e oare stăpân pe lut, ca din aceeași frământătură să facă un vas pentru *o întrebuințare* mai de cinste și altul pentru alta mai josnică?
22. *Ce ai de zis*, dacă Dumnezeu, voind să-Și arate mânia și să-Și descopere puterea Sa, cu mare și îndelungată răbdare a cruțat vasele mâniei, făcute pentru pieire,
23. și *în acelaşi timp* Și-a arătat bogăția slavei Sale asupra vaselor îndurării, pe care le-a pregătit pentru slavă,
24. adică asupra noastră, pe care El ne-a chemat nu numai dintre Iudei, ci și dintre păgâni,
25. precum zice El la Osie: « Voiu numi poporul Meu nu pe poporul Meu, și iubită nu pe cea iubită »,
26. precum și în locul acela, unde li se spunea: « Voi nu sunteți poporul Meu, ci aceia se vor chema fiii Dumnezeului Celui viu? »
27. Iară Isaia glăsuiește despre Israil: « Deși fiii lui Israil vor fi mulți, ca nisipul mării, *numai* o rămășiță se va mântui;
28. căci Domnul va împlini pe pământ curând și deplin ceea ce a hotărît ».
29. Și cum a mai prorocit Isaia, zicând: « Dacă Domnul puterilor nu ne-ar fi cruțat sămânța, am fi ajuns ca Sodoma și am fi fost asemenea Gomorei ».
30. Dar ce să zicem? Păgânii, care n'au căutat dreptatea, au căpătat dreptatea, dar cea din credință;
31. iar Israil, care a căutat legea dreptății, n'a ajuns la legea dreptății.
32. Pentru ce? Pentrucă au căutat-o nu în credință, ci în faptele legii: pentrucă s'au poticnit de piatra poticnirii.
33. după cum este scris: « Iată, pun în Sion o piatră de poticnire, o piatră de sminteală, și cel ce va crede în ea, nu va fi rușinat ».

CAP. 10.

Îndreptățirea din credință față cu îndreptățirea din lege. Prorocii despre Iudei și păgâni.

1. Fraților, dorința inimii mele și rugămintea mea către Dumnezeu este, ca Israil să se mântuiască.
2. Căci le mărturisesc, că ei au râvnă pentru Dumnezeu, dar nu cu pricepere.
3. Căci ei, nepricepând dreptatea dumnezeească și silindu-se să-și întemeieze dreptatea lor înșiși, nu s'au supus dreptății dumnezeești,
4. pentrucă ținta legii este Hristos, spre îndreptarea tuturor celor ce vor crede.
5. *În adevăr*, Moise scrie despre dreptatea, care izvorăște din lege: că « omul care va împlini *poruncile Mele* va trăi prin ele ».
6. Iar despre dreptatea, care izvorăște din credință, grăiește așa: « Să nu zici în inima ta: cine se va sui în cer, adică să pogoare pe Hristos? »
7. Sau cine se va pogorî în adânc, adică să ridice pe Hristos din morți? »
8. Dar ce zice Scriptura? — « Aproape este de tine cuvântul, în gura ta și în inima ta », adică cuvântul credinței, pe care-l propoveduim.
9. Căci dacă vei mărturisi cu gura ta pe Iisus ca Domn și cu inima ta vei crede că Dumnezeu L-a înviat din morți, te vei mântui,

---

(15) Eș. 33, 19. *(17)* Eș. 9, 16; 11, 10: 14, 4. *(18)* Eș. 4, 21. *(19)* Is. 46, 10. Ier. 31, 18; 49, 19. Ințel. 11, 21. *(20)* Is. 29, 16; 45, 9. Ințel. 12, 12. *(21)* Ier. 18, 4-5. Ințel. 15, 7. Sir. 33, 14-15. 2 Tim. 2, 20. *(22)* Rom. 2, 4. *(23)* Rom. 8, 28. Col. 1, 27. *(24)* Is. 65, 1. Rom. 3, 29.; 8, 30. *(25)* Os. 2, 25. 1 Petr. 2, 10. *(26)* Os. 2, 1-2. *(27)* Is. 10, 22-23. *(29)* Fac. 19, 24. Is. 1, 9. Iez. 16, 46. *(30)* Rom. 10, 20. *(31)* Mat. 5, 20. Rom. 11, 7. *(32)* Luc. 7, 23. 1 Cor. 1, 23. *(33)* Ps. 117, 22. Is. 28, 16. Mat. 11, 6; 21, 44. Marc. 12, 10. Luc. 2, 34; 20, 17. Fapt. 4, 11. 1 Petr. 2, 6. **Cap. 10.**— *(2)* Fapt. 21, 20. *(3)* Filip. 3, 9. *(4)* Eș. 12, 14. Gal. 3, 24. *(5)* Lev. 18, 5. Neem. 9, 29. Iez. 20, 11. Luc. 10, 29. Gal. 3, 12. *(6)* Deut. 30, 12. Ințel. 6, 14. *(8)* Deut. 30, 14. *(9)* Mat. 10, 32. Marc. 16, 16.

10. pentrucă cu inima credem ca să ne îndreptăm, iar cu gura mărturisim, ca să ne mântuim,

11. căci zice Scriptura: « Tot cel ce crede în El, nu va fi ruşinat ».

12. Aicea nu se face deosebire între iudeu şi elin, pentrucă toţi au Domn bogat pentru toţi cei ce-L cheamă.

13. Şi tot cel ce cheamă numele Domnului se va mântui.

14. Dar cum vor chema *pe Acela,* în Care nu cred? Şi cum vor crede *în Acela,* de Care n'au auzit? Şi cum vor auzi, de nu li se va propovedui?

15. Şi cum vor propovedui, de nu vor fi trimeşi, precum este scris: « Cât de frumoase sunt picioarele celor ce propoveduesc pacea, ale celor ce vestesc cele bune ».

16. Dar nu s'au supus toţi Evangheliei, căci Isaia zice: « Doamne, cine a crezut cele auzite dela noi? »

17. Deci, credinţa izvorăşte din auzire; iar auzirea din cuvântul lui Dumnezeu.

18. Dar întreb: oare ei n'au auzit? Dimpotrivă: « In tot pământul a străbătut glasul lor şi cuvintele lor au ajuns până la marginile lumii ».

19. Dar *iarăşi* întreb: oare Israil n'a ştiut de *aceasta? Ba da,* căci cel dintâiu, Moise zice: « Voiu stârni râvnire în voi printr'unul care nu-i popor şi vă voiu întărâta printr'un popor nepriceput ».

20. Iar Isaia îndrăsneşte şi zice: « Pe Mine M'au găsit cei ce nu M'au căutat şi M'am descoperit celor ce nu întrebau de Mine ».

21. Iar de Israil zice: « Toată ziua am întins mâinile Mele spre poporul cel neascultător şi îndărătnic ».

CAP. 11.

O parte de Iudei sunt aleşi şi o parte lepădaţi. Necredinţa Iudeilor a adus mântuirea păgânilor. In cele din urmă tot Israilul se va mântui.

1. Aşa dar întreb: nu cumva a lepădat Dumnezeu pe poporul Său? Nicidecum. Căci şi eu sunt israelit, din sămânţa lui Avraam, din tribul lui Veniamin.

2. Dumnezeu n'a lepădat pe poporul Său, pe care de mai înainte l-a ştiut. Oare nu ştiţi ce zice Scriptura *în istorisirea* despre Ilie? *Iată* cum se jălueşte *acesta* la Dumnezeu împotriva lui Israil, când zice:

3. « Doamne, pe prorocii Tăi i-au ucis, jertfelnicele Tale le-au stricat şi am rămas numai eu singur şi caută şi sufletul meu ».

4. Dar ce-i zice oare dumnezeescul răspuns? « Mi-am păstrat şapte mii de oameni, care nu şi-au plecat genunchii înaintea lui Baal ».

5. Tot aşa şi în vremea de acum, după alegerea harului, s'a păstrat o rămăşiţă.

6. Şi dacă *alegerea aceasta* este *făcută* după har, *atunci* nu-i după fapte, altmintrelea harul n'ar mai fi har; iar de-i după faptă, atunci nu-i după har, altmintrelea fapta n'ar mai fi faptă.

7. Deci, ce *să zicem?* Israil n'a dobândit ceea ce a căutat; cei aleşi însă au dobândit, iar ceilalţi s'au îndărătnicit,

8. precum este scris: « Dumnezeu le-a dat duhul dormitării, ochi cu care nu văd şi urechi cu care nu aud nici până în ziua de astăzi ».

9. Şi David zice: « Să se prefacă masa lor în cursă, în mreajă şi în laţ ca răsplată pentru ei;

10. să se întunece ochii lor, ca să nu mai vadă, şi spinarea lor să fie gârbovă pentru totdeauna ».

11. Aşa dar întreb: poticnitu-s'au ei oare ca să cadă cu totul? Nicidecum. Ci din căderea lor *a răsărit* mântuirea păgânilor, ca să stârnească în ei râvna.

12. Dacă însă căderea lor e bogăţie pentru lume şi împuţinarea lor e bogăţia păgânilor, apoi ce ar fi fost desăvârşirea lor?

13. Vouă, păgânilor, vă vorbesc; ca apostol al păgânilor îmi laud slujba mea,

14. doar aş stârni râvnă în *rudele* mele după trup şi doar aş mântui măcar pe unii din ei.

15. Căci dacă lepădarea lor *a adus* împăcarea lumii, atunci *ce va fi* primirea lor, dacă nu o înviere din morţi.

16. Dar dacă pârga este sfântă, atunci şi fărmăturile *sunt sfinte;* şi dacă rădăcina e sfântă, *sfinte sunt* şi ramurile.

---

(11) Is. 28, 16. *(12)* Fapt. 10, 34. Rom. 3, 29. Gal. 3, 28. *(13)* Ioil 3, 5. Fapt. 2, 21. *(15)* Is. 52, 7. Naum. 2, 1. *(16)* Is. 53, 1. Ioan 12, 38. *(18)* Ps. 18, 4. Mat. 24, 14; 28, 19. Fapt. 1, 8. 1 Tim. 3, 16. *(19)* Deut. 32, 21. Ier. 15, 14. Rom. 11, 11. *(20)* Is. 65, 1. *(21)* Is. 65, 2. **Cap. 11.**— *(1)* 1 Reg. 12, 22. 2 Cor. 11, 22. Filip. 3, 5. *(3)* 3 Reg. 19, 10, 14. *(4)* 3 Reg. 19, 18. *(6)* Deut. 9, 4. Rom. 4, 4-5. Gal. 5, 3. *(7)* Is. 63, 17. *(8)* Deut. 29, 4. Is. 6,9; 29, 10. Ier. 5, 21. Mat. 13, 14. Marc. 4, 12. Luc. 8, 10. Ioan 12, 40. Fapt. 28, 26. *(9-10)* Ps. 68, 26-27. *(11)* Fapt. 13, 47. Rom. 10, 19. *(14)* 1 Cor. 9, 22. *(15)* 2 Cor. 5, 19.

17. Dacă însă unele din ramuri s'au rupt, iar tu, măslin sălbatec, te-ai altoit în locul lor și te-ai făcut părtaș rădăcinilor și mustului măslinului,

18. atunci nu te mândri față de ramurile firești. Iar dacă te mândrești, atunci adă-ți aminte, că nu ții tu rădăcina, ci rădăcina *te ține* pe tine.

19. Vei zice, *poate :* ramurile s'au rupt, ca să mă altoiesc eu.

20. Bine. *Ele* s'au rupt prin necredință, iar tu te ții prin credință; nu te mândri dară, ci teme-te.

21. Căci dacă Dumnezeu n'a cruțat ramurile cele firești, nu cumva să nu te cruțe nici pe tine.

22. Vezi dară bunătatea și asprimea lui Dumnezeu: asprime față de cei căzuți, iar față de tine bunătate, dacă vei rămâne în bunătatea lui *Dumnezeu*. Altmintrelea și tu vei fi tăiat.

23. Dar și aceia, dacă nu vor stărui în necredință, se vor altoi, căci puternic este Dumnezeu să-i altoiască iarăși.

24. Căci dacă tu ești tăiat dintr'un măslin sălbatec după fire și te-ai altoit nefirește într'un măslin bun, cu cât mai mult ramurile acestea firești se vor altoi în măslinul lor.

25. Căci nu voiesc, fraților, să nu cunoașteți taina aceasta, ca să nu vă închipuiți lucruri mari de voi; căci împietrirea, care s'a săvârșit în Israil, este numai în parte și numai până va întra deplin numărul de păgâni,

26. și așa tot Israilul se va mântui, precum este scris: « Va veni Izbăvitorul din Sion și va abate necredința dela Iacov.

27. Acesta va fi Testamentul Meu cu ei, când voi ridica de pe ei păcatele lor ».

28. In ce privește Evanghelia, ei sunt vrăjmași pentru voi; iar în ce privește alegerea, sunt iubiții lui Dumnezeu, pentru părinții lor.

29. Căci darurile și chemarea lui Dumnezeu sunt neschimbăcioase.

30. Căci precum și voi erați cândva nesupuși lui Dumnezeu, iar acum sunteți supuși prin nesupunerea acelora,

31. așa și ei acum sunt neascultători pentru miluirea voastră, ca și ei înșiși să fie miluiți.

32. Căci Dumnezeu pe toți i-a închis în nesupunere, ca pe toți să-i miluiască.

33. O, adâncul bogăției și al înțelepciunii și al științei lui Dumnezeu! Cât de nepătrunse sunt planurile Lui și de neurmate căile Lui!

34. Căci mintea Domnului cine a cunoscut-o? Sau cine a fost sfetnicul Lui.

35. Sau cine L-a împrumutat întâiu, ca El să fie dator a-i întoarce?

36. Căci toate sunt dela El și prin El și pentru El. și a Lui e slava în veci. Amin.

CAP. 12.

Indemnuri la sfințenie. Intrebuințarea cu folos a darurilor.

1. Rogu-vă dară, fraților, pentru mila lui Dumnezeu, să înfățișați trupurile voastre ca o jertfă vie, sfântă și plăcută lui Dumnezeu, ca o slujire a voastră cuvântătoare,

2. și nu vă potriviți veacului acestuia, ci vă prefaceți prin înnoirea minții voastre, ca să cunoașteți ce este voia lui Dumnezeu cea bună și plăcută și desăvârșită.

3. După harul ce-mi este dat, vă grăiesc fiecăruia din voi: să nu vă socotiți mai înțelepți decât sunteți, ci socotiți-vă cu cumpătare, după măsura de credință ce a dat Dumnezeu fiecăruia.

4. Căci precum într'un singur trup avem multe membre, dar nu toate membrele au *de îndeplinit* aceeași lucrare,

5. așa *și noi mulți* fiind, *alcătuind* un singur corp în Hristos, iar în deosebi *suntem* membre unii altora.

6. Având însă felurite daruri, după harul ce ne este dat, *să le întrebuințați bine : de ai darul* prorociei, *prorocește* după măsura credinței;

7. de ai slujbă, slujește; de ești învățător, învață;

8. de ești îndemnător, îndeamnă; de ești împărțitor, *împarte* cu nevinovăție; de ești căpetenie, *fă-ți datoria* cu râvnă; de ești binefăcător, *fă bine* cu inimă bună.

---

(17) Pild. 3, 4. Ier. 11, 16. Ef. 2, 12. *(18)* Is. 66, 2. Rom. 12, 16. *(20)* Pild. 28, 14. Eccl. 7, 16. *(22)* Ioan 15, 2. *(24)* Inţel. 12, 21. *(25)* Luc. 21, 24. *(26)* Is. 27, 9; 59, 20-21. *(27)* Ier. 31, 33; 32, 40. Evr. 8, 10. *(29)* Num. 23, 10. *(30)* Tit 3, 5. *(32)* Inţel. 12, 16. Rom. 3, 9. Gal. 3, 22. *(33)* Iov 9, 10; 11, 7; 36, 23. Ps. 35, 6; 91, 5. Pild. 25, 2. Eccl. 7, 24. Iez. 47, 5. Inţel. 2, 22; 17, 1. Sir. 16, 22; 24. 30. 1 Cor. 2, 11. *(34)* Is. 40, 13. Ier. 23, 18. Iudit 8, 15. Inţel. 9, 13. Sir. 1, 6; 42, 28. 1 Cor. 2, 16. *(35)* Iov 35, 7. Is. 40, 14. *(36)* Pild. 16, 4. **Cap. 12.**— *(1)* Ps. 49, 14. Iez. 20, 41. Rom. 6, 13. 1 Cor. 3, 17. *(2)* Ef. 1, 18; 5, 10, 17. *(3)* Pild. 25, 28. Sir. 3, 20. Ef. 4, 7. *(4)* 1 Cor. 12, 12. *(6)* Mat. 25, 15. 1 Petr. 4, 10. 1 Cor. 3, 5; 12, 4, 28. *(8)* Mat. 6, 2.

9. Dragostea voastră *să fie* nefățarnică. Fugiți de rău și vă lipiți de bine.

10. Iubiți-vă unul pe altul, ca niște frați, și vă întreceți a da cinste unul altuia.

11. In sârguință fiți neobosiți, duhul aprindeți-l, slujiți Domnului.

12. Mângâiați-vă cu nădejdea. In necazuri fiți răbdători și în rugăciune stăruitori.

13. La nevoile sfinților luați parte si fiți râvnitori de a primi pe străini.

14. Binecuvântați și pe prigonitorii voștri, binecuvântați și nu blestemați.

15. Cu cei ce se bucură, bucurați-vă, și plângeți cu cei ce plâng.

16. Fiți între voi uniți în cugete; nu vă gândiți la lucruri mari, ci urmăriți cele smerite; nu vă închipuiți că sunteți cine știe ce.

17. Să nu plătiți nimănui cu rău pentru rău, *ci* vă îngrijiți de binele tuturor oamenilor.

18. Dacă e cu putință din partea voastră, fiți în pace cu toți oamenii.

19. Nu vă răzbunați voi singuri, iubiților, ci dați loc mâniei *lui Dumnezeu*. Căci scris este: « A Mea e răzbunarea și Eu voiu răzbuna, zice Domnul ».

20. Deci, dacă vrășmașul tău e flămând, hrănește-l; dacă a însetat, adapă-l; căci făcând aceasta, îi pui pe capul lui cărbuni aprinși. Să nu fii biruit de rău, ci biruiește răul cu binele.

CAP. 13

Indemnuri să ne supunem stăpânirii, să iubim pe aproapele și să umblăm în lumină.

1. Tot sufletul să se supună înaltelor stăpâniri, căci nu este stăpânire decât numai dela Dumnezeu, și stăpânirile care sunt, dela Dumnezeu sunt rânduite.

2. De aceea cel ce se împotrivește stăpânirii, rânduielei lui Dumnezeu se împotrivește; iar cei ce se împotrivesc, singuri își atrag osândă.

3. Căci dregătorii nu sunt frică pentru cei ce fac fapte bune, ci pentru cei ce fac *fapte* rele. Voiești să nu te temi de stăpânire? Fă bine și vei avea laudă dela ea;

4. căci *dregătorul* este sluga lui Dumnezeu, rânduit spre binele tău. Iar de faci rău, teme-te, că nu în zadar poartă sabia.

5. El e slujitorul lui Dumnezeu și răzbunător, pedepsind pe cel ce face rău. Și de aceea trebue să vă supuneți, nu numai *de frica* pedepsei, ci și din *îndemnul* conștiinței.

6. Căci de aceea plătiți și dări, căci *dregătorii* sunt slujitorii lui Dumnezeu, care necontenit se îndeletnicesc cu aceasta.

7. Drept aceea, dați fiecăruia ceea ce datorați: celui cu birul, bir; celui cu dajdia, dajdie; celui cu frica, frică; celui cu cinstea, cinste.

8. Nimănui cu nimic să nu rămâneți datori, decât numai cu a vă iubi unul pe altul; căci cel ce iubește pe altul, împlinește legea.

9. Căci *poruncile*: să nu faci desfrânare, să nu ucizi, să nu furi, să nu fii martor mincinos, să nu poftești *lucrul altuia*, și toate celelalte porunci se cuprind în aceste cuvinte: iubește pe aproapele tău, ca pe tine însuți.

10. Iubirea nu *îngăduie* a face rău aproapelui; deci iubirea este împlinirea legii.

11. Așa *să vă purtați*, știind că a venit vremea și ceasul să ne deșteptăm din somn. Căci astăzi mântuirea mai aproape e de noi decât când am crezut.

12. Noaptea a trecut și s'a apropiat ziua: să lepădăm dară lucrurile întunerecului și să ne îmbrăcăm în armele luminii,

13. și să ne purtăm cuviincios, ca ziua, nu *dedându-ne* la ospețe și la beții, la petreceri și desfrânări, la certuri și la intrigi:

---

(9) Ps. 35, 4; 96, 10; 138, 22. Am. 5, 14. *(10)* Ioan 13, 14. 1 Petr. 2, 17. Ef. 4, 2. Filip. 2, 3. *(11)* Eccl. 11, 6. Sir. 4, 22; 18, 22. Fapt. 18, 25. *(12)* Luc. 18, 1-2. Rom. 15, 13. *(13)* Iov 31, 32. 1 Petr. 4, 9. 1 Cor. 16, 1. Evr. 13, 2. *(14)* Mat. 5, 44. Luc. 6, 28. 1 Petr. 3, 9. *(15)* Iov 30, 25. Sir. 7, 36. 1 Cor. 12, 26. *(16)* Ps. 130, 2. Pild. 3, 7; 26, 12. Is. 5, 21. Ier. 45, 5. Sir. 6, 2. Ioan 17, 11. 1 Petr. 3, 9. Rom. 11, 18. Filip. 3, 16. *(17)* Lev. 19, 18. Pild. 17, 13; 20, 22. Luc. 6, 29. 2 Cor. 8, 21. 1 Tes. 5, 15. *(18)* Sir. 6, 6. Evr. 12, 14. *(19)* Deut. 32, 35. Ps. 93, 1. Pild. 17, 13. Ier. 50, 15, 56-57. Sir. 27, 26; 28, 1, 7. Mat. 5, 39. Luc. 6, 28. 1 Cor. 6, 7. Evr. 10, 20. *(20)* 1 Reg. 24, 7, 20. 4 Reg. 6, 22. Pild. 25, 21-22. **Cap. 13.**— *(1)* Pild. 8, 15. Dan. 2, 21. Ințel. 6, 3. Sir. 17, 14. 1 Petr. 2, 13. Tit 3, 1. *(2)* 2 Reg. 15, 10. Pild. 24, 21. *(3)* Pild. 14, 35. Eccl. 8, 3-5. 1 Petr. 2, 14; 3, 13. *(4)* Deut. 17, 13. Pild. 19, 12. Ințel. 6, 4. *(5)* 1 Reg. 24, 7. *(7)* Mat. 22, 21. Marc. 12, 17. Luc. 20, 25. *(8)* Mat. 7, 12. Luc. 6, 31. Col. 3, 13-14. 1 Tim. 1, 5. *(9)* Eș. 20, 14-17. Lev. 19, 18. Deut. 5, 18, 21. Mat. 5, 43; 22, 39. Marc. 10, 19; 12, 31. Luc. 10, 27. Iac. 2, 8. Gal. 5, 14. *(11)* Ps. 38, 5-6. 1 Cor. 15, 34. Ef. 5, 14. *(12)* Fapt. 17, 30. 1 Ioan 2, 8. 2 Cor. 4, 6. Ef. 5, 11; 6, 11. 1 Tes. 5, 5. *(13)* Pild. 23, 20. Sir. 18, 30. Luc. 21, 34. 1 Tes. 4, 12.

14. ci vă îmbrăcaţi în Domnul nostru Iisus Hristos şi îngrijirea de trup să nu o prefaceţi în pofte.

CAP. 14.

Indemn cum să ne purtăm cu cei slabi şi să nu dăm pricină de sminteală nimănui.

1. Pe cel slab în credinţă primiţi-l fără întrebări despre părerile *ce are*.
2. Căci unul crede că *poate să* mănânce de toate, iar cel slab mănâncă legume.
3. Cel ce mănâncă să nu defaime pe cel ce nu mănâncă şi cel ce nu mănâncă să nu osândească pe cel ce mănâncă, pentrucă Dumnezeu l-a primit *şi pe unul şi pe altul*.
4. Cine eşti tu, cel ce osândeşti pe sluga străină? Inaintea Domnului său stă sau cade. Şi va fi ridicat, căci Dumnezeu e în stare să-l ridice.
5. Unul deosebeşte o zi de alta, iar altul socoate că toate zilele *sunt la fel*. Fiecare face cum îl ajută mintea sa. Cel ce deosebeşte zilele *una de alta*, pentru Domnul le deosebeşte; şi cel ce nu deosebeşte zilele *una de alta*, pentru Domnul nu le deosebeşte.
6. Cel ce mănâncă, pentru Domnul mănâncă şi mulţămeşte lui Dumnezeu; şi cel ce nu mănâncă, pentru Domnul nu mănâncă şi mulţămeşte lui Dumnezeu.
7. Căci nimenea din noi nu trăieşte pentru sine, şi nimenea nu moare pentru sine;
8. ci de trăim, pentru Domnul trăim, şi de murim, pentru Domnul murim; şi de aceea ori de trăim, ori de murim, ai Domnului suntem.
9. Căci Hristos de aceea a şi murit şi a înviat şi vieţuieşte, ca să domnească şi peste cei morţi şi peste cei vii.
10. Iar tu ce osândeşti pe fratele tău, sau ce defaimi tu pe fratele tău? Cu toţii avem să ne înfăţişăm la judecată înaintea lui Hristos.
11. Căci scris este: « Pe cât e de adevărat că eu sunt viu, tot aşa-i de adevărat, zice Domnul, că înaintea Mea se va pleca tot genunchiul şi toată limba va mărturisi pe Dumnezeu ».
12. Deci fiecare din noi va da pentru sine socoteală lui Dumnezeu.
13. Aşa dară să nu ne mai judecăm unul pe altul, ci gândiţi-vă mai bine să nu daţi fratelui pricină de poticnire şi de sminteală.
14. Eu ştiu şi sunt încredinţat de Domnul Iisus, că nimic nu e spurcat în sine însuşi; numai cel ce socoate ceva spurcat, numai pentru acela *acel ceva* e spurcat.
15. Dacă însă se mâhneşte fratele tău pentru vreo mâncare, *atunci* tu nu te porţi cum cere dragostea. Nu pierde cu mâncarea ta pe acela, pentru care a murit Hristos.
16. Să nu se hulească lucrul vostru cel bun.
17. Căci împărăţia lui Dumnezeu nu e mâncare şi băutură, ci sfinţenie şi pace şi bucurie în Duhul Sfânt.
18. Cine slujeşte cu acestea lui Hristos, acela-i plăcut lui Dumnezeu şi vrednic de laudă la oameni.
19. Să căutăm dară cele ce înlesnesc pacea şi servesc spre a ne edifica unul pe altul.
20. Nu dărâma lucrurile lui Dumnezeu pentru mâncare. Toate sunt curate, dar răul e al omului, care sminteşte pe altul prin mâncarea sa!
21. Mai bine să nu mănânci carne, să nu bei vin şi să nu faci nimic, ce ar sminti pe fratele tău, sau l-ar poticni, sau l-ar slăbi.
22. Ai tu credinţă? Păstreaz-o în sine, înaintea lui Dumnezeu; ferice de cel ce nu se osândeşte în ceea ce alege.
23. Iar cel ce se îndoieşte, de mănâncă, se osândeşte, căci nu face din credinţă; şi tot ce nu-i din credinţă, e păcat.

CAP. 15.

Indemnuri la răbdare şi unirea frăţească. Lăţirea Evengheliei prin propoveduirea Apostolilor.

1. Noi, cei tari, datori suntem să purtăm neputinţele celor slabi şi nu nouă să plăcem,
2. ci fiecare din noi să placă aproapelui său în *ceea ce este* bine, spre întărirea *sufletească*.

(14) Sir. 14, 4-5. 1 Petr. 2, 11. Gal. 5, 16. **Cap. 14.**— *(1)* Rom. 15, 1. 1 Cor. 8, 12. *(2)* 1 Cor. 10, 25. *(3)* Is. 65,5. *(4)* Iac. 4, 12. *(6)* Deut. 8, 10. 1 Cor. 10, 31. 1 Tim. 4, 4. *(7)* 1 Petr. 4, 2. 2 Cor. 5, 15. 1 Tes. 5, 10. *(9)* Mat. 28, 18. Fapt. 10, 42; 17, 31. 2 Cor. 5, 15. 1 Tes. 5, 10. *(10)* Mat. 7, 1-2; 25, 32. 2 Cor. 5, 10. *(11)* Is. 45, 23. Mat. 26, 64. Filip. 2, 10. *(12)* Iov 19, 4. Mat. 12, 36. Gal. 6, 5. *(13)* Mat. 18, 6-7. 1 Cor. 8, 9. *(14)* Lev. 11, 3. Mat. 15, 11. Fapt. 10, 15. Tit 1, 15. *(15)* 1 Cor. 8, 11. *(17)* Rom. 15, 13. 1 Cor. 8, 8. Gal. 5, 22. *(18)* Sir. 7, 35. *(19)* Marc. 9, 50. *(20)* Mat. 15, 11. *(21)* 1 Cor. 8, 13. *(22)* 1 Ioan 3, 21. *(23)* Tit 1, 15. **Cap. 15.**— *(1)* Rom. 14, 1. 1 Cor. 9, 22. Col. 3, 13. *(2)* Ps. 121, 9-10. 1 Cor. 10, 24, 33.

3. Căci și Hristos nu Sieși a plăcut, ci precum este scris: « Ocările celor ce Te ocărăsc pe Tine au căzut asupra Mea ».

4. Căci câte s'au scris mai înainte, spre învățătura noastră s'au scris, ca prin răbdare și prin mângâierea *ce ne-o dau* scripturile să ne păstrăm nădejdea.

5. Și Dumnezeul răbdării și al mângâierii să vă dăruiască putința, să fiți între voi uniți în cugete, după *învățătura* lui Hristos Iisus,

6. ca într'un cuget și cu o gură să slăviți pe Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos.

7. De aceea primiți-vă unul pe altul precum v'a primit și Hristos în slava lui Dumnezeu.

8. Zic însă, că Iisus Hristos s'a făcut slujitor celor tăiați împrejur pentru adevărul dumnezeesc, ca să împlinească făgăduința *dată* părinților,

9. iar păgânilor *s'a făcut slujitor* din milă, ca să slăvească *și ei* pe Dumnezeu, precum este scris: « De aceea Te voiu mărturisi Doamne, printre popoare și voiu cânta numele Tău ».

10. Și iarăși se zice: « Veseliți-vă popoare, cu poporul Lui ».

11. Și iarăși: « Lăudați pe Domnul, toate neamurile, și-L slăviți, toate popoarele ».

12. Isaia de asemenea zice: « Din rădăcina lui Iesei va odrăsli un Vlăstar, Care va domni peste neamuri și neamurile vor nădăjdui în El ».

13. Dumnezeul nădejdei să vă umple de toată bucuria și pacea prin credință, ca prin puterea Duhului Sfânt să vă îmbogățiți în nădejde!

14. Frații mei, despre voi și eu însumi sunt încredințat, că sunteți plini de bunătate, plini de toată știința și vă puteți povățui unii pe alții.

15. Dar v'am scris întru câtva mai îndrăsneț, fraților, ca și cum v'aș mai aduce aminte de harul ce mi s'a dat dela Dumnezeu,

16. ca să fiu slujitorul lui Iisus Hristos la păgâni și să *săvârșesc* slujba Evangheliei lui Dumnezeu, ca acest prinos de păgâni fiind sfințit de Duhul Sfânt, să fie bine primit la Dumnezeu.

17. Așa dară mă pot lăuda în Iisus Hristos, *cu slujba ce o îndeplinesc* către Dumnezeu.

18. Căci nu voiu îndrăsni să spun ceva, ce n'ar fi săvârșit Hristos prin mine spre a aduce la *credință* pe păgâni, cu cuvântul și cu fapta,

19. cu puterea semnelor și a minunilor, cu puterea Duhului lui Dumnezeu, încât Evanghelia lui Hristos s'a răspândit de mine dela Ierusalim și împrejurimile lui până la Iliric.

20. Apoi m'am silit să propoveduesc nu acolo, unde se cheamă numele lui Hristos, ca să nu zidesc pe temelie străină,

21. ci precum este scris: « Cei ce n'au știre despre El vor vedea și cei ce n'au auzit vor afla ».

22. De aceea am și fost de multe ori împiedecat să vin la voi.

23. Acum însă, ne mai având în aceste părți *asemenea* loc, *unde să nu fie cunoscută Evanghelia* și fiindcă de mulți ani am avut dorința să viu la voi,

24. voiu veni la voi când voiu merge în Ispania, căci nădăjduiesc, că trecând, mă voiu vedea cu voi și mă veți petrece într'acolo, după ce mă voiu îndulci măcar câtuși de puțin din împărtășirea cu voi.

25. Acum însă mă duc la Ierusalim, ca să slujesc sfinților,

26. căci cei din Macedonia și Ahaia au avut bunătatea să strângă oarecare daruri pentru săracii dintre sfinții cei din Ierusalim.

27. Au avut bunătate *zic*, dar le sunt și datori, pentrucă dacă păgânii s'au făcut părtași la cele duhovnicești ale acelora, datori sunt și ei să-i ajute din cele trupești ale lor.

28. Deci după ce voiu împlini *îndatorirea* aceasta și după ce le voiu duce cum trebue acest rod *al bunătății*, voiu trece pe la voi în Ispania.

29. Știu însă că atunci, când voiu veni la voi, voiu veni cu blagoslovenia deplină a Evangheliei lui Hristos.

30. Vă rog însă, fraților, *în numele* Domnului nostru Iisus Hristos și *în numele* iubirii Duhului, să vă nevoiți împreună cu mine și să vă rugați lui Dumnezeu pentru mine,

31. ca să mă izbăvesc de necredincioșii cei din Iudeea și ca slujirea ce o

---

(3) Ps. 68, 12. *(4)* Ioan 20, 31. Rom. 4, 23-24. 1 Cor. 10, 11. *(5)* 1 Petr. 3, 8. 1 Cor. 1, 10. Filip. 2, 2; 3, 16. *(7)* Ioan 17, 24. *(8)* Fapt. 3, 25. Rom. 3, 30. *(9)* 2 Reg. 22, 50. Ps. 17, 46, 52. Is. 9, 2. Fapt. 9, 15. *(10)* Deut. 32, 43. *(11)* Ps. 116, 1. *(12)* Is. 11, 1. 10. Mih. 4, 2. Apoc. 5, 5; 22, 16. *(13)* Rom. 12, 12; 14, 17. *(16)* Is. 66, 20. Iez. 20, 41. Sof. 3, 10. Fapt. 9, 15. Rom. 12, 2. *(20)* 1 Cor. 3, 10. 2 Cor. 10, 15. *(19)* Fapt. 9, 15. *(21)* Is. 52, 15. *(22)* Rom. 1, 13. *(23)* 1 Tes. 3, 10. *(25)* Fapt. 11, 29-30; 24, 17. *(26)* 1 Cor. 16, 1. 2 Cor. 8, 4. Gal. 2, 10. *(27)* 1 Cor. 9, 11. *(29)* Rom. 1, 11. *(30)* 2 Cor. 1, 11. Evr. 13, 18. *(31)* Fapt. 20, 23.

împlinesc pentru Ierusalim să fie plăcută sfinţilor;
32. că de va voi Dumnezeu, să vin la voi cu bucurie şi să mă mângâiu cu voi. Iar Dumnezeul păcii să fie cu voi cu toţi. Amin.

CAP. 16.

Pavel vorbeşte de Febi. Inchinăciuni celor din Roma. Ferirea de desbinare. Preamărirea lui Dumnezeu.

1. Vă încredinţez pe Febi, sora noastră, diaconiţa bisericii din Chenhrea,
2. ca s'o primiţi pentru Domnul, cum se cuvine să fie primiţi sfinţii, şi s'o ajutaţi la orice ar avea nevoie *acolo* la voi; căci şi ea a dat ajutor multora şi în deosebi mie.
3. Salutaţi pe Prischila şi pe Achila, care au lucrat împreună cu mine pentru Hristos Iisus
4. şi şi-au pus capul pentru sufletul meu; cărora nu numai eu le mulţămesc, ci şi toate bisericile cele din păgâni.
5. Spuneţi închinăciune bisericii celei din casa lor şi iubitului meu Epenet, care este cel dintâiu rod *adus* lui Hristos din Ahaia.
6. Spuneţi închinăciuni Mariei, care s'a ostenit mult pentru noi.
7. Spuneţi închinăciuni lui Andronic şi lui Iuniu, rudele mele şi tovarăşii mei de temniţă, care se bucură de multă cinste între apostoli şi care au crezut în Hristos înaintea mea.
8. Spuneţi închinăciuni lui Amplias, iubitul meu în Domnul.
9. Spuneţi închinăciuni lui Urban, tovarăşul nostru la lucrul lui Hristos, şi lui Stahie, iubitul meu.
10. Spuneţi închinăciuni lui Apeles, *slujitor* încercat al lui Hristos; spuneţi închinăciuni credincioşilor din casa lui Aristobul.
11. Spuneţi închinăciuni lui Irodion, ruda mea; spuneţi închinăciuni acelora din casa lui Narcis, care *cred* în Domnul.
12. Spuneţi închinăciuni Trifenei şi Trifosei, care se ostenesc pentru Domnul. Spuneţi închinăciuni Persidei celei iubite, care s'a ostenit mult pentru Domnul.
13. Spuneţi închinăciuni lui Ruf, alesul Domnului, şi mamei lui şi a mea.
14. Spuneţi închinăciuni lui Asincrit, lui Flegont, lui Erma, lui Patroba, lui Ermia şi celorlalţi fraţi, care sunt împreună cu ei.
15. Spuneţi închinăciuni lui Filolog şi Iuliei, lui Nireca şi surorii sale, lui Olimpan şi tuturor sfinţilor, care sunt cu dânsul.
16. Inchinaţi-vă unul altuia cu sărutare sfântă. Se închină vouă toate bisericile lui Hristos.
17. Vă rog, fraţilor, să vă feriţi de cei ce fac desbinări şi smintele împotriva învăţăturii pe care aţi primit-o şi vă păziţi de ei.
18. Căci asemenea *oameni* nu slujesc Domnului nostru Iisus Hristos, ci pântecelui lor, şi prin momele şi vorbe frumoase înşeală inimile celor nevinovaţi.
19. Supunerea ce arătaţi voi *credinţei* e cunoscută tuturor, de aceea mă bucur de voi şi doresc să fiţi înţelepţi la bine şi proşti la rău.
20. Iar Dumnezeul păcii în curând va zdrobi pe satana sub picioarele voastre. Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi. Amin.
21. Se închină vouă Timoteiu, tovarăşul meu la lucru şi Lucie, Iason şi Sosipatru, rudele mele.
22. Mă închin vouă în *numele* Domnului şi eu, Terţiu, care am scris această carte.
23. Se închină vouă Gae, gazda mea şi a întregei biserici. Se închină vouă Erast, vistiernicul cetăţii, şi fratele vostru Cuartus.
24. Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi cu toţi. Amin.
25. Iar Celui ce poate să vă întărească în Evanghelia, care v'o vestesc şi pe care Iisus Hristos a propoveduit-o potrivit cu descoperirea tainei celei ascunse de multe veacuri,
26. iar acum descoperită prin Scripturile prorocilor şi din porunca lui Dumnezeu vestită tuturor popoarelor, pentru aducerea lor la credinţă,
27. lui Dumnezeu, Celui singur înţelept, să I se dea, prin Iisus Hristos, slavă în veci. Amin.

---

(32) Rom. 1, 10; 16, 20. 1 Cor. 14, 33. Filip 4, 9. Cap. 16.— *(3)* Fapt. 18, 2. *(4)* Mat. 18, 20. *(16)* 1 Petr. 5, 14. 1 Cor. 16, 20. 2 Cor. 13, 12. *(17)* Mat. 18, 17. Fapt. 15, 24. 1 Cor. 5, 11. Gal. 5, 7-9. Filip. 3, 2. Col. 2, 8. Tit 1, 10. *(18)* Pild. 14, 15. Iez. 13, 18. 2 Petr. 2, 13. Filip. 3, 18-19. *(19)* Ier. 4, 22. Mat. 10, 16. *(20)* Is. Nav. 10, 25. Mal. 3, 21. Rom. 15, 32. 1 Cor. 14, 20. Apoc. 12, 10. *(21)* Fapt. 16, 1. Filip. 2, 19. *(25)* 1 Cor. 2, 7. Ef. 1, 9. Col. 1, 26. *(26)* Is. 42, 16. 2 Tim. 1, 10. *(27)* 2 Tim. 4, 18.

CARTEA INTÂIA CĂTRE CORINTENI A SF. APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

Apostolul trimete binecuvântare Corintenilor şi mulţămeşte pentru credinţa lor. Sfat contra desbinărilor. Cuvântul crucii nu e nebunie, ci puterea lui Dumnezeu.

1. Pavel, chemat prin voinţa lui Dumnezeu *să fie* apostol al lui Iisus Hristos, şi fratele Sosten,
2. *doresc* bisericii lui Dumnezeu celei din Corint, celor sfinţiţi prin Iisus Hristos şi chemaţi *să fie* sfinţi, şi tuturor celor ce în tot locul la ei şi la noi cheamă numele Domnului nostru Iisus Hristos,
3. har şi pace dela Dumnezeu Tatăl nostru şi dela Domnul Iisus Hristos.
4. Mulţămesc Dumnezeului meu pentru voi pururea, pentru harul dumnezeesc, hărăzit vouă prin Iisus Hristos;
5. căci prin el v'aţi îmbogăţit cu de toate, cu tot felul de învăţătură şi cu tot felul de cunoştinţă, —
6. că mărturia lui Hristos s'a întărit în voi, —
7. încât nu sunteţi lipsiţi de niciun dar, când aşteptaţi arătarea Domnului nostru Iisus Hristos,
8. Care vă va şi întări până în sfârşit, *ca să fiţi* nevinovaţi în ziua Domnului nostru Iisus Hristos.
9. Credincios este Dumnezeu, de Care sunteţi chemaţi să aveţi parte *la moştenirea* Fiului Său, Iisus Hristos, Domnul nostru.
10. Rogu-vă pe voi, fraţilor, în numele Domnului nostru Iisus Hristos, ca toţi aceeaşi să vorbiţi şi să nu fie printre voi desbinări, ci să fiţi uniţi în duh şi în cugete.
11. Căci am fost înştiinţat despre voi, fraţii mei, de ai lui Cloe, că sunt neînţelegeri între voi.
12. Voiesc să spun, că fiecare din voi zice: « Eu sunt al lui Pavel », « Eu sunt al lui Apolo », « Eu sunt al lui Chifa », « Iar eu sunt al lui Hristos ».
13. Au doară s'a împărţit Hristos? Au doară Pavel s'a răstignit pentru voi? Sau în numele lui Pavel v'aţi botezat?
14. Mulţămesc lui Dumnezeu, că pe nimeni din voi n'am botezat. decât numai pe Crisp şi pe Gae,
15. ca să nu zică cineva, că am botezat în numele meu.
16. Am mai botezat şi casa lui Ştefana. Incolo nu ştiu să fi mai botezat pe altcineva.
17. Căci Hristos nu m'a trimes să botez, ci să vestesc Evanghelia, dar nu prin măestria cuvântului, ca să nu se zădărnicească crucea lui Hristos.
18. Căci vorbirea despre cruce pentru cei pieritori este nebunie, iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu.
19. Căci scris este: « Pierde-voiu înţelepciunea înţelepţilor şi ştiinţa celor învăţaţi o voiu lepăda ».
20. Unde e înţeleptul? Unde e cărturarul? Unde e disputătorul veacului acestuia? N'a arătat oare Dumnezeu, că înţelepciunea lumii acesteia este nebunie?

Cap. 1.— *(1)* Fapt. 18, 17. Rom. 1, 1. *(2)* Ioan 17, 19. Fapt. 15, 9. Col. 1, 22. 1 Tes. 4, 7. 2 Tim. 2, 19. *(3)* 1 Petr. 1, 2. 2 Cor. 1, 2. *(4)* 2 Tes. 1, 3. *(5)* Col. 1, 9. *(6)* 1 Cor. 2, 2. *(7)* 1 Cor. 12, 11. Filip. 3, 20. Tit 2, 13. *(8)* 2 Petr. 3, 14. 1 Tes. 3, 13. *(9)* Deut. 7, 9; 32, 4. 1 Ioan 1, 3. 1 Tes. 5, 24. *(10)* Rom. 15, 5. Filip. 2, 2; 3, 16. *(12)* Fapt. 18, 24. 1 Cor. 3, 4. *(13)* Ef. 4, 5. *(14)* Fapt. 18, 8. *(16)* 1 Cor. 16, 15. *(17)* 2 Petr. 1, 16. 1 Cor. 2, 1, 13. *(18)* Fapt. 17, 18. Rom. 1, 16. 2 Cor. 2, 17; 4, 3. *(19)* Is. 29, 14. Avd. 1, 8. Mat. 11, 25. *(20)* Is. 33, 18; 44, 25. Bar. 3, 23.

21. Căci de vreme ce lumea *aceasta* prin înțelepciunea sa n'a cunoscut pe Dumnezeu, Care se descoperă în înțelepciunea dumnezeească, *apoi de aceea* Dumnezeu a binevoit să mântuiască pe credincioși prin nebunia propoveduirii *crucii*.

22. Pentrucă Iudeii cer semne și Elinii caută înțelepciune,

23. iar noi propoveduim pe Hristos cel răstignit, *Care* pentru Iudei e sminteală și pentru Elini nebunie,

24. iar pentru aceia dintre Iudei și Elini, care sunt chemați, pe Hristos Cel ce este puterea lui Dumnezeu și înțelepciunea lui Dumnezeu;

25. pentrucă cele nebune ale lui Dumnezeu sunt mai înțelepte decât oamenii și cele slabe ale lui Dumnezeu sunt mai tari decât oamenii.

26. Căci priviți, fraților, la chemarea voastră, că nu sunt *între voi* mulți înțelepți din fire, mulți puternici, mulți de neam ales.

27. Dar Dumnezeu a ales cele nebune ale lumii, ca să rușineze pe cei înțelepți; și cele slabe ale lumii le-a ales Dumnezeu, ca să rușineze pe cele tari;

28. cele de neam prost ale lumii, cele umilite și cele ce nu sunt le-a ales Dumnezeu, ca să desființeze pe cele ce sunt,

29. ca niciun om să nu se fălească înaintea lui Dumnezeu.

30. Din a Lui *voie* sunteți și voi ai lui Hristos Iisus, Care S'a făcut pentru voi înțelepciune dela Dumnezeu, dreptate, sfințire și răscumpărare.

31. Ca, precum este scris: « Cel ce se laudă, în Domnul să se laude ».

CAP. 2.

Invățătura lui Hristos este cerească, plină de putere și de duh.

1. Și eu când am venit la voi, fraților, am venit să vă vestesc mărturia lui Dumnezeu, nu prin înțelepciune și cuvinte strălucite;

2. căci am socotit să fiu la voi *ca unul* ce nu știe nimic alta, decât numai pe Iisus Hristos, și încă și Acesta răstignit.

3. Și așa am fost la voi: în neputință, în frică și în mare cutremur.

4. Și învățătura și propoveduirea mea nu *s'au desfășurat* în cuvântări sforăitoare ale înțelepciunii omenești, ci au purtat pecetea Duhului și a puterii,

5. pentru ca credința voastră să nu se *întemeieze* pe înțelepciunea lumească, ci pe puterea lui Dumnezeu.

6. *E adevărat* că noi vestim celor desăvârșiți o înțelepciune, dar nu o înțelepciune a veacului acestuia, nici a stăpânirilor trecătoare ale veacului acestuia;

7. ci propoveduim înțelepciunea lui Dumnezeu cea tainică și ascunsă, pe care a rânduit-o Dumnezeu mai înainte de veacuri spre slava noastră,

8. pe care niciuna din stăpânirile veacului acestuia n'a cunoscut-o; căci dacă ar fi cunoscut-o, n'ar fi răstignit pe Domnul slavei.

9. Ci, precum este scris: « Cele ce a pregătit Dumnezeu pentru cei ce-L iubesc, acelea ochiul încă nu le-a văzut, și urechea nu le-a auzit, și la inima omului nu s'au suit.

10. Nouă însă Dumnezeu ne-a descoperit *acestea* prin Duhul Său, căci Duhul toate le pătrunde, până și adâncurile lui Dumnezeu.

11. Căci cine din oameni știe ce e în om, decât numai duhul omului, care este în el? Așa și ale lui Dumnezeu nimenea nu le știe, decât numai Duhul lui Dumnezeu.

12. Noi însă n'am primit duhul lumii acesteia, ci Duhul cel din Dumnezeu, ca să cunoaștem cele ce ne sunt dăruite dela Dumnezeu,

13. pe care le și vestim, dar nu prin cuvinte învățate dela înțelepciunea omenească, ci prin *cuvinte* învățate dela Duhul Sfânt, asemănând cele duhovnicești cu cele duhovnicești.

14. Omul trupesc nu primește ceea ce-i dela Duhul lui Dumnezeu, pentrucă acestea-s nebunie pentru el și nu poate să

(21) Ier. 9, 23. Mat. 11, 25. Luc. 10, 21. *(22)* Bar. 3, 23. Mat. 12, 38; 16, 1. Ioan, 4, 48; 6, 30. *(23)* Is. 8, 14. Fapt. 4, 2; 17, 18; 26, 24. Rom. 9, 32. 1 Cor. 2, 2. Gal. 5, 11. *(24)* Pild. 8, 1. Sir. 24, 1. Rom. 1, 16. Col. 2, 3. *(26)* Sof. 3, 12. Ioan 7, 48. Iac. 2, 5. *(27)* 1 Reg. 17, 42. Pild. 9, 4. Bar. 3, 27. Mat. 11, 25. Luc. 14, 21. 2 Cor. 10, 5. *(29)* Rom. 3, 27. Ef. 2, 9. *(30)* Ier. 23, 5. Ioan 17, 19. 1 Petr. 1, 18. Col. 2, 3. *(31)* Ier. 9, 24. 2 Cor. 10, 17. **Cap. 2.**— *(1)* 1 Cor. 1, 17. 2 Cor. 11, 6. *(2)* 1 Cor. 1, 6, 23; 15, 3. Filip. 3, 8. *(3)* Fapt. 18, 1. *(4)* Sir. 33, 11. 2 Petr. 1, 16. *(5)* 2 Cor. 6, 7. *(6)* Iac. 3, 15. *(7)* Ps. 50, 7. Bar. 3, 31. Rom. 16, 25. Ef. 3, 9. *(8)* Ințel. 2, 22. Mat. 11, 25. Fapt. 3, 17; 13, 27. 2 Cor. 3, 14. *(9)* Is. 64, 3. *(10)* Iov 11, 7. Ințel. 7, 23. Mat. 13, 11. Marc. 4, 11. Ioan 14, 26. 1 Tes. 4, 8. *(11)* Ioan 3, 8. Rom. 11, 33. *(12)* Rom. 8, 15. *(13)* Sir. 39, 7-8. 2 Petr. 1, 16. 1 Cor. 1, 17. *(14)* 2 Reg. 9, 16. Sir. 17, 25-26. Ioan 14, 17. Fapt. 26, 24. Iuda 1, 19. Rom. 8, 5.

le priceapă, pentrucă despre acestea trebue a judeca duhovnicește.

15. Cel duhovnicesc însă judecă toate, iar pe el nimenea nu-l poate judeca.

16. Căci cine a cunoscut cugetul Domnului, ca să-l poată judeca? Noi însă avem mintea lui Hristos.

CAP. 3.

Desbinările-s un rău. Hristos e temelia Bisericii. Creștinii sunt biserica lui Dumnezeu.

1. Eu, fraților, n'am putut să vă vorbesc ca unor *oameni* duhovnicești, ci ca unor *oameni* trupești, ca unor prunci în Hristos.

2. V'am hrănit cu lapte, iar nu cu bucate, căci nu erați încă în stare și chiar nici acum nu sunteți în stare *să le mistuiți*,

3. că încă tot trupești sunteți. Căci dacă se află între voi zavistie, certuri și neînțelegeri, nu sunteți oare trupești și nu vă purtați oare după *obiceiurile* omenești?

4. Căci când cineva zice: « Eu sunt al lui Pavel », iar altul zice: « Eu sunt al lui Apolo », nu sunteți oare trupești?

5. Dar cine-i Pavel și cine-i Apolo? *Ei sunt numai* niște slujitori, prin care ați crezut, și încă numai atâta, cât a dat Domnul fiecăruia.

6. Eu am sădit, Apolo a udat, dar creșterea a făcut-o Dumnezeu.

7. De aceea nici cel ce sădește e ceva, nici cel ce udă, *ci totul* e Dumnezeu, Care dă creșterea.

8. Cel ce sădește însă și cel ce udă sunt deopotrivă, dar fiecare-și va primi răsplata după osteneala sa.

9. Căci noi suntem tovarăși de lucru lui Dumnezeu, iar voi sunteți ogorul lui Dumnezeu, zidirea lui Dumnezeu.

10. Eu, după harul ce-mi este dat dela Dumnezeu, ca un meșter iscusit, am pus temelia; altul a zidit *pe ea;* dar fiecare să ia seama cum zidește.

11. Căci nimenea nu poate să pună altă temelie afară de cea pusă, care este Iisus Hristos.

12. Iar de zidește cineva pe temelia aceasta aur, argint, pietre scumpe, lemn, fân, paie, —

13. lucrul fiecăruia se va dovedi *la vreme cum este;* căci *lumina* zilei îl va arăta: căci prin foc se va cerca cum e lucrul fiecăruia.

14. Acela, lucrul căruia nu va arde, va primi răsplată;

15. iar acela, lucrul căruia va arde, se va păgubi; el însă se va mântui, dar așa, ca prin foc.

16. Nu știți oare, că voi sunteți biserica lui Dumnezeu și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi?

17. De va strica cineva biserica lui Dumnezeu, și Dumnezeu îl va strica pe acela, căci biserica lui Dumnezeu e sfântă, și acea *biserică* sunteți voi.

18. Nimenea să nu se amăgească pe sine. De socoate cineva din voi să fie înțelept în veacul acesta, să se facă nebun, ca să ajungă înțelept.

19. Pentrucă înțelepciunea lumii acesteia este nebunie înaintea lui Dumnezeu, precum este scris: « *Dumnezeu* prinde pe cei înțelepți în vicleșugul lor ».

20. Și iarăși: « Domnul știe, că cugetările înțelepților sunt deșarte ».

21. De aceea, nimenea să nu se laude cu oamenii, căci toate sunt ale voastre:

22. și Pavel, și Apolo, și Chifa, și lumea, și viața, și moartea, și prezentul, și viitorul: toate sunt ale voastre;

23. voi însă sunteți ai lui Hristos, iar Hristos este al lui Dumnezeu.

CAP. 4.

Apostolii sunt slujitorii lui Hristos. Cum se socoate despre apostoli și cum se socot Corintenii. Timoteiu înainte mergătorul lui Pavel.

1. Așa dară oamenii să ne socotească ca pe niște slujitori ai lui Hristos și iconomi a tainelor lui Dumnezeu.

2. Dela iconomi însă se cere mai ales, ca fiecare *din ei* să fie de bună credință.

3. Pentru mine foarte puțin înseamnă cum judecați voi de mine, sau cum

---

(15) Pild. 28, 5. *(16)* Is.40, 13.Ințel. 9, 13. Rom. 11, 34. **Cap. 3.**— *(1)* Is. 11, 8. Ioan 16, 12. Ef. 4, 14. Evr. 5, 12. *(2)* 1 Petr. 2, 2. *(3)* Iac. 3; 16. *(4)* 1 Cor. 1, 12. *(5)* Rom. 12, 6. 2 Cor. 4, 5. *(6)* Ps. 127, 1-2. Marc. 16, 20. Fapt. 19, 1. *(8)* Gal. 6, 5. *(9)* Is. 5, 1; 61, 3. *(10)* Ps. 68, 39. Rom. 15, 20. *(11)* Is. 28, 16. Mat. 16, 18. Marc. 12, 10-11. Ef. 2, 22. *(13)* Is. 48, 10. 1 Petr. 1, 7. *(15)* Zah. 13, 9. *(16)* Ioan 2, 19; 14, 23. Rom. 8, 9. 1 Cor. 6, 19. 2 Cor. 6, 16. Gal. 4, 6. Evr. 3, 6. *(17)* Rom. 12, 1. *(18)* Eccl. 10, 1. Is. 5, 21. *(19)* Iov 5, 12-13. Is. 55, 8. 2. Cor. 10, 5. *(20)* Ps. 93, 11. **Cap. 4.**— *(1)* Mal. 2, 8. 2 Cor. 6, 4. Col. 1, 25. *(2)* Dan. 6, 5. Mat. 24, 45. Luc. 12, 42. *(3)* Ier. 17, 16.

judecă ceilalţi oameni; ba nici eu însumi
nu judec despre mine,
4. pentrucă nu mă ştiu de loc vinovat; dar nu aceasta mă îndreptăţeşte,
ci *aceea*, că judecătorul meu este Domnul.
5. De aceea să nu judecaţi ceva înainte
de vreme, până nu va veni Domnul,
Care va descoperi cele ascunse în întunerec şi va arăta voinţele inimii; atunci
fiecare va avea laudă dela Dumnezeu.
6. Acestea însă, fraţilor, le-am zis
despre mine şi despre Apolo din *dragoste* către voi, ca să învăţaţi dela noi
a nu cugeta mai presus de ceea ce este
scris şi a nu vă mândri unul faţă de
altul.
7. Căci cine te deosebeşte de alţii?
Sau ce ai ce n'ai fi primit *dela altul?*
Iar dacă ai primit, atunci la ce te
făleşti, ca şi cum n'ai fi primit?
8. Iată sunteţi sătui; iată v'aţi îmbogăţit; iată împărăţiţi fără de noi. O.
de aţi împărăţi cu adevărat, ca să
împărăţim şi noi cu voi!
9. Căci socot, că pe noi, apostolii cei
mai de pe urmă, ne-a rânduit Dumnezeu,
ca pe nişte osândiţi la moarte, pentrucă
am ajuns o privelişte pentru lume şi
pentru îngeri şi pentru oameni.
10. Noi suntem nebuni pentruHristos,
iar voi înţelepţi în Hristos; noi slabi,
iar voi tari; voi slăviţi, iar noi lipsiţi
de orice slavă.
11. Până în ceasul de acum flămânzim şi însetăm, şi suntem goi, şi pătimim; pribegim şi ne ostenim, muncind
cu mânile noastre.
12. De suntem ocărîţi, binecuvântăm;
de suntem prigoniţi, răbdăm; de ne
hulesc, noi ne rugăm;
13. ca nişte gunoiu suntem pentru
lume şi ca nişte pulbere *călcată* de toţi
până acum.
14. Nu vă scriu acestea, ca să vă
înfrunt, ci vă întorc luarea aminte, ca
unor copii iubiţi ai mei.
15. Căci de aţi avea mii de învăţători
în Hristos, însă părinţi nu *aveţi* mulţi,
căci în Hristos Iisus eu v'am născut
prin Evanghelie.
16. De aceea vă rog, fiţi-mi următori.
precum sunt şi eu *următor* lui Hristos.
17. De aceea am trimes la voi pe
Timoteiu, care este fiul meu iubit şi
credincios în Domnul şi care vă va
aduce aminte de purtările mele în
Domnul şi cum învăţ pretutindenea
prin toate bisericile.
18. Însă fiindcă n'am mai venit
pe la voi, unii s'au trufit.
19. Dar voiu veni curând la voi.
dacă va voi Domnul, şi voiu cerceta
nu vorbele, ci puterea celor îngâmfaţi;
20. căci împărăţia lui Dumnezeu nu se
cuprinde în vorbe, ci în putere.
21. Ce voiţi? Să vin la voi cu toiag,
sau cu dragoste şi cu duhul blândeţei?

CAP. 5.

Se dă anatemei un neruşinat. Indemn de a se feri de neruşinaţi, de hrăpăreţi şi de idolatri.

1. Din toate părţile se aude, *că s'ar fi
încuibat* la voi desfrânarea, şi *încă* o
astfel de desfrânare, cum nici la păgâni
nu s'a pomenit, ca cineva să aibă pe
femeia tatălui său.
2. Şi voi v'aţi mândrit, în loc să fi
plâns mai bine şi să fi scos din mijlocul vostru pe cel ce a făcut o faptă ca
aceasta.
3. Eu însă lipsind cu trupul *dintre voi*,
dar cu duhul fiind de faţă, iată ca şi
cum aş fi fost *de faţă* am judecat pe
cel ce a făcut aceasta.
4. Aşa că adunându-vă împreună cu
duhul meu, în numele Domnului nostru
Iisus Hristos şi cu puterea Domnului
nostru Iisus Hristos,
5. să daţi pe cel ce a făcut astfel
de faptă satanei, spre pierzarea trupului
lui, ca duhul *lui* să fie mântuit în ziua
Domnului nostru Iisus Hristos.
6. Nu vă lăudaţi bine. Nu ştiţi oare
că puţin aluat dospeşte toată frământătura?
7. Curăţiţi-vă dară de aluatul cel
vechiu, ca să fiţi frământătură nouă,
ca şi cum aţi fi fără dospitură, căci
Paştile nostru, Hristos, s'a junghiat
pentru noi.
8. De aceea să prăznuim nu cu aluatul cel vechiu, nici cu aluatul năravului

(4) Eş. 34, 7. Iov 9, 2, 21, 35; 27, 6. Fapt. 23, 1. *(5)* Dan. 2, 22. Sir. 1, 30. Mat. 7, 1; 25, 21. Luc. 6, 37. Rom. 2, 1, 16. 2 Cor. 10, 18. *(6)* Pild. 3, 7. Rom. 12, 3. *(7)* Ioan 3, 27. *(9)* Ps. 43, 24. Iez. 28, 17. Fapt. 20, 34. Rom. 8, 36. 2 Cor. 4, 11. 2 Tim. 2, 9. *(11)* 2 Cor. 11, 27. *(12)* Ps. 108, 28. Mat. 5, 44. Luc. 23, 34. Fapt. 7. 60. 1 Tes. 2, 9. 2 Tes. 3, 8. *(13)* Eccl. 8, 21. Plâng. 3, 45. *(15)* 3 Ioan 1, 4. 1 Cor. 9, 1. Gal. 4, 19. Filim. 1, 10. *(16)* 1 Cor. 11, 1. 2 Tes. 3, 9. *(19)* Fapt. 18, 21. Iac. 4, 15. 1 Cor. 16, 7. 2 Cor. 1, 15. *(20)* 1 Cor. 2, 4. *(21)* Iez. 20, 37. 2 Cor. 13, 10. **Cap. 5.**— *(1)* Lev. 18, 8. *(3)* Col. 2, 5. *(5)* Ps. 108, 5. 1 Tim. 1, 20. *(6)* 1 Cor. 15, 33. Gal. 5, 8. 2 Tim. 2, 17. *(7)* Eş. 12, 3. Is. 53, 7. *(8)* Eş. 12, 20; 13, 7.

și al vicleșugului, ci cu azimile curăției și ale adevărului.
9. In cartea *mea* v'am scris să nu aveți nicio legătură cu desfrânații;
10. însă nu cu toți desfrânații lumii acesteia, sau cu lacomii, sau cu răpitorii, sau cu slujitorii de idoli, căci atuncea ar trebui să ieșiți din lumea aceasta.
11. Ci eu v'am scris să nu aveți legătură cu acela, care numindu-se frate, rămâne desfrânat, sau lacom, sau slujitor de idoli, sau grăitor de rău, sau bețiv, sau răpitor; cu unul ca acesta nici să nu mâncați împreună.
12. Căci ce am eu să judec și pe cei de afară? Oare nu pe cei din lăuntru îi judecați voi?
13. Iar pe cei de afară îi va judeca Dumnezeu. Lepădați dară dintre voi pe cel rău!

CAP. 6.

Mustrări pentru creștinii care se judecă înaintea păgânilor și îndemn a se feri de desfrânare și nedreptate.

1. Indrăsnește oare cineva dintre voi, când are vreo pricină cu altul, să se judece la necredincioși, iar nu la sfinți?
2. Nu știți oare, că sfinții au să judece lumea? Dacă însă lumea are să fie judecată de voi, apoi oare sunteți nevrednici să judecați niște *lucruri* de puțină însemnătate?
3. Nu știți oare, că avem să judecăm pe îngeri? Cu cât mai vârtos dară *putem să judecăm lucrurile* lumești?
4. Voi însă, când aveți procese lumești, puneți *judecători* pe cei ce nu înseamnă nimic în biserică.
5. Spre rușinea voastră vă zic aceasta. Nu e oare între voi niciunul priceput, ca să poată da sfat între frații săi?
6. Ci să se judece frate cu frate, și încă înaintea necredincioșilor!
7. Destul de înjositor pentru voi e *faptul*, că aveți judecăți între voi. De ce n'ați rămâne mai bine obijduiți? De ce n'ați suferi mai bine pagubă?
8. Dar voi *înșivă* obijduiți și răpiți și încă dela frați.
9. Nu știți oare că cei nedrepți nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu? Nu vă amăgiți: nici desfrânații, nici slujitorii de idoli, nici răsdesfrânații, nici malahienii, nici sodomenii,
10. nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici bârfitorii, nici răpitorii, nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu.
11. Au fost și astfel unii din voi, dar s'au spălat, dar s'au sfințit, dar s'au îndreptat în numele Domnului nostru Iisus Hristos și prin Duhul Dumnezeului nostru.
12. Toate îmi sunt slobode, dar nu toate îmi sunt de folos; toate îmi sunt slobode, dar eu nu voiesc să fiu biruit de ceva.
13. Bucatele sunt pentru pântece și pântecele pentru bucate; dar Dumnezeu va desființa și pe acela și pe acelea. Trupul însă nu e pentru desfrânare, ci pentru Domnul și Domnul e pentru trup;
14. iar Dumnezeu și pe Domnul a înviat și pe noi ne va scula cu puterea Sa.
15. Nu știți oare, că trupurile voastre sunt membrele lui Hristos? Lua-voiu dară membrele lui Hristos, ca să *le* fac membre ale unei desfrânate? Să nu fie *una ca asta*.
16. Sau nu știți, că cel ce se împreunează cu o desfrânată un trup *cu ea* se face? Căci s'a zis: « Și vor fi amândoi un trup ».
17. Iar cel ce se unește cu Domnul este un duh cu El.
18. Fugiți de desfrânare! Tot păcatul, ce-l face omul, e afară de trup; iar desfrânatul greșește împotriva trupului său.
19. Sau nu știți voi oare, că trupul vostru este lăcaș al Duhului Sfânt, Care locuește în voi și pe Care-L aveți dela Dumnezeu, și *că voi* nu sunteți ai voștri?
20. Căci sunteți cumpărați cu preț *mare*. De aceea preamăriți pe Dumnezeu și în trupurile voastre și în sufletele voastre, care sunt ale lui Dumnezeu!

(11) Lev. 13, 46. Mat. 18, 17. Rom. 16, 17. 2 Tes. 3, 14. *(12)* Marc. 4, 11. *(13)* Deut. 13, 5; 17, 7; 19, 19; 20, 21; 21, 21, 24; 24, 7. **Cap. 6.**— *(2)* Ințel. 3, 8. Mat. 19, 28. Luc. 22, 30. Apoc. 20, 4. *(3)* Apoc. 2, 26. *(7)* Fac. 13, 8. Mat. 5, 40. Luc. 6, 29. Rom. 12, 19. 1 Tes. 5, 15. *(9)* Lev. 18, 22; 20, 12-13. Gal. 5, 21. Ef. 5, 5. Col. 3, 5-6. *(11)* Ef. 2, 2. Tit 3, 3. *(12)* Sir. 37, 31. 1 Cor. 10, 23. *(13)* Eccl. 3, 1. Mat. 22, 30. Rom. 6, 13, 19. *(14)* Rom. 6, 5. 2 Cor. 4, 14. 1 Tes. 4, 14. *(15)* Ef. 5, 3, 30. *(16)* Fac. 2, 24. Cânt. 6, 9. Mat. 19, 5. Marc. 10, 7-8. Ef. 5, 31. *(18)* 1 Tes. 4, 4. *(19)* Ioan 2, 19. 1 Petr. 2, 5. 1 Cor. 3, 16-17. 2 Cor. 6, 16, *(20)* Fapt. 20, 28. 1 Petr. 1, 19-20. 1 Cor. 7, 23. Gal. 3, 13. Apoc. 14, 4.

CAP. 7.

Despre căsătorie, necăsătorie, văduvie, desfacerea căsătoriei, robie şi fecioare.

1. Iar la cele ce mi-aţi scris *vă răspund*, că e bine ca omul să nu se atingă de femeie.
2. Dar pentru *a înlătura* desfrânarea, fiecare *bărbat* să-şi aibă femeia sa şi *femeia* să-şi aibă bărbatul său.
3. Bărbatul să arate femeii bunăvoinţa datorită; asemenea şi femeia bărbatului.
4. Femeia nu e stăpână ea pe trupul său, ci bărbatul; de asemenea nici bărbatul nu-i stăpân el pe trupul său, ci femeia.
5. Nu vă lipsiţi unul pe altul, decât doar prin bună învoială, pentru o vreme, ca să vă dedaţi la post şi rugăciune, şi apoi fiţi iară împreună, ca să nu vă ispitească satana prin neînfrânarea voastră.
6. Aceasta însă o zic ca un sfat, iar nu ca o poruncă.
7. Căci doresc ca toţi oamenii să fie, cum sunt şi eu; dar fiecare îşi are darul său dela Dumnezeu, unul într'un fel, altul într'alt fel.
8. Iar celor necăsătoriţi şi văduvelor le zic: bine e să rămână ca mine.
9. Dar dacă *nu se pot* înfrâna, să se căsătorească; căci e mai bine să se căsătorească, decât să se aprindă.
10. Celor căsătoriţi însă, nu eu, ci Domnul le porunceşte: femeia să nu se despartă de bărbat.
11. Iar dacă se desparte, să rămână necăsătorită, sau să se împace cu bărbatul său. Şi nici bărbatul să nu-şi lase femeia *sa*.
12. Iar celorlalţi le zic eu şi nu Domnul: dacă vreun frate are femeie, care nu crede, şi aceea se învoieşte să rămână cu el, să nu o lase;
13. şi femeia, care are bărbat, care nu crede, şi acela se învoieşte să trăiască cu ea, să nu-l lase.
14. Căci bărbatul, care nu crede, se sfinţeşte prin femeia credincioasă; şi femeia care nu crede, se sfinţeşte prin bărbatul credincios. Altmintrelea copiii voştri ar fi necuraţi, dar acum ei sunt sfinţi.
15. Dacă însă cel ce nu crede vrea să se despartă, despartă-se; fratele sau sora în asemenea împrejurare nu sunt legaţi, căci la pace ne-a chemat Domnul.
16. Căci de unde ştii tu, femeie, că nu-ţi vei mântui bărbatul? Şi tu, bărbate, de unde ştii, că nu-ţi vei mântui femeia?
17. Dar fiecare să urmeze *starea* ce i-a rânduit Dumnezeu, şi în care l-a chemat Domnul. Aşa dau poruncă în toate bisericile.
18. De e chemat cineva fiind tăiat împrejur, să nu se dosească; de e chemat cineva netăiat împrejur, să nu se taie împrejur.
19. Tăierea împrejur nu-i nimica, şi netăierea împrejur nu-i nimica, ci totul e păzirea poruncilor lui Dumnezeu.
20. Fiecare să rămână în starea, în care *era când* a fost chemat.
21. De ai fost chemat fiind rob, nu te turbura; dar de poţi să ajungi slobod, foloseşte-te cât mai bine.
22. Căci robul, chemat de Domnul, este slobodul Domnului; *de asemenea* şi slobodul chemat *de Domnul* este robul lui Hristos.
23. Cu preţ *mare* sunteţi cumpăraţi: nu vă faceţi robi ai oamenilor.
24. Fraţilor, în ce *stare* eraţi când aţi fost chemaţi, în aceea să rămână fiecare înaintea Domnului.
25. Despre feciorie însă nu am poruncă dela Domnul, ci dau numai sfat, ca un miluit al Domnului, ca să-I fiu credincios.
26. După nevoile de astăzi socot că e mai bine, ca omul să rămână cum este.
27. De eşti legat cu femeie, nu căuta despărţenie; de te-ai deslegat de femeie, nu căuta femeie.
28. Dar de te vei şi căsători, nu greşeşti; şi fata de se mărită, nu greşeşte. Dar unele ca acestea vor avea suferinţe trupeşti: şi mie mi-i milă de voi.
29. Iar aceasta o spun, fraţilor, pentrucă s'a apropiat vremea şi deci să fie cei ce au femei ca şi cum n'ar avea;
30. şi cei ce plâng ca şi cum n'ar plânge; şi cei ce se bucură ca şi cum nu s'ar bucura; cei ce cumpără să fie ca şi cum n'ar cumpăra,

---

Cap. 7.— *(3)* 1 Petr. 3, 7. *(5)* Eş. 19, 15. Ioil 2, 16. *(7)* Mat. 19, 12. *(9)* 1 Tim. 5, 14. *(10)* Deut. 24, 1. Mat. 5, 32; 19, 6. Marc. 10, 9-11. Luc. 16, 18. *(15)* Rom. 12, 18. 1 Cor. 14, 33. *(17)* Fapt. 15, 28. Ef. 4, 1. *(18)* 1 Mac. 1, 17. 1 Cor. 9, 21. *(19)* Rom. 2, 25. Gal. 5, 5. *(20)* 1 Tes. 2, 12. *(22)* Ioan 8, 36. Rom. 6, 22. *(23)* 1 Cor. 6, 20. *(25)* 2 Cor. 2, 17. *(26)* Ier. 16, 2. *(29)* Iov 9, 25; 14, 1. Ps. 102, 15. Iez. 24, 16-17.

31. și cei ce se folosesc de lumea aceasta ca și cum nu s'ar folosi: căci chipul lumii acesteia trece.

32. Voiesc însă, ca voi să fiți fără de grijă. Cel neînsurat îngrijește de ale Domnului, cum să placă Domnului;

33. iar cel însurat îngrijește de cele lumești, cum să placă femeii.

34. Femeia măritată se deosebește de fată: cea nemăritată îngrijește de ale Domnului, cum să placă Domnului, ca să fie sfântă și cu trupul și cu sufletul; iar cea măritată îngrijește de ale lumii, cum să placă bărbatului.

35. Acestea însă le zic pentru folosul vostru, nu ca să pun asupra voastră cătușe, ci pentru ca voi să slujiți Domnului necontenit cu bună cuviință și fără sminteală.

36. De socoate însă cineva nepotrivit, ca fata lui, fiind în vârstă potrivită, să rămână așa, acela să facă cum voiește și nu va greși, dacă una ca aceasta se va mărita.

37. Iară cine are inimă neclintită și nefiind strâmtorat de vreo nevoie, ci aflându-se stăpân pe voința sa, hotărăște să păstreze pe fata sa fecioară, *acela* bine face.

38. De aceea cel ce-și mărită fata, bine face, iar cel ce nu o mărită, face și mai bine.

39. Femeia e legată prin lege cât trăiește bărbatul ei; dacă însă moare bărbatul ei, e slobodă să se mărite cu cine vrea, decât numai după *legea* Domnului.

40. Dar după socotința mea, e fericită de va rămâne așa, *nemăritată*, și socot că și eu am Duhul Domnului.

CAP. 8.

Nu trebue să dăm sminteală altora, luând parte la mesele păgânești.

1. Despre *bucatele* jertfite idolilor știm că toți avem cunoștință; dar cunoștința îngâmfă, iar dragostea zidește.

2. De socoate cineva că știe ceva, acela nu știe încă nimic cum trebue să știe.

3. Iar de iubește cineva pe Dumnezeu, aceluia i s'a dat știință dela El.

4. Deci despre mâncarea celor jertfite idolilor știm, că idolul în lume nu-i nimica, și că nu este vreun Dumnezeu altul, decât numai unul singur.

5. Căci deși sunt niște așa numiți dumnezei, fie în cer, fie pe pământ — după cum sunt mulți dumnezei, și stăpâni mulți, —

6. noi însă nu avem decât un singur Dumnezeu, Tatăl, dela Care sunt toate și pentru Care *suntem* și noi; și un singur Domn: Iisus Hristos, prin Care sunt toate și prin Care suntem și noi.

7. Dar n'au toți *această* cunoștință. Ci unii și până astăzi, după părerea ce o au despre idoli, mănâncă cele jertfite idolilor ca jertfe idolești și conștiința lor fiind slabă, se spurcă.

8. Dar o mâncare oarecare nu ne apropie de Dumnezeu; căci de mâncăm *din ea*, nimic nu câștigăm, și de nu mâncăm, nimic nu pierdem.

9. Feriți-vă însă ca slobozenia aceasta a voastră să nu fie sminteală pentru cei slabi.

10. Căci de te va vedea cineva pe tine, care ai cunoștință, șezând la masă în capiște, conștiința lui fiind slabă, nu-l va îndemna oare și pe el să mănânce jertfe idolești?

11. Și din pricina cunoștinței tale va pieri fratele cel slab, pentru care a murit Hristos.

12. Și astfel greșind împotriva fraților și otrăvind cugetul lor cel slab, greșiți împotriva lui Hristos.

13. Și de aceea, dacă mâncarea smintește pe fratele meu, nu voiu mânca carne în veac, ca să nu smintesc pe fratele meu.

CAP. 9.

Felul slujirii și dreptul lui Pavel, nu pentru plată. Râvnirea după cununa cea neveștejită.

1. Au doară nu sunt apostol? Au doară nu sunt slobod? Au doară eu n'am văzut pe Iisus Hristos, Domnul nostru? Au doară voi nu sunteți lucrul meu în Domnul?

2. Dacă altora nu le sunt Apostol, vouă însă vă sunt, căci pecetea apostoliei mele voi sunteți în Domnul.

---

(31) Is. 40, 6. Ințel. 2, 7. Iac. 1, 10; 4, 14. 1 Petr. 1, 24. 1 Ioan 2, 17. *(32)* Mat. 19, 10. *(39)* Rom. 7, 2. **Cap. 8.**— *(1)* 1 Cor. 13, 4. *(2)* 1 Cor. 13, 12. Gal. 6, 3. *(3)* 2 Tim. 2, 19. *(4)* Deut. 4, 30. 1 Reg. 12, 21. Ințel. 13, 18. 1 Cor. 10, 19. 1 Tim. 2, 5. *(5)* Deut. 10, 17. *(6)* Dan. 11, 37. Zah. 14, 9. Mal. 2, 10. Ioan 13, 13. *(7)* Rom. 14, 23. *(8)* Rom. 14, 17. *(9)* Rom. 14, 13. *(11)* Rom. 14, 15. *(12)* Rom. 14, 1. *(13)* Rom. 14, 21. **Cap. 9.**— *(1)* Fapt. 9, 3; 22, 18. 1 Cor. 4, 15; 15, 8. *(2)* 2 Cor. 3, 2.

3. Apărarea mea împotriva celor ce mă osândesc e aceasta:

4. n'avem noi oare volnicia să mâncăm şi să bem?

5. Oare n'avem volnicia să luăm de tovarăşă pe o femeie, ca şi ceilalţi apostoli, ca verii Domnului şi ca Chifa?

6. Sau numai eu şi Varnava n'avem volnicie să nu lucrăm?

7. Cine slujeşte vreodată în oaste cu leafa sa? Cine sădeşte vie şi nu mănâncă din roada ei? Sau cine paşte turmă şi din laptele turmei nu mănâncă?

8. Şi oare numai după *judecata* omenească spun eu aceasta? Oare nu spune şi legea acelaşi *lucru*?

9. Căci în legea lui Moise este scris: « Să nu legi gura boului ce treieră ». Dar oare de boi se îngrijeşte aicea Dumnezeu, sau în adevăr, e vorba de noi?

10. Da, pentru noi s'a scris *aceasta*. Căci cine ară, trebue să are cu nădejdea *că va avea roadă*; şi cine treieră, trebue să treiere cu nădejdea *că va avea parte* de cele aşteptate.

11. Dacă noi v'am semănat cele duhovniceşti, oare mare lucru e, de vom secera pentru noi din cele trupeşti ale voastre?

12. Dacă alţii au la voi acest drept, apoi cu cât mai vârtos noi? Dar noi nu ne-am folosit de acest drept, ci răbdăm toate, ca să nu aducem vreo stânjenire Evangheliei lui Hristos.

13. Nu ştiţi oare, că cei ce săvârşesc slujbele sfinte se hrănesc din *ce se aduce* la biserică, şi cei ce slujesc altarului iau parte din cele ce se aduc la altar?

14. Aşa a poruncit şi Domnul celor ce propoveduesc Evanghelia să trăiască din Evanghelie.

15. Eu însă nu m'am folosit cu nimic din acestea; dar nu vă scriu acestea ca să se facă asemenea şi pentru mine; căci pentru mine e mai bine să mor, decât să-mi răpească cineva această *pricină de* laudă.

16. Căci dacă vestesc Evanghelia, n'am cu ce să mă laud, căci aceasta-i *datoria* mea de nevoie, şi-i vai de mine, de nu o voiu vesti.

17. Căci de fac aceasta de bună voie, voiu avea răsplată; iar de-o fac fără voie, nu-mi îndeplinesc decât datoria.

18. Pentru ce dară voiu avea răsplată? *Pentru aceea*, că propoveduind Evanghelia, propoveduesc pe Hristos fără nicio plată, nefolosindu-mă de dreptul meu *de propoveduitor* al Evangheliei.

19. Căci slobod fiind faţă de toţi, tuturor m'am făcut rob, ca să dobândesc cât mai mulţi:

20. pentru Iudei m'am făcut ca un iudeu, ca să dobândesc pe Iudei; pentru cei de sub lege, am fost ca unul de sub lege, ca să dobândesc pe cei de sub lege;

21. pentru cei fără lege *am fost* ca unul fără lege (nefiind fără legea lui Dumnezeu, ci supus legii lui Hristos), ca să dobândesc pe cei fără de lege.

22. Pentru cei neputincioşi m'am făcut neputincios, ca să dobândesc pe cei neputincioşi. Pentru toţi toate m'am făcut, ca din toţi măcar pe unii să-i mântuiesc.

23. Aceasta însă o fac pentru Evanghelie, ca să am parte la ea.

24. Nu ştiţi oare că la jocurile de întrecere toţi aleargă, dar răsplata o ia unul? Alergaţi dară aşa, ca să câştigaţi răsplata.

25. Dar tot cel ce se luptă, se înfrânează dela toate: aceia ca să ia o cunună stricăcioasă, iar noi *ca să luăm una* nestricăcioasă.

26. De aceea, eu nu alerg aşa, ca la întâmplare, şi nu mă războiesc aşa, ca şi cum aş lovi în vânt:

27. ci smeresc şi-mi robesc trupul, ca nu cumva propoveduind altora, eu însumi să mă fac nevrednic.

CAP. 10.

Asprimea lui Dumnezeu arătată Iudeilor în pustie a fost pildă pentru noi. Impărtăşirea cu sf. Taine este împărtăşirea cu trupul lui Hristos.

1. Fraţilor, nu voiesc să nu ştiţi voi, că părinţii noştri toţi au fost sub nor şi toţi prin mare au trecut.

2. Toţi prin Moise s'au botezat în nor şi în mare.

---

(4) Luc. 10, 7. 2 Tes. 3, 9. *(7)* Gal. 6, 6. *(9)* Deut. 25, 4. Ps. 35, 6. 1 Tim. 5, 18. *(11)* Rom. 15, 27. *(12)* Fapt. 20, 23. 2 Cor. 11, 8. 1 Tes. 2, 9. *(13)* Lev. 7, 34. Num. 18, 31. Deut. 18, 1, 8. Evr. 13, 10. *(14)* Sir. 7, 32-33. Mat. 10, 10. *(16)* Ier. 20, 9. Fapt. 9, 6; 13, 2. Rom. 1. 14. *(17)* Luc. 17. 10. Col. 1. 25. *(19)* 1 Cor. 10, 33. *(20)* Fapt. 16, 3. *(21)* 1 Cor. 7, 18. *(22)* Rom. 11, 14; 15, 1. 2 Cor. 11, 29. *(24)* Filip. 3, 12, 14. 2 Tim. 4, 7. *(25)* 1 Petr. 5, 4. 2 Tim. 2, 4; 4, 8. Apoc. 2, 10. *(27)* Ps. 49, 16. Rom. 6, 18. **Cap. 10.**— *(2)* Eş. 13, 21; 14, 22; 40. 38. Num. 9. 18-19; 33. 8. Is. 4. 5.

3. Toți au mâncat aceeași mâncare duhovnicească,

4. și toți aceeași băutură duhovnicească au băut, căci au băut *apă* dintr'o piatră duhovnicească, care avea să vie, și piatra *aceea* era Hristos.

5. Dară către cei mai mulți din ei n'a fost bunăvoința lui Dumnezeu, căci au căzut în pustie.

6. Acestea însă au fost pilde pentru noi, ca să nu fim și noi poftitori de rele, cum au poftit aceia.

7. Să nu fiți deci slujitori de idoli, ca unii din ei, despre care s'a scris: « Poporul a șezut să mănânce și să bea, apoi s'a sculat să joace ».

8. Să nu facem desfrânare, cum s'au desfrânat unii din ei, și într'o singură zi au pierit dintre ei douăzeci și trei de mii.

9. Să nu ispitim pe Hristos, cum au ispitit unii din ei și au pierit prin șerpi.

10. Nici să nu cârtim, cum au cârtit unii din ei și au pierit prin *mâna* Pierzătorului.

11. Toate acestea s'au petrecut cu aceia, *ca să ne fie* pilde, și s'au scris pentru învățătura noastră, a celor ce am ajuns până la sfârșitul veacurilor.

12. De aceea, cui i se pare că stă *pe picioarele sale*, acela să ia seama să nu cadă.

13. Pe voi nu v'a ajuns decât o ispită omenească; dar bun este Dumnezeu, Care nu va îngădui să fiți ispitiți peste putere, ci odată cu *îngăduirea* ispitei, va trimete și ușurare, încât să o puteți birui.

14. Deci, frații mei iubiți, fugiți de slujirea idolilor!

15. Ca unor înțelepți vorbesc; judecați și voi asupra celor ce vă grăiesc:

16. paharul binecuvântării, pe care-l binecuvântăm, nu este oare împărtășirea cu sângele lui Hristos? Pâinea ce o frângem, nu este oare împărtășirea cu trupul lui Hristos?

17. O pâine, și noi mulți un singur trup suntem, căci toți ne împărtășim dintr'o singură pâine.

18. Priviți la Israiliții cei după trup: cei ce mănâncă din jertfe, nu sunt ei oare părtași la jertfelnic?

19. Dar ce zic eu? *Aceea oare*, că idolul e ceva? Sau că cele jertfite idolilor ar însemna ceva?

20. *Nu*, ci că cele ce jertfesc păgânii, dracilor le jertfesc, iar nu lui Dumnezeu, și nu voiesc ca voi să aveți împărtășire cu dracii.

21. Nu puteți bea *și* paharul Domnului și paharul dracilor; nu puteți fi părtași și la masa Domnului și la masa dracilor.

22. *Vrem* noi oare să întărâtăm pe Domnul, sau nu cumva suntem mai tari decât El?

23. Toate-mi sunt slobode, dar nu *mi-s* toate de folos; toate-mi sunt slobode, dar nu toate întăresc sufletește.

24. Nimenea să nu caute *numai* de ale sale, ci fiecare să caute și de ale altuia.

25. Mâncați tot ce se vinde în măcelărie, nimic cercetând pentru conștiință;

26. căci al Domnului e pământul și cele de pe dânsul.

27. De vă va chema la masă cineva din cei necredincioși și de veți voi să vă duceți, mâncați din tot ce vi se pune înainte, necercetând nimica pentru știință.

28. Dar dacă cineva vă va zice: « Aceasta-i jertfă idolească », atunci să nu mâncați, pentru *ca să nu sminitiți pe* cel ce v'a spus și pentru *pacea* conștiinței, că al Domnului este pământul și cele de pe dânsul.

29. *Aicea* însă vorbesc nu de conștiința voastră, ci de-a altuia; căci pentru ce slobozenia mea să fie judecată de conștiința altuia?

30. Dacă mănânc și mulțămesc, atunci de ce să fiu înfruntat pentru *mâncarea*, pentru care mulțămesc.

31. Deci, ori de mâncați, ori de beți, ori altă ceva de faceți, toate să le faceți spre slava lui Dumnezeu.

32. Să nu fiți *pricină de* sminteală nici pentru Iudei, nici pentru Elini, nici pentru biserica lui Dumnezeu.

---

(3) Eș. 16, 14. Num. 11, 7. Deut. 8, 16. Ps. 77, 24. Ințel. 16, 20. *(4)* Eș. 17, 6. Num. 20, 10. Ps. 77, 15; 104, 41. Is. 48, 21. Zah. 9, 15. Ințel. 11, 4. *(5)* Num. 14, 23; 26, 65. Zah. 1, 5. *(6)* Num. 11, 4. *(7)* Eș. 32, 6. Ps. 105, 19. *(8)* Num. 25, 1, 9. *(9)* Num. 21, 6. Ps. 77, 18; 105, 14. Ințel. 16, 5-6. *(10)* Eș. 16, 2, 7. Num. 14, 36-37. Ințel. 1, 11. Apoc. 3, 10. *(11)* Sir. 45, 25. Rom. 15, 4. *(12)* Iez. 33, 13. Rom. 11, 20. Gal. 6, 1. *(13)* Eș. 13, 17. Iov 6, 12. Luc. 11, 4. Iac. 1, 2. 1 Petr. 2, 9. 2 Petr. 2, 9. Evr. 12, 4. *(15)* 1 Cor. 1, 5. *(16)* Mat. 26, 26. Luc. 22, 18-20. Fapt. 2, 42-47; 20, 7. 1 Cor. 11, 23-24. *(17)* Ioan 6, 33. *(18)* Lev. 7, 15. *(19)* 1 Cor. 8, 4 Apoc. 2, 20. *(20)* Deut. 32, 17. *(21)* 4 Reg. 17, 33. 1 Ezd. 4, 3. 2 Cor. 6, 15. *(23)* Sir. 37. 31. 1 Cor. 6, 12. *(24)* Rom. 15, 2. Filip. 2, 4, 21. *(25)* Rom. 14, 2. *(26)* Deut. 10, 14. Ps. 23, 1. *(30)* Rom. 14, 6. *(31)* Eccl. 8. 15. Rom. 14. 6. Col. 3. 17.

33. precum și eu *mă silesc să* plac tuturor în toate, căutând nu folosul meu, ci al celor mulți, ca să se mântuiască.

CAP. 11.

Cum trebue să se poarte femeile și credincioșii în biserică și la cina Domnului.

1. Urmați-mi mie, precum urmez și eu lui Hristos.
2. Dar vă laud, fraților, că de toate ale mele *învățături* vă aduceți aminte și țineți predaniile precum vi le-am dat eu.
3. Voiesc însă să știți, că Hristos este capul oricărui bărbat; și bărbatul este cap femeii, iar cap lui Hristos este Dumnezeu.
4. Tot bărbatul care se roagă sau proorocește cu capul acoperit, își rușinează capul său;
5. și toată femeia, care se roagă sau proorocește cu capul descoperit, își necinstește capul său, căci e tot una, ca și cum ar fi rasă;
6. pentrucă dacă femeia nu se acoperă, *atunci* să se tundă; iar dacă femeii îi e rușine să fie tunsă sau rasă, atunci să se acopere;
7. căci bărbatul nu e dator să-și acopere capul *când se roagă*, pentrucă el e chipul și slava lui Dumnezeu; femeia însă este slava bărbatului.
8. Căci nu bărbatul este *luat* din femeie, ci femeia este *luată* din bărbat;
9. și nu bărbatul este făcut pentru femeie, ci femeia pentru bărbat.
10. De aceea femeia e datoare să aibă pe capul său *semn că are* o stăpânire peste ea, pentru îngerii *care sunt de față.*
11. Totuși în Domnul, nici bărbatul *nu se poate naște* fără femeie, nici femeia fără bărbat.
12. Căci precum femeia este din bărbat, tot așa și bărbatul este prin femeie. Toate însă sunt dela Dumnezeu.
13. Judecați singuri: e cuviincios oare ca femeia să se roage lui Dumnezeu cu *capul* neacoperit?
14. Oare nu și însăși firea vă învață, că dacă bărbatul *lasă să-i* crească părul, aceasta e o rușine pentru el,
15. iar dacă femeia lasă să-i crească părul, pentru *ea aceasta* e o cinste, căci părul îi este dat în loc de acoperământ.
16. Iar dacă cineva ar socoti să discute *aceasta*, apoi noi nu avem astfel de obiceiu, *precum nu-l are* nici Biserica lui Dumnezeu.
17. Dar dându-vă *poveţile* acestea, nu *vă* laud, că vă adunați nu spre mai bine, ci spre mai rău.
18. Căci, întâiu, aud, că *atunci*, când vă adunați în biserică, se petrec între voi desbinări, ceea ce întru câtva o și cred;
19. pentrucă trebue să fie între voi și desbinări, ca cei iscusiți între voi să iasă la iveală.
20. După aceea, dacă voi vă adunați la un loc, aceasta nu înseamnă că mâncați cina Domnului;
21. pentrucă fiecare se grăbește să mănânce mai întâiu mâncarea sa, *așa încât* unul rămâne flămând, iar altul se îmbată.
22. Au doară nu aveți case ca să mâncați și să beți? Sau nesocotiți biserica lui Dumnezeu și înjosiți pe cei lipsiți? Ce să vă spun? Lăuda-vă-voiu oare? Pentru aceasta nu vă laud.
23. Căci eu dela Domnul am primit ceea ce v'am dat și vouă *și anume*, că Domnul Iisus în noaptea în care a fost vândut, a luat pâine
24. și mulțămind, a frânt și a zis: «Luați, mâncați, acesta este Trupul meu, care se frânge pentru voi; aceasta să faceți în amintirea Mea».
25. *Luând* de asemenea și paharul după cină, a zis: «Acest pahar este Așezământul cel Nou întru Sângele Meu, aceasta să faceți de câte ori veți bea în amintirea Mea.
26. Pentrucă oridecâteori mâncați pâinea aceasta și beți acest pahar, vestiți moartea Domnului până va veni.
27. De aceea cel ce va mânca pâinea aceasta, sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat față de Trupul și Sângele Domnului.
28. Să se ispitească dară omul pe sine, și așa să mănânce din pâinea *aceasta* și să bea din *acest* pahar.
29. Căci cel ce mănâncă și bea *din ele* cu nevrednicie, acela mănâncă și

(33) Rom. 15, 2. 1 Cor. 9, 19. 2 Cor. 12, 19. **Cap. 11.**— *(1)* 1 Cor. 4, 16. Filip. 3, 17. 2 Tes. 3, 7. *(2)* 1 Cor. 15, 1. *(3)* Fac. 3, 16. Ioan 14, 28. Ef. 5, 23. *(5)* Num. 5, 18. *(7)* Fac. 1, 26. Col. 3, 3. *(8)* Fac. 2, 21. *(18)* 1 Cor. 3, 3. *(19)* Mat. 18, 7. Luc. 17, 1. *(23)* Mat. 26, 26. Marc. 14, 22. Luc. 22, 19. 1 Cor. 10, 16. *(25)* Zah. 9, 11. *(26)* Eș. 12, 27. *(27)* Evr. 10, 29. *(28)* Eș. 12, 48. Plâng. 3, 40. Sir. 18, 20. 2 Cor. 13, 5.

bea sieși osândă, nesocotind Trupul Domnului.
30. De aceea mulți din voi sunt bolnavi și betegi și nu puțini mor.
31. Căci dacă ne-am judeca pe noi înșine, atunci n'am fi judecați.
32. Fiind însă judecați, ne pedepsim de Domnul, ca să nu fim osândiți cu lumea.
33. De aceea, frații mei, când vă adunați să mâncați, așteptați-vă unul pe altul.
34. Și dacă cineva e flămând, să mănânce acasă, ca *astfel* să nu vă adunați spre osândă. Celelalte le voiu regula când voiu veni.

CAP. 12.

Darurile duhovnicești și felul împărțirii lor.

1. Nu voiesc însă, fraților, să nu cunoașteți *darurile* cele duhovnicești.
2. Știți că atuncea, când erați păgâni, vă duceați la idolii cei fără de glas ca și cum ați fi fost târîți *de ceva*.
3. De aceea vă arăt, că nimenea din cei ce grăiesc *însuflați* dela Duhul lui Dumnezeu nu zice: « Iisus să fie anatema », și nimenea nu poate să numească pe Iisus Domn, decât numai *însuflat fiind* dela Duhul Sfânt.
4. Darurile sunt felurite, dar Duhul este unul;
5. slujbele sunt felurite, dar Domnul unul;
6. lucrările încă sunt felurite, dar unul este Dumnezeu, Care lucrează toate în toți.
7. Fiecăruia i se dă arătarea Duhului spre folos obștesc.
8. Căci unuia i se dă dela Duhul *sfânt* cuvântul înțelepciunii, iar altuia dela același Duh *i se dă* cuvântul științei;
9. unuia prin același Duh *i se dă* credință, iar altuia i se dau darurile tămăduirilor prin același Duh.
10. Unuia *i se dă* facerea de minuni, iar altuia prorocia; unuia *i se dă* darul a deosebi duhurile, altuia *darul vorbirii* a felurite limbi, iar altuia *darul* tălmăcirii limbilor.
11. Toate acestea însă le săvârșește unul și același Duh, Care împarte fiecăruia în deosebi cum voiește El.
12. Căci după cum trupul este unul, dar are multe membre; și *după cum* toate membrele unui trup, deși sunt multe, alcătuiesc un singur trup, așa și Hristos.
13. Căci noi toți, Iudei sau Elini, robi sau slobozi, ne-am botezat printr'un Duh, *spre* a fi un trup, și toți suntem adăpați printr'un Duh.
14. Trupul nu este alcătuit dintr'un singur membru, ci din multe.
15. Dacă piciorul ar zice: « Nu sunt din trup, pentrucă nu sunt mână »; pentru aceasta oare n'ar fi el din trup?
16. Și dacă urechea ar zice: « Nu sunt din trup, pentrucă nu sunt ochiu »; pentru aceasta oare n'ar fi ea din trup?
17. Dacă tot trupul ar fi ochiu, atunci unde ar fi auzul? Și dacă ar fi tot numai auz, atunci unde ar fi mirosirea?
18. Dumnezeu însă a așezat membrele în trup și pe fiecare din ele, cum a vrut.
19. Dar dacă toate ar fi un membru, atunci unde ar fi trupul?
20. Dar așa membrele sunt multe, iar trupul unul.
21. Nu poate ochiul să zică mâinii: « N'am trebuință de tine »; de asemenea nici capul *nu poate zice* picioarelor: « N'am trebuință de voi ».
22. Dimpotrivă, membrele trupului, care se par mai slabe, sunt mai trebuincioase,
23. și cele ce ni se par a fi mai necinstite în trup, acelora le dăm mai multă cinste;
24. *părțile* cele mai urîte ale *trupurilor* noastre se îmbracă mai frumos, iar cele mai frumoase n'au nevoie de *îmbrăcămintea* aceasta.
25. Dumnezeu a întocmit trupul *așa, încât membrelor* celor mai necinstite să li se dea mai multă cinste, ca să nu fie desbinare în trup, ci toate membrele să se îngrijească deopotrivă unele de altele.
26. De aceea de suferă un membru, împreună cu el toate membrele sufăr; iar dacă un membru este prețuit, se bucură împreună cu el toate membrele.
27. Voi însă *toți la un loc* sunteți trupul lui Hristos, iar *fiecare* în parte sunteți membre ale *acelui trup*.

---

(31) Ps. 31, 5-6. *(32)* Iov 33-28. Inţel. 11, 9.10; 12, 22. **Cap. 12.** *(2)* Ef. 2, 12. *(3)* Mat. 16, 17. Marc. 9, 39. Ioan 13, 13. Filip. 2, 11. *(4)* Num. 11, 17. Inţel. 7, 27. Rom. 12, 6. Ef. 4, 11. *(7)* Mat. 25, 15. *(8)* 1 Cor. 14, 26. Ef. 1, 17. *(9)* Mar . 16, 18. *(10)* Fapt. 2, 4. *(11)* Inţel. 7, 27. Ef. 4, 7. *(12)* Rom. 12, 4. Ef. 4, 4. *(13)* Marc. 1, 8. Gal. 3, 28. *(26)* Rom. 12, 15. *(27)* Ef. 5, 23.

28. Şi Dumnezeu a pus în Biserică, pe unii: întâiu apostoli, al doilea proroci, al treilea învăţători; după aceea, *altora li s'a dat* puteri *de a face minuni*, apoi darurile de-a tămădui, de-a ajuta, de-a ocârmui şi de-a grăi felurite limbi.
29. Oare toţi sunt apostoli? Oare toţi sunt proroci? Oare toţi sunt învăţători? Oare toţi sunt făcători de minuni?
30. Oare toţi au darurile tămăduirilor? Oare toţi vorbesc *felurite* limbi? Oare toţi sunt tălmăcitori?
31. Râvniţi însă darurile cele mai bune; dar eu am să vă arăt *pentru viaţă* o cale încă şi mai aleasă. Iat-o:

CAP. 13.

Iubirea este mai presus de toate, chiar şi de credinţă şi nădejde.

1. De aş grăi în limbi omeneşti şi îngereşti, iar dragoste n'aş avea, aş fi aramă sunătoare şi chimval răsunător.
2. De aş avea *darul* prorociei, de aş şti toate tainele şi de aş avea toată ştiinţa şi credinţa, cât să mut şi munţii, iar dragoste n'aşi avea, aş fi o nimica.
3. Şi de aş împărţi toată averea mea şi de aş da trupul meu să-l ardă, iar dragoste n'aş avea, nimica nu mi-ar folosi.
4. Dragostea rabdă mult şi se milostiveşte; dragostea nu pismueşte; dragostea nu se trufeşte, nu se mândreşte,
5. nu se poartă cu necuviinţă, nu caută ale sale *foloase*, nu se mânie, nu se gândeşte la rău,
6. nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr;
7. *ea* toate le acoperă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, toate le rabdă.
8. Dragostea niciodată nu va conteni, chiar de vor înceta prorociile, vor muţi limbile şi ştiinţa va pieri.
9. Căci noi *numai* în parte cunoaştem şi în parte prorocim;
10. când însă va veni ceea ce-i desăvârşit, atunci ceea ce-i în parte va conteni.
11. Când eram copil, copilăreşte grăiam, copilăreşte cugetam, copilăreşte judecam; iar după ce m'am făcut bărbat, am lăsat copilăriile.
12. Acum vedem nedesluşit, ca printr'o oglindă *întunecoasă*, iar atuncea în faţă; acum cunosc *numai* în parte, iar atunci voiu cunoaşte cum sunt cunoscut *eu însumi*.
13. Acum dar rămân aceste trei: credinţa, nădejdea şi dragostea; dar dintre ele, dragostea este mai mare.

CAP. 14.

Darul limbilor şi cel al prorociei. Cum trebue şi cum nu trebue întrebuinţate. Femeile să tacă în biserică.

1. Urmaţi dragostea. Râvniţi însă şi *darurile* cele duhovniceşti, dar mai ales ca să prorociţi.
2. Căci cel ce vorbeşte în limbă, *acela* nu grăieşte oamenilor, ci lui Dumnezeu, pentrucă nimenea nu-l înţelege, ci spune cu duhul lucruri tainice,
3. iar cel ce proroceşte, acela vorbeşte oamenilor, spre a-i întări, a-i îndemna şi a-i mângâia.
4. Cel ce vorbeşte în limbă, acela se întăreşte *sufleteşte* pe sine; iar cel ce proroceşte, acela întăreşte Biserica.
5. Doresc ca toţi să vorbiţi în limbi; dar mai vârtos *doresc* să prorociţi, pentrucă cel ce proroceşte e mai mare decât cel ce vorbeşte în limbi, afară numai dacă acesta tălmăceşte, ca biserica să capete întărire.
6. Şi acum, fraţilor, de aş veni la voi şi aş vorbi în limbi, ce v'aş folosi, dacă nu v'aş spune sau o descoperire, sau o cunoştinţă, sau o prorocie, sau o învăţătură?
7. Şi *uneltele* neînsufleţite, care dau sunete, *cum* e fluierul sau lăuta, dacă n'ar da tonuri desluşite, cum s'ar cunoaşte ce se cântă din fluier sau din lăută?
8. Şi dacă trâmbiţa ar da nişte sunete nedesluşite, cine s'ar pregăti de luptă?
9. Aşa şi voi, dacă aţi rosti cu limba cuvinte neînţelese, cum s'ar înţelege ce spuneţi? Aţi grăi deci în vânt.
10. Cuvintele, de pildă, cât de multe-s şi niciunul nu-i fără înţeles.
11. Dar dacă eu nu pricep înţelesul cuvintelor, atunci sunt străin pentru cel ce vorbeşte şi cel ce vorbeşte e străin pentru mine.
12. Aşa şi voi, când râvniţi *darurile* cele duhovniceşti, siliţi-vă să vă îmbogăţiţi cu ele spre întărirea Bisericii.

(28) Rom. 12, 6. Ef. 4, 11. **Cap. 13.**— *(2)* Mat. 7, 22. 1 Ioan 2, 9. *(3)* Mat. 6, 1. *(4)* Pild. 10, 12. 1 Petr. 4, 8. 1 Cor. 8, 1. Filip. 2, 3. *(5)* Rom. 15, 1. *(7)* Sir. 6, 5. Gal. 6, 2. *(9)* Sir. 24, 28; 42, 28; 43, 37. 2 Cor. 5, 7. *(10)* Ps. 16, 15. *(11)* Evr. 5, 13. *(12)* 1 Ioan 3, 2. 1 Cor. 8, 2. Filip. 3, 12. 2 Tim. 2, 19. *(13)* Num. 12, 8. **Cap. 14.**— *(1)* Num. 11, 29. 1 Tes. 5, 20.

13. Şi de aceea cel ce vorbeşte în limbă, să se roage *să aibă* şi darul tâlmăcirii.
14. Căci când eu mă rog în limbă, deşi duhul meu se roagă, mintea însă rămâne fără roadă.
15. Ce-i dară *de făcut?* Să mă rog cu duhul, să mă rog şi cu mintea; să cânt cu duhul, să cânt şi cu mintea.
16. Căci de vei binecuvânta cu duhul, atunci cel ce stă în rândul celor neştiutori cum va zice: « amin » după mulţămita ta? Căci el nu ştie ce zici.
17. Tu mulţămeşti bine, dar altul nu se foloseşte sufleteşte.
18. Mulţămită Dumnezeului meu, eu mai mult decât voi toţi vorbesc în limbi;
19. dar în biserică voiesc să spun mai bine cinci vorbe pricepute, ca să se folosească şi alţii, decât să rostesc un potop de vorbe în limbă *necunoscută.*
20. Fraţilor, nu fiţi copii cu mintea: cu răutatea fiţi copii, iar cu mintea fiţi vrâstnici.
21. In lege este scris: « In alte limbi şi cu alte buze voiu grăi poporului acestuia şi nici aşa nu Mă va asculta, zice Domnul ».
22. Aşa dar limbile sunt semn nu pentru cei credincioşi, ci pentru cei necredincioşi; iar prorocia nu *e semn* pentru cei necredincioşi, ci pentru cei credincioşi.
23. Deci de s'ar aduna la un loc toată Biserica şi ar grăi toţi în limbi, şi de ar intra *la voi nişte* neînvăţaţi sau *nişte* necredincioşi, n'ar zice ei oare că sunteţi nebuni?
24. Dar de ar proroci toţi şi ar intra *la voi* un necredincios, sau un neînvăţat, de toţi s'ar mustra şi de toţi s'ar judeca;
25. şi aşa tainele inimii lui s'ar descoperi; şi aşa el căzând cu faţa la pământ, s'ar închina lui Dumnezeu şi ar zice: « Cu adevărat Dumnezeu este cu voi ».
26. Deci, fraţilor, ce-i *de făcut?* — Când vă adunaţi la un loc şi fiecare din voi are vr'o cântare, sau vr'o învăţătură, sau darul unei limbi, sau vr'o descoperire, sau *darul* tâlmăcirii, — toate acestea să fie spre întărire.

(15) Col. 3, 16. *(20)* Mat. 18, 4. Marc. 10, 14. Rom. 16, 19. Ef. 4, 13. Evr. 5, 13. *(21)* Is. 28, 11. *(25)* Is. 45, 14-15. *(26)* 1 Cor. 12, 8. *(33)* 1 Cor. 7, 15; 12, 25. 1 Tes. 5, 23.

27. De grăiţi careva în limbi, apoi să *grăiţi* doi sau mult trei, şi pe rând, iar unul să tâlmăcească.
28. De nu se va găsi tâlmăcitor, atunci să tacă în biserică şi să grăiască numai sieşi şi lui Dumnezeu.
29. Şi prorocii să vorbească doi sau trei, iar ceilalţi să judece;
30. dacă însă altuia din cei ce şed i se va descoperi *ceva,* atunci cei dintâiu să tacă;
31. căci toţi puteţi proroci unul după altul, ca toţi să ia învăţătură şi mângâiere.
32. Duhurile proroceşti sunt supuse prorocilor,
33. pentrucă Dumnezeu nu este *Dumnezeul* neorânduielii, ci al păcii. Aşa e în toate adunările sfinţilor.
34. Femeile voastre să tacă în adunări, căci lor nu le e îngăduit să vorbească, ci să fie supuse, după cum zice şi legea.
35. Dacă însă ele voiesc să înveţe ceva, să întrebe *despre aceea* acasă pe bărbaţii lor; căci e necuviincios ca o femeie să vorbească în adunare.
36. Au doar dela voi a purces cuvântul lui Dumnezeu, sau numai până la voi a ajuns?
37. Dacă cineva crede că-i proroc sau însuflat *de Dumnezeu,* acela să priceapă, că ceea ce vă scriu este porunca Domnului.
38. Iar cel ce nu pricepe, nu priceapă.
39. Aşa dară, fraţilor, să râvniţi să prorociţi şi să nu împiedecaţi de a se grăi şi în limbi,
40. dar toate să se facă cu bună cuviinţă şi cu rânduială.

CAP. 15.

Invierea şi arătarea Domnului. Cum vor învia morţii.

1. Vă amintesc, fraţilor, de Evanghelia, pe care v'am propoveduit-o, pe care aţi primit-o, în care sunteţi întăriţi
2. şi prin care vă şi mântuiţi, dacă cele propoveduite le ţineţi cum vi le-am propoveduit şi dacă nu cumva aţi crezut în zadar.
3. Căci *eu* mai întâiu v'am dat, ceea ce şi eu am primit *dela alţii, adică* cum că Hristos a murit pentru păcatele noastre, după Scripturi,

(34) Fac. 3, 16. Col. 3, 18. 1 Tim. 2, 11-12. **Cap. 15.**— *(1)* 1 Cor. 11, 2. Gal. 1, 11. *(2)* Rom. 1, 16. *(3)* Ps. 21, 6. Is. 53, 5, 8. Dan 9, 24. Zah. 13, 7. 1 Cor. 2, 2.

4. şi că El a fost îngropat şi că a treia zi a înviat, după Scripturi;

5. şi că S'a arătat lui Chifa; apoi celor doisprezece;

6. după aceea S'a arătat deodată la mai bine de cinci sute de fraţi, dintre care cei mai mulţi trăiesc până acum, iar unii au şi murit.

7. După aceea S'a arătat lui Iacov, precum şi tuturor apostolilor;

8. iar mai pe urmă decât toţi mi s'a arătat şi mie, ca unei lepădături;

9. căci eu sunt cel mai mic dintre apostoli şi nevrednic de a mă numi apostol, pentrucă am prigonit Biserica lui Dumnezeu.

10. Dar cu harul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt, şi harul Lui, care este în mine, n'a fost în zadar, ci m'am ostenit mai mult decât toţi, dară nu eu, ci harul lui Dumnezeu, care este în mine.

11. Aşa dară ori eu, ori aceia, aşa propoveduim, şi aşa aţi crezut.

12. Dacă însă se propoveduește, că Hristos a înviat din morţi, atunci cum de zic unii din voi, că nu este învierea morţilor?

13. Dacă însă morţii nu învie, atunci nici Hristos n'a înviat;

14. iar dacă Hristos n'a înviat, atunci zadarnică e propoveduirea noastră, zadarnică şi credinţa voastră.

15. Ba ne-am înfăţişat încă şi ca martori mincinoşi ai lui Dumnezeu, pentrucă am mărturisit, că Dumnezeu a înviat pe Hristos, pe Care El nu L-a înviat, dacă nu învie morţii.

16. Căci dacă morţii nu învie, atunci nici Hristos n'a înviat;

17. iar dacă Hristos n'a înviat, atunci credinţa voastră e zadarnică, şi tot în păcatele voastre vă aflaţi.

18. De aceea şi cei ce au murit în Hristos, au pierit.

19. Şi dacă noi numai pentru viaţa aceasta ne punem nădejdea în Hristos, atunci suntem cei mai nefericiţi dintre toţi oamenii.

20. Hristos însă a înviat din morţi; început al *învierii* morţilor s'a făcut.

21. Căci precum moartea a venit printr'un om, *aşa* tot printr'un om *a venit* şi învierea morţilor.

22. Căci precum în Adam toţi mor, aşa în Hristos vor învia toţi;

23. fiecare însă la rândul său: începutul *l-a făcut* Hristos; după aceea *vor învia* ai lui Hristos, la venirea Lui.

24. Iar apoi *va veni* sfârşitul, când el va da Impărăţia *în primire* lui Dumnezeu şi Tatăl, când se va desfiinţa orice domnie şi orice stăpânire şi putere.

25. Căci El trebue să domnească până va pune pe toţi vrăjmaşii sub picioarele sale.

26. Cel din urmă vrăjmaş, care se va desfiinţa, va fi moartea,

27. pentrucă *Dumnezeu* a supus toate sub picioarele lui Hristos. Când însă se zice că I-a supus toate, se înţelege că afară de Cel ce I-a supus Lui toate.

28. Iar când se vor supune Lui toate, atunci şi Fiul Insuşi se va supune Celui ce I-a supus Lui toate, ca Dumnezeu să fie totul în toate.

29. Altmintrelea, ce vor face cei ce se botează pentru morţi? Dacă morţii nu învie nicidecum, atunci la ce să se mai boteze *cineva* pentru morţi?

30. Pentru ce şi noi să ne supunem la primejdii pe fiecare ceas?

31. Eu pe fiecare zi mor; mărturie la aceasta îmi este lauda voastră, pe care o am în Hristos Iisus, Domnul nostru.

32. Omeneşte *vorbind*, dacă nu învie morţii, ce folos am că m'am luptat cu fiarele în Efes? Să mâncăm şi să bem ca mâine o să murim!

33. Nu vă înşelaţi: tovărăşiile rele strică bunele obiceiuri!

34. Treziţi-vă cum trebue şi nu păcătuiţi; căci se află printre voi unii, care nu cunosc pe Dumnezeu; spre ruşinea voastră o spun.

35. Dar va zice cineva: « Cum au să învie morţii? Şi în ce trup au să vie? »

36. Nesocotitule, ceea ce sameni tu, de nu va muri, nu va învia.

37. Şi când sameni, nu sameni trupul care are să vie, ci un grăunte gol, de

(4) Ps. 15, 10. Is. 53, 11. Os. 6, 2-3. Iona 2, 1. 2 Tim. 2, 8. *(5)* Mat. 28, 7, 17. Marc. 16, 14. Luc. 24, 34, 36. Ioan 20, 19; 21, 1. *(8)* Fapt. 9, 3. 1 Cor. 9, 1. *(9)* Pild. 30, 2. Fapt. 8, 3; 26, 10. Ef. 3, 8. 1 Tim. 1, 13. *(10)* Fac. 41, 16 Mat. 10, 20. Marc. 16, 20. 2 Cor. 3, 5. Ef. 3, 7. Col. 1, 29. 1 Tim. 1, 14. *(12)* Fapt. 17, 18. 2 Tim. 2, 18. *(13)* Ioan 11, 25. Rom. 7, 11. *(17)* Fapt. 13, 38. Rom. 4, 25. *(20)* Lev. 23, 10. Fapt. 26, 23. Col. 1, 18. Apoc. 1, 5. *(21)* Fac. 2, 17; 3, 19. Ioan 6, 39. Rom. 5, 12, 14. *(22)* Dan. 8, 19. *(23)* 1 Tes. 4, 15-16. *(24)* Dan. 7, 14, 26. Mat. 28, 18. 1 Tim. 6, 15. *(25)* Ps. 109, 1. Fapt. 2, 34. Evr. 1, 13; 10, 13. *(26)* Apoc. 20, 14. *(27)* Ps. 8, 6. Ioan 13, 3. Ef. 1, 22. Evr. 2, 8. *(28)* Sir. 43, 32. 1 Cor. 11, 3. *(30)* 2 Cor. 11, 26. *(31)* Rom. 8, 36. *(32)* Is. 22, 13; 56, 12. Inţel. 2, 1, 6-7. Luc. 12, 19. *(33)* Inţel. 4, 12. *(34)* Rom. 13, 11. *(36)* Ioan 12, 24.

ce se întâmplă: de grâu sau de altă ceva.
38. Dumnezeu însă îi dă trup, cum voiește și fiecărei semințe îi dă trupul ei.
39. Trupurile nu sunt toate la fel, ci altul este trupul oamenilor, altul este trupul dobitoacelor, altul al peștilor și altul al păsărilor.
40. Sunt trupuri cerești și trupuri pământești; dar alta este slava celor cerești, și alta a celor pământești,
41. alta este slava soarelui, alta slava lunii și alta slava stelelor. *Chiar* stea de stea se deosebește după slava sa.
42. Așa-i *și cu* învierea morților: se seamănă *trup* stricăcios, se va scula *trup* nestricăcios;
43. se seamănă *trup* lipsit de orice cuviință, se va scula trup slăvit; se seamănă *trup* neputincios, se va scula *trup* în putere;
44. se seamănă trup sufletesc, se va scula trup duhovnicesc: este trup sufletesc, este și trup duhovnicesc.
45. Așa și este scris: « Adam, omul cel dintâiu, s'a făcut suflet viu », iar Adam cel din urmă este duh de viață făcător.
46. Însă n'a fost întâiu cel duhovnicesc, ci cel sufletesc, și apoi cel duhovnicesc.
47. Omul cel dintâiu a fost din pământ și pământesc; iar omul cel de al doilea este Domnul din ceruri.
48. Cum a fost cel pământesc, așa-s și cei pământești; și cum este cel ceresc, așa-s și cei cerești.
49. După cum am purtat chipul celui pământesc, să purtăm și chipul celui ceresc.
50. Dar vă spun, fraților, și aceea, că trup și sânge nu pot să moștenească împărăția lui Dumnezeu, nici stricăciunea nu *poate* să moștenească pe nestricăciune.
51. Iată vă spun o taină: nu vom muri toți, dar toți ne vom schimba,
52. într'o secundă, într'o clipeală de ochiu, când va suna trâmbița de-apoi; căci se va trâmbița, și morții se vor scula nestricăcioși, iar noi ne vom schimba;
53. căci se cade ca acest *trup* stricăcios să se îmbrace în nestricăciune și acest *trup* muritor să se îmbrace în nemurire.
54. Când însă acest trup stricăcios se va îmbrăca în nestricăciune și acest trup muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci se va împlini cuvântul cel scris: « Inghițitu-s'a moartea de biruință.
55. Unde-ți este, moarte, boldul? Unde-ți este, iadule, biruința? »
56. Boldul morții însă este păcatul, iar puterea păcatului este legea.
57. Dau însă mulțămită lui Dumnezeu, Celui ce ne-a dăruit biruință prin Domnul nostru Iisus Hristos.
58. Drept aceea, frații mei iubiți, fiți tari, neclintiți; propășiți pururea în lucrul Domnului, știind că osteneala voastră nu e zadarnică înaintea Domnului.

CAP. 16.

Adunarea de ajutoare pentru frați. Știri despre Timoteiu, Apolo, casa lui Ștefana. Inchinăciuni.

1. La strângerea milosteniei pentru sfinți să faceți și voi așa, cum am rânduit în Bisericile Galatiei:
2. în ziua întâia a săptămânii, fiecare din voi să pună de o parte cât îi îngăduie starea și să păstrați la voi, ca să nu se facă strângerea *ajutoarelor* când voiu veni eu.
3. Iar când voiu veni, voiu trimete cu scrisori pe cei ce-i veți alege, ca să ducă darul vostru la Ierusalim.
4. Și de se va cuveni să mă duc și eu, vor merge cu mine.
5. La voi însă am să viu după ce voiu străbate Macedonia, căci prin Macedonia am să viu.
6. Iar la voi, poate voi zăbovi, sau voiu și ierna, ca să mă însoțiți unde mă duc.
7. Căci acum nu voiesc să mă văd cu voi numai în treacăt, ci de-mi va îngădui Domnul, nădăjduiesc să rămân la voi câtva timp.
8. La Efes însă voiu rămâne până la Duminica Mare,
9. căci mi s'a deschis *acolo* ușă mare și largă, și protivnici sunt mulți.
10. De vine Timoteiu, băgați de seamă să fie fără frică la voi, căci face lucrul Domnului, ca și mine.

---

(42) Dan. 12, 3. Marc. 12, 25. Filip. 3, 21. *(43)* Mat. 22, 30. *(45)* Fac. 2, 7. Rom. 5, 18; 8, 2. *(47)* Fac. 2, 7. Ioan 3, 31. *(48)* Ioan 3, 6. *(49)* Fac. 5, 3. Rom. 8, 29. 2 Cor. 3, 18. *(50)* Ioan 1, 13; 3, 3. *(51)* 1 Tes. 4, 17. *(52)* Mat. 24, 31. Ioan 5, 28. 1 Tes. 4, 16. *(53)* Înțel. 9, 15.

(54) Is. 25, 8. Os. 13, 14. Rom. 6, 9. Evr. 2, 14. *(55)* Os. 13, 14. *(56)* Sir. 21, 3. Rom. 4, 15. *(57)* Ioan 16, 33. 1 Ioan 5, 4-5. Rom. 8, 37. *(58)* 2 Paral. 15, 7. Col. 1, 23. **Cap. 16.**— *(1)* Rom. 12, 13; 15, 26. Gal. 2, 10. *(3)* 2 Cor. 8, 10-11. *(7)* Iac. 4, 15. 1 Cor. 4, 19. *(9)* Apoc. 3, 8.

11. De aceea nimenea să nu-l nesocotească, ci-l petreceţi cu pace, ca să vină la mine, că-l aştept împreună cu fraţii.
12. Iar cât despre fratele Apolo, l-am rugat foarte mult, ca să vină la voi cu fraţii; dar el n'a voit nicidecum să vină acum, ci va veni când va socoti.
13. Vegheaţi, staţi în credinţă, îmbărbătaţi-vă şi vă întăriţi.
14. Toate ale voastre să fie cu dragoste.
15. Fraţilor, cunoaşteţi casa lui Ştefana. *Ştiţi* că ea este pârga Ahaei şi s'a pus în slujba sfinţilor.
16. Vă rog dar, ca şi voi să vă plecaţi la unii ca aceştia şi la tot cel ce lucrează şi se osteneşte împreună cu ei.
17. Mă bucur de venirea lui Ştefana, şi a lui Fortunat, şi a lui Ahaic, căci lipsa voastră au umplut-o aceştia:
18. pentrucă au liniştit duhul meu şi al vostru. Cinstiţi dară pe unii ca aceştia!
19. Inchină-se vouă Bisericile Asiei; închină-se vouă cu toată inima în Domnul Achila şi Prischila, împreună cu biserica cea din casa lor.
20. Inchină-se vouă toţi fraţii. Inchinaţi-vă unul altuia cu sărutare sfântă.
21. *Primiţi* închinăciune *şi din partea mea*, scrisă cu mâna mea, a lui Pavel.
22. Cel ce nu iubeşte pe Domnul Iisus Hristos să fie anatema, maranata!
23. Darul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi.
24. Dragostea mea în Hristos Iisus este cu voi, Amin.

(12) Fapt. 18, 25. *(13)* Mat. 24, 42; 25, 13. 1 Petr. 5, 8. Apoc. 3, 11-20. *(15)* 1 Cor. 1, 16. *(19)* 2 Tim. 4, 19. *(20)* 1 Petr. 5, 14. Rom. 16, 16. 2 Cor. 13, 12.

CARTEA A DOUA CĂTRE CORINTENI A SF. APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

Mângâierea Apostolului în suferinţă. Apărarea sa de învinuirile de nestatornicie.

1. Pavel, prin voinţa lui Dumnezeu, apostol al lui Iisus Hristos, şi fratele Timoteiu *vă doresc* vouă, Bisericii lui Dumnezeu, care este în Corint, şi tuturor sfinţilor celor din toată Ahaia,
2. har şi pace dela Dumnezeu, Tatăl nostru, şi dela Domnul Iisus Hristos.
3. Bine este cuvântat Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Părintele îndurărilor şi Dumnezeul a toată mângâierea,
4. Care ne mângâie în toate necazurile noastre, ca să putem şi noi mângâia pe cei ce se află în tot necazul cu mângâierea, cu care suntem mângâiaţi şi noi de Dumnezeu.
5. Căci pe cât sporesc în noi suferinţele lui Hristos, pe atâta sporeşte prin Hristos şi mângâierea noastră.
6. De suferim necaz, *suferim* pentru mângâierea şi mântuirea voastră, care se săvârşeşte prin răbdarea aceloraşi suferinţe, pe care le îndurăm şi noi şi avem nădejde tare în voi.
7. De ne mângâiem, *ne mângâiem* pentru mângâierea şi mântuirea noastră, ştiind că voi luaţi parte atât la suferinţele noastre, cât şi la mângâiere.
8. Căci nu voim, fraţilor, să nu ştiţi şi voi de necazul nostru, ce ni s'a întâmplat în Asia, că am fost îngreuiaţi peste măsură şi peste putere, încât nu mai aveam nădejde nici de viaţă,
9. ci aveam în noi *încredinţarea că suntem* osândiţi la moarte, ca să nu mai nădăjduim în noi înşine, ci în Dumnezeu, Cel ce înviază morţii,
10. Care ne-a şi izbăvit şi ne izbăveşte dela o moarte ca aceasta şi în Care nădăjduim că ne va mai izbăvi încă,
11. cu ajutorul şi al rugăciunii voastre, ca pentru harul ce mi s'a dăruit prin mijlocirea multora, mulţi să mulţămească pentru noi.
12. Căci lauda noastră este mărturia conştiinţei noastre, că am trăit în lume şi mai ales între voi în nevinovăţie şi curăţie *plăcută* lui Dumnezeu, nu după înţelepciunea trupească, ci după harul lui Dumnezeu.
13. Căci nu vă scriem alta, *ci* ceea ce cetiţi sau recunoaşteţi şi ceea ce nădăjduim că veţi recunoaşte în sfârşit;
14. după cum întru câtva aţi şi recunoscut, că noi vom fi lauda voastră, precum şi voi veţi fi a noastră, în ziua Domnului nostru Iisus Hristos.
15. Cu această încredere voiam odinioară să viu la voi, ca să primiţi har a doua oară,
16. şi pe la voi să trec în Macedonia, iar din Macedonia să viu iarăşi la voi şi voi să mă petreceţi în Iudeea.
17. Cugetând deci aceasta, purtatu-m'am eu oare cu uşurinţă? Sau cele ce le-am cugetat, cugetatu-le-am oare trupeşte, ca să fie *vorba mea* şi da şi nu?
18. *Precum e adevărat* că Dumnezeu este credincios, tot aşa şi vorba noastră către voi n'a fost şi da şi nu.
19. Căci Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, Cel propoveduit la voi de noi, *adică* de mine şi de Siluan şi de Timoteiu, n'a fost da şi nu, ci în El a fost numai da.

Cap. 1.— *(1)* Ef. 1, 1. *(2)* 1 Cor. 1, 3. *(3)* Eş. 34, 6. 1 Petr. 1, 3. Ef. 1, 3. *(4)* Ps. 33, 19. 2 Cor. 7, 6. *(5)* Col. 1, 24. *(11)* Rom. 15, 30. 2 Cor. 4, 15. *(12)* Fapt. 23, 1. 2 Cor. 2, 17; 3, 1; 4, 2; 7, 14. *(14)* Filip. 1, 26; 2, 16; 4, 1. 1 Tes. 2, 19. *(15)* 1 Cor. 4, 19. *(17)* Rut 3, 18. Mat. 5, 37. 1 Tes. 2, 3.

20. Căci toate făgăduinţele dumnezeeşti în El sunt da şi de aceea se şi zice de noi, prin El, amin, spre slava lui Dumnezeu.
21. Iar cel ce ne întăreşte pe noi şi pe voi în Hristos şi cel ce ne-a uns pe noi este Dumnezeu,
22. Care ne-a şi pecetluit şi a dat arvuna Duhului în inimile noastre.
23. Eu însă chem pe Dumnezeu martor asupra sufletului meu, că n'am venit până acum la Corint numai ca să vă cruţ pe voi;
24. nu că doară am avea stăpânire peste credinţa voastră, ci ajutăm să propăşească bucuria voastră, căci sunteţi tari în credinţă.

CAP. 2.

Pavel n'a mers la Corinteni ca să-i cruţe. Indeamnă să ierte pe păcătosul pocăit. Călătoriile lui Pavel şi izbânzile lui.

1. De aceea am socotit în mine însumi, să nu viu la voi iarăşi cu amărăciune.
2. Dar dacă eu vă amărăsc pe voi, apoi oare pe mine cine mă bucură, dacă nu cel ce a fost amărît de mine?
3. Aceasta însă v'am scris-o, pentru ca atunci, când voiu veni la voi să nu am amărăciune peste amărăciune dela aceia, care ar trebui să mă bucure. Am încredere în voi toţi, că bucuria mea este a voastră a tuturora.
4. Cu mare întristare şi cu durere de inimă şi cu multe lacrămi v'am scris, nu ca să vă amărăsc, ci ca să cunoaşteţi iubirea, care cu prisosinţă o am pentru voi.
5. Iar de m'a amărît cineva, nu m'a amărît *numai* pe mine, ci în parte, ca să nu zic în totul, şi pe voi pe toţi.
6. Pentru unul ca acesta e de ajuns această pedeapsă, *care vine* dela mulţi,
7. aşa că aţi face mai bine să-l iertaţi şi să-l mângâiaţi, ca unul ca acesta să nu fie doborît de prea multă întristare.
8. De aceea vă rog, să-i arătaţi dragoste;
9. căci de aceea v'am şi scris, ca să vă cunosc cugetul şi de sunteţi ascultători în toate.
10. De iertaţi însă cuiva ceva, aceluia îi iert şi eu, căci şi eu de am iertat pe cineva de ceva, l-am iertat pentru voi în numele lui Hristos,
11. ca să nu ne aducă vreo sminteală satana, căci planurile lui nu ne sunt necunoscute.
12. Şi sosind eu la Troia pentru *ca să vestesc* Evanghelia lui Hristos, deşi mi s'a deschis uşa de Domnul, n'am fost împăcat în sufletul meu, pentrucă n'am găsit *acolo* pe fratele meu Tit,
13. ci luându-mi rămas bun dela ei, am trecut în Macedonia.
14. Dar mulţămită lui Dumnezeu, Celui ce pururea *ne dă* să biruim în Hristos şi revarsă prin noi mireasma cunoştinţei Sale în tot locul.
15. Căci noi suntem pentru Dumnezeu mireasma lui Hristos printre cei ce se mântuiesc şi printre cei ce pier:
16. pentru unii suntem mireasma morţii, spre moarte, iar pentru alţii mireasma vieţii, spre viaţă. Şi cine-i vrednic de aceasta?
17. Căci noi nu vătămăm cuvântul lui Dumnezeu, cum fac mulţi, ci-l propoveduim în curăţenie, ca dela Dumnezeu primit, ca înaintea lui Dumnezeu şi ca în Hristos.

CAP. 3.

Corintenii sunt scrisoarea lui Pavel. Buchea şi Duhul. Vălul lui Moise se ridică prin Hristos.

1. Să începem oare din nou a ne recomanda? Avem noi oare, ca unii, nevoie de scrisori de recomandări către voi sau de recomandări din partea voastră?
2. Scrisoarea noastră de recomandare, scrisă în inimile noastre, cunoscută şi cetită de toţi oamenii, sunteţi voi;
3. vădit că sunteţi o scrisoare de recomandare a lui Hristos, scrisă prin slujirea noastră, nu cu cerneală, ci cu Duhul Dumnezeului celui viu, şi nu pe table de piatră, ci pe tablele de carne ale inimii.
4. Şi astfel de încredinţare o avem noi înaintea lui Dumnezeu prin Hristos.
5. nu că doar am fi vrednici să cugetăm în noi înşine ceva, ca venind dela

---

(20) Num. 23, 19. *(21)* 1 Ioan 2, 20. *(22)* Rom. 5, 5; 8, 15. 2 Cor. 5, 5. Apoc. 2, 17. **Cap. 2.**— *(3)* 2 Cor. 1, 14. *(4)* 1 Cor. 5, 1. *(6)* 1 Cor. 5, 3-5. *(7)* Sir. 8, 6. *(11)* Luc. 22, 31. 1 Petr. 5, 8. *(14)* Cânt. 1, 2. *(15)* 1 Cor. 1, 18. 2 Cor. 4, 3. *(16)* Luc. 2, 34. 2 Cor. 3, 5. *(17)* Deut. 13, 13. Iov 36, 4. Ps. 90, 20. Iez. 13, 2-3. 1 Cor. 7, 25. 2 Cor. 1, 12; 4, 2; 11, 15. Filip. 1, 15. 1 Tim. 6, 5. Tit 1, 11. **Cap. 3.**— *(1)* 2 Cor. 1, 12. *(2)* 1 Cor. 9, 2. *(3)* Deut. 4, 13. Is. 29, 11-12. Iez. 11, 19. Evr. 8, 10. *(5)* Inţel. 7, 16. Ioan 15, 5. 1 Cor. 15, 10. 2 Cor. 2, 16; 4, 7. Filip. 2, 13.

noi înșine, ci vrednicia noastră e dela Dumnezeu,

6. Care ne-a și învrednicit să fim slujitori Noului Așezământ, nu ai buchii, ci ai Duhului, pentrucă buchea ucide, iar duhul dă viață.

7. Dar dacă slujirea buchilor celor ucigătoare, scrise pe pietre, era așa de slăvită, încât fiii lui Israil nu puteau să privească fața lui Moise din pricina slavei trecătoare a feței lui,

8. apoi cu cât trebue să fie mai slăvită slujirea Duhului?

9. Și dacă slujirea osândei era slăvită, apoi cu atât mai mult e bogată în slavă slujirea îndreptării.

10. Ba, *privind* din această parte, *slujirea* aceea nici nu se pare slăvită din pricina slavei covârșitoare *a ceșteilalte slujiri.*

11. Și dacă ceea ce era trecător a fost slăvit, apoi cu atât mai slăvit trebue să fie ceea ce nu-i trecător.

12. Drept aceea având o astfel de încredințare, ne purtăm cu multă îndrăsneală,

13. și nu *facem* ca Moise, Care-și punea un văl pe fața sa, ca fiii lui Israil să nu vadă sfârșitul a ceea ce era trecător.

14. Dar mințile lor sunt orbite, căci și astăzi acel văl rămâne neridicat la cetirea Vechiului Așezământ, pentrucă numai prin Hristos se ridică;

15. dar la ei până astăzi vălul acela stă pe inimile lor, când cetesc pe Moise,

16. iar când se întorc la Domnul, acel văl se ridică.

17. Domnul însă este Duhul, și unde este Duhul Domnului, acolo e slobozenia.

18. Noi însă privind toți cu fețele descoperite, ca în oglindă, la slava Domnului, căpătăm acelaș chip, *trecând* din slavă în slavă, cum *ne dă* Duhul Domnului.

CAP. 4.

Evanghelia nu-i pentru toți descoperită. Toate suferințele se biruiesc prin nădejde.

1. De aceea, având din mila *lui Dumnezeu* o astfel de slujbă, nu ne pierdem nădejdea,

2. ci lepădând *faptele* rușinoase cele ascunse, fără să alergăm la vicleșug și fără să vătămăm cuvântul Domnului, ci arătând adevărul, ne înfățișăm conștiinței fiecărui om în fața lui Dumnezeu.

3. Dacă însă Evanghelia noastră are încă vălul peste ea, apoi are văl pentru cei pieritori,

4. pentru necredincioși, cărora dumnezeul veacului acestuia le-a orbit mințile, ca pentru ei să nu strălucească lumina vestirii slavei lui Hristos, Care este chipul Dumnezeului Celui nevăzut.

5. Căci noi nu ne propoveduim pe noi înșine, ci pe Hristos Iisus, Domnul, și suntem robii voștri pentru Iisus.

6. Pentrucă Dumnezeu, Care a poruncit luminii să strălucească în mijlocul întunerecului, a luminat inimile noastre, ca să strălucească cunoștința slavei lui Dumnezeu în fața lui Iisus Hristos.

7. Comoara aceasta o avem noi în vase de lut, ca mulțimea puterii să fie socotită a lui Dumnezeu, iar nu a noastră.

8. Din toate părțile suntem strâmtorați, dar nu striviți; în împrejurări desnădăjduitoare ne aflăm, dar nu suntem desnădăjduiți;

9. prigoniți suntem, dar nu părăsiți; doborîți, dar nu pierduți.

10. Pururea purtăm în trupul nostru moartea Domnului Iisus, ca și viața lui Iisus să se arate în trupul nostru.

11. Căci noi cei vii suntem necontenit gata de moarte pentru Iisus, ca viața lui Iisus să se arate în trupul nostru cel muritor,

12. așa încât moartea lucrează în noi, iar viața în voi.

13. Dar având acelaș duh al credinței, de care ne vorbește Scriptura, când zice: « Crezut-am, pentru aceea am și grăit », și noi credem, de aceea și grăim,

14. știind că Cel ce a înviat pe Domnul Iisus ne va învia prin Iisus și pe noi și ne va pune înaintea *Sa* împreună cu voi.

15. Căci toate sunt pentru voi, ca mulțimea harului să stârnească în mulți cu atât mai multă mulțămită spre slava lui Dumnezeu.

---

(6) Ier. 31, 33. Ioan 6, 63. *(7)* Eș. 34, 29-30. Rom. 8, 2. *(9)* Ioan 1, 14. Filip. 3, 17. *(13)* Rom. 10, 4. *(14)* Is. 6, 10; 63, 17. Ioan 9, 39. 1 Cor. 2, 8. *(16)* Eș. 34, 33-34. *(17)* Ioan 4, 24. *(18)* Rom. 8, 29. 1 Cor. 15, 49. 2 Cor. 4, 6. **Cap. 4.**— *(2)* Ps. 93, 20. Fapt. 23, 1, 9. 2 Cor. 2, 17. *(3)* Luc. 10, 21. 1 Cor. 1, 18. *(4)* Ioan 14, 9. Filip. 2, 6. Col. 1, 15. Evr. 1, 3. *(5)* 1 Cor. 2, 2; 3, 5. *(6)* Fac. 1, 3. 1 Petr. 2, 9. Rom. 13, 12. 2 Cor. 3, 18. *(7)* 1 Cor. 2, 5. 2 Cor. 3, 5. *(8)* Ps. 128, 1-2. 2 Cor. 12, 9-10. *(9)* Ps. 36, 24. *(10)* 1 Petr. 4, 13. Gal. 6, 17. *(11)* Rom. 8, 17. 1 Cor. 4, 9. *(13)* Ps. 115, 1. *(14)* 1 Cor. 6, 14. 1 Tes. 1, 10.

16. De aceea nu ne descurajăm și chiar de se strică omul nostru cel din afară, cel din lăuntru însă se înnoește din zi în zi;
17. pentrucă suferința noastră cea de acum, ușoară și trecătoare, ne aduce nemăsurată slavă veșnică,
18. și noi ne uităm nu la cele văzute, ci la cele nevăzute, căci cele văzute sunt trecătoare, iar cele nevăzute sunt veșnice.

CAP. 5.

Peste haina cea pământească trebue să ne îmbrăcăm cu haină nouă, cerească. Dorul de viață veșnică. Hristos este împăcarea și mântuirea noastră.

1. Căci știm, că de se va strica coliba aceasta a noastră, în care locuim aicea pe pământ, avem în ceruri locuință dela Dumnezeu, casă nefăcută de mână și veșnică;
2. de aceea și suspinăm noi în *coliba* aceasta, pentrucă dorim să ne îmbrăcăm în lăcașul nostru cel ceresc,
3. decât numai de-am fi îmbrăcați și nu goi!
4. Căci aflându-ne noi în această colibă, suspinăm sub povară, nu pentrucă voim să ne desbrăcăm, ci să ne îmbrăcăm, pentru ca ceea ce-i muritor să se înghită de viață.
5. Pentru aceasta ne-a și făcut pe noi Dumnezeu și ne-a dat arvuna duhului.
6. De aceea pururea suntem liniștiți, știind că locuind în trup, locuim departe de Dumnezeu,
7. căci umblăm prin credință, iar nu prin vedere.
8. Suntem însă liniștiți și dorim mai bine să părăsim acest trup și să ne sălășluim la Domnul,
9. și de aceea ne și silim să fim bine plăcuți Lui, fie că locuim *în acest trup*, fie că-l părăsim,
10. pentrucă cu toții trebue să ne arătăm înaintea judecății lui Hristos, ca să primim fiecare după cele ce am făcut fiind în acest trup, ori bine, ori rău.
11. Deci, cunoscând frica Domnului, aducem pe oameni la adevăr; *aceasta* e descoperită lui Dumnezeu și nădăjduim că e descoperită și cugetului vostru.
12. *Prin aceasta* nu ne recomandăm din nou vouă, ci vă dăm pricină să vă lăudați cu noi, ca să aveți ce răspunde acelora, care se laudă cu fața, iară nu cu inima.
13. Căci de ne ieșim din sine, e pentru Dumnezeu, iar de suntem așezați la minte, e pentru voi.
14. Căci dragostea de Hristos ne absoarbe pe noi, cei ce socotim așa: dacă unul a murit pentru toți, iată toți au murit.
15. Hristos a murit pentru toți, ca cei ce trăiesc să nu mai trăiască pentru sineși, ci pentru Cel ce a murit pentru ei și a înviat.
16. Pentru aceea de acum nu mai cunoaștem pe nimenea după trup; și dacă am cunoscut după trup pe Hristos, acum însă nu-l mai cunoaștem așa.
17. Deci de este cineva în Hristos, e făptură nouă: cele vechi au trecut: iată toate s'au făcut nouă.
18. Dar toate vin dela Dumnezeu, Cel ce ne-a împăcat pe noi cu Sine prin Iisus Hristos și ne-a dat slujirea împăcării.
19. Pentrucă Dumnezeu, Care era în Hristos, a împăcat lumea cu Sine, nesocotind *oamenilor* păcatele lor și a pus în noi cuvântul împăcării.
20. Deci noi suntem solii, trimeși în numele lui Hristos și vă îndemnăm în numele lui Hristos, ca și cum Insuși Dumnezeu v'ar îndemna: împăcați-vă cu Dumnezeu,
21. căci El pentru noi pe Cel ce nu știa de păcat, L-a făcut *jertfă* pentru păcat, ca prin El să ne facem noi drepți înaintea lui Dumnezeu.

CAP. 6.

Slujitorii lui Dumnezeu în toate se arată astfel. Indemnuri de a nu ne amesteca cu necredincioșii.

1. Noi însă, împreună lucrătorii lui *Dumnezeu*, vă și rugăm, să nu primiți

(16) 1 Petr. 3, 4. Ef. 3, 16. *(17)* Is. 27, 7. Ințel. 3, 5. 1 Petr. 1, 6; 5, 10. Rom. 8, 18. *(18)* Eccl. 1, 2. Evr. 11, 1. **Cap. 5.** — *(1)* Iov 4, 19. Evr, 9, 11. *(2)* Rom. 8, 23. *(3)* Is. 61, 10. Mat. 22, 11. Apoc. 16, 15. *(4)* Ințel. 9, 15. 1 Cor. 15, 54. *(5)* 2 Cor. 1, 22. Ef. 1, 14. *(6)* Ps. 38. 16-17. *(7)* Ioan 20, 29. 1 Petr. 1, 8. Rom. 8, 25. 1 Cor. 13, 9. *(8)* Filip. 1, 23. *(10)* Iov 34, 11. Eccl. 12, 14. Mat. 16, 27; 25, 32. Rom. 14, 10. Ef. 6, 8. *(13)* 2 Cor. 11, 11. *(15)* 1 Petr. 4, 2. Rom. 14, 7, 9. Gal. 2, 19-20. *(17* Ps. 50. 11. Is. 43, 18-19. Ier. 31, 22. Ioan 3, 3. Rom. 6, 4. Ef. 2, 15. Apoc. 21, 5. *(18)* Rom. 5, 10-11. Ef. 2, 16. Col. 1, 20. *(19)* Lev. 1, 4. Ps. 31, 2. Ag. 1, 13. 1 Ioan 4, 9. Rom. 3, 25; 11, 15. *(20)* Zah. 12, 8. Mal. 2, 6. *(21)* Lev. 4, 3; 9, 15. Num. 19, 2. Is. 45, 25; 53, 9. Ioan 8, 46. 1 Petr. 2, 22. 1 Ioan 3, 5.

în zadar harul dumnezeesc, căci se zice: « La vreme potrivită te-am ascultat și ți-am ajutat în ziua mântuirii ».
2. Iată acum este vremea potrivită, iată acum este ziua mântuirii.
3. Nimănui prin nimic nu aducem sminteală, pentru ca slujba *noastră* să nu fie defăimată,
4. ci în toate ne înfățișam pe noi înșine ca slujitori ai lui Dumnezeu, cu multă răbdare în necazuri, în nevoi, în strâmtorări,
5. în bătăi, în temniță, în izgoniri, în ostenele, în privegheri, în posturi,
6. în curățenie, în cumințenie, în milă, în bunătate, în duhul sfințeniei, în dragoste nefățarnică,
7. în cuvântul adevărului, în puterea dumnezeească, cu arma dreptății în dreapta și în stânga,
8. în cinste și în necinste, în mustrări și în laude; ca niște înșelători *suntem socotiți*, noi însă *suntem* de bună credință;
9. ca niște necunoscuți, dar suntem cunoscuți; ca morți, dar iată trăim; ca niște torturați, dar iată nu suntem morți;
10. ca niște amărîți, dar iată ne bucurăm mult; ca niște săraci, dar pe mulți îmbogățim; ca nimica având, dar toate avându-le.
11. Gura noastră e deschisă vouă, Corintenilor, inima noastră e largă pentru *voi*.
12. Vouă nu vă e strâmt în noi, dar în inimile voastre e strâmt.
13. Ca unor fii vă zic: plătiți-ne cu aceeași măsură, lărgindu-vă și voi *inimile voastre!*
14. Nu vă plecați *grumajii* sub jug străin cu necredincioșii, pentrucă ce legătură *poate să aibă* dreptatea cu fărădelegea? Sau ce împărtășire are lumina cu întunerecul?
15. Sau ce unire are Hristos cu veliar? Sau ce tovărășie poate fi între un credincios și un necredincios?
16. Sau ce legătură poate fi între Biserica lui Dumnezeu și idoli? Căci voi sunteți Biserica Dumnezeului celui viu, cum a zis Dumnezeu: «Că mă voiu sălășlui într'înșii și voiu umbla și le voiu fi Dumnezeu și ei Imi vor fi popor.
17. De aceea ieșiți din mijlocul lor și vă osebiți, zice Domnul, și nu vă atingeți de necurăție și vă voiu primi
18. și vă voiu fi Tată și voi fii Imi veți fi, zice Domnul Atotțiitorul ».

CAP. 7.

Indemn la sfințenie. Știri despre Corinteni prin Tit. Intristare mântuitoare.

1. Deci, iubiților, având asemenea făgăduințe, să ne curățim pe noi înșine de toată întinăciunea trupului și a duhului, desăvârșind sfințirea noastră în frica lui Dumnezeu.
2. Cuprindeți-ne *în inima* voastră: căci pe nimenea n'am obijduit, nimănui pagubă n'am adus, dela nimenea n'am tras câștig.
3. Nu spre osândire vorbesc *așa*: căci v'am spus mai înainte, că sunteți în inima noastră așa, ca împreună să murim, și împreună să viem.
4. Am multă încredere în voi, mă laud mult cu voi, m'am umplut de mângâiere și, cu toată întristarea noastră, sunt copleșit de bucurie.
5. Căci venind în Macedonia, trupul nostru nu avea odihnă, ci eram strâmtorați din toate părțile: în afară războiu, în lăuntru frică.
6. Dar Dumnezeu, Cel ce mângâie pe cei smeriți, ne-a mângâiat prin venirea lui Tit,
7. și nu numai prin venirea lui, ci și prin mângâierea, cu care a fost mângâiat el la voi, spunându-mi dorința voastră, plângerea voastră, râvna voastră pentru mine, încât și mai mult m'am bucurat.
8. De aceea, dacă v'am întristat cu scrisoarea mea, nu-mi pare rău, deși mă căiam; căci văd că scrisoarea aceea, deși v'a întristat, dar numai pentru o vreme;
9. acum mă bucur, nu pentrucă v'am întristat, ci pentrucă v'ați întristat spre pocăință. Căci v'ați întristat pentru Dumnezeu, încât n'ați suferit din pricina noastră nicio pagubă.
10. Pentrucă întristarea pentru Dumnezeu naște pocăință neschimbăcioasă spre mântuire, iar întristarea lumească naște moarte.

Cap. 6.— *(2)* Is. 49, 8. Luc. 4, 19. Evr. 3, 7. *(3)* 1 Reg. 2, 17. Neem. 5, 9. *(4)* 1 Cor. 4, 1, 11. 2 Cor. 12, 10. *(6)* Iac. 3, 17. *(7)* 1 Cor. 2, 5. 2 Cor. 10, 4. *(8)* Eccl. 8, 14. *(10)* Pild. 13, 7. Filip. 4, 12. *(14)* 1 Ioan 3, 6. Ef. 5, 11. *(15)* Deut. 15, 9. 3 Reg. 18, 21. Sir. 13, 20. 1 Cor. 10, 21. *(16)* Eș. 12, 43; 30, 45. Lev. 26, 12. Iez. 37, 27. Ioan 2, 19. 1 Cor. 3, 16; 6, 19. Evr. 8, 10. *(17)* Lev. 5, 1. Is. 52, 11 Ier. 50, 8. Apoc. 18, 4. *(18)* Ier. 31, 9. **Cap. 7.**— *(1)* 1 Ioan 3, 3. Evr. 10, 22. *(2)* 2 Cor. 12, 17. *(6)* 2 Cor. 1, 4. *(10)* Ps. 37, 18; 118, 71. Eccl. 7, 3. Sir. 30, 24. 1 Petr. 2, 19.

11. Căci numai singur *faptul* acela, că v'aţi întristat pentru Dumnezeu, iată câtă sârguinţă, câtă apărare, câtă nemulţămire *împotriva celui vinovat*, câtă frică, câtă dorinţă, câtă râvnă, câtă pedepsire a stârnit în voi! Prin toate aţi arătat, că sunteţi curaţi de fapta *aceea*.
12. Deci, dacă v'am scris, apoi nu pentru obijduitor, nici pentru cel obijduit, ci ca să vă descopăr grija ce o avem de voi înaintea lui Dumnezeu.
13. De aceea ne-am mângâiat cu mângâierea voastră; şi încă şi mai mult ne-am bucurat de bucuria lui Tit, că aţi liniştit cu toţii duhul lui.
14. Dacă m'am lăudat ceva cu voi înaintea lui, n'am rămas de ruşine, ci precum v'am spus toate după adevăr, aşa şi lauda noastră faţă de Tit s'a dovedit adevărată.
15. Şi inima lui e mai mult la voi, când îşi aduce aminte de supunerea voastră a tuturora şi cum l-aţi primit cu frică şi cu cutremur.
16. Mă bucur deci, că în toate mă pot bizui pe voi.

CAP. 8.

Pavel laudă pe creştinii din Macedonia pentru strângerea de daruri şi îndeamnă pe Corinteni să facă la fel.

1. Fraţilor, vă înştiinţăm despre harul lui Dumnezeu, ce s'a dăruit bisericilor Macedoniei;
2. căci *ele*, în mijlocul necazurilor mari ce îndură, sunt pline de bucurie, şi sărăcia lor nemăsurată, le-a sporit bogăţia dărniciei,
3. căci martor sunt, că după puterile lor şi chiar peste puterile lor au dat de bună voie,
4. rugându-ne cu multă stăruinţă să primim darul şi părtăşia la ajutorarea sfinţilor;
5. şi nu numai cum nădăjduiam *au dat*, ci s'au dat şi pe sine înşişi mai întâiu Domnului şi apoi şi nouă, după voia lui Dumnezeu.
6. De aceea am rugat pe Tit, ca aşa să isprăvească la voi această faptă de binefacere, cum a început-o.
7. Şi cum sunteţi bogaţi în toate: în credinţă şi în cuvânt, în conştiinţă, în toată sârguinţa şi în iubirea ce ne arătaţi, aşa să vă îmbogăţiţi şi cu această faptă bună.
8. Şi vă spun aceasta nu ca o poruncă, ci ca prin râvna altora să încerc curăţia dragostei voastre.
9. Căci ştiţi harul Domnului nostru Iisus Hristos, că El fiind bogat, a sărăcit pentru voi, ca voi să vă îmbogăţiţi prin sărăcirea Lui.
10. La aceasta vă dau sfatul, că aceasta e de folos pentru voi, care nu numai aţi dorit, ci aţi voit să şi faceţi acest lucru încă de anul trecut.
11. Impliniţi acum şi cu fapta, ca ceea ce cu râvnă aţi dorit, să fie înfăptuit din ce aveţi.
12. Căci dacă este bunăvoinţă, apoi ea este primită după ceea ce are cineva, iar nu după ceea ce nu are.
13. Căci nu se cere să uşuraţi pe alţii şi să vă îngreuiaţi pe voi; ci să fie potriveală:
14. astăzi prisosul vostru acoperă lipsa lor, iar mâine lipsa voastră va fi acoperită de prisosul lor, ca să fie potriveală,
15. cum este scris: « Cine *a adunat mult*, n'a avut de prisos, şi cine *a adunat* puţin, n'a avut lipsă.
16. Mulţămită însă lui Dumnezeu, Celui ce a dat în inima lui Tit o astfel de râvnă pentru voi,
17. căci a primit rugarea mea şi, fiind plin de râvnă, a venit la voi de bunăvoie.
18. Cu dânsul am mai trimes un frate, care este lăudat în toate bisericile pentru *vestirea* Evangheliei,
19. şi care, mai mult încă, a fost ales de biserică să ne întovărăşească anume pentru această binefacere, căreia noi slujim spre slava Domnului şi spre lauda râvnei voastre.
20. *Aceasta o facem*, ferindu-ne ca să nu ne prihănească cineva în această bogată adunare de daruri, la care dăm ajutorul nostru;
21. căci noi ne sârguim pentru bine nu numai faţă de Dumnezeu, ci şi faţă de oameni.
22. Şi împreună cu aceştia am trimes încă un frate al nostru, a căruia hărnicie a fost cercată de multe ori în multe şi care acum e încă şi mai sârguincios pentru marea încredere ce are în voi.

---

(14) 2 Cor. 1, 12. **Cap. 8.**— *(2)* Marc. 12, 43-44. Rom. 12, 8. 2 Cor. 9, 7. *(3)* 1 Ezd. 2, 69. *(4)* Rom. 15, 16. *(9)* Ps. 35, 8. Mat. 8, 20. Luc. 2, 7. Ioan 1, 16. Filip. 2, 7.

(12) Pild. 3, 28. Luc. 21, 2-4. *(14)* Sir. 29, 2. Luc. 3, 11. *(15)* Eş. 16, 18. *(21)* Rut 3, 14. Pild. 3, 4. Rom. 12, 17. Filip. 4, 8.

23. Cât despre Tit, apoi el e tovarăşul şi părtaşul meu de muncă în mijlocul vostru; iar fraţii care-l însoţesc sunt trimeşii bisericilor, sunt slava lui Hristos.
24. Deci, daţi-le în faţa bisericilor dovada dragostei voastre şi le arătaţi că noi avem dreptate, când ne lăudăm cu voi.

CAP. 9.

Strângerea de ajutoare trebue făcută în grabă. Răsplata binefacerilor.

1. Dealtmintrelea mi-i de prisos să vă scriu pentru ajutorarea sfinţilor,
2. căci ştiu bunăvoinţa voastră şi mă laud cu voi către Macedoneni, *spunându-le*, că Ahaia e pregătită încă de anul trecut şi râvna voastră a îndemnat pe mulţi.
3. Pe fraţi însă i-am trimes, ca lauda mea cu voi în această privinţă să nu se arate zadarnică, ci ca voi, după cum am zis, să fiţi pregătiţi;
4. ca nu cumva de vor veni cu mine Macedoneni şi vă vor găsi nepregătiţi, să rămânem de ruşine noi, cei ce v'am lăudat cu atâta încredere, ca să nu zic şi voi.
5. De aceea am socotit că e de trebuinţă să rugăm pe fraţi, ca să vie înainte la voi şi să îngrijească din vreme, ca darul dinainte făgăduit de voi să fie gata aşa, ca o binecuvântare, iar nu ca un bir.
6. Pe lângă aceasta vă mai spun: cel ce seamănă cu sgârcenie, cu sgârcenie va şi secera; iar cel ce seamănă cu binecuvântare, cu binecuvântare va şi secera.
7. Fiecare să dea cât îl lasă inima, nu cu părere de rău, sau de silă; căci pe dătătorul de bunăvoie iubeşte Dumnezeu.
8. Puternic însă este Dumnezeu să reverse din belşug spre voi tot harul, ca voi pururea şi în toate având toată îndestularea, să fiţi bogaţi la toată fapta bună,
9. precum este scris: « A împărţit, a dat saracilor, şi dreptatea lui rămâne în veac ».
10. Şi cel ce dă sămânţă semănătorului şi pâine pentru hrana lui, va înmulţi cele semănate de voi şi va spori rodul dreptăţii voastre,
11. ca voi să fiţi bogaţi în toate pentru tot felul de binefacere, care aduce prin noi mulţămită lui Dumnezeu.
12. Căci îndeplinirea acestei slujiri nu numai că acoperă lipsurile sfinţilor, ci şi stârneşte în mulţi bogate mulţămiri către Dumnezeu;
13. pentrucă văzând roadele acestei slujiri, ei proslăvesc pe Dumnezeu pentru supunerea la Evanghelia lui Hristos, mărturisită de voi, şi pentru împărtăşirea nefăţarnică cu ei şi cu toţi,
14. rugându-se pentru voi din dragoste către voi, pentru harul lui Dumnezeu, care este în voi din belşug.
15. Slavă lui Dumnezeu pentru darul Lui cel negrăit!

CAP. 10.

Pavel se apără de clevetirile vrăjmaşilor şi de apostolii cei mincinoşi.

1. Insumi eu, Pavel, care când mă aflu de faţă între voi sunt smerit, iar când lipsesc sunt cutezător faţă de voi, vă îndemn pentru blândeţea şi bunătatea lui Hristos
2. şi vă rog ca, după sosirea mea, să nu alerg la acea îndrăsneală hotărîtă, pe care socot să o întrebuinţez împotriva unora, care gândesc de noi, că am umbla după *îndemnurile* trupului.
3. Căci noi, deşi suntem în trup, nu ne luptăm trupeşte.
4. Armele noastre de luptă nu sunt trupeşti, dar ele prin *puterea lui* Dumnezeu sunt în stare să dărâme şi cetăţi
5. *şi cu ele* dărâmăm uneltirile şi toată trufia, ce se ridică împotriva cunoştinţei de Dumnezeu, şi robim toată cugetarea ca să asculte de Hristos,
6. fiind gata să pedepsim toată nesascultarea, când ascultarea voastră se va plini.
7. La cele de faţă vă uitaţi? De socoate cineva în sine, că-i al lui Hristos, acela să cugete de asemenea în sine, că precum este el al lui Hristos, tot aşa şi noi suntem ai lui Hristos.
8. Căci chiar de mă voiu lăuda ceva mai mult cu stăpânirea ce mi-a dat-o Domnul spre întărirea, iar nu spre

Cap. 9.— *(1)* Gal. 2, 10. *(6)* Deut. 14, 29. Pild. 11, 24. *(7)* Deut. 15, 7. Pild. 22, 9. Sir. 35, 8. 2 Cor. 8, 2. *(8)* 1 Tim. 6, 6. *(9)* Ps. 111, 9. Pild. 28, 27. *(10)* Is. 55, 10. **Cap. 10.**— *(2)* 2 Cor. 2, 17. *(3)* 1 Tim. 1, 18. *(4)* Ps. 149, 6. Cânt. 6, 4. Ier. 1, 10. 2 Cor. 6, 7. Ef. 6, 13. 2 Tim. 2, 1. Evr. 4, 12. *(5)* Num. 24, 19. 1 Cor. 1, 19, 27; 3, 19. *(7)* Ioan 7, 24. *(8)* 2 Cor. 13, 10.

dărăpănarea voastră, nu voiu rămâne de ruşine.

9. Să nu par însă, că v'aş ameninţa cu scrisorile mele;

10. căci se zice *de unii:* scrisorile-i sunt grele şi aspre, iar când se arată cu trupul între noi e slab şi cuvântul lui fără însemnătate.

11. Unii ca aceştia să ştie, că precum suntem în cuvintele scrisorilor când lipsim, aşa suntem şi cu fapta, când ne aflăm de faţă.

12. Căci nu cutezăm să ne alăturăm sau să ne asemănăm cu cei ce se laudă singuri pe sine; dar aceia măsurându-se pe sine cu sine însuşi şi asemănându-se cu sine însuşi, nu sunt *oameni* pricepuţi.

13. Noi însă nu ne vom lăuda fără măsură, ci după măsura ogorului ce ni l-a însemnat Dumnezeu în aşa măsură, ca să ajungem până la voi.

14. Deci nu trecem măsura, ca şi cum n'am fi ajuns până la voi, căci cu Evanghelia lui Hristos am ajuns la voi.

15. Nu ne lăudăm dară fără măsură, sau cu ostenelele altora, ci nădăjduim, ca odată cu creşterea credinţei voastre să sporim mult la voi ogorul nostru

16. şi să propoveduim Evanghelia şi dincolo de voi, fără să ne lăudăm cu lucrul gata din ogorul altora.

17. Cel ce se laudă, să se laude în Domnul.

18. Căci nu e vrednic acela, care se laudă singur, ci acela, pe care îl laudă Domnul.

CAP. 11.

Sârguinţa lui Pavel la Corinteni şi neprimirea de plată.

1. O, de mi-aţi îngădui puţină nebunie! Dar mi-aţi şi îngăduit.

2. Căci vă râvnesc cu râvnire dumnezeească, pentrucă v'am logodit unui singur bărbat, ca să vă înfăţişez lui Hristos, ca pe o fecioară curată.

3. Mă tem însă ca nu cumva, după cum şarpele a ademenit cu viclenia sa pe Eva, aşa să vă vatăme şi minţile voastre, *abătându-le* dela nevinovăţia cea în Hristos.

4. Căci dacă venind cineva, s'ar apuca să vă propoveduiască un alt Iisus, pe care eu nu l-am propoveduit, sau dacă aţi primi alt Duh, pe care nu l-aţi primit, sau altă Evanghelie, pe care n'aţi primit-o, atunci aţi fi foarte îngăduitori către acela.

5. Dar socotesc, că cu nimic nu sunt mai prejos decât cei mai mari dintre apostoli;

6. căci deşi sunt un neştiutor în ale vorbirii, în ale ştiinţei însă nu. Dar în toate suntem bine cunoscuţi vouă tuturor.

7. Greşit-am eu oare, că înjosindu-mă pe sinemi, ca să vă înalţ pe voi, v'am propoveduit Evanghelia lui Dumnezeu în dar?

8. Altor biserici le-am pricinuit cheltueli, primind dela ele cele trebuitoare pentru traiu, ca să vă slujesc vouă; iar când am fost la voi, deşi am suferit lipsuri, n'am supărat pe nimenea;

9. căci lipsurile mele le-au îndeplinit fraţii veniţi din Macedonia; şi apoi în toate m'am silit şi mă silesc să nu vă fiu o povară.

10. Pe adevărul lui Hristos, care este în mine, *vă spun,* că lauda aceasta nu ni se va răpi în părţile Ahaiei.

11. Dar pentru ce *fac aşa?* Oare pentrucă nu vă iubesc? Ştie Dumnezeu! Dar cum fac, aşa voiu face *şi în viitor,*

12. ca să nu dau pricină celor ce caută pricină, ca în ce se laudă ei, în aceea să fie ca şi noi.

13. Căci aceşti apostoli mincinoşi şi lucrători vicleni îşi iau aerul de apostoli ai lui Hristos.

14. Şi nu-i de mirare; pentrucă însuşi satana ia chip de înger al luminii;

15. nu e dară lucru mare, dacă şi slujitorii lui iau chip de slujitori ai dreptăţii; dar sfârşitul le va fi după faptele lor.

16. Iarăşi zic: să nu mă socotească cineva, că sunt nebun; iară de nu, socotiţi-mă şi ca nebun, numai să mă laud şi eu puţin.

17. Şi ceea ce zic în starea aceasta de lăudăroşie, nu zic după Domnul, ci ca din nebunie.

18. De vreme ce mulţi se laudă după trup, şi eu mă voiu lăuda.

19. Căci voi, fiind înţelepţi, suferiţi cu voie bună pe cei nebuni:

---

(10) 2 Cor. 11, 6. *(13)* 2 Cor. 12, 5. Ef. 4, 7. *(15)* Rom. 15, 20. *(17)* Ier. 9, 24. 1 Cor. 1, 31. *(18)* Pild. 27, 2. 1 Cor. 4, 5. **Cap. 11.**— *(2)* Cânt. 6, 8-9. Is. 62, 5. Os. 2, 21. Ef. 5, 27. Col. 1, 28. Apoc. 21, 2. *(3)* Fac. 3, 4, 13. 3 Reg. 13, 18. Ioan 8, 44. 2 Petr. 3, 17. 1 Tim. 6, 3. *(5)* 1 Cor. 15, 10. *(6)* 1 Cor. 2, 1. 2 Cor. 10, 10. *(8)* Fapt. 20, 32-33. 1 Cor. 9, 12. 2 Tes. 3, 8. *(10)* Rom. 9, 1. *(13)* Fapt. 15, 24. Filip. 3, 2. Apoc. 2, 2. *(14)* Col. 2, 18. *(15)* Mat. 7, 15. *(18).* Filip. 3, 4.

20. căci de vă robeşte cineva, de vă jefuieşte cineva, de se trufeşte cineva, de vă loveşte cineva peste obraz, răbdaţi.
21. Spre ruşine o spun, că *la aceasta* nu ne-au ajutat puterile; iar de îndrăsneşte cineva *să se laude* cu ceva, *atunci*, în nebunia mea o spun, îndrăsnesc şi eu.
22. Dacă aceia-s evrei, şi eu *sunt evreu;* dacă-s israiliţi, şi eu *sunt israilit;* dacă-s din neamul lui Avraam, şi eu *sunt din neamul acela.*
23. De sunt slujitorii lui Hristos, în nebunia mea o spun, cu atât mai mult *sunt eu;* căci mult mai mult *am fost eu* în ostenele, în bătăi peste măsură, în temniţă adesea şi de multe ori *aproape* de moarte.
24. Dela Iudei de cinci ori câte patruzeci fără una am luat;
25. de trei ori cu toiege am fost bătut, odată cu pietre am fost împroşcat; de trei ori s'a sfărâmat corabia cu mine, o noapte şi o zi în adânc am petrecut;
26. în călătorii de multe ori *am fost:* în primejdii pe râuri, în primejdii din partea tâlharilor, în primejdii din partea celor de un neam cu mine, în primejdii din partea păgânilor, în primejdii prin cetăţi, în primejdii în pustiu, în primejdii pe mare, în primejdii între fraţii cei mincinoşi;
27. în ostenele şi necazuri, adesea în priveghere, în foame şi în sete, de multe ori în post, în frig şi în golătate.
28. Afară de aceste *întâmplări* am mai avut şi năvală zilnică *de oameni, precum* şi grija tuturor bisericilor.
29. Cine e neputincios, şi eu să nu mă aprind? Cine se sminteşte, şi eu să nu mă smintesc?
30. De se cuvine să mă laud, cu neputinţele mele mă voiu lăuda.
31. Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce este binecuvântat în veci, ştie că nu mint.
32. La Damasc, guvernatorul regelui Areta a pus pază împrejurul cetăţii Damasc, ca să mă prindă; dar pe o fereastră am fost pogorît cu o coşniţă peste zid şi am scăpat din mâinile lui.

CAP. 12.

Vedeniile cereşti. Boldul cărnii. Suferinţele mari ale lui Pavel şi întărirea de sus. Vesteşte venirea la Corint.

1. Insă a mă lăuda nu mi-i de folos, căci voiu ajunge la vedeniile şi descoperirile Domnului.
2. Am cunoscut un om *credincios* în Hristos, care acum patrusprezece ani a fost răpit până la al treilea cer: în trup sau fără trup, nu ştiu, Dumnezeu ştie!
3. Ştiu însă că omul acela a fost răpit în raiu şi a auzit cuvinte, care nu se pot rosti şi nici nu este îngăduit omului să le rostească;
4. de era el în trup sau fără trup, nu ştiu, Dumnezeu ştie!
5. Cu unul ca acesta mă voiu lăuda, iar cu mine nu mă voiu lăuda, decât doar cu neputinţele mele.
6. Iară de voiu şi vrea să mă laud, nu voiu fi un nepriceput, căci voiu spune adevărul; dar mă opresc, ca să nu cugete cineva despre mine mai mult decât ceea ce vede sau aude dela mine.
7. Şi pentru ca să nu mă mândresc cu mulţimea descoperirilor, mi s'a dat în trup un bold, un înger al lui satana, să mă chinuiască, ca să nu mă înalţ.
8. De aceea de trei ori am rugat pe Domnul, ca să-l depărteze dela mine;
9. dar *Domnul* mi-a zis: « Destul îţi este harul Meu, căci puterea Mea în neputinţă se săvârşeşte ». De aceea şi mai cu plăcere mă voiu lăuda cu neputinţele mele, ca să locuiască în mine puterea lui Hristos.
10. Pentru aceasta simt plăcere în neputinţă, în obijduiri, în nevoi, în prigoniri şi în strâmtorări pentru Hristos, căci când sunt neputincios, atunci sunt puternic.
11. Ajuns-am la nebunia de a mă lăuda; dar voi m'aţi silit *la aceasta.* Ar fi trebuit ca voi să mă lăudaţi; căci eu, deşi sunt un nimica, cu nimic nu sunt mai prejos decât cei mai mari dintre apostoli;
12. că semnele apostoliei *mele* s'au arătat înaintea voastră prin tot felul de răbdare, de semne, de minuni şi de fapte minunate.

---

(22) Fapt. 22, 3. Rom. 11, 1. Filip. 3, 5. *(23)* Fapt. 27, 2-3. *(24)* Deut. 25, 3. *(25)* Fapt. 14, 19; 16, 22; 27, 41. *(26)* 1 Cor. 15, 30. *(27)* 1 Cor. 4, 11. *(29)* 1 Cor. 9, 22. *(30)* 2 Cor. 12, 9. *(31)* Rom. 9, 1. Gal. 1, 20. *(32)* Is. Nav. 2, 15. *(32)* Fapt. 9, 24. **Cap. 12.**— *(1)* Gal. 1, 12; 2, 2. *(5)* 2 Cor. 10, 13. *(9)* Is. 41, 29. Rom. 5, 3. 2 Cor. 4, 8; 11, 30. Filip. 4, 13. *(10)* Marc. 16, 17. Rom. 8, 35. 2 Cor. 6, 4.

13. Căci ce vă lipsește vouă față de celelalte Biserici, decât doară aceea, că eu nu v'am fost o povoară? Iertați-mi însă vina aceasta.

14. Iată, aceasta e a treia oară când mă gătesc să vin la voi și nu vă voiu fi povară, căci nu caut ale voastre, ci pe voi; căci nu copiii strâng avere pentru părinți, ci părinții pentru copii.

15. Cu plăcere voiu cheltui *ale mele* și mă voiu cheltui și pe mine însumi pentru sufletele voastre, măcar că iubindu-vă mai mult, sunt mai puțin iubit de voi.

16. Dar, poate, eu nu v'am îngreuiat, însă fiind om șiret, am luat dela voi prin vicleșug.

17. Dar folositu-m'am eu oare *cu ceva* dela voi prin cineva din cei trimeși la voi?

18. Am rugat pe Tit *să vie la voi* și am mai trimes cu el pe unul din frați: folositu-s'a însă Tit cu ceva dela voi? Au nu ne-am purtat noi în acelaşi duh şi n'am *păşit* oare pe aceleaşi urme?

19. Nu socotiți oare, că ne apărăm înaintea voastră? Inaintea lui Dumnezeu și în Hristos grăim și toate acestea, iubiților, *le spunem* spre întărirea voastră.

20. Căci mă tem, ca nu cumva venind, să vă găsesc cum nu doresc, și eu să mă aflu pentru voi cum nu doriți; *adică* nu cumva *să găsesc la voi* desbinări, zavistie, mânie, certuri, clevetiri, intrigi, trufie, nerânduială;

21. ca nu cumva la venirea mea să mă umilească la voi Dumnezeul meu, ca să plâng pe mulți, care au greșit mai înainte și nu s'au pocăit de necurăția, de desfrânarea și de netrebniciile ce au făcut.

CAP. 13.

Apostolul vestește că va veni curând la Corint. Indemn la viață curată. Inchinăciuni.

1. Iată, pentru a treia oară vin la voi; « prin spusa a doi sau a trei martori se va întări toată spusa ».

2. Când am fost la voi a doua oară am spus, și acum, când lipsesc, prin scrisoare spun celor ce au păcătuit mai înainte și tuturor celorlalți, că venind iarăși *la voi*, nu voiu fi cruțător,

3. pentrucă voi căutați probă de vorbește prin mine Hristos, care la voi nu este slab, ci este puternic în voi.

4. Căci deși El a fost răstignit în neputință, dar trăiește prin puterea lui Dumnezeu; asemenea și noi, deși suntem neputincioși în El, dar prin puterea lui Dumnezeu vom trăi cu El în voi.

5. Ispitiți-vă pe voi înșivă de vă aflați în credință. Cercetați-vă singuri pe sinevă. Sau nu vă cunoașteți pe voi înșivă, de este Iisus Hristos în voi? Fără numai de nu sunteți ce trebue să fiți.

6. De noi însă, veți afla, nădăjduiesc, că suntem ce trebue să fim.

7. Ne rugăm însă lui Dumnezeu, să nu faceți niciun rău, nu ca să vă păreți nouă vrednici, ci ca voi să faceți binele, iar noi să părem ca niște netrebnici.

8. Căci noi suntem puternici nu împotriva adevărului, ci pentru adevăr;

9. și ne bucurăm când noi suntem slabi, iar voi tari, și de aceea ne și rugăm pentru desăvârșirea voastră.

10. De aceea scriu acestea când nu sunt la voi, ca atunci când voiu fi de față să nu întrebuințez asprimea, după puterea ce-mi este dată de Domnul, spre întărirea, iar nu spre dărăpănarea *voastră.*

11. Bucurați-vă dar, fraților, desăvârșiți-vă, mângâiați-vă, fiți uniți în cuget și pașnici și Dumnezeul iubirii și al păcii va fi cu voi.

12. Salutați-vă unul pe altul cu sărutare sfântă! Toți sfinții vă salută.

13. Darul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu și Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți. Amin.

---

(13) 1 Cor. 1, 5. *(14)* Fapt. 20, 33. Filip. 4, 17. *(15)* Col. 1, 24. 1 Tes. 2, 8. 2 Tim. 2, 10. *(17)* 2 Cor. 7, 2. *(19)* 1 Cor. 10, 33. *(20)* Ințel. 1, 11. **Cap. 13.**— *(1)* Deut. 17, 6; 19, 15. Mat. 18, 16. Ioan 8, 16. Evr. 10, 28.

(2) 2 Cor. 10, 2. *(4)* Rom. 6, 4. *(5)* Plâng. 3, 39-40. *(5)* 1 Cor. 11, 28. Ef. 3, 17. *(8)* Sir. 4, 30. *(10)* 1 Cor. 4, 21. 2 Cor. 10, 8. *(11)* Marc. 9, 50. 1 Petr. 3, 8. Rom. 15, 5. Filip. 2, 2. *(12)* 1 Petr. 5, 14. Rom. 16, 16. 1 Cor. 16, 20.

CARTEA CĂTRE GALATENI A SF. APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

Alunecarea Galatenilor dela Evanghelie. Pavel istorisește viața sa trecută și apostolatul său.

1. Pavel, *ales* apostol nu de oameni sau prin oameni, ci de Iisus Hristos și de Dumnezeu Tatăl, Cel ce a înviat *pe Iisus* din morți,
2. și toți frații, care sunt cu mine, *vă dorim* vouă, bisericilor Galatiei,
3. har și pace dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos,
4. Care S'a dat pe Sine Insuși pentru păcatele noastre, ca să ne izbăvească de acest veac viclean, după voia lui Dumnezeu și Tatăl nostru,
5. Căruia se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.
6. Mă mir că vă lăsați așa repede de cel ce v'a chemat prin harul lui Hristos *și treceți* la altă Evanghelie,
7. care nu doară că ar fi alta, ci sunt numai niște *oameni,* care vă turbură și voiesc să prefacă Evanghelia lui Hristos.
8. Dar chiar dacă noi, sau înger din cer v'ar propovedui ceva peste cele ce v'am propoveduit, anatema să fie!
9. Cum am zis mai înainte, și acum iarăși zic: de vă va propovedui cineva *ceva* peste cele ce ați primit, anatema să fie!
10. Căci oare bunăvoința oamenilor caut acum, sau a lui Dumnezeu? Sau oamenilor caut să plac? Dacă aș mai *căuta* să plac oamenilor, n'aș fi robul lui Hristos.
11. Dar vă înștiințez fraților, că Evanghelia ce s'a vestit de mine nu este omenească,
12. căci nici eu n'am primit-o, nici n'am învățat-o dela vreun om, ci din descoperirea lui Iisus Hristos.
13. Ați auzit doară de purtarea mea de odinioară în iudaism, că prigoneam cumplit Biserica lui Dumnezeu și o pustiam
14. și propășeam în credința iudaică mai mult decât cei de o vrâstă cu mine în neamul meu, fiind peste măsură râvnitor părinteștilor mele obiceiuri.
15. Când însă Dumnezeu, Cel ce m'a ales din pântecele maicei mele și m'a chemat prin harul Său, a binevoit
16. să descopere întru mine pe Fiul Său, ca să-L propoveduesc printre păgâni, nu m'am sfătuit îndată cu niscaiva oameni,
17. nici nu m'am suit la Ierusalim, către cei ce erau apostoli înainte de mine, ci m'am dus în Arabia și iarăși m'am întors la Damasc.
18. Apoi, după trei ani, m'am suit la Ierusalim să mă văd cu Petru, și am rămas la el cincisprezece zile.
19. Pe altul însă dintre apostoli n'am văzut, decât pe Iacov, ruda Domnului.
20. Iar în cele ce vă scriu, iată vă mărturisesc înaintea lui Dumnezeu, că nu mințesc.
21. După aceea m'am dus în părțile Siriei și ale Ciliciei.
22. Insă bisericilor lui Hristos din Iudeea nu le eram cunoscut după față,

---

Cap. 1.— *(1)* Fapt. 9, 15; 20, 24. *(3)* 1 Tes. 1, 1. *(4)* Mat. 20, 28. Luc. 1, 74. Tit 2, 14. *(7)* Fapt. 15, 24. *(8)* 3 Reg. 13, 18. *(10)* 1 Tes. 2, 4. *(11)* 1 Cor. 15, 1. *(12)* Fapt. 22, 14; 26, 16. 2 Cor. 12, 1. *(13)* Fapt. 8, 3; 9, 1, 14. 21; 26, 10. 1 Tim. 1, 13. *(14)* Fapt. 22, 3. *(15)* Ier. 1, 5. Luc. 1, 15. Fapt. 9, 15; 13, 2. Tit 1, 2. *(16)* Fapt. 27, 21. Ef. 3, 2, 8. *(18)* Fapt. 9, 26. *(19)* Mat. 13, 55. *(20)* 2 Cor. 11, 31. *(21)* Fapt. 9, 30.

23. ci ele numai auzeau, că cel ce le prigonise altădată, acum propovedueşte credinţa, pe care mai 'nainte o stârpea,
24. şi slăveau pe Dumnezeu pentru mine.

CAP. 2.

Soborul apostolilor din Ierusalim. Disputa lui Pavel cu Petru în Antiohia. Legea şi credinţa.

1. Apoi, după patrusprezece ani, m'am suit iarăşi la Ierusalim, cu Varnava, şi am luat împreună şi pe Tit.
2. M'am suit însă în urma unei descoperiri *dumnezeeşti* şi le-am arătat acelora şi în deosebi celor mai aleşi *din apostoli*, Evanghelia care o propoveduesc între păgâni, *ca să văd* nu cumva m'am ostenit sau mă ostenesc în zadar.
3. Dar nici Tit, care era cu mine, măcar că era elin, n'a fost silit să se taie împrejur.
4. Iar fraţilor mincinoşi, care se strecuraseră *în Biserică* ca să spioneze slobozenia ce o avem noi în Hristos Iisus, spre a ne face robi *legii*,
5. nu le-am dat supunere nici măcar un ceas, ca adevărul Evangheliei să se păstreze la voi.
6. Iară cei ce se socotesc că sunt ceva (nu mă priveşte ce au fost, căci Dumnezeu nu caută la faţa oamenilor), aceştia nu mi-au adaos nimic *la învăţătura mea*,
7. ci dimpotrivă, văzând că mi se încredinţase Evanghelia pentru cei netăiaţi împrejur, precum lui Petru *i se încredinţase* pentru cei tăiaţi împrejur,
8.— căci cel ce ajutase lui Petru în apostolia lui printre cei tăiaţi împrejur mă ajutase şi pe mine printre păgâni,
9.— şi cunoscând harul dat mie, Iacov şi Petru şi Ioan, care sunt socotiţi ca stâlpi *ai Bisericii*, mi-au întins mie şi lui Varnava dreapta, *spre semn al* unirii, ca *să mergem să propoveduim :* noi la păgâni, iară ei la cei tăiaţi împrejur,
10. dară numai să ne aducem aminte de cei săraci, ceea ce m'am şi silit să fac întocmai.
11. Când însă a venit Petru la Antiohia, m'am împotrivit lui pe faţă, căci era vrednic de înfruntare.
12. Pentrucă înainte de a veni dela Iacov nişte *trimeşi*, el mânca cu păgânii; iară dacă au venit *aceia*, se ferea şi se osebea de ei, temându-se de cei tăiaţi împrejur.
13. Şi împreună cu el să făţărniceau şi ceilalţi Iudei, încât şi Varnava a fost târît în făţărnicia lor.
14. Dar când am văzut că nu calcă drept, după adevărul Evangheliei, am spus lui Petru în faţa tuturor: dacă tu, iudeu fiind, trăeşti ca păgânii şi nu ca Iudeii, la ce sileşti pe păgâni să trăiască ca Iudeii?
15. Noi suntem Iudei din fire, iar nu păcătoşi din păgâni.
16. *Cu toate acestea*, ştiind că omul nu se mântuieşte prin faptele *cerute de poruncile* legii, ci numai prin credinţa în Iisus Hristos, am crezut şi noi în Iisus Hristos, ca să ne mântuim prin credinţa în Hristos, iar nu prin faptele *cerute de poruncile* legii; căci prin faptele *cerute de* lege nu se va mântui niciun *om purtător de* trup.
17. Dacă însă, căutând să ne mântuim prin credinţa în Hristos, ne-am afla şi înşine păcătoşi, oare *aceasta ar însemna că* Hristos este slujitor păcatului? Nicidecum.
18. Căci dacă zidesc iarăşi cele ce am dărâmat, atunci singur pe sinemi mă învinovăţesc.
19. Căci eu prin lege am murit pentru lege, ca să trăiesc pentru Dumnezeu.
20. Răstignitu-m'am împreună cu Hristos şi de acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte în mine. Şi dacă trăiesc acuma în trup, trăiesc prin credinţa în Fiul lui Dumnezeu, Care m'a iubit şi S'a dat pe Sine pentru mine.
21. Nu lepăd Harul lui Dumnezeu; dar dacă mântuirea se dobândeşte prin lege, atunci de geaba a murit Hristos.

CAP. 3.

Duhul este primit prin credinţă. Credinţa lui Avraam. Fiii lui Avraam. Făgăduinţa lui Dumnezeu. Legea. Hristos. Legea duce la Hristos. Fiii credinţei sunt fiii lui Avraam.

1. O, Galateni nepricepuţi, cine v'a ademenit să nu vă supuneţi adevărului,

---

(23) Fapt. 9, 21. **Cap. 2.**—*(2)* 2 Cor. 12, 1. Filip. 2, 16. *(3)* Fapt. 16, 3. *(4)* Gal. 4, 3. *(6)* Deut. 10, 17. 2 Paral. 19, 7. Iov 34, 29. Inţel. 6, 5, 7. Sir. 35, 14-15. Fapt. 10, 34. Rom. 2, 11. Ef. 6, 9. *(7)* Fapt. 9, 15. *(10)* Fapt. 24, 17. Rom. 15, 26. 1 Cor. 16, 1. 2 Cor. 9, 1. *(12)* Luc. 15, 2. *(14)* Fapt. 10, 28. *(16)* Fapt. 13, 38. Gal. 3, 11. Tit 3, 7. *(17)* Rom. 3, 19, 24; 6, 15. *(19)* 1 Petr. 4, 2. Rom. 6, 11; 7, 6. 2 Cor. 5, 15. *(20)* Rom. 6, 6, 13. 2 Cor. 5, 15. Gal. 5, 24. Filip. 1, 21. Col. 3, 3. Tit 2, 14. *(21)* Gal. 5, 1. Evr. 7, 11. **Cap. 3.**— *(1)* Luc. 24, 25.

voi, înaintea ochilor cărora Iisus Hristos a fost zugrăvit așa, ca și cum s'ar fi răstignit la voi?

2. Numai aceasta voiesc să știu dela voi: prin faptele *cerute de* lege ați primit Duhul, sau prin ascultarea cu credință a *învățăturii Evangheliei?*

3. Așa de nepricepuți sunteți, încât începând cu duhul, acum isprăviți cu trupul?

4. Oare în zadar ați suferit atâta? Și de ar fi numai în zadar?

5. Cel ce vă dă Duhul și face minuni între voi, oare prin faptele *cerute de* lege *face acestea*, sau prin ascultarea de credință?

6. Avraam a crezut lui Dumnezeu și aceasta i s'a socotit ca dreptate.

7. Să știți dară, că cei ce cred sunt fiii lui Avraam.

8. Și Scriptura, prevăzând că Dumnezeu avea să mântuiască pe păgâni prin credință, a prevestit lui Avraam, zicând: întru tine se vor binecuvânta toate popoarele.

9. Așa dară cei ce cred se binecuvintează cu credinciosul Avraam.

10. Iar câți se sprijinesc pe faptele *cerute* de lege, se află sub blestem; căci scris este: blestemat e tot cel ce nu face necontenit toate cele scrise în cartea legii.

11. Și că prin lege nimenea nu se îndreptează înaintea lui Dumnezeu, *aceasta* e lămurit, pentrucă cel ce crede, prin credință trăiește.

12. Legea însă nu se întemeiază pe credință, ci că cel ce o împlinește, acela prin ea trăiește.

13. Hristos ne-a răscumpărat din blestemul legii, făcându-Se blestem pentru noi, — căci scris este: blestemat e tot cel spânzurat pe lemn,

14. pentru ca binecuvântarea dată lui Avraam să se reverse prin Iisus Hristos asupra păgânilor și așa noi să primim prin credință Duhul, Care ni se făgăduise.

15. Fraților, omenește vorbind, chiar un testament întărit de un om nimenea nu-l schimbă, nici nu-i adaogă *nimica*.

16. Lui Avraam însă și seminței lui li s'au dat niște făgăduințe. Nu se zice « Și semințelor », ca despre multe, ci ca despre una: « Și Seminței tale », care este Hristos.

17. Vreau să zic deci, că Testamentul cel despre Hristos, pe care l-a întărit Dumnezeu mai înainte, nu l-a desființat legea, care a venit după patru sute treizeci de ani, încât făgăduințele să-și fi pierdut puterea.

18. Căci dacă moștenirea e după lege, atunci nu mai e din făgăduință; lui Avraam însă i-a dăruit Dumnezeu *moștenirea* după făgăduință.

19. Atunci pentru ce mai e legea? Ea s'a dat *mai* pe urmă, din pricina abaterilor, *ca să slujească de călăuză* până la venirea Seminței, căreia-I fusese dată făgăduința, și ea s'a dat prin îngeri și prin mâna unui mijlocitor.

20. Dar unde e unul, acolo nu-i mijlocitor; Dumnezeu însă este unul.

21. Deci legea este ea oare protivnica făgăduințelor lui Dumnezeu? Nicidecum. Căci dacă s'ar fi dat o lege, care să poată da viață, atuncea cu adevărat mântuirea ar veni dela lege.

22. Scriptura însă a închis pe toți sub păcat, pentru ca făgăduința să se dea credincioșilor prin credința lui Iisus Hristos.

23. Iar înainte de venirea credinței noi am fost închiși sub străjuirea legii până la timpul când trebuia să se arate credința.

24. Așa dară legea a fost pentru noi o călăuză, *care să ne ducă* la Hristos, ca să ne mântuim prin credință;

25. după venirea credinței însă, nu mai suntem sub *povața* călăuzei,

26. căci prin credința în Iisus Hristos toți sunteți fiii lui Dumnezeu.

27. Căci câți în Hristos v'ați botezat, în Hristos v'ați și 'mbrăcat;

28. nu mai e nici iudeu, nici elin, nu mai e nici rob, nici slobod, nu mai e nici parte bărbătească, nici parte femeiască, căci în Hristos Iisus voi toți una sunteți.

29. Iar dacă sunteți ai lui Hristos, iată *că* sământa lui Avraam sunteți, și *deci* moștenitori după făgăduință.

---

(2) Fapt. 2, 38; 10, 43. *(3)* Gal. 5, 6. *(6)* Fac. 15, 6. Sir. 44, 21. 1 Mac. 2, 52. Iac. 2, 23. Rom. 4, 3. *(7)* Ioan 8, 39. *(8)* Fac. 12, 3; 22, 18. Ps. 71, 19. *(9)* Sir. 44, 20. *(10)* Deut. 27, 26. Ier. 11, 3. Rom. 4, 15. *(11)* Avac. 2, 4. Rom. 1, 17. Gal. 2, 16. Evr. 10, 38. *(12)* Lev. 18, 5. Neem. 9, 29. Iez. 20, 12. *(13)* Deut. 21, 23. 1 Petr. 2, 24. Rom. 8, 3. 1 Cor. 6, 20. *(14)* Iov 19, 25. Is. 44, 5; 65, 15. Fapt. 2, 25. *(15)* Evr. 9, 17. *(16)* Fac. 12, 3, 7; 15, 5; 22, 18. 2 Reg. 22, 51. 1 Paral. 17, 11. Ps. 71, 19. *(17)* Eș. 12, 40. Fapt. 7, 6. *(18)* Rom. 8, 17. Gal. 2, 21. *(19)* Eș. 19, 3. Deut. 5, 5. Fapt. 7, 38, 53. Rom. 5, 20. Evr. 2, 2. *(22)* Fapt. 15, 11. Rom. 3, 9; 11, 32. *(24)* Rom. 3, 31; 10, 4. *(26)* Ioan 1, 12. Rom. 8, 15. *(27)* Rom. 6, 3. Col. 2, 11. *(28)* Eș. 12, 49. Iez. 47, 22. Ioan 17, 21. Rom. 3, 22; 10, 12. 1 Cor. 12, 13. *(29)* Gal. 4, 7. Ef. 3, 6.

CAP. 4.

Cel mic este moștenitor. Robii legii și fiii lui Dumnezeu. Sara și Agar sunt icoana celor două Testamente.

1. Vă mai spun însă *și aceea*: moștenitorul, câtă vreme e copil, măcar că e stăpân pe toate, prin nimic nu se deosebește de rob,

2. ci e sub epitropi și îngrijitori până la vremea rânduită de tatăl său.

3. Tot așa și noi, când eram prunci, eram robiți sub stihiile lumii;

4. iar când a venit plinirea vremii, a trimes Dumnezeu pe Fiul Său, Unulnăscut, care s'a născut din femeie și a fost *supus* sub lege,

5. ca să răscumpere pe cei de sub lege, pentru ca noi să dobândim înfierea.

6. Iar că sunteți fii, a trimes Dumnezeu în inimile voastre Duhul Fiului Său, care strigă: « Ava », *adică* « Tată! »

7. De aceea tu nu mai ești rob, ci fiu; și dacă ești fiu, atunci ești și moștenitor al lui Dumnezeu prin Iisus Hristos.

8. Dar atuncea voi, necunoscând pe Dumnezeu, slujeați celor ce nu sunt dumnezei din fire;

9. acum însă, după ce ați cunoscut pe Dumnezeu, sau, mai bine, după ce ați fost recunoscuți de Dumnezeu, pentru ce vă întoarceți iarăși la stihiile slabe și sărace și voiți să intrați din nou în robia lor?

10. Țineți zile, luni, vremi de serbare și ani.

11. Mă tem dară să nu mă fi ostenit de geaba la voi.

12. Vă rog, fraților, fiți ca mine: că și eu am fost ca voi.

13. Cu nimica nu m'ați obijduit: știți doară, că *deși când* am propoveduit la voi întâia oară *eram* suferind cu trupul,

14. totuși n'ați defăimat cercarea ce-o *purtam* în trupul meu, nici nu v'ați îngrețoșat *de ea*, ci m'ați primit ca pe un înger al lui Dumnezeu, ca pe Hristos Iisus.

15. Unde este dar fericirea voastră? Căci martor vă sunt, că, de s'ar fi putut, v'ați fi scos ochii și mi i-ați fi dat mie.

16. Așa dară ajuns-am oare vrăjmașul vostru, pentrucă v'am grăit adevărul?

17. *Oamenii aceia* vă râvnesc nu *cu gând* bun, ci voiesc să vă răslețească *de noi*, ca să-i doriți pe ei.

18. Bine e să doriți binele totdeauna, iar nu numai când sunt de față la voi.

19. Fețlii mei, pentru care din nou sufăr durerile nașterii, până ce se va întipări în voi Hristos,

20. aș dori să fiu acum de față la voi și să-mi schimb glasul, căci sunt nedumerit de voi.

21. Spuneți-mi voi, cei ce doriți să fiți sub lege: oare nu auziți legea?

22. Căci scris este: Avraam a avut doi feciori: unul dintr'o roabă și altul dintr'o femeie slobodă.

23. Cel din roabă însă s'a născut după trup, iar cel din cea slobodă *s'a născut* după făgăduință.

24. *Spusele acestea* au și alt înțeles. *Aceste două femei* sunt cele două Testamente: unul de pe muntele Sinai, care naște fii spre *a fi în* robie și e închipuit prin Agara;

25. căci Agara înseamnă muntele Sinai, care e în Arabia și răspunde Ierusalimului de acum, *pentrucă acesta* cu copiii săi este în robie;

26. iar Ierusalimul cel de sus e slobod și e mama noastră a tuturora;

27. căci scris este: « Veselește-te, stearpă, care nu naști! Glăsuiește și strigă, ceea ce n'ai *simțit* dureri de naștere, că mai mulți sunt fiii celei părăsite, decât ai celei ce are bărbat ».

28. Noi, fraților, suntem fiii făgăduinței, după Isaac.

29. Dar precum atuncea cel născut după trup prigonea pe cel născut după duh, tot așa și acum.

30. Dar ce zice Scriptura? Isgonește pe roabă și pe fiul ei, pentrucă fiul roabei nu va fi moștenitor împreună cu fiul celei slobode.

31. Deci, fraților, noi nu suntem fiii roabei, ci ai celei slobode.

32. Stăruiți dar în slobozenia, pe care v'a dăruit-o Hristos, și nu vă supuneți iar sub jugul robiei.

Cap. 4.— *(3)* Gal. 2, 4; 4, 31-32. Col. 2, 20. Evr. 1, 2. *(4)* Is. 7, 14. Luc. 1, 31. Ef. 1, 10. 1 Tim. 2, 6. *(5)* Ioil 3. 2. Rom. 8, 15. *(6)* Iez. 16, 62. 1 Cor. 3, 16. *(7)* Eș. 12, 45. Rom. 8, 17. Gal. 3, 29. *(8)* 1 Cor. 10, 21. Ef. 2, 12. *(9)* 1 Cor. 13, 12. Evr. 7, 18; 10, 1. *(10)* Col. 2, 16. *(16)* 3 Reg. 22, 8. *(19)* Cânt. 8. 5. 1 Cor. 4. 15. *(22)* Fac. 16, 15; 21, 2-4. *(23)* Fac. 17, 16. Rom. 9, 8. *(24)* Eș. 21, 4. Rom. 8, 15. *(26)* Ps. 86, 4-5. Cânt. 3, 4. Is. 60, 1. Ințel. 3, 15. Evr. 12, 22. Apoc. 21, 2. *(27)* Is. 54, 1. *(28)* Rom. 9, 8. *(29)* Fac. 21, 9. *(30)* Fac. 21, 10. Ioan 8, 35. *(31)* Gal. 3, 29. *(32)* Ioan 8, 36. Fapt. 15. 10. 1 Petr. 2, 16. Rom. 6, 18.

CAP. 5.

Stăruirea în libertatea creştină. Legea se desăvârşeşte prin credinţă, iubire şi sfinţenie.

1. Iată eu, Pavel, vă spun: dacă vă veţi tăia împrejur, Hristos nu vă va folosi nimic.

2. Şi iarăşi mărturisesc fiecăruia din cei ce se taie împrejur, că acela e dator să împlinească toată legea.

3. Voi, cei ce voiţi să vă mântuiţi prin lege, aţi rămas fără Hristos şi aţi căzut din har,

4. iar noi aşteptăm şi nădăjduim să primim mântuire dela credinţă prin Duhul.

5. Căci în Hristos Iisus nici tăierea împrejur poate ceva, nici netăierea împrejur, ci credinţa, care lucrează prin dragoste.

6. Mergeaţi bine. Cine v'a oprit ca să nu vă supuneţi adevărului?

7. Sfatul acesta nu este dela cel ce v'a chemat.

8. Puţină dospitură dospeşte tot aluatul.

9. *Din mila* Domnului, mă bizui pe voi, că nu veţi cugeta altmintrelea,

10. iar cel ce vă turbură pe voi, oricine ar fi, va purta osânda.

11. Dar dacă eu, fraţilor, aş propovedui încă tăierea împrejur, atunci pentru ce aş mai fi prigonit? Atunci sminteala crucii ar conteni.

12. O, de s'ar castra încaltea cei ce vă turbură!

13. Fraţilor, voi aţi fost chemaţi să fiţi liberi; dar libertatea voastră să nu fie îndemn *de a plăcea* trupului, ci să slujiţi unul altuia cu dragoste.

14. Căci toată legea se cuprinde într'un singur cuvânt şi anume: « Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi! »

15. Iar dacă vă muşcaţi şi vă mâncaţi unul pe altul, băgaţi de seamă să nu vă nimiciţi unul pe altul.

16. De aceea vă zic: urmaţi duhului şi nu veţi mai împlini poftele trupului;

17. pentrucă trupul pofteşte alta decât duhul, iar duhul *pofteşte* alta decât trupul; ele sunt protivnice unul altuia, încât voi nu faceţi ce doriţi.

18. Şi dacă voi vă călăuziţi de duh, numai sunteţi sub lege.

19. Faptele trupului se cunosc. Ele sunt: răsdesfrânarea, desfrânarea, necurăţia, aprinderea,

20. închinarea la idoli, vrăjitoria, duşmănia, certurile, zavistia, mânia, desbinările, neînţelegerile, smintelele, eresurile,

21. ura, uciderile, beţia, necumpătarea şi altele asemenea acestora. Vă atrag luarea aminte, cum v'am atras şi mai înainte, că cei ce fac unele ca acestea nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu.

22. Iar roada duhului este: iubirea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, milostenia, credinţa, blândeţea, înfrânarea poftelor.

23. Impotriva acestora nu este lege.

24. Cei ce sunt ai lui Hristos şi-au răstignit trupul împreună cu patimile şi cu poftele.

25. De trăim cu duhul, *sub povaţa* duhului să şi umblăm.

26. Să nu alergăm după slavă deşartă, unii pe alţii întărâtând, unii pe alţii pismuind!

CAP. 6.

Fraţii rătăciţi trebue mângâiaţi. Crucea este lauda lui Pavel.

1. Fraţilor, de-ar şi cădea vreun om în vreo greşală, voi, cei duhovniceşti, îndreptaţi-l pe unul ca acela cu duhul blândeţei, păzindu-se fiecare pe sine să nu *cadă* în ispită.

2. Purtaţi sarcinele unul altuia, şi aşa pliniţi legea lui Hristos.

3. Căci de se socoate cineva că e ceva, nimica fiind, acela se amăgeşte pe sine însuşi.

4. Să-şi cerceteze fiecare fapta sa şi va avea lauda numai în sine, iar nu în altul,

5. pentrucă fiecare-şi va purta sarcina sa.

6. Cel ce primeşte învăţătură să facă şi el parte celui ce-l învaţă din toate bunătăţile sale.

Cap. 5.— *(1)* Fapt. 15, 1. Gal. 2, 21. *(3)* Rom. 11, 6. *(4)* Rom. 5, 5. *(5)* Rom. 2, 29. 1 Cor. 7, 19. Gal. 6, 15. *(6)* Gal. 3, 3. *(8)* 1 Cor. 5, 6. *(9)* Rom. 16, 17. *(11)* 1 Cor. 1, 23. *(12)* Ps. 11, 3. *(13)* 1 Petr. 2, 16. 1 Cor. 8, 9. *(14)* Lev. 19, 18. Mat. 5, 43. Marc. 12, 31. Iac. 2, 8. Rom. 13, 8-9. *(15)* Fac. 4, 8. Is. 9, 19. *(16)* Fac. 6, 3. Rom. 13, 14. 2 Tim. 2, 22. *(17)* Fac. 4. 8. Iac. 4. 1. 5. 1 Petr. 2, 11. Rom. 7, 23. *(18)* Rom. 6. 14; 8. 14. *(19)* 1 Cor. 6, 9. Apoc. 21, 8. *(21)* 1 Cor. 6, 9. *(22)* Inţel. 1, 5. Ioan 15, 2. Ef. 5, 9. Col. 3, 12. 1 Tim. 1, 9. *(24)* Ps. 5, 5. Sir. 23, 4. Iac. 3, 17. Rom. 6, 6. Gal. 2, 20. *(26)* Inţel. 14, 14. Filip. 2, 3. **Cap. 6.**— *(1)* Sir. 8, 6. 1 Cor. 10, 12. *(2)* Ioan 13, 14, 34. 1 Tes. 5, 14. *(3)* 1 Cor. 8. 2. *(5)* Iov 19, 4. Rom. 14, 12. 1 Cor. 3. 8. *(6)* Num. 35. 8. Rom. 15. 27. 1 Cor. 9, 7.

7. Nu vă amăgiţi, Dumnezeu nu poate fi batjocorit. Ce va semăna omul, aceea va şi secera.
8. Cel ce seamănă în trupul său, din trup va secera stricăciune; iar cel ce seamănă în duh, din duh va secera viaţă veşnică.
9. Să nu ne îngreuiem a face binele, că la vreme vom secera, dacă nu vom cădea cu duhul.
10. Aşa dară, cât avem vreme, să facem bine tuturor, dar mai ales celor ce sunt ai noştri după credinţă.
11. Vedeţi cu ce litere v'am scris eu cu însăşi mâna mea!
12. Câţi doresc să se laude cu trupul, vă silesc să vă tăiaţi împrejur, numai ca să nu fie prigoniţi pentru crucea lui Hristos;
13. căci înşişi cei ce se taie împrejur nu păzesc legea, dar voiesc să vă tăiaţi împrejur, ca să se laude cu trupul vostru;
14. eu însă nu voiesc să mă laud decât numai cu crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care, pentru mine, lumea e răstignită şi eu sunt răstignit în ce priveşte lumea.
15. Pentrucă în Hristos Iisus nimic nu preţuieşte, nici tăierea împrejur, nici netăierea împrejur, ci numai făptura cea nouă.
16. Pace şi milă să fie peste cei ce se poartă după regula aceasta şi peste Israilul lui Dumnezeu.
17. Incolo nimenea să nu-mi facă supărare, că eu ranele Domnului nostru Iisus Hristos le port pe trupul meu.
18. Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu duhul vostru, fraţilor! Amin.

---

(7) Os. 10, 12. Am. 6, 4. Rom. 2, 6. *(8)* Pild. 11, 18. *(9)* 2 Paral. 15, 7. Ps. 118, 6. Mat. 24, 13. 2 Tes. 3, 13. *(10)* Sir. 12, 4, 5. 1 Tim. 5, 8. Evr. 12, 3. *(14)* Rom. 6, 2, 6. *(15)* Ps. 50, 11. Ioan 3, 3. Rom. 2, 25. Gal. 5, 5. Col. 3, 11. *(16)* Ps. 118, 165; 124, 5. Filip. 3, 16. *(17)* 2 Cor. 4, 10.

CARTEA CĂTRE EFESENI A SF. APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

Urare. Binecuvântările lui Dumnezeu prin Hristos. Pavel se roagă pentru credincioşi.

1. Pavel, prin voinţa lui Dumnezeu, apostol al lui Iisus Hristos, *vă doreşte* vouă, sfinţilor celor din Efes şi celor ce credeţi în Iisus Hristos,
2. har şi pace dela Dumnezeu, Tatăl nostru, şi dela Domnul Iisus Hristos.
3. Binecuvântat *să fie* Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce ne-a binecuvântat în ceruri cu tot felul de binecuvântări duhovniceşti prin Hristos,
4. de vreme ce ne-a ales prin El mai înainte de întemeierea lumii, ca prin iubire să fim sfinţi şi fără prihană înaintea Sa,
5. hotărînd de mai înainte din a Sa bunăvoinţă să ne înfieze prin Iisus Hristos,
6. spre lauda slavei harului Său, cu care ne-a dăruit prin Cel Iubit.
7. In Acesta avem răscumpărarea, prin sângele Lui, şi iertarea păcatelor, după mulţimea harului Lui,
8. pe care ni l-a dăruit din belşug în tot felul de înţelepciune şi pricepere,
9. descoperindu-ne taina voiei Sale, după planul dinainte hotărît în Sine Insuşi,
10. ca la plinirea vremilor să unească toate cele cereşti şi cele pământeşti sub capul Hristos,
11. prin Care ne-am şi făcut moştenitori, fiind meniţi *spre aceasta* de mai înainte prin hotărîrea Celui ce săvârşeşte toate după sfatul voiei Sale:
12. *şi aceasta* ca să slujim spre lauda slavei Sale şi noi, cei ce mai înainte nădăjduiam în Hristos,
13. în Care şi voi, după ce aţi auzit cuvântul adevărului, Evanghelia mântuirii voastre, crezând, sunteţi pecetluiţi cu Duhul Sfânt cel făgăduit,
14. Care este arvuna moştenirii noastre, răscumpărarea patrimoniului *Lui*, spre lauda slavei Lui.
15. De aceea şi eu, auzind de credinţa voastră în Domnul Iisus şi de dragostea voastră către toţi sfinţii,
16. nu încetez a mulţămi *lui Dumnezeu* pentru voi, pomenindu-vă în rugăciunile mele,
17. ca Dumnezeul Domnului nostru Iisus Hristos, Tatăl slavei, să vă dea Duhul înţelepciunii şi al descoperirii, ca să-L cunoaşteţi,
18. luminând ochii inimii voastre, ca să aflaţi în ce se cuprinde nădejdea chemării Lui şi care este bogăţia slăvitei Lui moşteniri *ce se păstrează* pentru sfinţi,
19. şi cât de nemăsurată este mărirea puterniciei Lui faţă de noi, cei ce am crezut prin lucrarea puterii Lui celei stăpânitoare,
20. cu care a lucrat El în Hristos, înviindu-L din morţi şi punându-L în ceruri deadreapta Sa,

Cap. 1.— *(1)* Rom. 1, 7. 1 Cor. 1, 1. 2 Cor. 1, 1. *(3)* 1 Petr. 1, 3. 2 Cor. 1, 3. *(4)* Rom. 8, 28-29. Ef. 5, 27. 1 Tes. 4, 7. 2 Tim. 1, 9. *(6)* Ps. 44, 1. Mat. 3, 17. Ioan 1, 16. Rom. 5, 15. *(7)* 1 Petr. 1, 19. Rom. 3, 25. Evr. 1, 3. *(9)* Ioan 15, 15. Fapt. 17, 30. Ef. 3, 2, 9. *(10)* Dan. 9, 24. Mat. 28, 18. Marc. 1, 15. Gal. 4, 4. Ef. 3, 15. Col. 1, 20. Evr. 1, 2. *(11)* Luc. 7, 30. Fapt. 20, 27. *(12)* Is. 43, 7. Luc. 2, 14. *(13)* Ef. 4, 30. *(14)* 2 Cor. 5, 5. *(15)* Filim. 1, 4. *(16)* Filip. 1, 3. Filim. 1, 5. *(17)* Luc. 2, 14. 1 Cor. 12, 8. *(18)* Ps. 18, 8. Fapt. 26, 18. Rom. 12, 2. *(20)* Ps. 109, 1. Marc. 16, 19. 1 Petr. 3, 22. Evr. 1, 13.

21. mai presus de toată începătoria şi stăpânirea şi puterea şi domnia, şi de tot numele, care se rosteşte nu numai în veacul acesta, ci şi în cel viitor,
22. şi toate le-a supus sub picioarele Lui, şi L-a dat mai presus de toate cap al Bisericii,
23. care este trupul Lui şi plinirea Celui ce plineşte toate în toţi.

CAP. 2.

Mântuirea prin har. La pace sunt chemaţi şi Iudeii şi păgânii.

1. Voi, *păgânii*, eraţi morţi prin fărădelegile şi păcatele voastre,
2. în care aţi trăit cândva după datina lumii acesteia şi după *voia* domnului care stăpâneşte în văzduh, *adică* a duhului care lucrează acum în fiii răsvrătirii;
3. din aceştia eram cu toţii şi noi, *Iudeii*, când trăiam în poftele noastre trupeşti, împlinind dorinţele cărnii şi ale gândurilor noastre, şi eram după fire fii ai mâniei, ca şi ceilalţi.
4. Dar Dumnezeu cel bogat în milă, din marea Lui iubire, cu care ne-a iubit,
5. deşi eram morţi prin fărădelegi, ne-a adus la viaţă împreună cu Hristos,
6. ne-a sculat împreună cu El şi ne-a pus în ceruri cu Hristos,
7. ca să arate în veacurile viitoare nemărginita bogăţie a harului Său, din bunătatea *ce o are* către noi pentru Hristos Iisus.
8. Căci prin har sunteţi mântuiţi pentru credinţă; nici aceasta nu-i dela voi, ci e darul lui Dumnezeu:
9. nu din fapte *sunteţi mântuiţi*, ca să nu se laude cineva.
10. Căci sunteţi făptura Lui, zidiţi prin Hristos Iisus spre a face faptele bune, care Dumnezeu ni le-a rânduit să le săvârşim.
11. De aceea voi, care altădată eraţi păgâni din naştere, numiţi netăiaţi împrejur de către cei ce se numeau tăiaţi împrejur cu *tăiere împrejur* trupească, făcută de mână, aduceţi-vă aminte,
12. că în vremea aceea eraţi pe lume fără Hristos, înstrăinaţi de obştea lui Israil, străini de aşezământul tăierii împrejur, fără nădejde şi fără Dumnezeu.
13. Iar acum, în Hristos Iisus, voi cei ce eraţi cândva departe, aţi fost apropiaţi prin sângele lui Hristos.
14. Căci pacea noastră este El, Care a făcut din două *feluri de oameni* unul şi a dărâmat zidul, care-i despărţea,
15. desfiinţând vrajba cu trupul Său, iar legea poruncilor cu învăţătura, ca *astfel* din două *feluri de oameni* să zidească în Sine un singur om nou, făcând pace,
16. şi ca într'un singur trup să-i împace pe amândoi cu Dumnezeu prin cruce, ucigând duşmănia pe dânsa.
17. *Astfel* venind *El*, a binevestit pacea vouă celor de departe şi celor de aproape,
18. pentrucă prin El şi unii şi alţii avem intrare la Tatăl, printr'un singur Duh.
19. Deci, nu mai sunteţi străini, nici venetici, ci cetăţeni împreună cu sfinţii şi oamenii de casă ai lui Dumnezeu,
20. fiind întemeiaţi pe temelia apostolilor şi a prorocilor şi având pe Insuşi Iisus Hristos *piatră* unghiulară,
21. pe care toată zidirea rezemându-se temeinic, se înalţă ca o biserică sfântă în Domnul,
22. şi pe care *piatră* şi voi vă zidiţi împreună prin Duhul; ca să fiţi locaşul lui Dumnezeu.

CAP. 3.

Taina chemării păgânilor, al cărora apostol e Pavel. Hristos odihneşte în inimile credincioşilor.

1. De aceea eu, Pavel, sunt legatul lui Hristos Iisus pentru voi, *păgânii*,
2. dacă aţi auzit de economia harului dumnezeesc, ce mi s'a dat de a *purta grijă* pentru voi.
3. Că prin descoperire mi s'a vestit taina *aceasta*, după cum v'am scris mai sus în puţine *cuvinte*,

---

(21) Col. 2, 10. *(22)* Ps. 8, 7. Cânt. 7, 6. Mat. 28, 18. 1 Cor. 15, 27. Ef. 4, 15; 5, 23. Col. 1, 18; 2, 10. **Cap. 2.**— *(1)* Luc. 15, 24. Col. 2, 13. Tit 3, 3. *(2)* Ioan 12, 31; 16, 11. 1 Cor. 6, 11. Col. 3, 7. *(4)* Sir. 17, 24. Rom. 2, 4. *(5)* 1 Ioan 3, 14. Rom. 8, 11. *(6)* Os. 6, 2-3. *(7)* Ef. 3, 8. *(8)* Fapt. 15, 11. Rom. 4, 2. *(9)* Rom. 3, 20. 1 Cor. 1, 29. *(10)* Ps. 50, 11. Is. 29, 23; 44, 21. Tit 2, 14; 3, 8. Evr. 13, 21. *(12)* Jud. 19, 12. Neem. 2, 19. Is. 65, 1. Iez. 13, 9. Rom. 9, 4; 11, 17. Gal. 4, 8. Col. 1, 21. *(13)* Eş. 12, 43. Is. 33, 13; 56, 8. Zah. 6, 15. Ioan 11, 52. Fapt. 2, 39. *(14)* Ps. 71, 3. Is. 9, 5. Mih. 5, 4. Ioan 16, 33. *(15)* Zah. 6, 13. 2 Cor. 5, 17. Col. 2, 14. *(16)* Num. 35, 25. Rom. 5, 12. 2 Cor. 5, 18. *(17)* Is. 57, 19. Zah. 9, 10. Luc. 2, 14. Ioan 11, 52. *(18)* Ioan 14, 6. Rom. 5, 2. Ef. 3, 12. Evr. 10, 19. *(19)* Is. 56, 3. *(20)* Is. 28, 16. Zah. 9, 16. 1 Petr. 2, 4. *(21)* Col. 2, 19. Apoc. 22, 14. *(22)* 1 Cor. 3, 11. 2 Cor. 6, 16. **Cap. 3.**— *(1)* Fapt. 21, 33. *(2)* Fapt. 9, 15. Gal. 1, 16. *(3)* Ef. 1, 9.

4. pe care cetindu-le, puteți vedea cum înțeleg eu taina lui Hristos,
5. care n'a fost vestită generațiunilor din trecut ale fiilor oamenilor, cum s'a descoperit acum sfinților Lui apostoli și proroci, prin Duhul Sfânt.
6. *Și taina aceasta este*, ca și păgânii să fie moștenitori și părtași împreună *cu Iudeii* la făgăduințele Lui, alcătuind un singur trup în Hristos Iisus, prin Evanghelia *aceea*,
7. al cărei slujitor m'am făcut eu prin darul harului dumnezeesc, ce mi s'a dat prin lucrarea puterii lui *Dumnezeu*.
8. Mie, celui mai mic dintre toți sfinții, mi s'a dat harul acesta, de a vesti păgânilor bogăția cea nepătrunsă a lui Hristos
9. și a descoperi tuturor, care este iconomia tainei celei din veșnicie ascunse în Dumnezeu, Cel ce a făcut toate prin Iisus Hristos,
10. pentruca acum, prin Biserică, să se facă cunoscută începătoriilor și stăpânirilor din ceruri înțelepciunea cea felurită a lui Dumnezeu,
11. după hotărîrea cea mai înainte de veci, pe care El a împlinit-o în Hristos Iisus, Domnul nostru,
12. prin Care avem îndrăsneală și intrare neîndoielnică *la Dumnezeu* prin credința în El.
13. De aceea vă rog să nu vă descurajați din pricina necazurilor mele, cele pentru voi, care sunt slava voastră.
14. Pentru aceasta îmi plec genunchile mele înaintea Tatălui Domnului nostru Iisus Hristos,
15. dela Care își ia începutul orice neam în cer și pe pământ,
16. *și mă rog*, să vă dea, după bogăția slavei Sale, ca să vă întăriți temeinic, prin Duhul Lui, în omul cel din lăuntru,
17. și prin credință să se sălășluiască Hristos în inimile voastre,
18. ca *astfel* voi, fiind înrădăcinați și întăriți în dragoste, să puteți pătrunde cu toți sfinții lățimea și lungimea și adâncimea și înălțimea dragostei *lui Hristos*,
19. și să pricepeți dragostea lui Hristos, care întrece orice pricepere, ca să vă umpleți de toată desăvârșirea lui Dumnezeu.
20. Iar Celui ce prin puterea, care lucrează în noi, poate să facă neasemănat mai mult decât tot ce cerem sau cugetăm noi,
21. Aceluia *să fie* slava în Biserica cea în Hristos Iisus în toate rândurile de oameni din veac în veac. Amin.

CAP. 4.

In felurimea darurilor trebue unirea credinței. Biserica e trupul lui Hristos. Viața nouă e curățenie.

1. Drept aceea eu, cel legat pentru Domnul, vă rog să vă purtați în chip vrednic de chemarea voastră,
2. cu toată smerenia și blândețea și îndelunga răbdare, îngăduindu-vă unul pe altul din dragoste,
3. și silindu-vă să păstrați unirea duhului prin legătura păcii.
4. Un trup și un duh sunteți, după cum și ați fost chemați la o singură nădejde, *care vi s'a pus înainte* la chemarea voastră:
5. *nu e decât* un Domn, o credință, un botez,
6. un Dumnezeu și Tată al tuturor, Care-i peste toți și prin toți și în noi toți.
7. Dar în parte fiecăruia din noi ni s'a dat harul după măsura în care l-a dăruit Hristos.
8. De aceea s'a și zis: « Suitu-S'a la înălțime, luat-a robime și daruri a împărțit oamenilor ».
9. Dar ce înseamnează oare « suitu-S'a », dacă nu că S'a și pogorît mai întâiu în cele mai dedesupt ale pământului?
10. Cel ce S'a pogorît însă este același, care S'a suit mai presus de ceruri, ca să umple toate.
11. Și tot El a pus pe unii apostoli, pe alții proroci, pe alții evangheliști, pe alții păstori și învățători,
12. pentru ca să desăvârșească pe sfinți la lucrul slujbei celei pentru

---

(5) Ioan 15, 15. Fapt. 17, 30. 1 Petr. 1, 12. *(6)* Rom. 15, 12. Gal. 3, 29. *(7)* Fapt. 9, 15. 1 Cor.15, 10. *(8)* Rom. 15, 19. 1 Cor. 15, 9. Gal. 1, 16. Ef. 2, 7. Tit 1, 3. *(9)* Ioan 1, 3. 1 Petr. 1,20. Rom. 16, 25. 1 Cor. 2, 7. Ef. 1, 9. Col. 1, 16, 26. 2 Tim. 1, 10. *(10)* Ps. 102, 20-21. Sir. 33, 11. 1 Petr. 1, 12. *(12)* Ef. 2, 18. *(13)* Filip. 1, 14. 2 Tim. 2, 10. *(14)* 2 Paral. 6, 13; 36, 23 j. Sir. 39, 6. Mat. 23, 9. *(15)* Ef. 1, 10. *(16)* Rom. 7, 22. 2 Cor. 4, 17. Ef. 1, 7. Filip. 4, 19. *(17)* Ioan 14, 23. Col. 1, 27. *(19)* Ioan 1, 16. Col. 2, 9. *(20)* Rom. 16, 25. **Cap. 4.**— *(1)* 1 Cor. 7, 17. Filip. 1, 27. Col. 1, 10. 1 Tes. 2, 12. *(2)* Rom. 12, 10. *(3)* Ioan 17, 11. Col. 3, 15. *(4)* Rom. 12, 5. 1 Cor. 12, 12. *(5)* Cânt. 6, 9. 1 Cor. 1, 13. *(6)* Mal. 2, 10. Marc. 12, 29. *(7)* Ioan 3, 34. Rom. 12, 3. 1 Cor. 12, 11. 2 Cor. 10, 13. *(8)* Ps. 67, 19. Ioan 3, 13; 6, 62. *(10)* Ps. 46. 5. Dan. 2. 35. *(11)* 1 Cor. 12, 4. 28.

zidirea trupului lui Hristos, *adică al Bisericii,*
13. până vom ajunge toţi la aceeaşi credinţă şi cunoştinţă a Fiului lui Dumnezeu, *până vom ajunge* oameni desăvârşiţi după măsura deplină a staturii lui Hristos;
14. ca să nu mai fim copii, învăluiţi şi purtaţi de vântul a tot felul de învăţături, *născocite* de viclenia oamenilor şi de iscusinţa lor şireată şi amăgitoare,
15. ci petrecând cu adevărat în dragoste, să creştem mereu până la *măsura* Aceluia care este Hristos, capul nostru,
16. din Care tot trupul bine alcătuit şi unit prin felurite legături întăritoare şi prin lucrarea ce îndeplineşte fiecare membru în măsura ce-i este dată, capătă creşterea pentru întărirea sa însăşi în iubire.
17. De aceea vă spun şi vă îndemn în *numele* Domnului, să nu vă mai purtaţi cum se poartă celelalte neamuri, după n intea lor deşartă,
18. fiind întunecate la cuget şi înstrăinate de viaţa dumnezeească, din pricina neştiinţei, care se află în ei, şi a învârtoşerii inimii lor.
19. Aceştia căzând în nesimţire, s'au dedat la destrăbălare, ca să săvârşească cu nesaţiu tot felul de necurăţie.
20. Voi însă, n'aţi cunoscut aşa pe Hristos;
21. numai dacă aţi auzit de El, de vreme ce adevărul *sau adevărata învăţătură despre viaţă,* dată de El, *vă cere,*
22. să lepădaţi chipul de vieţuire din trecut al omului celui vechiu, care piere în poftele lui cele ademenitoare,
23. şi, înoind duhul minţii voastre,
24. să vă îmbrăcaţi în omul cel nou, făcut după *chipul lui Dumnezeu,* de o cuvioşie şi sfinţenie adevărată.
25. De aceea, lepădând minciuna, spuneţi fiecare aproapelui vostru adevărul, pentrucă suntem membre unul altuia.
26. De vă mâniaţi, să nu greşiţi: să nu vă apuce asfinţitul soarelui mânioşi
27. şi să nu daţi loc diavolului.
28. Cel ce a furat *până acuma,* să nu mai fure, ci mai bine să muncească, făcând cu mâinile sale *lucruri* folositoare, ca să aibă din ce da şi celor ce au nevoie.
29. Nicio vorbă putredă să nu iasă din gura voastră, ci numai *cuvinte* bune pentru întărirea în credinţă, ca ele să aducă folos ascultătorilor.
30. Şi să nu jigniţi Duhul cel sfânt al lui Dumnezeu, cu Care aţi fost pecetluiţi în ziua răscumpărării.
31. Toată supărarea şi iuţimea şi mânia şi strigarea şi hula cu toată răutatea să fie depărtate dela voi
32. şi să fiţi unul cu altul buni şi miloşi; iertaţi-vă unul pe altul, după cum şi Dumnezeu v'a iertat pe voi prin Hristos.

CAP. 5.

Indemnuri de a ne purta în viaţă cu sfinţenie. Datoriile soţilor.

1. Urmaţi deci *pilda* lui Dumnezeu, ca nişte copii iubiţi,
2. şi trăiţi în dragoste, după cum şi Hristos ne-a iubit şi S'a dat pe Sine pentru noi prinos şi jertfă lui Dumnezeu, ca o mireasmă cu bun miros.
3. Iar desfrânarea şi orice fel de necurăţie şi de lăcomie nu trebue nici să se pomenească la voi, cum şade bine sfinţilor.
4. De asemenea nu vi se potrivesc nici vorbele urîte, nici grăirea deşartă, nici glumele proaste, ci dimpotrivă, mulţămita;
5. căci să ştiţi, că niciun desfrânat, sau necurat, sau lacom, ca unul ce este slujitor de idoli, n'are moştenire în împărăţia lui Hristos şi a lui Dumnezeu.
6. Să nu vă amăgească nimenea cu vorbe deşarte, căci pentru aceasta vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultători.
7. Deci, să nu vă întovărăşiţi cu aceştia.
8. Altădată eraţi întunerec, iar acum sunteţi lumină în Domnul: ca fii ai luminii să vă purtaţi,
9. căci roada Duhului e tot felul de bunătate, de dreptate şi de adevăr.

---

(13) 1 Cor. 14, 20. *(14)* Sir. 5, 11. 1 Cor. 3, 1. Evr. 13, 9. *(15)* Rom. 12, 9. Ef. 1, 22. Col. 1, 18; 2, 19. *(17)* 1 Petr. 4, 3. *(18)* Deut. 29, 4. Is. 60, 2. Rom. 1, 21. *(19)* Rom. 1, 24. *(22)* Fac. 35, 2. Iac. 1, 21. Col. 3, 8-9. Evr. 12, 1. *(23)* Petr. 4, 2. Rom. 6, 4. *(24)* Luc. 1, 75. Col. 3, 10-11. *(25)* Ps. 14, 3. Zah. 8, 16. *(26)* Ps. 4, 4: 36, 8. *(27)* Iac. 4, 7. *(29)* Sir. 27, 11. Mat. 12, 36. Marc. 9, 50. Ef. 5, 4. *(30)* Is. 7, 13. Ef. 1, 13. *(32)* Mat. 6, 14. Marc. 11, 25. Luc. 11, 4. **Cap. 5.**— *(1)* Mat. 5, 48. *(2)* Lev. 1, 9. Ps. 44, 9. Ioan 13, 34; 15, 12-13. 1 Ioan 3, 11, 16. *(3)* 1 Cor. 6, 15. *(4)* Mat. 12, 36. Ef. 4, 29. *(5)* 1 Cor. 6, 9-10. *(6)* Mat. 24, 4. Marc. 13, 5. Luc. 21, 8. Col. 2, 8. 2 Tes. 2, 3. *(7)* Ps. 49, 18. *(8)* Luc. 16, 8. Ioan 3, 21; 8, 12; 12, 36. Fapt. 26, 18. *(9)* Gal. 5, 22.

10. Cercaţi ce este plăcut lui Dumnezeu
11. şi să nu fiţi părtaşi la faptele cele sterpe ale întunerecului, ba încă să le şi mustraţi.
12. Căci de cele ce fac ei întru ascuns e ruşine şi de grăit.
13. Insă toate ies la iveală, vădite de lumină, pentrucă lumina toate le vădeşte.
14. De aceea s'a zis: « Scoală-te, cela ce dormi, şi te ridică din morţi şi te va lumina Hristos ».
15. Vedeţi dară să umblaţi cu pază, nu ca nişte neînţelepţi, ci ca cei înţelepţi,
16. preţuind vremea, că zilele sunt rele.
17. Aşa dară nu fiţi nepricepuţi, ci siliţi-vă să cunoaşteţi care-i voia lui Dumnezeu.
18. Nu vă îmbătaţi de vin, în care e desfrânarea, ci vă umpleţi de Duhul Sfânt,
19. întărindu-vă sufleteşte prin psalmi, prin slavoslovii şi prin cântări duhovniceşti, cântând şi lăudând în inimile voastre pe Domnul,
20. mulţămind pururea pentru toate lui Dumnezeu şi Tatăl, în numele lui Iisus Hristos,
21. şi supunându-vă unul altuia întru frica lui Dumnezeu.
22. Femei, supuneţi-vă bărbaţilor voştri, ca Domnului,
23. pentrucă bărbatul este cap femeii, precum şi Hristos e cap Bisericii, *care este* trupul Lui, *iar El* mântuitorul *ei*.
24. Şi precum Bicerica se supune lui Hristos, aşa şi femeile *să se supună* bărbaţilor lor întru toate.
25. Bărbaţi, iubiţi-vă femeile voastre,
26. cum a iubit şi Hristos Biserica şi S'a dat pe Sine pentru ea, ca să o sfinţească, curăţind-o cu baie de apă, prin cuvântul *Său*,
27. ca să o înfăţişeze Sieşi Biserică slăvită, neavând pată, sau meteahnă, sau *altă* ceva de felul acesta, ci ca să fie sfântă şi fără prihană.
28. Aşa sunt datori bărbaţii să-şi iubească femeile lor, cum îşi iubesc trupurile lor: cel ce-şi iubeşte femeia sa, pe sine se iubeşte.
29. Căci nimenea nu şi-a urît vreodată trupul său, ci-l hrăneşte şi-l încălzeşte, ca şi Hristos Biserica;
30. pentrucă suntem membre ale trupului Lui, din carnea Lui şi din oasele Lui.
31. De aceea va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa, şi se va lipi de femeia sa, şi vor fi amândoi un trup.
32. Taina aceasta este mare; eu însă zic: în Hristos şi în Biserică.
33. Deci dară fiecare din voi aşa să-şi iubească femeia sa, ca pe sine însuşi; iar femeia să se teamă de bărbat.

CAP. 6.

Copiii şi părinţii. Slugile şi stăpânii. Armele Duhului. Oastea lui Hristos. Tihic. Inchinăciuni şi urări.

1. Copii, supuneţi-vă părinţilor voştri *după porunca* Domnului, căci aceasta e drept.
2. Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama *ta:* aceasta este cea dintâi poruncă cu făgăduinţa:
3. ca să-ţi fie bine şi să trăieşti ani mulţi pe pământ.
4. Şi voi, părinţilor, nu întărâtaţi la mânie pe copiii voştri, ci-i creşteţi în învăţătura şi povaţa Domnului.
5. Slugilor, supuneţi-vă stăpânilor *voştri celor* trupeşti cu frică şi cu cutremur, cu inimă curată, ca lui Hristos,
6. nu cu sârguinţă făţarnică, ca cei ce vor să placă oamenilor, ci împliniţi voia lui Dumnezeu *din tot* sufletul, ca nişte robi ai lui Hristos,
7. slujind cu tragere de inimă, ca Domnului, iar nu ca unor oameni,
8. ştiind că fiecare rob sau slobod va primi dela Domnul *plată* după cât bine a făcut.
9. Şi voi, stăpânilor, să vă purtaţi cu ei la fel şi să vă stâmpăraţi asprimea,

---

(11) Ps. 118, 63. 1 Ioan 3, 6. 2 Cor. 6, 14. 1 Tim. 5, 20. *(13)* Ioan 3, 20-21. *(14)* Is. 9, 1; 60, 1. Luc. 15, 24. Ioan 5, 25. Rom. 6, 4; 13, 11. *(15)* Pild. 14, 18. Col. 4, 5. *(17)* Sir. 15, 10. Rom. 12, 2. 1 Tes. 4, 3. *(18)* Pild. 20, 1; 23, 20. Is. 5, 11. Luc. 21, 34. *(19)* Iac. 5, 13. Col. 3, 16. *(20)* Is. 63, 7. Col. 3, 17. 1 Tes. 5, 1 *(21)* 1 Petr. 5, 5. *(22)* 1 Petr. 3, 1. Col. 3, 18. Tit 2, 5. *(23)* 1 Cor. 11, 3. Ef. 1, 22. Evr. 3, 6. *(25)* Ioan 3, 29. Col. 3, 19. *(26)* Cânt. 6, 9. Is. 4, 4. 1 Petr. 3, 21. Tit 3, 5. Evr. 9, 14. *(27)* Lev. 21, 6. Cânt. 4, 7. 2 Cor. 11, 2. Ef. 1, 4. *(30)* 1 Cor. 6, 15. *(31)* Fac. 2, 24. Mat. 19, 5. Marc. 10, 7-8. 1 Cor. 6, 16. *(32)* Cânt. 1, 1. **Cap. 6.**— *(1-2)* Eş. 20, 12. Deut. 5, 16. Pild. 23, 22. Sir. 3, 3, 14. Mat. 15, 4. Marc. 7, 10. Col. 3, 20. *(4)* Pild. 13, 24. Sir. 14, 26. *(5)* 1 Petr. 2, 18. Col. 3, 22. Tit 2, 9. *(8)* 2 Cor. 5, 10. *(9)* Lev. 25, 43. Deut. 10, 17. 2 Paral. 19, 7. Iov 31, 13; 34, 19. Eccl. 5, 7. Inţel. 6, 7. Sir. 35, 12. Fapt. 10, 34. 1 Ioan 2, 14. Gal. 2, 6. Col. 3, 25.

știind că și peste voi, ca și peste ei, este un Stăpân în ceruri, la care nu este fățărnicie.

10. Incolo, frații mei, întăriți-vă în Domnul și în tăria puterii Lui

11. și vă îmbrăcați cu toată armura lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva uneltirilor diavolului;

12. pentrucă lupta nu ne e împotriva sângelui și a cărnii, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpânirilor, împotriva cârmuitorilor întunerecului veacului acestuia, împotriva duhurilor răutății celor de sub cer.

13. De aceea, luați toată armătura lui Dumnezeu, ca să vă puteți împotrivi în ziua cea rea și, biruind toate, să stați.

14. Stați drept aceea, încingându-vă mijloacele cu adevărul și îmbrăcându-vă cu platoșa dreptății;

15. având picioarele încălțate cu nepregetare întru vestirea Evangheliei păcii;

16. dar mai presus de toate, luați scutul credinței, cu care veți putea stinge toate săgețile cele aprinse ale vicleanului;

17. luați și coiful mântuirii, sabia duhovnicească, care este cuvântul lui Dumnezeu.

18. Rugați-vă în sufletul vostru cu tot felul de rugăciune și cerere în toată vremea și stăruiți în aceasta cu toată statornicia și cu cerere pentru toți sfinții,

19. și pentru mine, ca să mi se dea cuvânt, ca cu buzele mele să vestesc pe față și cu îndrăsneală taina Evangheliei,

20. al cărei sol în lanțuri sunt, ca să propoveduesc cu îndrăsneală, cum sunt dator.

21. Dar ca să știți și voi cele ce mi s'au *întâmplat* și ce fac, de toate vă va înștiința Tihic, fratele iubit și slujitorul credincios în Domnul,

22. pe care l-am trimes la voi tocmai pentru aceasta, ca să aflați despre noi și ca să vă liniștească inimile.

23. Pace și iubire, precum și credință *vă doresc*, fraților, dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul Iisus Hristos.

24. Harul să fie cu toți cei ce iubesc nestrămutat pe Domnul nostru Iisus Hristos. Amin.

---

(10) Cânt. 6, 4. 2 Tim. 2, 1. *(11)* Cânt. 7, 1. Rom. 13, 12. 1 Tes. 5, 8. *(12)* Ioan 12, 31; 14, 30. Ef. 2, 2. *(13)* Eccl. 9, 12. Ințel. 5, 18. 2 Cor. 10, 4 *(14)* Eș. 12, 11. Luc. 12, 35. 1 Petr. 1, 13. 1 Tes. 5, 8. *(17)* Is. 59, 17. 1 Tes. 5, 8. Evr. 4, 12. *(18)* Luc. 18, 1. Col. 4, 2. *(19)* 2 Tes. 3, 1. *(20)* Fapt. 21, 11. *(21)* Fapt. 20, 4. Col. 4, 7.

CARTEA CĂTRE FILIPENI A SF. APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

Dragostea lui Pavel către Filipeni. Folosul lanțurilor lui. El trebue să sufere pentru Hristos.

1. Pavel și Timoteiu, robii lui Iisus Hristos, *vă doresc* vouă, tuturor sfinților celor în Hristos Iisus, care vă aflați în Filipi împreună cu episcopii și cu diaconii,

2. har și pace dela Dumnezeu, Tatăl nostru, și dela Domnul Iisus Hristos.

3. Mulțămesc Dumnezeului meu oridecâteori îmi aduc aminte de voi

4. și pururea în toată rugăciunea mea cu bucurie mă rog pentru voi toți,

5. pentru partea ce luați la *vestirea* Evangheliei, din cele dintâi zile până acum,

6. încredințat fiind prin însăși aceasta, că cel ce a început la voi lucrul cel bun, îl va și desăvârși până la ziua lui Iisus Hristos,

7. cum și este drept să cuget despre voi toți, pentrucă atât în lanțurile mele, cât și în apărarea și întărirea Evangheliei, vă am în inima mea pe voi pe toți, cei ce sunteți părtași la har împreună cu mine.

8. Martor îmi este Dumnezeu, că vă iubesc pe voi pe toți cu iubirea lui Iisus Hristos;

9. și de aceea mă rog, ca dragostea voastră să sporească din ce în ce mai mult, *însoțită* de cunoștință și de toată simțirea,

10. ca cunoscând ce este mai bun, să fiți curați și fără poticnire în ziua lui Hristos,

11. plini de roadele cuvioșiei prin Iisus Hristos, spre slava și lauda lui Dumnezeu.

12. Voiesc însă să știți, fraților, că cele ce *s'au întâmplat* cu mine au adus mare izbândă pentru Evanghelie,

13. încât legăturile mele cele pentru Hristos au ajuns să fie cunoscute în tot pretoriul și la toți ceilalți,

14. și cei mai mulți dintre frații în Domnul, încurajați de lanțurile mele, cutează și mai mult să vorbească cuvântul lui Dumnezeu fără frică.

15. Adevărat, unii propoveduesc pe Hristos din pismă și din iubire de dispută, iar alții din bunăvoință.

16. Unii, din iubire de dispută, propoveduesc pe Hristos nu cu gând curat, socotind să îngreuieze lanțurile mele;

17. iar alții îl *propoveduesc* din dragoste, știind că eu sunt pus să apăr Evanghelia.

18. Dar ce-i cu aceasta? Ori în ce chip ar fi: fie din prefăcătorie, fie din bunăvoință, Hristos se propoveduește și eu mă bucur și mă voiu bucura de aceasta,

19. căci știu, că aceasta, cu rugăciunile voastre și cu ajutorul Duhului lui Iisus Hristos, îmi va sluji spre mântuire.

20. Cred și nădăjduiesc, că întru nimic nu voiu fi rușinat, ci sunt bine încredințat, că și acum, ca totdeauna, Hristos se va preamări în trupul meu, ori de voiu trăi, or de voiu muri,

21. căci pentru mine viața este Hristos și moartea un câștig.

22. Dacă însă a viețui în trup este un folos pentru lucrul meu, atunci nu știu ce să aleg.

Cap. 1.— *(3)* Ef. 1, 16. Col. 1, 3. 1 Tes. 1, 2. *(6)* Ioan 6, 29. 1 Tes. 1, 3. *(9)* Sir. 24, 34-35; 39, 6. *(10)* 1 Tes. 3, 13; 5, 23. *(11)* Cânt. 7, 9. Mat. 5, 16. Ioan 15, 8. *(13)* Fapt. 21, 11. *(14)* Ef. 3, 13. *(15)* 2 Cor. 2, 17. *(21)* Gal. 2, 20.

23. Amândouă mă atrag: am dorinţă să mă desfac *de trup* şi să fiu cu Hristos: aceasta e mult mai bine *pentru mine;*

24. dar a rămâne în trup e mai de folos pentru voi.

25. Şi ştiu bine, că voiu rămâne şi voiu trăi cu voi cu toţi, pentru bucuria şi propăşirea voastră în credinţă,

26. ca fala voastră în Hristos Iisus să vă sporească prin mine, când voi veni a doua oară la voi.

27. Numai să duceţi o viaţă vrednică de Evanghelia lui Hristos, ca eu, fie că voiu veni şi vă voiu vedea, fie că nu voiu fi de faţă, să aud de voi, că staţi într'un duh şi într'un suflet vă nevoiţi pentru credinţa Evangheliei,

28. neînspăimântându-vă nicidecum de protivnici. Aceasta pentru ei e prevestirea pieirii, iar pentru voi a mântuirii. Şi aceasta-i dela Dumnezeu;

29. pentrucă vouă vi-i dat pentru Hristos nu numai să credeţi în El, ci să şi pătimiţi pentru Dânsul,

30. ducând această luptă, care aţi văzut că *duc* eu şi cum auziţi şi acum de mine *că mă nevoiesc.*

CAP. 2.

Pilda iubirii lui Hristos s'o urmăm. Smerenia şi slava lui Hristos. Să ne silim a câştiga mântuirea. Timoteiu şi Epafrodit vrednici de laudă.

1. Deci, de este vreo mângâiere în Hristos, de este vreo bucurie în dragoste, de este vreo unire în duh, de este vreo îndurare şi milă,

2. *atunci* faceţi-mi bucuria deplină, ca aceeaşi să cugetaţi şi să aveţi o dragoste, un suflet şi un cuget,

3. şi nimica să nu faceţi din iubirea de dispută şi de slavă deşartă, ci, din smerenie, fiecare să socoată pe altul mai destoinic decât dânsul.

4. Să nu se îngrijească fiecare *numai* de ale sale, ci fiecare *să poarte grijă* şi de ale altora.

5. Căci în voi trebue să fie aceleaşi simţiri, ca şi în Hristos Iisus,

6. Care, fiind chipul lui Dumnezeu, deofiinţimea Sa cu Dumnezeu n'a socotit-o un lucru răpit pe nedrept,

7. dar *totuşi* S'a micşorat pe Sine Insuşi, şi a luat chip de rob, făcându-Se asemenea oamenilor;

8. şi fiind după înfăţişare ca omul, S'a smerit pe Sine, făcându-se ascultător până la moarte, iar moartea *I-a fost* de cruce.

9. De aceea şi Dumnezeu L-a preaînălţat şi I-a dăruit un nume mai presus de tot numele,

10. ca în numele lui Iisus să se plece tot genunchiul celor cereşti, şi al celor pământeşti, şi al celor dedesubt,

11. şi toată limba să mărturisească, că Iisus Hristos este Domn întru slava lui Dumnezeu Tatăl.

12. Deci, iubiţii mei, cum mi-aţi fost ascultători totdeauna, nu numai când am fost de faţă, ci mai vârtos acum, când lipsesc, desăvârşiţi-vă mântuirea cu frică şi cu cutremur,

13. pentrucă Dumnezeu, după bunăvoinţa *Sa,* vă dă şi voinţă şi putinţă.

14. Faceţi toate, fără cârtire şi fără şovăire,

15. ca să fiţi fără prihană şi curaţi, fii neprihăniţi ai lui Dumnezeu în acel neam îndărătnic şi răsvrătit, în mijlocul căruia străluciţi, cum strălucesc stelele în lume,

16. ţinând cuvântul vieţii, ca să mă *pot* lăuda în ziua *venirii* lui Hristos, că nu m'am luptat în zadar, nici nu m'am ostenit de geaba.

17. Şi chiar de m'aş jertfi, pentru jertfa şi prinosul credinţei voastre mă voiu bucura, şi mă voiu bucura cu voi cu toţi.

18. Bucuraţi-vă şi voi înşivă de aceasta şi vă bucuraţi împreună cu mine.

19. Nădăjduiesc însă în Domnul Iisus, să trimet curând la voi pe Timoteiu, ca aflând cum trăiţi, să mă mângâiu şi eu cu duhul.

20. Că n'am pe nimenea aşa de osârduitor, care să se îngrijească de voi cu atâta tragere de inimă;

---

(23) Luc. 2, 29. 2 Cor. 5, 8. Filim. 1, 22. *(26)* 2 Cor. 1, 14. Filip. 2, 16. *(27)* Cânt. 7, 2. Iuda 1, 3. Ef. 4, 1. Col. 1, 10. 1 Tes. 2, 12; 4, 1. *(28)* Luc. 12, 4. *(29)* Fapt. 5, 41. *(30)* 1 Tes. 2, 2. **Cap. 2.**— *(1)* Col 3, 12. *(2)* Rom. 15, 5. 1 Cor. 1, 10. 2 Cor. 13, 11. Filip. 3, 16; 4, 2. *(3)* Sir. 3, 18. Luc. 14, 11. 1 Petr. 5, 5. Rom. 12, 10. 1 Cor. 13, 4. Gal. 5, 26. *(4)* 1 Cor. 10, 24. *(5)* Mat. 11, 29. Ioan 13, 15. 1 Petr. 2, 21. *(6)* Ioan 5, 18. 2 Cor. 4, 4. Col. 1, 15. *(7)* 1 Paral. 17, 17. Ps. 21, 7. Is. 49, 6. Mat. 20, 28. Marc. 9, 12. Ioan 13, 4. 2 Cor. 8, 9. Evr. 2, 9, 17. *(8)* Ps. 109, 7. Mat. 26, 39. Rom. 5, 19. Evr. 2, 17; 5, 8; 12, 2. *(9)* Is. 52, 13. Mat. 28, 18. Evr. 1, 4. *(10)* Is. 45, 23. Rom. 14, 11. Apoc. 5, 13-14. *(11)* Ioan 13, 13. Fapt. 10, 36. 1 Cor. 8, 6; 12, 3. *(13)* Inţel. 8, 21. 2 Cor. 3, 5. Col. 1, 29. Evr. 13, 21. *(14)* 1 Paral. 29, 14. 1 Petr. 4, 9. *(15)* Pild. 4, 18. Mat. 5, 14-16. Filip. 4, 18. *(16)* Gal. 2, 2. Filip. 1, 26; 4, 1. *(17)* 2 Tim, 4, 6. *(19)* Fapt. 16, 1. Rom. 16, 21.

21. pentrucă toţi caută de ale lor *trebi*, iar nu de cele ale lui Iisus Hristos;
22. iar credincioşia lui *Timoteiu* o cunoaşteţi, că el a slujit cu mine la *vestirea* Evangheliei, cum slujeşte un fiu tatălui său.
23. Pe acesta deci nădăjduiesc să-l trimet la voi, cum voiu vedea ce are să fie cu mine.
24. Am încredere în Domnul, că şi eu voiu veni la voi în curând.
25. Am socotit de asemenea că e trebuinţă să trimet la voi şi pe Epafrodit, fratele şi tovarăşul meu de lucru şi de luptă, al vostru trimes şi slujitor la nevoile mele,
26. pentrucă vă dorea tare mult pe voi pe toţi, şi era tare mâhnit că aţi auzit că a fost bolnav.
27. Căci a şi fost bolnav de moarte, dar Dumnezeu l-a miluit şi nu numai pe dânsul, ci şi pe mine, ca să nu mi se adaoge durere peste durere.
28. De aceea l-am trimes îndată, ca văzându-l iară, să vă bucuraţi şi eu să fiu mai puţin mâhnit.
29. Primiţi-l dară pentru Domnul, cu toată bucuria, şi preţuiţi pe unii ca aceştia.
30. Căci el pentru lucrul Domnului a fost aproape de moarte, punându-şi viaţa în primejdie, ca să împlinească lipsa voastră în slujba mea.

CAP. 3.

Indemn Filipenilor să se ferească de Iudeii protivnici şi să urmeze în purtare pe Pavel.

1. Incolo, fraţii mei, bucuraţi-vă în Domnul. A vă scrie acestea, mie nu mi-i greu, iară vouă vi-i de folos.
2. Păziţi-vă de câini; păziţi-vă de lucrătorii cei răi; păziţi-vă de mutilare;
3. pentrucă *adevărata* tăiere împrejur suntem noi, cei ce slujim lui Dumnezeu cu duhul şi ne lăudăm cu Iisus Hristos şi nu în trup nădăjduim,
4. măcar că eu aş putea să mă nădăjduiesc şi în trup. Dacă altcineva socoate că poate să se nădăjduiască în trup, apoi cu cât mai vârtos eu,
5. care-s tăiat împrejur a opta zi, *şi sunt* din neamul lui Israil, din seminţia lui Veniamin, evreu din Evrei, iar după lege-s fariseu;
6. după râvnă, prigonitor al bisericii *lui Dumnezeu*; după cuvioşia cea din lege, fără prihană.
7. Dar Cele ce pentru mine erau un câştig, acelea pentru Hristos le-am socotit o pagubă.
8. Ba şi pe toate le socot o pagubă faţă de preţul cel mare al cunoştinţei lui Hristos Iisus, Domnul meu; pentru El m'am lepădat de toate şi toate le socotesc gunoaie, ca să dobândesc pe Hristos,
9. şi să mă aflu în El nu cu cuvioşia mea cea după lege, ci cu cea din credinţa în Hristos, cu cuvioşia cea dela Dumnezeu prin credinţă,
10. ca să-L cunosc pe El şi puterea învierii Lui şi părtăşia la suferinţele Lui şi în moarte să mă asemăn Lui,
11. ca doară aş ajunge la învierea morţilor.
12. *Grăiesc aşa* nu că doară aş fi ajuns *la ţintă*, sau m'aş fi desăvârşit; ci tind să văd, nu cumva voiu putea ajunge şi eu *desăvârşirea*, cum m'a ajuns pe mine Hristos Iisus.
13. Fraţilor, eu nu mă socotesc că aş fi ajuns, ci numai una fac: uitând cele din urmă şi îndreptându-mă înainte,
14. alerg spre ţintă, spre răsplata chemării celei de sus, *pe care mi-a făcut-o* Dumnezeu prin Hristos Iisus.
15. Deci, câţi *din noi* sunt desăvârşiţi, aşa să cugete. Dacă însă cugetaţi ceva altmintrelea, apoi şi aceea vă va descoperi-o Dumnezeu.
16. In aceea însă, la a căreia cunoştinţă am ajuns, să urmăm aceeaşi regulă şi să cugetăm la fel.
17. Urmaţi-mi mie, fraţilor, şi priviţi la cei ce se poartă după pilda, pe care o aveţi în noi.
18. Căci mulţi, de care v'am vorbit adesea şi de cari acum vă vorbesc plângând, se poartă ca nişte vrăjmaşi ai crucii lui Hristos.
19. Sfârşitul lor e pieirea, dumnezeul lor e pântecele, slava lor e în ruşine,

(21) 1 Cor. 10, 24. *(22)* Fapt. 16, 2. *(29)* 1 Tes. 5, 12. **Cap. 3.**— *(1)* 2 Cor. 3, 11. *(2)* Is. 56, 11. 2 Cor. 11, 13. Apoc. 22, 15. *(3)* Ier. 4, 4. Ioan 4, 24. Fapt. 15, 1. Rom. 2, 29. *(4)* 2 Cor. 11, 18. *(5)* Fapt. 23, 6; 26, 5. Rom. 11, 1. 2 Cor. 11, 22. *(6)* Fapt. 8, 3. *(8)* Is. 53, 11. Ier. 9, 24. Inţel. 5, 3. Ioan 17, 3. 1 Cor. 2, 2. Col. 2, 2. *(9)* Rom. 3, 22; 10, 3. Evr. 4, 3. *(10)* 1 Petr. 4, 13. Rom. 6, 5; 8, 17. *(12)* 1 Cor. 9, 24; 13, 12. 1 Tim. 6, 12. *(13)* Luc. 9, 62. *(14)* 1 Cor. 9, 24. 2 Tim. 4, 7. *(15)* Evr. 5, 14. *(16)* Rom. 12, 16; 15, 5. 1 Cor. 1, 10. Gal. 6, 16. Filip. 2, 2. *(17)* 1 Cor. 11, 1. 2 Cor. 3, 9. Filip. 4, 9. 1 Tes. 1, 6. *(19)* 2 Petr. 2, 1, 13. Rom. 16, 18.

căci ei se gândesc *numai* la cele pământești.

20. Sălașul nostru însă e în ceruri, de unde așteptăm și pe Mântuitorul, Domnul nostru Iisus Hristos,

21. Care trupul nostru cel înjosit îl va schimba așa, încât să fie asemenea trupului Lui celui slăvit cu puterea *cu care* El lucrează și-Și supune toate.

CAP. 4.

Indemnuri și sfaturi. Dărnicia Filipenilor e de laudă. Urări și încheiere.

1. Așa dară, frații mei iubiți și doriți, bucuria și cununa mea, astfel să stați în Domnul, iubiților.

2. Rog pe Evodia, și pe Sintihia o rog aceeași să cugete în Domnul.

3. Și te rog și pe tine, credinciosul meu tovarăș de lucru, ajută pe acestea, care s'au luptat pentru Evanghelie împreună cu mine și cu Climent și cu ceilalți tovarăși de lucru ai mei, ale căror nume sunt în cartea vieții.

4. Bucurați-vă pururea în Domnul și iarăși vă zic: bucurați-vă!

5. Blândețea voastră să fie cunoscută tuturor oamenilor. Domnul e aproape.

6. Nu vă îngrijorați de nimic, ci pururea în rugăciune și cerere descoperiți cu mulțămire dorințele voastre înaintea lui Dumnezeu,

7. și pacea lui Dumnezeu, care e mai presus de orice minte, va păzi inimile și cugetele voastre în Hristos Iisus.

8. Incolo, frații mei, numai ce-i adevărat, ce-i cinstit, ce-i drept, ce-i curat, ce-i vrednic de iubit, ce-i vrednic de laudă, orice faptă bună și orice-i de laudă, numai aceea să gândiți.

9. Ce ați învățat, ce-ați primit și ați auzit și ați văzut la mine, aceea să faceți și Dumnezeul păcii va fi cu voi.

10. M'am bucurat mult în Domnul, că ați început iară să vă gândiți la mine; și până acum vă gândeați, dar n'ați avut prilej *să dovediți aceasta.*

11. Zic aceasta nu pentrucă aș avea nevoie, căci m'am deprins să fiu mulțămit cu ce am;

12. știu să trăiesc și în lipsă, știu să trăiesc și în belșug; m'am deprins cu toate și în toate: să fiu sătul și să rabd de foame, să fiu în belșug și să duc lipsă.

13. Toate le pot cu ajutorul lui Iisus Hristos, Care mă întărește.

14. Dar bine ați făcut că ați împărtășit necazul meu.

15. Voi, Filipeni, știți că la începutul propoveduirii mele, când am ieșit din Macedonia, nicio biserică nu m'a ajutat prin dare și primire de daruri, decât numai voi singuri;

16. voi și în Tesalonic odată sau de două ori mi-ați trimes la nevoie.

17. *Zic aceasta* nu că doar aș umbla după daruri, ci caut rodul care *trebue* să crească în folosul vostru.

18. Am primit toate și sunt în belșug; m'am îndestulat, primind dela Epafrodit cele ce mi-ați trimes, ca o tămâie mirositoare, ca o jertfă plăcută și bine primită la Dumnezeu.

19. Dumnezeul meu să împlinească orice lipsă a voastră din bogăția slavei Sale, prin Hristos Iisus.

20. Iar lui Dumnezeu și Tatăl nostru fie slava în vecii vecilor. Amin.

21. Spuneți închinăciune la toți sfinții cei în Hristos Iisus. Inchină-se vouă toți frații, care se află cu mine.

22. Inchină-se vouă toți sfinții și mai ales cei din casa Cezarului.

23. Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi cu toți! Amin.

---

(20) Ps. 38, 17. 1 Cor 1, 7. Col. 3, 2. Tit 2, 13. Evr. 13, 14. *(21)* Ioan 11, 25. 1 Ioan 3, 2. 1 Cor. 15, 42-44. Col. 3, 4. **Cap. 4.**— *1)* 2 Cor. 1, 14. 1 Tes. 2, 19-20. *(2)* Filip. 2, 2. *(3)* Eș. 32, 32. Ps. 68, 32. Luc. 10. 20. Apoc. 3, 5; 13, 8. *(5)* Iac. 5, 9. 1 Petr. 4, 7. *(6)* Eccl. 5. 19. Mat. 6, 25. Luc. 12, 22. 1 Tim. 2, 1. *(7)* Ioan 14, 27. Col. 3, 15. *(8)* Sir. 4, 7. Mat. 5, 16. Rom. 13, 13. *(9)* Rom. 15, 32. Filip. 3, 17. 2 Tes. 3, 16. *(11)* Eccl. 8, 14-15. 1 Tim. 6, 6. *(12)* Sir. 40, 20. 1 Cor. 6, 10. *(13)* 2 Cor. 12, 9. *(17)* 2 Cor. 12, 14 *(18)* Iez. 20, 41: Os. 14, 7. Sir. 35, 3; 39, 17-19 *(19)* Ps. 22. 1 Ef. 3, 16.

CARTEA CĂTRE COLOSENI A SF. APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

Laude Colosenilor și îndemnuri la credință. Vrednicia dumnezeească a lui Hristos. Pavel se bucură de suferințele sale.

1. Pavel, prin voința lui Dumnezeu, apostol al lui Iisus Hristos, și fratele Timoteiu *scriem vouă,*

2. sfinți și credincioși frați în Hristos Iisus, care vă aflați în Colose, *și vă dorim* har și pace dela Dumnezeu, Tatăl nostru, și dela Domnul Iisus Hristos.

3. Mulțămim lui Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, și ne rugăm pururea pentru voi,

4. căci am auzit de credința voastră în Hristos Iisus și de dragostea ce arătați tuturor sfinților,

5. pentru nădejdea ce aveți în cele ce vă sunt gătite în cer, de care ați aflat mai înainte din cuvântul cel adevărat al Evangheliei, —

6. care a ajuns la voi, ca și în toată lumea, și este roditor și crește, cum crește și la voi din ziua când ați auzit și ați cunoscut cu adevărat harul dumnezeesc,

7. după cum ați învățat dela Epafrast, iubitul nostru tovarăș de lucru, care este slujitor credincios al lui Hristos la voi,

8. și care ne-a vestit cu ce fel de dragoste sunteți înflăcărați de Duhul *Sfânt.*

9. De aceea și noi, din ziua, în care am auzit *acestea,* nu contenim a ne ruga *lui Dumnezeu* pentru voi și a cere, ca să vă umpleți de cunoștința voiei Lui prin *ajutorul* a tot *felul* de înțelepciune și de pricepere duhovnicească:

10. *ca să* vă purtați în chip vrednic de Domnul și să-I plăceți în toate, rodind tot felul de faptă bună, sporind în cunoștința de Dumnezeu

11. și întărindu-vă toate puterile prin puterea Lui cea slăvită, ca să suferiți toate cu răbdare și voie bună.

12. Mulțămim lui Dumnezeu și Tatăl, Care ne-a chemat să fim părtași la moștenirea sfinților în *împărăția* luminii

13. și Care ne-a izbăvit din stăpânirea întunerecului și ne-a adus în împărăția iubitului Său Fiu,

14. prin al Căruia sânge am dobândit răscumpărarea și iertarea păcatelor;

15. Care este chipul Dumnezeului celui nevăzut, născut mai înainte de toată făptura;

16. că printr'Insul s'au făcut toate cele din cer și cele de pe pământ, văzute și nevăzute: tronurile, domniile, căpeteniile, puterile, toate prin El și pentru El sunt făcute.

17. El este mai înainte de toate și toate se țin prin El.

18. El este capul corpului său, adică al Bisericii, și El este pârga și Intâiul născut din morți, ca întâietatea în toate să fie a Lui.

19. Pentrucă a binevoit *Tatăl,* ca în El să locuiască toată desăvârșirea,

20. și ca prin El să împace cu Sine toate cele din cer și cele de pe pământ,

Cap. 1.— *(3)* Filip. 1, 3. *(4)* Evr. 6, 10. *(6)* Mat. 13, 8; 24, 14. Marc. 4, 8. Luc. 8, 8. Ioan 15, 16. Fapt. 12, 24. *(9)* Rom. 12, 2. 1 Cor. 1, 5. *(10)* Ef. 4, 1. Filip. 1, 27. 1 Tes. 2, 12. *(11)* Is. 41, 29. Fapt. 5, 41. *(12)* Inţel. 5, 5. Fapt. 26, 18. *(13)* Mat. 3, 17. Evr. 2, 15. *(14)* Fapt. 4, 12. Rom. 3, 25. *(15)* Ps. 66, 1. Pild. 8, 22. Sir. 1, 4. Ioan 14, 9. 2 Cor. 4, 4. Filip. 2, 6. Evr. 1, 3. *(16)* Ps. 102, 21. Mat. 28, 18. Ioan 1, 3. Ef. 3, 9. Evr. 1, 2. *(17)* Ioan 1, 1; 8, 58. *(18)* Lev. 23, 10. Ps. 88, 27. Rom. 8, 29. 1 Cor. 15, 20. Ef. 1, 22; 4, 15. *(19)* Ioan 1, 16. Col. 2 9. *(20)* Lev. 17, 11-12. Is. 9, 5. Luc. 2, 14. om. 5, 1. 2 Cor. 5, 18. Ef. 1, 10.

făcând pace prin El, prin sângele Lui cel vărsat pe Cruce.

21. *De asemenea* și pe voi, cei ce prin cugetele și faptele voastre rele erați altădată înstrăinați și vrășmași,

22. iată v'a împăcat acum prin carnea trupului Lui și prin moartea *Lui,* ca să vă înfățișați înaintea Sa sfinți și neprihăniți,

23. dacă veți rămâne tari și statornici în credință și nu vă veți clinti din nădejdea Evangheliei ce ați auzit, care este vestită la toată făptura de sub cer și căreia eu, Pavel, m'am făcut slujitor.

24. Acum mă bucur în suferințele mele pentru voi și împlinesc în trupul meu suferințele lui Hristos pentru trupul Lui, adică pentru Biserică,

25. căreia eu, după economia dumnezeească, ce mi s'a încredințat pentru voi, m'am făcut slujitor, să vă vestesc deplin cuvântul lui Dumnezeu,

26. taina cea din veci ascunsă de toate neamurile, iar acum descoperită sfinților Săi,

27. cărora a binevoit Dumnezeu să le arate ce bogăție de slavă este pentru păgâni în taina aceasta, adică sălășluirea în voi a lui Hristos, nădejdea slavei.

28. Pe acesta Il propoveduim noi sfătuind pe toți oamenii și învățându-i toată înțelepciunea, ca să înfățișăm pe toți oamenii *la Dumnezeu* desăvârșiți în Hristos Iisus.

29. Pentru aceasta mă și ostenesc și mă lupt cu ajutorul puterii Lui, care lucrează puternic în mine.

CAP. 2.

Indemn a nu ne lua după ademenirile oamenilor. Inmormântați cu Hristos prin botez, am și înviat cu El. Ștergerea zapisului păcatelor.

1. Doresc să știți, câtă silință am pentru voi și pentru cei din Laodiceea, din Ierapoli și pentru toți câți n'au putut a vedea fața mea,

2. ca să li se mângâie inimile și să fiți uniți prin dragoste și să vă îmbogățiți cu pricepere deplină, pentru cunoașterea tainei lui Dumnezeu Tatăl și a lui Hristos,

3. în Care sunt ascunse toate comorile înțelepciunii și ale științei.

4. Aceasta însă o zic, ca să nu vă amăgească cineva cu vorbe ademenitoare;

5. căci deși cu trupul lipsesc dintre voi, dar duhovnicește sunt cu voi și mă bucur, văzând buna rânduială cea dela voi și credința voastră cea tare în Hristos.

6. De aceea, cum ați primit pe Domnul Iisus Hristos, *așa* să și umblați în El,

7. fiind înrădăcinați și întemeiați într'Insul și întăriți în credință după cum ați fost învățați, să sporiți prin ea în fapte bune.

8. Luați seama, fraților, să nu vă amăgească cineva cu filosofia și cu înșelăciunea deșartă, după predania omenească, după datinile lumii și nu după Hristos,

9. căci în El locuiește trupește toată deplinătatea Dumnezeirii

10. și voi sunteți deplini în El, Care este capul a toată domnia și stăpânirea.

11. In El sunteți și tăiați împrejur cu tăiere împrejur nefăcută de mână, cu tăierea împrejur a lui Hristos, *care este* desbrăcarea trupului celui păcătos al cărnii;

12. *căci* fiind îngropați cu El prin botez, ați și înviat prin El și împreună cu El prin credința în puterea lui Dumnezeu, Care L-a înviat din morți.

13. *Dumnezeu* și pe voi, care erați morți prin păcatele voastre și prin netăierea împrejur, a trupului vostru, v'a înviat împreună cu Dânsul, iertându-vă toate păcatele

14. și ștergând, cu învățătura, zapisul cel pentru noi, care era împotriva noastră, l-a luat dinaintea noastră și l-a pironit pe cruce,

15. desbrăcând de putere domniile și stăpânirile *întunerecului* și biruindu-le cu crucea Sa, le-a făcut priveliște de ocară.

16. Deci, nimenea să nu vă osândească pentru vreo mâncare sau băutură, sau pentru vreo sărbătoare, sau lună nouă, sau sâmbătă:

---

(21) Ef. 2, 12. *(22)* Luc. 1, 75. Rom. 5, 10. 1 Cor. 1, 2. Ef. 1, 4. Tit 2, 14. *(23)* Mat. 28, 19. Marc. 16, 15. Ioan 15, 4. 1 Cor. 15, 58. *(24)* Rom. 5, 3. 2 Cor. 1, 5; 12, 15. *(25)* Fapt. 20, 24. 1 Cor. 4, 1; 9, 17. *(26)* Rom. 16, 25. Ef. 3, 9. 2 Tim. 1, 10. *(27)* Rom. 9, 23. Ef. 3, 17. *(28)* 2 Cor. 11, 2. *(29)* 1 Cor. 15, 10. Filip 2, 13. **Cap. 2.**— *(2)* Filip. 3. 8. *(3)* Pild. 1. 20. 1 Cor. 1, 24, 30. *(5)* 1 Cor. 5, 3. *(7)* 1 Cor. 1, 5. Ef. 3, 17. *(8)* Ps. 118, 61. Sir. 34, 7-8. Rom. 16, 17. Ef. 5, 6. Evr. 13, 9. *(9)* Ioan 1, 14, 16. Ef. 3, 19. Col. 1, 19. *(10)* Ef. 1, 21-22. *(11)* Rom. 2, 29. Gal. 3, 27. *(12)* Rom. 6, 4. Ef. 1, 19-20. *(13)* Iov 15, 16. Ef. 2, 15. *(15)* Ioan 16, 11. 1 Petr. 3, 19. Ef. 4, 8. Evr. 2, 14. *(16)* Num. 28, 11. Sir. 33, 7-8. Rom. 14, 6. Gal. 4. 10.

17. acestea au fost umbra celor viitoare, iar trupul, *care răsfrângea această umbră*, este al lui Hristos.

18. Nimenea să nu vă amăgească cu smerenie prefăcută sau cinstire a îngerilor, amestecându-se în lucruri pe care nu le-a văzut și îngâmfându-se în chip nechibzuit cu mintea sa trupească

19. și nepăstrând unirea cu Capul, prin care tot trupul, bine pregătit și unit prin legături și încheieturi, își face creșterea, pe care i-o dă Dumnezeu.

20. Deci, dacă ați murit cu Hristos *și* pentru stihiile lumii *nu mai sunteți*, atunci pentru ce țineți, ca și cum ați trăi în lume, regulile:

21. nu te atinge, nu mânca, nu pipăi,

22. care prin reaua întrebuințare ajung primejdioase și care se reazemă pe porunci și învățături omenești.

23. Acestea, în adevăr, au numai faima de înțelepciune, întru cât înfățișează o închinare de bună voie, o umilință și o disprețuire a trupului, dar n'au vreun preț împotriva mulțămirii de sine a trupului.

CAP. 3.

Aleșii Domnului trebue să caute cele cerești. Omul cel nou trebue să se îmbrace cu viața nouă. Datoriile soților, copiilor, părinților, slugilor și stăpânilor.

1. Dacă însă ați înviat cu Hristos, atunci căutați cele de sus, unde este Hristos așezat deadreapta lui Dumnezeu;

2. la cele de sus cugetați, iar nu la cele de pe pământ!

3. Căci ați murit și viața voastră este ascunsă cu Hristos în Dumnezeu.

4. Iar când se va arăta Hristos, viața voastră, atunci vă veți arăta și voi cu Dânsul în slavă.

5. Faceți deci să moară ceea ce alcătuiește în voi omul cel pământesc: desfrânarea, necurăția, patima, pofta rea și lăcomia, care este o slujire de idoli,

6. pentru care vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultători,

7. cu care umblați și voi altădată, când trăiați în aceste *păcate*.

8. Acum însă lepădați și voi toate acestea: mânia, iuțimea, răutatea, hula și *tot* cuvântul urît *c: ar putea să iasă* din gura voastră.

9. Nu mințiți unul altuia, desbrăcați-vă de omul cel vechiu și de faptele lui

10. și vă îmbrăcați în cel nou, care se înoiește prin cunoștința *de Dumnezeu* după chipul Celui ce l-a făcut.

11. Intru această stare nu este nici iudeu, nici elin, nici tăiere împrejur, nici netăiere împrejur, nici barbar, nici scit, nici rob, nici slobod, ci toate și în toți e Hristos.

12. Așa dară, ca niște aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și iubiți, îmbrăcați-vă cu îndurare, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungă răbdare,

13. îngăduind unul altuia și iertându-vă unul pe altul, de are cineva asupra cuiva plângere; cum v'a iertat Hristos pe voi, așa *să iertați* și voi.

14. Dar peste toate acestea luați dragostea, care este cingătoarea desăvârșirii,

15. și să domnească în inimile voastre pacea lui Dumnezeu, pentru care sunteți chemați *să alcătuiți* un singur trup și să vă faceți recunoscători.

16. Cuvântul lui Hristos să se sălășluiască din belșug în voi cu toată înțelepciunea; învățați-vă și vă întăriți unul pe altul prin psalmi și prin laude și prin cântări duhovnicești, cântând cu bucurie în inimile voastre Domnului.

17. Tot ce faceți, cu cuvântul sau cu fapta, în numele Domnului Iisus Hristos *să le faceți*, mulțămind prin El lui Dumnezeu și Tatăl.

18. Femei, supuneți-vă bărbaților voștri, cum se cuvine în Domnul!

19. Bărbați, iubiți-vă femeile și nu fiți aspri cu ele!

20. Copii, supuneți-vă în toate părinților voștri, căci aceasta-i plăcut Domnului!

21. Părinți, nu urgisiți în mânie pe copiii voștri, ca să nu se descurajeze!

---

(17) Evr. 8, 5; 10, 1. *(18)* 2 Cor. 11, 14. *(19)* Ef. 2, 20; 4, 15. *(20)* Is. 29, 13. Rom. 7, 4. Gal. 4, 3. *(22)* Is. 29, 13. Sir. 34, 7-8. Mat. 15, 9. **Cap. 3.**— *(1)* Marc. 16, 19. Ioan 8, 23. Rom. 8, 34. *(2)* Filip. 3, 20. *(3)* Rom. 8, 34. Gal. 2, 20. *(4)* 1 Ioan 3, 2. Filip. 3, 21. *(5)* Sir. 14, 9-10. Rom. 6, 8. Ef. 5, 3. *(6)* 1 Cor. 6, 9. *(7)* Ef. 2, 2. *(8)* 1 Petr. 2, 1. Rom. 6, 4. Ef. 4, 22. Evr. 12, 1. *(9)* Fac. 35, 2. Lev. 19, 11. Ef. 4, 22, 25. *(10)* Fac. 1, 27; 5, 1; 9 6. Ef. 4, 24. *(11)* Gal. 6, 15. Ef. 4, 24. *(12)* Gal. 5, 22. Ef. 4, 32. *(13)* Mat. 6, 14; 18, 22. Marc. 11, 25. Rom. 13, 8; 15, 1. *(15)* Ef. 4, 3. Filip. 4, 7. *(16)* 2 Reg. 23, 1 Ef. 5, 19. *(17)* 1 Cor. 10, 31. Ef. 5, 20. Evr. 13, 15. *(18)* 1 Petr. 3, 1. 1 Cor. 14, 34. Ef. 5, 22. *(19)* 1 Petr. 3, 7. Ef. 5, 25. *(20)* Ef. 6, 1.

22. Slugi, supuneţi-vă în toate stăpânilor voştri celor trupeşti, slujindu-le nu numai de ochii *oamenilor*, ca făţarnicii, ci cu inimă curată şi în frica lui Dumnezeu.

23. Tot ceea ce faceţi, faceţi cu toată inima, ca pentru Domnul, iar nu ca pentru oameni,

24. ştiind că aveţi să primiţi dela Domnul moştenire *cerească*, ca răsplătire, căci Domnului Iisus Hristos slujiţi;

25. iar cine se poartă cu nedreptate, aceluia după nedreptatea sa i se va răsplăti, căci la *El* nu este părtinire.

26. Stăpâni, daţi slugilor voastre ceea ce li se cuvine şi e drept după învoială, ştiind că şi voi aveţi un stăpân în cer.

CAP. 4.

Rugăciunea este de folos. Trebue să ne purtăm înţelepţeşte. Tihic şi Onisim.

1. Stăruiţi în rugăciune şi privegheaţi într'însa cu mulţămită!

2. Rugaţi-vă de asemenea şi pentru noi, ca să ne deschidă Dumnezeu uşa cuvântului,

3. spre a vesti taina lui Hristos, pentru care şi sunt legat,

4. şi spre a o descoperi cum se cuvine să o descopăr.

5. Purtaţi-vă chibzuit cu cei de afară, folosind timpul.

6. Cuvântul vostru să fie totdeauna cu har, dres cu sare, ca să ştiţi cum să răspundeţi fiecăruia.

7. Toate cele despre mine vi le va spune Tihic, iubitul *nostru* frate şi tovarăş de lucru şi slujitorul credincios al Domnului,

8. pe care l-am trimes la voi pentru aceea, ca să afle toate despre voi şi să mângâie inimile voastre,

9. împreună cu Onisim, fratele *nostru* credincios şi iubit, care este dintre voi; ei vă vor spune tot ce-i pe aicea.

10. Vă salută Aristarh, care e închis împreună cu mine, şi Marcu, vărul lui Varnava, pentru care aţi primit porunci, că de va veni la voi, să-l primiţi *bine;*

11. de asemenea *vă salută* şi Iisus, poreclit şi Iust; aceştia amândoi sunt dintre cei tăiaţi împrejur şi singurii tovarăşi de muncă pentru Împărăţia lui Dumnezeu, care au fost mângâierea mea.

12. Inchină-se vouă Epafrast al vostru, robul lui Iisus Hristos, care pururea se nevoieşte pentru voi în rugăciuni, ca voi *pururea* să fiţi desăvârşiţi şi plini de tot ce este plăcut lui Dumnezeu.

13. Vă mărturisesc de el, care are multă râvnă pentru voi şi pentru cei ce se află în Laodiceea şi în Ierapoli.

14. Vă salută Luca, iubitul doftor, şi Dima.

15. Salutaţi pe fraţii din Laodiceea şi pe Nimfas şi biserica cea din casa lui.

16. După ce această carte se va ceti de către voi, faceţi ca ea să se cetească şi în biserica din Laodiceea, iar cea din Laodiceea să o cetiţi şi voi.

17. Spuneţi lui Arhip: « Vezi, să-ţi îndeplineşti *bine* slujba, ce ai primit dela Domnul ».

18. Salutare din partea mea, a lui Pavel, *scrisă* cu însăşi mâna mea. Aduceţi-vă aminte de lanţurile mele! Harul *să fie* cu voi. Amin.

---

(22) 1 Petr. 2, 18. Ef. 6, 5. Tit 2, 9. *(25)* 2 Paral. 19, 7. Inţel. 6, 5, 7. Fapt. 10, 34. Ef. 6, 9. *(26)* Lev. 25, 43. Deut. 10, 17. Iov 31, 13. **Cap. 4.**— *(2)* Luc. 18, 1. Ef. 6, 18. *(3)* 1 Cor. 16, 9. *(5)* Marc. 4, 11. Ef. 5, 15. *(6)* Eccl. 10, 12. Cânt. 4, 3. Marc. 9, 50. 1 Petr. 3, 15. *(7)* Ef. 6, 21. *(9)* Filim. 1, 10. *(10)* Fapt. 15, 37; 27, 2. *(14)*. 2 Tim. 4, 10.

CARTEA ÎNTÂIA CĂTRE TESALONICENI A SF. APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

Cuvânt de începere. Pavel laudă credința Tesalonicenilor.

1. Pavel, Siluan și Timoteiu *vă scriu vouă,* Bisericii Tesalonicenilor, *care credeți* în Dumnezeu Tatăl și în Domnul Iisus Hristos, *și vă doresc* har și pace dela Dumnezeu, Tatăl nostru, și dela Domnul Iisus Hristos.

2. Mulțămim pururea lui Dumnezeu pentru voi toți și vă pomenim necontenit în rugăciunile noastre,

3. aducându-ne aminte înaintea lui Dumnezeu, Tatăl nostru, de fapta voastră cea din credință, de osteneala cea din dragoste și de nădejdea voastră statornică în Domnul nostru Iisus Hristos,

4. știind, frați iubiți, că ați fost aleși de Dumnezeu,

5. pentrucă Evanghelia noastră n'a fost *propoveduită* la voi numai cu cuvântul, ci a fost însoțită de minuni, de Duhul Sfânt și de multă adeverire, precum *înșivă* știți cum am fost noi la voi pentru voi.

6. Și voi v'ați făcut următori nouă și Domnului, primind cuvântul cu bucuria Duhului Sfânt în multe necazuri,

7. încât v'ați făcut pildă pentru toți credincioșii din Macedonia și din Ahaia.

8. In adevăr, dela voi a răsunat cuvântul Domnului nu numai în Macedonia și Ahaia, ci în toate locurile s'a lățit vestea credinței voastre în Dumnezeu, încât noi nu mai avem nevoie să grăim ceva,

9. căci însăși acestea mărturisesc de noi ce primire am avut la voi și cum v'ați întors voi la Dumnezeu dela idoli, ca să slujiți Dumnezeului celui viu și adevărat,

10. și să așteptați din ceruri pe Fiul Lui, pe Care El L-a înviat din morți, pe Iisus, Care ne izbăvește de mânia cea viitoare.

CAP. 2.

Sârguința lui Pavel la propoveduirea Evangheliei. Statornicia în credință a Tesalonicenilor. Dorința lui Pavel de a vedea din nou pe Tesaloniceni.

1. Fraților, voi înșivă știți, că venirea noastră la voi n'a fost zadarnică,

2. ci, după ce am pătimit mai întâiu și am fost batjocoriți în Filipi, precum știți, am îndrăsnit cu nădejdea în Dumnezeul nostru, să vă propoveduim și vouă Evanghelia lui Dumnezeu cu multă nevoință.

3. Căci propoveduirea noastră nu izvorăște nici din înșelătorie, nici din gânduri necurate, nici din vicleșug,

4. ci precum am fost socotiți de Dumnezeu vrednici să ni se încredințeze *propoveduirea* Evangheliei, așa grăim și noi, nu ca să plăcem oamenilor, ci lui Dumnezeu, Celui ce cearcă inimile noastre.

5. Pentrucă Dumnezeu ni-i martor, că niciodată precum știți, nu ne-am folosit înaintea voastră nici de cuvinte de măgulire,

6. nici de dorință de câștig, nici slavă omenească nu căutăm, nici la voi, nici la alții.

7. Am fi putut să fim la voi cu greutate ca apostoli ai lui **Hristos;** dar

---

Cap. 1.— *(1)* Fapt. 16, 1. Gal. 1, 3. *(2)* Filip. 1, 3. 2 Tes. 1, 3. Filim. 1, 4-5. *(3)* Fapt. 17, 4. Filip. 1, 6. *(5)* Rom. 15, 19. *(6)* Filip. 3, 17. *(10)* Os. 13, 14. Rom. 5, 9. 2 Cor. 4, 14. **Cap. 2.**— Fapt. 16, 22. Filip. 1, 30. *(3)* 2 Cor. 2, 17. *(4)* Ier. 17, 10. Gal. 1, 10. 1 Tim. 1, 11. *(6)* Ioan 5, 41. *(7)* 2 Tim. 2, 24.

ne-am arătat în mijlocul vostru blânzi, ca o doică ce se poartă duios cu copiii săi.
8. Astfel noi, din osârdie pentru voi, am voit să vă dăm nu numai Evanghelia lui Dumnezeu, ci și sufletele noastre, pentrucă ne-ați căzut dragi.
9. Căci voi, fraților, vă amintiți de munca și osteneala noastră, când, propoveduind la voi Evanghelia lui Dumnezeu, lucram ziua și noaptea, ca să nu îngreuiem pe cineva din voi.
10. Martori sunteți și voi și Dumnezeu, cât de sfânt, de drept, și de neprihănit ne-am purtat noi față de voi cei credincioși;
11. pentrucă, după cum știți, pe fiecare din voi, ca un părinte pe copiii săi
12. v'am rugat și v'am mângâiat și v'am îndemnat să vă purtați în chip vrednic înaintea lui Dumnezeu, Care v'a chemat la împărăția și slava Sa.
13. De aceea și noi necontenit mulțămim lui Dumnezeu, că voi, primind cuvântul lui Dumnezeu, auzit dela noi, nu l-ați luat ca un cuvânt omenesc, ci ca un cuvânt al lui Dumnezeu, cum și este cu adevărat, și care și lucrează în voi cei credincioși.
14. Căci voi, fraților, v'ați făcut următori bisericilor lui Dumnezeu din Iudeea, *care cred* în Hristos Iisus, pentrucă și voi ați suferit aceleași lucruri dela Iudeii cei de un neam cu voi, care le-au suferit și aceia dela Iudeii,
15. cei ce au ucis și pe Domnul Iisus, și pe prorocii Lui, și pe noi ne-au isgonit, și lui Dumnezeu nu plac, și tuturor oamenilor se împotrivesc,
16. care ne împiedecă de a grăi păgânilor, ca să se mântuiască, și prin aceasta pururea umplu măsura păcatelor lor, dar în sfârșit se apropie mânia asupra lor.
17. Noi însă, fraților, fiind pentru puțină vreme despărțiți de voi, dar numai cu trupul, nu și cu inima, cu atât mai cu mare dorință ne-am silit să vedem fața voastră.
18. Și de aceea noi, adică eu Pavel, de vreo două trei ori am vrut să viu la voi, dar ne-a împiedecat satana.
19. Căci cine este nădejdea noastră, sau bucuria, sau cununa de laudă? Oare nu și voi, *care aveți să fiți* înaintea Domnului nostru Iisus Hristos, la venirea Lui?
20. Căci voi sunteți slava noastră și bucuria.

CAP. 3.

Pavel trimete la Tesalonic pe Timoteiu în locul său. Acesta la întoarcere i-a adus știri bune.

1. De aceea, ne mai putând răbda, am primit să rămânem singuri la Atena
2. și am trimes pe Timoteiu, fratele nostru și slujitorul lui Dumnezeu și tovarășul nostru de lucru la *propoveduirea* Evangheliei lui Hristos, ca să vă mângâie și să vă întărească în credința voastră,
3. ca nimenea să nu se clatine din pricina necazurilor acestora, căci voi singuri știți, că așa ni-i dat nouă *să pătimim.*
4. Căci când am fost la voi, v'am prevestit, că vom pătimi, cum s'a și întâmplat și cum știți.
5. Pentru aceasta și eu, ne mai putând răbda, am trimes ca să aflu despre credința voastră, ca să nu vă fi ispitit cumva ispititorul și să rămâie zadarnică osteneala noastră.
6. Acum însă, când a venit Timoteiu dela voi la noi și ne-a adus veste bună despre credința voastră și despre dragostea voastră și că voi pururea aveți amintire bună de noi, dorind să ne vedeți, cum vă dorim și noi,
7. cu tot necazul și întristarea noastră, ne-am mângâiat, fraților, pentru credința voastră,
8. căci acum trăim și noi, când stați voi în Domnul.
9. Căci ce mulțămită putem să aducem noi lui Dumnezeu pentru voi, pentru toată bucuria, cu care ne bucurăm noi pentru voi înaintea Dumnezeului nostru,
10. decât să ne rugăm ziua și noaptea cu toată căldura, ca să vedem fața voastră și să întregim credința voastră cu ceea ce-i lipsește.
11. Dumnezeu însă, Tatăl nostru, și Domnul Iisus Hristos să îndrepteze singuri calea noastră spre voi;
12. iar pe voi să vă umple Domnul și să vă răsumple de iubire unul către altul și către toți, cum suntem și noi plini de iubire către voi.

---

(9) Fapt. 18, 3; 20, 34. 1 Cor. 4, 12. 2 Tim. 3, 8. *(12)* 1 Cor. 7, 20. Ef. 4, 1. Filip. 1, 27. Col. 1, 10. *(14)* Evr. 10, 34. *(15)* Mat. 23, 32-34. Fapt. 7, 52. *(19)* 2 Cor. 1, 14. *(20)* Filip. 4, 1. **Cap. 3.**— *(2)* Fapt. 16, 1. *(3)* Fapt. 20, 23. 2 Tim. 3, 12. *(4)* Marc. 13, 23. *(10)* Rom. 1, 10-11; 15, 23.

13. Să întărească inimile voastre spre a fi neștirbiți în sfințenie înaintea lui Dumnezeu și Tatăl nostru, la venirea Domnului nostru Iisus Hristos cu toți sfinții Lui. Amin.

CAP. 4.

Trebue de stăruit în credință și iubire. Invățătură despre răposați și despre cele ce se vor petrece cu cei vii la venirea Domnului.

1. După aceasta, fraților, vă poftim și vă rugăm, *în numele* Domnului Iisus, ca voi, primind dela noi *cunoștința* cum trebue să vă purtați și să plăceți lui Dumnezeu, să propășiți într'însa mereu;
2. căci știți ce porunci v'am dat noi din partea Domnului Iisus.
3. Căci voia lui Dumnezeu, sfințirea voastră, e aceasta: ca voi să vă feriți de desfrânare;
4. ca fiecare din voi să știe a-și păzi vasul său în sfințenie și cinste,
5. iar nu *să umblați* în aprinderea poftelor, ca și păgânii, care nu știu pe Dumnezeu;
6. și ca voi întru nimic să nu vă purtați cu fratele vostru în chip nelegiuit și hrăpăreț, căci Domnul pedepsește toate acestea, după cum și mai înainte v'am grăit și v'am mărturisit.
7. Căci Dumnezeu ne-a chemat nu la necurăție, ci la sfințenie.
8. Așa dar cel nesupus e nesupus nu unui om, ci lui Dumnezeu, care ne-a și dat Duhul Său cel Sfânt.
9. Despre iubirea de frați însă n'aveți nevoie să vă scriu, căci voi sunteți învățați de Insuși Dumnezeu să vă iubiți unul pe altul,
10. și așa vă și purtați voi cu toți frații din toată Macedonia. Vă rugăm însă, fraților, să propășiți și mai mult,
11. și să vă siliți cu râvnă ca să trăiți liniștit, să vă faceți datoria și să lucrați cu mâinile voastre, cum v'am poruncit noi;
12. să vă purtați cuviincios cu cei de afară și de nimic să nu aveți nevoie.
13. Fraților, nu voiesc să nu știți voi de cei ce au răposat, ca să nu vă întristați ca și ceilalți, care n'au nădejde.
14. Pentrucă de credem că Iisus a murit și a înviat, *tot* așa *să credem că* Dumnezeu pe cei adormiți în *credința lui* Iisus îi va duce *să fie* cu El.
15. Aceasta vă grăim după cuvântul Domnului; că noi, cei vii, care vom rămâne până la venirea Domnului, nu vom întrece pe cei răposați,
16. căci însuși Domnul, după vestirea dată de un arhanghel și de trâmbița lui Dumnezeu, se va pogorî din cer, și cei morți în *credința lui* Hristos vor învia întâiu;
17. după aceea noi, cei vii, care vom fi rămas *până atuncea,* ne vom răpi împreună cu ei în nori, întru întâmpinarea Domnului în văzduh, și așa pururea vom fi cu Domnul.
18. Mângâiați-vă deci unul pe altul cu cuvintele acestea.

CAP. 5.

Venirea Domnului va fi fără de veste. Fiii luminii să vegheze. Supunere către cei mai mari. Sfaturi și urări.

1. Despre timpul și clipa *venirii Domnului* n'aveți nevoie să vă scriu fraților,
2. căci singuri știți bine, că ziua Domnului va veni așa, cum vine furul noaptea.
3. Căci când *oamenii* vor zice: e pace și liniște, atunci fără de veste va veni peste dânșii pieirea și nu vor scăpa, cum nu scapă femeia însărcinată de durerile nașterii.
4. Dar voi, fraților, nu sunteți în întunerec, ca să vă apuce ziua aceea, ca un fur.
5. Pentrucă voi cu toții sunteți fiii luminii și fiii zilei: nu suntem ai nopții și ai întunerecului.
6. Să nu dormim deci, ca ceilalți, ci să priveghem ca să fim treji.
7. Căci cei ce dorm, dorm noaptea, și cei ce se îmbată, se îmbată noaptea.
8. Noi însă, fiind *fiii* zilei, să fim treji, îmbrăcându-ne în platoșa credinței și a

---

(13) 1 Cor. 1, 8. Filip. 1, 10. 1 Tes. 5, 23. **Cap. 4.**— *(1)* Filip. 1, 27. *(3)* Tob. 4, 13. Rom. 6, 22; 12, 2. Ef. 5, 17. Evr. 12, 14. *(4)* 1 Cor. 6 18. *(6)* Lev. 25, 14. 1 Tim. 6, 10. *(7)* 1 Cor. 1, 2. Ef. 1, 4. *(8)* Luc. 9, 48; 10, 16. 1 Cor. 2, 10. *(9)* Marc. 12, 31. Ioan 13, 34; 15, 12. 1 Ioan 3, 11, *(11)* Ef. 4, 28. 2 Tes. 3, 10. *(12)* Marc. 4, 11. Rom. 13, 13. *(13)* Sir. 38, 16-17. *(14)* Ioan 14, 19. 1 Cor. 6, 14; 15, 20. *(15)* Sir. 22, 10. 1 Cor. 15, 23, 51. *(16)* Dan. 12, 13. Mat. 24, 31; 26, 64. Ioan 5, 27-29. 1 Cor. 15, 52. 2 Tes. 1, 7. *(17)* Ioan 14, 3; 17, 24. 1 Cor. 15, 51. **Cap. 5.**— *(1)* Fapt. 1, 7. *(2)* Mat. 24, 43. Luc. 12, 39. 2 Petr. 3, 10. Apoc. 3, 3; 16, 15. *(3)* Iov 20, 7. Luc. 21, 35. *(5)* Luc. 16, 8. Rom. 13, 12. *(6)* Mat. 24, 42. Luc. 21, 34. *(8)* Is. 59, 17. Ef. 6, 11, 14, 17.

iubirii și să *luăm* coiful nădejdei de mân-
tuire,
9. pentrucă Dumnezeu nu ne-a menit
ca să fim ai mâniei, ci ca să primim mân-
tuirea prin Domnul nostru Iisus Hristos,
10. Care a murit pentru noi, ca noi
ori de priveghem, ori de dormim, să
vieţuim împreună cu El.
11. De aceea sfătuiţi-vă unul pe altul,
cum și faceţi.
12. Vă rugăm însă, fraţilor, să cinstiţi
pe cei ce se ostenesc între voi, pe mai
marii voștri în Domnul și pe cei ce vă
învaţă,
13. și să-i aveţi mai cu seamă în dra-
goste, pentru munca lor. Trăiţi în pace
între voi.
14. De asemenea vă rugăm, fraţilor,
să sfătuiţi pe cei fără rânduială, să
mângâiaţi pe cei întristaţi, să spriji-
niţi pe cei slabi și să fiţi îndelung răb-
dători către toţi.
15. Vedeţi, să nu plătească careva
cuiva rău pentru rău, ci pururea să cău-
taţi a face bine și unul altuia, și tuturor.
16. Bucuraţi-vă totdeauna!
17. Necontenit vă rugaţi!
18. Mulţămiţi pentru toate, căci
aceasta este voia lui Dumnezeu în
Iisus Hristos pentru voi.
19. Duhul să nu-l stingeţi.
20. Prorociile să nu le dispreţuiţi.
21. Cercaţi toate și ţineţi ce-i bun.
22. De tot felul de rău să vă
feriţi.
23. Iar Dumnezeul păcii Insuși să vă
sfinţească în toată deplinătatea; și duhul
vostru și sufletul vostru și trupul vostru
să se păzească în toată întregimea, fără
prihană la venirea Domnului nostru
Iisus Hristos.
24. Credincios este Cel ce v'a chemat
și va și face *acestea*.
25. Fraţilor, rugaţi-vă pentru noi!
26. Salutaţi pe toţi fraţii cu sărutare
sfântă!
27. Vă jur pe Domnul să cetiţi
această carte tuturor fraţilor sfinţi.
28. Harul Domnului nostru Iisus
Hristos să fie cu voi. Amin.

---

(9) 2 Tes. 2, 14. *(10)* Rom. 14, 7, 9. *(11)* Evr. 3, 13. *(12)* Filip. 2, 29. Evr. 13, 7. *(14)* Gal. 6, 2. *(15)* Pild. 17, 13. Mat. 5, 39. 1 Petr. 3, 9. Rom. 12, 17. 1 Cor. 6, 7. *(17)* Sir. 18, 22. Luc. 18, 1. Col. 4, 2. *(18)* Ef. 5, 20, *(19)* Num. 11, 28-29. *(20)* 1 Cor. 14, 1 *(21)* 1 Ioan 4, 1. *(23)* 1 Cor. 14, 33. 1 Tes. 3. 13. 2 Tes. 3, 16. *(24)* 1 Cor. 1, 9. *(25)* Col. 4, 2

CARTEA DOUA CĂTRE TESALONICENI A SF. APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

Se laudă credința Tesalonicenilor. Domnul plătește și celor buni și celor răi.

1. Pavel, Siluan și Timoteiu *scriem vouă,* Bisericii Tesalonicenilor celor ce cred în Dumnezeu, Tatăl nostru, și în Domnul Iisus Hristos

2. *și vă dorim* har și pace dela Dumnezeu, Tatăl nostru, și dela Domnul Iisus Hristos.

3. Fraților, pururea suntem datori să mulțămim cum să cuvine lui Dumnezeu pentru voi, pentrucă credința voastră crește și dragostea unuia către altul se înmulțește în fiecare din voi,

4. încât noi înșine ne lăudăm cu voi în Bisericile lui Dumnezeu, pentru răbdarea și credința *ce arătați* în toate necazurile voastre și în prigoanele ce îndurați,

5. ca dovadă a hotărîrii lui Dumnezeu celui drept de a vă învrednici de împărăția lui Dumnezeu, pentru care și pătimiți.

6. Căci așa e drept la Dumnezeu, ca celor ce vă necăjesc să li se plătească cu necaz,

7. iar vouă, celor necăjiți, să vi se dea odihnă cu noi, când din cer se va arăta cu îngerii puterii Sale Domnul Iisus Hristos,

8. Cel ce are să săvârșească în pară de foc răzbunarea împotriva celor ce n'au cunoscut pe Dumnezeu și a celor ce nu s'au supus Evangheliei Domnului nostru Iisus Hristos,

9. care vor fi pedepsiți cu veșnică pieire dela fața Domnului și dela slava puterniciei Lui,

10. în ziua aceea, când va veni El să se proslăvească în sfinții Săi și să se arate minunat în toți credincioșii, pentrucă au crezut mărturisirea noastră, *care am făcut-o* între voi.

11. De aceea ne și rugăm pururea pentru voi, ca Dumnezeul nostru să vă facă vrednici de chemarea *Sa* și cu puterea *Sa* să desăvârșească în voi toată bunăvoința bunătății și lucrul credinței *voastre,*

12. ca să se proslăvească numele Domnului nostru Iisus Hristos în voi și voi în El, după harul Dumnezeului nostru și al Domnului nostru Iisus Hristos.

CAP. 2.

Antihrist se va arăta înainte de venirea lui Hristos. Indemn la stăruirea în dreapta credință.

1. *Cât se atinge* de venirea *a doua a* Domnului nostru Iisus Hristos și de adunarea noastră la Dânsul, vă rugăm, fraților,

2. să nu vă clătiți ușor cu mintea și să nu vă spăimântați nici de vreo însuflare, nici de vreun cuvânt, nici de vreo scrisoare, venită ca din partea noastră, cum că se apropie ziua lui Hristos.

3. Nimenea să nu vă amăgească, nici într'un fel, *căci ziua aceea nu va veni,* până nu va veni mai întâiu lepădarea și până nu se va descoperi omul păcatului, fiul pieirii,

4. care se împotrivește și se înalță mai presus de tot ce se numește dumnezeesc sau sfânt, încât în biserica lui

---

Cap. 1.— *(3)* 1 Cor. 1, 4. 1 Tes. 1, 2. *(5)* Rom. 8, 17. *(6)* Ier. 51, 24. Sir. 35, 22. Rom. 2, 8-9. *(7)* 1 Tes. 4, 16. *(8)* Is. 66, 15. Mih. 5, 14. Mat. 25, 1-5; 25, 30. Evr. 12, 29. *(10)* Marc. 14, 62. **Cap. 2.**— *(3)* Mat. 24, 4. Marc. 13, 5. Luc. 21, 8. Ef. 5, 6. *( )* Dan. 11, 36. Apoc. 13, 1.

Dumnezeu se va așeza el ca Dumnezeu, dându-se pe sine drept Dumnezeu.
5. Nu vă amintiți voi oare, că încă fiind la voi, v'am spus aceasta?
6. Și acum știți ce împiedecă să se arate aceasta până la vremea Sa.
7. Căci iată taina fărădelegii e în lucru, decât numai *nu se va descoperi* până nu va fi înlăturat cel ce o împiedecă acum;
8. și atunci se va descoperi nelegiuitul, pe care Domnul Iisus Hristos îl va ucide cu duhul gurii Sale și cu strălucirea venirii Sale îl va pierde.
9. *Ticălosul acela*, prin lucrarea satanei, va veni cu tot felul de putere, de semne și de minuni mincinoase
10. și cu toată amăgirea, *care duce la* nedreptate pe cei ce pier, pentrucă n'au primit iubirea adevărului, ca să se mântuiască.
11. Pentru aceea Dumnezeu le va trimete putere lucrătoare de rătăcire, încât să creadă minciuna,
12. ca să fie osândiți toți cei ce n'au crezut adevărul, ci le-a plăcut nedreptatea.
13. Noi însă trebue să mulțămim pururea lui Dumnezeu pentru voi, frați iubiți de Domnul, pentrucă Dumnezeu, prin sfințirea Duhului și prin credința în adevăr, dela început v'a ales pe voi pentru mântuire,
14. la care v'a și chemat prin Evanghelia noastră, ca să câștigați slava Domnului nostru Iisus Hristos.
15. Deci, fraților, rămâneți *statornici* și țineți predaniile pe care le-ați primit prin cuvântul sau prin cartea noastră.
16. Iar Domnul nostru Iisus Hristos și Dumnezeu, Tatăl nostru, care ne-a iubit și ne-a dat prin harul *Său* o mângâiere veșnică și bună nădejde,
17. să mângâie Insuși inimile voastre și să vă întărească la tot cuvântul și la toată fapta bună.

CAP. 3.

Indemn la rugăciune pentru răspândirea cuvântului Evangheliei și la ferirea de cei fără rânduială.

1. După aceea, fraților, rugați-vă pentru noi, ca cuvântul Domnului să se lățească și să se proslăvească *pretutindenea*, ca la voi,
2. și ca să ne izbăvim de oamenii răi și vicleni, căci n'au toți credință.
3. Domnul însă e credincios: El vă va întări și vă va păzi de cel viclean.
4. Iar de voi avem nădejde în Domnul, că împliniți și veți împlini cele ce v'am poruncit.
5. Să îndrepteze Domnul inimile voastre către iubirea lui Dumnezeu și către răbdarea lui Hristos.
6. Noi însă vă povățuim, fraților, în numele Domnului nostru Iisus Hristos să vă feriți de tot fratele, care se poartă cu nerânduială și nu după predania ce a primit dela noi.
7. Căci voi înșivă știți cum trebue să ne urmați nouă, pentrucă noi nu ne-am purtat cu nerânduială la voi,
8. nici nu am mâncat în dar pâinea cuiva, ci cu osteneală și trudă am lucrat ziua și noaptea, ca să nu îngreuiem pe careva din voi;
9. nu că doară n'am fi avut dreptul, ci am voit să vă dăm pildă de urmat pe noi înșine.
10. Căci și când eram la voi, aceasta vă spuneam: dacă cineva nu voiește să lucreze, *atunci* nici să nu mănânce.
11. Auzim însă, că la voi se poartă unii cu nerânduială, nu lucrează nimic, ci se țin de iscodiri.
12. Pe unii ca aceștia îi sfătuim și-i îndemnăm în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să-și mănânce pâinea, muncind în tăcere.
13. Voi însă, fraților, să nu vă descurajați a face bine.
14. Iar de nu ascultă cineva cuvântul nostru din cartea aceasta, însemnați-l și să nu veniți în atingere cu el, ca să-l rușinați;
15. dar să nu-l socotiți dușman, ci să-l povățuiți ca pe un frate.
16. Iar Domnul păcii să vă dăruiască Insuși pace pururea în toate. Domnul să fie cu voi toți!
17. Eu, Pavel, vă salut cu însăși mâna mea. Aceasta-i iscălitura mea în toate scrisorile mele; așa scriu eu.
18. Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi cu toți. Amin.

(7) Fapt. 20, 29. *(8)* Iov 4, 9; 15, 30. Is. 11, 4. Dan. 12, 12. Mal. 3, 18. 1 Ioan 2, 18. Apoc. 2, 16; 11, 5; 19, 15. *(9)* Iez. 20, 25. *(11)* 3 Reg. 22, 22-23. Iov 12, 20. Mat. 24, 24. Rom. 1, 28. *(14)* 1 Tes. 5, 9. **Cap. 3.**— *(1)* Ef. 6, 19. *(3)* Ioan 17, 15. *(6)* Mat. 18, 17. *(7)* 1 Cor. 11, 1. 1 Tes. 4, 12. *(8)* Fapt. 18, 3; 20, 34. 1 Cor. 4, 12. 2 Cor. 11, 8. 1 Tes. 2, 9. *(9)* 1 Cor. 4, 16; 9, 4. *(10)* Fac. 3, 19. 1 Tes. 4, 1. *(13)* Gal. 6, 9. *(14)* Mat. 18, 17. 1 Cor. 5, 11. *(16)* Filip. 4, 9. 1 Tes. 5, 23.

CARTEA ÎNTÂIA CĂTRE TIMOTEIU A SF. APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

Invăţătura Evangheliei nu trebue amestecată cu învăţături deşarte. Legea şi darul lui Hristos. Pavel se dă pe sine pildă. Alexandru şi Imeneu.

1. Pavel, din porunca lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, şi a Domnului Iisus Hristos, Nădejdea noastră, apostol al lui Iisus Hristos,

2. *scrie* lui Timoteiu, adevăratul *meu* fiu după credinţă, *şi-i doreşte* har, milă şi pace dela Dumnezeu, Tatăl nostru, şi dela Domnul nostru Iisus Hristos.

3. Când am plecat în Macedonia, te-am rugat să stai la Efes şi să sfătueşti pe unii să nu înveţe altmintrelea

4. şi să nu se îndeletnicească cu basme şi cu nesfârşite spiţe de neamuri, care nasc mai mult certuri, decât întărire dumnezeeească în credinţă.

5. Iar ţinta sfătuirii este iubirea, izvorîtă din inimă curată, din cuget bun şi din credinţă nefăţarnică,

6. dela care abătându-se unii, s'au dedat la grăire deşartă.

7. *Aceştia* voind să fie învăţători de lege, nu pricep nici ce să grăiască, nici ce să adeverească.

8. Noi însă ştim, că legea este bună, dacă o întrebuinţează cineva în chip legiuit,

9. ştiind că legea este dată nu pentru drepţi, ci pentru nelegiuiţi şi neascultători, pentru necredincioşi şi păcătoşi, pentru spurcaţi şi necuraţi, pentru ucigaşi de tată şi pentru ucigaşi de mamă, pentru ucigaşi de oameni,

10. pentru desfrânaţi şi sodomeni, pentru tâlhari şi clevetitori, pentru cei ce se unesc cu dobitoace, pentru mincinoşi şi călcători de jurământ şi pentru tot ce-i protivnic învăţăturii celei sănătoase,

11. *care e* după slăvita Evanghelie a fericitului Dumnezeu, care mi s'a încredinţat mie.

12. Mulţămesc Domnului nostru Iisus Hristos, Celui ce m'a întărit, că m'a socotit credincios şi m'a pus în slujba *Sa*,

13. *pe mine*, cel ce mai înainte, fiind în necredinţă, eram un hulitor, un prigonitor şi un batjocoritor, dar am fost miluit, pentrucă din neştiinţă m'am purtat aşa,

14. şi harul Domnului nostru Iisus Hristos s'a arătat bogat *în mine odată* cu credinţa şi iubirea cea în Hristos Iisus.

15. E cuvânt adevărat şi cu totul vrednic de primit că, Hristos Iisus a venit în lume să mântuiască pe păcătoşi, dintre care cel dintâiu sunt eu.

16. Dar pentru aceea am şi fost eu miluit, ca Iisus Hristos să arate întâiu în mine toată îndelungă răbdarea Sa, ca o pildă pentru aceia, care vor crede într'Insul pentru ca să aibă viaţă veşnică.

17. Iar împăratului veacurilor, unicului Dumnezeu nemuritor şi prea înţelept, fie slava şi cinstea în vecii vecilor. Amin.

18. Fiule Timoteiu, potrivit cu prorociile ce au fost cândva despre tine, îţi dau sfatul, să lupţi, potrivit cu ele, upta cea bună,

Cap. 1.— *(1)* Col. 1, 27. *(2)* Fapt. 16, 1. Apoc. 1, 4. *(4)* 1 Tim. 4, 7; 6, 20. Tit 1, 14; 3, 9. *(5)* Eccl. 12, 13. Iac. 3, 17. Rom. 13, 8. *(8)* Rom. 7, 12. *(9)* Gal. 5, 23. *(10)* Deut. 24, 5. *(11)* 1 Tes. 2, 4. *(12)* Fapt. 9, 15. 2 Tim. 4, 17. *(13)* Fapt. 9, 1, 14, 21; 26, 10. 1 Cor. 15, 9. Gal. 1, 13. *(14)* 1 Cor. 15, 10. *(15)* Bar. 3, 38. Mat. 9, 13; 18, 11. Marc. 2, 17. Luc. 5, 37; 9, 56. *(17)* 1 Paral. 29, 11. Dan. 7, 14. *(18)* 2 Cor. 10, 3. 1 Tim. 6, 13.

19. având credință și cuget bun, de care lepădându-se unii, au căzut din credință;

20. dintre care au fost Imeneu și Alexandru, pe care i-am dat satanei, ca să se învețe a nu mai huli.

CAP. 2.

Rugăciuni pentru toți. Dumnezeu e Unul, Unul și Mijlocitorul. Cuvioșia în rugăciune. Femeia în biserică.

1. Așa dară rog mai întâiu de toate să faceți rugăciuni, cereri, mijlociri și mulțămiri pentru toți oamenii,

2. pentru regi și pentru toți cei ce sunt în dregătorii, ca să ducem viață lină și neturburată în toată cuvioșia și curățenia,

3. căci aceasta-i bine și plăcut înaintea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru,

4. Care voiește ca toți oamenii să se mântuiască și să vină la cunoștința adevărului.

5. Căci Dumnezeu e numai unul și tot numai unul este și mijlocitorul între Dumnezeu și oameni, omul Hristos Iisus,

6. Care S'a dat pe Sine Insuși, preț de răscumpărare pentru toți.

7. La vremea sa s'a dat mărturia, prin care am fost pus propoveduitor și apostol, ca să îndrumez pe păgâni la credință și la adevăr; (adevărul grăiesc în Hristos și nu mint).

8. Doresc dară, ca bărbații să se roage în tot locul, ridicând mâini curate, fără de mânie și fără de îndoială.

9. De asemenea și femeile *să se roage* îmbrăcate cuviincios, cu sfială și curăție, împodobindu-se nu cu împletiturile părului, sau cu aur, sau cu mărgăritare, sau cu haine scumpe,

10. ci cu fapte bune, cum șade bine femeilor ce se hărăzesc evlaviei.

11. Femeia să ia învățătură în tăcere și cu toată supunerea.

12. Nu dau însă femeii voie să învețe, nici să puie stăpânire pe bărbat, ci să fie supusă;

13. căci Adam a fost făcut întâiu și apoi Eva;

14. și nu Adam a fost amăgit, ci femeia amăgindu-se, a căzut în călcare de poruncă;

15. dar *și ea* se va mântui prin nașterea de copii, dacă va viețui cu smerenie, în credință și în dragoste și în sfințenie.

CAP. 3.

Despre episcopi și diaconi. Taina credinței creștine.

1. E adevărată vorba: « De dorește cineva episcopie, bun lucru dorește ».

2. Dar episcopul trebue să fie neprihănit, barbat al unei femei, treaz, smerit, cuvios, cinstit, iubitor de străini, învățător,

3. nebețiv, nebătăuș, neiubitor de câștig urît, ci blând, iubitor de pace, neiubitor de argint,

4. chivernisindu-și bine casa sa și copiii având-u-i în ascultare și în cinste deplină;

5. căci dacă cineva nu știe să-și chivernisească casa sa, cum va îngriji de Biserica lui Dumnezeu?

6. *El nu trebue să fie* de curând botezat, ca să nu se îngâmfe și să cadă în osânda diavolului.

7. Se cuvine de asemenea să aibă și mărturie bună dela cei de afară, ca să nu cadă în ocară și în cursa diavolului.

8. Diaconii de asemnea *trebue să fie* cuvioși, nu îndoiți la cuvânt, nu împătimiți după vin mult, nu iubitori de câștig urît,

9. ci păzind taina credinței în cuget curat.

10. Aceștia mai întâiu să se cerce și de sunt fără prihană, să se diaconească.

11. Femeile lor încă *trebue să fie* cucernice, neclevetitoare, treze și credincioase în fapte.

12. Diaconul să fie bărbat al unei femei, chivernisindu-și bine copiii și casa sa.

13. Căci cei ce slujesc bine, își pregătesc *calea spre o* treaptă mai înaltă și mai multă temeinicie credinței în Hristos Iisus.

14. Acestea ți le scriu, nădăjduind să vin la tine curând;

---

(19) 1 Tim. 3, 9. *(20)* Fapt. 19, 33. 1 Cor. 5, 5. 2 Tim. 2, 17; 4, 14. **Cap. 2.**— *(1)* Luc. 18, 1. Filip. 4, 6. *(2)* Ier. 29, 7. *(4)* Ps. 144, 9. Iez. 18, 32; 33, 11. 2 Petr. 3, 9. *(5)* Iov 33, 23. 1 Ioan 2, 1. 1 Cor. 8, 4. Evr. 7, 25; 12, 24. *(6)* Mat. 20, 28. Gal. 4, 4. *(7)* Fapt. 9, 15; 13, 2; 22, 21. 2 Tim. 1, 11. *(8)* Iov 16, 17. Sir. 7, 11. Mat. 6, 14. Ioan 4, 21. Iac. 1, 6. *(9)* Is. 3, 16. 1 Petr. 3, 3. Tit 2, 3. *(11)* Fac. 3, 16. *(12)* 1 Cor. 14, 34. *(13)* Fac. 1, 27; 2, 22. *(14)* Fac. 3, 6. Sir. 25, 27. **Cap. 3.**— *(1)* Is. 6, 8. Fapt. 20, 28. *(2)* Lev. 21, 2. Tit. 1, 7. *(3)* Lev. 10, 9. 1 Petr. 5, 2. *(4)* Tit 1, 6. *(7)* Marc. 4, 11. *(9)* Pild. 9, 1. 1 Tim. 1, 19.

15. iar de voiu întârzia, să ştii cum trebue să te porţi în casa lui Dumnezeu, care este Biserica Dumnezeului celui viu, stâlpul şi întărirea adevărului.
16. Cu adevărat, mare este taina creştinătăţii: Dumnezeu S'a arătat în trup, S'a îndreptăţit prin Duhul, S'a arătat îngerilor, S'a propoveduit popoarelor, S'a primit cu credinţă în lume, S'a înălţat în slavă.

CAP. 4.

Despre învăţătorii mincinoşi ce au să vie. Porunci către Timoteiu.

1. Duhul însă grăieşte lămurit, că în vremile de apoi se vor depărta unii dela credinţă, luând aminte *la momelele* duhurilor amăgitoare şi la învăţăturile drăceşti
2. ale celor ce cu făţărnicie grăiesc minciuni, care au cugetul ars
3. şi care opresc *pe oameni* de a se căsători şi de a întrebuinţa în mâncare ceea ce Dumnezeu a făcut, ca credincioşii şi cei ce au cunoscut adevărul să guste cu mulţămire.
4. Căci tot ce a făcut Dumnezeu este bun şi nimic nu e de lepădat, dacă se primeşte cu mulţămită,
5. pentrucă se sfinţeşte prin cuvântul lui Dumnezeu şi prin rugăciune.
6. De vei spune toate acestea fraţilor, vei fi un bun slujitor al lui Iisus Hristos, nutrit cu cuvintele credinţei şi cu învăţătura cea bună, pe care ai urmat-o.
7. De basmele netrebnice şi băbeşti să te fereşti şi te deprinde în cele ale evlaviei;
8. căci deprinderile în cele trupeşti la puţine *lucruri* sunt folositoare, iar evlavia e de folos pentru toate lucrurile, având făgăduinţa vieţii de acum şi a celei viitoare.
9. Cuvântul acesta e adevărat şi vrednic de toată primirea.
10. Căci de aceea ne şi ostenim şi suferim ocări, pentrucă nădăjduim în Dumnezeul cel viu, Care este Mântuitorul tuturor oamenilor şi mai ales al celor credincioşi.
11. Propovedueşte acestea şi învaţă.
12. Nimenea să nu nesocotească tinereţele tale, dar fii pildă credincioşilor cu cuvântul şi cu purtarea, cu dragostea, cu duhul şi cu curăţia.
13. Până voiu veni, îndeletniceşte-te cu cetitul, cu povăţuirea, şi cu învăţătura.
14. Nu nesocoti harul ce este în tine, care ţi s'a dat după prorocie prin punerea mâinilor preoţiei.
15. De aceasta să te îngrijeşti, în aceasta să stărueşti, ca propăşirea ta să fie vădită pentru toţi.
16. Ia aminte de tine însuţi şi de învăţătură; stărueşte în aceasta; căci aceasta făcând, te vei mântui şi pe tine, şi pe cei ce te vor asculta.

CAP. 5.

Cum trebue a îndemna. Despre văduvele ce trebue ajutate, despre preoţi şi despre păcătoşi.

1. Pe bătrân să nu-l înfruntezi, ci să-l sfătueşti, ca pe un părinte, iar pe cei mai tineri să-i povăţueşti, ca pe nişte fraţi;
2. pe bătrâne *sfătueşte-le* ca pe nişte mame, şi pe tinere ca pe nişte surori în toată curăţia.
3. Cinsteşte pe văduvele cele ce cu adevărat sunt văduve.
4. Iar dacă vreo văduvă are copii sau nepoţi, *aceasta* să deprindă mai întâiu casa sa la evlavie şi să dea cinste strămoşilor, căci aceasta este bun şi plăcut înaintea lui Dumnezeu.
5. Ceea ce cu adevărat e văduvă şi singuratecă nădăjduieşte în Dumnezeu şi petrece în rugăciune şi în cerere ziua şi noaptea;
6. iar cea iubitoare de desfătări a murit de vie.
7. Şi să le spui şi aceasta, ca să fie fără de prihană.
8. Dacă însă cineva nu îngrijeşte de ai săi şi mai cu seamă de ai casei, *unul ca acela* s'a lepădat de credinţă şi e mai rău decât un necredincios.
9. Văduva să se înscrie în lista *celor ajutate de Biserică* la o vrâstă nu mai puţin de şasezeci de ani, să fi fost femeia unui bărbat,
10. să aibă mărturie *că a făcut* fapte bune, că a crescut copii, că a primit străini, că a spălat picioarele sfinţilor,

---

(15) 1 Paral. 17, 14. Evr. 3, 6. *(16)* Deut. 29, 29. Ioan 1, 14. 1 Petr. 1, 12. Rom. 1, 4; 10, 18. Ef. 3, 10. **Cap. 4.**— *(1)* 2 Petr. 3, 3. 2 Tim. 3, 1; 6, 20. *(3)* Dan. 11, 37. *(4)* Fapt. 10, 15. Rom. 14, 6. *(5)* Deut. 8, 10. *(7)* 1 Tim. 1, 4. 2 Tim. 2, 16. Tit 2, 7; 3, 9. *(8)* Lev. 26, 3. Inţel. 10, 12. Mat. 6, 33. 2 Tim. 3, 15. *(10)* Is. 47, 4. *(13)* Ioan 5, 39. *(14)* Fapt. 6, 6. *(16)* Iez. 33, 9. Dan. 12, 3. Fapt. 17, 11. **Cap. 5.**— *(5)* Luc. 2, 37. *(8)* Is. 58, 7. Gal. 6, 10. *(10)* Fac. 18, 4.

că a ajutat pe săraci și a fost gata la orice faptă bună.

11. Iar pe văduvele cele mai tinere să nu le primești, căci acestea, primind ajutoarele *dela Biserica* lui Hristos, doresc să se mărite,

12. fiind sub osândă, pentrucă au lepădat făgăduința de mai înainte.

13. Pe lângă aceasta, fiind fără de lucru, se deprind a umbla din casă în casă, și sunt nu numai fără de lucru, ci și limbute, iscoditoare și vorbesc ce nu se cade.

14. Voiesc deci, ca văduvele cele tinere să se mărite, să nască copii, să chivernisească casa și să nu dea protivnicului nicio pricină de desfrânare;

15. căci iată, unele s'au întors după satana.

16. Dacă vreun credincios sau vreo credincioasă are văduve, trebue să le îndestuleze și să nu îngreuieze Biserica, pentru ca *aceasta să poată* să ajute pe adevăratele văduve.

17. Preoții cei ce cârmuiesc bine, să se învrednicească de îndoită cinste, mai ales cei ce se ostenesc cu propoveduirea și cu învățarea;

18. pentrucă Scriptura zice: « Să nu legi gura boului ce treieră », și: « Vrednic este lucrătorul de plata sa ».

19. Pâră asupra preotului să nu primești, decât numai cu doi sau trei martori.

20. Pe cei ce păcătuesc, mustră-i în fața tuturor, ca să aibă frică și ceilalți.

21. Te jur înaintea lui Dumnezeu și a Domnului Iisus Hristos și a îngerilor celor aleși, să păzești aceasta fără prevenire și nimic să nu faci cu părtinire.

22. Mâinile curând preste nimenea să nu ți le pui și la păcate străine să nu te faci părtaș. Păzește-te pe sineți curat!

23. De acum să nu mai bei numai apă, ci întrebuințează și câte puțin vin, din pricina stomahului tău și a suferințelor tale celor dese.

24. Păcatele unor oameni sunt vădite și duc la osândă, iar ale altora *se descopăr* în urmă.

25. De asemenea sunt vădite și faptele bune; și de sunt altmintrelea, nu se pot ascunde.

CAP. 6.

Cum să se poarte robii creştini. Despre învăţătorii mincinoşi, despre poftitorii de avuţie şi datoriile celor bogaţi.

1. Robii, câți sunt sub jug, să socotească pe stăpânii lor vrednici de toată cinstea, ca să nu se hulească numele lui Dumnezeu și învățătura.

2. Cei ce au ca stăpâni *oameni* credincioși, să nu se poarte cu dânșii cu nebăgare de seamă, pentrucă sunt frați, ci cu atât mai vârtos trebue să le slujească, pentrucă sunt credincioși și iubiți și le fac bine. Invață și sfătuește aceasta.

3. Dacă cineva învață altmintrelea și nu urmează cuvintele cele sănătoase ale Domnului nostru Iisus Hristos și învățătura cea cuvioasă,

4. acela e un trufaș, care nu știe nimic, dar e molipsit de patima de a grăi mult și a da războiu de vorbe, din care se naște pisma, pricirile, hulele, bănuielile, viclenia,

5. certurile deșarte între oamenii cu mintea stricată și străini de adevăr, care socot că cuvioșia ar servi la câștig. De unii ca aceia depărtează-te.

6. *In adevăr*, a fi cuvios și mulțămit, e un mare câștig,

7. căci nimic n'am adus cu noi în lume, *și* e vădit, că nici să luăm ceva nu vom putea.

8. Având hrană și îmbrăcăminte, să fim mulțămiți cu acestea.

9. Iar cei ce doresc să se îmbogățească, cad în ispită, și în cursă, și în multe pofte vătămătoare și nesocotite, care cufundă pe oameni în necazuri și în pierzare;

10. căci rădăcina tuturor relelor este iubirea de argint, pe care unii poftindu-o, s'au rătăcit dela credință și s'au supus singuri la multe necazuri.

11. Tu însă, omul lui Dumnezeu, fugi de acestea, și propășește în dreptate, în cuvioșie, în credință, în dragoste, în răbdare și în blândețe.

12. Luptă-te lupta cea bună a credinței, ține-te de viața veșnică, la care și ești chemat și pentru care ai dat bună mărturie înaintea multor martori.

(17) Sir. 7, 32. *(18)* Num. 18, 31. Deut. 25, 4. Mat. 10, 10. Luc. 10, 7. 1 Cor. 9, 9. *(20)* Ef. 5, 11. *(21)* 1 Tim. 6, 13. *(22)* Iez. 3, 18. *(23)* Ps. 103, 15. *(24)* Mat. 7, 17. **Cap. 6.**— *(1)* Neem. 5, 9. Iez. 36, 23. Tit 2, 9. *(3)* 1 Cor. 2, 2. 2 Cor. 11, 3. Tit 1, 9. *(5)* Inţel. 15, 12. Iuda 1, 16. *(6)* Pild. 15. 16; 23. 4. Sir. 40, 20. Filip. 4. 11.

(7) Iov 1, 21. Ps. 48, 19. Pild. 27, 24. Eccl. 5, 14. Inţel. 7, 6. *(8)* Fac. 28, 20. Pild. 30, 8. *(9)* Ps. 61, 10. Pild. 15, 27; 23, 4; 28, 22. Avac. 2, 6. Sir. 11, 13; 27, 1; 31, 5. Marc. 4, 19. Luc. 8, 14; 12, 15; 18, 24. *(10)* Luc. 16, 14. 2 Petr. 2, 14. *(11)* 4 Reg. 1, 9. 2 Tim. 2, 22. *(12)* Sir. 4, 30. Filip. 3, 12. 2 Tim. 4, 7.

13. Inaintea lui Dumnezeu, Care dă viaţă la toate, şi înaintea lui Hristos Iisus, Care a mărturisit înaintea lui Pilat Ponteanul, mărturisirea cea bună.
14. Te sfătuesc, să păzeşti porunca curată şi neprihănită, până la arătarea Domnului nostru Iisus Hristos,
15. pe care o va descoperi la vreme Impăratul împăraţilor şi Domnul domnilor, Cel fericit şi singur atotputernic,
16. singur nemuritor, Care locuieşte în lumina de Care nu te poţi apropia şi pe Care nimenea din oameni nu L-a văzut şi nici nu poate Să-L vadă. Aceluia este cinstea şi stăpânirea veşnică. Amin.
17. Pe cei ce sunt bogaţi în viaţa de acum, sfătueşte-i să nu gândească că sunt lucru mare şi să nu nădăjduiască în bogăţia cea trecătoare, ci în Dumnezeul cel viu, Care ne dă toate din belşug, ca să ne veselim.
18. *Spune-le* să facă bine, să se îmbogăţească în fapte bune, să fie darnici şi milostivi,
19. ca astfel să-şi adune comoară temeinică pentru viitor şi să dobândească viaţa veşnică.
20. O, Timoteiu, păstrează ceea ce ţi s'a încredinţat; fereşte-te de cuvântările seci şi de disputele netrebnice ale ştiinţei celei mincinoase,
21. căreia dedându-se unii, s'au abătut dela credinţă. Harul să fie cu tine, Amin.

---

(13) Lev. 21, 18. Mat. 27, 11. Marc. 15, 2. Luc. 23, 3. Ioan 18, 37. 1 Tim. 5, 21. *(15)* 1 Cor. 15, 24. 1 Tim. 1, 11. Apoc. 17, 14. *(16)* Eş. 33, 20. Iov 36, 26. Dan. 2, 22. Ioan 1, 18. 1 Ioan 4, 12. 2 Tim. 4, 18. *(17)* Ps. 61, 10. Pild. 11, 28. Sir. 31, 8. Marc. 4, 19; 10, 23-24. Luc. 12, 15; 16, 9. *(19)* Mat. 6, 20. Luc. 12, 33; 16, 9. *(20)* 1 Tim. 1, 4; 4. 1. 2 Tim. 2, 2.

CARTEA DOUA CĂTRE TIMOTEIU A SF. APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

Laude pentru Timoteiu, Loida şi Eunica. Credinţa şi învăţătura trebue păzite. Laude lui Onisifor.

1. Pavel, prin voinţa lui Dumnezeu şi după făgăduinţa vieţii celei în Hristos Iisus, apostol al lui Iisus Hristos,

2. *doreşte* lui Timoteiu, iubitul fiu, har, milă şi pace dela Dumnezeu Tatăl şi dela Iisus Hristos, Domnul nostru.

3. Mulţămesc lui Dumnezeu, Căruia Ii slujesc din strămoşi cu cuget curat, că necontenit îmi aduc aminte de tine în rugăciunile mele, ziua şi noaptea,

4. şi când îmi aduc aminte de lacrămile tale, doresc să te văd, ca să mă umplu de bucurie,

5. aducându-mi aminte de credinţa ta cea nefăţarnică, care se sălăşluia mai înainte în bunica ta Loida şi în mama ta Eunica. Sunt încredinţat că şi în tine *se sălăşlueşte.*

6. Pentru pricina aceasta îţi amintesc să încălzeşti darul lui Dumnezeu, care se află n tine, prin punerea mâinilor mele,

7. căci Dumnezeu nu ne-a dat duhul fricii, ci al puterii şi al iubirii şi al înţelepciunii.

8. Nu te ruşina deci, de mărturia Domnului nostru Iisus Hristos, nici de mine, cel legat pentru El, ci pătimeşte cu mine pentru Evanghelie, *ajutat* de puterea lui Dumnezeu,

9. Care ne-a mântuit şi ne-a chemat cu chemare sfântă, nu pentru faptele noastre, ci după voia Sa şi după harul, care ni s'a dat în Hristos Iisus mai înainte de toţi vecii,

10. şi care descoperindu-se acum prin arătarea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Cel ce-a stricat moartea şi a arătat viaţa şi nemurirea prin Evanghelia,

11. pentru care eu sunt pus propoveduitor, apostol şi învăţător al popoarelor.

12. Din pricina aceasta şi pătimesc eu acestea, dar nu mă ruşinez: căci ştiu în Cine am crezut şi sunt încredinţat, că Acela e puternic să păstreze amanetul meu pentru ziua aceea.

13. Ţine-te de felul învăţăturii celei sănătoase, pe care ai auzit-o dela mine, cu credinţa şi iubirea cea în Hristos Iisus.

14. Păstrează amanetul cel bun prin Duhul Sfânt, care locuieşte în noi.

15. Ştii că m'au părăsit toţi cei din Asia, între care şi Fighel, şi Ermoghen.

16. Dea Domnul milă casei lui Onisifor, pentrucă de multe ori m'a odihnit şi nu s'a ruşinat de lanţurile mele,

17. ci fiind în Roma, cu multă osârdie m'a căutat şi m'a găsit.

18. Dea-i Domnul să găsească milă la Dânsul, în ziua aceea. Şi cât mi-a slujit el în Efes, aceasta tu o ştii mai bine *ca oricine.*

CAP. 2.

Cununa celor ce se ostenesc pentru Hristos. Cum trebue să vieţuiască învăţătorii cei buni. Impotriva lui Imeneu şi altor învăţători mincinoşi.

1. Intăreşte-te dar, fiul meu, în haru cel în Hristos Iisus

Cap. 1.— *(3)* Filip. 3, 3. *(5)* Pild. 17, 6. *(6)* Fapt. 6, 6. *(7)* Rom. 8, 15. Evr. 2, 15. *(8)* Mat. 10. 22. Rom. 1, 16. *(9)* Ef. 1, 4. Tit 3, 5. *(10)* 1 Petr. 1, 20. Rom. 16, 26. Ef. 3, 9. Col. 1, 26. Tit 1, 2. Evr. 2, 14. *(11)* Fapt. 22, 21. 1 Tim. 2, 7. Tit 1, 3. *(13)* 1 Ioan 2, 24. Rom. 6, 17. *(14)* 1 Tim. 6, 20. Apoc. 3, 11. *(15)* Mat. 24, 10. Fapt. 19, 10. *(16)* 2 Tim. 4, 19. *(18)* Mat. 25, 34-36. **Cap. 2.**— *(1)* 1 Cor. 10, Ef. 6, 10.

2. și cele ce ai auzit dela mine în fața multor martori, trece-le la oameni credincioși, care să fie destoinici să învețe și pe alții.

3. Sufere dar pătimirile, ca un bun ostaș al lui Iisus Hristos.

4. Niciun ostaș nu se încurcă cu lucruri lumești, *dacă vrea* ca să placă voevodului.

5. Și chiar de se luptă cineva, nu se încununează, dacă nu se luptă după lege.

6. Plugarul care se ostenește se cuvine să mănânce el întâiu din roade.

7. Pricepe ce-ți grăiesc! Să-ți dea Domnul pricepere în toate.

8. Adu-ți aminte de Domnul Iisus Hristos, Cel din sămânța lui David, Care a înviat din morți, după Evanghelia mea,

9. pentru care pătimesc până la lanțuri, ca un făcător de rele; dar pentru cuvântul lui Dumnezeu nu sunt lanțuri.

10. De aceea eu toate le rabd pentru cei aleși, ca și ei să dobândească mântuirea cea în Hristos Iisus, împreună cu slava veșnică.

11. E adevărat cuvântul, că de am murit împreună cu El, împreună *cu El* vom și învia;

12. dacă răbdăm *împreună cu El, împreună cu El* vom și împărăți; iar dacă ne vom lepăda de El, și El se va lepăda de noi.

13. Dacă noi suntem necredincioși, El rămâne credincios, căci nu se poate lepăda de Sine.

14. De acestea să le aduci aminte *oamenilor* și să-i îndemni înaintea Domnului să nu intre în dispute, căci nu-s de niciun folos, ci numai smintesc pe ascultători.

15. Silește-te să te înfățișezi înaintea lui Dumnezeu, ca un lucrător vrednic, împărțind drept cuvântul adevărului.

16. De netrebnica grăire deșartă te ferește, căci *cei ce se țin de ea* sporesc mereu în necinste

17. și cuvântul lor se lățește ca o pecingine. Dintre aceștia sunt: Imeneu și Filit,

18. care s'au depărtat de adevăr, când au zis, că învierea a și fost și *astfel* sdruncinau credința unora.

19. Insă temelia cea tare a lui Dumnezeu e neclătită având pecetea aceasta: « Domnul a cunoscut pe cei ce sunt ai Săi », și:« Tot cel ce mărturisește numele Domnului să se depărteze de nedreptate».

20. Intr'o casă mare nu sunt numai vase de aur și de argint, ci și de lemn, și de lut; unele sunt vase de cinste, iar altele pentru *trebuințe* de rând.

21. Deci cel ce va fi curat de acestea, acela va fi vas de cinste, sfințit și de trebuință Stăpânului, vrednic pentru tot lucrul bun.

22. Fugi de poftele tinerești și te ține de dreptate, de credință, de dragoste, de pace cu toți cei ce cheamă pe Domnul din inimă curată.

23. De disputele nebunești și zadarnice te ferește, știind că ele nasc certuri;

24. și robul Domnului nu trebue să se certe, ci să fie blând cu toți, învățător, fără răutate,

25. povățuind cu blândețe pe protivnici, poate le va da Dumnezeu pocăință să cunoască adevărul

26. și să se izbăvească din cursa diavolului, de care sunt vânați, spre *a se supune* voiei aceluia.

CAP. 3.

Răutatea vremilor de apoi. Timoteiu credincios urmaș al lui Pavel. Scriptura este însuflată de Dumnezeu.

1. Să știi însă și aceasta, că în zilele cele de apoi vor veni vremi g ele;

2. căci oamenii vor fi iubitori de sine, iubitori de argint, mândri, trufași, grăitori de rău, neascultători de părinți, nemulțămitori, necurați,

3. neprietenoși, nepașnici, clevetitori, neînfrânați, cruzi, neiubitori de bine,

4. trădători, obraznici, îngâmfați, iubitori de desfătări mai mult decât iubitori de Dumnezeu,

5. având numai chipul cucerniciei, iar puterea ei tăgăduindu-o. De aceștia să te ferești,

6. căci dintre aceștia sunt cei ce se furișează prin case și ademenesc femeiuș-

(2) Sir. 39, 13-14. 1 Tim. 6, 20. (3) Sir. 2, 2. (4) 1 Cor. 9, 25. (7) Sir. 39, 7. (8) 1 Cor. 15, 4. (9) Is. 55, 11. Fapt. 21, 11. 1 Cor. 4, 9. (10) 2 Cor. 12, 15. Ef. 3, 13. (11) Rom. 6, 4, 8. (12) Cânt. 8, 6. Mat. 10, 33. Marc. 8, 38. Luc. 9, 26; 12, 8-9. (13) Dan. 11, 37. Rom. 3, 3. (16) 1 Tim. 4, 7; 6, 20. Tit 1, 14; 3, 9. (17) 1 Cor. 5, 6. 1 Tim. 1, 20. (18) 1 Cor. 15, 12. (19) Eș. 33, 17. Num. 16, 5, 26. Ps. 1, 6. Naum 1, 7. Luc. 13, 27. Ioan 10, 14. (20) Rom. 9, 21. (21) Is. 52. 11. 2 Tim. 3, 17. (22) Eccl. 11, 9. Gal. 5, 16. 1 Tim. 6, 11. (24) Iac. 3, 13. 1 Tes. 2, 7. 2 Tim. 4, 2. Tit 3, 2. (25) Fapt. 8, 22. **Cap. 3.**— (1) 2 Petr. 3, 3. Iuda 1, 18. 1 Tim. 4, 1. (5) Ier. 8, 8. Tit 1, 16. (6) Iez. 13, 18.

tele cele cufundate în păcate și stăpânite de felurite pofte.
7. *Aceștia* pururea învață și niciodată nu pot să ajungă la cunoștința adevărului.
8. Precum Ianie și Iamvrie s'au împotrivit lui Moise, așa și aceștia se împotrivesc adevărului, fiind oameni cu mintea stricată și necunoscători în credință.
9. Dar nu vor propăși mai mult, căci nebunia lor se va vădi înaintea tuturor, cum s'a întâmplat și cu aceia.
10. Tu însă mi-ai urmat învățătura, purtarea, bunăvoința, credința, bunătatea inimii, iubirea, răbdarea,
11. prigonirile și suferințele ce m'au ajuns în Antiohia, Iconia și Listra. Ce prigoniri n'am îndurat eu, dar din toate m'a izbăvit Domnul!
12. Și toți cei ce vor voi să ducă viață cucernică în Hristos Iisus, vor fi prigoniți.
13. Iar oamenii cei răi și înșelători, care înșeală și pe sine înșiși se înșeală, vor propăși pururea în rău.
14. Tu însă rămâi în cele ce te-ai învățat și în cele ce ți s'au încredințat, știind de cine ai fost învățat,
15. căci din copilărie știi Sfintele Scripturi, care te pot înțelepți spre mântuire prin credința în Iisus Hristos.
16. Toată Scriptura este însuflată de Dumnezeu și de folos pentru a învăța, pentru a mustra, pentru a îndrepta, pentru a povățui la dreptate,
17. ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit și pregătit pentru tot lucrul bun.

CAP. 4.

Indemnuri a stărui contra celor abătuți dela credință. Pavel vestește sfârșitul său. Intâia apărare. Urări.

1. Te jur deci înaintea lui Dumnezeu și a Domnului nostru Iisus Hristos, Care are să judece viii și morții la arătarea Sa în împărăția Sa:
2. propoveduește cuvântul, stăruiește asupra lui *în toate împrejurările* prielnice și neprielnice, mustră, ceartă, îndeamnă cu toată îndelunga răbdare și învățătura.
3. Căci va fi o vreme, când oamenii nu vor primi învățătura cea sănătoasă, ci-și vor alege învățători după poftele lor, care să le gâdile auzul,
4. și-și vor întoarce urechile dela adevăr și se vor lua după basme.
5. Tu însă fii veghetor în toate, suferă supărările, fă lucrul evanghelistului, îndeplinește-ți bine slujba ta.
6. Eu acum sunt o jertfă și vremea plecării mele *din lume* s'a apropiat;
7. lupta cea bună m'am luptat, alergarea am săvârșit-o, credința am păzit;
8. de acum mi se gătește cununa dreptății, pe care mi-o va da Domnul, Judecătorul cel drept, în ziua aceea, și nu numai mie, ci și tuturor celor ce au iubit arătarea Lui.
9. Silește-te să vii la mine curând,
10. căci Dimas, iubind veacul de acum, m'a părăsit și s'a dus la Tesalonic; Crischent *s'a dus* în Galatia și Tit în Dalmația; numai Luca singur e cu mine.
11. Pe Marcu să-l iei și să-l aduci cu tine, căci îmi trebuește pentru slujbă.
12. Pe Tihic l-am trimes la Efes.
13. Când vei veni, adă felonul pe care l-am lăsat în Troia, la Carp, și cărțile, mai ales cele de piele.
14. Alexandru făurarul mult rău mi-a făcut! Să-i dea Domnul după faptele lui!
15. Păzește-te de dânsul și tu, căci el s'a împotrivit strașnic cuvintelor noastre.
16. La întâia mea apărare, n'a fost nimenea cu mine, ci toți m'au părăsit. Să nu li se impute aceasta!
17. Domnul însă a stat lângă mine și m'a întărit, ca să se desăvârșească propoveduirea mea de mine, ca să o audă toate popoarele și eu m'am izbăvit din gura leului.
18. Domnul mă va izbăvi de tot lucrul rău și mă va păstra pentru împărăția Sa cea cerească. A Lui fie slava în vecii vecilor. Amin.
19. Salută pe Prischila și Achila și casa lui Onisifor.
20. Erast a rămas în Corint, iar pe Trofim l-am lăsat bolnav în Milet.
21. Silește-te să vii înainte de a sosi iarna. Te salută Evul, Pud, Lin, Clavdie și toți frații.
22. Domnul Iisus Hristos fie cu duhul tău! Harul fie cu voi! Amin.

---

(7) Sir. 15, 9. *(8)* Eș. 7, 11. Fapt. 13, 8. *(11)* Fapt. 13, 50. *(12)* Sir. 2, 1. Mat. 16, 24. Luc. 14, 27. Fapt. 14, 22. Rom. 8, 17. 1 Tes. 3, 3. *(13)* Mat. 7, 16. *(15)* Sir. 6, 18. Ioan 5, 39. 1 Tim. 4, 8. *(16)* 2 Petr. 1, 21. 2 Tim. 4, 2. *(17)* 2 Tim. 2, 21. **Cap. 4.**— *(1)* Ioan 5, 22. Fapt. 10, 42. 1 Petr. 4, 5. *(2)* Is. 58, 1. 2 Tim. 2, 24; 3, 16. *(3)* 3 Reg. 22, 8. 2 Petr. 2, 2. *(6)* Filip. 2, 17. *(7)* 1 Cor. 9, 24. Filip. 3, 14. 1 Tim. 6, 12. *(8)* Ințel. 16, 8. Iac. 1, 12. 1 Petr. 1, 4-5. 1 Cor. 9, 25. Apoc. 2, 10. *(10)* Col. 4, 14. *(12)* Fapt. 20, 4. *(14)* Fapt. 19, 33. 1 Tim. 1, 20. *(17)* Fapt. 23, 11. 1 Tim. 1, 12. *(18)* Rom. 16, 27. 1 Tim. 6, 16. *(19)* Fapt. 18, 2. 1 Cor. 16, 19. 2 Tim. 1, 16. *(22)* Filim. 1, 24.

CARTEA CĂTRE TIT A SF. APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

Urare. Lucrul lui Tit și întemeierea Bisericii din Creta. Cum sunt Cretanii. Pentru cei curați toate sunt curate.

1. Pavel, robul lui Dumnezeu și trimesul lui Iisus Hristos, ca să vestească credința aleșilor lui Dumnezeu și cunoștința adevărului, *care duce* la buna cinstire de Dumnezeu

2. și la nădejdea vieții veșnice, pe care Dumnezeu, Cel ce nu-și schimbă vorba, ne-a făgăduit-o cu multe veacuri înainte,

3. iar la vremea hotărîtă de *El* ne-a descoperit cuvântul Său, a căruia propoveduire mi-a fost încredințată mie din porunca lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru,

4. *dorește* lui Tit, adevăratul *meu* fiu după credința noastră obștească, har, milă și pace dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul Iisus Hristos, Mântuitorul nostru.

5. De aceea te-am lăsat în Creta, ca să isprăvești ce mai rămăsese de făcut și să pui presviteri prin cetăți, după cum ți-am poruncit eu,

6. *adică* dacă este cineva fără prihană, bărbat al unei femei, având copii credincioși și neînvinuiți pentru desfrânare sau neascultare.

7. Căci episcopul, ca *cel ce este* econom al lui Dumnezeu, trebue să fie neprihănit, neîngâmfat, nemânios, nebețiv, nebătăuș, neiubitor de câștig urît,

8. ci primitor de străini, iubitor de bine, treaz la minte, drept, cuvios, înfrânat,

9. legat de învățătura cea adevărată, ca să fie în stare a povățui *pe oameni* la învățătura cea sănătoasă și pe cei protivnici a-i înfrunta.

10. Căci sunt și mulți neascultători, flecari și înșelători, mai cu seamă dintre cei tăiați împrejur,

11. cărora trebue să li se astupe gura, pentrucă aceștia răsvrătesc case întregi, învățând ce nu se cuvine, pentru câștig rușinos.

12. Un scriitor de versuri, chiar dintre ei, a zis: « Cretanii totdeauna sunt niște mincinoși, fiare rele și pântece leneșe ».

13. Mărturia aceasta este adevărată. De aceea mustră-i aspru, ca să fie sănătoși în credință,

14. să nu ia aminte la basmele jidovești și la născocirile oamenilor, care întorc *spatele* adevărului.

15. Pentru cei curați toate-s curate; iar pentru cei necurați și necredincioși nimica nu-i curat, ci și mintea și cugetul li-s întinate.

16. Ei *cu vorba* mărturisesc că cunosc pe Dumnezeu, iar cu faptele tăgăduiesc, fiind urîcioși, nesupuși și nestatornici pentru orice faptă bună.

CAP. 2.

Sfaturi pentru bătrâni, tineri și slugi. Darul s'a arătat tuturor.

1. Tu însă spune cele ce se potrivesc cu învățătura cea sănătoasă

2. și *anume*, ca bătrânii să fie treji, chibzuiți, cumpătați, curați în credință, în dragoste și în răbdare;

Cap. 1.— *(1)* 1 Tim. 3, 16. *(2)* Num. 23, 19. Rom. 16, 25. 2 Tim. 1, 10. *(3)* Gal. 1, 15. Ef. 3, 8. Col. 1, 28. 2 Tim. 1, 11. *(6)* 1 Tim. 3, 4. *(7)* Lev. 10, 9; 21, 17. 1 Tim. 3, 2-3. *(9)* Sir. 4, 27; 33, 3; 39, 3. 1 Tim. 6, 3. Tit 2, 1. *(10)* Rom. 16, 17. *(14)* Mat. 15, 9. Marc. 7, 7. 1 Tim. 1, 4. 2 Tim. 2, 16. *(15)* Mat. 15, 11; 23, 26. Marc. 7, 15. Luc. 11, 39. Fapt. 10, 15. Rom, 14. 14, 23. *(16)* Iov 31, 28. Is. 48, 2. 2 Tim. 3, 5. **Cap. 2.**— *(1)* Tit 1, 9. *(2)* Ps. 16, 31

3. de asemenea și bătrânele să aibă îmbrăcăminte potrivită cu sfințenia, să nu fie clevetitoare, nici robite de beție, învățătoare de bine,
4. ca să înțelepțească pe cele tinere să-și iubească bărbații, să-și iubească copiii,
5. să fie înfrânate, curate, gospodine bune, supuse bărbaților lor, ca să nu se defaime cuvântul lui Dumnezeu.
6. De asemenea și pe tineri sfătuește-i să fie curați.
7. In toate arată-te pe tine însuți pildă de fapte bune; în propoveduire *arată* curățenie, îngrijire, chibzuință,
8. vorbire așezată și fără cusur, pentru ca protivnicul să fie rușinat și să nu aibă de grăit nimic rău de noi.
9. Pe robi *îndeamnă-i* să se supună stăpânilor lor, să le fie plecați în toate și să nu li se împotrivească;
10. să nu fure, ci să le arate în toate buna credință, ca *astfel* în toate să fie o podoabă a învățăturii Mântuitorului nostru Dumnezeu.
11. Căci harul lui Dumnezeu cel mântuitor pentru toți oamenii s'a arătat
12. și ne învață să lepădăm păgânătatea și poftele lumești și să trăim în veacul de acum în curăție, în cuvioșie și în frica lui Dumnezeu,
13. așteptând împlinirea fericitei noastre nădejdi, arătarea slavei marelui Dumnezeu și a Mântuitorului nostru Iisus Hristos,
14. Care S'a dat pe Sine pentru noi, ca să ne izbăvească din toată fărădelegea și să-Și curățească pentru Sine un popor deosebit, doritor de fapte bune.
15. Acestea să le grăiești! Îndeamnă și mustră cu toată vrednicia, ca nimenea să nu te nesocotească.

CAP. 3.

Cum trebue să fie cei înoiți prin Duhul. Desbinătorul trebue ocolit. Felurite însărcinări.

1. Adă-le aminte să se supună și să asculte de stăpânire și de dregători, și să fie gata la toată fapta bună;
2. să nu grăiască de rău pe nimenea, să nu fie sfadnici, ci liniștiți, arătând toată blândețea către toți oamenii.
3. Căci și noi am fost cândva fără de minte, neascultători, rătăciți, robind poftelor și feluritelor plăceri, trăind în răutate și în pismă; *fiind* urîcioși și urându-ne unii pe alții.
4. Dar când s'a arătat bunătatea și iubirea de oameni a lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru,
5. ne-a mântuit nu pentru faptele dreptății ce le-am fi făcut noi, ci pentru mila Sa, prin baia nașterii celei de a doua și prin înoirea Duhului Sfânt,
6. pe care L-a revărsat peste noi din belșug prin Iisus Hristos, Mântuitorul nostru,
7. pentru ca îndreptându-ne prin Harul Lui, să ne facem după nădejde moștenitori ai vieții veșnice.
8. Cuvântul *acesta* e adevărat și doresc să adeverești acestea, ca cei ce au crezut în Dumnezeu să se silească a fi harnici la fapte bune: aceasta-i bine și de folos pentru oameni.
9. Iar de disputele nebune, și de spițe de neamuri, și de întrebările și disputele pentru lege te ferește, căci sunt nefolositoare și deșarte.
10. De omul eretic după o sfătuire sau două te ferește,
11. știind că s'a răsvrătit unul ca acesta și păcătuiește, fiind singur de sine osândit.
12. Când voiu trimete la tine pe Artemon sau pe Tihic, sârguiește-te să vii la mine în Nicopoli, căci acolo am socotit să iernez.
13. Pe Zina cel cunoscător în ale legii și pe Apolo îngrijește să-i trimeți *așa*, ca nimic să nu le lipsească.
14. Să se deprindă și ai noștri la fapte bune, *pentru ca să acopere* nevoile grabnice, ca să nu fie neroditori.
15. Te salută toți cei ce sunt cu mine. Salută pe cei ce ne iubesc în credință! Harul să fie cu voi cu toți. Amin.

---

(3) Pild. 31, 26. 1 Tim. 2, 9. *(5)* Fac. 3, 16. Ef. 5, 22. *(7)* 1 Petr. 5, 3. 1 Tim. 4, 12. *(8)* Dan. 6, 5. 1 Petr. 2, 12. *(9)* 1 Petr. 2, 18. Ef. 6, 5. Col. 3, 22. 1 Tim. 6, 1. *(11)* Luc. 1, 47; 2, 30; 3, 6. Tit 3, 4. *(12)* Pild. 9, 6. 1 Ioan 2, 15. Ef. 1, 4. *(13)* Fapt. 24, 25. 1 Ioan 3, 2. 1 Cor. 1, 7. Filip. 3, 20. *(14)* Eș. 19, 6. Ps. 124, 4. Marc. 10, 45. Gal. 1, 4; 2, 20. Ef. 2, 10. Col. 1, 22. Filim. 1, 6. Evr. 9, 14. **Cap. 3.**— *(1)* Ințel. 6, 3. 1 Petr. 2, 13. Rom. 13, 1. *(2)* Col. 3, 12. 2 Tim. 2, 24. *(3)* 1 Cor. 6, 11. Ef. 2, 1. *(4)* Ințel. 1, 6. Fapt. 15, 11. 1 Tim. 4, 10. Tit 2, 11. *(5)* Ioan 3, 3, 5. Rom. 3, 28; 11, 30. Ef. 5, 26. 2 Tim. 1, 9. *(6)* Rom. 5, 5. *(7)* Gal. 2, 16. *(8)* Ef. 2, 10. *(9)* Sir. 33, 6. 1 Tim. 1, 4; 4, 7. 2 Tim. 2, 16. *(10)* 2 Ioan 1, 10. *(13)* Fapt. 18, 24. *(14)* Tit 2, 14.

CARTEA CĂTRE FILIMON A SF. APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

Laude pentru Filimon. Mijlocire pentru iertarea lui Onisim.

1. Pavel, legatul lui Iisus Hristos, şi frátele Timoteiu *doresc* lui Filimon, iubitul şi împreună lucrătorul nostru,
2. iubitei surori Apfia şi lui Arhip celui împreună luptător cu noi, cum şi bisericii celei din casa lui:
3. har şi pace dela Dumnezeu, Tatăl nostru, şi dela Domnul Iisus Hristos.
4. Auzind de credinţa şi de dragostea ce ai către Domnul Iisus şi către toţi sfinţii,
5. mulţămesc Dumnezeului meu pururea şi te pomenesc în rugăciunile mele,
6. *cerând*, ca părtăşia ta la credinţa *noastră* să se întărească prin cunoaşterea a tot lucrul bun ce *se face* la voi în *numele* lui Hristos Iisus.
7. Căci avem multă bucurie şi mângâiere în dragostea ta, pentrucă inimile sfinţilor au fost liniştite de tine, frate!
8. De aceea, *măcar că eu*, aşa cum sunt: Pavel bătrânul, ba acum şi legat al lui Iisus Hristos, având multă îndrăsneală în Hristos,
9. *aş putea* să-ţi poruncesc ceea ce se cuvine *să faci; totuşi* pentru dragoste *voiesc* mai bine să te rog.
10. Te rog dară pentru fiul meu Onisim, pe care l-am născut de când sunt în legături
11. şi care cândva a fost netrebnic pentru tine, iară acum şi pentru tine şi pentru mine e foarte trebuincios şi ţi-l trimet înapoi;
12. tu însă să-l primeşti pe acesta, ca pe inima mea.
13. Voiam să-l opresc la mine, ca să-mi slujească în închisoare în locul tău pentru Evanghelie,
14. dar n'am voit să fac nimic fără ştirea ta, ca *fapta* ta cea bună să nu fie ca de silă, ci de bună voie.
15. Căci poate de aceea s'a despărţit el pe o vreme, ca să-l primeşti pe vecie;
16. dar *de astădată* nu ca pe o slugă, ci mai presus de rob, ca pe un frate drag, mai ales mie şi cu atât mai vârtos ţie, şi ca om şi pentru Domnul.
17. Deci, de ai împărtăşire cu mine, primeşte-l ca pe mine.
18. Iar de te-a păgubit cu ceva, sau ţi-i dator ceva, pune aceasta în socoteala mea.
19. Eu, Pavel, am scris cu mâna mea: eu voiu plăti, ca să nu-ţi mai spun, că şi tu îmi eşti dator cu tine însuţi.
20. Aşa, frate, îngăduieşte-mi pentru Domnul să trag dela tine acest folos, şi-mi linişteşte inima pentru Domnul.
21. Bizuindu-mă pe supunerea ta, ţi-am scris *acestea*, ştiind că vei face mai mult chiar decât zic.
22. Totodată *te rog* să-mi găteşti şi gazdă, căci nădăjduiesc ca prin rugăciunile voastre să vă fiu dăruit.
23. Se închină ţie Epafrast cel legat împreună cu mine pentru Hristos Iisus, *asemenea şi* Marcu, Aristarh, Dimas şi Luca, tovarăşii mei de lucru.
24. Harul Domnului nostru Iisus Hristos *să fie cu* duhul vostru. Amin.

Cap. 1.— *(4)* Tob. 3, 16. Ef. 1, 15. 2 Tes. 1, 3. *(5)* Ef. 1, 16. 1 Tes. 1, 2. *(6)* Filip. 1, 11. Tit 2, 14. *(10)* 1 Cor. 4, 15. Col. 4, 9. *(14)* 4 Reg. 6, 17. *(16)* Mat. 12, 49. *(22)* Filip. 1, 23-25. *(24)* 2 Tim. 4, 22.

CARTEA CĂTRE EVREI A SF. APOSTOL PAVEL

CAP. 1.

Dumnezeu a trimes oamenilor pe Fiul Său, care este peste toate, mai presus decât îngerii.

1. Dumnezeu de multe ori și în multe chipuri a grăit în vechime părinților *noștri* prin proroci,

2. iar în zilele acestea mai de pe urmă ne-a grăit nouă prin Fiul *Său*, pe Care L-a pus moștenitor a toate *și* prin Care a făcut și veacurile.

3. Acesta, care este strălucirea slavei și chipul ipostasului Lui și Care ține toate cu cuvântul puterii Sale, după ce a săvârșit prin Sine curățirea păcatelor noastre, a șezut deadreapta tronului măririi întru înălțime,

4. fiind cu atât mai presus de îngeri, cu cât a moștenit și un nume mai slăvit decât al lor.

5. Căci căruia din îngeri i-a zis cândva Dumnezeu: « Fiul Meu ești Tu; Eu astăzi Te-am născut ?» Sau: «Eu Ii voiu fi Tată și El îmi va fi Mie Fiu ».

6. De asemenea, când aduce pe întâiul născut în lume, zice: « Să se închine lui toți îngerii lui Dumnezeu ».

7. Despre îngeri s'a zis: « Tu faci vânturile îngeri ai Tăi și flacările focului sunt slugile Tale ».

8. Iar despre Fiul *se zice* : Tronul Tău, Dumnezeule, *stă* în veacul veacului; toiagul dreptății este toiagul împărăției tale.

9. Iubit-ai dreptatea și ai urît fărădelegea. De aceea, Dumnezeule, Te-a uns pe Tine Dumnezeul Tău cu untul de lemn al bucuriei și mai mult decât pe părtașii Tăi ».

10. Și: « La început Tu, Doamne, ai întemeiat pământul și cerurile sunt lucrul mâinilor Tale.

11. Acelea vor pieri, iar Tu vei rămâne

12. și toate se vor învechi ca un vestmânt și ca pe o haină le vei strânge și se vor schimba; Tu însă ești același și anii Tăi nu se vor sfârși ».

13. Căruia din îngeri i-a zis cândva *Dumnezeu* : « Șezi deadreapta Mea, până voiu pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale ».

14. *Ingerii* nu sunt ei oare toți duhuri slujitoare, trimese să slujească celor ce au a moșteni mântuirea ?

CAP. 2.

Trebue a asculta de Fiul lui Dumnezeu mai mult decât de legea dată prin îngeri. Hristos s'a făcut om și a pătimit pentru mântuirea noastră.

1. De aceea ni se cade cu deosebire să luăm aminte la cele auzite, ca nu cumva să cădem.

2. Căci dacă cuvântul cel vestit prin îngeri a fost puternic și orice neascultare și călcare *a lui* a primit dreaptă răsplătire,

---

Cap. 1.— *(1)* Num. 12, 6. Os. 12, 11. 1 Petr. 1, 10. *(2)* Iov 26, 7. Ps. 2, 7; 81, 8. Is. 9, 5. Ioan 1, 3; 8, 26; 15, 15. Gal. 4, 4. Ef. 1, 10. Col. 1, 16. *(3)* Ps. 109, 1. Inţel. 7, 26. Sir. 24, 3; 43, 30. Ioan 14, 9. 2 Cor. 4, 4. Ef. 1, 7. Col. 1, 15. Evr. 10, 12. *(4)* Filip. 2, 9. *(5)* 2 Reg. 7, 14. 1 Paral. 17, 13; 22, 10. Ps. 2, 6; 88, 26-27. Fapt. 13, 33. Evr. 5, 5. *(6)* Ps. 96, 7. *(7)* Ps. 103, 4. Zah. 6, 5. *(8)* Ps. 44, 7. Luc. 1, 32-33. *(9)* Is. 61, 1. Ioan 3, 34. Fapt. 4, 27. *(10)* Ps. 101, 26. *(11)* Is. 34, 4; 51, 6. Mat. 24, 35. *(13)* Ps. 109, 1. Mat. 22, 44. Marc. 12, 36; 16, 19. 1 Cor. 15, 25. Ef. 1, 20. *(14)* Fac. 19, 16. Ps. 33, 8; 90, 11; 102, 21. Dan. 7, 10. Inţel. 7, 25. Fapt. 5, 19. **Cap. 2.**— *(2)* Eş. 20, 1. Sir. 21, 4. Fapt. 7, 38, 53. Gal. 3, 19. Evr. 10, 28.

3. cum vom scăpa *de pedeapsă* noi, cei ce nu purtăm griji de o mântuire așa de mare, care fiind la început propoveduită de Domnul, a fost întărită în noi de cei ce au auzit-o *dela El*
4. *și* adeverită de Dumnezeu prin semne și minuni și prin felurite puteri și prin împărțirea Duhului Sfânt după voia Lui?
5. Căci nu îngerilor a supus Dumnezeu lumea cea viitoare, despre care vorbim;
6. ci mărturisește cineva undeva, zicând: « Ce este omul, că Ți-aduci aminte de El? Sau Fiul omului, că-l cercetezi?
7. Micșoratu-l-ai puțin față de îngeri; cu slavă și cu cinste l-ai încununat și l-ai pus peste lucrurile mâinilor Tale;
8. toate le-ai supus sub picioarele lui ». Dacă însă i-a supus lui toate, atunci nimic n'a lăsat nesupus lui. Acum încă nu vedem, că i-ar fi supuse lui toate;
9. dar vedem că pentru suferirea morții, este încununat cu slavă și cu cinste Iisus, care a fost puțin micșorat față de îngeri, *fiindu-I dat Lui,* prin harul lui Dumnezeu, ca să guste moarte pentru toți.
10. Căci se cădea ca Acela, pentru Care sunt toate și dela Care sunt toate și Care *voia* să ducă la slavă mulți fii, să desăvârșească prin patimi pe Căpetenia mântuirii lor.
11. Căci și cel ce sfințește și cei ce se sfințesc, toți sunt din Unul. Pentru care pricină El nu se rușinează a-i numi *pe aceștia* frați, zicând:
12. « Spune-voiu numele Tău fraților Mei, în mijlocul adunării Te voiu cânta ».
13. Și iarăși: « Eu voiu nădăjdui într'Insul », sau: « Iată, Eu și pruncii pe care Mi i-a dat Dumnezeu ».
14. Și precum pruncii sunt părtași trupului și sângelui, și El de asemenea S'a făcut părtaș acestora, ca prin moarte să surpe pe cel ce avea stăpânire peste moarte, adecă pe diavolul,
15. și să izbăvească pe aceia, care toată viața lor erau ținuți în robia fricii morții.
16. Că nu *fire de* îngeri a luat, ci a luat *fire de om din* sămânța lui Avraam.
17. De aceea a trebuit să se asemene fraților în toate, ca să fie înaintea lui Dumnezeu arhiereu milostiv și credincios pentru ispășirea păcatelor poporului.
18. Căci întru cât El însuși a pătimit și a fost ispitit, poate să ajute celor ce se ispitesc.

CAP. 3.

Hristos e mai mare ca Moise. Dacă neascultarea de Moise aducea pedeapsă, cu atât mai mult neascultarea de Hristos.

1. Deci, frați sfinți, părtași chemării cerești, înțelegeți pe Trimesul și Arhiereul credinței mărturisite de noi, *adică* pe Iisus Hristos,
2. Care e credincios Celui ce L-a pus, precum și Moise *a fost credincios* în toată casa lui *Dumnezeu.*
3. Căci acesta e vrednic de o slavă cu atât mai mare decât a lui Moise, cu cât cel ce a făcut casa are mai multă cinste decât ea;
4. pentrucă fiecare casă se zidește de cineva, iar cel ce a zidit toate *este* Dumnezeu.
5. Moise a fost credincios în toată casa lui *Dumnezeu,* ca o slugă, ca să mărturisească cele ce aveau să se vestească;
6. iar Hristos *e credincios* ca un Fiu în casa Lui, și casa Lui suntem noi, de ne vom păstra cu tărie până în sfârșit îndrăsneala și nădejdea, cu care ne fălim.
7. De aceea cum zice Duhul Sfânt: « Astăzi, de veți auzi glasul Lui,
8. să nu vă învârtoșați inimile, ca în vremea cârtirii, ca în ziua ispitirii în pustie,
9. unde M'au ispitit părinții voștri *și* M'au pus la cercare și au văzut lucrurile mele patruzeci de ani.
10. Pentru aceea M'am mâniat pe neamul acesta și am zis: aceștia pururea rătăcesc cu inima și n'au cunoscut căile Mele;

---

(3) Mat. 4, 17. Luc. 1, 2. *(4)* Marc. 16. 20. *(5)* Mat. 28, 18. *(6)* Ps. 8, 5; 143, 3. *(7)* Mat. 27, 46. *(8)* Mat. 28, 18. Ioan 3, 35; 13, 3; 17, 2. 1 Cor. 15, 27. *(9)* Ps. 20, 3-4. Ioan 3, 16. Filip 2, 7, 11. Apoc. 5, 9. *(10)* Pild. 16, 4. Is. 29, 23. Mih. 2, 13. Luc. 24, 26. Ioan 1, 3. 1 Ioan 2, 2. *(11)* Mat. 28, 10. Marc. 3, 32-35. Ioan 20, 17. *(12)* Ps. 21, 24. *(13)* 2 Reg. 22, 3. Ps. 17, 2; 70, 5. Is. 8, 18. *(14)* Jud. 16, 30. Is. 25, 9. Os. 13, 14. Zah. 9, 11. Ioan 1, 14; 16, 15. Rom. 8, 3. 1 Cor. 15, 54. Col. 2, 15. 2 Tim. 1, 10. *(15)* Luc. 1, 74. Rom. 8, 15. 2 Tim. 1, 7. *(17)* Filip. 2, 7-8. Evr. 5, 2. *(18)* Evr. 4, 15. Cap. 3.— *(1)* Evr. 2, 11. *(2)* Num. 12, 7. Evr. 2, 17. *(3)* Ag. 2, 9. Zah. 6, 13. Sir. 45, 9-10. *(5)* Num. 12, 7. Is. Nav. 1, 7. *(6)* Ps. 2, 5. Pild. 9, 1. Mat. 24, 13. 1 Cor. 3, 16. *(6)* Ps. 2, 6. 1 Cor. 3, 16. Ef. 5, 23. Col. 1, 23. 1 Tim. 3, 15. *(7)* Ps. 94, 7-8. *(8)* Eș. 17, 2. Ps. 77, 19. Zah. 7, 11.

11. de aceea M'am jurat în mânia Mea, să nu intre în odihna Mea ».
12. Luaţi seama, fraţilor, nu cumva să fie în careva din voi inimă vicleană şi necredincioasă, care să vă depărteze de Dumnezeul cel viu;
13. ci îndemnaţi-vă unul pe altul în fiecare zi, până *o puteţi* numi « astăzi », să nu se împietrească cineva din voi prin ademenirea păcatului,
14. căci ne-am făcut părtaşii lui Hristos, numai dacă învoiala *cu El* cea dela început o vom păstra cu tărie până la sfârşit.
15. Câtă vreme se zice: « astăzi », de veţi auzi glasul Lui, să nu vă învârtoşaţi inimile, ca în vremea cârtirii.
16. Căci unii din cei ce au auzit, au cârtit, dar nu *au cârtit* toţi cei ce au ieşit cu Moise din Egipt.
17. Pe cine însă S'a mâniat El patruzeci de ani? Oare nu pe cei ce au greşit, ale cărora oase au căzut în pustie?
18. Şi împotriva cui S'a jurat El oare, să nu intre în odihna Lui, dacă nu împotriva celor necredincioşi?
19. Aşa dar vedem, că aceia n'au putut să intre *în odihna Lui* din pricina necredinţei.

CAP. 4.

Odihna făgăduită Iudeilor s'a dat celor ce cred în Hristos. Puterea cuvântului dumnezeesc. Hristos Arhiereu.

1. De aceea să ne temem, ca nu cumva, când făgăduinţa de a intra în odihna Lui e încă în fiinţă, să se pomenească cineva din noi că a întârziat.
2. Căci ea ni s'a vestit şi nouă, ca şi acelora. Acelora însă nu le-a folosit cuvântul auzit, pentrucă n'a fost întâmpinat cu credinţă de cei ce l-au auzit.
3. Dar noi, cei ce am crezut, vom intra în odihna, despre care *Dumnezeu* a zis: « M'am jurat în mânia Mea, că aceia nu vor intra în odihna Mea ». *Şi aceasta a zis-o mult mai târziu,* deşi lucrurile *Lui* fuseseră săvârşite încă dela începutul lumii.
4. Căci despre *ziua* a şaptea se zice undeva aşa: « Şi S'a odihnit Dumnezeu în ziua a şaptea de toate lucrurile Sale ».
5. Iar aicea se zice: « Nu vor intra în odihna Mea ».
6. Deci, de vreme ce unora le rămâne *încă putinţa* să intre într'însa, iar cei ce au fost vestiţi mai înainte n'au intrat din pricina necredinţei,
7. *de aceea Dumnezeu* rânduieşte încă o zi oarecare, *un alt* « astăzi », zicând prin David, după atâta vreme, cum s'a zis *mai sus:* « Astăzi, de veţi auzi glasul Lui, să nu vă învârtoşaţi inimile ».
8. Căci dacă Iisus *Navi* le-ar fi adus odihnă, nu s'ar mai fi grăit după aceea de altă zi *de odihnă.*
9. Deci, poporului lui Dumnezeu i-a mai r mas încă o *zi* de odihnă.
10. Căci, cel ce a intrat în odihna Lui, acela şi însuşi s'a odihnit de lucrurile lui, cum s'a odihnit şi Dumnezeu de ale Sale.
11. Deci, să ne silim să intrăm în odihna aceea, ca nu cumva cineva, după pilda aceea, să cadă în necredinţă.
12. Căci cuvântul lui Dumnezeu e viu şi lucrător şi mai ascuţit decât orice sabie cu două tăişuri: pătrunzând până unde se uneşte sufletul cu duhul, până la încheieturi şi la măduvă şi judecă cugetele şi simţirile inimii;
13. înaintea Lui toate-s goale şi descoperite şi Lui avem să-i dăm socoteală.
14. Drep aceea, având Arhiereu mare, Care a străbătut cerurile, pe Iisus, Fiul lui Dumnezeu, să ne ţinem cu tărie de mărturisirea *noastră;*
15. căci nu avem un arhiereu, căruia să nu-i fie milă de noi cei în neputinţe, ci unul, care ca şi *noi,* e ispitit în toate, afară de păcat.
16. Să ne apropiem dară cu îndrăsneală de tronul harului, ca să primim milă şi să aflăm la timp har de ajutor.

CAP. 5.

Hristos este arhiereu în veci, Preot ca Melhisedec. Pentru cei tari, hrană tare, iar pentru cei mici, lapte.

1. Căci tot arhiereul, care se alege dintre oameni, pentru oameni este rânduit în *slujbele* cele către Dumnezeu, ca să aducă daruri şi jertfe pentru păcate.

(11) Num. 14, 23. Deut. 1, 35. Ps. 94, 11. Iez. 20, 15. Evr. 4, 3, 11. *(13)* Rom. 7, 11. 1 Tes. 5, 11. *(14)* 2 Petr. 1, 4. Rom. 8, 17. Ef. 5, 30. *(15)* Evr. 4, 7. *(16)* Num. 14, 4, 22. Deut. 16, 1. Os. 12, 14. *(17)* Num. 14, 37. *(18)* Deut. 1, 30. **Cap. 4.**— *(2)* 1 Petr. 1, 12. *(3)* Filip. 3, 9. Evr. 3, 11, *(4)* Fac. 2, 2. Eş. 20, 11; 31, 17. Lev. 23, 3. Deut. 5, 14. *(5)* Ps. 94, 11. *(7)* Evr. 3, 7, 15. *(8)* Deut. 12, 9. *(9)* Apoc. 7, 14; 14, 13. *(11)* Evr. 3, 11. *(12)* Ps. 44, 4. Is. 49, 2. Zah. 9, 13-14. Inţel. 7, 22. 1 Petr. 1, 23. 2 Cor. 10, 4. Ef. 6, 17. Apoc. 1, 16. *(13)* Iov 26, 6. Ps. 32, 15; 138, 10. Pild. 15, 3. Ier. 23, 24. Dan. 2, 22. Sir. 23, 27. *(14)* Evr. 6, 20; 8, 1. *(15)* Is. 53, 3. Evr. 2, 17. *(16)* Rom. 3, 25. Ef. 3, 2.

2. El poate fi îndurător către cei neştiutori şi rătăciţi, pentrucă şi el este cuprins de neputinţă
3. şi de aceea e dator să aducă precum pentru popor, aşa şi pentru sine *jertfe* pentru *iertarea* de păcate.
4. Şi nimenea nu-şi ia singur cinstea *aceasta*, ci *numai* cel de Dumnezeu chemat, ca şi Aaron.
5. Aşa şi Hristos *nu şi-a luat* singur slava de a fi arhiereu, ci *I-a dat-o* Acela, care a zis: « Tu eşti Fiul Meu, Eu astăzi Te-am născut »;
6. cum zice şi aiurea: « Tu eşti preot în veac după rânduiala lui Melhisedec ».
7. El în zilele când era în trup *pe pământ*, cu strigare tare şi cu lacrămi a adus rugăciuni şi cereri către Cel ce-L putea mântui de moarte şi a fost auzit pentru evlavia Lui
8. şi măcar că era Fiu, totuşi prin suferinţe a deprins ascultarea
9. şi desăvârşindu-Se, S'a făcut pentru toţi cei ce ascultă de Dânsul pricină de mântuire veşnică,
10. fiind numit dela Dumnezeu Arhiereu, după rânduiala lui Melhisedec.
11. Despre aceasta ar trebui să vă vorbesc mult, dar e greu de tâlcuit, pentrucă v'aţi făcut greoi la auz.
12. Căci *judecând* după timp, ar trebui să fiţi acum învăţători; vouă însă vă trebue să vă învăţ iară cele dintâi începuturi ale învăţăturilor dumnezeeşti şi aveţi nevoie de lapte, iar nu de mâncare vârtoasă.
13. Tot cel ce se hrăneşte cu lapte nu este cunoscător al cuvântului dreptăţii, pentrucă e prunc;
14. iar mâncarea vârtoasă e potrivită celor vrâstnici, ale cărora simţuri sunt deprinse prin obişnuinţă a deosebi binele de rău.

CAP. 6.

Indemn a nu se lepăda de credinţă, ci a stărui în ea, dându-se ca pildă credinţa lui Avraam şi jurământul lui Dumnezeu.

1. De aceea, lăsând cele dintâi începuturi ale învăţăturii lui Hristos, să ne grăbim spre cele desăvârşite şi să nu ne apucăm din nou de pus temelie întoarcerii dela faptele moarte, credinţei în Dumnezeu
2. şi învăţăturii despre botezuri, despre punerea mâinilor, despre învierea morţilor şi despre judecata veşnică.
3. De ne va îngădui Dumnezeu, vom face şi aceasta.
4. Căci pe cei ce au fost odată luminaţi, au gustat din darul ceresc, s'au făcut părtaşi Duhului Sfânt
5. şi au gustat din cuvântul cel bun al lui Dumnezeu, şi din puterile veacului viitor,
6. şi *apoi* au căzut, nu e cu putinţă a-i înoi iară prin pocăinţă, când ei răstignesc în sine din nou pe Fiul lui Dumnezeu şi-L batjocoresc.
7. Căci pământul cel ce se adapă cu ploaie ce cade de multe ori asupra lui şi rodeşte verdeaţă folositoare pentru cei ce-l lucrează, primeşte binecuvântare dela Dumnezeu;
8. iar cel ce rodeşte spini şi pălămidă e netrebnic şi aproape de blestem, al căruia sfârşit este arderea.
9. Cât despre voi, iubiţilor, măcar că vorbim aşa, nădăjduim că sunteţi *într'o stare* mai bună, şi că vă ţineţi de mântuire.
10. Căci Dumnezeu nu-i nedrept, ca să uite munca voastră şi osteneala cea din dragostea ce-aţi arătat în numele Lui, slujind şi ajutând sfinţilor.
11. Dorim însă, ca fiecare din voi, pentru adeverirea nădejdei *ce are*, să arate aceeaşi râvnă până la sfârşit,
12. ca să nu vă leniţi, ci să urmaţi acelora, care prin credinţă şi răbdare îndelungată moştenesc făgăduinţa.
13. Dumnezeu, când a dat făgăduinţa lui Avraam, neavând pe nimenea mai mare să se jure, s'a jurat pe Sine însuşi,
14. zicând: « Cu adevărat binecuvântând te voiu binecuvânta şi înmulţind te voiu înmulţi ».
15. Şi aşa *Avraam*: răbdând îndelung, a primit cele făgăduite.
16. Oamenii se jură pe cel mai mare *decât* ei, şi jurământul, ca chezăşie, curmă orice neînţelegere dintre ei.

Cap. 5.— *(4)* Eş. 28, 1. Num. 16, 5, 40. 2 Paral. 26, 18. Ioan 3, 27. *(5)* 1 Paral. 23, 13. Ps. 2, 6. Ioan 8, 54. Evr. 1, 5. *(6)* Ps. 109, 4. Evr. 7, 17. *(7)* 2 Reg. 15, 30. Ps. 21, 27. Mat. 26, 39. Marc. 14, 35-36. Luc. 22, 44. Ioan 12, 27. *(8)* Filip. 2, 7-8. Evr. 1, 5. *(11)* Mat. 13, 15. Ioan 16, 12. *(12)* Ioan 3, 10. 1 Petr. 2, 1. 1 Cor. 3, 1. *(13)* Iona 4, 11. 1 Cor. 13, 11; 14, 20. *(14)* Lev. 10, 10. Ef. 4, 11, 13. Filip. 3, 15. **Cap. 6.**— *(4)* Mat. 12, 45. *(6)* Is. 22, 14. 2 Petr. 2, 20. 1 Ioan 5, 16. Evr. 10, 29. *(7)* Iez. 22, 24. *(8)* Deut. 29, 20. 2 Reg. 23, 6. Ier. 26, 6; 44, 22. Marc. 11, 21. *(10)* Neem. 13, 14. Is. 65, 23. Mat. 10, 42; 25, 40. Col. 1, 4. *(11)* Iov 36, 21. *(13)* Fac. 22, 16. Ps. 104, 9. Mih. 7, 20. Luc. 1, 73. *(15)* Rom. 4, 17. *(16)*. Eş. 22, 11.

17. De aceea și Dumnezeu, voind să arate în chip mai vădit moștenitorilor făgăduinței că hotărîrea Sa este neschimbăcioasă, a întrebuințat ca mijloc jurământul,
18. ca prin două lucruri neschimbăcioase, în care e cu neputință să mintă Dumnezeu, să avem o puternică îmbărbătare noi, cei ce ne silim să ne ținem de nădejdea ce ne este dată,
19. care pentru suflet este ca o ancoră tare și neclintită, și străbate până dincolo de catapeteazmă,
20. unde ca un înainte mergător al nostru, a intrat Iisus, când a fost făcut pe veci Arhiereu după rânduiala lui Melhisedec.

CAP. 7.

Melhidesec preînchipuește pe Hristos. Preoția lui Aaron a încetat, iar a lui Hristos e veșnică.

1. Căci acest Melhisedec, regele Salimului și preotul Dumnezeului celui preaînalt, care a întâmpinat pe Avraam, când se întorcea acesta dela înfrângerea regilor, și l-a binecuvântat
2. și căruia Avraam i-a dat și zeciuială din toate, este mai întâiu, după cum arată numele, rege al dreptății, și apoi rege al Salimului, adică rege al păcii.
3. El fiind fără tată, fără mamă, fără spița neamului și neavând nici început al zilelor sale, nici sfârșit al vieții lui, se aseamănă Fiului lui Dumnezeu și rămâne preot pentru totdeauna.
4. Vedeți cât de mare e acela, căruia și Avraam patriarhul i-a dat zeciuială din cele mai bune prăzi ale sale?
5. Aceia dintre fiii lui Levi, care primesc preoția, au poruncă să ia, după lege, zeciuială dela popor, adică dela frații lor, măcar că și aceia se trag din coapsele lui Avraam.
6. Melhisedec însă, netrăgându-se din neamul lor, a primit zeciuiala dela Avraam și a dat binecuvântare celui ce avea făgăduințele.
7. Dar fără nicio îndoială cel mai mic se binecuvintează de cel mai mare.
8. Aici iau zeciuială niște oameni muritori, iar acolo *ia* cel mărturisit de *Scriptură* că este viu
9. și așa zicând însuși Levi, care ia zeciuială, a dat zeciuială prin Avraam,
10. căci el se afla încă în coapsele tatălui său, când l-a întâmpinat Melhisedec.
11. Așa dar, dacă desăvârșirea s'ar fi dobândit prin preoția lui Levi, — căci poporul sub preoția aceasta a primit legea, — atunci la ce mai era nevoie să se ridice alt preot, după rânduiala lui Melhisedec, și să nu se zică după rânduiala lui Aaron?
12. *De aceea*, pentrucă schimbându-se preoția, era nevoie să se schimbe și legea.
13. Căci Acela, de care se spun acestea, se trage din altă seminție, din care nimeni n'a venit la preoție;
14. căci se știe, că Domnul nostru a răsărit din seminția lui Iuda, de care seminție *pomenind* Moise, n'a vorbit nimic de preoție.
15. Și aceasta se vede încă și mai limpede *din aceea*, că după asemănarea lui Melhisedec se ridică alt preot,
16. care este făcut nu după porunca legii trupești, ci după puterea vieții celei nesfârșite,
17. căci se mărturisește de Scriptură: « Tu ești preot în veac după rânduiala lui Melhisedec ».
18. Era nevoie însă să se schimbe și porunca dinainte din pricina slăbiciunii și zădărniciei ei,
19. pentrucă legea n'a dus nimic la desăvârșire, dar acum se dă o nădejde mai bună, prin care ne apropiem de Dumnezeu.
20. Și fiindcă *Iisus* nu s'a ridicat la preoție fără jurământ:
21. aceia se făceau preoți fără jurământ, iar Acesta cu jurământ, pentrucă despre dânsul se zice: « Juratu-S'a Domnul și nu-i va părea rău: Tu ești preot în veac după rânduiala lui Melhisedec ».
22. De aceea Iisus S'a făcut chezașul unui Testament mai bun.
23. Pe lângă aceasta, preoții de aceea au fost mulți, pentrucă moartea nu îngăduia să rămână unul;
24. iar Acesta, ca unul ce rămâne în veci, are și preoție netrecătoare,
25. și de aceea și este El în stare să mântuiască pururea pe cei ce se apropie

---

(17) Ps. 32, 11. Pild. 19, 21. Is. 46, 10. *(19)* Lev. 16, 15. *(20)* Ioan 14, 2. Evr. 4, 14. **Cap. 7.**— *(1)* Fac. 14, 18. *(5)* Num. 18, 21. Deut. 18, 1. Is. Nav. 13, 14; 14, 4. *(6)* Fac. 12, 2; 14, 20. *(9)* Lev. 27, 30. *(11)* Gal. 2, 21. Evr. 8, 7. *(14)* Fac. 49, 8. Deut. 33, 7. Mat. 2, 6. Ioan 4, 22. Apoc. 5, 5. *(16)* Ps. 71, 15. *(17)* Ps. 109, 4. Ebr. 5, 6. *(18)* Is. 1, 11. Rom. 8, 3. Gal. 4, 9. *(19)* Ioan 1, 17. Fapt. 13, 38-39. Rom. 5, 2. Evr. 9, 9. *(22)* Evr. 8, 6. *(25)* 1 Ioan 1, 2. Rom. 8, 34. 1 Tim. 2, 5.

printr'însul la Dumnezeu, fiind pururea viu, ca să mijlocească pentru ei.
26. Asemenea arhiereu se și cuvenea să avem: cuvios, străin de răutate, fără de prihană, deosebit de păcătoși și mai mult decât cerurile,
27. Care n'are nevoie, ca ceilalți arhierei, să aducă în toate zilele jertfă mai întâiu pentru păcatele sale și apoi pentru păcatele poporului; căci aceasta a făcut-o odată, aducându-se *jertfă* pe Sine Insuși.
28. In adevăr, legea pune arhierei oameni, care au neputințe, iar cuvântul cel de jurământ, care a fost după încetarea legii, *a pus* arhiereu pe Fiul *lui Dumnezeu*, care este în veci desăvârșit.

CAP. 8.

Arhiereul nostru cel ceresc este mijlocitorul unui Testament nou, mai bun ca cel vechiu.

1. Dar ceea ce-i mai de seamă în cele ce spunem e acea, că noi avem un astfel de Arhiereu, care a șezut deadreapta tronului măririi în ceruri
2. și *este* slujitor al templului și al cortului celui adevărat, pe care l-a făcut Domnul, iar nu omul.
3. Orice arhiereu este pus ca să aducă daruri și jertfe; și de aceea trebuia ca și Acesta să aibă de adus ceva.
4. Dacă El ar fi rămas pe pământ, atunci nici n'ar fi fost preot, pentrucă *aicea* sunt preoți, care aduc daruri după lege
5. și care slujesc chipului și umbrei celor cerești, precum s'a spus lui Moise, când s'a apucat să facă cortul. « Vezi, — i s'a zis, — să faci toate după chipul care ți s'a arătat în munte ».
6. Acesta însă a primit o slujbă cu atât mai înaltă, cu cât El era mijlocitorul unui Testament mai bun, care se întemeiază pe niște făgăduințe mai bune.
7. In adevăr, dacă Testamentul *cel dintâiu* ar fi fost fără lipsuri, atunci n'ar fi fost trebuință să fie înlocuit prin altul.
8. Insă *prorocul* mustrând *pe Israiliți*, zice: « Iată vin zile, zice Domnul, când eu voiu încheia cu casa lui Israil și cu casa lui Iuda un Testament nou;
9. nu un Testament ca acela, pe care l-am încheiat cu părinții lor în vremea aceea, când i-am luat de mână, ca să-i scot din țara Egiptului, pentrucă ei n'au rămas statornici în acel Testament al Meu și Eu i-am disprețuit, zice Domnul.
10. Iată Testamentul pe care-l voiu da casei lui Israil după zilele acelea, zice Domnul: voiu pune legile Mele în cugetele lor și le voiu scrie pe inimile lor, și le voiu fi Dumnezeu, iar ei îmi vor fi popor,
11. și nu va mai învăța fiecare pe aproapele său și pe fratele său, zicând: cunoașteți pe Domnul: pentrucă toți dela mic până la mare Mă vor ști;
12. căci voiu fi milostiv spre nedreptățile lor și păcatele și fărădelegile lor nu le voiu mai pomeni.
13. Zicând « un Testament Nou », a arătat învechirea Testamentului celui dintâiu; iar ceea ce se învechește și îmbătrânește e aproape de nimicire ».

CAP. 9.

Despre cortul adunării și jertfe. Ispășirea după legea veche nu este deajuns. Cea după Hristos este desăvârșită.

1. Și Testamentul cel dintâiu avea regule pentru slujba dumnezeească și un sfânt lăcaș pământesc;
2. pentrucă s'a făcut un cort, și în partea întâia a lui, care se numea Sfânta, era sfeșnicul, masa și prinosul de pâine;
3. iar după a doua perdea se afla *partea a doua a* cortului, care se numea Sfânta Sfintelor.
4. Aceasta cuprindea cadelnița cea de aur și sicriul Testamentului ferecat peste tot cu aur, în care se afla un vas de aur cu mană, toiagul lui Aaron ce înfrunzise și înflorise, și tablele legii,
5. iar deasupra lui se aflau heruvimii slavei, care umbreau sicriul. Dar despre acestea nu e *nevoie* să vorbim acum mai cu deamăruntul.
6. Acestea fiind așa întocmite, în partea întâia a cortului intra totdeauna preoții să facă slujba dumnezeească;

---

(26) Eș. 28, 38. Luc. 1, 35. 1 Petr. 2, 22. Evr. 8, 1. *(27)* Lev. 9, 7; 16, 6, 11. *(28)* Evr. 7, 20. **Cap. 8.**— *(1)* Ps. 46, 8. Evr. 1, 3;3, 1; 4, 14; 7, 26. *(2)* Evr. 10, 21. *(3)* Ef. 5, 2. *(5)* Eș. 25, 40. Fapt. 7, 44. Col. 2, 17. Evr. 10, 1. *(6)* Evr. 7, 16, 22; 9, 15. *(7)* Evr. 7, 11. *(8)* Ier. 31, 31; 32, 37. Iez. 16, 60. Rom. 11, 27. Evr. 10, 16. *(10)* Ier. 27, 4; 31, 33. Iez. 11, 20. Zah. 8, 8. Ioan 6, 45. 2 Cor. 3, 3; 6, 16. *(11)* Is. 54, 13. Ier. 31, 34. 1 Ioan 2, 27. *(12)* Evr. 10, 17. **Cap. 9.**— *(2)* Eș. 25, 23; 40, 1. Lev. 16, 16. *(4)* Eș. 16, 33; 25, 16; 26, 33, 35; 40, 20. Num. 17, 8, 10. Deut. 10, 1. 3 Reg. 8, 9. 2 Paral. 5, 10. *(5)* Eș. 25, 18, 20; 37, 7. 1 Reg. 4, 21. *(6)* Luc. 1, 9.

7. iar în a doua intra numai arhiereul, o singură dată pe an, și nu fără de sânge, pe care-l aducea pentru sine și pentru păcatele poporului.

8. Prin aceasta Duhul Sfânt aräta, că încă nu era deschisă calea către locul cel preasfânt, câtă vreme sta încă cortul cel dintâiu,

9. care este preînchipuirea vremilor de acum și în care se aduc daruri și jertfe, care nu pot face pe cel ce le aduce să aibă un cuget desăvârșit,

10. și aceste jertfe *fiind însoțite* de mâncări și băuturi și de felurite spălări și forme, erau niște regule trupești, rânduite să fie numai până la vremea îndreptării.

11. Hristos însă, arhiereul bunătăților viitoare, venind cu un cort mai mare și mai desăvârșit, nefăcut de mână *omenească*, adică nu astfel alcătuit,

12. a intrat odată în Sfânta Sfintelor nu cu sânge de țapi și de viței, ci cu sângele Său, și a dobândit răscumpărarea veșnică.

13. Căci dacă sângele de țapi și de viței și cenușa de junice sfințește prin stropire pe cei întinați, ca să le fie trupul curat,

14. apoi cu cât mai vârtos sângele lui Hristos, care prin Duhul cel veșnic s'a adus pe sine neprihănit lui Dumnezeu, va curăți cugetul nostru de faptele cele moarte, pentru ca să slujim Dumnezeului celui viu și adevărat.

15. Și de aceea este El mijlocitor al Noului Testament, ca prin moartea Sa, care s'a săvârșit pentru răscumpărarea din fărădelegile săvârșite în vremea Testamentului celui dintâiu, cei chemați la moștenirea veșnică să dobândească făgăduința.

16. Căci unde este Testament, acolo neapărat trebue să urmeze moartea celui ce face Testament.

17. Pentrucă Testamentul are putere numai după moarte și el n'are putere cât träiește cel ce-l face.

18. Pentru care pricină nici Testamentul cel dintâiu n'a fost încheiat fără sânge.

19. Căci Moise, după ce a rostit toate poruncile din lege înaintea a tot poporul, a luat sânge de viței și de țapi cu apă, cu păr mohorît și isop și a stropit atât cartea, cât și tot poporul,

20. zicând: « Acesta este sângele Testamentului, pe care vi l-a dat vouă Dumnezeu ».

21. A stropit de asemenea cu sânge și cortul și toate vasele de slujbă.

22. Ba chiar aproape toate, după lege, se curăță prin sânge, și fără vărsare de sânge nu este iertare.

23. Așa dar chipurile celor cerești trebuiau să fie curățite prin asemenea *jertfe*, iar înseși cele cerești *cer* jertfe mai bune decât acestea,

24. căci Hristos a intrat nu într'un templu făcut de mână după chipul celui adevărat, ci chiar în cer, ca să mijlocească acum pentru noi înaintea lui Dumnezeu,

25. și nu ca să se aducă pe sine de multe ori, cum intra Arhiereul în cort pe fiecare an cu sânge străin.

26. Altmintrelea ar fi trebuit ca El să fi pătimit de multe ori dela începutul lumii; El însă s'a arătat, către sfârșitul veacurilor, o singură dată, ca să nimicească păcatul prin jertfa Sa.

27. Și precum oamenilor le e hotărît să moară o singură dată și apoi să *meargă* la judecată,

28. așa și Hristos, aducându-se o singură dată jertfă ca să ridice păcatele multora, a doua oară se va arăta *nu pentru curățirea* păcatelor, ci pentru cei ce-L așteaptă ca să-i mântuiască.

CAP. 10.

Legea e umbra Noului Testament. Jertfele de mântuire ale Legii și jertfa mântuitoare a lui Hristos. Jertfele sunt desființate. Păcatul căderii dela Evanghelie. Credința statornică e lăudată.

1. *In adevăr*, legea fiind numai o umbră a bunătăților viitoare, iar nu înfățișarea aievea a acelor bunătăți, ea, prin aceleași jertfe, aduse necontenit în fiecare an, nu poate niciodată să facă desăvârșiți pe cei ce iau parte *la ele*.

---

(7) Eș. 30, 10. Lev. 16, 2. *(9)* Evr. 7, 19; 10, 1, 11. *(10)* Lev. 11, 2. Num. 19, 7. Ioan. 14, 17. *(11)* 2 Cor. 5, 1. Evr. 10, 1. *(12)* Eș. 29, 16. Evr. 10, 12. *(13)* Eș. 30, 10. Lev. 16, 14; 17, 11-12. Num. 19, 2, 4, 9. *(14)* Ps. 50, 2. Luc. 1, 74. Ioan 17, 19. 1 Petr. 1, 19-20. 1 Ioan 1, 7. Ef. 5, 26. Tit 2, 14. Apoc. 1, 5. *(15)* 1 Petr. 3, 18. Rom. 5, 6. Evr. 8, 6. *(17)* Gal. 3, 15. *(19)* Eș. 12, 22; 29, 16. Lev. 14, 4; 16, 14. *(20)* Eș. 24, 8. *(22)* Mat. 26, 28. *(24)* Ps. 117, 19. *(27)* Iov 30, 23. Sir. 14, 12; 40, 3-4. *(28)* 1 Petr. 3, 18. Rom. 5, 6. Evr. 10, 10. **Cap. 10.**— *(1)* Gal. 4, 9. Col. 2, 17. Evr. 8, 5; 9, 9.

2. Altmintrelea ar fi încetat a se mai aduce, pentrucă cei ce aduc jertfă, fiind odată sfinţiţi, n'ar mai avea nicio cunoştinţă de păcate.

3. Prin jertfele acestea însă se pomeneşte în fiecare an de păcate,

4. căci sângele de viţei şi de ţapi e neputincios să desfiinţeze păcatele:

5. De aceea *Hristos*, intrând în lume, zice: « Jertfe şi prinoase Tu n'ai voit, iar trupul Mi-ai pregătit;

6. arderile de tot şi *jertfele* pentru păcat nu-ţi plac;

7. atunci eu am zis: iată viu, *precum* se scrie despre Mine pe foile cărţii, ca să fac voia Ta, Dumnezeule ».

8. Zicând mai întâiu, că nici jertfele, nici prinoasele, nici arderile de tot, nici jertfele pentru păcat, care se aduc după lege, Tu nu le-ai voit,

9. adaogă: « Iată viu să fac voia Ta, Dumnezeule ». Desfiinţează *cu chipul acesta* pe cele dintâi, ca să pună în locul lor pe cea de a doua.

10. In puterea acestei voinţi suntem noi sfinţiţi prin o singură jertfire a trupului lui Iisus Hristos.

11. Fiecare preot stă în fiecare zi la slujbă şi aduce de multe ori aceleaşi jertfe, care niciodată nu pot să desfiinţeze păcatele.

12. El însă aducând o singură jertfă pentru păcate, a şezut pentru totdeauna deadreapta lui Dumnezeu,

13. aşteptând după aceea ca vrăşmaşii Lui să fie puşi aşternut picioarelor Sale.

14. Căci El prin o singură jertfă a făcut desăvârşiţi pe cei sfinţi.

15. *Despre aceasta* ne mărturiseşte şi Duhul Sfânt, căci după ce a zis:

16. « Iată Testamentul, pe care-l voiu încheia cu ei în zilele acelea, zice Domnul: voiu scrie legile Mele în inimile lor şi în cugetele lor le voiu scrie »,

17. apoi zice: « şi păcatele lor şi nelegiuirile lor nu le voiu pomeni! »

18. Iar unde-i iertarea păcatelor, acolo nu mai trebuesc jertfe pentru ele.

19. Aşa dară, fraţilor, având îndrăsneală de a intra în Sfânta Sfintelor prin ajutorul sângelui lui Iisus Hristos, pe o cale nouă şi vie,

20. pe care ne-a deschis-o El din nou prin perdea, adică prin trupul Său,

21. şi *având* un preot mare peste casa lui Dumnezeu,

22. să ne apropiem cu inimă curată şi cu credinţă, curăţindu-ne prin stropire inimile de cugete rele şi spălându-ne trupul cu apă curată,

23. să ne ţinem bine mărturisirea nădejdei. Căci cel ce a dat făgăduinţa e vrednic de crezare;

24. să luăm seama unul de altul, îndemnându-ne la dragoste şi la fapte bune.

25. să nu părăsim adunarea noastră, cum au unii obiceiu, ci să ne sfătuim *unul pe altul* şi aceasta cu atât mai vârtos, cu cât vedem că se apropie mai mult ziua *aceea*.

26. Căci dacă noi, după ce am primit cunoştinţa adevărului, vom păcătui cu voinţă, nu ne mai rămâne jertfă pentru păcate,

27. ci un fel de aşteptare grozavă a judecăţii şi a urgiei focului, care este gata să înghită pe protivnici.

28. *Dacă* cel ce să leapădă de legea lui Moise, în urma mărturiei a doi sau trei martori, se pedepseşte fără cruţare cu moartea,

29. apoi socotiţi, cu cât mai grea va fi pedeapsa, la care se va supune acela, care calcă pe Fiul lui Dumnezeu şi nu preţueşte sfinţenia sângelui Testamentului, prin care este sfinţit şi jigneşte Duhul harului.

30. Noi cunoaştem pe Cel ce a zis: « A Mea este răzbunarea, Eu voiu răsplăti, zice Domnul ». Sau: « Domnul va judeca pe poporul Său ».

31. E cumplit lucru să cazi în mâinile Dumnezeului celui viu.

32. Aduceţi-vă aminte de zilele voastre din trecut, când după ce aţi fost luminaţi, aţi dus lupta cea mare a suferinţelor,

33. fie că voi înşivă eraţi privelişte în mijlocul defăimărilor şi a necazurilor, fie că luaţi în apărare *pe alţii*, care se aflau în asemenea *stare*.

---

(2) Lev. 16, 34. *(4)* Lev. 4, 20; 16, 14. Mih. 6, 7. Evr. 9, 12. *(5)* Ps. 39, 9. *(6)* 1 Reg. 15, 22. *(7)* Ps. 39, 10. Is. 29, 18. Ioan 5, 46; 14, 31. *(10)* Ioan 17, 19. Evr. 9, 28. *(11)* Dan. 8, 12. Evr. 9, 9. *(12)* Evr. 1, 3; 9, 12. *(13)* Ps. 109, 1. 1 Cor. 15, 25. Evr. 1, 13. *(16)* Ier. 31, 33. Ioan 6, 45. Rom. 11, 27. Evr. 8, 8. *(16)* Evr. 8, 8. *(17)* Evr. 8, 12. *(19)* Ioan 10, 9; 14, 6. Rom. 5, 2. Ef. 2, 18. *(20)* Mat. 27, 51. *(21)* 1 Tim. 3, 15. *(22)* Lev. 16, 4. Num. 19, 9. Iez. 36, 25. 1 Ioan 3, 21. 2 Cor. 7, 1. Ef. 5, 26. *(24)* Pild. 27, 17. *(25)* Ps. 110, 1. 2 Petr. 3, 8-10. Iuda 1, 19. *(26)* Num. 19, 20. Marc. 3, 28-31. Luc. 11, 26. Evr. 6, 4. *(27)* Sof. 1, 18. Rom. 2, 8. *(28)* Deut. 17, 6; 19, 15. Mat. 18, 16. Ioan 8, 17. 2 Cor. 13, 1. Evr. 2, 2. *(29)* Num. 19, 20. 1 Cor. 11, 27. Evr. 6, 6. *(30)* Deut. 32, 35. Ier. 51, 56. Rom. 12, 19. *(31)* Luc. 12, 5.

34. In adevăr, v'a durut inima și pentrucă am fost eu legat și jăfuirea averii voastre ați primit-o cu bucurie, știind că aveți în ceruri o avere mai bună și netrecătoare.
35. Deci să nu părăsiți nădejdea voastră, care are a fi urmată de o mare răsplătire.
36. Căci aveți nevoie de răbdare, ca făcând voia lui Dumnezeu, să primiți cele făgăduite;
37. pentrucă puțin, foarte puțin mai este și Cel ce este să vină va veni și nu va zăbovi.
38. Dreptul prin credință va trăi, iar dacă se va îndoi, sufletul Meu nu va avea plăcere de el, *zice Domnul.*
39. Noi însă nu suntem dintre cei ce se îndoiesc, ci *stăm* în credință pentru a câștiga mântuirea sufletului.

CAP. 11.

Credința și roadele ei, dovedite cu pilde din Vechiul Testament.

1. Credința însă este încredințarea despre lucrurile nădăjduite și adeverirea celor nevăzute,
2. și cei vechi printr'însa au fost încercați.
3. Prin credință cunoaștem, că lumea a fost făcută prin cuvântul lui Dumnezeu, așa că cele văzute și-au luat începutul din cele nevăzute.
4. Prin credință Avel a adus lui Dumnezeu o jertfă mai bună decât a lui Cain; prin ea a primit el mărturisirea, că e drept, întru cât Dumnezeu a dat mărturisirea, că-i drept, primind darul lui, și prin ea grăiește el și după moarte.
5. Prin credință Enoh a fost strămutat așa încât n'a văzut moartea și nu s'a mai aflat, căci Dumnezeu îl strămutase, pentrucă înainte de strămutarea sa primise el mărturie, că a plăcut lui Dumnezeu.
6. Iar fără credință nu e cu putință a plăcea lui Dumnezeu; căci cel ce se apropie de Dumnezeu trebue să creadă că El este și răsplătește celor ce-L caută.
7. Prin credință Noe, primind descoperirile despre cele ce nu se vedeau încă și pătrunzându-se de frică sfântă a făcut corabie, pentru mântuirea familiei sale; prin credință a osândit el toată lumea și s'a făcut moștenitor al dreptății, ce se dobândește prin credință.
8. Prin credință Avraam s'a supus chemării de a se duce în țara pe care avea s'o primească de moștenire, și a plecat, neștiind unde se duce.
9. Prin credință a trăit el în pământul făgăduit, ca într'o *țară* străină, și a locuit în corturi cu Isaac și cu Iacov, cu moștenitorii aceleiași făgăduințe;
10. căci aștepta cetatea, care are temelii tari și al căreia meșter și ziditor este Dumnezeu.
11. Prin credință și însăși Sarra, deși era stearpă și înaintată în vrâstă, a dobândit putere de a naște și a născut, pentrucă a crezut că Cel ce-i făgăduise este vrednic de crezare.
12. Și de aceea din unul și încă și acela trecut, s'au născut așa de mulți, cât de multe sunt stelele pe cer și cât de numeros e nisipul pe malul mării.
13. Toți aceștia au murit în credință, neprimind făgăduințele, ci văzându-le numai din depărtare și zicând despre sine, că sunt călători și pribegi pe pământ.
14. Căci cei ce zic astfel, dovedesc prin aceasta că-și caută patria.
15. Și dacă ei ar fi avut în minte acea *patrie,* din care plecaseră, ar fi avut vreme să se întoarcă.
16. Dar ei căutau una mai bună, adică una cerească. De aceea nici Dumnezeu nu se rușinează de ei, numindu-Se Dumnezeul lor; căci El le-a pregătit cetate.
17. Prin credință Avraam, când a fost cercat, a adus jertfă pe Isaac; pe singurul lui fiu l-a adus cel ce primise făgăduințele
18. și căruia i se zisese: « Prin Isaac vei avea urmași, care-ți vor purta numele »;
19. căci credea că Dumnezeu are putere și din morți să-l scoale și de aceea l-a și primit ca printr'o înviere,

(34) Fapt. 5, 41; 21, 11. 1 Tes. 2, 14. *(35)* Mat. 5, 12. *(36)* Luc. 21, 19. Iac. 5, 8. *(37)* Avac. 2, 3. Luc. 18, 8. *(38)* Avac. 2, 4. Rom. 1, 17. Gal. 3, 11. **Cap. 11.**— *(1)* Rom. 8, 24. 2 Cor. 4, 18. *(3)* Fac. 1, 1. Ps. 32, 6. 2 Petr. 3, 5. *(4)* Fac. 4, 4. Mat. 23, 35. 1 Ioan 3, 11. *(5)* Fac. 5, 24. 4 Reg. 2, 12. Ințel. 4, 10-11. Sir. 44, 15-16; 49, 16. *(6)* Rom. 8, 8. *(7)* Fac. 5, 29; 6, 14, 22. Iez. 14, 14. Sir. 44, 17. *(8)* Fac. 12, 4. *(9)* Fac. 14, 9; 20, 1; 37, 1; 47, 9. Ps. 104, 12-13; 106, 4. *(10)* Evr. 12, 22. *(11)* Fac. 17, 19; 21, 1-2. Rom. 4, 19. *(12)* Fac. 15, 5; 18, 11; 22, 17. *(13)* Fac. 14, 13; 23, 4; 47, 9. Ps. 118, 19. Ioan 8, 56. *(16)* Eș. 3, 15. Mat. 22, 32. *(17)* Fac. 22, 1, 9. Iac. 2, 21, *(18)* Fac. 21, 12. Rom. 9, 7.

20. Prin credința în viitor a binecuvântat Isaac pe Iacov și pe Isav.
21. Prin credință Iacov, când a murit, a binecuvântat pe fiecare din fiii lui Iosif și s'a închinat, sprijinit de vârful toiagului său.
22. Prin credință Iosif la moartea sa a pomenit de ieșirea *din Egipt* a fiilor lui Israil și a dat poruncă pentru oasele sale.
23. Prin credință Moise după nașterea sa a fost tăinuit de părinții săi trei luni, căci ei văzuseră că copilul e frumos și nu s'au temut de porunca împărătească.
24. Prin credință Moise, după ce s'a făcut mare, s'a lepădat *de cinstea* de a se numi feciorul fetei lui Faraon
25. și a voit mai bine să pătimească cu poporul lui Dumnezeu, decât să se bucure de desfătări păcătoase și trecătoare,
26. și batjocora suferită de Hristos a socotit-o a fi pentru sine o bogăție mai mare decât comorile Egiptului, căci se uita la răsplătire.
27. Prin credință a părăsit el Egiptul, fără să se teamă de mânia împărătească, căci văzând oarecând pe Cel nevăzut, era tare.
28. Prin credință a săvârșit el Paștile și vărsarea sângelui, pentru ca pierzătorul întâilor născuți să nu se atingă de dânșii.
29. Prin credință a trecut el Marea Roșie ca pe uscat, care lucru voind să-l facă și Egiptenii, s'au înnecat.
30. Prin credință au căzut zidurile Erihonului după o înconjurare de șapte zile.
31. Prin credință Raav desfrânata, primind cu pace pe cercetași și povățuindu-i pe altă cale, făcându-i scăpați, n'a pierit împreună cu necredincioșii.
32. Și ce voiu mai zice oare, că nu-mi ajunge vremea să povestesc de Ghedeon, de Barak, de Samson, de Eftaie, de David, de Samuil și de ceilalți proroci,
33. care prin credință au biruit împărațiile, au făcut dreptate, au primit făgăduințele, au astupat gurile leilor,
34. au stins puterea focului, au scăpat de ascuțișul săbiei, s'au întărit din neputințe, au fost tari în războaie, au pus pe fugă taberile vrăjmașilor.
35. Femeile au primit înviați pe morții lor, iar alții au fost munciți, neprimind izbăvirea, ca să dobândească o înviere bună.
36. Alții au suferit ocări și bătăi, ba și cătușe și temniță;
37. au fost bătuți cu pietre, herăstruiți, supuși la chinuri, uciși cu sabia, au rătăcit în cojoace și în piei de capre, suferind lipsuri, supărări și răutate:
38. aceia, de care lumea toată nu era vrednică, au rătăcit prin pustietăți și prin munți, prin peșteri și prin crăpăturile pământului.
39. Și toți aceștia, care erau vestiți prin credință, n'au dobândit făgăduința,
40. pentrucă Dumnezeu rânduind pentru noi ceva mai bun, n'a voit ca ei să ajungă la desăvârșire fără noi.

CAP. 12.

Să urmăm răbdarea cu ochii ațintiți la Iisus. Să stăruim în credință cu ochii ațintiți la Ierusalimul cel ceresc.

1. De aceea și noi, având împrejurul nostru atâta nor de martori, să lepădăm de pe noi toată povara și păcatul ce ne împresoară atât de lesne și cu răbdare să ducem lupta ce ne stă înainte,
2. având privirile ațintite la Iisus, Căpetenia și Împlinitorul credinței, care în locul bucuriei ce-I era păstrată, a suferit crucea, nețimând seamă de ocară, și a șezut deadreapta tronului lui Dumnezeu.
3. Gândiți-vă deci la Cel ce a suferit o astfel de batjocură, *îndreptată* de păcătoși împotriva Sa, ca să nu slăbiți și ca să nu vă împuținați cu duhul.
4. Voi, luptându-vă împotriva păcatului, n'ați suferit încă până la sânge,

---

(20) Fac. 27, 27, 39. *(21)* Fac. 47, 31; 48, 14-15. *(22)* Fac. 50, 24. *(23)* Eș. 2, 2; 6, 20. Fapt. 7, 20. *(24)* Eș. 2, 11. *(25)* Iov 20, 5. *(27)* Eș. 10, 29; 13, 17. *(28)* Eș. 12, 3, 7, 12, 22. *(29)* Eș. 14, 21-22. *(30)* Is. Nav. 6, 19-20. *(31)* Is. Nav. 2, 1; 6, 22-24. Iac. 2, 25. *(32)* Jud. 4, 6; 7, 15; 11, 1, 11; 13, 24. 1 Reg. 1, 20; 7, 10; 12, 20; 17, 45. *(33)* Jud. 14, 6. Ps. 38, 17. Dan. 6, 23-24. *(34)* Jud. 16, 3, 28. 1 Reg. 14, 6; 18, 11; 19, 11. 3 Reg. 19, 3. 4 Reg. 20, 6. Iov 42, 10. Is. 38, 5. Dan. 3, 27. *(35)* 3 Reg. 17, 22. 4 Reg. 4, 36. *(36)* Fac. 39, 20. Jud. 16, 25. Ps. 122, 6. Ier. 20, 2. *(37)* 3 Reg. 21, 13. 2 Paral. 24, 21. Ps. 106, 4-5. Ier. 26, 23. *(38)* 1 Reg. 22, 1. 3 Reg. 17, 3. *(39)* Luc. 10, 24. **Cap. 12.**— *(1)* 1 Petr. 2, 1. Rom. 6, 12. Ef. 4, 22. Col. 3, 8. *(2)* Luc. 23, 46. Filip. 2, 8. Evr. 13, 13. *(3)* Luc. 2, 34. Fapt. 28, 22. Gal. 6, 9. *(4)* 1 Cor. 10, 13.

5. și ați uitat îndemnul, ce vi se face *de Scriptură* ca unor fii, *când se zice:* « Fiul meu, nu nesocoti pedeapsa Domnului și nu te desnădăjdui când te ceartă El;

6. căci Domnul, pe care îl iubește, pe acela îl și ceartă, și bate pe tot fiul pe care-l primește ».

7. De suferiți certare, Dumnezeu se poartă cu voi, ca și cu niște fii. Căci este oare vreun fiu, pe care tatăl său să nu-l certe?

8. Iar de rămâneți fără certare, care e obștească pentru toți, atunci nu sunteți fii, ci copii nelegitimi.

9. Pe lângă aceasta, dacă noi fiind certați de părinții noștri trupești, le-am dat cinstea cuvenită, apoi cu atât mai mult trebue să ne supunem Părintelui duhurilor, ca să trăim.

10. Părinții noștri ne-au pedepsit după placul lor pentru puține zile, iar Acesta ne pedepsește pentru folosul nostru, ca să avem și noi parte la sfințenia Lui.

11. Fiecare certare ni se pare la început nu o bucurie, ci o întristare; dar mai târziu aduce pentru cei ce au fost învățați prin ea roadele dătătoare de pace ale dreptății.

12. Deci întăriți-vă mâinile voastre cele slăbănogite și genunchile cele șovăitoare

13. și pășiți drept cu picioarele voastre, ca cel șchiop să nu se poticnească, ci mai bine să se îndrepte.

14. Siliți-vă să aveți pace cu toți și sfințenie, fără de care nimenea nu poate să placă Domnului.

15. Băgați de seamă ca să nu se lipsească cineva de harul lui Dumnezeu; ca să nu răsară vreo rădăcină amară, care să aducă vătămare și prin ea să se întineze mulți;

16. și ca să nu fie *între voi* vreun desfrânat, sau vreun necredincios, care, asemenea lui Isav, să se lepede de dreptul său de întâiu născut pentru o mâncare.

17. Căci voi știți, că acela voind după aceea să moștenească binecuvântarea, a fost lepădat și n'a putut schimba gândul tatălui său, cu toate că l-a rugat cu lacrămi.

18. Voi nu v'ați apropiat de un munte, ce se poate pipăi și este cuprins de flacări de foc, nici de întunerec, de negură și de furtună,

19. nici de sunetul trâmbiței și de răsunetul glasului, pe care cei ce l-au auzit s'au rugat să nu mai fie îndreptat către ei,

20. pentrucă ei nu puteau suferi ceea ce li se spunea: că dacă și o fiară se va atinge de munte, va fi ucisă cu pietre sau lovită cu săgeata;

21. și atât de grozavă fu acea vedenie, încât și Moise a zis: « Sunt cuprins de frică și de cutremur ».

22. Ci voi v'ați apropiat de muntele Sion și de cetatea Dumnezeului celui viu, de Ierusalimul cel ceresc și de miriadele de îngeri;

23. de adunarea și biserica slăvită a celor întâi născuți, care sunt scriși în cer de Dumnezeu, Judecătorul tuturor, și de duhurile drepților, care au ajuns la desăvârșire;

24. *v'ați apropiat* de Iisus, Mijlocitorul Noului Testament, și de sângele de stropit, care grăiește mai bine decât al lui Avel.

25. Vedeți, să nu vă lepădați și voi de Cel ce grăiește; dacă aceia, neascultând pe cel ce grăia pe pământ, n'au scăpat *de pedeapsă*, apoi cu atât mai vârtos nu vom scăpa noi, de ne vom lepăda de Cel ce grăiește din ceruri,

26. glasul căruia atuncea a cutremurat pământul și care acum a dat o făgăduință ca aceasta: « Incă odată voiu sgudui nu numai pământul, ci și cerul ».

27. Cuvintele: «încă odată», înseamnă schimbarea lucrurilor ce se clătesc, ca unele ce sunt făcute pentru o vreme, ca să rămâie cele ce nu se clătesc.

28. Deci noi, primind împărăția ce nu se clătește, vom păstra harul, prin care vom sluji în chip plăcut lui Dumnezeu cu sfințenie și cu frică,

29. pentrucă Dumnezeul nostru este foc mistuitor.

---

(5) Pild. 3, 11. Apoc. 3, 19. *(6)* Iov 5, 17. Ps. 93, 12. Pild. 3, 12. 2 Mac. 6, 13. *(9)* Num. 16, 22. Iov 12, 10. Eccl. 12, 7. Zah. 12, 1. Luc. 11, 13. *(10)* Ps. 118, 67. Mat. 7, 11. Tit 2, 12. *(12)* Iov 4, 3. Is. 35, 3. Ier. 31, 25. Zah. 8, 9. *(13)* Pild. 4, 26. *(14)* 4 Reg. 9, 22. Rom. 12, 18. 2 Cor. 7, 1. 1 Tes. 4, 3. *(15)* Deut. 29, 18. Gal. 5, 8. 2 Tim. 2, 17. *(16)* Fac. 25, 33. 1 Cor. 6, 15. *(17)* Fac. 27, 34, 38. *(18)* Eș. 19, 26; 20, 19, 21. Deut. 8, 15; 18, 16. *(19)* Eș. 20, 18-19. *(20)* Eș. 19, 12; 20, 19. Deut. 18, 16. *(21)* Deut. 33, 2. Ps. 67, 18. *(22)* Ps. 2, 5; 47, 1. Gal. 4, 26. Apoc. 3, 12; 5, 11; 21, 2. *(23)* Fac. 26, 8. Ier. 31, 9. Luc. 10, 20. Apoc. 13, 8. *(24)* Fac. 4, 10. 1 Tim. 2, 5. *(25)* Evr. 1, 2; 2, 1; 3, 17. *(26)* Eș. 19, 18. Ag. 2, 7. *(27)* Ps. 101, 27. Mat. 24, 35. *(28)* Luc. 1, 33. *(29)* Eș. 24, 17. Num. 11, 1. Deut. 4, 24; 9, 3. Is. Nav. 24, 19. Ps. 17, 10; 49, 3. Dan. 7, 9. 2 Tes. 1, 8.

CAP. 13.

Sfaturi felurite. Hristos este acelaşi. Urări.

1. Stăruiţi în iubirea de fraţi,

2. şi iubirea de străini să nu o uitaţi, căci printr'însa unii, fără să ştie, au găzduit pe îngeri.

3. Aduceţi-vă aminte de cei legaţi, ca şi cum aţi fi şi voi în legături cu ei, şi de cei ce pătimesc, ca şi cum aţi fi într'un trup cu ei.

4. Căsătoria să fie cinstită de toţi şi patul la toţi să fie neîntinat! Iar pe desfrânaţi şi pe răsdesfrânaţi îi va judeca Dumnezeu.

5. Să nu aveţi năravul iubirii de argint, ci să vă mulţămiţi cu ce aveţi, căci însuşi *Dumnezeu* a zis: «Nu te voiu părăsi, nici nu te voiu lepăda»;

6. încât cu încredere putem să zicem: «Domnul este ajutorul meu şi nu mă voiu teme. Ce poate să-mi facă omul?»

7. Aduceţi-vă aminte de învăţătorii voştri, care v'au propoveduit cuvântul lui Dumnezeu, şi privind cum le-a fost sfârşitul vieţii, să le urmaţi credinţa.

8. Iisus Hristos şi ieri şi astăzi şi în veci e acelaşi.

9. Nu vă lăsaţi ademeniţi de felurite învăţături străine, căci inima e bine să fie întărită cu har, iar nu cu mâncări, dela care n'au dobândit folos cei ce s'au îndeltnicit cu ele.

10. Noi avem un altar, dela care n'au dreptul să se hrănească cei ce slujesc cortului.

11. De vreme ce trupurile dobitoacelor, al cărora sânge, arhiereul îl duce la locul cel sfânt pentru curăţirea păcatelor, se ard afară din tabără,

12. apoi şi Iisus Hristos, ca să sfinţească pe oameni prin sângele Său, a pătimit afară de porţi.

13. Să ieşim dară la Dânsul, afară din tabără, purtând ocara Lui;

14. căci nu avem aicea cetate statornică, ci căutăm pe ceea ce va să fie.

15. De aceea să aducem prin El necontenit lui Dumnezeu jertfă de laudă, adică roada buzelor, care proslăvesc numele Lui.

16. De asemenea să nu uitaţi facerea de bine şi dărnicia, căci asemenea jertfe sunt plăcute lui Dumnezeu.

17. Supuneţi-vă învăţătorilor voştri şi fiţi ascultători, căci ei neadormit poartă grijă de sufletele voastre, ca unii ce au a da seamă *de ele;* pentru ca cu bucurie să facă aceasta, iar nu suspinând, că aceasta nu vi-i de folos.

18. Rugaţi-vă pentru noi, căci noi suntem încredinţaţi, că avem conştiinţa curată, căci în toate ne purtăm cinstit.

19. Vă rog însă să faceţi aceasta mai cu seamă ca să vă fiu întors cât mai de grabă.

20. Iar Dumnezeul păcii, — care a sculat din morţi pe Domnul nostru Iisus Hristos, Păstorul cel mare al oilor, prin sângele Testamentului celui veşnic,

21. întărindu-vă la toată fapta bună, spre a împlini voia Lui şi lucrând în voi ceea ce-i bine plăcut Lui prin Iisus Hristos, — fie slava în vecii vecilor. Amin.

22. Fraţilor, vă rog, să primiţi acest cuvânt sfătuitor, căci eu v'am scris puţin.

23. Să ştiţi că fratele nostru Timoteiu este slobod şi împreună cu el, de va veni curând, vă voiu vedea.

24. Spuneţi închinăciuni tuturor învăţătorilor voştri şi tuturor sfinţilor! Inchină-se vouă toţi cei din Italia.

25. Harul să fie cu voi toţi. Amin.

Cap. 13.— *(2)* Fac. 18, 2-3; 19, 2. Jud. 19, 20-21. Iov 31, 32. Mat. 25, 35. Rom. 12, 13. *(3)* Sir. 18, 26. *(4)* Pild. 6, 29. Sir. 23, 22. 1 Cor. 6, 15. *(5)* Fac. 28, 15. Is. Nav. 1, 5. 1 Paral. 28, 20. Pild. 30, 8. Inţel. 5, 16. Mat. 6, 19, 34. *(6)* Ps. 55, 4; 117, 7. *(7)* Cânt. 3, 3. 1 Tes. 5, 12. *(8)* 1 Cor. 3, 11. Apoc. 1, 4. *(9)* Pild. 4, 23. Sir. 33, 3. Ioan 6, 27. Ef. 4, 14. Col. 2, 8. *(10)* Lev. 17, 6. Is. 6, 6. Iez. 40, 46. 1 Cor. 9, 13. *(11)* Eş. 29, 14. Lev. 4, 12; 6, 30; 16, 27. *(12)* Num. 19, 3. Mat. 21, 39; 27, 33. Marc. 12, 8-9; 15, 22. Luc. 20, 15-16. Ioan 19, 17. Apoc. 1, 5. *(13)* Ps. 106, 4. 1 Petr. 4, 14. Evr. 11, 26; 12, 2. *(14)* Filip. 3, 20. Evr. 12, 22. *(15)* Num. 29, 6. Ps. 49, 14; 50, 19; 115, 8. Os. 14, 3. Iona 2, 10. Col. 3, 17. *(16)* 2 Cor. 9, 12. Filip. 4, 18. *(17)* Iez. 33, 7. Mat. 25, 13. Fapt. 20, 31. 1 Cor. 4, 1. *(18)* Fapt. 23, 1. Rom. 15. 30. *(20)* Is. 40, 11. Iez. 34, 23. Zah. 9, 16. Ioan 10, 11. Fapt. 2, 24. 1 Tes. 1, 10. *(21)* 1 Petr. 5, 10. 2 Cor. 3, 5. Ef. 2, 10. 1 Tes. 5. 23.

DESCOPERIREA SFÂNTULUI IOAN TEOLOGUL

(APOCALIPSIS)

CAP. 1.

Cuvânt începător. Ioan trimete urări celor 7 biserici. Vedenia din Patmos. Vede pe Fiul Omului între 7 sfeşnice cu 7 stele în mâna dreaptă.

1. Descoperirea lui Iisus Hristos, pe care I-a dat-o Dumnezeu, ca să arate robilor Săi cele ce trebue să fie în curând, şi pe care *El* a arătat-o, trimeţând-o prin îngerul Său robului Său Ioan,
2. care a mărturisit cuvântul lui Dumnezeu şi mărturisirea lui Iisus Hristos şi câte a văzut.
3. Ferice de cel ce citeşte şi de cei ce ascultă cuvintele prorociei *acesteia* şi de cei ce păzesc cele scrise într'însa, căci vremea e aproape.
4. Ioan *scrie vouă,* celor şapte biserici ale Asiei, şi *vă doreşte* har şi pace dela Cel ce este şi dela Cel ce a fost şi dela Cel ce vine; şi dela cele şapte duhuri, care sunt înaintea tronului Lui;
5. şi dela Iisus Hristos, martorul Cel credincios, întâiul născut din morţi şi stăpânul regilor pământului, Care ne-a iubit şi ne-a spălat de păcatele noastre cu sângele Său
6. şi ne-a făcut regi şi preoţi ai lui Dumnezeu, Tatăl Său, Căruia fie slava şi stăpânirea în vecii vecilor! Amin.
7. Iată-L vine cu norii şi-L va vedea tot ochiul şi cei ce L-au străpuns, şi vor plânge înaintea Lui toate seminţiile pământului. Da! Amin.
8. Eu sunt Alfa şi Omega, începutul şi sfârşitul, zice Domnul atotţiitorul, Cel ce este şi Cel ce a fost şi Cel ce vine.
9. Eu, Ioan, fratele vostru în Iisus Hristos şi părtaş *cu voi* la necaz, la împărăţie şi la răbdare, am fost isgonit în ostrovul, numit Patmos, pentru *propoveduirea* cuvântului lui Dumnezeu şi pentru mărturisirea lui Iisus Hristos.
10. *Acolo* am fost în duh, într'o zi de Duminică, şi am auzit în urma mea un glas puternic, ca de trâmbiţă, care a zis: « Eu sunt Alfa şi Omega, Cel dintâiu şi Cel de pe urmă!
11. Ceea ce vezi scrie într'o carte şi o trimete celor şapte Biserici, care sunt în Asia: la Efes, la Smirna, la Pergam, la Tiatira, la Sardes, la Filadelfia şi la Laodiceea ».
12. Atunci m'am întors să văd al cui e glasul, care-mi grăia, şi când m'am întors, am văzut şapte sfeşnice de aur
13. şi între cele şapte sfeşnice *am văzut pe unul,* care semăna cu Fiul Omului, îmbrăcat cu podir [1]) şi peste mijloc încins cu brâu de aur;
14. iar la cap şi la păr era alb, ca lâna cea albă, ca zăpada, şi ochii Lui erau ca para focului.
15. Picioarele Lui erau ca arama de Liban, înroşită în cuptor; iar glasul Lui era ca sgomotul de ape multe.

Cap. 1.— *(3)* Luc. 11, 28. *(4)* Eş. 3, 14. 1 Tim. 1, 2. Apoc. 4, 5. *(5)* Ps. 88, 37. 1 Petr. 1, 19-20. 1 Ioan 1, 7. 1 Cor. 15, 20. Col. 1, 18. *(5)* Ps. 88, 37. 1 Petr. 2, 5. Evr. 9, 14; 13, 12. *(6)* Eş. 19, 6. Ps. 44, 18, Is. 61, 6; 66, 21. 1 Petr. 2, 9. *(7)* Deut. 28, 66. Is. 3, 14. Zah. 12, 10. Mat. 24, 30; 25, 31; 26, 64. Marc. 13, 26. Luc. 21, 27. Ioan 19, 37. Iuda 1, 14. *(8)* Eş. 3, 14. Is. 41, 4. Ioan 8, 58. Apoc. 2, 8; 4, 8; 21, 6; 22, 13. *(9)* Rom. 8, 17. *(10)* Is. 44, 6; 48, 12. Ier. 47, 4. Apoc. 21, 6. *(12)* Eş. 25, 37. Zah. 4, 2. *(13)* Iez. 1, 26. Dan. 7, 13; 10, 5, 16. Mat. 28, 18. *(14)* Fac. 49, 12. Dan. 7, 9. *(15)* Iez. 43, 2. Dan. 10, 6. Apoc. 2, 18.

[1]) Podir este un vestmânt lung şi alb, pe care-l purtau arhiereii şi regii.

16. *El* ținea în mâna Sa dreaptă șapte stele: din gura Lui ieșea o sabie ascuțită, cu două tăișuri, și fața Lui era ca soarele, când strălucește în toată puterea lui.

17. Și când L-am văzut, am căzut la picioarele Lui, ca un mort. El însă Și-a pus pe mine mâna Sa dreaptă și mi-a zis: nu te teme; Eu sunt Cel dintâiu și Cel de pe urmă și Cel ce viețuiesc.

18. Am fost mort și iată sunt viu în vecii vecilor. Amin. Și am cheile morții și ale iadului.

19. Scrie deci, ceea ce ai văzut, și ceea ce este și ceea ce are să fie după aceasta.

20. Taina celor şapte stele, pe care le-ai văzut în dreapta Mea, și a celor șapte sfeșnice de aur *este aceasta*: cele șapte stele sunt îngerii celor șapte Biserici; iar cele șapte șfeșnice, pe care le-ai văzut, sunt cele șapte Biserici.

CAP. 2.

Porunca Domnului către Ioan, ca să scrie îngerilor sau episcopilor bisericilor din Efes, Smirna, Pergam și Tiatira. Poruncile Domnului și lipsurile bisericilor.

1. Ingerului Bisericii celei din Efes scrie-i: « Așa zice Cel ce ține în dreapta Sa șapte stele, Care umblă prin mijlocul celor șapte sfeșnice de aur:

2. Cunosc faptele tale și osteneala ta și răbdarea ta, și că nu poți suferi pe cei răi, și ai cercat pe cei ce se numesc pe sineși apostoli, dar nu sunt, și i-ai găsit mincinoși.

3. Ai suferit *multe* și ai răbdare, te-ai ostenit pentru numele Meu și nu te-ai descurajat.

4. Dar *ceea ce* am împotriva ta *e*, că ai părăsit dragostea ta cea dintâi.

5. Adu-ți dară aminte de unde ai căzut, pocăiește-te și fă faptele de altădată; iară de nu, voiu veni curând la tine și de nu te vei pocăi, voiu muta sfeșnicul tău din locul lui.

6. Dar ai această *parte bună*, că urăști faptele Nicolaiților, pe care le urăsc și Eu ».

7. Cel ce are ureche, audă ce grăiește Duhul către biserici: Biruitorului îi voiu da să guste din pomul vieții, care se află în mijlocul raiului lui Dumnezeu.

8. Ingerului Bisericii celei din Smirna scrie-i: «Așa zice Cel dintâiu și Cel de pe urmă, care a fost mort și iată este viu:

9. Cunosc faptele tale, necazul *tău* și sărăcia *ta*, deși ești bogat; cunosc clevetirea din partea celor ce se numesc pe sine Iudei, dar nu sunt, ci-s adunătura satanei.

10. Nu te teme de nimic din ceea ce ai să suferi. Iată, diavolul are să arunce pe unii din voi în temniță, ca să vă cerce, și veți avea necaz zece zile. Fii credincios până la moarte și-ți voiu da cununa vieții».

11. Cel ce are ureche *de auzit* să audă ce zice Duhul către biserici: Biruitorul nu va suferi a doua moarte.

12. Ingerului Bisericii celei din Pergam scrie-i: « Așa zice cel ce are sabie ascuțită cu două tăișuri:

13. Știu faptele tale și că unde trăiești, acolo este scaunul lui satana; știu că ții numele Meu și nu te-ai lepădat de credința Mea chiar nici în acele zile, când acolo la voi, unde locuiește satana, a fost omorît Antipa, martorul Meu cel credincios.

14. Dar am ceva și împotriva ta, căci ai acolo de cei ce se țin de învățătura lui Valaam, care a învățat pe Valac să pună sminteală înaintea fiilor lui Israil, ca să mănânce jertfe idolești și să facă desfrânare,

15. ai adică la tine de cei ce se țin de învățătura nicolaiților, pe care Eu o urăsc.

16. Pocăiește-te de asemenea; iar de nu, voiu veni curând la tine și Mă voiu lupta cu ei cu sabia gurii Mele ».

17. Cel ce are ureche *de auzit* să audă ce zice Duhul către Biserici: Biruitorului îi voiu da să guste din mana cea ascunsă și-i voiu mai da o piatră albă; și pe această piatră va fi scris un nume nou, pe care nimenea nu-l știe, decât numai cel ce-l primește.

18. Ingerului Bisericii celei din Tiatira scrie-i: «Așa zice Fiul lui Dumnezeu, Cel

---

(16) Ps. 44, 4. Is. 49, 2. Mat. 28, 18. Ef. 6, 17. Evr. 4, 12. Apoc. 2, 1, 16. *(17)* Is. 44, 6; 48, 12. Dan. 8, 18; 10, 10. *(18)* Iov 12, 14. Is. 22, 22. Apoc. 3, 7; 20, 1. *(20)* Mal. 2, 7. **Cap. 2.**— *(1)* Apoc. 1, 16. *(2)* 1 Ioan 4, 1. 2 Cor. 11, 13. 2 Tim. 2, 19. *(3)* Gal. 6, 9. *(5)* Iez. 18, 24. Apoc. 3, 3. *(7)* Fac. 2, 9. Cânt. 2, 3. Marc. 4, 23. *(8)* Is. 41, 4; 44, 6; 48, 12. Apoc. 1; 8. *(9)* Luc. 6, 20. Iac. 2, 5. Rom. 2, 29. *(10)* Mat. 10, 21; 24, 9, 13. Marc. 12, 9, 13. 1 Cor. 9, 25. Apoc. 3, 11. *(11)* Apoc. 21, 8. *(12)* Apoc. 1, 16; 19, 21. *(14)* Num. 24, 14; 25, 1; 31, 16. *(16)* Is. 11, 4. 2 Tes. 2, 8. Apoc. 1, 16. *(17)* Is. 56, 5; 62, 2; 65, 15. Ioan 6, 33. Apoc. 3, 12. *(18)* Apoc. 1, 14-15.

ce are ochii ca para focului și picioarele ca arama de Liban:

19. Cunosc faptele tale, dragostea, credința, slujba și răbdarea ta, și că faptele tale cele din urmă sunt mai mari decât cele dintâi.

20. Dar am împotriva ta aceea, că îngădui femeii Iezabela, care se numește pe sineși prorociță, să învețe și să ducă în rătăcire pe robii Mei, *făcându-i* să mănânce din cele jertfite idolilor și să facă desfrânare.

21. I-am dat aceleia vreme să se pocăiască de desfrânările ei, dar ea nu s'a pocăit.

22. Iată o arunc la pat, iar pe cei ce se desfrânează cu ea îi arunc în necaz mare, dacă nu se vor pocăi de faptele lor.

23. Pe copiii ei îi voiu lovi cu moartea și vor înțelege toate Bisericile, că Eu sunt Cel ce cearcă inimile și lăuntrul și voiu da fiecăruia din voi după faptele voastre.

24. Iar vouă și celorlalți din Tiatira, care nu țin învățătura aceasta și care nu știu așa numitele adâncuri ale satanei, vă spun, că nu voiu pune asupra voastră altă sarcină,

25. decât numai aceea, pe care o aveți: țineți-o până voiu veni.

26. Celui ce biruiește și păzește faptele Mele până în sfârșit, îi voiu da putere peste păgâni

27. și-i va paște cu toiag de fier; ca niște vase de lut se vor zdrobi; cum am primit Eu puterea dela Tatăl Meu;

28. și-i voiu mai da steaua dimineții».

29. Cine are ureche de auzit să audă ce zice Duhul către Biserici.

CAP. 3.

Scrisori către bisericile din Sardica și Filadelfia. Numele noului Ierusalim. Scrisoare bisericii din Laodiceea.

1. Ingerului Bisericii celei din Sardes scrie-i: « Așa zice Cel ce are cele șapte duhuri ale lui Dumnezeu și cele șapte stele: cunosc faptele tale, *și știu* că ai nume, ca și cum ai trăi, dar ești mort.

2. Priveghează și întărește ce ți-a mai rămas și stă să moară, căci nu găsesc faptele tale desăvârșite înaintea Dumnezeului Meu.

3. Adă-ți aminte ce ai primit și ce ai auzit; păstrează-le și te pocăiește. Iar de nu vei priveghea, voiu veni asupra ta, ca furul, și nu vei afla în care ceas am să vin asupra ta.

4. Dar ai în Sardes puține nume, care nu și-au întinat hainele lor și vor umbla cu Mine în haine albe, că sunt vrednici.

5. Biruitorul va fi îmbrăcat în haine albe și nu voiu șterge numele lui din cartea vieții; voiu mărturisi numele lui înaintea Tatălui Meu și înaintea îngerilor Lui».

6. Cel ce are ureche, să audă ce grăiește Duhul către Biserici.

7. Ingerului Bisericii celei din Filadelfia scrie-i: «Așa grăiește Cel Sfânt, Cel Adevărat, Cel ce are cheile lui David, Cel ce deschide, și nimenea nu va închide și închide și nimenea nu va deschide.

8. Cunosc faptele Tale. Iată, pentrucă ai puțină durere, dar ai păzit cuvântul Meu și de numele Meu nu te-ai lepădat, am deschis înaintea ta o ușă și nimenea nu va putea să o închidă.

9. Iată, pe aceia din adunătura satanei, care se numesc pe sine Iudei, dar nu sunt, ci mint, iată-i voiu face să vie și să se închine picioarelor tale și să cunoască că te-am iubit.

10. Pentrucă ai păzit cuvântul răbdării Mele, te voiu păzi și Eu de ceasul ispitei, care are să vie asupra a toată lumea, ca să cerce pe cei ce trăiesc pe pământ.

11. Iată vin îndată: păzește ceea ce ai, ca să nu-ți ia nimenea cununa.

12. Pe biruitor îl voiu face stâlp în biserica Dumnezeului Meu și nu va mai ieși afară; și voiu scrie pe dânsul numele Dumnezeului Meu și numele cetății Dumnezeului Meu, al noului Ierusalim, ce se pogoară din cer dela Dumnezeul Meu, și numele Meu cel nou ».

13. Cel ce are ureche, să audă ce zice Duhul către Biserici!

14. Ingerului Bisericii celei din Laodiceea scrie-i: « Așa grăiește Aminul,

---

(19) 2 Cor. 9, 12. *(20)* Eș. 34, 15. 3 Reg. 16, 31. 4 Reg. 9, 7. 1 Cor. 10, 19. *(21)* Ințel. 12, 10. *(23)* 1 Reg. 16, 7. 1 Paral. 28, 9. Ps. 7, 10. Ier. 11, 20; 17, 10. Mat. 16, 27. Apoc. 20, 12. *(26)* Dan. 7, 22. Ioan 6, 29. 1 Cor. 6, 3. *(27)* Ps. 2, 8; 48, 15. Apoc. 3, 21; 12, 5. *(28)* 2 Petr. 1, 19. Apoc. 22, 16. **Cap. 3.**— *(2)* Iez. 33, 7. Mat. 24, 42. *(3)* Luc. 12, 39; 21, 35. 2 Petr. 3, 10. 1 Tes. 5, 2. Apoc. 16, 15. *(4)* Apoc. 6, 11; 7, 9; 19, 8. *(5)* Eș. 32, 32. Ps. 68, 32. Luc. 10, 20. Filip. 4, 3. Apoc. 20, 12. *(6)* Marc. 4, 23. *(7)* Iov 12, 14. Is. 6, 3; 22, 22. Luc. 1, 32. Apoc. 1, 18. *(8)* 1 Cor. 16, 9. Col. 4, 3. *(9)* Is. 49, 23; 60, 14. *(10)* 2 Petr. 2, 9. 1 Cor. 10, 13. *(11)* 2 Tim. 1, 14. Apoc. 2, 10. *(12)* Pild. 9, 1. Is. 44, 5. Ințel. 3, 14. Evr. 12, 22. Apoc. 2, 17; 14, 1; 21, 2. *(14)* Col. 1, 15.

Martorul cel credincios și adevărat, începutul făpturii lui Dumnezeu:

15. Cunosc faptele tale. Tu nu ești nici rece, nici fierbinte. O, de ai fi rece, sau fierbinte!

16. Dar fiindcă tu nu ești nici rece, nici fierbinte, ci cald, de aceea te voiu scuipa din gura Mea.

17. Pentrucă tu zici: sunt bogat și m'am îmbogățit și n'am nevoie de nimica; dar nu știi, că ești nenorocit și vrednic de milă, sărac, orb și gol.

18. Te sfătuiesc să cumperi dela Mine aur lămurit prin foc, ca să te îmbogățești, și haină albă, ca să te îmbraci și ca să nu se vadă rușinea ta goală, și apă de ochi, ca să-ți speli ochii și să vezi.

19. Pe care-i iubesc, Eu îi mustru și-i pedepsesc. Sârguiește-te deci și te pocăiește!

20. Iată stau la ușă și bat: de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voiu intra la el și voiu prânzi cu dânsul și el cu Mine.

21. Biruitorului îi voiu da să șadă pe tronul Meu, precum am biruit și Eu și am șezut cu Tatăl Meu pe tronul Lui».

22. Cel ce are ureche, să audă ce zice Duhul către Biserici.

CAP. 4.

Priveliște cerească. Douăzeci și patru de bătrâni se închină tronului dumnezeesc cel cu patru Heruvimi.

1. După aceasta am privit și iată o ușă era deschisă în cer și glasul de mai 'nainte, pe care-l auzisem eu ca un sunet de trâmbiță, a grăit cu mine și mi-a zis: « Suie-te aicea și-ți voiu arăta cele ce au să fie după aceasta! »

2. Indată după aceea am fost în duh și iată era în cer un tron și pe tronul acela ședea cineva.

3. Și cel ce ședea era la înfățișare ca piatra de iaspis și de sardes. Imprejurul tronului era un curcubeu, la înfățișare ca smaragdul.

4. Și *am mai văzut* împrejurul tronului douăzeci și patru de scaune, iar pe scaune am văzut șezând douăzeci și patru de bătrâni, îmbrăcați în haine albe și cu cununi de aur pe capetele lor.

5. Dela tron ieșeau fulgere și tunete și glasuri, iar înaintea tronului ardeau șapte sfeșnice de foc, care sunt cele șapte duhuri ale lui Dumnezeu.

6. Inaintea tronului era o mare ca de sticlă, asemenea cristalului. In mijlocul tronului și împrejurul tronului erau patru vietăți, pline de ochi și în față și în dos:

7. întâia vietate semăna cu leul; a doua vietate semăna cu boul; a treia vietate avea fața ca a omului, iar a patra vietate semăna cu vulturul în sbor.

8. Fiecare din cele patru vietăți avea câte șase aripi împrejur, iar sub ele erau pline de ochi; ele nu au odihnă nici ziua, nici noaptea, ci strigă necontenit: « Sfânt, Sfânt, Sfânt este Domnul Dumnezeu Atotțiitorul, Care a fost, este și va să vie! »

9. Când vietățile dau slavă și cinste și mulțămită Celui ce șade pe tron, Care viețuiește în vecii vecilor,

10. cei douăzeci și patru de bătrâni cad înaintea Celui ce șade pe tron, se închină Celui ce viețuește în vecii vecilor și-și pun cununele lor înaintea tronului zicând:

11. « Vrednic ești Tu, Doamne, să primești slava și cinstea și puterea, căci Tu ai făcut toate și toate s'au făcut și sunt după voia Ta ».

CAP. 5.

Cartea cea cu 7 peceți este dată Mielului. Mielul e lăudat cu cântări cerești.

1. Apoi am văzut în dreapta Celui ce ședea pe tron o carte, scrisă și pe o parte și pe alta și pecetluită cu șapte peceți.

2. Și am mai văzut un înger puternic, care striga cu glas mare: « Cine este vrednic să deschidă această carte și să desfacă peceții de pe ea? »

3. Și nimenea, nici în cer, nici pe pământ, nici sub pământ n'a putut să deschidă cartea, nici să privească într'însa.

4. Atunci am plâns mult, că nu s'a găsit nimenea vrednic să deschidă și să

---

(16) Dan. 5, 27. *(17)* Fac. 3, 7. Iez. 16, 7. Os. 12, 9. Ințel. 3, 11. Sir. 11, 26. 1 Cor. 4, 8. *(18)* Apoc. 7, 13; 16, 15; 19, 8. *(19)* Iov 5, 17. Pild. 3, 11-12. Evr. 12, 5. *(20)* Cânt. 5, 2. Ioan 14, 23. *(21)* Mat. 19, 28. Luc. 22, 30. Apoc. 1, 6; 2, 27. **Cap. 4.**— *(2)* Is. 6, 1. Iez. 1, 26. Dan. 7, 9. *(4)* Apoc. 1, 6; 2, 26; 3, 4; 6, 11; 7, 13; 11, 16; 19, 4. *(5)* Ps. 67, 34; 96, 4. Zah. 4, 10. Apoc. 1, 4; 5, 6; 8, 5; 16, 18. *(6)* Iez. 1, 10, 18; 10, 12. Apoc. 15, 2; 22, 1. *(7)* Iez. 10. *(8)* Ps. 98, 5. Is. 6, 2-3. Apoc. 1, 8. *(10)* 1 Paral. 29, 11. **Cap. 5.**— *(1)* Is. 29, 11. Iez. 2, 9.

ceteascà această carte şi nici măcar să privească într'însa.

5. Şi unul din bătrâni mi-a zis: « Nu plânge! Iată, leul cel din seminţia lui Iuda, rădăcina lui David, a biruit şi poate să deschidă această carte şi să desfacă cele şapte peceţi ale ei ».

6. Atunci am privit şi iată, în mijlocul tronului şi a celor patru vietăţi şi în mijlocul bătrânilor, stătea un Miel, par'că junghiat, care avea şapte coarne şi şapte ochi, care sunt cele şapte duhuri ale lui Dumnezeu, trimese în tot pământul.

7. *Acesta* a venit şi a luat cartea din dreapta Celui ce şedea pe tron.

8. Şi când a luat *El* cartea, atunci cele patru vietăţi şi cei douăzeci şi patru de bătrâni au căzut înaintea Mielului, având fiecare câte o harpă şi câte o cupă de aur, plină cu tămâie, care e rugăciunea sfinţilor,

9. şi au cântat o cântare nouă, zicând: « Vrednic eşti să iei cartea şi să desfaci peceţile ei, căci ai fost junghiat şi cu Sângele Tău ne-ai răscumpărat pentru Dumnezeu din toate seminţiile, limbile, popoarele şi naţiunile,

10. şi ne-ai făcut regi şi preoţi ai Dumnezeului nostru şi vom domni pe pământ ».

11. Atunci am văzut şi am auzit o mulţime de îngeri împrejurul tronului, a vietăţilor şi a bătrânilor, şi numărul lor era miriade de miriade şi mii de mii.

12. Aceştia ziceau cu glas mare: « Vrednic este Mielul cel junghiat să primească puterea şi bogăţia, înţelepciunea şi tăria, cinstea, slava şi binecuvântarea ».

13. Atunci toată făptura, care se află în cer şi pe pământ, sub pământ şi în mare, toate câte se află în acestea le-am auzit zicând: « A Celui ce şade pe tron şi a Mielului să fie binecuvântarea, cinstea, slava şi stăpânirea în vecii vecilor ».

14. Şi cele patru vietăţi au zis: « Amin! » Iar cei douăzeci şi patru de bătrâni au căzut şi s'au închinat Celui ce vieţuieşte în vecii vecilor.

CAP. 6.

Desfacerea a 6 peceţi. Împăraţii şi domnii lumii se ascund în peşteri şi în crăpăturile stâncilor.

1. Când Mielul a desfăcut una din cele şapte peceţi, am văzut şi am auzit pe una din cele patru vietăţi, zicând cu un glas ca de tunet: « Vino şi vezi! »

2. Şi privind eu, am văzut un cal alb şi cel ce şedea pe el avea arc şi i s'a dat o cunună, şi a ieşit *ca un* biruitor şi ca să biruiască.

3. Când a desfăcut a doua pecete, am auzit pe a doua vietate zicând: « Vino şi vezi! »

4. Şi a ieşit alt cal, roib, şi celui ce şedea pe dânsul i s'a dat *puterea* să ia pacea de pe pământ, încât oamenii să se ucidă unii pe alţii, şi i s'a dat o sabie mare.

5. Când a desfăcut a treia pecete, am auzit pe a treia vietate, zicând: « Vino şi vezi! » Şi privind eu, am văzut un cal negru şi cel ce şedea pe el avea în mâna sa o măsură.

6. Şi din mijlocul celor patru vietăţi am auzit un glas, care a zis: « Un hinix [1]) de grâu un dinar [2]) şi trei hinicşi de orz un dinar, iar vinul şi untdelemnul să nu-l vatămi! »

7. Când a desfăcut a patra pecete, am auzit glasul vietăţii a patra, care a zis: « Vino şi vezi! »

8. Şi am privit şi iată a ieşit un cal vânăt şi pe el era un călăreţ, care se numea moartea, şi era urmat de iad; acestuia i s'a dat stăpânire peste a patra parte de pământ, ca să ucidă cu sabia, cu foametea, cu molima şi cu fiarele, pământului.

9. Când a desfăcut a cincea pecete, am văzut sub altar sufletele celor ucişi pentru cuvântul lui Dumnezeu şi pentru mărturisirea Mielului, pe care au dat-o ei.

10. Aceştia au strigat cu glas mare şi au zis: « Până când, Stăpâne Sfinte şi Adevărate, nu vei judeca şi nu vei

(5) Fac. 49, 9. Pild. 30, 30. Is. 11, 1, 10. Rom. 15, 12; Evr. 7, 14. *(6)* Is. 42, 10; 53, 7. 1 Petr. 1, 19. *(9)* Iov 19, 25. Ps. 32, 3; 39, 4; 143, 9. Zah. 3, 9; 4, 10; 8, 23. Fapt. 20, 28. *(10)* Eş. 19, 6. Ps. 44, 18. 1 Petr. 2, 9. *(11)* Dan. 7, 10. Luc. 2, 13. Evr. 12, 22. *(12)* Ioan 17, 5. *(13)* Ps. 148, 1; 150, 5. Filip. 2, 10. Apoc. 7, 10. *(14)* Apoc. 19, 4. Cap. 6.— *(2)* Zah. 6, 3. Apoc. 19, 11. *(4)* Zah. 1, 8; 6, 2. *(5)* Apoc. 5, 9. *(8)* Iez. 14, 21. *(10)* Fac. 4, 10. Luc. 18, 7. Apoc. 19, 2.

[1]) Hinix e o măsură grecească, care ar răspunde litrului.
[2]) Dinar, o monedă, care răspunde cu plata unui muncitor pentru o zi de lucru.

răzbuna sângele nostru împotriva celor
ce locuiesc pe pământ?»
11. Atunci fiecăruia din ei li s'au dat
haine albe și li s'a zis, să se liniștească
încă puțină vreme până când tovarășii
și frații lor, care au a fi uciși, ca și ei,
vor împlini numărul.
12. Când a desfăcut a șasea pecete,
am privit și iată s'a făcut cutremur
mare și soarele s'a 'negrit, ca un sac
de păr, luna s'a făcut ca sângele
13. și stelele cerului au căzut pe
pământ, precum smochinul sguduit de
un vânt puternic, leapădă smochinele
sale cele necoapte.
14. Cerul s'a înfășurat ca o hârtie
ce se strânge sul și orice munte și ostrov
s'au urnit din locurile lor;
15. regii pământului, boierii, bogații,
căpeteniile, cei puternici, tot robul și
tot slobodul s'au ascuns prin peșterele
și prin văgăunile munților
16. și au zis munților și pietrelor:
«Prăvăliți-vă peste noi și ne acoperiți
dela fața Celui ce șade pe tron și dela
mânia Mielului,
17. că a venit ziua cea mare a mâniei
Lui și cine poate să o sufere?»

CAP. 7.

Drepții pecetluiți 144 de mii. Mulțimea în vestminte albe laudă pe Dumnezeu și Mielul.

1. După aceasta am văzut patru
îngeri, stând în cele patru unghiuri ale
pământului și ținând cele patru vânturi
ale pământului, ca să nu bată vântul
nici pe pământ, nici pe mare, nici
asupra vreunui copac.
2. Și am mai văzut și alt înger, ridi-
cându-se dela răsăritul soarelui și având
pecetea Dumnezeului celui viu. Acesta
a strigat cu glas mare către cei patru
îngeri, cărora le era dat să aducă vătă-
mare pământului și mării,
3. și a zis: «Să nu aduceți vătămare
nici pământului, nici mării, nici copaci-
lor, până nu vom pune pecetea pe frun-
țile robilor Dumnezeului nostru!»
4. Apoi am auzit numărul celor pe-
cetluiți și erau o sută patruzeci și patru
de mii pecetluiți din toate semințiile
fiilor lui Israil.
5. S'au pecetluit: din seminția lui
Iuda, douăsprezece mii; din seminția
lui Ruvin, douăsprezece mii; din semin-
ția lui Gad, douăsprezece mii;
6. din seminția lui Asir, douăsprezece
mii; din seminția lui Neftali, douăspre-
zece mii; din seminția lui Manase,
douăsprezece mii;
7. din seminția lui Simion, douăspre-
zece mii; din seminția lui Levi, două-
sprezece mii; din seminția lui Isahar,
douăsprezece mii;
8. din seminția lui Zabulon, douăspre-
zece mii; din seminția lui Iosif, două-
sprezece mii; din seminția lui Veniamin,
douăsprezece mii.
9. După aceasta am privit, și iată o
mulțime mare de oameni, pe care nimeni
n'ar fi putut-o număra, din toate semin-
țiile, și neamurile, și popoarele și lim-
bile, stătea înaintea tronului și înaintea
Mielului, în haine albe și cu ramuri de
finic în mâinile lor.
10. *Aceștia* strigau cu glas mare și
ziceau: «Mântuirea este a Dumnezeului
nostru, Care șade pe tron, și a Mie-
lului!»
11. Și toți îngerii stăteau împrejurul
tronului, a bătrânilor și a celor patru
vietăți, și au căzut înaintea tronului pe
fețele lor și s'au închinat lui Dumne-
zeu,
12. zicând: «Amin! Binecuvântarea,
și slava, și înțelepciunea, și mulțămita,
și cinstea, și tăria, și puterea e a Dum-
nezeului nostru în vecii vecilor. Amin».
13. Incepând apoi să grăiască unul
din bătrâni, m'a întrebat: «Cine sunt
aceștia îmbrăcați cu haine albe și de
unde au venit?»
14. Și eu i-am răspuns: «Domnule,
tu știi!» Iară el mi-a zis: «Aceștia
sunt cei ce au venit din necazul cel
mare. Ei și-au spălat hainele lor și
și-au albit straiele cu sângele Mielului.
15. De aceea sunt *ei acum* înaintea
tronului lui Dumnezeu și-l slujesc ziua
și noaptea în biserica Lui, iar cel ce
șade pe tron se va sălășlui într'înșii.
16. *Ei* nu vor mai flămânzi, nici nu
vor mai fi însetați; nu-i va mai dogori
nici soarele și niciun fel de arșiță;
17. pentrucă Mielul, care este în mij-
locul tronului, îl va paște și-i va povățui

---

(11) Apoc. 3, 4-5; 7, 9. *(12)* Is. 34, 4. Mat. 24, 29. Evr. 1, 11. *(14)* Is. 50, 3. Iez. 38, 20. *(16)* Is. 2, 19. Os. 10, 8. Luc. 23, 30. Apoc. 9, 6. *(17)* Ps. 75, 8. Naum 1, 6. **Cap. 7.**— *(3)* Iez. 9, 4. Apoc. 9, 4; 14, 1. *(9)* Is. 66, 18. Apoc. 3, 4-5; 6, 11; 19, 14. *(10)* Ier. 3, 23. Os. 13, 4. Apoc. 5, 13; 19, 1. *(12)* Dan. 7, 18. *(14)* Lev. 13, 34. 3 Reg. 10, 8. Is. 1, 18. Evr. 9, 14. *(15)* Is. 4, 2. Apoc. 21, 3. *(16)* Ps. 120, 6. Cânt. 1, 5. Is. 49, 10. Luc. 6, 21. *(17)* Ps. 22, 1; 35, 8. Is. 25, 8. Apoc. 21, 4.

la izvoarele apei vieţii şi Dumnezeu va şterge toată lacrima dela ochii lor ».

CAP. 8.

Pecetea a şaptea. Cei şapte îngeri cu şapte trâmbiţe.

1. Iar când a desfăcut pecetea a şaptea, s'a făcut tăcere în cer vreme de o jumătate de ceas.

2. Şi am văzut şapte îngeri, care stăteau înaintea lui Dumnezeu şi cărora li s'au dat şapte trâmbiţe.

3. *Apoi* a mai venit alt înger, care a stătut înaintea altarului, ţinând o cădelniţă de aur; *acestuia* i s'a dat tămâie multă, ca să o puie cu rugăciunile tuturor sfinţilor, pe altarul cel de aur de dinaintea tronului.

4. Fumul de tămâie cu rugăciunile sfinţilor s'a ridicat din mâna îngerului înaintea lui Dumnezeu.

5. Şi a luat îngerul cădelniţa şi a umplut-o cu foc de pe altar şi a aruncat pe pământ; atunci s'au făcut glasuri, tunete, fulgere şi cutremur.

6. Iar cei şapte îngeri, care aveau şapte trâmbiţe, s'au pregătit să trâmbiţeze.

7. Intâiul *înger* a trâmbiţat şi s'a făcut grindină şi foc, amestecate cu sânge, şi au căzut pe pământ; şi a ars a treia parte de copaci şi toată iarba verde.

8. A trâmbiţat apoi al doilea înger şi *atunci ceva* ca un fel de munte mare, care ardea cu flăcări, s'a aruncat în mare şi a treia parte din mare s'a făcut sânge,

9. şi a treia parte din făpturile însufleţite, care vieţuiesc în mare, au murit şi a pierit a treia parte de corăbii.

10. Şi a trâmbiţat al treilea înger şi a căzut din cer o stea mare, care ardea ca o făclie; şi ea a căzut peste a treia parte de râuri şi peste izvoarele de apă.

11. Numele stelei acesteia era Pelin. Şi s'a făcut a treia parte din apă ca pelinul şi mulţi din oameni au murit din pricina apei, căci se făcuse amară.

12. A trâmbiţat după aceea îngerul al patrulea şi s'a rănit a treia parte de soare şi a treia parte de lună şi a treia parte de stele, aşa că a treia parte a lor s'a întunecat şi a treia parte din zi nu era luminată, cum e noaptea.

13. Atunci am văzut şi am auzit un înger, sburând prin mijlocul cerului şi grăind cu glas tare: « Vai! Vai! Vai de cei ce vor trăi pe pământ, după celelalte glasuri de trâmbiţe ale celor trei îngeri, care au a mai trâmbiţa ».

CAP. 9.

Trâmbiţarea a cincea şi a şasea şi ce a urmat. Cei patru îngeri dela Eufrat.

1. Apoi a trâmbiţat îngerul al cincilea şi am văzut o stea căzând din cer pe pământ; şi i s'a dat de el cheia fântânii adâncului.

2. Aceasta a deschis fântâna adâncului şi din fântână a ieşit fum, ca dintr'un cuptor mare şi din pricina fumului din fântână s'a întunecat soarele şi văzduhul.

3. Din fum au ieşit lăcuste pe pământ şi li s'a dat puterea, pe care o au scorpiile pământului.

4. Şi li s'a zis să nu facă vătămare ierbii pământului, şi niciunui fel de verdeaţă, şi niciunui arbore, ci numai oamenilor, care n'au pecetea lui Dumnezeu pe frunţile lor.

5. Apoi li s'a mai dat *poruncă* să nu-i ucidă, ci numai să-i muncească cinci luni, şi durerea ce le pricinuia era ca durerea pricinuită de scorpie, când înţeapă pe om.

6. In zilele acelea oamenii vor căuta moartea, dar nu o vor găsi; vor dori să moară, dar moartea va fugi de ei.

7. După înfăţişarea lor, lăcustele erau asemenea cailor pregătiţi pentru războiu; pe capetele lor aveau un fel de cununi, care semănau să fie de aur, iar feţele lor erau ca de om.

8. Aveau păr, ca părul femeilor, iar dinţii lor erau ca de leu.

9. Ele mai aveau pe dânsele zale, ca zalele de fier, iar freamătul aripilor lor erau ca sgomotul căruţelor când aleargă la războiu cu mulţime de cai.

10. Aveau de asemenea şi cozi ca de scorpie, iar în cozi, un ac de înţepat. Puterea lor era de a vătăma pe oameni cinci luni

11. şi aveau rege peste dânsele pe îngerul adâncului, al cărui nume era

Cap. 8.— *(2)* Tob. 12, 15. Mat. 18, 10. *(3)* Apoc. 5, 8; 6, 9. *(4)* Lev. 2, 2. Ps. 140, 2. *(5)* Apoc. 4, 5; 11, 19; 16, 18. *(8)* Ier. 51, 25.
Cap. 9.— *(1)* Luc. 10, 18. *(3)* Inţel. 16, 9. *(4)* Eş. 12, 23. Iez. 9, 4. Apoc. 7, 3. *(6)* Iov 3, 21. Is. 2, 19. Ier. 8, 3. Os. 10, 8. Luc. 23, 30. Apoc. 6, 16. *(7)* Ioil 2, 4. *(8)* Ioil 1, 6. *(9)* Ier. 47, 3. Ioil 2, 5.

în evreeşte Avaddon, iar în greceşte Apollion[1]).

12. A trecut un vai, dar iată vin după el alte două vaiuri.

13. Atunci a trâmbiţat al şaselea înger şi am auzit un glas, ce ieşea din cele patru cornuri ale altarului de dinaintea lui Dumnezeu

14. şi zicea către îngerul al şaselea, care avea trâmbiţă: « Dă drumul la cei patru îngeri, legaţi la râul cel mare al Eufratului ».

15. Şi îndată s'a dat drumul la cei patru îngeri pregătiţi pentru ceasul, ziua, luna şi anul *acesta*, ca să omoare a treia parte din oameni.

16. Numărul oştirii călăreţe era miriade de miriade şi am auzit numărul lor.

17. Aşa am văzut eu în vedenie cai, şi pe dânşii călăreţi, îmbrăcaţi în zale ca focul, ca iacintul şi ca pucioasa; capetele cailor erau ca de leu şi din gurile lor ieşeau foc, fum şi pucioasă.

18. Din pricina acestor trei bice, *adică* a focului, a fumului şi a pucioasei, care ieşeau din gura cailor, au murit a treia parte din oameni,

19. pentrucă puterea cailor era în gura lor şi în cozile lor; căci cozile lor erau asemenea unor şerpi, care aveau capete, cu care pricinuiau vătămare.

20. Ceilalţi oameni însă, care n'au murit de aceste bice, nu s'au pocăit de faptele mâinilor lor, încât să nu se mai închine dracilor şi idolilor de aur, de argint, de aramă, de piatră şi de lemn, care nu pot nici să vadă, nici să audă, nici să umble;

21. şi nu s'au pocăit ei nici de uciderile ce săvârşeau, nici de farmecele lor, nici de desfrânările lor, nici de furtişagurile lor.

CAP. 10.

Se arată un înger cu o carte deschisă. Ioan primeşte poruncă să înghită cartea.

1. Apoi am văzut un înger puternic, pogorîndu-se din cer, îmbrăcat cu nor, cu un curcubeu pe cap şi cu faţa ca soarele, iar picioarele lui erau ca nişte stâlpi de foc.

2. In mână avea o cărticică deschisă, şi şi-a pus piciorul drept pe mare, iar pe cel stâng pe pământ.

3. După aceea a strigat cu glas mare, cum mugeşte un leu; şi când a strigat el au răspuns cu glasurile lor şapte tunete.

4. Şi când au răspuns cele şapte tunete cu glasurile lor, am vrut să scriu, dar am auzit un glas din cer, care mi-a zis: « Ascunde ceea ce au grăit cele şapte tunete şi nu scrie aceasta! »

5. Iar îngerul, pe care l-am văzut eu stând pe mare şi pe pământ, şi-a ridicat mâna spre cer

6. şi s'a jurat pe Cel ce este viu în vecii vecilor, Care a făcut cerul şi cele dintr'însul, pământul şi cele de pe el şi marea şi cele din ea, că nu va mai fi vreme,

7. ci în zilele, când va glăsui îngerul al şaptelea, când va trâmbiţa el, se va săvârşi taina lui Dumnezeu, cum a binevestit El robilor Săi, prorocilor.

8. Glasul din cer, pe care-l auzisem eu, a început iarăşi să vorbească cu mine şi a zis: « Vino, ia cărticica cea deschisă din mâna îngerului, celui ce stă pe mare şi pe pământ ».

9. Şi m'am dus eu la înger şi i-am zis: « Dă-mi cărticica! » Şi el mi-a zis: « Ia-o şi o mănâncă. Ea va fi amară în pântecele tău, dar în gura ta va fi dulce, ca mierea ».

10. Şi am luat cărticica *aceea* din mâna îngerului şi am mâncat-o. Ea în gura mea a fost dulce, ca mierea; iar după ce am mâncat-o, s'a făcut amară în pântecele meu.

11. Apoi el mi-a zis: « Trebue ca tu să proroceşti iarăşi pentru multe popoare şi seminţii şi limbi şi regi ».

CAP. 11.

Măsurarea bisericii. Doi martori ucişi de fiară învie şi se înalţă la cer. Cântare. Biserica lui Dumnezeu în cer.

1. Apoi mi s'a dat o trestie, asemănătoare cu un toiag, şi mi s'a zis: « Scoală şi măsoară biserica lui Dumnezeu, altarul şi pe cei ce se închină într'însa.

2. Iar curtea de afară a bisericii las-o şi nu o măsura, căci ea este dată păgânilor: aceştia vor călca în picioarele lor cetatea cea sfântă patruzeci şi două de luni.

(20) Inţel. 15, 13. **Cap. 10.**— *(1)* Ps. 96, 2. Cânt. 5, 15. Iez. 1, 27. Mat. 17, 2. Apoc. 1, 15. *(2)* Ps. 88, 25. *(4)* Dan. 8, 26; 12, 4, 9. *(5)* Dan. 12, 5, 7. *(6)* Neem. 9, 6. *(7)* Dan. 11, 36. Apoc. 11, 15. *(9)* Iez. 2, 8; 3, 1. *(10)* Iez. 3, 3. **Cap. 11.**— *(1)* Apoc. 21, 15. *(2)* Apoc. 13, 5.

[1]) Pierzătorul.

3. Eu voiu da celor doi martori ai Mei *puterea de a proroci* şi ei vor proroci o mie două sute şasezeci de zile, fiind îmbrăcaţi cu sac.
4. Aceştia sunt cei doi măslini şi cele două sfeşnice, care stau înaintea Dumnezeului pământului.
5. Şi de va voi cineva să-i jignească, va ieşi din gura lor foc şi va mistui pe vrăjmaşii lor; de va voi cineva să-i jignească, acela trebue ucis.
6. Aceştia au putere să închidă cerul, ca să nu ploaie pe pământ în timpul prorociei lor, şi când vor voi, au stăpânire asupra apelor, ca să le prefacă în sânge şi să bată pământul cu tot felul de bătăi.
7. Când îşi vor isprăvi ei mărturisirea lor, atunci o fiară, care va ieşi din adânc, se va lupta cu ei şi-i va birui şi-i va ucide;
8. trupurile lor se vor lăsa pe uliţa cetăţii celei mari, care duhovniceşte se numeşte Sodoma şi Egiptul, unde a fost răstignit şi Domnul nostru.
9. Şi *mulţi* din popoare şi din seminţii, şi din limbi şi din neamuri vor privi la trupurile lor trei zile şi jumătate şi nu vor da voie să se pună trupurile lor în morminte.
10. Cei ce trăiesc pe pănâmt se vor bucura de aceasta, se vor veseli şi-şi vor trimete darul unii altora, pentrucă aceşti doi proroci au muncit pe cei ce vieţuesc pe pământ.
11. Dar după trei zile şi jumătate a intrat în ei duh de viaţă dela Dumnezeu şi ei amândoi s'au sculat în picioare. Atunci frică mare a căzut asupra acelora, care priviseră la dânşii.
12. Şi s'a auzit din cer un glas puternic, care le-a zis: « Suiţi-vă aicea! » Şi ei s'au suit în cer pe nori şi vrăşmaşii lor priveau la dânşii.
13. In acelaşi ceas s'a făcut cutremur mare de pământ şi a zecea parte din cetate a căzut, la cutremurul acela au pierit şapte mii de nume omeneşti; iar ceilalţi au fost cuprinşi de frică şi au dat slavă Dumnezeului Ceresc.
14. Al doilea vai a trecut. Dar iată vine curând al treilea vai.
15. A trâmbiţat apoi şi îngerul al şaptelea şi au răsunat în cer glasuri puternice, zicând: « Impărăţia lumii s'a făcut împărăţia Domnului nostru şi a Hristosului Lui şi El va împărăţi în vecii vecilor ».
16. Atunci cei douăzeci şi patru de bătrâni, care şedeau pe scaunele lor înaintea lui Dumnezeu, au căzut pe feţele lor şi s'au închinat lui Dumnezeu,
17. zicând: « Iţi mulţămim, Doamne Dumnezeule Atotţiitorule, Cela ce ai fost şi eşti şi vei să vii, că ai primit puterea Ta cea mare şi ai luat domnia.
18. Turburatu-s'au păgânii; dar a venit mânia Ta şi vremea de a judeca morţii şi a da răsplată robilor tăi, prorocilor şi sfinţilor şi celor ce se tem de numele Tău, mici şi mari, şi a pierde pe cei ce au pierdut pământul ».
19. Atunci s'a deschis biserica lui Dumnezeu în cer şi s'a arătat sicriul Testamentului Lui în biserica Lui; şi s'au făcut fulgere şi glasuri şi tunete şi cutremur şi grindină mare.

CAP. 12.

Femeia care naşte şi balaurul. Balaurul, biruit de Mihail, urmăreşte femeia şi pe cei din seminţia ei.

1. Atunci s'a arătat pe cer un semn mare, o femeie, îmbrăcată cu soarele, cu luna sub picioare şi pe capul ei o cunună de douăsprezece stele.
2. Aceasta era însărcinată şi ţipa de durerile şi chinurile naşterii.
3. S'a mai arătat de asemenea alt semn pe cer: iată un dracon mare, roş, cu şapte capete şi cu zece coarne, şi pe capetele lui avea şapte coroane.
4. Coada lui a târît din cer a treia parte din stele şi le-a aruncat pe pământ. Draconul *acesta* a stătut înaintea femeii, care avea să nască, pentruca, dacă ea va naşte, să mănânce copilul ei.
5. Şi ea a născut un copil de parte bărbătească, care avea să pască toate popoarele cu toiag de fier; şi a fost răpit copilul ei la Dumnezeu şi la tronul Lui;
6. iar femeia a fugit în pustie, unde se pregătise pentru ea loc dela Dumnezeu, ca să fie hrănită acolo o mie două sute şasezeci de zile.
7. Şi s'a făcut războiu în cer: Mihail şi îngerii lui luptau împotriva draconului; iar draconul şi îngerii lui luptau împotriva lor,

---

(3) Apoc. 12, 6. *(4)* Zah. 4, 3, 11, 14. *(5)* 4 Reg. 1, 10. Is. 11, 4. Ier. 23, 29. Iez. 5, 14. Os. 6, 5. 2 Tes. 2, 8. *(6)* Eş. 7, 19. 3 Reg. 17, 1. Zah. 14, 17. *(7)* Dan. 11, 33. Apoc. 13, 8; 17, 8. *(8)* Ier. 25, 33. *(13)* Apoc. 16, 18. *(14)* Apoc. 8, 13; 9, 12. *(15)* Dan. 7, 18. Apoc. 7, 10; 10, 7. *(16)* Apoc. 4, 4. *(19)* Apoc. 8, 5. **Cap. 12.**— *(2)* Mih. 5, 2. *(3)* Dan. 7, 24. Apoc. 12, 9; 13, 1; 17, 3; 20, 2. *(5)* Ps. 2, 9. 1 Cor. 15, 25. Apoc. 2, 27. *(6)* Apoc. 11, 3. *(7)* Dan. 10, 13, 15; 12, 1.

8. dar n'au putut ţinea *aceşti din urmă* şi nu s'a mai găsit pentru ei loc în cer.

9. Atunci marele dracon, şarpele cel de demult, care se numeşte diavolul şi satana şi a amăgit toată lumea, a fost aruncat pe pământ şi au fost aruncaţi împreună cu el şi îngerii lui.

10. Am auzit apoi un glas puternic, care grăia în cer: « Acum a venit mântuirea, puterea şi împărăţia Dumnezeului nostru şi stăpânirea Hristosului Lui, pentrucă a fost aruncat clevetitorul fraţilor noştri, care a clevetit împotriva lor înaintea Dumnezeului nostru ziua şi noaptea.

11. Aceştia l-au biruit cu sângele Mielului şi cu cuvântul mărturisirii lor şi nu şi-au cruţat sufletele lor nici chiar dela moarte.

12. De aceea veseliţi-vă ceruri şi cei ce locuiţi într'însele! Vai de voi, cei ce trăiţi pe pământ şi pe mare, căci s'a pogorît diavolul la voi cu urgie mare, ştiind că puţină vreme mai are! »

13. Când a văzut draconul, că este aruncat pe pământ, a început să urmărească pe femeia, care născuse *copilul cel* de parte bărbătească.

14. Dar i s'au dat femeii două aripi ale vulturului celui mare, ca să sboare în pustie, la locul său, şi să se dosească de faţa şarpelui şi a fost ea hrănită acolo în curgerea vremii, a vremilor şi a unei jumătăţi de vreme.

15. Şarpele a slobozit din gura sa după femeie apă, ca un râu, ca să o ia râul.

16. Dar pământul a ajutat femeii, căci şi-a deschis pământul gura sa şi a înghiţit râul, pe care-l slobozise draconul din gura lui.

17. Şi s'a mâniat draconul pe femeie şi s'a dus să intre în luptă cu ceilalţi din sămânţa ei, care păzeau poruncile lui Dumnezeu şi aveau mărturisirea lui Iisus Hristos.

CAP. 13.

Fiara din mare defaimă pe Dumnezeu şi se războieşte cu sfinţii. O altă fiară, iese din pământ. Prorocul mincinos. Numele celei dintâi e 666.

1. Apoi am stătut eu pe nisipul mării şi am văzut ridicându-se din mare o fiară cu şapte capete şi cu zece coarne: în coarnele ei erau zece coroane, iar pe capetele ei nişte nume hulitoare de Dumnezeu.

2. Fiara, pe care am văzut-o eu, semăna cu un leopard. Picioarele ei *erau* ca de urs, iar botul ca botul de leu. « Draconul i-a dat acesteia puterea sa şi tronul său şi stăpânire mare ».

3. Unul din capetele ei parc'ar fi fost rănit de moarte, dar această rană de moarte s'a vindecat. Tot pământul s'a mirat, *urmând* după fiară

4. şi s'a închinat draconului, care dăduse putere fiarei, şi s'au închinat şi fiarei, zicând: « Cine-i ca fiara aceasta şi cine poate să se bată cu dânsa? »

5. Atunci i s'a dat ei gură, care grăia cu trufie şi cu hulire; i s'a dat şi putere să lucreze patruzeci şi două de luni.

6. Şi şi-a deschis ea gura ca să hulească pe Dumnezeu, să hulească numele Lui şi lăcaşul Lui şi pe cei ce locuiesc în cer.

7. I s'a mai dat de asemenea să facă războiu cu sfinţii şi să-i biruiască, precum şi putere peste toată seminţia şi poporul şi limba şi neamul.

8. Inaintea ei se vor închina toţi cei ce trăiesc pe pământ, ale cărora nume nu sunt scrise în cartea vieţii la Mielul cel junghiat dela zidirea lumii.

9. Cine are ureche, să audă!

10. Cel ce duce în robie, însuşi merge în robie; cel ce ucide cu sabia, însuşi trebue să fie ucis cu sabia. Aici e răbdarea şi credinţa sfinţilor.

11. Am văzut apoi altă fiară ridicându-se din pământ. Aceasta avea două coarne, ca de miel, şi vorbia ca draconul.

12. Ea lucrează înaintea lui cu toată puterea fiarei întâia şi face tot pământul şi pe cei ce locuiesc pe dânsul să se închine fiarei întâia, a căreia rană de moarte se vindecase;

13. face semne mari, încât şi foc pogoară din cer pe pământ înaintea oamenilor.

14. Şi prin minunile, care-i este dat să le facă înaintea fiarei, ademeneşte pe cei ce locuiesc pe pământ, spunând celor ce locuiesc pe pământ, să facă chipul fiarei celei ce are rana de sabie şi trăieşte.

(9) Luc. 10, 18. Apoc. 12, 3; 20, 3. *(10)* Iov 1, 6. Zah. 3, 1. Rom. 8, 33; 16, 20. *(11)* Luc. 14,26. Rom. 8, 37. *(12)* Ps. 95, 11. Is. 49, 13. *(14)* Dan. 7, 25; 12, 7. **Cap. 13.**—*(1)* Dan. 7, 7. Apoc. 12,3; 17, 3, 12. *(5)* Dan. 7, 8, 11; 11, 36. Apoc. 11, 2. *(7)* Dan. 7, 21. Apoc. 11, 7. *(8)* Dan. 12, 1. Luc. 10, 20. Filip. 4, 3. Evr. 12, 13. Apoc. 17, 8; 20, 12; 21, 27. *(9)* Marc. 4, 23. *(10)* Fac. 9, 6. 3 Reg. 2, 33. Is. 14, 2-6; 33, 1. Mat. 26, 52. Apoc. 14, 12. *(13)* Deut. 13, 2. Mat. 24, 24. Apoc. 16, 14.

15. Și i-a fost dată *puterea* să pună duh în chipul fiarei, ca chipul fiarei să și grăiască și să și lucreze, încât să fie ucis tot cel ce nu se va închina chipului fiarei.

16. Va face ea ca tuturor celor mari și celor mici, celor bogați și celor săraci, celor slobozi și robilor, să li se pună scrisoarea pe mâna lor dreaptă sau pe fruntea lor,

17. și ca nimenea să nu poată nici să cumpere, nici să vândă, decât numai acela, care are această scrisoare, sau numele fiarei, sau numărul numelui ei.

18. Aici e înțelepciunea: cine are minte, să socotească numărul fiarei, căci acest număr e *nume* de om și numărul ei este șase sute șase zeci și șase.

CAP. 14.

Mielul și cei răscumpărați locuiesc în Sion. Trei îngeri vestesc judecățile lui Dumnezeu. Secerișul și culesul viei.

1. Am privit atunci și iată Mielul sta pe muntele Sion și cu Dânsul împreună stăteau cei o sută patruzeci și patru de mii, care aveau numele Lui și numele Tatălui Lui scris pe frunțile lor.

2. Și am auzit un glas, care venea din cer, ca sgomotul unor ape mari și ca bubuitul unui tunet puternic; și am mai auzit un sunet ca de lăutiști, care cântau din lăutele lor.

3. Ei cântau o cântare nouă înaintea tronului, înaintea celor patru vietăți și a bătrânilor și nimenea nu putea să învețe această cântare, decât numai acești o sută patruzeci și patru de mii, răscumpărați de pe pământ.

4. Aceștia sunt cei ce nu s'au întinat cu femei, căci sunt feciorelnici; aceștia sunt cei ce urmează Mielului oriunde ar merge El, ei sunt răscumpărați de Iisus dintre oameni, pârgă lui Dumnezeu și Mielului;

5. în gura lor nu este vicleșug și sunt neprihăniți înaintea tronului lui Dumnezeu.

6. Apoi am văzut un alt înger, care sbura prin mijlocul cerului și avea Evanghelia cea veșnică, ca să binevestească celor ce locuiesc pe pământ și tuturor neamurilor și semințiilor și limbilor și popoarelor.

7. El grăia cu glas tare: « Temeți-vă de Dumnezeu și dați-I slavă, căci a sosit ceasul judecății Lui, închinați-vă Celui ce a făcut cerul și pământul și marea și izvoarele de apă ».

8. A urmat apoi un al doilea înger, zicând: « A căzut, a căzut Babilonul, *cetatea* cea mare, care cu vinul cel iute al desfrânării sale a adăpat toate popoarele ».

9. Apoi a urmat după ei al treilea înger, grăind cu glas tare: « De s'a închina cineva fiarei și chipului ei, și primește scrisoarea ei pe fruntea sa, sau pe brațul său

10. acela va bea vinul cel neamestecat, al mâniei dumnezeești, pregătit în cupa mâniei Lui, și se va chinui în foc și pucioasă înaintea sfinților îngeri și înaintea Mielului;

11. fumul muncii lor se va ridica în vecii vecilor și nu vor avea odihnă nici ziua, nici noaptea cei ce se închină fiarei și chipului ei și cei ce primesc scrisoarea numelui ei ».

12. Aici e răbdarea sfinților celor ce păzesc poruncile lui Dumnezeu și credința în Iisus.

13. Și am auzit un glas, venind din cer, care mi-a zis: « Scrie: de acum ferice de morții, care mor în Domnul! Da, zice Duhul, ei se vor odihni de lucrurile lor și faptele lor vor urma după ei ».

14. Și privind eu, iată un nor luminos și pe nor ședea unul, care semăna cu Fiul Omului. Acesta avea pe cap cunună de aur, iar în mână o secere ascuțită.

15. A ieșit apoi alt înger din biserică, și a strigat cu glas tare către cel ce ședea pe nor: « Sloboade secerea ta și seceră, că a venit ceasul secerișului, căci s'au copt holdele pe pământ ».

16. Și a aruncat cel ce ședea pe nor secerea sa pe pământ și pământul a fost secerat.

17. *După aceea a* ieșit alt înger din biserica cea din cer, având și acesta o secere ascuțită.

18. Și alt înger, care avea putere peste foc, a ieșit dela altar și cu strigăt

---

(16) Apoc. 14, 11. *(17)* Apoc. 16. 2. *(18)* Apoc. 17, 9. **Cap. 14.**— *(1)* Ps. 47, 1. Iez. 9. 4. Apoc. 3, 12; 7, 3. *(2)*Apoc. 5, 8; 19. 6. *(3)* Deut. 31, 19. *(4)* 1 Cor. 6. 20. 2 Cor. 7, 1; 11, 2. *(5)* Sof. 3, 13. Ef. 5, 27. *(7)* Fac. 1, 1. Deut. 32, 3-4. Ps. 32. 6; 145, 6. Fapt. 14. 15. *(8)* Is. 21, 9. Ier. 51. 8-9. Iez. 16. 35. Apoc. 16, 19; 18, 10. *(10)* Ps. 74, 9. Is. 66, 24. Ier. 25. 9. Apoc. 16. 19. *(11)* Is. 34, 10. Mat. 25, 42-46. Ioan 5; 29. Apoc. 13. 16; 19, 3. *(12)* Fapt. 14, 22. Apoc. 13, 10. *(13)* Ințel. 4, 7. 1 Tes. 4, 14. *(14)* Dan. 7, 13. *(15)* Ier. 51. 33. Marc. 4, 29. *(17)* Ioil 4. 13. Mat. 13, 39. *(18)* Apoc. 8, 5.

mare a grăit către cel ce avea secerea cea ascuţită şi a zis:

19. « Sloboade secerea cea ascuţită a ta şi taie strugurii viei de pe pământ, pentrucă s'au copt bobiţele lor ». Şi a aruncat îngerul secerea sa pe pământ şi a tăiat *strugurii* viei celei de pe pământ şi i-a aruncat în teascul cel mare al mâniei lui Dumnezeu.

20. Şi s'au călcat *strugurii* în teasc afară din cetate şi a curs sânge din teasc până la frâul cailor, *pe o întindere* de o mie şase sute de stadii.

CAP. 15.

Cântarea biruitorilor fiarei. Şapte îngeri cu şapte cupe ale mâniei.

1. *După aceea* am văzut pe cer alt semn mare şi minunat *şi anume* şapte îngeri care ţineau cele de pe urmă şapte bice, că acestea aveau să încheie mânia lui Dumnezeu.

2. Am văzut un fel de mare de sticlă, amestecată cu foc şi cei ce biruiseră fiara şi chipul ei, scrisoarea ei şi numărul numelui ei stăteau pe marea cea de sticlă, ţinând lăutele lui Dumnezeu

3. şi cântând cântarea lui Moise, robul lui Dumnezeu, şi cântarea Mielului, zicând: « Mari şi minunate sunt lucrurile Tale, Doamne Dumnezeule Atotţiitorule! Drepte şi adevărate-s căile Tale, Impărate al neamurilor!

4. Cine nu se va teme de Tine, Doamne, şi cine nu va proslăvi numele Tău! Căci numai Tu singur eşti sfânt: toate popoarele vor veni şi se vor închina înaintea Ta, căci s'au arătat judecăţile Tale ».

5. După aceea am privit eu, şi iată s'a deschis biserica cortului adunării în cer

6. şi din biserică au ieşit cei şapte îngeri, care ţineau cele şapte bice, îmbrăcaţi *în haine* curate şi luminoase de in şi încinşi peste mijloc cu brâie de aur.

7. Iar una din cele patru vietăţi a dat celor şapte îngeri şapte cupe de aur, pline cu mânia lui Dumnezeu, Care trăieşte în vecii vecilor.

8. Şi s'a umplut biserica de fum dela slava lui Dumnezeu şi dela puterea Lui şi nimenea n'a putut să intre în biserică, până nu s'au terminat cele şapte bătăi ale celor şapte îngeri.

CAP. 16.

Vărsarea celor 7 cupe ale mâniei şi cele 7 bătăi ce vin asupra pământului.

1. Am auzit atunci un glas mare, din biserică, care zicea celor şapte îngeri: « Mergeţi şi vărsaţi pe pământ cele şapte cupe ale mâniei dumnezeeşti! »

2. Şi ducându-se *îngerul* întâiu, a vărsat cupa sa pe pământ şi s'au ivit rane cumplite şi rele pe oamenii, care aveau scrisoarea fiarei şi se închinau chipului ei.

3. Al doilea înger a vărsat cupa sa în mare şi s'a făcut sânge ca de mort, şi tot ce era însufleţit în mare a murit.

4. Al treilea înger a vărsat cupa sa în râuri şi în izvoarele de apă şi s'au făcut sânge.

15. Atunci am auzit pe îngerul apelor, care zicea: « Drept eşti Tu, Doamne, care eşti şi ai fost, şi sfânt eşti că ai judecat aşa.

6. Pentrucă ei au vărsat sângele sfinţilor şi prorocilor, le-ai dat să bea sânge şi sunt vrednici de aceasta ».

7. Am mai auzit şi pe altul grăind dela altar şi zicând: « Da, Doamne Dumnezeule Atotţiitorule, adevărate şi drepte sunt judecăţile Tale ».

8. Al patrulea înger şi-a vărsat cupa în soare şi i-a fost dat să ardă pe oameni cu foc.

9. O dogoreală mare pe oameni şi aceştia huleau numele lui Dumnezeu, Care avea putere asupra acestor bătăi, şi nu s'au înţelepţit, ca să-I dea slavă.

10. Al cincilea înger a vărsat cupa sa pe tronul fiarei şi s'a făcut împărăţia ei întunecată, iar oamenii îşi muşcau limbile de durere

11. şi huleau pe Dumnezeul cel ceresc din pricina suferinţelor lor şi a ranelor lor, şi nu s'au pocăit de faptele lor.

12. Al şaselea înger şi-a vărsat cupa în râul cel mare al Eufratului şi a secat apa din el, ca să gătească cale regilor celor dela răsăritul soarelui.

13. Apoi am văzut ieşind din gura draconului şi din gura fiarei şi din gura prorocului mincinos trei duhuri necurate, *care semănau* ca nişte broaşte.

14. Acestea erau duhuri drăceşti, care făceau minuni. Ele ieşeau la regii din toată lumea, ca să-i adune la luptă în

(19) Apoc. 19, 15. *(20)* Ps. 57, 10; 67, 24. Is. 68, 3. **Cap. 15.**— *(2)* Apoc. 4, 6. *(3)* Eş. 15, 1, 6, 13. Deut. 32, 4. Ps. 138, 14; 144, 18. Os. 14, 10. *(4)* Is. 66, 23. Ier. 10, 7. *(5)* Ps. 85, 9. *(8)* Is. 6, 4. **Cap. 16.**—*(2)* Eş. 9, 9. Apoc. 13, 17. *(5)* Apoc. 4, 8. *(6)* Is. 49, 26. Mat. 23, 34. *(8)* Iona 4, 8. *(12)* Ier. 50, 38. *(13)* Apoc. 12, 9; 19, 20; 20, 10. *(14)* Mat. 24, 24. Apoc. 13, 13.

acea zi mare a Dumnezeului celui atot-țiitor.

15. « Iată vin, — zice El, — cum vine furul! Ferice de cel ce priveghează și-și păstrează haina sa, ca să nu umble gol și ca să nu se vadă rușinea lui! »

16. Și i-a adunat la locul, care se numește în evreește: Armagheddon.

17. Al șaptelea înger și-a vărsat cupa în aer și din biserica cerească, dela tron, a răsunat un glas puternic, zicând: « Săvârșitu-s'a! »

18. Atunci au izbucnit fulgere, tunete și glasuri și s'a făcut cutremur mare de pământ; așa cutremur și așa de mare cum n'a mai fost de când sunt oameni pe pământ.

19. Cetatea cea mare s'a desfăcut în trei părți, iar cetățile păgâne au căzut și marele Babilon s'a pomenit înaintea lui Dumnezeu, ca să-i dea cupa cea cu vinul cel iute al mâniei Lui.

20. Tot ostrovul a fugit și tot muntele nu s'a mai găsit;

21. grindină ca de un talant a căzut din cer asupra oamenilor și oamenii au hulit pe Dumnezeu pentru ranele pricinuite de grindină, pentrucă ranele pricinuite de ea erau foarte grele.

CAP. 17.

Desfrânata cea mare, Babilonul, umblă beată de sânge, călare pe o fiară cu 7 capete și cu 10 coarne.

1. Apoi a venit unul din cei șapte îngeri, care țineau cele șapte cupe, și grăind cu mine, mi-a zis: « Vino și-ți voiu arăta judecata desfrânatei celei mari, care locuiește la apele cele mari,

2. cu care s'au desfrânat regii pământului și cu vinul desfrânării căreia s'au îmbătat cei ce trăiesc pe pământ ».

3. M'a dus deci cu duhul în pustiu și am văzut o femeie, călare pe o fiară roșie, plină de nume hulitoare de Dumnezeu, cu șapte capete și cu zece coarne.

4. Femeia aceea era îmbrăcată cu porfiră și cu purpură, împodobită cu aur, cu pietre scumpe și cu perle, și ținea în mâna sa o cupă de aur, plină de necurățiile și ticăloșiile desfrânării sale,

5. iar pe fruntea ei era scris acest nume: « Babilonul cel mare, maica desfrânatelor și a ticăloșiilor pământului ».

6. Și am văzut că femeia era beată de sângele sfinților și de sângele martorilor lui Iisus, și văzând-o, m'am mirat foarte mult.

7. Atunci îngerul mi-a zis: « Ce te miri? Eu am să-ți spun taina femeii acesteia și a fiarei care o poartă și care are șapte capete și zece coarne.

8. Fiara, pe care ai văzut-o tu, a fost și nu mai este, dar are să iasă din adânc și va merge la pieire; locuitorii pământului, numele cărora nu sunt scrise în cartea vieții dela începutul lumii, se vor mira, văzând că fiara a fost și nu mai este, și se va arăta.

9. Aici se cere o minte, care are înțelepciune: cele șapte capete, sunt cele șapte dealuri, pe care șade femeia și domnește peste ele;

10. cei șapte regi, din care cinci au căzut, unul este, iar altul încă n'a venit, și când va veni, nu trebue să rămâie mult.

11. Fiara, care a fost și nu mai este, e al optulea rege; ea e din numărul celor șapte și merge la pieire.

12. Iar cele zece coarne, pe care le-ai văzut, sunt zece regi, care încă n'au primit domnia, dar vor primi stăpânirea cu fiara, ca regi pentru un ceas.

13. Ei au același gând și vor trece puterea și stăpânirea lor fiarei

14. și se vor lupta cu Mielul; Mielul însă îi va birui, căci el e Domnul celor ce domnesc și Regele regilor. Cei ce sunt cu El sunt cei chemați și aleși și credincioși ».

15. Și mi-a mai zis: « Apele, pe care le-ai văzut, unde ședea desfrânata, sunt neamurile și popoarele și semințiile și limbile.

16. Cele zece coarne, pe care le-ai văzut la fiară, acestea vor urî pe desfrânata, o vor face de rușine și o vor goli, și carnea ei o vor mânca și o vor arde cu foc,

17. pentrucă Dumnezeu le-a pus în inimă să facă voia Lui, să facă o singură voință și să dea domnia lor fiarei până se vor împlini cuvintele lui Dumnezeu.

---

(15) Mat. 24, 43, 46. Luc. 12, 39. 2 Cor. 5, 3. 1 Tes. 5, 2. Apoc. 3, 3. *(18)* Apoc. 4, 5; 8, 5; 11, 13. *(19)* Ier. 25, 15; 51, 9. Apoc. 14, 8, 10; 17, 18. *(21)* Inţel. 5, 22. **Cap. 17.**— *(1)* Naum 3, 4. *(2)* Ier. 51, 7, 13. Apoc. 14, 8; 18, 3. *(3)* 2 Tes. 2, 3-4, 7. Apoc. 12,3; 13, 1. *(4)* Iez. 28, 16. *(5)* Apoc. 16, 19; 18, 2. *(6)* Apoc. 18, 24. *(8)* Dan. 7, 24; 12, 1. Apoc. 11, 7; 13, 1, 8; 20, 12. *(12)* Dan. 7, 20. Apoc. 13, 1. *(14)* Ps. 70, 20. Dan. 7, 27. Mat. 28, 18. 1 Tim. 6, 15. Apoc. 18, 8; 19, 16. *(15)* Is. 8, 7. Ier. 47, 2. *(16)* Ier. 50, 29. Dan. 7, 20. Apoc. 18, 8.

18. Iar femeia, pe care ai văzut-o, este cetatea cea mare, care domnește peste regii pământului ».

CAP. 18.

Vestea căderii Babilonului. Poporul Domnului să iasă din cetate! Bucurie și veselie pentru căderea ei.

1. După aceasta am văzut alt înger, pogorîndu-se din cer, având putere mare și de slava lui s'a luminat pământul.

2. Acesta a strigat cu glas puternic, zicând: « A căzut, a căzut Babilonul, desfrânata cea mare, și s'a făcut locuință dracilor și sălaș a tot duhul necurat, sălaș a toată pasărea necurată și urîcioasă,

3. pentrucă din vinul aprinderii desfrânatei a adăpat toate popoarele și regii pământești s'au desfrânat cu ea, iar negustorii pământului s'au îmbogățit din luxul ei cel nemăsurat ».

4. Apoi am auzit alt glas *venind* din cer, zicând: « Ieși dintr'însa, poporul Meu, ca să nu luați parte la păcatele ei și ca să nu fiți supuși la ranele ei;

5. căci păcatele ei au ajuns până la cer și Dumnezeu a pomenit nedreptățile ei.

6. Plătiți-i, cum v'a plătit și ea vouă, ba și îndoit; plătiți-i după faptele ei; în cupa în care v'a pregătit ea vin, pregătiți-i îndoit.

7. Cât s'a slăvit ea pe sineși și s'a desfătat, atâta dați-i chinuri și amărăciuni; căci ea zice în inima sa: voiu ședea mereu regină: nu-s văduvă și amărăciuni nu voiu vedea.

8. De aceea, într'o zi vor veni asupra ei dureri, moarte, plâns și foamete, și va fi arsă cu foc, că puternic este Domnul Dumnezeu, Cel ce o judecă.

9. Vor plânge și se vor tângui după ea regii pământului, cei ce s'au desfrânat și s'au desfătat cu dânsa, când vor vedea fumul dela arderea ei

10. și stând departe de groaza chinurilor ei, vor zice: « Vai, Vai *de tine,* cetatea cea mare a Babilonului, cetatea cea tare, că într'un ceas a venit osânda ta! »

11. Negustorii pământului vor plânge și se vor boci după ea, căci de acum nimenea nu va mai cumpăra mărfurile lor,

12. mărfuri de aur și de argint, pietre scumpe și perle, vison și porfiră, mătase și purpură, tot felul de lemn mirositor și tot felul de lucruri de fildeș, tot felul de lucruri de lemn scump, de aramă, de fier și de marmoră;

13. scorțișoară, tămâie, mir, smirnă, vin și untdelemn, făină și grâu, vite și oi, cai și căruțe, trupuri și suflete omenești ».

14. « Roadele cele dorite de sufletul tău, — *vor zice ei,* — s'au dus dela tine, și s'a depărtat de tine tot ce-i gras și strălucit, s'a depărtat și nu le vei mai găsi ».

15. Cei ce neguțau acestea și s'au îmbogățit dela ea, stând departe de groaza chinurilor ei și plângând și bocindu-se,

16. vor zice: « Vai, vai, cetatea cea mare, îmbrăcată în vison, în porfiră și în purpură și împodobită cu aur și cu pietre scumpe și cu perle, că într'un ceas a pierit asemenea bogăție! »

17. Și toți cârmacii, toți cei ce călătoresc cu corăbiile, corăbierii și câți fac negoț pe mare, vor sta departe

18. și văzând fumul dela arderea ei, vor striga și vor zice: « Ce cetate mai e ca cetatea cea mare? »

19. Și presărându-și cenușă pe capetele lor și strigând și plângând, vor zice: « Vai, vai, cetatea cea mare, cu ale căreia lucruri scumpe s'au îmbogățit toți, cei ce au corăbii pe mare, că te-ai pustiit într'un ceas!

20. Veseliți-vă de aceasta, cerule și sfinții, apostolii și prorocii, căci Dumnezeu a judecat-o și v'a făcut dreptate! »

21. Apoi un înger puternic a ridicat o piatră mare, ca de moară, și a aruncat-o în mare, zicând: « Cu așa repeziciune vei fi aruncat tu, Babiloane, cetatea cea mare, și nu vei mai fi.

22. Și glas de chitare, de muzici, de trâmbițe și de fluiere nu se va mai auzi în tine; și nu va mai fi în tine niciun fel de meșter iscusit și niciun fel de meșteșug, nici huruit de moară nu se va mai auzi în tine.

---

(18) Apoc. 16, 19. **Cap. 18.**— *(1)* Iez. 43, 2. *(2)* Is. 13, 19, 22; 21, 9; 34, 11, 14. Ier. 50, 1, 39; 51, 8, 37. Bar. 4, 35. *(3)* Apoc. 17, 2, 5. *(4)* Is. 48, 20; 52, 11. Ier. 50, 8. Zah. 2, 10-11. 2 Cor. 6, 17. *(5)* Ier. 50, 46; 51, 48. *(6)* Is. 66, 6. Ier. 50, 29. *(7)* Is. 47, 7. Sof. 2, 15. *(8)* Ier. 50, 31. *(9)* Iez. 26, 16-17. *(10)* Is. 21, 9. Iez. 27, 27, 30. Apoc. 14, 8. *(11)* Iez. 27, 35. *(17)* Ier. 50, 23; 51, 13. Iez. 27, 27. *(20)* Is. 44, 23; 49, 13. Ier. 51, 48. *(21)* Eș. 15, 5. Ier. 51, 63-64. *(22)* Iez. 26, 13.

23. Şi lumină de făclie nu se va mai arăta în tine, nici glas de mire sau de mireasă nu se va mai auzi în tine, pentrucă negustorii tăi au fost boierii pământului şi prin farmecul tău ai dus în rătăcire toate popoarele

24. şi pentrucă s'a găsit în tine sângele prorocilor, al sfinţilor şi al tuturor celor ce au fost ucişi pe pământ ».

CAP. 19.

Cântarea de biruinţă. Pregătirea nunţii Mielului. Hristos cu ai săi biruieşte fiara. Ospăţul păsărilor.

1. După aceasta am auzit în cer un glas puternic ca de popor mult, care zicea: « Aliluia! Mântuirea, puterea şi slava sunt ale Domnului nostru,

2. căci adevărate şi drepte sunt judecăţile Lui: pentrucă El a osândit pe acea mare desfrânată, care a stricat pământul cu desfrânările ei şi a cerut sângele robilor Săi din mâinile ei ».

3. Apoi a doua oară au zis: « Aliluia!... Şi fumul ei va ţinea în vecii vecilor », *încheiară ei.*

4. Atunci cei douăzeci şi patru de bătrâni şi cele patru vietăţi au căzut şi s'au închinat lui Dumnezeu, Care şedea pe tron, şi au zis: « Amin! Aliluia! »

5. A ieşit apoi glas dela tron, zicând: « Lăudaţi pe Domnul nostru, toate slugile Lui şi care vă temeţi de El, mici şi mari! »

6. Şi am mai auzit un glas ca de popor mult, ca un vuiet de ape mari, ca un bubuit de tunete puternice, zicând: « Aliluia! Căci Domnul Dumnezeu Atotputernicul a intrat în Impărăţia Sa!

7. Să ne bucurăm şi să ne veselim şi să-I dăm slavă, că a sosit nunta Mielului şi femeia Lui s'a găsit.

8. Acesteia i s'a dat să se îmbrace cu vison curat şi luminos; căci visonul acesta este dreptatea sfinţilor ».

9. Atunci *îngerul* mi-a zis: « Scrie: Ferice de cei chemaţi la cina de nuntă a Mielului ». Apoi mi-a mai zis: « Acestea sunt cuvintele adevărate ale lui Dumnezeu ».

10. Şi eu am căzut cu faţa la picioarele lui, ca să mă închin lui; dar el mi-a zis: Vezi, nu face aceasta; eu sunt tovarăşul de slujbă al tău şi al fraţilor tăi, care au mărturisirea lui Iisus. Lui Dumnezeu să te închini, căci mărturisirea lui Iisus este duhul prorociei ».

11. Am văzut apoi cerul deschis şi iată un cal alb şi cel ce şedea pe dânsul se numeşte Credinciosul şi Adevăratul, Care judecă drept şi face războiu.

12. Ochii Lui sunt ca para focului şi pe capul Lui o mulţime de cununi. El avea scris un nume şi numele nu-l ştia nimenea, decât numai Eu singur.

13. Era îmbrăcat într'o haină roşită de sânge, şi numele Lui era: Cuvântul lui Dumnezeu.

14. Oştirile cereşti urmau după dânsul pe cai albi, îmbrăcate cu vison alb şi curat.

15. Din gura Lui ieşea o sabie de amândouă părţile ascuţită, cu care avea să lovească popoarele. Acesta le va paşte cu toiag de fier şi Acesta va călca teascul cu vinul urgiei şi al mâniei lui Dumnezeu Atotţiitorul.

16. Iar pe haina şi pe şoldul Lui era scris acest nume: « Regele regilor şi Domnul celor ce domnesc ».

17. Am văzut apoi un înger, care stătea în soare. Acesta a strigat cu glas mare, zicând către toate păsările care sburau prin mijlocul cerului: « Sburaţi şi vă adunaţi la cina cea mare a lui Dumnezeu,

18. ca să mâncaţi trupurile regilor, trupurile puternicilor, trupurile căpeteniilor, trupurile cailor şi ale călăreţilor de pe ei, trupurile tuturor celor slobozi şi ale robilor, mari şi mici ».

19. Apoi am văzut fiara şi regii pământului şi oştirile lor, adunate, ca să se lupte cu cel ce şedea pe cal şi cu oştirea Lui.

20. Dar a fost apucată fiara şi împreună cu ea şi prorocul cel mincinos, care făcuse minuni înaintea ei, cu care ea amăgise pe cei ce au primit scrisoarea fiarei şi pe cei ce se închinau chipului ei, şi amândoi au fost aruncaţi de vii în iezerul cel de foc, care ardea cu foc de pucioasă;

---

(23) Is. 23, 8. Ier. 7, 34. Apoc. 17, 2. *(24)* Mat. 23, 35. Apoc. 17, 6. **Cap. 19.**— *(1)* Deut. 32, 43. Apoc. 7, 10; 12, 10. *(2)* Ps. 118, 75. Ioil 4, 21. Apoc. 6, 10. *(3)* Is. 34, 10. Apoc. 14, 11. *(4)* Apoc. 4, 4; 5, 14. *(6)* Num. 24, 19. Iez. 1, 24; 43, 2. Apoc. 11, 15; 14, 2. *(7)* Ps. 44, 14-15. Pild. 9, 1. Os. 2, 21. Mat. 22, 2. Luc. 14, 15-16. 2 Cor. 11, 2. Apoc. 21, 2. *(8)* Iez. 15, 10. Apoc. 3, 4-5. *(9)* Apoc. 3, 18. *(10)* Apoc. 22, 9. *(11)* Zah. 1, 8. Apoc. 6, 2. *(12)* Apoc. 1, 14; 2, 18. *(13)* Is. 63, 2. Ioan 1, 1. *(14)* Mat. 16, 27. Apoc. 7, 9. *(15)* Ps. 2, 8; 44, 4; 46, 2; 75, 12; 88, 8. Is. 11, 4; 63, 3. Ier. 25, 31. 2 Tes. 2, 8. *(16)* Ps. 88, 27. Iez. 21, 26-27. Sof. 3, 15. Mat. 28, 18. Apoc. 17, 14; 19, 12. *(17)* Ier. 12, 9. Iez. 39, 17. *(18)* Is. 34, 3. *(20)* Is. 27, 1; 29, 20; 30, 33. Dan. 7, 11. Mat. 13, 42. Apoc. 16, 13; 20, 9-10.

21. iar ceilalţi au fost uciși de Cel ce ședea pe cal cu sabia ce ieșea din gura Lui și toate păsările s'au hrănit cu trupurile lor.

CAP. 20.

Balaurul este legat. Impărăţia de o mie de ani. Gog şi Magog. Diavolul e prăbuşit. Judecata din urmă.

1. Am văzut apoi un înger pogorîndu-se din cer, care avea în mână cheia adâncului și un lanț mare.
2. Acesta a luat pe dracon, șarpele cel vechiu, care este diavolul și satana, cel ce a înșelat toată lumea, și l-a legat pentru o mie de ani
3. și l-a aruncat în adânc, l-a închis și a pus asupra lui pecete, ca să nu mai amăgească popoarele până se va împlini o mie de ani. După aceea va trebui să i se dea drumul pentru puţină vreme.
4. Am mai văzut niște tronuri: și celor ce ședeau pe dânsele li s'au dat să judece. Și iată sufletele celor uciși pentru mărturisirea lui Iisus și pentru cuvântul lui Dumnezeu, care nu se închină fiarei, nici chipului ei, și nu primiseră scrisoarea pe fruntea lor și pe brațul lor. Aceștia au înviat și vor domni cu Hristos o mie de ani;
5. iar ceilalţi morți nu vor învia până nu se va împlini mia de ani. Aceasta-i învierea întâia.
6. Fericiţi și sfinți vor fi cei ce vor avea parte de învierea întâia: asupra lor moartea a doua n'are putere, ci ei vor fi preoţi ai lui Dumnezeu și ai lui Hristos și vor împărăţi cu El o mie de ani.
7. Iar după ce se vor sfârși cei o mie de ani, se va da drumul satanei din temniţa lui și va ieși să amăgească popoarele, care se află în cele patru unghiuri ale pământului: pe Gog și Magog, și să le adune la războiu. Numărul lor va fi ca nisipul mării.
8. Ele vor ieși în largul pământului și vor înconjura tabăra sfinţilor și cetatea cea iubită.
9. Dar a căzut foc din cer dela Dumnezeu și le-a mistuit,
10. iar diavolul, care le-a amăgit, va fi aruncat în iezerul cel de foc și de pucioasă, unde este fiara și prorocul cel mincinos, și se vor munci ziua și noaptea în vecii vecilor.
11. Apoi am văzut un tron mare, alb, și pe unul care ședea pe dânsul. Cerul și pământul au fugit de fața Lui și nu s'a mai găsit loc pentru ele.
12. Și am văzut morții, mari și mici, stând înaintea lui Dumnezeu, și cărţile erau deschise, și o altă carte deschisă, care este cartea vieţii. Atunci au fost judecați morții potrivit cu cele scrise în cărți, după faptele lor.
13. Marea a dat pe morţii, care se sflau într'însa, și moartea și iadul au dat pe morții, care erau într'însele. Și a fost judecat fiecare după faptele sale;
14. moartea și iadul au fost aruncați în iezerul cel de foc. Aceasta-i moartea a doua.
15. Și cine n'a fost înscris în cartea vieţii, acela a fost aruncat în iezerul cel de foc.

CAP. 21.

Cer nou și pământ nou. Noul Ierusalim. Douăsprezece porți și douăsprezece pietre de temelie. Slava lui Dumnezeu era în loc de soare.

1. Atunci am văzut un cer nou și un pământ nou, căci cerul cel dintâiu și pământul cel dintâiu trecuseră și marea nu mai era.
2. Și eu, Ioan, am văzut cetatea cea sfântă a Ierusalimului, pogorîndu-se dela Dumnezeu din cer, gătită, ca o mireasă împodobită pentru bărbatul său.
3. Și am auzit un glas puternic din cer, zicând: « Iată cortul lui Dumnezeu cu oamenii și va locui El cu dânșii; ei vor fi poporul Lui, iar El va fi cu ei și va fi Dumnezeul lor.
4. Va șterge Dumnezeu toată lacrima dela ochii lor și moartea nu va mai

(21) Is. 66, 16. Ag. 2, 22. Apoc. 1, 16; 2, 12. **Cap. 20.**— *(1)* Luc. 8, 31. Apoc. 1, 18. *(2)* 2 Petr. 2, 4. Iuda 1, 6. Apoc. 12, 3, 9. *(4)* Dan. 7, 9, 22; 8, 17. Mat. 19, 28. Luc. 22, 30. 1 Cor. 6, 2. 2 Tim. 2, 12. Apoc. 6, 11. *(5)* Is. 26, 14. *(6)* Is. 61, 6. Dan. 12, 13. Apoc. 1, 6; 21, 7. *(7)* Iez. 38, 2; 39, 1, 6. Apoc. 16, 14. *(8)* Is. 31, 4. *(9)* Is. 66, 24. Iez. 38, 22. Dan. 7, 11. Apoc. 14, 10; 19, 20. *(10)* Mat. 25, 41. Apoc. 16, 13; 19, 20. *(11)* 2 Petr. 3, 10. *(12)* Dan. 7, 10. Mat. 25, 32. Ioan 11, 22-25. Apoc. 2, 23; 3, 5; 13, 8; 17, 8; 21, 27; 22, 12. *(14)* 1 Cor. 15, 26. Apoc. 2, 11. *(15)* Is. 30, 30. **Cap. 21.**— *(1)* Is. 65, 17. 2 Petr. 3, 13. *(2)* Is. 52, 1; 54, 5. Gal. 4, 26. 2 Cor. 11, 2. Evr. 12, 22. Apoc. 3, 12; 19, 7. *(3)* Lev. 26, 12. Iez. 43, 7 Apoc. 7, 15. *(4)* Is. 25, 8; 35, 10; 65, 19. Luc. 6, 21. Apoc. 7, 17.

fi, și nu va mai fi nici plâns, nici jale, nici boale, căci cele dinainte au trecut.
5. Cel ce ședea pe tron a zis: « Iată fac toate nouă ». Iar către mine a zis: « Scrie! Căci cuvintele acestea sunt adevărate și vrednice de crezare ».
6. Apoi mi-a mai spus: « Săvârșitu-s'au! Eu sunt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul; celui însetat îi voiu da în dar apă din izvorul vieții.
7. Biruitorul va moșteni toate; Eu îi voiu fi Dumnezeu și el îmi va fi fiu.
8. Iar a celor fricoși și necredincioși, a celor păcătoși, ucigași și desfrânați, a vrăjitorilor, a slujitorilor de idoli și a tuturor mincinoșilor partea le e în iezerul cel ce arde cu foc și cu pucioasă. Aceasta-i moartea a doua ».
9. Apoi a venit la mine unul din cei șapte îngeri, care avea șapte cupe pline cu cele șapte bătăi din urmă, și mi-a zis: « Vino să-ți arăt femeia, care este mireasa Mielului ».
10. Și m'a ridicat cu duhul pe un munte mare și înalt și mi-a arătat cetatea cea mare, sfântul Ierusalim, care se pogorîse dela Dumnezeu din cer.
11. Aceasta avea slava lui Dumnezeu și o lumina un fel de piatră foarte prețioasă, un fel de piatră de iaspis, la înfățișare ca cristalul;
12. ea avea un zid gros și înalt, douăsprezece porți și la porți doisprezece îngeri, iar pe porți erau scrise numele celor douăsprezece seminții ale fiilor lui Israil.
13. Din spre răsărit erau trei porți, din spre miazănoapte trei porți și din spre asfințit trei porți.
14. Zidul cetății avea douăsprezece temelii și pe ele erau numele celor doisprezece apostoli ai Mielului.
15. Cel ce grăia cu mine avea o trestie de aur pentru măsurat cetatea și porțile și zidurile ei.
16. Cetatea avea patru laturi, și lungimea ei era întocmai ca și lățimea. Și a măsurat acela cetatea cu trestia și a găsit-o de douăsprezece mii de stadii; lungimea și lățimea și înălțimea ei erau deopotrivă.
17. A măsurat apoi zidul ei și l-a găsit de o sută patruzeci și patru de coți, măsură omenească, care era și a îngerului.
18. Zidul cetății era zidit cu piatră de iaspis, iar cetatea era de aur curat, care semăna cu sticla curată.
19. Temeliile zidului cetății erau împodobite cu tot felul de pietre scumpe: temelia întâia era de iaspis, a doua de sapfir, a treia de halchidon, a patra de smaragd;
20. a cincea de sardonix, a șasea de sardolic; a șaptea de hrisolit, a opta de beril, a noua de topaz, a zecea de hrisopras, a unsprezecea de iacint și a douăsprezecea de ametist.
21. Iar cele douăsprezece porți erau douăsprezece perle: fiecare poartă era dintr'o perlă. Ulițele cetății erau de aur curat, ca o sticlă limpede.
22. Iar biserică n'am văzut într'însa, căci Domnul Dumnezeu Atotțiitorul era biserica ei și Mielul.
23. Și cetatea n'avea nevoie nici de soare, nici de lună pentru luminarea sa, căci slava lui Dumnezeu o lumina și luminătorul ei este Mielul.
24. Popoarele ei cele mântuite vor umbla în lumina Lui și regii pământești vor aduce într'însa slava și cinstea lor.
25. Porțile ei nu se vor închide ziua, iar noapte acolo nu va fi.
26. Și se vor aduce acolo slava și cinstea popoarelor.
27. Nu va intra într'însa nimic necurat și nimenea din cei dedați la ticăloșii și la minciună, ci numai cei ce sunt scriși la Miel în cartea vieții.

CAP. 22.

Râul și pomul vieții. Fericirea veșnică. Ioan e martor credincios. Făgăduința și judecata lui Dumnezeu. Venirea lui Hristos.

1. Apoi mi-a arătat râul cel curat și limpede ca cristalul al apei vieții, care izvorăște dela tronul lui Dumnezeu și al Mielului.
2. In mijlocul uliței cetății și de o parte și de alta a râului, se află pomul vieții, care rodește de douăsprezece ori pe an, dându-și rodul în fiecare lună;

(5) Is. 43, 18-19. Ier. 31, 22. 2 Cor. 5, 17. Apoc. 22, 6. *(6)* Ps. 35, 8-9. Apoc. 1, 8, 10; 22, 13. *(7)* Zah. 8, 8. Evr. 8, 10. *(8)* 1 Cor. 6, 9. Gal. 5, 19. Apoc. 2, 11. *(9)* Mat. 25, 34. Apoc. 15, 1; 19 7. *(10)* Iez. 40, 2. *(11)* Tob. 13, 17. *(12)* Is. 54, 12. Iez. 48, 31. *(14)* Mat. 16, 18. Gal. 2, 9. Ef. 2, 20. *(15)* Iez. 40, 3, 5; 48, 20. Zah. 2, 5. Apoc. 11, 1. *(18)* Tob. 13, 16-17. *(19)* Eș. 28, 17. Is. 54, 11. Tob. 13, 15-16. *(23)* Is. 30, 26; 60, 19. Zah. 14, 7, 21. Apoc. 22, 5. *(24)* Ps. 28, 1; 71, 11. Is. 60, 3, 5. Zah. 2, 10. Tob. 13, 11. *(25)* Is. 60, 11, 20. Zah. 14, 7. Apoc. 22, 5. *(26)* Is. 61, 6. *(27)* Is. 35, 8; 60, 21. Zah. 14, 21. Apoc. 13, 8; 20, 12. **Cap. 22.** —*(1)* Iez. 47, 1. Ioil 4, 18. Zah. 14, 8. Apoc. 4, 6. *(2)* Fac. 1, 9. Cânt. 2, 3. Iez. 47, 12. Apoc. 2, 7.

frunzele pomului sunt de leac pentru popoare.
3. Acolo nimic nu va mai fi blestemat. Tronul lui Dumnezeu și al Mielului va fi acolo și robii Lui îi vor sluji
4. și vor vedea fața Lui și numele Lui va fi pe frunțile lor.
5. Noapte nu va mai fi acolo și nu vor mai avea trebuință nici de făclii, nici de lumina soarelui, căci îi luminează Domnul Dumnezeu, și vor domni în vecii vecilor.
6. După aceea mi-a zis: « Aceste cuvinte sunt vrednice de crezare și adevărate și Domnul Dumnezeul sfinților proroci a trimes pe îngerul Său să arate robilor Săi cele ce trebue să fie în curând, *zicând :*
7. « Iată vin îndată: ferice de cel ce păzește cuvintele prorociei cărții acesteia ! »
8. Eu, Ioan, am văzut și am auzit acestea. Și când am văzut eu și am auzit acestea, am căzut la picioarele îngerului, care mi-a arătat acestea, ca să mă închin *Lui.*
9. El însă mi-a zis: « Bagă de seamă să nu faci aceasta, căci eu sunt slujitor împreună cu tine și cu frații tăi proroci și cu cei ce păzesc cuvintele cărții acesteia. Lui Dumnezeu să te închini ».
10. Și mi-a mai zis: « Nu pecetlui cuvintele prorociei cărții acesteia, că vremea e aproape.
11. Nedreptul lasă-l să mai facă nedreptate; necuratul lasă-l să se mai întineze; dreptul să mai facă dreptate și cel sfânt să se mai sfințească.
12. Iată vin îndată și răsplata Mea este cu Mine, ca să răsplătesc fiecăruia după faptele lui.
13. Eu sunt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul, cel dintâiu și cel de pe urmă.
14. Ferice de cei ce păzesc poruncile Lui, ca să aibă drept la pomul vieții și să intre în cetate pe porți.
15. Afară sunt câinii, și vrăjitorii, și desfrânații, și ucigașii, și slujitorii de idoli, și tot cel ce iubește și face nedreptatea.
16. Eu, Iisus, am trimes pe îngerul Meu să vă mărturisească aceasta prin biserici. Eu sunt rădăcina și urmașul lui David, steaua cea luminoasă a dimineții ».
17. Iar Duhul și mireasa zic: « Vino! Și cel ce aude să zică: Vino! Cel însetat să vie, și cel ce dorește să ia din apa vieții în dar! »
18. Și eu încă mărturisesc la toți cei ce aud cuvintele prorociei cărții acesteia: de va adăoga cineva ceva la ea, asupra aceluia va trimete Dumnezeu ranele, despre care s'a scris în cartea aceasta.
19. Și de va scoate cineva ceva din cuvintele prorociei cărții acesteia, pe acela și Dumnezeu îl va lipsi de putința de a avea parte la pomul vieții, și în cetatea cea sfântă și la cele ce sunt scrise în cartea aceasta.
20. Cel ce mărturisește acestea zice: « Da, vin degrabă! » Amin! Da, vino, Doamne Iisuse!
21. Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu voi cu toți. Amin.

---

(3) Zah. 14, 11. *(4)* Mat. 5, 8. 1 Ioan 3, 2. 1 Cor. 13, 12. *(5)* Is. 60, 19. Zah. 14, 7. Apoc. 21, 23, 25. *(6)* Apoc. 1, 1; 19, 9; 21, 5. *(7)* Apoc. 1, 3; 3, 11. *(9)* Apoc. 19, 10. *(10)* Dan. 8, 26; 12, 4. Apoc. 1, 3. *(11)* Iez. 3, 27. Dan. 12, 10. 2 Tim. 3, 13. *(12)* Pild. 24, 12. Apoc. 20, 12. *(13)* Is. 41, 4; 44, 6. Inţel. 5, 15. Apoc. 1, 8; 21, 6. *(14)* Apoc. 2, 7. *(15)* Is. 56, 10. Zah. 14, 21. Ef. 5, 5. Filip. 3, 2. Apoc. 21, 8. *(16)* Num. 24, 17. 2 Petr. 1, 19. Rom. 15, 12. Apoc. 2, 28. *(17)* Is. 55, 1. Ioan 7, 37. Apoc. 21, 6. *(18)* Deut. 4, 2; 12, 32. Pild. 30, 6. *(20)* Ps. 20, 14; 52, 8. Is. 64, 1.

Această Sfântă și Dumnezeească Scriptură, acum a doua oară tipărită, cuprinde întocmai *cuvintele Vechiului Testament — așa cum au fost ele în cea dintâi tipărire, în anul 1936 — și cuvintele Noului Testament — așa cum au fost ele în cea dintâi tipărire, în editura Noastră, în anul 1941 — date pe românește de Inalt Prea Sfințitul Patriarh Nicodim, tâlmăcitorul de samă al acestei Sfinte Scripturi. In osebire de cea dintâi a ei tipărire, Sfânta Scriptură în tipărirea ei de acum aduce îndreptarea trimiterilor, pe care o a îndeplinit ostenitorul în cercetarea Dumnezeeștilor Scripturi, Ion V. Georgescu.*

Mulțumind lui Dumnezeu pentrucă a încununat sârguințele noastre cu putința de a dărui Bisericii și Neamului Românesc cartea lui de căpătâiu — **Biblia 1944** — *, îndemnăm pe toți drept credincioșii creștini ortodocși români să primească această Sfântă Scriptură, ca mărturie a credinței lor, față de toate popoarele și vremile, să o păstreze și să nu părăsească cetirea ei pururea mântuitoare. Căci prin cercetarea Sfintelor Scripturi se dobândește viața cea veșnică, de care toți să avem parte în Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia se cuvine slava în veci.*

INSTITUTUL BIBLIC ȘI DE MISIUNE
AL
BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

TIPĂRITU-S'A ACEASTĂ SFÂNTĂ SCRIPTURĂ, IN 11.000 EXEMPLARE, DIN CARE: 10.000 EXEMPLARE PE HÂRTIE SPECIALĂ «BIBELDRUCK» ŞI 1.000 EXEMPLARE PE HÂRTIE SUBŢIRE DE MĂTASE. TIPĂRIREA S'A FĂCUT IN ATELIERELE *MONITORULUI OFICIAL ŞI IMPRIMERIILOR STATULUI, IMPRIMERIA NAŢIONALĂ* DIN BUCUREŞTI. S'AU OSTENIT PENTRU TIPĂRIREA EI DOMNII: MIRCEA FLORESCU, *ŞEF DE FABRICAŢIE*; GH. CICERONE, MARIN SĂVULESCU, GH. LAZĂR, CONSTANTINESCU PĂTRAŞCU ŞI APOSTOL IOANID, *MAEŞTRI TIPOGRAFI;* GH. CROITORU, GHEORGHE I. NICULAE, TUDOR DUMITRESCU, ANGHEL ALEX., *CULEGĂTORI;* CONST. PĂUNESCU ŞI CONST. PÂRCĂLĂBESCU, *REVIZORI;* CONST. DUMITRESCU ŞI CONST. ROMANESCU, *MAŞINIŞTI;* IOAN DUMITRESCU, D. HARALAMBIE, A. NICULESCU, *LEGĂTORI.* LUCRĂRILE DE CORECTURĂ ŞI SUPRAVEGHERE AU FOST FĂCUTE DE ION V. GEORGESCU, T. N. MANOLACHE ŞI DIAC. GH. MOISESCU.